

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

**RESİMLİ YURD GAZETESİNİN ÇEVİRİ YAZISI VE
EDEBİ METİNLERİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Yusuf KARASU

Danışman
Prof. Dr. H. Abdullah ŞENGÜL

Nevşehir
Kasım 2021

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

***RESİMLİ YURD* GAZETESİNİN ÇEVİRİ YAZISI VE**
EDEBÎ METİNLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Yusuf KARASU

Danışman
Prof. Dr. H. Abdullah ŞENGÜL

Nevşehir
Kasım 2021

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Yusuf KARASU

TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK

“*Resimli Yurd* Gazetesinin Çeviri Yazısı ve Edebî Metinlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Yusuf KARASU

Danışman

Prof. Dr. H. Abdullah ŞENGÜL

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. H. Abdullah ŞENGÜL

KABUL VE ONAY

Prof. Dr. H. Abdullah ŞENGÜL danışmanlığında Yusuf KARASU tarafından hazırlanan “*Resimli Yurd* Gazetesinin Çeviri Yazısı ve Edebî Metinlerinin İncelenmesi” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

..... / / 2021

JÜRİ

İMZA

Danışman :
Üye :
Üye :
Üye :
Üye :

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun / / 2021 tarih vesayılı Kararı ile onaylanmıştır.

..... / / 2021

.....

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

İlk olarak eğitim hayatım boyunca beni her anlamda destekleyen, maddi ve manevi, ellerinden gelen her Şeyi yapan aileme, henüz bir lise öğrencisiyken tanıdığım, bana verdiği romanlarla ve benimle yaptığı konuşmalarla bana yol gösteren, ağabeyim ve ilk hocam, Dr. Murat Gür'e, tez savunma jürimde bulunarak yapıcı yorumları ve tavsiyeleriyle katkıda bulunan hocam, Dr. Jale Gülgen Börklü'ye, bilgi birikimi ve tecrübesiyle bu çalışmanın hazırlanmasında hiçbir zaman desteğini ve emeğini esirmeyen, yapmam gerekenler konusunda bana yol gösteren danışman hocam, Prof. Dr. Abdullah Şengül'e teŐekkürü bir borç bilirim.

***Resimli Yurd* Gazetesinin Çeviri Yazısı ve Edebî Metinlerinin İncelenmesi**

Yusuf KARASU

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Ağustos 2021

Danışman: Prof. Dr. H. Abdullah ŞENGÜL

ÖZET

Sürelî yayınların en önemli özellikleri, içinde bulunulan dönemin düşünce dünyasını ve sosyal meselelerini yorumlamak adına gerekli bilgileri taşımalarıdır. *Resimli Yurd* gazetesi de yeni kurulan bir devletin ve yönetim şeklinin ilk yıllarında, 1924 yılında İzmir’de yerel bir gazete olarak yayın hayatına başlamıştır. Başmuharrirliğini Mehmet Sırrı’nın yaptığı gazete, başta Cumhuriyet Dönemi olmak üzere İzmir’deki yerel haberlerle birlikte o günün dünyasına bir ışık tutmaktadır.

Çalışmada, 1340-1341 (miladi 1924-1925) yılları arasında yayımlanan *Resimli Yurd* gazetesinin, yirmi nüshasının tamamının günümüz Türkçesine aktarımına yer verilmiş ve gazete içerisinde yer alan edebî metinlerin incelenmesi yapılmıştır. Böylelikle o günün güncel olayları ve 1924 yılında, Türkiye’de, taşra olarak bilinen bir şehirde çıkan bir gazetenin, muhteva olarak neleri barındırdığı gözlemlenmiştir. Önceki yıllarda sadece İstanbul’la sınırlı kalan basın dünyasının ve sosyal hayatın, başka şehirlerde nasıl ilerlediğini, memleketin diğer köşelerinde nelerin konuşulduğunu bilmek adına farklı bilgiler elde edilmiştir. Aynı zamanda gazete içerisinde yer alan edebî metinler ve bu metinlerin dönemin edebiyat anlayışıyla ne derece paralellik gösterdiği sorgulanmıştır.

Yapılan çalışmanın birinci bölümünde, kurmaca ve kurmaca dışı metinlerin sınıflandırılması, şair ve yazar kadrosu gibi bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde, gazete içerisinde bulunan edebî metinlerin incelenmesi yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise, Latin harflerine aktarılan metinlere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Resimli Yurd*, İzmir, gazete, çeviri yazı, sürelî yayın.

Translation of *Resimli Yurd* Newspaper and Analysis of Literary Texts

Yusuf KARASU

Neveşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences

Department of Turkish Language and Literature, Masters Degree, Eylül 2021

Supervisor: Prof. Dr. H. Abdullah ŞENGÜL

ABSTRACT

The most important features of periodicals are that they carry the necessary information in order to interpret the world of thought and social issues of the current period. *Resimli Yurd* newspaper started its publication life as a local newspaper in Izmir in 1924, in the first years of a newly established state and administration. The newspaper, whose editor-in-chief was Mehmet Sırrı, sheds light on the World of that day, together with local news in Izmir, especially in the Republican Period.

In the study, the translation of all twenty copies of the newspaper *Resimli Yurd* which was published between 1340-1341 (1924-1925 A. D.), into contemporary Turkish, and the literary texts in the newspaper were examined. Thus, the current events of that day and the content of a newspaper published in 1924 in a city known as provincial in Turkey were observed. Different information has been obtained in order to know how the press world and social life, which was limited to Istanbul in previous years, progressed in other cities, and what was talked about in other corners of the country. At the same time, the literary understanding of the period were questioned.

In the first part of the study, there is information such as the classification of fiction and non-fiction texts, the staff of poets and writers. In the second part, the literary texts in the newspaper were analyzed. In the third part, texts transferred to Latin letters are included.

Keyword: Resimli Yurd, Izmir, newspaper, translation, periodical.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	ii
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x

GİRİŞ	1
-------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

RESİMLİ YURD GAZETESİ

1.1. <i>Resimli Yurd Gazetesi</i> Hakkında Genel Bilgiler	2
1.2. <i>Resimli Yurd Gazetesinde</i> Yer Alan Kurmaca (Sanatsal) Metinler.....	3
1.3. <i>Resimli Yurd Gazetesinde</i> Yer Alan Kurmaca Dışı Metinler	6
1.4. <i>Resimli Yurd Gazetesinin</i> Yazar ve Şair Kadrosu.....	15

İKİNCİ BÖLÜM

RESİMLİ YURD GAZETESİNİN İNCELENMESİ

2.1. Kurmaca Metinler.....	17
2.1.1. Hikâye	17
2.1.2. Roman	26
2.1.3. Şiir	27
2.1.4. Masal	33
2.1.5 Tiyatro	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

RESİMLİ YURD GAZETESİNİN ÇEVİRİ YAZISI

3.1. <i>Resimli Yurd</i> Numara 1	38
---	----

3.2. <i>Resimli Yurd</i> Numara 2.....	68
3.3. <i>Resimli Yurd</i> Numara 3.....	98
3.4. <i>Resimli Yurd</i> Numara 4.....	127
3.5. <i>Resimli Yurd</i> Numara 5.....	158
3.6. <i>Resimli Yurd</i> Numara 6.....	183
3.7. <i>Resimli Yurd</i> Numara 7.....	207
3.8. <i>Resimli Yurd</i> Numara 8.....	233
3.9. <i>Resimli Yurd</i> Numara 9.....	261
3.10. <i>Resimli Yurd</i> Numara 10.....	287
3.11. <i>Resimli Yurd</i> Numara 11.....	313
3.12. <i>Resimli Yurd</i> Numara 12.....	335
3.13. <i>Resimli Yurd</i> Numara 13.....	360
3.14. <i>Resimli Yurd</i> Numara 14.....	385
3.15. <i>Resimli Yurd</i> Numara 15.....	408
3.16. <i>Resimli Yurd</i> Numara 16.....	434
3.17. <i>Resimli Yurd</i> Numara 17.....	458
3.18. <i>Resimli Yurd</i> Numara 18.....	483
3.19. <i>Resimli Yurd</i> Numara 19.....	498
3.20. <i>Resimli Yurd</i> Numara 20.....	523
SONUÇ.....	542
KAYNAKÇA	543
EKLER.....	544
Ek 1. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinin birinci sayısının kapağı	544
Ek 2. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinin on altıncı sayısının kapağı.....	545
Ek 3. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinin yirminci sayısının kapağı	546
Ek 4. <i>Resimli Yurd</i> dergisinin yedinci sayısının kapağı	547

ÖZ GEÇMİŞ

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO 1.1. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinde yer alan kurmaca (sanatsal) metinler	3
TABLO 1.2. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinde yer alan kurmaca dışı metinler.....	6
TABLO 1.3. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinin şair ve yazar kadrosu	15
TABLO 2.1. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinde yer alan hikayeler.....	17
TABLO 2.2. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinde yer alan romanlar	27
TABLO 2.3. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinde yer alan şiirler	33
TABLO 2.4. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinde yer alan masallar	35
TABLO 2.5. <i>Resimli Yurd</i> gazetesinde yer alan tiyatrolar	37

GİRİŞ

Resimli Yurd gazetesi, 1924 yılında İzmir’de çıkmış olan yerel bir gazetedir. Gazete, “Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasî, mizahî, fennî ve edebî Türk gazetesidir” sloganıyla yayın hayatına başlamıştır. Toplam yirmi sayıdan oluşan gazete, çeşitli türleri içinde barındırması nedeniyle muhteva olarak zengin bir yapıya sahiptir. Bu çalışmada, gazetenin yirmi sayısı günümüz Türkçesine aktarılarak edebî metinlerin sınıflandırılması ve incelenmesi yapılacaktır. Böylelikle gazete hakkında bilgi sahibi olunacak, dönemin basın dünyası, sosyal ve siyasi olayları, teknolojik gelişmeleri öğrenilecek ve gazete içerisinde yer alan edebî metinlerin değeri sorgulanacaktır.

Gazetenin yayımlanan bütün sayıları, İzmir Millî Kütüphanesi’nden elde edilmiştir. Ayrıca Beyazıt Devlet Kütüphanesi (BDK), Eskişehir Anadolu Üniversitesi (EAÜ) ve Hakkı Tarık Us (HTU) koleksiyonu gibi çeşitli yerlerde de nüshalar bulunmaktadır. Fakat burada bulunan nüshalar çoğunlukla birkaç sayıdan ibarettir.

Gazetenin, Latin harflerine aktarımında, metin içerisinde okunamayan bazı kelimeler için köşeli parantez kullanılmıştır. Çeviri metinlerde görülen “nâkili” ibaresi ile çevirmenin adına yer verilmektedir. İnceleme kısmında ise bu ibare, çevirmen kelimesiyle karşılanmıştır. Diğer bir husus da gazete içerisinde yer alan bazı kelimelerin günümüz imlasında değişkenlik göstermesidir. Bu kelimeler için Türk Dil Kurumunun *Türkçe Sözlük*’ü referans alınmış, burada bulunmayan sözcükler içinse Osmanlı Türkçesi lügatlerindeki yazımlar tercih edilmiştir.

Birinci bölümde, *Resimli Yurd* gazetesinin genel bir tanıtımı yapılmıştır. İkinci bölüm, gazete içerisinde yer alan edebî metinlerin incelenmesi ve tür özelliklerine göre sınıflandırılmasından oluşmaktadır. Üçüncü bölümde ise, gazetenin çeviri yazısı yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

RESİMLİ YURD GAZETESİ

1.1. Resimli Yurd Gazetesi Hakkında Genel Bilgiler

Resimli Yurd gazetesi, Rumi 1340 (9 Eylül Salı) tarihinde İzmir’de, haftalık çıkmak üzere yayın hayatına başlamıştır. Başmuharrirliğini Mehmet Sırrı’nın yaptığı gazete, yirmi sayı olarak Rumi 1341 (10 Şubat Salı) tarihine kadar yayınlanmıştır. On sekizinci sayıya kadar her hafta düzenli olarak çıkmış, on dokuzuncu ve yirminci sayılarında ise bir gecikmeye uğramıştır.

Bütün sayılar, sekiz sayfadan oluşmakta ve her sayısı, bir kapak sayfa ile başlamıştır. Genellikle bir karikatür üzerine kurulu olan bu kapak, gazetenin adı, fiyatı, çıkarıldığı yer ve matbaası gibi bilgileri içerir. Özellikle gazetenin ilk sayısının çıkmış olduğu 9 Eylül tarihi, İzmir’in kurtuluş günü gibi bir tarihe denk gelmiş ya da getirilmiştir. Bu durumla ilgili kesin bir cümle içermemesine rağmen, gazete içerisinde yer alan haber ve yazılardan bunu anlamak mümkündür. İkinci sayfada yer alan tanıtım yazısında ise, gazetenin ne şartlar altında ortaya çıktığını anlatmak adına şöyle bir pasaja yer verilmiştir:

“İddia etmiyoruz ki eserimiz tam ve noksansızdır. Bilakis... Yalnız şu kadar var ki gazeteciliğin pek öksüz ve hamisiz bir sanat olduğu şu memleketin, İzmir’imiz gibi şirin fakat büyük afetlerle zedelenmiş, vesaiti, matbaaları yanmış bir köşesinde binbir mahrumiyet ve vesait yoksuzluğu içinde çırpınarak böyle resimli bir mecmua neşrine teşebbüs etmenin ne demek olduğunu ve ne azim fedakârlıklar ihtiyarına vabeste bulunduğunu gazete ve matbaa işleriyle uzaktan yakından biraz alakadar olanlar bile kestirebilirler” (S.1, s.2).

Gazete, sloganında belirttiği ilkelere sadık kalmak adına, birçok konu üzerinde çalışmıştır. “Haftanın Mizahı”, “Açık Konuşalım” ve “Dünyada Neler Oluyor?” gibi köşeleri, bu çalışmanın mahsulleri olarak görülebilir. Bu köşelerde yer alan yazılarda sadece İzmir ile sınırlı kalmayan, Türkiye’nin ve dünyanın çeşitli yerlerinde yer alan birçok konuya ve soruna yer verir. Gazete ayrıca, kuruluşundan henüz bir yıl geçmiş bir devlete, tarafsız olarak olumlu ve olumsuz birçok eleştiride bulunmuştur. Bu durum, 1920’li yıllardaki Türkiye’yi anlamak ve değerlendirmek adına önemli bir etkidir.

Dili, 1924 Türkiye’si için sade ve anlaşılır bir seviyededir. Bununla birlikte noktalama işaretleri konusunda günümüz için birçok yanlışı barındırmakta ve bazı yazarlardan kaynaklı anlatım bozuklukları bulunmaktadır. Fakat bu durumun değerlendirmesi için o günün kurallarına tam anlamıyla hâkim olmak gerekmektedir. Gazete içerisinde yer alan haber ve tefrika metinlerin bazılarında, muharrir ya da muhabir adı da verilmemiştir. Yirminci sayıya gelindiğinde gazetenin son sayısı olduğuna dair herhangi bir haber veya duyuru bulunmamaktadır. Bu nedenle gazetenin yayın faaliyetine neden son verildiği bilinmemektedir.

1.2. Resimli Yurd Gazetesinde Yer Alan Kurmaca (Sanatsal) Metinler

Türlerin tasnifi konusunda, birçok farklı yaklaşım bulunmaktadır. *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan edebî türler sınıflandırılırken amaç, metinler hakkında genel bir bilgi vermektir. Nazım Hikmet Polat’ın, “Esasen tür adının, tasnif kolaylığından öte hiçbir değeri yoktur” (2005: 14) görüşünden hareketle, türlerin belirlenmesi konusunda esnek davranılmıştır. Bu bağlamda, kurmaca özelliği gösteren metinlere “roman” ve “hikâye”, mısralarla düzenlenmiş metinlere “şiir” adlandırması yapılmıştır.

Tablo 1.1. *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan kurmaca (sanatsal) metinler

<i>Resimli Yurd</i>					
Yazarı	Yazının Başlığı	Tür	Sayı	Sayfa	Tarih
Kırık Billur	Mezarlıktaki Eşkıya	Hikâye	1	6	9 Eylül 1340
Gaston Le Rodin	Şeytanı Gören Adam 1	Hikâye	1	6-7	9 Eylül 1340
Gaston Le Rodin	Şeytanı Gören Adam 2	Hikâye	2	6	16 Eylül 1340
Ayine	Karşıyaka’da Bir Yobaz	Şiir	2	8	16 Eylül 1340

	Lisanından (Nefes)	(Nefes)			
Gaston Le Rodin (Nâkili: Faik Şemsettin)	Şeytanı Gören Adam 3	Hikâye	3	6	23 Eylül 1340
Ayine	Terkibibent	Şiir	3	8	23 Eylül 1340
Fuat Hulusi	Kokaryalı Kurbanları	Şiir	4	2	30 Eylül 1340
Gaston Le Rodin	Şeytanı Gören Adam 4	Hikâye	4	6	30 Eylül 1340
Gaston Le Rodin	Şeytanı Gören Adam 5	Hikâye	5	6	7 Teşrinievvel 1340
Hüseyin Avni	Asri Şarkı	Şiir	5	8	7 Teşrinievvel 1340
Kokaryalı Benal Nevzat	Tebliğ-i Resmî	Hikâye	6	6	14 Teşrinievvel 1340
Gaston Le Rodin	Şeytanı Gören Adam 6	Hikâye	6	6	14 Teşrinievvel 1340
Faik Şemsettin	Molla Cami'nin Aşk 1	Hikâye	7	6	21 Teşrinievvel 1340
Mehmet Sırrı	Kordon Gül ve Bülbülleri Ne Diyorlar?	Şiir	7	8	21 Teşrinievvel 1340
Faik Şemsettin	Molla Cami'nin Aşk 2	Hikâye	8	6	28 Teşrinievvel 1340
(İmzasız)	Kahraman Kız	Hikâye	9	6	4 Teşrinisani 1340
Faik Şemsettin	Molla Cami'nin Aşk 3	Hikâye	9	7	4 Teşrinisani 1340
Faik Şemsettin	Molla Cami'nin Aşk 4	Hikâye	10	6	11 Teşrinisani 1340
Mehmet Sırrı	Yandık Kavrulduk Yeter	Şiir	10	8	11 Teşrinisani 1340
Nâkili: Faik Şemsettin	Ku-Klux-Klan (İdam Hükümü)	Hikâye	11	6	18 Teşrinisani 1340
Nâkili: Faik Şemsettin	Ku-Klux-Klan (İdam Hükümü)	Hikâye	12	4	25 Teşrinisani 1340
Nâkili: Faik Şemsettin	Ku-Klux-Klan	Hikâye	13	5-6	2 Kânunuevvel 1340
L. Bosnar (Nâkili: Faik Şemsettin)	Fakirlerin Harikuladeli Diyarında	Hikâye	14	3	9 Kânunuevvel 1340
F. Ş.	Yaldızlı Destan	Masal	14	4	9 Kânunuevvel 1340
Maren Levekin	Ölüm Zarı	Hikâye	14	5	9 Kânunuevvel 1340
L. Bosnar	Harikalar Diyarında	Hikâye	15	2	16 Kânunuevvel 1340
F. Ş.	Yaldızlı Destan	Masal	15	3	16 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Sinema Önünden Kaldırılan Kadın	Roman tefrikası	15	3	16 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Kadınlardan Heyet-i Vekile	Tiyatro	15	4	16 Kânunuevvel 1340
Maren Levekin	Ölüm Zarı	Hikâye	15	5	16 Kânunuevvel 1340
(İmzasız)	Dinamit	Hikâye	15	6	16 Kânunuevvel 1340
Maren Levekin (Nâkili: Faik Şemsettin)	Ölüm Zarı	Hikâye	16	2	23 Kânunuevvel 1340

Faik Şemsettin	Yaldızlı Destan	Masal	16	3	23 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Sinema Önünden Kaldırılan Kadın	Roman tefrikası	16	3	23 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Kadınlardan Heyet-i Vekile	Tiyatro	16	4	23 Kânunuevvel 1340
L. Bosnar	Harikalar Diyarında	Hikâye	16	5	23 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Sinema Önünden Kaldırılan Kadın	Roman tefrikası	16	7	23 Kânunuevvel 1340
Faik Şemsettin	Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi	Hikâye	17	3	30 Kânunuevvel 1340
Nâkili: Faik Şemsettin	Kanatsız Kuş veyahut Hava Ejderi	Hikâye	17	4	30 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Kadınlardan Heyet-i Vekile	Tiyatro	17	5	30 Kânunuevvel 1340
L. Bosnar	Şark'ta Harikalar Diyarında	Hikâye	17	6	30 Kânunuevvel 1340
(İmzasız)	Abdullah Baba'nın Tamahkârlığı	Masal	17	7	30 Kânunuevvel 1340
(İmzasız)	Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi	Hikâye	18	2	6 Kânunusani 1341
(İmzasız)	Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi	Hikâye	18	3	6 Kânun
Mehmet Sırrı	Sinema Önünden Kaldırılan Kadın	Roman Tefrikası	18	3	6 Kânunusani 1341
(İmzasız)	Abdullah Baba'nın Tamahkârlığı	Masal	18	3	6 Kânunusani 1341
(İmzasız)	Kanatsız Kuş veyahut Hava Ejderi	Hikâye	18	6	6 Kânunusani 1341
Mehmet Sırrı	Kadınlardan Heyet-i Vekile	Tiyatro	18	6	6 Kânunusani 1341
Mehmet Sırrı	Kadın Parmağı	Tiyatro	19	3	20 Kânunusani 1341
Faik Şemsettin	Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi	Hikâye	19	4-5	20 Kânunusani 1341
(İmzasız)	Halim ve Mahcup Bir Kocanın İntikamı	Tiyatro	19	8	20 Kânunusani 1341
(İmzasız)	Bir Sergüzeşt	Hikâye	20	2	10 Şubat 1341
Mehmet Sırrı	Kadın Parmağı	Tiyatro	20	3	10 Şubat 1341

Gazetede kurmaca olarak 12 hikâye, 1 roman tefrikası, 6 şiir, 2 masal ve 3 tiyatro metni bulunmaktadır. Roman tefrikası adı verilen metnin, edebî açıdan romana uygun olup olmadığı inceleme bölümünde değerlendirmeye alınmıştır. Bazı metinler, “mabadı var” şeklinde bir sonraki sayılarda tefrika edilmiş ve bazen de metinlerin başlıklarında değişiklikler yapılmıştır. Mehmet Sırrı ve Faik Şemsettin, gazetede en çok metin yayımlayan yazarlardır. Gazete içerisinde Gaston Le Rodin, Maren Levekin ve L. Bosnar gibi isimlerin eserlerinden çeviriler vardır.

1.3. Resimli Yurd Gazetesinde Yer Alan Kurmaca Dışı Metinler

Kurmaca dışı metinlerin tasnifi sırasında da kurmaca metinler için uygulanan yöntem benimsenmiştir. Bu bağlamda, düşünce yazıları “deneme”, herhangi bir konuya yönelik eleştirel mahiyette yazılan yazılara “eleştiri”, bir konu hakkında açıklama ve yorumda bulunmak adına kaleme alınan düşünce yazılarına da “makale” vb. tanımlamalarda bulunulmuştur.

Tablo 1.2. *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan kurmaca dışı metinler

Yazarı	Yazının Başlığı	Tür	Sayı	Sayfa	Tarih
-	Resimli Yurd	Tanıtım Yazısı	1	2	9 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Gazi'nin Dumlupınar'da Verdiği Ders	Makale	1	2	9 Eylül 1340
-	Tarihî Bir Hatıra	Haber	1	2	9 Eylül 1340
Safir	(Haftanın Dedikodusu) Düdük	Mizah	1	3	9 Eylül 1340
-	İzmir'in Büyük Bir Sanatkârı Uful Etti	Haber	1	3	9 Eylül 1340
Elif Cim	(Haftanın Dertleri) Muhacir Kardeşlerimiz Sürünüyor	Deneme	1	3	9 Eylül 1340
-	Hz. Süleyman'ın Mührü ve Hazinesi Bulundu	Haber	1	4-5	9 Eylül 1340
	Dünyamıza Komşu Olan Dünyalarda Bir Gezinti	Duyuru	1	5	9 Eylül 1340
	Cevaplarımız		1	7	9 Eylül 1340
	<i>Resimli Yurd</i>	Tanıtım Yazısı	1	7	9 Eylül 1340
M. Turgut	Bir Sanatkârımızın Ufulü	Haber	1	7	9 Eylül 1340
	(Ölüler Yaşıyorlar Mı?) Kızını Yanına Alan Ruh	Duyuru	1	7	9 Eylül 1340
	Cumhuriyette Haksızlık Olamaz	Duyuru	1	7	9 Eylül 1340
	Reklamlar		1	7	9 Eylül 1340
	Anadolu	Tanıtım Yazısı	1	8	9 Eylül 1340
Haydar Rüştü	(Haftanın Mizahı) Bu Nasıl Hükûmet?	Eleştiri	1	8	9 Eylül 1340
-	(Haftanın Mizahı) Esnaf Arasında Tetkikatımız	Eleştiri	1	8	9 Eylül 1340
-	(Haftanın Mizahı) Belediye Reisinin Ziyafeti	Eleştiri	1	8	9 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Zaferimizin Alacaklıları	Deneme	2	2	16 Eylül 1340
-	(Açık Konuşalım) Bir Şehit Ailesi	Haber	2	2	16 Eylül 1340
-	Manisa'nın Çalışkan İzcileri Manisa İstasyonunda	Haber	2	2	16 Eylül 1340

-	İzdivaçlar Bazen Garip Netice Tevhit Ediyor	Haber	2	2	16 Eylül 1340
	Teşekkür		2	2	16 Eylül 1340
Safir	(Haftanın Dedikodusu) Çifte Mahsul	Eleştiri	2	2	16 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	Ölümler Yaşıyorlar Mı?	Anı	2	3	16 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Kırılmaz Cam Olur Mu?	Haber	2	3	16 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Zevceleri Sevindirecek Bir Madde	Haber	2	3	16 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Duman Yerine Yeşillik Fıskıran Bir Baca	Haber	2	3	16 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Çocuğa Bakmak Usulünü Vahşilerden Öğrenelim	Haber	2	3	16 Eylül 1340
-	Dünyamıza Komşu Olan Altı Dünyada Bir Gezinti	Makale	2	4-5	16 Eylül 1340
Kokaryalı Benal Nevzat	Tufan	Deneme	2	7	16 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	Ölümler Yaşiyor mu?	Anı	2	7	16 Eylül 1340
	Cevaplarımız		2	7	16 Eylül 1340
	Okuyucularımıza (Hediyelerimiz)		2	7	16 Eylül 1340
	Reklamlar		2	7	16 Eylül 1340
-	(Haftanın Mizahı) Ağaç Bayramı	Haber	2	8	16 Eylül 1340
-	(Haftanın Mizahı) Haydar Rüştü Bey'in Gizli Seyahati	Eleştiri	2	8	16 Eylül 1340
-	(Haftanın Mizahı) Zamanımızda Mesken Buhranı Kalp İşlerine de Karıştırılıyor mu?	Mizah			
-	Heyet-i İhtiyariye İntihabı	Tanıtım	2	8	16 Eylül 1340
	Reklamlar		2	8	16 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Mektepsizlikten Feryat	Eleştiri	3	2	23 Eylül 1340
-	1 Teşrinievvel'de	Duyuru	3	2	23 Eylül 1340
Sedat Sahir	Kokaryalı Yangınında Fedakâr Bir Hemşire	Haber	3	2	23 Eylül 1340
Ahmet Cemalettin	(Haftanın Dertleri) Müddeiumumiliği İfa-yı Vazifeye Davet Ediyoruz	Eleştiri	3	3	23 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) İnsan mı Yoksa Köpek mi?	Haber	3	3	23 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Ağaçların Garabetinden	Haber	3	3	23 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Nebat mı Yoksa Çeşme mi?	Haber	3	3	23 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Canlı Reklam	Haber	3	3	23 Eylül 1340
-	(Ölümler Yaşıyorlar mı?) Kızını Yanına Alan Bir Ruh	Anı	3	3	23 Eylül 1340
-	Hz. Musa Aleyhisselam Bahr-i Ahmer'i Nasıl Geçti?	Deneme	3	4	23 Eylül 1340
-	Fen Zehirli Gazları Deva Yapıyor	Haber	3	5	23 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	(Ölümler Yaşıyorlar mı?) Kızını Yanına Alan Bir Ruh	Haber	3	7	23 Eylül 1340
-	Paris Türk Yurdu'nda İzmir'in	Haber	3	7	23 Eylül 1340

	Kurtuluş Bayramı Nasıl Tesit Edildi?				
	Reklamlar		3	7	23 Eylül 1340
-	(Haftanın Mizahı) Gazetecilerin Kır Eğlencesi	Haber	3	8	23 Eylül 1340
Kulağı Delik	(Haftanın Mizahı) Mebusan Küfürleri	Eleştiri	3	8	23 Eylül 1340
-	(Haftanın Mizahı) Yeni Zenginlerin Çalım	Mizah	3	8	23 Eylül 1340
	<i>Anadolu'nun Bir Ricası</i>	İlan	3	8	23 Eylül 1340
	<i>Anadolu'nun Hediyeleri</i>	Duyuru	3	8	23 Eylül 1340
	Mai Nazar Boncuğu	Duyuru	3	8	23 Eylül 1340
-	Garp Medeniyetinin Silahsız Şakileri	Haber (Eleştiri)	4	1	30 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Teceddüt, Çıplaklık ve Ahlak Düşkünlüğü Değildir	Makale	4	2	30 Eylül 1340
Elif. Cim	(Haftanın Derdi) Temettü Vergisinin İstifasında Mantıksızlık	Eleştiri	4	2	30 Eylül 1340
-	(Bir Haftada Olup Bitenler) Ragıp Paşa Vefat Etti	Haber	4	3	30 Eylül 1340
-	(Bir Haftada Olup Bitenler) Hayırlı Bir Türkoğlu	Haber	4	3	30 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Elektrikle Fidan Tedavisi	Haber	4	3	30 Eylül 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) İstikbalin Ekspres Katarı	Haber	4	3	30 Eylül 1340
-	Bin Sene Yaşamak Mümkün mü?	Makale	4	4	30 Eylül 1340
-	Kramer'de Nasıl Soyuluyoruz?	Haber	4	5	30 Eylül 1340
Aydın. Celal	Ruhların İtikatsızlara Dersi	Mektup	4	7	30 Eylül 1340
Elif. Cim	Temettü Vergisinin İstifasında Mantıksızlık	Eleştiri	4	7	30 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	Teceddüt Ahlak Düşkünlüğü Değildir	Makale	4	7	30 Eylül 1340
-	Kramer'de Dans Meselesi Bir Şey mi?	Haber	4	7	30 Eylül 1340
	Reklamlar		4	7	30 Eylül 1340
-	Haftanın Mizahı	Mizah	4	8	30 Eylül 1340
M. S.	(Haftanın Mizahı) Belediyenin Merhameti	Eleştiri	4	8	30 Eylül 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Vatan Yavrularının Manevi Katillerine	Eleştiri	5	2	7 Teşrinievvel 1340
	<i>Resimli Yurd</i>	Duyuru	5	2	7 Teşrinievvel 1340
-	Posta Başmüdürü Enver Bey	Haber	5	2	7 Teşrinievvel 1340
-	Valimiz İhsan Paşa Huzur-ı Kanunda	Haber	5	3	7 Teşrinievvel 1340
-	İzmir'in Erkek Lisesi İzçileri Yenikale'de	Haber	5	3	7 Teşrinievvel 1340
C. T.	(Dünyada Neler Oluyor?) Hayvanlar Âleminde Telsiz Telefon	Makale	5	3	7 Teşrinievvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Satranç Meraklısı Bir Köy	Haber	5	3	7 Teşrinievvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?)	Haber	5	3	7 Teşrinievvel

	Dünyadan Yalan Kalkacak				1340
-	Altı Bin Yaşında Abideler: Firavun Ehamları Nasıl Yapılırlardı?	Makale	5	4	7 Teşrinievvel 1340
-	(Memleketimizi Tanıyalım) Yurdumuzun Mühmel Cennetlerinden Gölcük	Tanıtım	5	5	7 Teşrinievvel 1340
-	(Memleketimizi Tanıyalım) Birgi'nin Tarihi	Tanıtım	5	5	7 Teşrinievvel 1340
	Cevaplarımız		5	7	7 Teşrinievvel 1340
	Reklamlar		5	7	7 Teşrinievvel 1340
M.S.	(Haftanın Mizahı) Karşıyaka'nın Güllü	Mizah	5	8	7 Teşrinievvel 1340
M. S.	Yontulmamış Sözler	Eleştiri	5	8	7 Teşrinievvel 1340
Seyirci	Asri Kepazeliklerden	Eleştiri	5	8	7 Teşrinievvel 1340
	(Açık Konuşalım) Bir Züppenin Cevabına Cevap	Deneme	6	2	14 Teşrinievvel 1340
	Manisa Yavaş Yavaş Diriliyor	Haber	6	2	14 Teşrinievvel 1340
-	Lamartin Vapurunun Facialı Esrarı Nihayet Halledildi	Haber	6	3	14 Teşrinievvel 1340
-	Şeytan Nasıl Bir Mahluktur?	Deneme	6	4	14 Teşrinievvel 1340
-	Hırsızlık Artık Fen Mi Oldu?	Haber	6	5	14 Teşrinievvel 1340
	Resimli Yurd (Taşra Bayilerimize)	Duyuru	6	6	14 Teşrinievvel 1340
-	Türk Kabiliyeti İzmir'de Neler Yaratıyor	Haber	6	7	14 Teşrinievvel 1340
	Reklam		6	7	14 Teşrinievvel 1340
M. S.	(Haftanın Mizahı) Kurt'un Bülbüllerinin Şikâyeti	Eleştiri	6	8	14 Teşrinievvel 1340
Seyirci	Yalan Kalkacak Derken	Mizah	6	8	14 Teşrinievvel 1340
M. S.	Yontulmamış Sözler	Eleştiri	6	8	14 Teşrinievvel 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Musul Meselesinin Verdiği Ders	Makale	7	2	21 Teşrinievvel 1340
Mehmet Sırrı	İtizar	Duyuru	7	2	21 Teşrinievvel 1340
-	(Açık Konuşalım) Efkâr-ı Umumiye Hürmet Lazımdır	Eleştiri	7	2	21 Teşrinievvel 1340
	Bir Mebusumuzun "Resimli Yurd"a Teveccühü	Mektup	7	2	21 Teşrinievvel 1340
	Resimli Yurd	Duyuru	7	2	21 Teşrinievvel 1340
-	Vazife Kurbanı Bir Türk Kızı: Makbule Hanım	Haber	7	3	21 Teşrinievvel 1340
-	(Açık Konuşalım) İstifasını Geri Alan Rıfat Paşa'nın Manidar Sözleri	Haber	7	3	21 Teşrinievvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Lostracılar Yerine Makine	Haber	7	3	21 Teşrinievvel 1340

-	(Dünyada Neler Oluyor) Dünyanın En Müterakki Zabıtası	Haber	7	3	21 Teşrinievvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Yılan Yavrusu da Beslenir mi?	Haber	7	3	21 Teşrinievvel 1340
-	Gizli ve Garip Mezheplerden Buda Dini	Haber	7	4	21 Teşrinievvel 1340
Mehmet Hikmet	(Memleketimizi Tanıyalım) Yurdumuzun Güzel Kasabalarından Bodrum	Gezi Yazısı	7	5	21 Teşrinievvel 1340
	(Resimli Yurd) Karilerimize Hediyelerimiz	Duyuru	7	5	21 Teşrinievvel 1340
	Sağlam Çocuk Nasıl Büyütülür?	Haber	7	7	21 Teşrinievvel 1340
	Cevaplarımız	Duyuru	7	7	21 Teşrinievvel 1340
	Reklamlar		7	7	21 Teşrinievvel 1340
-	Haftanın Mizahı	Mizah	7	8	21 Teşrinievvel 1340
M. S.	Yontulmamış Sözler	Eleştiri	7	8	21 Teşrinievvel 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Efendi mi Köle mi?	Eleştiri	8	2	28 Teşrinievvel 1340
Ahmet Cemalettin	(Haftanın Dertleri) İzmirli Rahatsızdır İzmirli Bizardır	Eleştiri	8	2	28 Teşrinievvel 1340
-	Dünyadan Harp Kalkacak mı?	Haber	8	2	28 Teşrinievvel 1340
A. M.	Kordon'da İşleyen ve Taaffün Eden Bir Yara	Eleştiri	8	3	28 Teşrinievvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Saman Çöpünden Saat	Haber	8	3	28 Teşrinievvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Salon Kavs-ı Kuzahları	Haber	8	3	28 Teşrinievvel 1340
-	<i>Türk Eli ve Serbest</i> Refiklerimiz	Haber	8	3	28 Teşrinievvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) İki Kişilik Seyyar Sandal	Haber	8	3	28 Teşrinievvel 1340
	<i>Resimli Yurd</i>	Duyuru	8	3	28 Teşrinievvel 1340
A. C.	Kâmil Paşa Çiftliğinin Esrarlı Cinayeti	Haber	8	4	28 Teşrinievvel 1340
-	Acaba Maymunlar Aralarında Konuşuyorlar mı?	Haber	8	5	28 Teşrinievvel 1340
Nâkili: M. A. Nalbant	Gösterilen Çehre	Deneme	8	7	28 Teşrinievvel 1340
	Resimli Yurd	Duyuru	8	7	28 Teşrinievvel 1340
	Reklamlar		8	7	28 Teşrinievvel 1340
Seyirci	(Haftanın Mizahı) Yalana ve Yılana Dair	Mizah	8	8	28 Teşrinievvel 1340
Seyirci	<i>Anadolu</i> Sahibi ve Denizli Mebusu Haydar Rüştü Bey'le Telgrafla Mülakatımız	Eleştiri	8	8	28 Teşrinievvel 1340
M. S.	Yontulmamış Sözler	Eleştiri	8	8	28 Teşrinievvel 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Büyük İnkılaplar	Makale	9	2	4 Teşrinisani 1340

Mehmet Sırrı	Hakiki Teceddüt Nedir?	Makale	9	2	4 Teşrinisani 1340
-	Ermeni Mehran Ağzer, Faik Bey'in Katili Olmadığını İddia Ediyor	Haber	9	3	4 Teşrinisani 1340
-	Türk Gençliği İş Başında	Haber	9	4	4 Teşrinisani 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) İnsan mı Yoksa Mescit Minaresi mi?	Haber	9	4	4 Teşrinisani 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Dünyanın En Büyük Köpeği	Haber	9	4	4 Teşrinisani 1340
-	Louis Harold Hayatını Anlatıyor	Haber	9	5	4 Teşrinisani 1340
Mehmet Sırrı	Hakiki Teceddüt Nedir?	Makale	9	7	4 Teşrinisani 1340
	Reklamlar		9	7	4 Teşrinisani 1340
M.S.	(Haftanın Mizahı) Evler Nasıl Bulunur?	Eleştiri	9	8	4 Teşrinisani 1340
M. S.	(Haftanın Mizahı) Aklı Başında Gençler	Eleştiri	9	8	4 Teşrinisani 1340
-	(Haftanın Mizahı) Ah Şu Gelinler	Mizah	9	8	4 Teşrinisani 1340
-	(Haftanın Mizahı) Saygısız ve Düşüncesiz Kızlar	Mizah	9	8	4 Teşrinisani 1340
M. S.	Yontulmamış Sözler	Eleştiri	9	8	4 Teşrinisani 1340
	Reklamlar		9	8	4 Teşrinisani 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Namuskârane Muhafelet	Eleştiri	10	2	11 Teşrinisani 1340
-	Bahriyemizin Islahı	Haber	10	2	11 Teşrinisani 1340
	<i>Resimli Yurd</i>	Duyuru	10	2	11 Teşrinisani 1340
F.Ş.	Maden Kömüründen Neler Çıkarılır?	Haber	10	3	11 Teşrinisani 1340
M. F.	Otomobillerde Mühim Bir İnkılap	Haber	10	3	11 Teşrinisani 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Dünyanın En Seri Gemisi	Haber	10	3	11 Teşrinisani 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Beygir Güler, Merkep Ağlar mı?	Haber	10	3	11 Teşrinisani 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Posta Vapurundan Muadil Deniz Feneri	Haber	10	3	11 Teşrinisani 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Meğer Fok Balıkları Ne Kadar Munis İmişler!	Haber	10	3	11 Teşrinisani 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Otomobille Merdiven İnilir mi?	Haber	10	3	11 Teşrinisani 1340
-	Çiçekler Dünyasının Binlerce Lira Değerindeki Kraliçesi: Lale	Haber	10	4	11 Teşrinisani 1340
-	Güzel İzmir'de Spor Hayatı, Sporcularımız Ne Âlemde?	Haber	10	5	11 Teşrinisani 1340
-	İzmir'de Spor	Haber	10	7	11 Teşrinisani 1340

	Gelecek Nüshamızda	Duyuru	10	7	11 Teşrinisani 1340
	Reklamlar		10	7	11 Teşrinisani 1340
M.S.	(Haftanın Mizahı) Sonbahar Koşuları	Eleştiri	10	8	11 Teşrinisani 1340
M.S.	Yontulmamış Sözler	Eleştiri	10	8	11 Teşrinisani 1340
	<i>Resimli Yurd</i>	Duyuru	10	8	11 Teşrinisani 1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) Zevk ve Sefadan Sonra	Eleştiri	11	2	18 Teşrinisani 1340
<i>Resimli Yurd</i>	İtizar	Duyuru	11	2	18 Teşrinisani 1340
-	Bir Tavazzuh	Duyuru	11	2	18 Teşrinisani 1340
-	Aziziye Karakolundaki Cinayet	Haber	11	3	18 Teşrinisani 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Mesken Buhranına Karşı	Haber	11	3	18 Teşrinisani 1340
	<i>Resimli Yurd</i>	Duyuru	11	3	18 Teşrinisani 1340
F. Ş.	Çocuklarda Deha Var Mıdır?	Makale	11	4	18 Teşrinisani 1340
-	Güzel İzmir'imizde Spor	Haber	11	5	18 Teşrinisani 1340
Mehmet Sırrı	Genç Kızlar Celladı!	Haber	11	6	18 Teşrinisani 1340
F.Ş.	Çocuklarda Deha Var Mıdır?	Makale	11	7	18 Teşrinisani 1340
	Reklamlar		11	7	18 Teşrinisani 1340
Seyirci	Haftanın Mizahı	Eleştiri	11	8	18 Teşrinisani 1340
M. S.	(Haftanın Mizahı) Fresko Barında	Eleştiri	11	8	18 Teşrinisani 1340
-	(Haftanın Mizahı) Koca Numunesi	Mizah	11	8	18 Teşrinisani 1340
Mehmet Sırrı	Yeni Hükümette Eski Siyaset Olmasın	Makale	12	2	25 Teşrinisani 1340
-	Reklamcılık Hakkında Memleketimizin Barnumu	Haber	12	2	25 Teşrinisani 1340
Mehmet Sırrı	Genç Kızlar Celladı!	Haber	12	3	25 Teşrinisani 1340
	Gençler Okusun!	Duyuru	12	3	25 Teşrinisani 1340
F.Ş.	İnsanın Doğuşu	Makale	12	5	25 Teşrinisani 1340
	Ankete Cevaplar		12	6	25 Teşrinisani 1340
M. F.	Hakikaten Terk Teslihat mı?	Makale	12	6	25 Teşrinisani 1340
-	Şayan-ı Takdir ve Teşvik	Haber	12	7	25 Teşrinisani 1340
Seyirci	(Haftanın Mizahı) İstanbul Yine Korku Geçirecek	Eleştiri	12	8	25 Teşrinisani 1340
M. S.	Yontulmamış Sözler	Eleştiri	12	8	25 Teşrinisani

					1340
Mehmet Sırrı	(Açık Konuşalım) İbret Alalım	Eleştiri	13	2	2 Kânunuevvel 1340
-	Şeytanlı Değirmen	Haber	13	2	2 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Genç Kızlar Celladı	Haber	13	3	2 Kânunuevvel 1340
Beş Yıldız	El Falı Bir İlim Midir?	Deneme	13	3	2 Kânunuevvel 1340
Faik Şemsettin	Hakiki İrk-ı Asfer Tehlikesi	Makale	13	4	2 Kânunuevvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Elektrikli Otomobiller	Haber	13	5	2 Kânunuevvel 1340
-	(Dünyada Neler Oluyor?) Amerika'da Ayakları Dantela Ören Bir Kız	Haber	13	5	2 Kânunuevvel 1340
Beş Yıldız	El Falı Bir İlim Midir?	Deneme	13	6	2 Kânunuevvel 1340
	Pul ve Kartpostal Meraklılarına Müjde	Duyuru	13	6	2 Kânunuevvel 1340
	Ankete Cevaplar		13	7	2 Kânunuevvel 1340
Seyirci	(Haftanın Mizahı) Masal Değil Roman da Değil!	Eleştiri	13	8	2 Kânunuevvel 1340
M. S.	Ervah Bizimle Meşgul Mü?	Haber	14	2	9 Kânunuevvel 1340
Beş Yıldız	El Falı Bir İlim Midir?	Deneme	14	2	9 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Genç Kızlar Celladı!	Haber	14	3	9 Kânunuevvel 1340
F. Ş.	Dâhilerin Çocukluğu	Deneme	14	4	9 Kânunuevvel 1340
F.Ş.	Dâhilerin Çocukluğu	Deneme	14	6	9 Kânunuevvel 1340
	Ankete Cevaplar		14	6	9 Kânunuevvel 1340
-	Dünyada Neler Oluyor? (Güzelleşmek İçin)	Eleştiri	14	6	9 Kânunuevvel 1340
	Reklam		14	6	9 Kânunuevvel 1340
-	Güzel İzmir'imizin Medarıftihar ve Gururu Bir Müessesese	Haber	14	7	9 Kânunuevvel 1340
Beş Yıldız	El Falı Bir İlim Midir?	Deneme	14	7	9 Kânunuevvel 1340
	Reklam		14	7	9 Kânunuevvel 1340
Seyirci	(Haftanın Mizahı) Ah Bu Gazeteciler	Eleştiri	14	8	9 Kânunuevvel 1340
M. S.	Ervah Bizimle Meşgul Mü?	Haber	15	2	16 Kânunuevvel 1340
M.F.	Vücut-ı Beşerde Neler Var?	Haber	15	5	16 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Genç Kızlar Celladı!	Haber	15	6	16 Kânunuevvel 1340
-	Hayat Nerede Var, Hayat Pukarı	Haber	15	7	16

	Neresidir?				Kânunuevvel 1340
	Reklamlar		15	7	16 Kânunuevvel 1340
-	Haftanın Mizahı	Mizah	15	8	16 Kânunuevvel 1340
Faik Şemsettin	Memleket ve Dini Satan Bir Piç yahut Rifestan'ın Mehdi'si	Haber	16	6-7	23 Kânunuevvel 1340
	Haftanın Mizahı	Mizah	16	8	23 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Yüz Sene Sonra Yine Olacaklar	Deneme	17	2	30 Kânunuevvel 1340
	El Falı Bir İlim Midir?	Duyuru	17	3	30 Kânunuevvel 1340
-	Ervah Bizimle Meşgul Mü?	Haber	17	6	30 Kânunuevvel 1340
Mehmet Sırrı	Mükemmel Bir Musiki Yapan Bir Ruh	Anı	17	7	30 Kânunuevvel 1340
-	Harikulade Şeyler	Haber	17	7	30 Kânunuevvel 1340
-	Dünyada Neler Oluyor?	Haber	17	7	30 Kânunuevvel 1340
-	Haftanın Mizahı	Mizah	17	8	30 Kânunuevvel 1340
M. S.	Cürm-i Meşhut Halinde	Haber	18	2	6 Kânunusani 1341
Beş Yıldız	El Falı Bir İlim Midir?	Deneme	18	3	6 Kânunusani 1341
	İfade-i Meram	Duyuru	19	3	20 Kânunusani 1341
	<i>Resimli Yurd'un Hediyesi</i>	Duyuru	19	3	20 Kânunusani 1341
-	Desinatörlük ve Desenler, Suret-i Teressüm ve Usul-ı Nakış	Haber	19	6	20 Kânunusani 1341
-	Gülünç Fıkralar	Mizah	19	6	20 Kânunusani 1341
Mazhar Necati	Dünya Sinemacılığı, Bizde Sinemacılık	Haber	19	7	20 Kânunusani 1341
-	(Dünyada Neler Oluyor?)	Haber	19	8	20 Kânunusani 1341
-	Gülünç Fıkra	Mizah	20	2	10 Şubat 1341
F.	Mumyalarda Fevkal-beşer Bir Kudret Var Mıdır?	Haber	20	4	10 Şubat 1341
Faik Şemsettin	Fen Neler Yapacak?	Haber	20	6	10 Şubat 1341
M. F.	Tayy-ı Mekân	Haber	20	6-7	10 Şubat 1341
F.	Firavunun Ruhu Çarpıyor Mu?	Haber	20	7	10 Şubat 1341

-	Dünyada Neler Oluyor?	Haber	20	7	10 Şubat 1341
-	Ku-Klux-Klanların Dükkânı	Haber	20	7	10 Şubat 1341

1.4. Resimli Yurd Gazetesinin Yazar ve Şair Kadrosu

Resimli Yurd, gazete olması nedeniyle nesir ağırlıklı bir muhtevaya sahiptir. Aşağıda gösterilen tabloda, yazar ve şairlerin, gazete içerisinde hangi sayılarda yazılarının bulunduğu gösterilmiştir. Bunlardan bazılarının, aynı sayı içerisinde birden fazla yazısı bulunmaktadır. Bu durum, yazının bulunduğu sayının tekrar edilmesiyle belirtilmiştir. Bir de bazı yazılarda yazarların, sadece isimlerinin baş harflerini yazdıkları gözlemlenmiştir. Yine bunlar da herhangi bir karışıklığa neden olmamak için tablo içerisinde ayrıyeten yazılmıştır. Tabloda, imzasız yazılara yer verilmemiştir.

Tablo 1.3. *Resimli Yurd* gazetesinin şair ve yazar kadrosu

Şair ve Yazarlar	Yazının Bulunduğu Sayı	Adet
Mehmet Sırrı	1,2,2,3,3,4,5,7,7,8,9,9,10,11,11,12,12,13,13,14,15,15,16,17,17,18,18,19,19,20	31
M. S.	4,5,5,6,6,7,8,9,9,10,10,10,11,12,14,15,18	18
Faik Şemsettin	3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,13,16,16,18,19,20,20	18
F. Ş.	10,11,12,14,14,15,15,16,17,17,17,18	12
Seyirci	5,6,8,8,11,11,12,13,14,14	10
Beş Yıldız	13,14,18	3
Elif Cim	1,4	2
M. Turgut	1	1
Haydar Rüştü	1,7,8	3
Safir	1,2	2
Kokaryalı Benal Nevzat	2,6	2
Sedat Sahir	3	1
Ahmet Cemalettin	3,8	2
Kulağı Delik	3	1
Aydın. Celal	4	1
C. T.	5	1
Mehmet Hikmet	7	1

A. M.	8	1
A. C.	8	1
M. A. Nalbant	8	1
M. F.	10,12,15,20	4
Mazhar Necati	19	1
F.	20	1
Kırık Billur	1	1
Ayine	2,3	2
Fuat Hulusi	4	1
Hüseyin Avni	5	1
Toplam		123

İKİNCİ BÖLÜM

RESİMLİ YURD GAZETESİNİN İNCELENMESİ

2.1. Kurmaca Metinler

2.1.1. Hikâye

Resimli Yurd gazetesinde, çeşitli yazarlara ait 12 hikâye bulunmaktadır. Bu hikâyelerden beşi imzasız olarak neşredilmiştir. Diğer hikâyelerden üçü Faik Şemsettin, geriye kalan beş hikâye de Kırık Billur, Gaston Le Rodin, Kokaryalı Benal Nevzat, L. Bosnar ve Maren Levekin gibi isimler imzası altında neşredilmiştir. Bu metinlerden “Şeytanı Gören Adam”, “Ku-Klux Klan”, “Fakirlerin Harikuladelik Diyarında” ve “Kanatsız Kuş veyahut Hava Ejderi” gibi metinlerin çevirmeni ise Faik Şemsettin’dir. Bu metinlerin konu dağılımı, aşağıda verilen tablodaki gibidir:

Tablo 2.1. *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan hikâyeler

Yazar	Başlık	Tema	Sayı	Sayfa
Kırık Billur	Mezarlıktaki Eşkıya	Korkaklık	1	6
Gaston Le Rodin (Nâkili: Faik Şemsettin)	Şeytanı Gören Adam	Hırs ve korku	1,2,3,4,5,6	6,6,6,6,6,6
Kokaryalı Benal Nevzat	Tebliğ-i Resmî	Savaş	6	6
Faik Şemsettin	Molla Cami’nin Aşkı	Aşk	7,8,9,10	6,6,7,6
İmzasız	Kahraman Kız	Cesaret ve saygınlık	9	6
İmzasız (Nâkili: Faik Şemsettin)	Ku-Klux-Klan	Aşk	11,12,13	6,4,5
L. Bosnar	Fakirlerin Harikuladelik Diyarında	Doğu ve Batı medeniyeti	14,15,16,17	3,2,5,6
Maren Levekin	Ölüm Zarı	Sevgi ve merhamet	14,15,16	5,5,2
İmzasız	Dinamit	Yalan ve art niyet	15	6

Faik Şemsettin	Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi	Aşk ve siyaset	17,18,18,19,19	3,2,3,4,5
İmzasız (Nâkili: Faik Şemsettin)	Kanat Kuş veyahut Hava Ejderi	Savaş ve casusluk	17,18	4,6
İmzasız	Bir Sergüzeşt	Aşk	20	2

“Mezarlıktaki Eşkîya” başlıklı hikâye, Kırık Billur imzasını taşımaktadır. Hikâye, bir köy kahvesinde geçmektedir. Köyün erkekleri, başlarından geçen ilginç hadiseleri sırayla birbirlerine anlatmaktadırlar. Köyün gençlerinden birisi olan Kekeme Murat da kendince bir kahramanlık hikâyesi anlatmak ister. Fakat köylülerin alay konusu olur ve susturulur. Tam bu esnada, köyün bir başka sakini olan Osman gelir ve içeridekilere sitemde bulunur. Kahveye gelirken mezarlıkta eşkıyalara rast geldiğini ve hepsini nasıl etkisiz hâle getirdiğini anlatmaya başlar. Bu vesileyle de kahvede bulunanlarının takdirini kazanır. Kahvedeki şaşkınlık sürerken içeriye Jandarma Hasan gelir ve hayıflanmaya başlar. Biraz önce köyün mezarlığında devriye gezdiğini ve bir korkağın, geçen haftalarda gömülen Ömer’in tahtadan yapılmış mezar taşını delik deşik ettiğini, daha sonra da arkasına bile bakmadan koşarak oradan uzaklaştığını anlatır.

Kahve gibi bir mekânda, sıradan hayatların hikâyesi, çeşitli vesileler ile renklendirilmeye çalışılmakta ve kahramanlık da bu noktada önemli bir yer tutmaktadır. Hikâye, sade ve anlaşılır bir dille kaleme alınmıştır. Korkaklık temasının işlendiği bu metin, köy halkının, küçük dünyasına bir bakış olarak değerlendirilebilir. Fakat bunu sadece köy ile sınırlandırmak da yeterli olmayacaktır. Aslında söz konusu olan, insanın kendisini ispatlama çabası ve toplumda saygın bir kimlik elde etme gayreti olarak da yorumlanabilir.

“Şeytanı Gören Adam” başlıklı hikâye, *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan en uzun tefrika metindir. Gazetenin ilk altı sayısında, her hafta düzenli olarak çıkmıştır. Gaston Le Rodin tarafından kaleme alınan bu metnin çevirmeni Faik Şemsettin’dir. Hikâye, bir orman içinde yer alan mağaranın tasviriyle başlamaktadır. Mağaranın içerisinde, yağmurdan dolayı mahsur kalmış bir grup genç vardır. Bu gençlere, “Efendi” isminde bir adam yardımcı olacak ve onları evinde misafir edecektir. Hikâyenin olay örgüsü de burada başlamaktadır.

Efendi, ıssız bir tepedeki malikânesinde hizmetçisi, kâhyası ve Esrar isimindeki dilsiz köpeğiyle birlikte münzevi bir hayat yaşamaktadır. O civardaki kocakarıların yaydığı

dedikodulara göre, bu adamın şeytanla bir münasebeti bulunmaktadır.

Efendi'nin evine giden gençler arasında bulunan anlatıcı, giyinmek için çıktıkları evin üst katında “uğursuz oda” adı verilen odaya girer ve oda içerisinde devrilmek üzere olan bir dolap görür. Daha sonra bu durumu, yemek masasında ev sahibine açar ve bu uğursuz odada yatmak istediğini söyler. Bunu duyan ev sahibi sararır ve hemen o gence, dolaba dokunup dokunmadığını sorar. Genç de dolabın devrilmesinden korkarak dolabı tutmaya çalıştığını söyler ve Efendi'den o dolabın hiçbir zaman devrilmeyeceği cevabını alır.

Yemekten sonra iskambil oynamaya karar veren gençler, ev sahibini de bu oyuna davet etmeyi planlarken Efendi de o esnada kendiliğinden salona gelmiştir. Masanın üzerinde iskambil kâğıtlarını gören adam, çılına döner ve olayın aslını gençlere anlatmaya karar verir.

Efendi, gençliğinde bir kadına âşık olmuştur. Kadın, soylu ve zengin bir aileye mensup olmakla beraber, Efendi'nin aşkıdan da hiçbir zaman haberdar olmamıştır. Çünkü Efendi, sahip olduğu bütün mirası kumarda kaybettiği için fakirliğin verdiği utançla kadına hiçbir zaman açılmamıştır. Bu durumu gururuna yediremeyip yeniden zengin olmanın ve kadına aşkını ilan etmenin yollarını aramıştır. Bunun için de tekrar kumara başvurmuş ve elinde kalan son birkaç kuruşu da bu yolda tüketmiştir. Eve gelip intihar etmeye karar verdiği bir anda, kitaplıkta yer alan “Jora Dağları Büyücülüğü” adlı bir kitap dikkatini çeker. Kitap içerisinde “şeytanı görmek isteyenlerin, bunu kalpten dilemesi” gerektiğine dair bir yazı ile akıllara hayret verecek şekilde zengin olan ve sevdiği kıza kavuşan bir gencin hikâyesini okur. İlk başta buna inanmayan ama bir yandan da ölmek istemeyen Efendi, şeytanı çağırmaya karar verir. Bu sırada, oda içerisindeki dolabın kapağına üç kere vurulduğunu ve bir sesin de “cesaretin varsa dolabın kapağını aç” dediğini işitir. Dolabın kapağını açıp baktığı zaman, ateşten harflerle yazılmış “kazanacaksın” kelimesini görür.

Ertesi gün, şansını denemek için bir kumarhaneye gider ve hiç kaybetmeden bütün oyunları kazanır. Elindeki paraları kaybetmekten korkan ve bunun gerçek olup olmadığını anlamak için de parasız girdiği bütün oyunları da kaybeden Efendi, o günden itibaren para karşılığında girdiği bütün oyunları kazanmaya başlamıştır. Fakat bir süre sonra bu durumdan rahatsız olmaya başlar ve kurtulmak için çareler arar. Gitmediği papaz ve kilise kalmaz. Sevdiği kadını bulmak ve aşkını itiraf etmekten de

vazgeçmiştir. Ayrıca bütün parasını da fakirlere dağıtmıştır.

Olayın şaşkınlığını üzerlerinden atan gençler, ona son bir oyun daha teklif ederek bu şansının değişip değişmediğini anlamak isterler. İstemeyerek de olsa bu oyunu kabul eden Efendi, ilk oyunda gençlere yenilir ve sevinerek cüzdanını açtığı sırada, onlara vermek için vadettiği paranın cüzdanında olmadığını görür. Gençler ve ihtiyar, hayretler içerisinde kalırken kapı çalınır ve evin çalışanı olan bir adam içeri girer. Daha birkaç saat önce kendisine getirip verdiği hasılatın, yolda tekrar torbasından çıktığını ve korktuğu için de bu gece burada kalacağını söyler. Efendi, gençlere hemen bir oyun daha teklif eder ve bu oyunu kazanır. Fakat gençlerin bu parayı hakkettiğini düşünerek parayı onlara verir. Parayı alan gençler, bir hastanenin tamirâtı için bu parayı harcamaya karar verirler. Tamirâtın bittiği gün ise, bu hastanenin yandığı haberini alırlar.

Hikâye bu şekilde son bulmaktadır. Metin içerisinde çeşitli anlatım bozuklukları ve yazım yanlışları mevcuttur. Bunun haricinde, sade ve anlaşılır bir dili olduğunu söylemek mümkündür. Hikâye, yine insanın doğuştan gelen birtakım özelliklerinden olan hırs ve korkuyu tema edinmektedir. İlk başta sevdiği kadına ulaşmak için çaba harcayan ve bu noktada şeytanla bir anlaşma yapan insanın dramı gözler önüne serilir. Hikâye, tam bu noktada Faustvari bir hava oluşturmaktadır.

“Tebliğ-i Resmî” başlıklı hikâye, gazetenin altıncı sayısının, altıncı sayfasında, Kokaryalı Benal Nevzat imzasıyla neşredilmiştir. Hikâye, 26 Kânunusani 337 tarihinde, karşı cepheye telefon hattı kurmaya memur edilen Ahmet Onbaşı adlı bir askerın, gazi olmasını konu alır. Gözlerini hastanede açan asker, eski tarihli gazetelere göz attığında 28 Kânunusani tarihli gazetede, 26 Kânunusani gecesinin tebliğ-i resmîsine ait yazıda büyük harflerle “cephelerde mühim bir hadise yoktur” başlığını görür.

Hikâye, kesit hikâye özellikleri taşımaktadır. Dönemine göre sade ve anlaşılır bir dile sahiptir. Hikâyeye konu olan tarih, Millî Mücadele Dönemi’ni kapsamaktadır. Bu noktada, savaş psikolojisi ve sosyolojisini yorumlamak adına fikir verici olduğu düşünülebilir. Kendisine verilen görevi yerine getirmek için canını ortaya koyan ve bu yolda sakat kalan bir askerın ya da onun gibi binlercesinin dramı, romantik bir yaklaşımla ele alınmıştır.

“Molla Cami’nin Aşkı” başlıklı hikâye, *Resimli Yurd* gazetesinin yedinci sayısından,

onuncu sayısı da dâhil olmak üzere Faik Şemsettin imzasıyla neşredilmiştir. Hikâye, bir doğa tasviriyle başlamaktadır. Sandalını suların akıntısına bırakmış ve sırtüstü uzanıp yıldızları seyreden Cami, suyun içerisinde halıya sarılmış bir kadın bulmaktadır. Hemen bu kadını sudan çıkararak evine götürür ve yarasını tedavi etmeye çalışır. Günler geçer ve kadın iyileşir. Cami, bu kadına âşık olmaya başlamıştır. Bir akşam, kadına duygularını açmaya karar verir. Kadın, Cami'nin duygularına karşılık vermez ve onu bir kardeş olarak gördüğünü söyler.

Hikâye içerisindeki diğer bir mekân da hükümdar Ebu Sait'in sarayıdır. Sultan, günlerdir hiçbir şey yememekte ve yüzü asla gülmemekteymiş. Hatta sarayın taraçasına çıkarak yoldan geçen insanlara ok atıp onları ya öldürüyor ya da yaralıyormuş. Yine bir gün yoldan geçen birisine nişan almış ve adamı yaralamış. Adamın ölmediğini anlayan Sait, adamın hemen saraya getirilmesini emretmiş.

Saraya getirilen adam, Cami'dir. Ebu Sait, ona kim olduğunu sormuş, Cami de bu soruya soru ile karşılık vererek onun kim olduğunu sormuştur. Aralarında geçen çok kısa bir konuşmadan sonra Cami, onu evine davet etmiş, Ebu Sait de bu davete olumlu bir cevap vermiştir. Daha sonra Cami eve dönmüş, yaralı olarak bulduğu ve adını Dürüğ koyduğu kadından, gelecek olan misafir için hazırlık yapmasını istemiştir. Misafirin Ebu Said olduğunu öğrenen Dürüğ, sararmış ve işini bitirip odadan ayrılmıştır.

Davet üzerine Cami'nin evine gelen Ebu Sait, sofraya oturur ve Cami'nin ona ikram ettiği yiyeceklerle beraber Şiraz şarabını da içer. Daha sonra Cami, Ebu Sait'e kulübesinin bahçesini gösterir. Şarabın da etkisiyle Sait, Nurmahal diye bir isim sayıklar. Cami ise, onun Nurmahal olmadığını, adının Dürüğ ve hemşiresi olduğunu söyler. Sait de ısrarla onun cariyesi olduğunu ve bir kıskançlık sonucu onu öldürüp bir halıya sardıktan sonra nehre attığını anlatır. Biraz vakit geçtikten sonra şarabın etkisiyle Sait sızıp kalır. Bu sırada gerçekleri öğrenmek isteyen Cami de kadının yanına gider ve adını neden gizlediğini sorar. Bunun üzerine kadın, Cami'nin hançerini alır ve Sait'in bulunduğu odaya giderek kendisini tanıtır. Eğer inanmıyorsa onu bu hançerle öldürmesini ister. Yaptığından pişman olan Sait, Nurmahal'i alıp sarayına götürür ve Cami'yi de gelmesi için davet eder. Cami de bütün bu avarelikleri bırakarak davete icabet eder, muhterem bir hekim ve şair olarak Acem tarihçileri tarafından kayda geçer.

Hikâye, dili bakımından diğer üç metne göre Arapça ve Farsça kelimelerin daha sık kullanıldığı bir metindir. Yer yer anlatım bozuklukları ve yazım yanlışları mevcuttur. Acem diyarının meşhur şairlerinden, tarihî bir şahsiyet olan Molla Cami'yi konu edinir. Hikâye, aşk teması üzerine kurulmuştur. Klasik edebiyatta var olan sevgili, âşık ve rakip üçgenini anımsatmaktadır.

“Kahraman Kız” başlıklı hikâye, dokuzuncu sayının, altıncı sayfasında imzasız olarak neşredilmiştir. Jan Surlan ismindeki zabitin, general olan dayısının, bir savaş anısını konu alır. Meksika dolaylarında, asilerden olan fakat düşmanlarının bile saygısını kazanan Loja ismindeki bir kızın, kurşuna dizilmesi anlatılır.

Metin içerisinde çok fazla anlatım bozukluğu, noktalama işaretlerinin yanlış kullanımı ve yazım yanlışları mevcuttur. Metnin anlaşılabilirliğini korumak adına bazı düzeltmelerde bulunulmuştur. Hikâye, insanlık adına zorlu geçen süreçlerde bile, insanın kişiliğini ve saygınlığını korumasının önemine dikkat çeker. Şartlar ne olursa olsun, insani değerlerin korunması, dürüstlüğün ve cesaretin önemine vurgu yapılır.

“Ku-Klux-Klan” başlıklı hikâye, *Resimli Yurd* gazetesinde on birinci, on ikinci ve on üçüncü sayılarda imzasız olarak neşredilmiştir. Sadece, metnin çevirmeni olarak Faik Şemsettin bilgisi yer almaktadır. Hikâyenin ilk alt başlığı “İdam Hükümü” olarak başlar. Olay, Hower Parno adındaki bir adamın, Paris'te tanıştığı, Kanada'da kürkçülük yapan Tomas Turimer ve ailesini tanıtmalarıyla başlar.

Bu ailenin Liliyan ismindeki güzel kızına âşık olan Parno, yine bu ailenin daveti üzere onları Amerika'da ziyaret eder. Amerika'daki ziyareti sırasında sokaklarda Ku-Klux-Klan adında bir cemiyetin varlığına şahit olur. Bu cemiyet, saf Amerikalılar dışında, başta İngiliz ve Fransız medeniyetleri olmak üzere birçok dinin de düşmanı olmakla tanınırlar.

Turimerlerin evinde Liliyan'a açılan Parno, tam anlamıyla beklediği karşılığı bulamaz. Her ne kadar oradan ayrılmak istese de bunu da tam anlamıyla başaramaz. Turimerlere yakın bir yerde, ev kiralar ve böylece istediği zaman da Liliyan'ı görme fırsatı bulur. Bir akşam evine döndüğü vakit kapısında bir haç işaretinin çizili olduğunu görür ve içeride de bir mektuba rast gelir. Mektup, Turimerlerden gelen bir davettir. Parno, akşam bu davete gitmek için evden çıktığında yolda kaçırılır. Onu kaçırılanlar, yarın mahkeme huzuruna çıkacağını ve idam edileceğini söyler.

Ertesi gün mahkemeye çıkan Parno, Fransız hafiyeye teşkilatına çalışmak ve Ku-Klux-Klan cemiyeti hakkında rapor hazırlamakla suçlanır. Tam asılacağı sırada bir yanlışlık olduğu anlaşılır ve son anda kurtulur. Onu serbest bırakmak üzere bıraktığı yerden, Turimerlere geçen Parno, olayı baştan sona onlara anlatır. Onun için üzülen Liliyan, duygularını daha fazla saklayamaz ve Parno ile nişanlanırlar.

Hikâye, bir dönem Amerika’da siyahi karşıtlığı ile tanınan gerçek bir cemiyetin varlığından esinlenerek kaleme alınmıştır. Metin, genel olarak sade ve anlaşılır bir dile sahip olmakla birlikte, yer yer anlatım bozuklukları ve yazım yanlışlarını da barındırır. Bunun dışında, olayın kahramanı olan Hower Parno, metin içerisinde ilk başta Hower olarak tanıtılırken daha sonraki sayılarda Rober olarak geçmektedir.

“Fakirlerin Harikuladeliği Diyarında” başlıklı hikâye, gazetenin on dördüncü sayısından, on yedinci sayısı da dâhil olmak üzere dört hafta boyunca düzenli olarak yayımlanmıştır. L. Bosnar tarafından kaleme alınan bu metnin çevirmeni, Faik Şemsettin’dir. Hikâye, bir efendi ile onun hizmetindeki beş kişinin, bir ormanda konaklaması ve bu hizmetçilerden birisiyle arasında geçen olayı konu alır.

Yemekler yenmiş ve herkes kendi hâlinde dinlenmeye çekildiği bir sırada, Hintli hizmetçi Sami, efendisinin yanına gelir ve isterse ona uyku verebileceğini söyler. Bu duruma şaşırarak ve karşısındaki adamı küçümseyen efendi, Hintli hizmetçinin yaptığı birkaç doğaüstü olaydan etkilenir. Daha sonra mesele Şark ve Garp medeniyeti arasındaki farklara gelir. Şark medeniyetini beğenmeyen ve küçümseyen Garpli Efendi, Hintli Sami’nin son yaptığı mucize ile bu fikrinden döner ve Şark’ta müthiş bir güç ve kuvvet olduğuna inanır.

Hikâye, sade ve anlaşılır bir dille kaleme alınmıştır. Diğer metinlerde görüldüğü gibi birkaç yazım yanlışı ve noktalama işaretlerinin eksikliği bulunur. Ayrıca birkaç yerde, paragraf düzeninde sıkıntılar vardır. Metin, iki farklı medeniyet arasındaki oluşum ve farklılıkların anlaşılması adına çeşitli mesajlar içerir.

Burada Batı medeniyetinin rasyonel yaklaşımına karşılık, Doğu medeniyetinin mistik yönü vurgulanmaktadır. Tüm bunların ötesinde, alışlagelen Batı’nın üstünlüğü düşüncesi yerine, Doğu’nun da aslında hiç küçümsemeyecek bir bilgi birikime sahip olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. Diğer taraftan bu durum, madde-ruh çatışmasına da bir örnek teşkil etmektedir.

“Ölüm Zarı” başlıklı hikâye, gazetenin on dördüncü sayısından, on altıncı sayısı da dâhil, üç hafta boyunca neşredilmiştir. Giriş kısmında, bu hikâyenin Mark Twain tarafından yazıldığı ancak metnin sonunda da Faik Şemsettin’in, Maren Levekin’den aktardığı belirtilmektedir. Hikâye, bir savaş sırasında görevlerini ifa ederken başarılı olmalarına rağmen emrin dışında hareket ettikleri için cezalandırılmak istenen üç zabiti konu alır.

İdam hükmü gerçekleşeceği sırada, bu zabitlerden birisinin kızı olan Abi, bir şekilde lort general ile iletişime geçer. Abi’yi çok seven general, ona, ne isterse yapacağı vaadinde bulunur. İlk başta olayların farkında olmayan küçük çocuk, daha sonra durumu anlar ve babasını kurtarmak için generalden, babasının affını ister.

Hikâye, sade ve anlaşılır bir dile sahiptir. Yer yer yazım ve noktalama işaretlerinde yanlışlıklar bulunmaktadır. Bazı cümlelerde de anlatım bozuklukları görülmektedir. Hikâyede her ne kadar sevgi ve merhamet teması ön plana çıksa da diğer taraftan askerî kuralların sertliği, başarının sağlanmasına rağmen kuralların ve emirlerin dışında hareket edilmesinin nasıl bir sonuca neden olacağı da tartışma konusudur. Diğer taraftan savaş ve savaşa dair hikâyelerin konu edinilmesi, Birinci Dünya Savaşı’nın etkisinin hâlâ devam ettiği ve hatta edebiyata da birçok malzeme sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

“Dinamit” başlıklı hikâye, *Resimli Yurd* gazetesinin on beşinci sayısının, altıncı sayfasında, imzasız olarak neşredilmiştir. Marsel isimindeki bir adam, kömür dükkânı işleten Madam Komboros’a, kömürlerin içinden bir dinamit paketi çıktığını haber veren bir mektup gönderir. Bunun üzerine endişelenen kadın, olayın duyulmamasını ister ve sorunun çözümü için genç kızını Marsel’in yanına gönderir.

Hikâye tema olarak yalan ve art niyet olarak yorumlanmakla birlikte, diğer taraftan da ahlak düşkünlüğüne bir örnektir. İş yerinin itibarının sarsılmasından korkan ve müşterilerini kaybetmeyi göze alamayan Madam Komboros, kızını, müşterisinin evine göndererek sorunu başka şekilde çözmeyi dener. Yine müşterisi de bu durumdan tekrar haydalanmak için başka bir yalan söyler. Hikâyeyi sadece Madam Komboros ve müşterisi üzerinden yorumlamak yanlış olacaktır. Bu durum, insanın bozulmuşluğunun, heves ve çıkarları için neler yapabileceğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Tam da bu yönüyle evrensel bir mesaj verir.

“Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi” başlığıyla kaleme alınan hikâye, gazetenin on

yedinci sayısından itibaren üç hafta boyunca Faik Şemsettin imzasıyla neşredilmiştir. Hikâye, Çad kraliçesi Kunahuri ve sadece kadınlardan oluşan ordusunun, Fransızlarla bulunduğu resmî teması konu alır.

Bir gün Fransızlara karşı yaptığı savaşı kaybeden Kraliçe Kunahuri, ülkesini işgal etmeye gelen Fransız ordusunu karşılamak zorunda kalır. Karşılama için çıktığı bu kabile içerisinde Yüzbaşı Arthur adındaki bir genç, kraliçenin hayli dikkatini çeker. Kraliçe daha sonraki resmî temaslarda onu sarayına özel olarak davet eder. Diplomatik çıkarlar için bu daveti kabul etmek zorunda kalan yüzbaşı, saraya gittiği zaman kraliçe tarafından uygunsuz bir şekilde karşılanır. Kraliçe, onu emrine girmesi için zorlamasına rağmen, bu isteği genç yüzbaşı tarafından reddedilir. Duruma sinirlenen Çad kraliçesi, daha sonra bu durumu Fransız kraliçesine sitemli bir şekilde anlatır. Yüzbaşı Arthur'a Fransa kraliçesi tarafından, Çad kraliçesini sık sık ziyaret etmesi tavsiye edilir. Bir asker olarak aldığı emirleri yerine getirmeye çalışan yüzbaşı, yine de Kunahuri'yi memnun edemez. Bu duruma daha da sinirlenen kraliçe, Fransa kraliçesini esir alır ve Arthur'a aralarındaki engelin o olduğunu söyler. Eğer bu engeli kaldırırsa onunla olup olmayacağını sorar. Arthur da kraliçe ile aralarında hiçbir şey olmadığını ve asıl sevdiği kişinin o olduğunu söylemek zorunda kalır. Bu olaydan sonra sağlığı bozulan Fransa kralı ve ordusu, yüzbaşmayı orada bırakarak Fransa'ya geri dönerler. Bir süre sonra Yüzbaşı Arthur'dan, burada yaşamının mümkün olmadığını anlatan ve tayin isteğinin bulunduğu bir telgraf alırlar. Bu telgrafa, rütbesinin terfi edildiği, maaşına zam yapıldığı ve ülkesinin, Kraliçe Kunahuri üzerindeki nüfuzundan fayda sağladığı cevabı verilir.

Hikâye, diplomatik ilişkilerin bazen nasıl ilerlediği, sömürge güçlerinin, bir ülke üzerinde yapmak istediği eylemleri nasıl gerçekleştirdiği hakkında fikir vericidir. Diğer taraftan, ülkesinin çıkarları için kendisini feda etmek zorunda kalan ve istemeyerek de olsa verilen emirleri kabul eden asker algısı, ön plana çıkmaktadır. Tüm bunların dışında, hikâyenin, cinsiyetçi düşünceye de bir eleştiri getirdiği söylenebilir. Çad yönetiminin ve ordusunun sadece kadınlar tarafından oluşması, erkeklerin ev ve çocuk bakma işleriyle ilgilenmesi, Fransa kraliçesine, erkekler hakkında yöneltilen sorular ve verilen cevaplar, bu durumun örnekleri arasında yer alabilir. Ayrıca medeni olduğunu iddia eden Batı medeniyetinin, sözde kalkındırmak için gittiği Afrika ülkelerinde, durumun hiç de onların düşündüğü gibi olmadığına dair

bir mesajdan da söz edilebilir.

Metin içerisinde, Arapça ve Farsça kelimelere sıkça yer verilmiştir. Dili, diğer hikâyelere oranla biraz daha ağırdır. Hikâye kahramanlarının ismi, bazı sayfalarda farklı şekillerde yazılmıştır. Bu bağlamda, en sık kullanılan ve ilk başta tercih edilen yazımlar referans alınarak ilerleyen sayfalar buna göre düzeltilmiştir. Hemen hemen Faik Şemsettin tarafından kaleme alınan diğer metinlerde olduğu gibi bu metinde de yer yer anlatım bozuklukları ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımı mevcuttur.

“Kanat Kuş veyahut Hava Ejderi” başlıklı hikâye, *Resimli Yurd* gazetesinin on yedinci ve on sekizinci sayılarında, imzasız olarak neşredilmiştir. Sadece, metnin çevirmeni olarak Faik Şemsettin bilgisi yer almaktadır. Alek Gordon adındaki profesörün yapmış olduğu kanatsız bir uçağın, Fransız ve İngiliz pilotlar tarafından test edilmesini konu alır.

Hikâye, Birinci Dünya Savaşı'nı konu alan bir kurguya sahiptir. Yine 1924 yılında, savaşın hâlâ etkisini koruduğuna ve bunun edebiyata da yansımaları olduğuna dair yorumlara kapı aralamaktadır. Metin, sade ve anlaşılır bir dile sahiptir. Bazı yerlerde noktalama işaretlerinin yanlış ya da eksik kullanılması sonucu, anlatım bozuklukları mevcuttur.

“Bir Sergüzeşt” başlıklı hikâye, gazetenin son sayısında imzasız olarak neşredilmiştir. Kemal adındaki bir adamın, Kamuran adındaki bir kadına, üzüntülerinin nedenini ve erkek kardeşinin ölümünü anlattığı bir yazıyı konu alır. Burada da dolaylı olarak bir madde-ruh çatışması ve kimlik sorunu gibi meselelerin varlığından bahsetmek mümkündür.

Hikâye, sade ve anlaşılır bir dille kaleme alınmıştır. Bunun dışında, çok fazla anlatım bozukluğu ve noktalama işaretlerinin yanlış kullanımı söz konusudur. Bu bozuklukları gidermek adına, noktalama işaretleri başta olmak üzere birkaç kelime üzerinde bazı düzeltmeler yapılmıştır.

2.1.2. Roman

Resimli Yurd gazetesinde, Mehmet Sırrı tarafından kaleme alınan “Sinema Önünden Kaldırılan Kadın” başlığıyla bir roman tefrikası neşredilmiştir. Bu tefrika, gazetenin on beşinci, on altıncı ve on sekizinci sayılarında yayınlanmıştır. Aliye isimindeki bir

kadının, para yüzünden terk ettiği bir âşığı tarafından kaçırılmasını konu alır.

Mükerrem adındaki bir arkadaşıyla sinemadan çıkan Aliye Hanım, Latife isimindeki başka bir hanıma, birkaç dakika uğramak için yanındaki arkadaşından müsaade ister. Arkadaşından ayrıldıktan birkaç dakika sonra yolun diğer tarafında iki serseri tarafından önü kesilir ve biraz sadaka istenir. Onlara nazik bir dille bozukluğu olmadığını dile getiren Aliye Hanım, bu iki kişi tarafından ağzı ve gözleri bağlanarak bir arabayla hemen oradan kaçırılır. Daha sonra bir evin bodrum katına getirilen Aliye Hanım, bu haydutluğa ve evli bir kadının güpegündüz sokak ortasından kaçırılmasına tepki göstererek bunun ne kadar çirkin bir davranış olduğunu dile getirir. Tam bu sırada karşısında, bundan on iki yıl evvel, nişanlanmak üzereyken terk ettiği bir adamı görür. Ahmet adındaki bu adam, Aliye Hanım'a asıl çirkinliğin, tam nişanlanacağı sırada, sırf daha genç ve daha zengin diye başka bir adamı tercih etmek olduğunu hatırlatır.

Metin bu şekilde son bulmaktadır. Genel olarak sade ve anlaşılır bir dile sahip olmakla birlikte, şahıslar arasında geçen bazı diyaloglarda Arapça ve Farsça kelimeler kullanılmaktadır. Gazetenin on yedinci sayısında, bu tefrika için “millî roman” adlandırılmasında bulunulmuştur. Fakat metin daha çok hikâye özellikleri taşımaktadır. Kişiler, olay örgüsü, mekân ve zaman gibi kavramlar incelendiğinde bir roman muhtevası barındırmamaktadır. Daha çok kıssadan hisse denilebilecek bu metin, ahlaki değerlerin sorgulanması ve evlilik müessesinin hangi temeller üzerine kurulması gerektiğini anlatmak istemektedir. Bunu da olması olmaması gerekeni vererek zıt bir kurgu ile yapmaktadır.

Tablo 2.2. *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan romanlar

Yazar	Başlık	Tema	Sayı	Sayfa
Mehmet Sırrı	Sinema Önünden Kaldırılan Kadın	Paragözlülük	15,16,16,18	3,3,7,3

2.1.3. Şiir

Gazetenin ikinci ve onuncu sayıları arasında, altı adet şiir bulunmaktadır. Hüseyin Avni'nin “Asri Şarkı”, Mehmet Sırrı'nın da “Kordon Gül ve Bülbülleri Ne Diyor?” başlıklı şiirleri dışında geriye kalan dört şiir, genellikle bir konuyu eleştirmek üzere kaleme alınmıştır.

Ayine mahlasıyla yazılan “Nefes” şiiri, başlığını Tekke ve Tasavvuf Edebiyatı nazım türlerinden biri olan nefesler üzerinden almıştır. Şiir, “Karşıyaka’da bir yobaz lisanından” açıklamasıyla en başta kinayeli bir söylemde bulunur.

“Unutup da ahiretin narını,

Yevmi meşâgili hatta darını

Modanın uğruna bütün varını

Satıp gezenlere ah, eyvah

Loter’den mantolar, taftadan çarşaf

Jörse yıldırımlar ne kadar güzel, tuhaf!

Sokakta, çarşıda, pazarda saf saf

Gezip tozanlara ah, eyvah!

Her akşam sahile, sonra çarşıya

Yüzler düzgünden dönmüş turşuya” (S. 2, s.8)

Şiir, tamamen sosyal bir eleştiri üzerine kuruludur. Bu eleştiri ise, dönemin kılık kıyafet anlayışı ve moda algısına yöneliktir. Böyle bir eleştirinin yapılma nedeni, yeni kurulan bir devletle beraber gelen, yeni bir hayat algısı da olabilir. Cumhuriyet’in, toplumun tüm alanlarında yapmak istediği köklü değişimler, toplumun her kesiminde aynı sonuçları vermemiştir. 1924 Türkiye’inde, tamamen bir kılık kıyafet değişiminden bahsedememekle birlikte, bir değişimin varlığını inkâr etmemek de gerekir. Diğer taraftan sadece 1920’lerle sınırlandırılmayan, Osmanlı Devleti’nin de son yılları olan bir dönemde, Türk toplumundaki değişimlerin, daha sonraki dönemlerde de edebiyat içerisinde çeşitli yansımaları, Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun bazı romanlarında da görülmektedir. Yazar, *Sodom ve Gomore* ile *Ankara* isimli romanlarında, dönemin sosyal hayatı hakkında fikir vermek için bazı örnekler sunar. *Sodom ve Gomore* romanında, işgal altındaki İstanbul’da düzenlenen bir balo, *Ankara* romanında, Ankara Palas’ta düzenlenen ve yerel halk tarafından tuhaf bir şekilde izlenen balo girişi gibi sahneler, onlarca yoruma kapı aralamakla birlikte, son yılların toplumsal değişimini de gözler önüne serer. Bu şiirde de şairin, toplumdaki değişime kendi döneminde farklı bir yorum getirdiği düşünülebilir.

Yine, Ayine mahlasıyla yazılan “Terkibibent” şiiri, başlığını bir nazım şeklinden almaktadır. Şiir, “gazeteci mebus lisanından” açıklamasıyla düzene, feleğe, bir isyan ve eleştiri şeklindedir.

“Gazeteci mebus lisanından:

Dünya-yı deninin seher ü şâmına hem yuf

Yuf mevsimine, leyline, eyyamına hem yuf

Ol kahpe kime eylemiş ibraz-ı sadakat?

Mazisine yuf, hâline, encamına yuf

[...]

Diğêrlere şampanya sunar, bizlere zehr-ab

Yuf [], yuf badesine, camına hem yuf

Bazar-ı tevekkülde bizi koydu tehîdest

Tahvillerine akçe ve iphamına hem yuf” (S. 3, s.8)

Bu şiirde, yaşanan hayattan memnun olmama ve dolaylı olarak feleğe bir isyan bulunmaktadır. Klasik şiir anlayışını yansıtan ve başlığını da klasik şiirdeki gibi bir nazım türünden alan bu şiir, bir nevi sosyal adaletsizlikten yakınıdır. Bunu yaparken de klasik şiir anlayışının en çok kullandığı sembollerden olan feleği hatırlatır. Felek; gök, gökyüzü, talih ve baht anlamlarına gelmektedir. İnanişâ göre dünyayı dokuz felek çevrelemekte ve bunlar dünyanın etrafında belirli yörüngelerde dönmektedir. Bu dönüşlerin, insanların talihlerini ve kaderlerini belirlediğine inanılır. Şair de yaşadığı hayatın olumsuzluklarını, bu formda vermek istemiş olabilir. Fakat bunun dışında, şiirin farklı anlamları işaret ettiği de düşünülebilir. Aslında tüm bunların, sosyal adaletsizlikten ve yönetim şeklinden kaynaklandığı ama bunu feleğe bağlıyormuş gibi görünerek yapmak isteyişî de akla gelebilir. “Şarap”, “tahvil” ve “akçe” kelimeleri, bir taşlama olarak görülebilir.

Fuat Hulusi'nin, “Kokaryalı Kurbanları” da İzmir'deki sinema yangınında hayatını kaybedenleri konu alan, ağıt şeklinde kaleme alınmış bir şiirdir. Yangında ölen gençleri, ailelerini ve bu yangının nedeniyle ilgili sosyal eleştirileri barındırır.

“Gittiler, gonca geldiler, gülerek,

*Koştular pür heves cıvıldaşarak
Uçtular neşeden kanat açarak,
Uçtular sanki bir avuç kelebek”
[...]
“Kurtaran olmamış ve yanmışlar!
Pek büyük bir cinayet işte bu, ah!
Almıyor havsalam, yaman bu günah!
Bakmayıp bunca gamlı aileye
Kim kaza derse bu haileye
İftira eylemiş olur feleğe
Yok, bu, asla kaza değil, asla
Kastı yok kimsenin fakat bu yeter
Hırsa kurban olur mu bunca beşer?
Yandı en son nigâr da vaveyla?
Cehl ü hırsın bu bir faciasıdır
Hissetin kanlı bir şenâsıdır.” (S. 4, s.2)*

Hüseyin Avni'nin, “Asri Şarkı” başlıklı şiiri, başlığında da belirtildiği gibi şarkı biçiminde kaleme alınmıştır. İzmir'in meşhur ilçelerini ve oradaki eğlenceleri konu alır.

*“Karşıyaka sefası kaldı artık seneye
Gel gidelim seninle sevgilim Göztepe'ye
İhtiyacın yok mudur gezmeye eğlenmeye
Gel gidelim seninle sevgilim Göztepe'ye!

Sadık Bey'in bahçesi sine açmıştır bize*

*Birkaç kadeh atalım kan gelsin benzinize
Aşk u sevda yolunu göstereyim ben size
Gel gidelim seninle sevgilim Göztepe'ye!" (S. 5, s.8)*

Mehmet Sırrı'nın, "Kordon Gül ve Bülbülleri Ne Diyorlar?" şiiri, İzmir'in kadınlarını, Karşıyaka ilçesini ve oradaki gezinti yerlerini konu alır. Şiir bu yönüyle Tanzimat romanlarındaki kır eğlenceleri ve mesire alanlarını anımsatır.

*"Karşıyaka anlaşıldı İzmir'in bir incisi
Etrafındaki büyük küçük köylerin birincisi
Letafetçe bir incidir birincidir hiç inkâr
Edemeyiz insanlarda takdir eden bir göz var!
Tabiatın güzellikler ihsan eden cilvesi!
O mahallin kendine mahsus cazip işvesi!
Evet bunlar bu hoş şeyler orada malum pek çoktur
Belki böyle dilber bir yer dünyada da hiç yoktur!"*

[...]

*"Güzel İzmir rıhtımında kuşlar gibi uçuşan
Şık hanımlar vermiyor mu bu İzmir'e şeref şan
Kafa kurusu, ay parkı her şeyi hoş gör de
Nazla gezen dilberlerle hoş olmaz mı bu belde
Hele salon çiçekleri hiç solmayan bu güller
Piyanoda teganniye başladı mı bülbüller
Utanarak hep susarlar semadaki şuh kamer
Körfezdeki banyosunda yıkanırken atfeder
Gözlerini salondaki o güllere utanır
Hemen birden dalgaların örtüsüyle saklanır" (S. 7, s.8)*

Yine Mehmet Sırrı'nın "Yandık Kavrulduk Yeter" başlıklı şiiri de İzmir'deki sinema yangını ve orada hayatını kaybeden insanları konu alır. Ayrıca yangınla ilgili de sosyal eleştiride bulunur. Gazete içerisinde yer alan haberlerde, İzmir'deki itfaiye teşkilatının yetersizliğinden, daha önceki yangınlarda da böyle sorunların yaşandığından ve sinema vb. işletmelerin gerekli yangın tedbiri almadığından bahsedilmektedir. Bunun dışında belediye meclis üyelerinin de bu durum karşısında gerekli adımları atmadığından yakınılmaktadır. Mehmet Sırrı'nın "kodaman" adlandırması da bu meclis üyelerinden birisine işaret etmekte olabilir.

"Geçenlerde kodaman

Olanlardan birine

Sordum şöyle ben yine:

Yok mu bize acıyan?

Aldığım cevap nedir?

Dinleyin arkadaşlar

Ey mihnette yoldaşlar

Bu, ne zalimanedir:

Bana dedi, bir mermer,

Kalp yerine taşıyan

O duygusuz insan:

"Fazla gittiniz yeter."

"Yangından hiç, hiçbir şey"

"Kurtaramadık dediniz"

"Hâlbuki siz kendiniz,"

"Aileniz, küçük bey"

Kurtuldunuz hep birden

"Can kurtuldu daha ne?"

“İstiyorsun divane?”

“Dinleyemem zira ben”

Diye kovdu hemen

Makamından âcizi

Acımak için bizi” (S. 10, s.8)

Tablo 2.3. *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan şiirler

Yazar	Başlık	Tema	Sayı	Sayfa
Ayine	Nefes	Toplumsal değişim	2	8
Ayine	Terkibibent	Sosyal adaletsizlik	3	8
Fuat Hulusi	Kokaryalı Kurbanları	Ölüm	4	2
Hüseyin Avni	Asri Şarkı	Gençlik ve eğlence	5	8
Mehmet Sırrı	Kordon Gül ve Bülbülleri Ne Diyorlar?	Zevk ve eğlence	7	8
Mehmet Sırrı	Yandık Kavrulduk Yeter	Ölüm	10	8

2.1.4. Masal

Resimli Yurd gazetesinin altıncı ve on sekizinci sayıları arasında, iki adet masal metni bulunmaktadır. Bunlardan “Abdullah Baba’nın Tamahkârlığı” başlıklı metin, imzasız olarak neşredilmiştir.

“Yaldızlı Destan” başlıklı masal, *Resimli Yurd* gazetesinin on dördüncü sayısından, on altıncı sayısına kadar Faik Şemsettin imzasıyla neşredilmiştir. Bu masal, gazetenin yazarlarından olan Faik Şemsettin’in çocukluğunda, sütünesi tarafından anlatılmıştır. Masal, halk ozanlarından olan Seyrani’ye ait bir efsaneyi ele alır.

Çapanoğulları döneminde yaşayan bir dul kadın ve onun Süleyman adında bir oğlu varmış. Bunlar maddi imkânsızlıklar içerisinde bir hayat sürer ve kadının el emeğiyle yaptığı birkaç işleme ile hayatlarını idame ettirmeye çalışırlarmış. Bir gün, annesinin dokuduğu ipeği pazara satmak için götüreren Süleyman, ihtiyar bir adamla karşılaşmış ve ipeği bir havuç karşılığında bu adama vermiş. Eve gittiğinde durumu öğrenen annesi çok sinirlenmiş ve havucu kaldırıp atmak istediği zaman, havuç birden yok olarak bahçeye kendi kendine dikilmiş. Daha sonra bu havucun büyüdüğünü gören Süleyman, gidip havuca baktığında hemen orada bir halka görmüş. Bu halkayı kaldırarak çok basamaklı bir merdivenden aşağı inmiş. Aşağıda sedir üzerinde, elinde bir sazla oturan ihtiyar adama denk gelmiş. Bu adam, yorulana kadar çalıp söyledikten

sonra orada sızıp kalmış. Hemen o sazı ve altın kaplı bir kitabı alarak oradan kaçan Süleyman, kitap içerisinde yer alan şiirlerden her gün birer tane ezberleyip sağda solda söylemeye başlamış. Öyle bir hâl almış ki Süleyman'ın ününü duymayan kimse kalmamış. Bir gün Çapanoğulları'nın son beyi de onu sarayında ağırlamış ve bir süre sonra da onu alıkoymak istemiş. Esir olmak yerine, kaçmayı tercih eden Süleyman, halk arasında birçok dedikodulara neden olmuş ve onun meczup olduğunu düşünenler kendisine, avare, hiç durmayıp gezer anlamında Seyrani adını vermişler.

Masal, sade ve anlaşılır bir dile sahip olmakla birlikte, noktalama işaretlerinin kullanımında çok fazla yanlışlık bulunmaktadır. Bu durum, birçok anlatım bozukluğuna neden olduğu için bunların doğru kullanımı tercih edildi. Ayrıca aktarıcının, bu masalı çocukluğunda sütinesinden dinlemiş olması ve masalarda rivayete dayalı geçmiş zaman kullanılması nedeniyle, metin içerisinde bazı aksaklıklar göze çarpmaktadır.

“Abdullah Baba'nın Tamahkârlığı” başlıklı masal, gazetenin on yedinci ve on sekizinci sayılarında imzasız olarak neşredilmiştir. Abbasiler döneminde, kör bir dilencinin hikâyesini konu alan masal, sade ve anlaşılır bir dille kaleme alınmıştır. Bunun dışında, masal içerisinde birkaç kelimenin yanlış kullanımı mevcuttur. Bu kelimeler, güncel Türkçe sözlüğe bakılarak düzeltilmiştir.

Abbasilerin meşhur halifesi Harun Reşit, bir gün halk arasında tebdil-i kıyafet gezerken dilenmekte olan âmâ bir adam görür ve adamın avcuna bir altın bırakır. Fakat karşıdaki adam, ondan merhamet ister ve ona altın yerine bir tokat atmasını, yoksa bu sadakayı kabul etmeyeceğini söyler. Bu durum karşısında şaşırın halife, adama hafif tokat atar ve oradan ayrılır. Fakat bu durum karşısında merak ve hayrete halife, vezirine yarın bu adamın huzuruna getirilmesini emreder.

Ertesi gün saraya getirilen adam, hikâyesini anlatmaya başlar. Adının Abdullah Baba olduğundan, zengin bir ailenin tek oğlu olduğundan, kendisine kalan seksen deve ile bir miktar sermayesinin bulunduğu ve bunlarla ticaret yaptığından bahseder. Bir gün, Basra dönüşünde ihtiyar bir dervişle tanışır. Aralarında geçen bir sohbet sırasında ihtiyar derviş, onun seksen devesini altın ve inciyle yükleyecek bir memleket bildiğini söyler. Dervişin teklifini kabul eden Abdullah Baba, bu hazineyi aldıktan sonra kendisine bir deveyi ve yükünü bağışlayacağını söyler. Duruma itiraz eden derviş, yarı yarıya bir teklif yapar. Hazine yükledikten sonra derviş, sandal ağacından yapılmış

bir kutuyu da koynuna yerleştirir. Fakat anlamadan pek memnun olmayan Abdullah Baba, yolculuk esnasında dervişe, kırk devenin kendisine çok zahmet vereceğini ve bunun on tanesini kendisine vermesini söyler. Teklifi hiç düşünmeden kabul eden derviş, Abdullah Baba'nın belirli aralıklarla yaptığı pazarlıklar sonucunda bütün develeri ona bırakır. Dervişten ayrılacağı sırada, kutuda değerli bir misk olduğunu düşünen Abdullah Baba, son olarak da bu kutuyu ondan ister. Derviş ise, kutuyu çıkararak bu kutunun içerisindeki merhemi kim sağ gözüne sürerse dünyadaki bütün hazineleri görür, her kim de sol gözüne sürerse dediği sırada, dervişin sözünü bitirmesine izin vermeyen Abdullah Baba, hemen merhemi alıp gözüne sürer. Derviş cümleyi tamamlar ve her kim de sol gözüne sürerse kör olur, der.

Masal, insanın doyumsuzluğunun ve açgözlülüğünün, başına neler getirebileceğini anlatır. Yine burada da Doğu medeniyetine ait öğretiler ve bu kültürde yer alan öğeler üzerinden bir mesaj verilir.

Tablo 2.4. *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan masallar

Yazar	Başlık	Tema	Sayı	Sayfa
Faik Şemsettin	Yaldızlı Destan	Mucize	14,15,16	4,3,3
İmzasız	Abdullah Baba'nın Tamahkârlığı	Açgözlülük	17,18	7,3

2.1.5 Tiyatro

Gazete içerisinde üç adet tiyatro metni bulunmaktadır. Bu metinler, gazetenin on beşinci ve yirminci sayıları arasında neşredilmiştir. Bunlardan ikisi Mehmet Sırrı'ya aittir. “Halim ve Mahcup Bir Kocanın İntikamı” başlıklı metin ise, imzasız olarak neşredilmiştir.

“Kadınlardan Heyet-i Vekile” başlıklı tiyatro metni, gazetenin on beşinci sayısından, on sekizinci sayısı da dâhil olmak üzere dört hafta boyunca Mehmet Sırrı imzasıyla neşredilmiştir. Tamamen kadınlardan oluşan bir hükûmet erkânını ve aralarında geçen konuşmaları konu alır. Kadınlar tarafından kendilerinden önceki erkek vekillere ve gazetecilere yönelik eleştiriler yapılır. Bunlar dönemin sosyal sorunlarını ve yönetimdeki eksiklikleri barındırır.

Metin, siyaset ve bürokrasinin eksik ve yanlış taraflarını, kadınlar aracılığıyla ironik bir şekilde dile getirmektedir. Siyaset sahnesindeki erkeklerin, sorunları, mantıktan

uzak, kavga ve gürültü ile çözmeye çalıştıkları, çıkarları gereği birbirlerini nasıl harcadıkları anlatılmaktadır. Bu sorunun çözümü için de bir kadın hâkimiyetinin gerekliliği vurgulanır. Ayrıca erkeklerin, hamaset anlayışıyla nasıl komik hâllere düştüğü, daha önce hiç tecrübesi bulunmamasına rağmen çeşitli bakanlıklara getirilmeleri ve bunları elde etmek için neler yaptıkları ele alınmaktadır. Bazen de bu makamlar ve mevkiler için vatan ve milletin menfaatlerini, kendi ihtirasları doğrultusunda nasıl yönlendirdikleri eleştirilmektedir.

“Kadın Parmağı” başlıklı metin, *Resimli Yurd*’un on dokuzuncu ve yirminci sayılarında, Mehmet Sırrı imzasıyla neşredilmiştir. İş arayan bir baba ve kızını konu alan metin, genç kızın, babası için Ankara’da iş ayarlamasıyla sona erer.

Metin, Kerim Efendi isminde bir adamın, daha küçük ve daha ucuz bir ev aramak için hazırlık yapmasıyla başlar. Durumdan hiç olmayan eşi de kocasına sitemde bulunarak bazı eleştiriler yapar. Hatta kızının, babası için Ankara’ya gidip bir memuriyet ayarlayabileceğini söylediğinden bahseder. Kerim Efendi bu konuşmalardan sonra Ankara’ya gitmeye karar verir ve bir ay sonra bir iş ayarlamış olarak döner. Döndüğünde kızına ders vermek için onunla konuşmak istediği zaman da karısı tarafından, kızının Ankara’da olduğunu ve kendisine, babasının işini hallettiğini anlatan bir telgraf çektiğini söyler.

Bu durum, Ankara’ya yönelik bir eleştiriye de kapı aralamaktadır. Metin içerisinde geçen diyaloglarda, belirli mevkilere gelebilmek için bazı büyük adamların kafasının koparılmasından, her şeyi alkışlamak için çıkarılan gazetelerde yazmak gerektiğinden, bazılarının namus ve haysiyetlerini lekelemenin icap ettiğinden söz edilir. Ayrıca yazarın metnin sonunda, Nazmiye Hanım tarafından “kadın parmağı” olarak değerlendirdiği bu durum, kadınların cinsel kimliklerini de kullandığına dair bir düşünceye de yol açmaktadır. Yine metin içerisinde Kerim Efendi’nin, kızının Ankara’ya gitme düşüncesine verdiği cevap “mide genişliği” gibi bir ifade ile karşılanmıştır. Ayrıca Ankara’ya gidip gidemeyeceğinin şüpheli bir durum olduğunu, eğer tek başına gidecek olursa da onu yolundan döndürecek ya da yarı yolda, nikâh yerine bir reverans ile almak isteyecek yol kesicilerin bulunduğu söyler. Bu diyaloglar, dönemin siyasi ve bürokratik anlayışına, farklı yorumlar getirmek adına önemli bir tespit olarak düşünülebilir.

Son olarak da gazetenin on dokuzuncu sayısında, imzasız olarak “Halim ve Mahcup

Bir Kocanın İntikamı” başlıklı metin neşredilmiştir. Bu metin, karısı tarafından aldatılan bir adamın, karısı ve ilişki yaşadığı adama oynadığı oyunu konu alır.

Metin, bir kadının, sinemacı kocasının seyahate gitmesi üzerine aşk yaşadığı adamı eve davet etmesiyle başlar. Daha sonra kadın, kocasının evin salonuna aldığı projeksiyondan bir ışık geldiğini görünce yakalandıklarını anlar ve bağırmaya başlar. Kocasını ise onların bu ahlaksızlıklarını yüzlerine vurarak onlara son bir ders vermek ister. Karısına, bu durumu çoktan beri bildiğini, kendisinin mahcup tabiatından dolayı bir türlü dile getiremediğinden bahseder ve fennin bu son keşfinden istifade ederek ikisinin suratına tükürmeye muvaffak olduğunu söyler. Arkadaşı olan adama da karısının, bir borazan çavuşuyla her gün randevuya gittiğini, kızının da zenci bir boksörün metresi olduğunu anlatır. Tüm bunlardan sonra ikisine de ateş ederek öldürür.

Metin, bozulmuş bir aile yapısını konu almaktadır. Toplumun yapı taşlarından biri olan aile, yıpranmaya başlamış ve ahlaki çöküşe geçmiştir. Metin içerisinde sadece bu ailenin değil, karısına ihanet eden adamın da karısı tarafından ihanete uğraması, toplumun tüm kesiminde bir çürümüşlüğün varlığına işaret etmektedir. Metne verilen “sinema ve zamparalık” alt başlığı ve adamın bu keşif sayesinde oyuna dönüştürdüğü intikamı, teknolojinin dönem içerisindeki yerine de farklı bir bakış açısı getirir.

Tablo 2.5. *Resimli Yurd* gazetesinde yer alan tiyatrolar

Yazar	Başlık	Tema	Sayı	Sayfa
Mehmet Sırrı	Kadınlardan Heyet-i Vekile	Siyaset	15,16,17,18	4,4,5,6
Mehmet Sırrı	Kadın Parmağı	Siyaset	19,20	3,3
İmzasız	Halim ve Mahcup Bir Kocanın İntikamı	İhanet	19	8

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

RESİMLİ YURD GAZETESİNİN ÇEVİRİ YAZISI

3.1. Resimli Yurd Numara 1

Sayı 1 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 9 Eylül 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Sevgili İzmir'imizi nurlu hilale kavuşturan büyük 9 Eylül'ün şerefli yıl dönümünü karilerimize kutlularız

Bundan tamam iki sene evvel, arslan Türk'ün kahr pençesi, azgın Yunan sürülerinin son silahlı neferini de Akdeniz'in gazup dalgalarına fırlatmış ve kısaca mai beyazı ebediyen sernigün etmiş bulunuyordu.

Gazi müneccînin kehaneti tahakkuk etmiş, “düşman Anadolu’nun harim-i ismetinde boğularak” Yunan sürüleri kovulmuş ve sevgili İzmir ana vatana kavuşmuştu.

Kari, bugün bu şerif ve mesut yıl dönümü sevinçle tesir ederken o büyük günü sana hazırlamış olan muazzez Mehmetçik’i, hürmet ve şükranla yâdı kendine bir vazife bil...

Ve şehitlerimizin yüce ruhlarına Fatihalar ithaf etmeyi unutma...

Numara 1 Sayfa 2

Resimli Yurd

Sevgili okuyucularımıza

İlk sayısını bugün sizlere takdim ettiğimiz *Resimli Yurd*, kelimenin bütün manasıyla güzel İzmir’imizin naçiz fakat çok emek sarf edilmiş bir mahsulüdür. Filvaki *Resimli Yurd*, İzmir’de doğmuş, yazıları İzmir’in en maruf erbab-ı kalemi tarafından yazılmış, resimleri, klişeleri, İzmir’de yapılmış, bir İzmir matbaası tarafından basılmış, elhasıl kelimenin en tam ve en şümüllü manasıyla İzmir ve ana yurdun bir nevzatı olarak saha-i matbuata atılmıştır.

İddia etmiyoruz ki eserimiz tam ve noksansızdır. Bilakis... Yalnız şu kadar var ki gazeteciliğin pek öksüz ve hamisiz bir sanat olduğu şu memleketin, İzmir’imiz gibi şirin fakat büyük afetlerle zedelenmiş, vesaiti, matbaaları yanmış bir köşesinde binbir mahrumiyet ve vesait yoksuzluğu içinde çırpınarak böyle resimli bir mecmua neşrine teşebbüs etmenin ne demek olduğunu ve ne azim fedakârlıklar ihtiyarına vabeste bulunduğunu gazete ve matbaa işleriyle uzaktan yakından biraz alakadar olanlar bile kestirebilirler.

Resimli Yurd’un gayesi muayyen, hedefi sarihtir: Şark ve Garp’ın ilim ve fenninden, tarihin şimdiye kadar kalın ve tüzeli perdelerle örtülü kalmış esrarlı hakikatlerinden, muazzez yurdumuzun neşe ve sürurlarından, dert ve hicranlarından, 20. asrın yarattığı zihinleri devr-i devran keşif ve ihtiralarından, elhasıl sizleri alakadar edebilecek canlı mevzulardan, herkesin anlayabileceği açık ve tumturaksız bir lisanla bahsetmek suretiyle muhterem karilerini eğlendirerek müstefit etmek.

Resimli Yurd, muazzez karie ve karilerinden gördüğü teveccüh nispetinde mütemadiyen terakki edecek. Her müşkülü başarmaya uğraşacak, cennet vatanımızın en ücra köylerine kadar sokularak köylü kardeşine de müfit olacaktır.

Tevazudan ayrılmadan, korkmadan diyebiliriz ki *Resimli Yurd* bütün arzu ve isteklerinize, müşkül ve şikâyetlerinize mâkes teşkil edecek, samimi ve nezih bir arkadaşınız olmayı kendine meslek edinmiştir.

Siyasi, içtimai, iktisadi, idari herhangi bir yolsuzluktan, kanunsuzluktan, sedamız boğulmadan ve yüksek sesle bahsedebilmek için *Resimli Yurd*'un imtiyazını siyasi olarak aldık. Bu itibarla herhangi bir şahsiyet veya makamdan sâdır olursa olsun, kanunsuzluğun, tavsiyeciliğin, haksızlığın siyasi bir düşmanıyız ve öyle mücâhede edeceğiz.

Pekâlâ biliyoruz ki muvaffakiyetimizi görüp çekemeyenler tarafından taklit edileceğiz. Ancak yine pekâlâ biliyoruz ki *Resimli Yurd*, sevgili okuyucularından gördüğü teveccüh ve kendine şiar edindiği doğruluk ve bitarafılık sayesinde bu mukallitlerin daima fevkinde kalacaktır.

Biz karilerimize fazla vaatlerde bulunacak değiliz. Birbirini her hafta veli edecek nüshalarımızda görülecek yenilikler sayımızın, fedakârlıklarımızın derecesini yâr ve ağyara ispat edecektir.

Yorulmak bilmeden çalışmak bizlerden, rağbet ve teveccüh karilerimizden, muvaffakiyet de yüce Tanrı'mızdandır.

Açık Konuşalım

Gazi'nin Dumlupınar'da verdiği ders

30 Ağustos'ta, Dumlupınar'ın yüksek tepelerinde, büyük Gazi'nin irat ettiği mehip ve pür heyecan hitabesinden aldığımız ibret ile dolu dersi, iki sene evvel ağlayan, bugün sürur ve gururla gülen aziz İzmir'in kurtuluş günü olan 9 Eylül'de biraz tahlil etmeyi lüzumsuz ve mevsimsiz addetmedik.

Büyük Gazi, millî zaferin saik ve amillerini teşrih ederken azim kişverler fetheden hakanların, nasıl olup da memleketler ile beraber nüfuz ve iktidarlarını da kayıp eylediklerini gayet müessir ve ibret-bahş birkaç kelime ile millete, efkâr-ı

umumiye ve hükûmetin en yakın ve sahib-i salahiyet görünen mukarriblerine anlatmak istediler. Dumlupınar'ın ebedî kahramanı, tarihin ebedî ve hiç değişmeyen, zayıflamayan bir hakikatini izah etmek için demek istediler ki: “Ancak kendi mefkûreleri, münhasıran kendi tealileri için çarpışan milletler, muhakkak muvaffakiyet ve muzafferiyetlere namzettirler. Aralarında kendilerinden olmayan unsurların haylûleti yüzünden halk ile temasını muhafaza edememiş hükümdarlar, taç ve tahtları ile birlikte yuvarlanmışlar, mahv ve harap olmuşlardır.”

Şan ve şerefle mest olmayan bir hikmet ve basiretin verdiği bu muazzam dersten, bugünkü gençlik, yarının nesilleri gibi milletlerin mukadderatını idare etmeyi taahhüt ederken altına girilen mesuliyetin büyüklüğünü [] rical-i hükûmet de muhakkak istifade etmeye çalışmalıdır.

Bugün tarz-ı idarelerin, şekl-i hükûmetlerin, ekmel ve enfaı olan cumhuriyetimizi yaşatmak, hem de teşviksiz ve tehditsiz büyütmek ve yükseltmek için Gazi halaskârın o çok manidar ve belki o alkış, sürur ve iftihar tufanı arasında layık olduğu derece, nazar-ı ibret ve intibahımızı celbetmeyen ima ve işrabını kulağımıza küpe yaparak Türk Cumhuriyeti'ni, bütün Türklerin kıskançlıkla, ihtiras derecesini bile aşmış çılgın bir aşkla sevebilecekleri bir Türk mefkûre si hâline sokmalıyız.

Açık konuşmak lazım gelirse itiraf etmeliyiz ki: Kısm-ı azami hurafelere, batıl fikirlere, gülünç itikatlara istinat etmekle beraber, bir kısım halkça kıymetten de mahrum olmayan, bazen âdeta ananâtı devirmek mecburiyetinde kaldık. İşte bunun içindir ki Türk Cumhuriyeti'nin teali şan ve şevketi emeli ile yanan ruhlar, elan maziye bakmaktan gözlerini men edemeyen hayretzede şaşkınları da zapt edecek, çekip sürükleyecek ve güneş gibi görebildiğimiz her yıldızın ziyasını söndürerek her şeyin ve her fikrin fevkinde parlayacak bir mefkûre meşalesi halk etmelidirler.

İstiklal Harbi, nasıl feragat-ı nefesler, yitip tükenmeyen fedakârlıklar, her saniye istihkar edilen hayatlar, istihfaf olunan menfaatlerle istihlâs zaferini doğurdu ise, Cumhuriyet'imiz de aynı yüksek gayelere vusul, yurdumuzu her memleketin gıpta ve haset edeceği bir cennet hâline koyacak terakkiyatı vücuda getirmelidir.

Son Türk zaferini, kendileri için kendi mevcudiyetleri için çarpışarak yaratan Türkler gibi Türk Cumhuriyeti'ni de Türk cumhuriyetperverleri, tetkik ile şüphe ve tereddüt bırakmayan şuur ile süluk ve taabbüt edilen bir din gibi hürmetle, sevgi ile arşların fevkine çıkarmaya çalışacaktır. Yeter ki bunun etrafında toplananlar, katil

mermilerin karşısında yalnız Allah ve Peygamber'in güzelliklerini terennüm ettiği, ulvi şehitlik vaat ettiği, manevi mükâfatı tahayyül eyleyen aziz Mehmetçik'in menfaat ve mide ile alakasız o nezih, o pak feragatini, kendi nefeslerinde hissedebilsinler.

Cumhuriyet'imizin âlâ ve idamesi mesuliyetini kabul edenler iyice düşünmelidirler ki deruhte ettikleri vazife, milletlerin gözlerini açmış oldukları asırlarda bile taç ve tahtı terk etmeyen hükümdarların telaş ve endişelerinden küçük olmamalıdır. Zira bir tacdar, attığı yanlış bir adımla nihayet elmaslarla işlenmiş başlığını, mücevherlerle süslenmiş koltuğunu kaybeder. Fakat genç Cumhuriyet'i yaşatmak ve büyütmek için ortaya atılanların sürçen, kayan ayakları, bir taç ve taht ile mukayese edilemeyecek kadar büyük ve umumi sükûtlar tehiyye eder. Gönlümüz daima işte hep bu samimi düşünce, kalbi endişe iledir ki Cumhuriyet'imiz, etrafında toplananları iltimas, tarafgirlik, taraftarlık şaibelerinden münezzeh ve çok uzak görmek istiyor. Halk ile halkı idare eden, daha doğrusu halkın iradesini icraya memur olanlar arasına girmek isteyenler, en kuvvetli projektörlerle yırtılan zulmet tabakaları gibi keskin, nüfuzkâr, riya ve tabasbusa düşen zekâ ve dehaları karşısında öylece erimeli, yok olmalıdır. Türk'ün zaferi gibi Türk'ün cumhuriyeti de yalnız Türk'ün olmalı, bir akraba ve taallukat şekli-i idaresine benzemekten çok uzak bulunmalıdır.

Mehmet Sırrı

Tarihî Bir Hatıra

Vatanını seven her Türk için hıfz ve tazizi borç olan bir yadigâr

Bundan tamam iki sene evvel, bu yüce günde, sevgili İzmir'imizin askerî kışlasının bayrak serenine ilk defa nurlu sancağımızı asan ve namertçe atılan bir bomba ile yaralanan genç ve arslan zabitimiz Şerafettin Bey'in, İzmirli'lere bir hatıra olmak üzere gazetemize göndermek lütfunda buldukları bu resmi, *Resimli Yurd*, 9 Eylül yıl dönümü münasebetiyle kari ve karielerine bir yadigâr olarak takdim etmekle müftehirdir.

Şerafettin Bey bu resimlerini, Afgan emîri Emanullah Han Hazretleri tarafından İzmir'e ilk ayak basacak Türk zabıtine mevut olup bilahare Han Hazretleri tarafından kendisine suret-i mahsusada ihdâ edilmiş olan murassa kılıcı, hamil oldukları hâlde çıkarılmıştır.

Resimli Yurd, bu nadir resmi basan ilk Türk gazetesi olmakla ne kadar bahtiyar ise, sevgili kari ve karielerine hıfz ve tazizi, vatanını seven her Türk için bir borç olan bu manen çok kıymetli hediye takdime vasıta olduğundan dolayı da o kadar memnun ve mesuttur.

Fotoğraf (Resimli Yurd): *Güzel İzmir'imizin askerî kışlasına nurlu sancağımızı ilk önce çekmeye muvaffak olan arslan yürekli bir Türk genci: Binbaşı Şerafettin Bey*

Numara 1 Sayfa 3

Haftanın Dedikodusu

Düdük

Bu sütunun *Resimli Yurd*'da icadı lüzumuna kail olanlara, öyle ümit ederim ki hayret eden bulunmayacaktır. Fakat bu sütunun bana tevdi edilmiş olduğunu görenlerden acı acı hayret, tatlı tatlı teessüf edenlerin bulunmayacağına bile inanmam. Ne çare! Böyle oldu.

Dedikodu... Bu, çok sevdiğim ve sevimli bir surette yapmaya pek muvaffak olamadığım bir şey... Zaten bunda muvaffak olmak iddiasında bulunmak, cinsiyetimi değiştirmek iddiası kadar tabiata muhaliftir. Dedikoducu olmak için kadın olmak lazımdı, heyhat!

Sevgili karielerimden, son cümlemden hemen alınmamalarını rica edeceğim. Dedikoducu tabirimde en küçük bir tariz kastı yoktur. Çünkü bu ince bir sanattır. En ciddi, en vakur, hatta en muhteşem erkekleri, ellerinde en çok oyuncak eden kadınlar, nice en güzelleri değil, dedikodu yapmasını en çok bilenleridir.

Onun için isterdim ki bu sütunu bir kadın kalemi idare etsin. Fakat bu şimdilik kabil olmadığı için ben dedikodu namına icatlarda bulunmaya yeltenip gülünç olmaktan ise na-buğuz olan dedikoduları not etmekle iktifa edeceğim:

İstanbul Hilal-ı Ahmer'i, geçende Büyük Ada'da mükellef bir balo tertip etti. Bundan bahsedişim muhterem belediye reisimizin, yeni evlenen oğluyla gelininin, burada hazır buldukları ve binaenaleyh İzmir kari ve karielerini alakadar edebileceği içindir. Gelin hanımın tabii dam dünürü ve mihmandarı olan da zevcinin

“kuzen”lerinden, edebiyatımızın büyük üstatlarından birinin kerimesi B. Hanımefendi, salonda dolaşırken Meşrutiyet’in iptidalarında İttihatçıların sadrazamı olan vezirlerin birinin kerimesi S. Hanımefendi’ye tesadüfle kendisine:

-Hanımefendi beraberimce teşrif ediniz de sizi yeni evli kuzenlerime takdim edeyim, demiş.

Balo mertebelerinden, İstanbul’un zengin tüccarından K. B. Bey’le muhasebede bulunan muhatebesi de:

“Şimdi misafirlerim var da” diyerek itizar etmesi üzerine:

-Oo... Hanımefendi! Şimdi düdük bizde, demiş ve geçmiş.

“Düdük bizde!” ne demek? Bunun ilkten manasına varmayan hanımefendi, refiki F. Bey’den izahat alınca tekrar tesadüf ettiği B. Hanımefendi’yi tutmuş!

“Müsaade buyurun hanımefendi.” demiş. “Size eski bir vakayı anlatayım: Vaktiyle Paşa babam sadareten infisal edince Abdülhamit, yerine Kâmil Paşa’yı getirmişti. Paşa’nın aşçısı bizim yalı önünden geçerken bizim aşçı Hasan Ağa’ya:

- Ağa, şimdi düdük ötüyor, diye böbürlenmişti. Muhterem babanızın bizzat kazandığı bir şeref var, artık kuzenlerinizin düdüğünü istiareye kalkışmanız layık mı ya?

On beş gündür Adalar muhitinde çalkalanan bu dedikodu, işte ta buraya kadar aksetti. İzmir’de de bir hafta sürüklenmeye değmez mi?

Safir

İzmir’in Büyük Bir Sanatkârı Uful Etti

İzmir matbuatı, birkaç satırla ufulünü bildirmişti. İstanbul’da yalnız *İleri* gazetesi, *Seda-yı Hak*’ta intişar eden merhumun, terceme-i hâlini aynen kopya etti. Maarif vekili Vasıf Bey, bir telgrafla ailesine beyan-ı taziyette bulundu... Onu yakından tanıyanların dudaklarında teessür ve yastan mütevellit bir kıpırdama hissedildi. Ve işte bu kadar... Zaten hep de öyle olmuyor mu?

Aramızdan zaman zaman nice kıymetli şahsiyetler eksiliyor, fenaya karışıyor da geceli gündüzlü kulaklarımızı uğultularıyla sağır yapan dağdağa-yı hayat, bütün bu

zıyâlardan bizi bazen haberdar bile kılmıyor. Memlekette ihtisas devri, iş bölümü zamanı, henüz hulul etmedi. Bunun için zekâ ve sanat erbabı, pek kimsesiz pek zavallı bir mevkide kalıyorlar.

Musikişinas, heykeltıraş, ressam... Bunlar henüz aramızda maşerî bir mevcudiyete sahip değildirler. Millet baştanbaşa cidal ile idame-i mevcudiyeti [] didinmek ve uğraşmaktan memleketinin, kendinin manevi zevklerini naçar ihmal edegelmiştir. Ölümün, hicretin, fakruzaruretin hüküm sürdüğü yerde bediiyat, ruh okşayıcı tınlarını dinletemez. Cehil ve taassubun zebunu olunca bu berikilerin akıbeti daha elim olur.

İsmail Zühtü, işte böyle felaketzede ve çorak bir muhitte doğmuş, musiki âleminin bir yıldızı idi. Bundan rub asır evvel, ruhumuzda afyon tesiri yapan hâlihazır musikimizin ihtilalci ve ihyakâr bir kıymet ve fazilet-i ilmiyeyi taşımadığını bütün kuvvetiyle haykırdı. Fakat işitecek kulak, anlayacak dimağ nerede?

İzmir sanayi mektebinde iken ecnebi bir kumandan, verdiği bir marşa mukabil, bir teşekkürname aldı diye Ankara'ya nefiy olunmuştu. Mamafih, İsmail Zühtü Bey, bu nikbet ve idbar devrinde de sanatı için istifadeyi ihmal etmedi.

Vatanımızın merkezî şehir ve köylerinde bulunduğu bu müddet zarfında “köylü”müzün, “efe”mizin ağzından çıkan hakiki lahinlerini tespitte muvaffak oldu. Bundan dolaydır ki İsmail Zühtü Bey'in birçok parçalarında, Türk milletinin hakiki nağmelerini dinleriz. Mektebî ve vatani bazı parçalarını dinlerken yalçın bir kayanın dibinde oturmuş, dirseğini martininin kabzasına, elini, yüzüne dayayarak şecaat ve kahramanlık şarkılarını okuyan bir efe gözümün önünde canlanır. Diyebiliriz ki İsmail Zühtü Bey kadar millî lahinlerimizi taktik ve tettebbu eyleyebilmiş bir sanatkârımız daha zor bulunur.

Merhum, Avrupa musikisinden armoni ilmîni alarak bu suretle ilmî ve aynı zamanda millî bir musiki mektebi tesis etmiştir diyebiliriz.

Yarın öbür gün, bu memlekette de vâsi miyasta bedii hareketler ve taazzîler yer bulacaktır. O zaman Zühtü Bey'in asri ve ilmî bir Türk musikisi temin yolunda attığı kıymetli adımlar muhakkak olarak görülecek ve takdir olunacaktır.

Zühtü Bey'in bilhassa mekteplerimiz için bestelediği parçalarda ayrıca ve mühim bir kıymeti haizdir. Yine diyebiliriz ki bugün bu muhterem üstadın, mektebî

parçaları olmasaydı, ana, ilk ve orta mekteplerimizde okunacak bir musiki parçamız bulunmayacaktı.

İsmail Zühtü Bey, yalnız sanatında bu tahavvülleri husule getirmekle kalmamıştır. Bir taraftan da müteaddit mekteplerimizde bizzat musikiyi...

Mabadi yedinci sayfanın ikinci sütunundadır.

Fotoğraf: Sanatkâr İsmail Zühtü Bey'in son resmi ile merhumun cenaze merasimi intibaları

Haftanın Dertleri

Muhacir kardeşlerimiz sürünüyorlar

Zimamdâranımızın nazar-ı insaflarına.

İzmir'imizde haftanın en büyük en feci derdi hiç şüphe yok ki muhacir kardeşlerimizin içinde çırpınıp durdukları elim vaziyettir.

Mallarını mülklerini, üzerinde doğup yaşadıkları toprakları bir işaretimiz üzerine terk ederek ana vatanın ılık gölgesine koşuşan bu zavallılardan kısım-ı azamı, bugün pek acınacak bir hâlde inim inim inliyorlar.

Öyle vakalara şahit olduk ki yüreğimiz parçalandı. Öyle menkıbeler işittik ki bilâ-ihiyar yumruklarımızı sıktık ve insanlığımızdan utandık. Hicretzede dindaşına tahsis edilen ve kendisinin hiçbir hakka istinat etmeden fuzuli olarak işgal ettiği evi, bir türlü bırakmayı havsalasına sığdıramayan eski bir mebusun, zebunküşlüğünü mü istersiniz? “Hükûmetimiz elbet bizi de yerleştirecektir” imanı ile aylardan beri delik deşik damlar altında, iskân barakalarının nemli köşelerinde gözyaşı döken ak saçlı nenelerin sukutuhayalden mütevellit, ah ve eninlerini mi ararsınız? Yoksa hürriyet-i mesâkin, hakk-ı mukaddesin çiğnenerek ve kimsesizliğine, muhacirliğine, dulluğuna, felaketzedeliğine bakılmayarak yakasından tutulup sığındıkları iki odalık bir barakacığın hâkim karakuşu ile kapı dışarı edilen zavallıları mı sorarsınız? Hepsisi, hepsi var... Sonra da bu memlekette bir kanun var, bu zavallılarla meşgul olması lazım gelen bir makam da var.

Eylülün ortasında bulunuyoruz. İlikleri donduran ayazıyla, ciğerlere işleyen yağmuruyla kış, soğuk yüzünü göstermek üzeredir. Eğer biz bu zavallıları açlıktan,

bakımsızlıktan, bilhassa soğuktan öldürmemek istiyorsak kendilerine bir an evvel başlarını sokacak yurt temin etmeliyiz.

Artık himayeye, iltimasa, haksızlığa yekûn tutalım. Muhacir kardeşlerimizi bu masadan o masaya, bu daireden öteki daireye koşturulacak mevaşi değil, fakat bu memlekete haklarını almak için gelmiş bir dindaş olarak kabul edelim de o kahrolası idare-i maslahat zihniyetini hiç olmazsa şu felaketzedeler hürmetine olsun bırakalım. Yoksa muhacirler muhacir olduklarına pişman, bir türlü almaya muvaffak olamadıkları haklarına, bu mukaddes kelimeyi lanet-han olacaklardır.

Elif. Cim

Numara 1 Sayfa 4

Hız. Süleyman'ın Mührü ve Hazinesi Bulundu

Çocukluğumuzdan beri masalarda, Hız. Süleyman aleyhisselamın mührünün kudret sehârânesinden, paha biçilmeyecek derecede zengin hazinesinin ceviz kadar elmaslarından, yumruk cesametinde firuzelerinden, bahsedildiğini işitip dururduk. Fakat itiraf etmeliyiz ki bu hususta kati bir fikre malik değildik. Hâlbuki bugün Hız. Süleyman'ın hakikaten bir mühür ve hazinesi bulunduğu sabit olmuş ve hatta bunlar bir İngiliz mütefenninin eline bile geçmiştir.

Cenabıhakk'ın irsal buyurduğu peygamberân-ı zîşanın ekserisi, dünya malı nokta-i nazarından fakir oldukları malumdur. Onlar Halik-ı Azam'ın insanlara göstermeyi emrettiği doğru yolu irâe ile iktifa ederler, hayatlarındaki sadelik ve alayışsızlık ile zamanlarının fisk ve dalaletine sapmış insanlarına numune olurlardı.

Bununla beraber, yine bir eser-i hikmet-i rabbani olarak dünya ve ahiret büyüklüğünü nefsinde cem etmiş peygamberân da gelmiştir ki bunlardan birisi de Hız. Süleyman aleyhisselamdır.

Süleyman peygamber, zamanının hem en zengin bir hükümdarı hem de insan ve hayvanatı zir-i hükmünde bulunduran bir nebi-i zîşanı idi. Kısas-ı Enbiya bu peygamberden şöyle bahseder:

“Hız. Davut'un vefatında oğlu Süleyman aleyhisselam 12 yaşında iken onun yerine geçti ve o dahi pederi gibi saltanat ile nübüvveti nefsinde cem etti. Ve dört sene

sonra pederinin vasiyeti üzere Beytü'l Mukaddes'in, yani Mescid-i Aksa'nın binasına başladı ve yedi senede itmam eyledi. Badehu, Kudüs-i Şerif'te büyük hükûmet sarayı inşasına girişti ve o dahi on üç yılda hitama erişti, kırk sene hükûmet sürdü... İlh..."

Bu satırlar Hz. Süleyman'ın muazzam inşaatı deruhte ve itmam edecek kadar servet ve yesara malik bir peygamber ve hükümdar olduğunu ispat ediyor. Diğer taraftan İncilin Kitabü'l Mülük faslında ise, Hz. Süleyman'ın servet ve sâmanı hakkında şu satırlar göze çarpar:

“Mülk-i Süleyman, bir donanma ihzar etti. Hiram'da etbândan denizcilikten anlar olanlarını Süleyman'ın adamlarına refakat etmek üzere gemilere gönderdi. Bunlar Ufeyr'e muvasalat ederek 240 altın sikke aldılar ve bunları mülk-i Süleyman'a getirdiler ve her üç senede bir defa gemiler giderek altın, gümüş, fildişi, kıymetli taşlar getiriyorlardı. Şöyle ki mülk-i Süleyman servet ve dirayet-i itibarıyla zamane padişahlarının en büyüğü oldu ve Kudüs-i Şerif'te sim ve zeri sokaktaki taşlar kadar mebzul eyledi...”

Artık tereddüde mahal kalmıyor. Kisasü'l Enbiya ile Hristiyanların Kitab-ı Mukaddes dedikleri İncil, bir noktada ittifak ediyorlar ki o da Süleyman aleyhisselamın zamanının pek zengin bir hükümdarı ve bu serveti denizlerin ortasında bulunan bir hazinesinden gemilerle getirttiğidir.

Demek ki Süleyman peygamberin denizlerin ortasında hazinesi vardı.

İncil bu hazinenin Ufeyr'de bulunduğunu işaret ediyor!..

Şimdi acaba bu Ufeyr nerededir? İşte bütün dünyanın ulema ve hükemâsı asırlardan beri bu sualin cevabını araştırıyorlardı.

Bunlardan bazıları bu şehrin Etiyopya'da, diğerleri Seylan adasında, başkaları da Afrika'da Gine'de kâin olduğunu iddia etmişlerdi. Lakin bütün bunlar vesaike istinat etmeyen tasvirattan başka bir şey değildi.

Hâlbuki, nihayet son zamanlarda Ufeyr tesadüfen bulundu ve Yemen'de ele geçen kitabelere tevfikân Süleyman peygamberin hazinesini saklayan Ufeyr'in, Afrika'da Madagaskar adasının karşısına tesadüf eden Rodezya kıtasında kain olduğu anlaşıldı.

Yemen'de bulunan taş mahkuk kitabeler, Septliler müttefikleri Fenikelilerle

beraber dünyanın altınlarını ele geçirmiş olduklarını ve takriben iki milyarlık altın çıkardıkları maden veya hazinenin Afrika kıtasının cenubunda kâin bulunduğunu söylüyorlardı.

O zamandan beri yapılan tetkikat ve taharriyat sayesinde Hz. Süleyman'ın İncil'de bahsi geçen gemilerinin Mozambik sahilinde Sufalda limanına yanaştıkları ve oradan Zimbabve ve Mashonaland tarikiyle ve kale ve duvarlarla mahsur bir yol boyunca Ufeyr'e gittikleri tahakkuk etmiş ve bu kale duvarlarının bakayası, hafriyat neticesinde bugün meydana çıkmıştır.

Hatta Mashonaland civarında avlanan birkaç İngiliz avcısı, o havalide tuhaf bir kabileye rast gelmişlerdir. Bunların renkleri esmer olmakla beraber vecih itibarıyla, tamamıyla bir Musevi tipi arz etmekte imişler. Hasıl olan kanaate göre bunlar, vaktiyle buraya gelmiş Museviler olup derileri birkaç batın sonra Afrika kıtası ahalisine has olan rengi almışsa da hutut-ı vechiyye itibarıyla Museviliklerini muhafaza edebilmiş muhacirler imiş.

Binaenaleyh, bu siyahi Musevilerin Hz. Süleyman aleyhisselam zamanında hazine muhafız veya amelesi sıfatıyla gönderilmiş olmaları pek muhtemel bir farziye olarak kabul edilebilir.

Diğer taraftan Alman Karl Mah, İngiliz Bent gibi birçok asarıatika mütehassısları Rodezya'da tesadüf ettikleri bazı inşaat harabelerinin, Musevi asar-ı ümranına pek ziyade müşabehet arz ettiklerini bildirmişler ve bu iki âlimlerin iddiaları üzerine diğer bir İngiliz mütehassısı, o havalide birçok müşkülât arasında hafriyata ibtidar ederek pek ziyade şayan-ı dikkat keşfiyatta bulunmuştur.

İngiliz asarıatika mütehassısı, hafriyata başlamadan evvel, kadim mamurenin üzerini örten topraklardan fışkırmış olan dört yüz metre murabba mesaha-i sathiyesindeki bir ormanı ortadan kaldırmaya mecbur olmuş ve bunun için tamam bir sene uğraşmıştır. Oranın Makalanga tesmiye edilen yerlileri, efkâr-ı batılaya mutekit kimseler olup geceleri şeytan ve peri korkusu yüzünden harabeyi kısmen setreden ormanda bir türlü çalışmak istememişler, bu yüzden İngiliz allamesi birçok müşküllere maruz kalmıştır. Bundan maada o havalide yılan da pek mebzul olduğundan bu soğuk hayvanların mevcudiyeti de işlerin ilerlemesine ayrıca bir mâni teşkil ediyordu. Sık sık bardaktan boşanırcasına yağın yağmurları da bu hesaba katmak, işin ne kadar müşkülâtla ilerlediği hakkında fikir verebilir.

Hafriyatı bizzat idare eden Mister Hol, bir İngiliz gazetecisinin suallerine cevaben demiştir ki:

“Kitab-ı Mukaddes’in bahsettiği Ufeyr’i ve mülk-i Süleyman’ın tarihi hazinesini meydana çıkarmak için üç seneden beri uğraşıyorum. Elyevm Afrika’nın göbeğinde pek eski olmakla beraber hiç olmazsa kadim Mısır medeniyeti kadar parlak bir devrin şahitleri olan birçok asar buldum. Dört beş metre irtifanda üzeri hutut ve nukuşla bezenmiş duvarlar, birçok [ba’l] sütunları ve Musevilerin Venüs’ü olan Astarte’ye ithaf edilen kitabeler bu cümledendir. Çok uğraştığım doğrudur. Lakin asırların hürmet ettikleri bu bakaya ile karşılaşınca bunları o kadar azametli ve heybetli buldum ki bu yorgunluklarımı unuttum.”

İngiliz âliminin hafriyat neticesinde ele geçirdiği şeylerin hepsini tatad ederek karilerimizin yeknesaklıkla canını sıkıkmak istemeyiz. Yalnız şu kadar söyleyeyim ki Hol’ün bulunduğu asar meydanında, kablettarih ezmineye ait altından mamul birçok mukaddes heykelcikler, evânî ve bilhassa altın izâasına mahsus iptidai aletler vardır. Bilhassa altın dökmeye mahsus olan bu aletler, Ufeyr’in Süleyman aleyhisselamın Kitab-ı Mukaddes’te ismi geçen altın madeni ve hazinesinden başka bir yer olmadığını tevîl götürmez bir surette ispat etmektedirler.

İngiliz âliminin üzerlerindeki gubâr-ı nisyanı silkerek ortaya çıkarmış olduğu Hz. Süleyman devrine ait asar-ı meyanında, en ziyade calib-i dikkat olan abide üzerinde bir timsahı ayağı altına almış bir kuş heykelciği bulunan sütunlardır.

Numara 1 Sayfa 5

Ufeyr dehlizlerinin hemen her köşesinde tesadüf edilen bu sütunların üzerinde hiç değişmeyen, bu timsahı parçalayan kahir kuş resminin bir işaret-i mahsusa veya alametifarika olduğunda katiyen şüphe caiz değildir.

Bu hususta Mister Hol diyor ki:

“İnsan Ufeyr’in dolambaçlı dehlizlerinde dolaşırken dehşetle karışık büyük bir takdir hissi duyuyor. Musevilerin pek kadim bir medeniyete malik olduklarını herkes bilir. Fakat bu medeniyetin bu derece parlak ve muazzam olduğunu ancak hafriyattan sonra anlayabildim.

Ele geçen asar meyanında pek kıymetlileri var: Bilhassa altın asnasına mahsus aletler, bizim yirminci asırda altın döktüğümüz aletlerden pek az farklı, amelenin istimal etikleri kürek ve kazmalar da bizim kullandığımız kürek ve kazmalara çok müşabih. Bir de en ziyade nazar-ı dikkati celbeden cihet, kadim şehri ihata eden surlardır. Bu surlar o kadar büyük taşlarla ve o kadar mükemmel ve rasin bir surette inşa edilmişler ki binlerce senelerin mürurundan ve bu surlar toprağa gömüldükten sonra bile metanet ve mukavemetlerini muhafaza edebilmişler. Sonra bu surları inşa için kullanılan cesim granit bloklarını üst üste koyabilmek için Hz. Süleyman devri usul-i mimarisinin pek müterakki olması lazım gelir. Öyle surlara tesadüf ettim ki topraktan irtifaı on metreyi, kalınlığı ise dört metreyi tecavüz ediyor.

Taşları birbirine raptetmek için kullanılan harç o kadar kuvvetlidir ki üzerinden binlerce sene geçtikten sonra bile zenci amelenin kazmalarına mukavemet ettiler. Şüphe yok ki Ufeyr mürur-ı asarla çürüyecek tahta, deri ve kumaştan mamul masnuata tesadüf edilemedi. Bu ulu mabette bizi, beni-İsrail tarihi hakkında daha ziyade tenvir ederek tarihin mestur kalmış bu kısmına pek çok hizmet edebilecek evânî ve masnuat vardı. Fakat dediğim gibi bundan bu şeyler çürümüş, bir iz bile bırakmadan mahvolup gitmiştir.

Şimdiye kadar ele geçirdiğim kadim asarın, hafriyat derinleştikçe tezayüt edeceğinden katiyetle eminim. Şimdiye kadar bulduklarım, şimdiden sonra bulacaklarımdan herhâlde daha az olmayacaktır.

Belki daha derinlere indikçe üzerlerindeki kalın toprak tabakasının havanın nüfuzuna mâni olabilmesi ihtimali dolayısıyla çürümeyerek tahaccür etmiş, beni-İsrail mamulat ve masnuatına dahi tesadüf etmeğliğiniz kabildir. Ve bu ihtimal tahakkuk ederse Rodezya hafriyatının şimdiye kadar icra edilen bilumum hafriyatın hepsinden ziyade, tarihe hizmet etmiş olacağını herkes tasdik edecektir. Ufeyr mülk-i Süleyman'ın adamlarının erittikleri altınların, mütteliklerinin gemilerine ırkâp ile sevklerine intizaran hıfz edildiği depo, yani asıl hazine mustatil-i şekil penceresiz ve tek demir kapılı bir mahzendir.

Bu mahzenin zeminden tavana irtifa iki metreyi tecavüz etmiyor. Sonra bu mahzene gidebilmek için müteaddit dehlizlerden geçmek lazım geliyor ki bu dehlizlerden birinin köşesinde birer nöbetçi ikame edilmek âdet olduğu, o köşelerde tesadüf edilen insan boyundaki kovuklardan anlaşılıyor. Demek oluyor ki Hz.

Süleyman'ın hazinesi, zaman-ı hazır bankaları gibi gayet iyi bir surette muhafaza edilmiştir.

Bir zamanlar belki de milyonlar değerinde altının muhafaza edildiği bu hazinede, ben, bilahare bahsedeceğim bir timsahı hâk-i helake seren kuş timsallerinden ve biraz da altın ve bakır tozundan başka bir şey bulamadım. Kim bilir, belki de Ufeyr Afrika kabâil-i vahşiyesinin bir istila ve yağmasına maruz kalmak suretiyle mahv ve nâbud olmuştur.

Hazinede bir şeyin bulunamaması bu suretle izah edilebilir. Mamafih unutmayınız ki bu sırf indi bir faraziyeden ibarettir. Bu hususta henüz kati bir delilim yok.

Timsahı hâk-i helake seren bir kuş... Bu alametin mülk-i Süleyman'a arma ve tuğra hizmeti gören bir işaret-i mahsusa olduğuna eminim. Malumdur ki esbat-ı beni-İsrail rüesa ve hükümdarlarından hepsinin böyle temsili bir alametifarikaları vardı. Bunlar bu alametin bir küçük şeklini de yüzük suretinde parmaklarında taşıyorlardı. Ufeyr'in Hz. Süleyman'ın bir malikânesi olduğunu kabul ettikten sonra bu heykelciklerin mühr-i Süleyman'ı temsil eylediklerine muhakkak nazarıyla bakılabilir. Bilhassa bu sütunların her on adımda bir tesadüf edilmesi bu nazariyenin sıhhat ve vüsûkuna en büyük bir delildir.”

Demek oluyor ki binlerce sene evvel şarki Afrika'nın ıssız ve meçhul bir köşesinde uyuduktan sonra Süleyman peygamberin maruf ve dillerde destan medeniyetinin ve mührünün hiç olmazsa şekil ve şemali anlaşılması bulunuyor.

Bizde darbimesel hükmündedir: “Mühür kimde ise Süleyman odur” derler. Bir kere böyle tesadüfün, sırf garip bir cilvesi olarak mühür ele geçtikten sonra acaba bir gün olup da bir sivri akıllının, Süleymanlık iddiasına kalkışacağına şahit olmayacağımızı kim temin edebilir?

Fotoğraf: Ufeyr'in Dolambaçlı Dehlizleri

Binlerce sene evvel inşa edildiklerine şüphe olmayan bu duvar harabeleri, hazinenin dolambaçlı binbir dehliz ile muhafaza edildiğini göstermektedir.

Resim: Hz. Süleyman Tahtı Üzerinde

Ufeyr hafriyatından bahseden İngiliz mecmuası, Süleyman peygamberin servet

ve sâmanı hakkında şu temsilî resim ile karilerine bir fikir vermeye çalışıyor.

Fotoğraf: Ufeyr Surlarının Bakayası

Asariatika mütehassıslarının ilk nazar-ı dikkatlerine çarpan şey beni-İsrail tarz-ı mimarisine pek benzeyen bu sur ve kale bakayası olmuştur.

Fotoğraf: Süleyman Peygamberin Mührü

Timsahı ayağı altına almış bir kuş. Ufeyr Hafriyatında pek çok tesadüf edilen ve heykellerin Süleyman peygamberin mührünü temsil ettiği muhakkaktır.

Fotoğraf: Ufeyr Mabedinin Methali

Bu dar ve îvicacılı dehlizler, muzlim ve korkunç koridorlardan geçilmek şartıyla asıl hazinenin bulunduğu tahmin edilen mabede muvasalat ediliyormuş.

Gelecek hafta salı günü çıkacak 2 numaralı Resimli Yurd'da

Dünyamıza Komşu Olan Dünyalarda Bir Gezinti

Yevmi gazeteler, dünyamızın yakınından geçmekte olan Merih ile uğraşıp duruyorlar. Merih'in meskûn olup olmadığı, bu seyyare ile muhaberenin daire-i imkân dâhiline girip girmeyeceği günün meselesini teşkil ediyor. Hâlbuki fezada Güneş'in cazibesine tabi olarak bizimle beraber dönüp duran, altı dünya daha var ve bu altı dünyanın her biri de başlı başına tetkik ve tettebbua değer tatlı birer mevzudur. Merih'te canlı mahlûkat olup olmadığı mevzu bahsolurken farzen Zühal veya Utarit'te de hayatın mevcut olabileceği varit-i hatır değil midir? İşte:

Resimli Yurd'un 2 sayılı nüshasında Şark ve Garp'ı meşgul eden bu meraklı bahsi ve en salahiyettar ağızların bu hususta sert ettikleri nazariyeleri bulacak, bize komşu altı küreye bad-ı hava, bir hava-yı seyahat yaparak bu meçhul âlemlerde dolaşacak, bizce meçhul fecirleri tahayyül bile edemediğimiz tuluları, gurupları seyredeceksiniz.

Numara 1 Sayfa 6

Her Hafta Bir Hikâye:

Mezarlıktaki eşkıya

Köyün bütün delikanlıları, bu toprak zeminli köhne kahvenin içinde toplanmışlardı. Bahis, harikulade vakalara intikal etmişti. Herkes başından geçen müthiş bir hadiseyi canlandıra canlandıra anlatıyor, hazırunun takdirlerini üzerine celbe çalışıyordu. Kimi müthiş bir domuz avından bahsediyor, kimi bir tipi fırtınası içinde geçirdiği bir gece yolculuğunu naklediyordu.

Kekeme Murat, deminden beri bu hikâyeleri dinleye dinleye mest olmuştu. Onun da kahramanlık damarları kaynamıştı. Hafızasını yokladı. Başından geçmiş bir vaka arıyordu. O da herkes gibi alkışlanacak bir yiğitliğini göstermek hevesinde idi. İki sene evvel, bir yaz akşamı çamlı ormanda rast geldiği beyaz bir tavşanı korkutup kaçırdığını hatırladı. Birdenbire içine bir gurur, gözlerine bir aydınlık geldi. Bir iki kere öksürdü. Yerinde doğruldu. Kahve halkının nasılsa, sustukları bir dakikada incecik sesiyle kekelemeye başladı:

-İ... İ... Ya... Be. Ben... Ya. Ben... Geçen... Se... Sene.

Herkesi bir gülme aldı:

-Sen de mi? Sen de mi, diyorlardı.

-Hele sen sus bakalım. Köşeceğizinde otur da dinle...

Köse Ali, bizim zavallı Murat'ı böyle sustururken Takacının Osman, bir yıldırım hışımıyla içeri daldı. Hep birden bağıştılar:

-Hoş geldin be... Hoş geldin be.

Osman, kimsenin yüzüne bakmıyordu. Kaşları çatılmış, göğsü fazla kabarmıştı. Başından siyah deri kalpağını, omzundan namlusu parıldayan filintasını çıkardı, pikenin üstüne bıraktı. Hâlinde bir başkalık vardı. Dikkat edilse heyecanda olduğu fark edilebilirdi. Gözlerini manalı bir bakışla hepsinin üzerine gezdirdi. Bu bakışta istihfaf, tezyif, gurur, hepsi vardı. Elini kaldırdı. Beş parmağını açarak bütün kahve sekenesine işaret etti:

-Ulan, hiçbiriniz adam değilsiniz be... On para etmezsiniz...

Birden sualler yağmur gibi üzerine yağdı:

-Ne oldu ki? Ne var ki?

Bu iki kelimeyi hepsi birer defa tekrar ettiler.

-Ne olsun ulan... Burnunuzun dibine eşkıyalar sokulmuş da siz burada miskin miskin tüneklyorsunuz. Delikanlılık böyle mi olur be?

Köse Ali güldü:

-Haydi be... Sen de rüya mı gördün? İki saattir şunun şurasındayız, ortalıkta çıt yoktu. Köye yabancı gelse bizim köpekler neci?

Osman kızar gibi oldu. Hemen filintasına sarıldı. Köse Ali'ye doğrulttu:

-Bak şuna... Namluyu tut bir, dedi.

Köse Ali namluyu tuttu. Sıcaktı. Kokladı. Ağzından keskin bir barut kokusu geliyordu.

-Pusuya mı düşürdüler yoksa?

Osman dudaklarını büktü:

-Tamam, buldun adamı? Bende pusuya düşecek göz var mı hiç?

Şimdi hep gözler Osman'a çevrilmişti. Hepsi dikkat ve kulak kesilmişlerdi. Maharetini dirhem dirhem satmak isteyen usta bir cambaz gibi Osman da kendini ağır alıyordu. Mağrur ve müftehirdi. Hafif bir gülümseme arasında:

-Eğer az daha geç kalsaydım, şimdi hepinizin burada kalıbınızı bulacaktım.

-...

-!

-Ne kaldınız öyle alık alık... Aha köyün öte başında, mezarlıklar içindeydiler. Karanlıkta belli olmuyor ki... Beş mi, on mu? Sayısını Allah bilir. Yoldan geçiyordum. Hem yorulmuş hem dalmıştım. Solumda, mezarlığın içinden bir hışırtı geldi. Birdenbire kapandım, baktım. Baktım ama ortalık katran gibi karanlık. Osman'la şaka olur mu? İlk kurşunu boşa çektim. Ayakta simsiyah bir şey duruyordu. Aramız yüz elli adımdan fazla idi. İyi fark olunmuyordu. Beklemedim, üstüne bir yayılım ateş açtım. O kadar kendimden geçmişim ki karşıdan bana ateş edilip

edilmediğinin farkında bile değilim. Son kurşuna kadar attım. Sonra bir müddet etrafı dinledim. Ses seda yoktu. Artık orada diri insan kalmadığına emin oldum. İşte doğru buraya geliyorum. Yarın gün açılınca gider, leşleri buluruz.

Osman'ın kısa süren bu kahramanlık hikâyesi, kahvenin havasına birden hâkim olmuştu. Herkeste derin bir beht ve istiğrak vardı.

-Yaşa be Osman... Köyümüze şan verdin.

Bazısı işte buna benzer bir cümle sarf ediyor, bazısı beş parmağını birleştirerek dudaklarını sıkıp büzerek takdiratını izhar ediyordu ve Osman, bir heykel gibi sâmit ve azametkâr, pikenin üstünde şimdi daha sert daha metin duruyordu.

Kahvenin bu vâsi sessizliği, uzaktan gelen bir ayak patırtısı ile bozuldu. Hızlı hızlı, adeta koşar gibi biri geliyordu. Ayak sesi yaklaşınca açık kapıdan bütün gözler dışarıya teveccüh etti. Merakla bakıyorlardı.

Osman herkesten evvel, karanlıkta gelenin Jandarma Hasan olduğunu tanıdı. Hemen ona çıkışmaya niyet etti. Hasan'ı vazifesini yapmamakla itham edecek, kendi cesaret ve kahramanlığını bilvesile tekrar edecekti. Fakat Osman'a söz söylemek için vakit kalmadı. Hasan içeri girer girmez:

-Tüh, Allah belasını versin, tüh, Allah belasını versin, diye söylenerek anlatmaya başladı. Bir taraftan da muttasıl gülüyordu.

-Şu insanların içinde ne budalaları ne korkakları varmış be yahu... Yarım saat evvel, biraz devriyelik edeyim diye köyün etrafını dolaşmaya çıktım. Gündüzden ta çifte çınarlara kadar tamam beş saatlik yola gidip gelmiştim. Yorgundum, mezarlık başına gelince biraz oturup dinlenmek istedim. Bir ağaca yaslanıp uzandım. Derken öteden bir yolcu peyda oldu. Kimdir bilmiyorum, birdenbire yere yattı. Başladı ateş etmeye... Nereye nişan alıyordu biliyor musunuz? İki hafta evvel gömdüğümüz çoban Ömer'in tahtadan mezar taşına... Zavallı Ömer'in kemikleri çürümeden mezar başlığı delik deşik oldu. Sonra da bir kaçmaya başladı. Arkasından ok atsan yetiştiremezsin. Deli midir, sersem midir nedir?

Bütün kahve halkı katıla katıla gülüyorlardı. Yalnız Osman sinirli sinirli bakıyor, Jandarma Hasan, bu delice gülüşmenin sebebini anlamamaktan mütevellit, bir şaşkınlıkla bakınıyordu.

Şeytanı Gören Adam

Büyük hikâye tefrikamız 1 -Gaston Le Rodin-

Gök o kadar şiddetle gürlemişti ki başlarımızın üzerinde yükselen ormanın bir köşesine bütün yıldırımların yağdığını ve mağaranın kubbesinin, müthiş fırtına hasebiyle sanki görünmez ve büyük bir orak ile biçilmiş gibi birden yıkılıvereceğini sanmıştık. Ellerimizi, hiç de ihtiyarımızda olmadan sıkı sıkı tuttuk. Dünden yakaladığımız yaban domuz yavruları da inim inim inliyorlardı... Bu tabii mağaraya girdiğimiz kapıdan sızmakta olan ışık da yok olmuştu. Fakat bu kesif karanlık, artık akşam olduğundan değil, sadece bardaktan boşanırcasına yağmaya başlayan yağmurun ve bulutların güneşi tamamıyla setretmesinden ileri gelmişti.

Şimdi bu mağaranın içinde, ani bir surette bizi bastıran karanlık gibi derin bir sükût hüküm sürmekte idi. Derin derin inlemek isteyen domuz yavruları bile Mako'nun birbiri arkasına savurduğu tekmeler ile susmaya mecbur kalmışlardı. Mako kimdir bilir misiniz? Makedonya'da emsali bulunmayacak derecede çirkin bir arkadaşımıza verilmiş bir isimdir.

Mako, yağmura tutulup da bu yer altındaki mağaraya sindiğimiz dört arkadaşın: Matiyas, Alan, Mako ve benim hissiyatıma şu suretle tercüman oldu:

-Bu akşam "Efendi" biri misafirlğe kabul buyurmazsa... Burada gecelemeğe mecbur kalacağız sanıyorum!

Bu esnada, rüzgâr öyle bir dehşet ve şiddetle esmeye başlamıştı ki dağın bütün müttekâsının ayaklarımız altındaki "Jora" dağlarının heyet-i mecmuasıyla beraber titremekte olduğunu sandık! Ve güya görünmez bir el de güneşin tozlarını bize gelmekten men eden yağmur ve bulut perdesini kaldırmaya başladı. Mağarada ölgün bir ziya belirdi ve ilk giren mavimtırak ışıklar arasında çok garip bir sima gözlerimize ilişti.

Mako, hiç şüphesiz hayret ve korku ile kolumu dürterek:

-İşte, diyebildi.

Ben zaten "ona" bakıyordum ve tereddüde hacet yoktu. "Efendi" denilen adam,

bu adamdı! Kendi zayıf bünyeli fakat kemikli ve mahzun hâlli idi. Mevkiin kablettarihi mahiyeti, fırtınanın sinirlerimize verdiği gerginlik, onda mevtaî bir gölge, bir hayalet ruhu yaşatıyordu. Bizimle hiç meşgul olmuyor, hatta bizim orada olduğumuzdan bile haberi yok gibi görünüyordu. Mağaranın methalinde, ölgünlüğe hâlâ esatiri bir renk taşıyan mavimtırak ziyanın altında, tüfeğine dayanmış bir hâlde dimdik duruyordu. Biz çehresini yandan görebiliyorduk: Yırtıcı kuşların gagasına benzeyen iri ve ortası tümsek bir burun, seyrek bıyıklar, hazin tebessümlü bir ağız ve ölgün bakışlı gözler... Başı açık olduğundan kafasının tepesinde hemen hiç saç yoktu. Yalnız bir iki tutam kır saç ensesinden aşağı sarkıyordu. Bu adamın yaşını tahmin etmek de pek müşküldü: Belki de kırk ile altmış idi! Elbisesine gelince: Sırtındaki ipliklerine kadar yüzülmüş kahverengi kumaştan bir elbise ve ayaklarında uzun konçlu bir çizme vardı.

Gözlerim bu garip adamı teccüss ede ede çizmelere gelince aynı zamanda şimdiye kadar fark edemediğimiz tüysüz, koca bacaklı bir köpek gördü. Şüphesiz bu köpek, bu adamın muavini, belki de biricik dostu idi ve efendisinin hissedemediği mevcudiyetimiz, onun keskin hissinden kurtulamamış ve bize karşı havlıyordu. Hâlbuki biz, gözlerimizle havladığını gördüğümüz hâlde, kulaklarımızla işitemiyorduk. İhtimal ki bu köpek dilsizdi!

Numara 1 Sayfa 7

Bu meçhul ve garip adam birden bizim tarafa dönerek son derece de nazikâne ve düzgün bir ifade ile:

-Efendiler, dedi. Siz bu akşam “Şödöfön”e gidemezsiniz... Bunun için bu gece bende misafir olmanızı istirham edeceğim ve sonra köpeğine dönerek:

-Sus Esrar, dedi.

Ve ismi “Esrar” olan köpek, efendisinin bu emri üzerine sustu. Fakat bu defa da bizim Mako homurdandı!

Bu davet bizi memnun ettiği kadar da hayrete düşür etmişti. Hepimizin vukuuna hiç de ihtimal vermediğimiz hâlde “Efendi” tarafından böyle bir davetin vukuunu beklemekte idik!

Beş saatten beri avlandığımız bu tepeden “Efendi”nin malikânesi görünüyordu.

Matiyas ile Mako, bana ve Alan’a, “Efendi”nin çok garip ve şayan-ı hayret hayatından, efalinden bahsetmişti. O civarın bazı çenesi düşük kocakarılarının rivayet ve iddialarına bakılırsa bu garip “Efendi”nin, şeytan ile bile münasebeti, alışverişi varmış!.. Hasılı, her ne olursa olsun, bu hikâye ve rivayetlerin hepsi de muhakkak bir neticeye vasıl olmakta idi ki o da bu adamın hiçbir kimseye sokulmadığı gibi hiçbir kimseyi de sokmamak da olması idi. “Efendi” kendi dağın başında yine kendisi gibi vahşi ve merdümگیرiz bir hizmetçi ve bir de kâhyasıyla ve çok senelerden beri münzevi bir hayat yaşamakta idi! Bir kartal yuvasına benzeyen meskeninden hiçbir vakit aşağıya inmeyen bu garip adamın, bu civara ne zaman ve nereden geldiğini bilen de yoktu.

Tabii “Efendi”nin daveti üzerine bizler...

Mabadı var.

Cevaplarımız

Bu sername altında açtığımız sütün-1 mahsusta muhterem karie ve karilerimizin suallerine cevap verecek, herhangi müşküllerini ve isteklerini hal ve tatmine çalışacağız.

Sualler mürselin muvazzah hüviyet ve adresini hamil olduğu hâlde İzmir postanesi 355 numaralı posta kutusu adresine gönderilmelidir.

Hüviyet ve imzanın âdem-i ifşası arzusu, izhar edildiği takdirde imzaların nezdimizde mahfuz kalacağından muhterem karie ve karilerimiz emin olabilirler. Suallerine hususi mektupla cevap isteyen karie ve karilerimiz, gönderdikleri mazruf içine üç kuruşluk bir posta pulu ilave ettikleri takdirde, cevapları irâe edecekleri adrese bilâ-teehhür gönderilecektir.

Resimli Yurd

Resimli Yurd’un dört hafta süre ile derç edeceği dört kuponu toplayıp dördüncü numarada intişar edecek hüviyet kuponunu imla ve dört kupona lef ile İzmir postanesindeki “355” numaralı posta kutumuza veya “Seda-yı Hak” idarehanesine veyahut da Yıkık Minare civarındaki “Nafiz Mustafa” matbaasında hususi

kutularımıza atacak karie ve karilerimize kurakeşidesiyle 5000 kuruşu müteceviz kıymetli hediyeler takdim edeceğiz.

Hediyelerimizin nev ve miktarı ve suret-i tevzi gelecek haftaki 2 sayılı nüshamızda bir tafsil izah olunacaktır. Aynı nüshada takdim edilecek hediyelerimizin mahal-i teşhirleri de ilan ve irâe olunacaktır. Şimdilik bu sayfamızın sonundaki 1 numaralı kuponu kesip saklayınız ve 2 numaralı nüshamıza sabırsızlıkla intizar ediniz.

Bir Sanatkârimızın Ufulü

Üçüncü sayfadan mabat

Tedris ve talim eylemek suretiyle birçok talebe yetiştirmiş ve ölürlen hiç olmazsa yürüdüğü yoldan yürüyebileceği birçok tilmiz bırakmıştır.

Bu kıymettar sanatkârimız, Meşrutiyet'e kadar olan hayatı sırf zehir ve elemle mâlâmaldır. Ömrünün bu devresinde sanatı ve onu müdafaa eylemeyen fikirleri ve dolayısıyla şahsi tahkirle, tecavüzle karşılaşmıştır. İsmail Zühtü Bey'in asıl yıldızı, Meşrutiyet'in ilanından sonra parlamaya başlamıştır. Evvela İzmir'de İttihat ve Terakki mekteplerinde ilmî, asri usullerle müzik, vokal tedrisatına başlamış, bilahare Maarif Nezareti ilahileri terk ile resmen programlarına musikiyi ithal ile nice resmî mekteplerde de aynı vazifeyi deruhte eylemiştir. Sanatına, fikirlerine hürmet görmeye başlayan üstat, bu beş altı senelik zaman içinde pek çok eserler bestelemiştir. Maarif Vekâleti, sine-i atıye için tab ve neşreyleyeceği musiki kitabında işte bu parçalardan otuz kadarını almıştır.

Umum-i Harp, düşmanların amansız işgalleri, üstat musikimizin mesaisini tekrar sektedar eylemişti. Nasıl ki bütün milletin umumi hayatında da aynı tesirleri yapmıştı.

Hasta ve yorgun bir hâlde günlerce ve aylarca, günden güne, vilayetten vilayete koşmak zaruretinde kalan İsmail Zühtü Bey, artık velûdiyetini zayı eylemişti. Bu devir esnasında onun, millî marş olmak üzere yaptığı parça ile daha birkaç ufak eserinden başka bir faaliyeti meşhut değildir. Tevakkuf ve inhitat devri başlamıştı.

Tahammülü nakabil maddi ve manevi müşkülât ve zaruretler içinde yılmak ve usanmak bilmeyen bir azim ve imanla sanatı için milletin terakki ve tealisi için

uğraşmış ve didinmiş olan İsmail Zühtü Bey gibi bir sanatkâra ne bizde ne de başka milletlerde zor tesadüf edilir.

Eğer ailesinin, muhitinin iktidar ve vüsati olsaydı, eğer İsmail Bey layığı vecihle tahsil ve tettebbu bulunabilseydi hiç şüphe yok Türklüğün bir Wagner'i olurdu.

İsmail Zühtü Bey'in ufulü musikimiz için inkılap ve ihtilalimiz için memleketimiz için telafisi mümkün olmayan bir ziyadır.

İnkılap ve musiki âlemi bu noksanı bütün meraretiyle hissedecektir.

M. Turgut

Resimli Yurd

Ölüler yaşıyorlar mı?

Kızını yanına alan ruh

Gelecek haftaki nüshamızda garip bir ruh hadisesinden bahsedeceğiz. Bu vaka öyle Avrupa'nın bir köşesinde geçip de tercüme suretiyle bize intikal etmiş bir şey değildir. Binnefs Adana'da darüleytam birkaçı elyevm İzmir'imizde bulunmakta olan müteaddit şayan-ı itimat zevatın gözleri önünde olmuş hakiki ve tüyleri diken diken edecek derecede korkunç bir vakadır.

Karie ve karilerimiz bu dehşetengiz ve aynen cereyan etmiş haileyi mütalaa ederken ciğerparesini bir yeryüzünde bırakmaya kail olmayan müşfik bir valide ruhunun ahiretten aks ve intikal eden garip tecelliyatına şahit olacaklar ve hadiseyi bizzat gözleriyle gören erbab-ı fen gibi onlar da beht ve hayret içinde kalacaklardır.

Cumhuriyette Haksızlık Olamaz!

Cumhuriyette haksızlık etmek, Kâbe'de küfür, irfanda hayırsızlık etmeye benzer. 9 Eylül Bayramı'mızın hürmetine şehrimizde yapılan istihzarat-ı fevkalade sırasında, evvelce Yunanlılar tarafından kâmilten yağma ve tahrip edilen Şifa Eczanesi'yle Hilal Eczanesi'nin İzmir muhitine şimdi hiç görülmemiş derece[de] bir ucuzluk ilan etmeleri dolayısıyla muhterem İzmirliilerin müstefit olmalarına karşı, mülhakat ahalisinin de bundan istifade edememelerini müsavat esâsati üzerine

cumhuriyet mevhumuna mugayir addeden bu iki eczanemiz, İzmir mülhakatından 7-8-9 Eylül tarihli mektuplarla edilecek siparişatın muteber addedilmesi cihetine giderek İzmirliiler ile mülhakat ahalisi arasında müsavat gözetmek gibi bir incelik gösterdiklerini haber alıyoruz, takdir ederiz.

Kazmırcı Ali Rıza Mahdumları

Fiyatların ucuzluğu cihetinden rekabet kabul etmeyen İstanbul ve İzmir'in en meşhur ve namdar mağazasıdır.

Şems Hakikat

Müşterilerini her mağazadan fazla memnun etmeye muvaffak olan biricik tuhafiye müessesesidir.

Hersa Paşa Mağazası

En güzel ve metin kumaşları, en elverişli fiyatlarla satar.

Mehpare Mağazası

İzmir'in şehir-i bedayi ve nefâisidir. Fiyatlar ucuz, malları mütenevvi ve sağlamdır.

Binaenaleyh

Nefâis-perestlerin çok hevesle koştukları bir Türk müessesidir.

Semere-i Nebat

Abdülkadir Kolonyaları

Türk azim ve sebatının meşhut bir numunesidir. Kolonyalarımızın latif kokusu dört mevsimi de ilkbaharda yaşatır.

İhram Mağazası

İhram Mağazası, acayip saba âleminin nefaset ve bedayi noktainazarından sekizincisi ve İzmir'in zarif kadınlarının yegâne telakigâhıdır.

Sakız Pazarı

Bir defa giden sakız gibi yapışıp, o her şeyi bulunduran asri bakkaliye mağazasının daimî müşterisi olur.

Yavuz Kütüphanesi

Resimli Yurd'un tevzi mahallidir.

Kitapçılık, kâğıtçılık ve deftercilik nokta-i nazarından sarfiyatı en çok olan bir ticaret evidir.

Resimli Yurd'un hediye kuponu

Numara 1

Nafiz Mustafa Matbaası İzmir

Müdür-i mesul: Ahmet Cemalettin

Numara 1 Sayfa 8

Anadolu

Cumartesinden maada her gün sabahları neşrolunur.

Sahip ve sermuharriri: Haydar Rüştü

İdarehanesi: İzmir / Eski Gümrük Sokağı'nda 6 numaralı dairedir.

Telgraf adresi: İzmir Anadolu

Nüshası her adet yüz paradır.

Pazartesi 1 Safer 1342

1 Eylül 1340

On dördüncü sene, numara 3164

İfade-i mahsusa

İlanat mündericatından gazete mesuliyet kabul etmez.

İlan ve matbaa işleri idare müdürüyle kararlaştırılır.

Günü geçmiş nüshalar 20 kuruştur.

Abone:	seneliği	altı aylık	üç aylık
Türkiye için	700	400	225
Ecnebi memleketler için	1450	700	400

Haftanın Mizahı

Bu nasıl hükûmet?

Tahtında müstetir [] anlayacak izan sahiplerine

Makalenin sernamesine bakıp da icraat-ı hükûmeti tenkit edeceğimizi zannetmek beyhude, hatta insafsızlık olur. Maksat kendimize yardakçı ceride dedirtmek ve foyayı meydana vurarak işin usulünü belli etmemek ve bilhassa bir türlü yükselmek bilmeyen satışı yükseltebilmek için muhalif gibi görünerek sonunda velinimetleri alkışlamaktan ibarettir. Zaten bunun aksini düşünmek küfran-ı nimet olmaz mı? Sernameden kuşkulanabilecek efendilerimizi böylece tatmini düşündükten sonra şimdi sadede rücu edebiliriz:

“Bu nasıl hükûmet?” dedik. Tekrar ediyoruz: Evet, bu nasıl hükûmet? Yardakçılık ede ede dilimizde tüy bitti. Böyle olduğu hâlde elan bu şehirde bizden başkalarına hakk-ı kelim veriliyor. Bir diğerine bütün teferruatıyla mükemmel -haydi söyleyelim ne çıkar- ağzımızın sularını akıtacak derecede mükemmel bir matbaa peşkeş çekiliyor. Öyle mi? Hâlbuki bizim sabık velinimetler zamanında, şimdi yaptıklarımızın yarısını yapmış olsaydık mal-ı Karun’a gark olur ve böyle her gün îvicacı, dalavereli bir methiye mevzu bulacağımız diye kafa çatlatacak yerde fî-yevminâ hazâ Monte Carlo gazinolarında, Nice barlarında şampanya patlatırız.

En ziyade canımızı sıkan, bizi zıvanadan çıkararak cihet, İstanbul’daki

Cumhuriyetçiye verilen ehemmiyetin bize çok görülmesidir. Ona mükemmel bir matbaa, açığını kapamak için bol tahsisat, bize gelince abone kaydı vaadinden ve bir gün olur o tahsisata biz de konarız ümid-i hamından başka zırnık yok. Adalet, nasfet bu mudur?

Mamafih biz buna da eyvallah diyoruz. El verir ki hiç olmazsa hükûmet memurları, fırka rüesası, abone kaydı meselesinde biraz daha ciddi ve faal davransınlar, davransınlar da zoraki kaydolunan abonelerin bir müddet sonra aboneden vazgeçtiklerini bize bildirerek vatan, millet, halk muhabbetle meşhûn ve delik deşik kalbimizi rencide ve elimizde taşımaya alıştıığımız vicdanımızı muazzep etmesinler...

Mamafih şunu da derhâl ilaveye lüzum görüyoruz ki: Sername ittihaz ettiğimiz “Bu Nasıl Hükûmet?” cümlesine gıllığış -mümkün olursa- azade bir surette cevap vermeliğimiz lazım gelirse kemal-i minnet, isticlal, samimiyet ve hulûsla diyeceğiz ki bugünkü hükûmetimiz, Türk’ün şimdiye kadar gördüğü hükûmetlerin elbet ve elbet en adili, en münsifi ve en bendeperveridir. Bunu itiraf etmemek için insanın ya hain ya müfsit yahut mazisi kirli veyahut da amali hafiyeye peşinde koşan bir seciyesiz olması lazım gelir.

Biz mebus tahsisatını der-ceb edip yan geldikçe bu nasıl hükûmet sualine vereceğimiz cevap: İkmal, efdal bir hükûmet cümle-i minnetdarisinden başka bir şey olamayacaktır.

Haydar Rüştü

Esnaf arasında tetkikatımız

Falcı esnafı diyor ki:

Şehrimiz falcı esnafı, süslü odalarda ele avuca bakan rakiplerden şikâyet ediyorlar. Merceğinin nazarıdikkatini celbederiz.

Esnafar arasındaki tetkikatımıza devam ederek arzu ve istediklerini, dertlerini öğrenmek üzere muharririmizi, falcı esnafı reisi çeribaşının dokuzuncu zevcesi meşhur Aynalı Pembe’nin nezdine izam ettik. Muharririmiz, Pembe’yi hasır sepet örmekle meşgul bulmuş ve sorduğu suallere şu cevapları almıştır:

-Cemiyetiniz var mı?

-Hayır, [] bu hafta olunacak kimse yok. Gelinsiz, damatsız cemiyet olur mu?

-Onu sormuyorum. Falcı esnafı aralarında toplanmadılar mı?

-Karakaşına gözüne kurban olayım, Allah sevgilini bağışlasın. Şimdi anladım birkaç defa toplandılar ama maraza çıktı da saç saça, baş başa geldik, çil yavrusu gibi dağıldık. Lakin bir loncamız var.

-Reisiniz kim?

-Kim olacak? Bizim herif: Paçası Boklu Arif.

-Sanattan memnun musunuz?

-Hangisinden?

-Nasıl hangisinden, sizin kaç sanatınız var?

-Çoook!.. Fal bakarız, bakla döveriz, ızgara, maşa, ateş küreği yaparız. Tavuk, ördek çalarız. Kaz yolarız. Ebegümece, labada satarız, çengilik eder göbek atarız. Dilencilik yapar, enayilere çatarız, mezarlıklar, yangın arsaları gibi تنها yerlerde...

-Anladım, yetişir, ben falcılıktan bahsediyorum.

-Ha falcılık mı? Falcılık nafile, son günlerde bazı adamlar çıkmış süslü odalarda ele avuca bakarak gâvur kârı fal açıyorlarmış. Onlardan bize ekmek kalmıyor. İstersen sana kıymalı, peynirli bir fal açayım da bak gör kara gözlü beyim.

-Ben buraya falıma baktırmaya gelmedim. Sizin dertlerinizi anlayacağım da gazeteye yazacağım. Haydi bakalım fal dökeneğime dert dök.

-Ah efendiciğim, ah! Bizim dertlerimiz öyle sayıp dökmekle biter mi? Deniz mürekkep olsa yine yetişmez. Mesela benim ortağım olacak oros...

Pembe'nin lakırdısı burada yarım kalmış ve son sözlerini işitip gırtlığına atılan bir kadınla boğuşmaya başlamıştır. Kavga en müstehcen şetim arasında bir saat kadar devam ettikten sonra mayna olmuş ve muharririmizin:

-*Anadolu* sizin gazetenizdir. İcabında sizi müdafaa edecektir, demesine karşı Pembe:

-Onu biz, *Yeni Turan*'la yaptığımız marazda da anlamıştık. O zaman her gün

bir tane aşırır, bütün kabile gazeteden küfür ezberlerdik, diye mukabele etmiştir.

Denecek bir şeyin kalmadığını gören muharririmiz, Pembe'ye veda ederek ayrılmış ve matbaaya geldiği zaman içinde üç kuruş otuz para bulunan para cüzdanından, aşırılmış olduğunu görmüştür. Her hususta, hele maaş ve aylık gibi paraya taalluk eden mesailde pek centilmen olan idare, muharririn vazife esnasında çarpıldığı meblağı tazmin edeceğini vaat ve bu vaatle iktifa eylemiştir.

Belediye Reisinin Ziyafeti

Şehrimiz belediye reisi Muammer Beyefendi, evvelki gün Göztepe'deki köşklерinde erkân-ı matbuata hususi bir ziyafet keşide buyurmuşlardı. Mezkûr ziyafette hazır bulunan sermuharririmiz Haydar Rüştü Beyefendi'nin mideleri rahatsız olduğundan iki şişe şampanya, üç şişe bira, üç yüz yetmiş buçuk dirhem Efe Rakı'sı ile iktifa etmek mecburiyetinde kalmışlar ve masadaki otuz çeşit mezenin ancak yirmi sekiz tanesinden onar lokma alabilmişlerdir. Ziyafetin hitamında sermuharririmizin hanelerine küfe ile nakli ihtiyacı hasıl olmuş ve mumaileyh bu suretle nakledilirken o aralık oradan yıkıla yıkıla yürüyerek geçmekte olan bir sarhoşa "Be herif bu zıkkımı bu kadar içecek ne var?" diyerek izhar-ı hiddet ve teessür etmişlerdir. Mumaileyh hanelerine yaklaşmak üzereyken Efe rakısını telmihen "Aman Efe, yandım Efe" şarkısını terennüme başlamışlarsa da bir türlü alt tarafını getiremeyerek sızıp kalmışlardır. Şu satırları yazdığımız sırada sermuharririmiz elan kendine gelmemiş bulunuyorlardı.

3.2. Resimli Yurd Numara 2

Sayı 2 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 16 Eylül 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenameler, posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Fotoğraf: Güzel Fakat Harap İzmir'imizin Hükûmet Meydanı ile İzmir'in Yeni Valisi İhsan Paşa

İzmir, Akdeniz'in bu kıymetli incisi, idari ve iktisadi bakımsızlık, tedbirsizlik yüzünden yavaş yavaş sönüyor. Bir zamanlar bacalarından mavi semaya kara dumanlar fişkırان lâyuadd vapurların doldurduğu, binlerce amelenin kaynaştığı bir mahşer-i faaliyet olan İzmir limanı şimdi bomboş. Son zamanlarda mesut bir inkişafa mazhar olan Türk vapurcuları, gemilerin masrafını çıkaramadıklarını ileri sürerek büyük gemilerini limanımıza göndermek bile istemiyorlarmış.

Kahhar Türk süngüsünün, Yunan sürülerini denize döktüğü günden beri tamam iki sene geçti. Bu müddet zarfında boynu bükük, bağı yanık İzmir'imizde bir tek çatı bile kurulamadı. İnşaat yapmak isteyenlere bin bir müşkülât çıkarılıyor. Diğer taraftan halk, mesken buhranının ezici pençeleri altında kıvrım kıvrım kıvrıyor. Buna son aylar zarfındaki iktisadi buhran da ilave edilirse güzel İzmir'imizin ne kadar büyük bir buhranla pençeleştiği kolaylıkla anlaşılır.

Saklamaya, birbirimizi aldatmaya hiç de lüzum görmeden zimamdarlarımızı hitaben diyoruz ki:

“Efendiler, zengin İzmir tedricen ölüyor. Buna ne vakit bir çare bulacaksınız?”

Numara 2 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Zaferimizin alacaklıları

Bir iki haftadır, bütün Türkiye ve bilhassa İzmir ve havalisi İstiklal Zaferi'mizi, kurtuluş günlerinin yıl dönümlerini taziz ve tesit ile bir sevinç ve iftihar sarhoşluğu geçirdi. Bu sürur ve mübâhat kadar yerinde ve meşru bir duygu tezahürü daha olamazdı. Böyle günlerde hissiz, heyecansız lakayt kalmak kadar tehlikeli ve istikbal için ümit kıran bir şey olamaz. Zaferin doğurduğu şevk ve heyecanı duyamayanlar, yavaş yavaş zaferi doğuracak şevk ve heyecanı da nefeslerinde bulmamaya başlarlar. Hâlbuki şevk ve heyecanı olmayan yüksek bir mefkûre, ateşli bir aşk ile kalplerinin çarpıntısını duymayanlardan müteşekkil bir ordu, mermi yerine kurusıkı atan bir top bataryası kadar tesir yapmamaya mahkûmdur. Esasen bunun için değil midir ki kuvve i manevsini kaybeden bir asker ya rezil korkaklar gibi firar etmekten veyahut memleketinin şeref ve namusunu temsil eden silahını düşmanın ayaklarına atmaktan başka yapacak bir şey bulamıyor?

Yalnız meşru ve makul olmayan bir şey varsa o da: Zafer ve galebelerin tevlit ettiği sürur ve neşe taşkınlıkları arasında, takvim-i millîmize bu en büyük bayramları ilave edenleri hatırlamaktır.

Evimize iki okka pirinç yollayan bir bakkalın matlubunu kendimize bir namus ve itibar borcu telakki ettiğimiz gibi bize namus-ı millîmizi, istiklal-i ırkımızı, düşman eline düşmüş yurdumuzu tahlis ve ihdâ eden ve bunun için canını feda eden şehitlerimize kol ve bacaklarını şarapnellere kaptırmış alil gazilerimize de tediyesi elzem farz-ı ayn bir borcumuz olduğunu kabul edersek çok mudur?

Dünyevi bir mükâfat görmeden bir rütbe ve maaşa nail olmadan ve arkasına gözleri dolu bir zevce ile kimsesiz, himyesiz yavrucaklarını terk eden zaferimizin mukaddes şehitlerine, gözleri kapanmış alacaklılarına, borcumuzun tediyesi zamanı

gelmemiş midir?

Bugün toprak altında yatan ve sesleri duyulmayan uhrevi dâyinlerin matlûbatına varis olan şehit yavruları vardır. Ve bunun içinde bütün matlup ve matlûbattan vazgeçilerek bizden yalnız bir mektep isteniyor. Esasen bir mükâfat beklemeden vatanları için ölenlerin aziz yavruları, bizlerden o kadar az şey istiyorlar ki bunu yapmamak, yapamamak, yalnız hükûmetin değil, her ferd-i milletin zimmet hanesine çok şerefsiz kuyudatı geçirmek demektir.

İşte bunun içindir ki zaferimizin alacaklıları, kalan şehitlerimizin haklarını tanımak, matluplarını ödemek, yalnız bir ahlak meselesi, bir vatan borcu olmakla kalmayıp yeni zaferleri temin ve istihsal etmek için yeni ve son sistem alet-i harbiye kadar elzem bir lazıme-i askeriye, bir vasıta-yı müdafaadır.

Zaferimizin dilleri susmuş, gözleri kapanmış vakur ve alicenap dâyinlerine borcumuzu bihakkın tediye edemezsek, tediye-i düyun edemeyen müesseseler gibi memlekette belki vatanperverlik, millî hamiyet duygularının iflası değilse bile, karşılığı kuvvetli olmayan eshamın her gün kıymetlerinden kaybetmesi gibi bir rehaveti karşısında bulunuruz ki bunun mesuliyeti birkaç satırlık makaleciğe sığamayacak kadar büyük ve ezicidir.

Mehmet Sırrı

Bir Şehit Ailesi

Enzar-ı ibret ve teessürünüze Seddülbahir'de sağ kolunu omuz başından zayı etmiş ve tahsis edilen maaşın azlığı ve sakatlığı dolayısıyla çalışamayıp birkaç senelik feci bir mahrumiyet ve ihtizar devresinden sonra açlığın, sefaletin en korkunç kahr ve tazyikine mukavemet edemeyerek geçen sene İzmir'de rahmet-i rahmana kavuşan mülazım Hasan Efendi'nin kesirül-efrat ailesini arz ediyoruz.

Bu levha karşısında insanın vicdanı bilâ-ihiyar haykırıyor:

Şehit yavruları milletin göz bebeği telakki olunduğu zaman, bizde de hakiki vatan mefhumu bankerliğe benzemeyen hakiki bir vatanperverliğin ne demek olduğu anlaşılacaktır.

***Fotoğraf:** Vatani için kolunu kaybetmiş ve vatana altı evlat yetiştirerek*

sefaletle terk-i hayat etmiş merhum mülazım-ı evvel Hasan Efendi'nin muhterem ailesi.

Anadolu İzçileri

Yüzümüzü ağartacak derecede çalışırlar.

9 Eylül istirdat bayramında izcilerimiz vakur yürüyüşleri, muntazam hareketleri ile.

Foto "Resimli Yurd"

Akhisar İzci Kızları Grup Hâlinde

Foto "Resimli Yurd"

Manisa'nın Çalışkan İzçileri Manisa İstasyonunda

Bütün İzmir'in nazarıdikkatini celbettiler. İtiraf etmeli ki memleketimizde izcilik son seneler zarfında mesut bir inkişafa mazhar oldu. Sevgili yurdumuzun her köşesinde faal ellerin delalet ve teşvikiyle Türk izci teşkilatı yapılıyor.

Hatta Anadolu'da kız izci teşkilatının bile mevcut olduğunu söylersek bazı kimseler buna ihtimal vermez. Fakat bu bir hakikattir. Bu vesile ile Akhisar izci kızlarının grup hâlinde alınmış bir resmi ile Manisa izcilerinin, Manisa istasyonunda saf-ı harp nizamında alınmış bir fotoğrafını muhterem okuyucularımızın enzarına vazediyoruz.

İzdivaçlar Bazen Garip Netice Tevhit Ediyor

Maten gazetesinin 28 Ağustos 1924 tarihli nüshasında okunmuştur.

Berlin 27 Ağustos – Münih şehrine karib bir köyde, yirmi beş yaşında gencin biri, kırk beş yaşlarında dul bir kadın ile izdivaç eder. Bu dulun yirmi dört yaşındaki kızı gencin pederiyle tezevvüç eder. Binaenaleyh peder, oğlunun damadı ve genç karısı da validesinin kayınvalidesi olmuştur. Gence gelince bu da onu validesinin validesiyle

izdivaç etmiş demektir.

Teşekkür

İntişarımızı tebrik etmek lütfunda bulunan yevmi rüfeka ile hakkımızda lütufen büyük bir teveccüh ve muhâdenet izhar eden “Hilal-i Ahmer” ve Fransızca Luluvan refiklerimize en samimül-kalp teşekkürler ederiz.

Haftanın Dedikodusu

Çifte mahsul

Talihi yaver insanların arzuları, temennileri, en beklenilmeyen yerlerden bile hakikate inkılap eder. Başvekilimiz de o insanlardandır. O, bu sene zürradan çifte mahsul istedi. Şimdi her şey bu çifte mahsulü temin etmek için çalışıyor. Muhacir iskânı meselesi bile bütün giriftliği, bütün çapraşıklığı, halledilemezliğiyle beraber, gün geçiyor öyle vakalara şahit, sâmi oluyorsunuz ki hemen neticenin çifte mahsulde karar kıldığını görüyorsunuz. Geçen gün bir arkadaşa intizaran sahil kahvehanelerinden birinde oturuyordum. Köyümüzün heyet-i ihtiyarisinden bir gence yanındaki yaşlı zat soruyordu:

-H. Bey, ev meselesini ne yaptı?

-İşi zevcesi halletti.

-Allah aşkına?

-Dul bir muhacir kadını bularak kendisine ortak etti.

-Deme yahu!

-Nikâhı dün yaptık.

Merakıma mucip oldu. Söze karışarak ben de sordum:

-Bu nasıl olabiliyor?

-Nasıl olacak? İskân edilecek muhacirler kendilerine ev bulunca girebiliyor. Şu hâlde şâgillerden biriyle anlaşmak en kolayı.

-Demek?

-Hem şamdan temizleniyor hem pilav pişiyor. Arada başvekilimizin arzusu da yerine gelmiş oluyor. Bir taşla üç kuş: Muhacir iskân ediliyor. Fuzuli şâgil sokakta kalmıyor. Dokuz ay sonra için de yeni mahsul hazır...

-Peki ama H. Bey'in zevcesi buna nasıl razı olmuş acaba?

Muhatabım kulağıma eğildi:

-Anlaşılan, dedi, zavallı kadın haftada bir iki gece istirahat edebilmeyi temine çalışmıştır azizim, kıskançlık ne gibi ince hislere zamanın pek tahammülü yok. Hayat yaşanılmak içindir. Bence hanım pek akıllılık etmiştir.

Köyümüzün heyet-i ihtiyarisinden olan gencin de böyle bir hâl çaresine tevessül etmeye pek mütemayili olduğunu hissetmek için fazla hassas olmaya ihtiyaç yoktu.

Şu hâlde bilmem ki mübadeleye tabi olanlardan bulunduğuma teessüf etmek lazım gelmeyecek mi? Başvekilimizin vatan namına olan çifte mahsul emrine etbâ edememek ızdırarında kalış, gittikçe acıklı bir şey olacak gibi.

Safir

Numara 2 Sayfa 3

Ölüler Yaşıyorlar mı?

Öksüz kızımı yanına alan bir ruh

Beş arkadaş, Karşıyaka'nın kıymeti bir türlü takdir edilmediği için hemen her zaman boş kalan millet bahçesinde toplanmışlardı. Mübahaseleri son zamanlarda hemen bütün Avrupa risalelerini işgal etmeye başlayan ruhi hadiselerle, hafî âlemlere mütedairdi. Bu gibi meselelere dair pek çok kitaplar okumuş ve bu hususlar hakkında bilfiil müteaddit tecrübelerde bulunmuş Salim Bey, arkadaşları tarafından tanınmış salahiyetiyle bazı izahat vermeye başladı:

-Herkes ve bilhassa hiçbir tecrübe yapmadan hiçbir şeye inanmamayı bir meziyet, bir vesika-yı vukuf, bir alamet-i zekâ telakki eden bazı ukala tonbalıkları ne derse desin, insanlara hükmeden, insanları istediği yere sürükleyen dünyada görülmeyen ve hiçbir zaman bizden ayrılmayan hafî, meçhul kuvvetler vardır. Bugün

fen, koca karı hurafeleri dinleyen o manevi meçhul nâmerî kuvvetlerle karşı karşıya gelmeye başlamıştır!

İzmir’de, Yunan işgali zamanında İzmir tiyatrosunun müzeyyen salonunda İsveçli bir profesör tarafından yapılan telepati tecrübeleri insanı hayret ve dehşet içinde bırakmıştı. İşin en garibi bu tecrübe ile ruhiyat müderrisi bize millî zaferimizi de tebşir eylemek fırsatını elde etmişti.

Millî zaferin tebşir keyfiyetini işiten ve işgal-i meşum esnasında İzmir’de bulunmayan diğer dört arkadaş birden bağırıldılar:

-Yunan işgalinde millî zaferi tebşir! Bu nasıl cesaret?

-Dinlerseniz anlatacağım.

Yine hepsi birden haykırıştılar:

-Hep kulak kesildik, anlat.

Bu muallim yakın ve uzakta olan insanlardan malumat alabileceğini, onların fikirlerinde bulunan şeyleri keşfedebileceğini izah ederken üç züppe Yunan zabiti onunla mütemadiyen istihza ediyorlar ve münasebetsiz sualler iradiyle sözde izhar-ı feraset eyliyorlardı. Bunlardan biri küstah bir kakhaha ile profesörden sordu:

-Madem uzakta olan insanların manevi şahsiyetlerini buraya celbediyorsunuz, şimdi buraya Kemal’i (Mustafa Kemal Paşa Hazretleri’ni murat ediyordu) getir bakalım. O zaman biz de senin şarlatan olmadığına inanırız.

Birçok ecnebi muteberanı ile konsolosların hazır bulunduğu tiyatro binasında, bu teklif üzerine büyük bir dedikodu başladı. Bu küstahça tezyif ve teşhil karşısında kıpkırmızı kesilen ruhiyat muallimi cevap verdi:

-Lakin Kemal Paşa’nın gelmesiyle mucib-i memnuniyet olmayacak bir muhavereye sâmi olursak bundan hiçbir mesuliyet kabul etmem.

Yine Yunan zabitleri müstehzi kakhahaları ile cevap verdiler:

-Hele bir kere gelsin de söyleyeceği sözleri ayrıca düşünürüz.

Salim Bey’in dostları artık büyük bir sabırsızlıkla onu dinlemek istiyorlardı. İçlerinden biri atıldı:

-Kuzum, Salim Bey, mukaddimelere, fennî izahlara girişmeden bize hemen

şunun neticesini anlat.

Profesör gözlerini kapattıktan ve cezbe hâline girdikten sonra bağırdı:

-Kemal Paşa geldi. Ne soracaksınız?

Tiyatronun ilk sırasında oturan üç Yunan zabıtından en genci bağırdı:

-Sor bakalım, Kemal'in çok askeri var mıydı?

Profesör Yunan zabitlerinin sualini sorduktan sonra haykırdı:

-Dinleyiniz, Kemal Paşa cevap veriyor.

Bu defa üç zabıt birden sordular:

-Ne diyor?

-Kâfi derecede askerim var, diyor.

-Bir sual daha sor: Kemal bu muharebelerin neticesi hakkında ne düşünüyor?

-Kemal Paşa, zafer nihai bizimdir, diyor.

Profesörün Kemal Paşa lisanıyla verdiği bu cevap tiyatro binasını bir mahşer hâline sokmuştu. Birçok Yunanlılar, Rum palikaryaları ruhiyat mütehasssını yuhalarla binadan kovmak istiyorlardı. Doktor cezbe ve istiğrakından kurtularak kendine geldiği zaman yine üç zabitten biri bağırdı:

-Sen Kemal'e propaganda yapmak isteyen bir şarlatansın, ne Kemal'in şahsiyeti buraya gelmiştir ve ne de sen böyle bir şey yapmaya muktedirsin.

Bunun üzerine profesör hiddetle zabıtları tiyatrohaneğine davet etti ve şu teklifte bulundu: "Ben size bir şarlatan olmadığımı şimdi göstereceğim." Zabıtların çehrelerine birer küçük ve alaylı şamar attıktan sonra da ilave etti:

-İşte size haysiyet ve şerefi bilen bir zabite, yapılabilecek en büyük hakareti yapıyor, sizleri tokatlıyorum, eğer haddiniz varsa siz de bana bir mukabelede bulununuz.

Salim Bey'in arkadaşları yine merakla bağırdılar:

-Sonra ne oldu?

Zabıtlar şamarları yedikten sonra müthiş bir gazap ile profesörü dövmek üzere hücum ettiler fakat işte o zaman bütün temaşagerleri buht ve hayret, dehşet, haşyet

içinde bırakan bir manzaraya şahit olduk: Üç Yunan zabiti de elleri havada hareketsiz birer taştan heykel gibi kaldılar. Ne bir adım atabiliyorlar ne de ellerini kıvıldatabiliyorlardı! Bunun üzerine dehşetli bir gürültü koptu. Bu kıyametten nişan veren gürültü içinde ecnebilerin alkışları ve Yunanlıların yuhaları birbirine karışmıştı. Sonra profesör, bir işareti ile elleri havada bi-hareket kalan zabitleri serbest bırakarak büyük bir mahcubiyet ile yerlerine oturttu.

Mabadı yedinci sahifenin üçüncü sütunundadır.

Dünyada Neler Oluyor?

Kırılmaz cam olur mu?

Amerika'da münteşir "*Popular Mechanics*" mecmuasının yazdığına göre, Boston şehrinde en ağır darbelere hatta mermilere bile mukavim bir cam keşfedilmiştir. Bu cam imal edildikten sonra, iki amele cam levhaya bir tabanca ile ateş edilmiştir. Cam çatlamış ise de parçalanmamıştır. Bu cam, bankalarda ve otomobil rüzgârlıkları gibi camdan fazla mukavemet talep eden yerlerde kullanılıyormuş.

Zevceleri Sevindirecek Bir Madde

Fransız terzileri, her kadının bilhassa zavallı kocaların yüzünü güldürecek bir ihtirada bulundular. Muhterem karilerimize haber verelim ki bu ihtira sayesinde en beğenemedikleri ve gözden düşmüş elbiseler mükemmel bir tuvalet hâlini alıverecektir. Mesele basittir: Tül gibi şeffaf bir neviden, kumaştan mamul geniş bir zarf asıl elbisenin üzerine giyilir. Bu şeffaf elbise, yeni elbiseleri tozdan ve eskimekten muhafaza ettiği gibi ucuz ve eski elbiselere de pek ağır kumaşlardan mamul bir tuvalet manzarası verecektir. Resmimiz kıymetsiz, yıpranmış eski bir tuvalet üzerine şeffaf libası giymiş bir kadını irâe etmektedir. Bu sayede kadının eski tuvaleti pek revnaklı tuvalet manzarası arz ediyormuş.

Duman Yerine Yeşillik Fıskıran Bir Baca

Ağaçların hiç de münasebet almayacak pek garip yerlerde tespit edip büyüdükleri ara sıra görülür. Fakat bir fabrika bacasının tepesinde ağaç yetişmesi itiraf etmelidir ki pek enderdir.

Resmini dercettiğimiz ağaç Tirinidat adasında, eski ve metruk bir şeker fabrikasının tuğladan mamul bacasının içinde yetişmiş ve yavaş yavaş yükselerek dallarını ve yapraklarını bacadan dışarı salmıştır. Bu resmi derceden İngiliz mecmuası böyle baca içinde ağaç büyümesinin şimdiye kadar hiç görülmemiş olduğunu da ilave ediyor.

Çocuğa Bakmak Usulünü Vahşilerden Öğrenelim!..

Bir Amerikan mecmua-yı fennîyesinde okuduğumuza göre çocuklarına en fennî bir surette bakan valideler Kırmızı Derili Amerika vahşileri imiş. Kırmızı Derili kadınlar, resimde görüldüğü vecihle yeni doğmuş çocuklarını deriden mamul bir mahfaza içinde arkalarında taşımaktadırlar. Çocuk muhafazası o surette imal edilmiştir ki çocuk içinde başı yukarıya ayakları aşağıya gelmek üzere tabii bir vaziyette durmaktadır. Bu vaziyet ise nevzat için en fennî ve hıfzıssıhha kavaidine muvafik bir vaziyet imiş.

Numara 2 Sayfa 4

Dünyamıza Komşu Olan Altı Dünyada Bir Gezinti

Şimdiye kadar insanların nazar-ı tetkikinden uzak kalmış, birçok teşebbüslere rağmen halli bir türlü müyesser olmamış meraklı meselelerden birisi de küremize komşu olan dünyalarda neler olup bittiğidir.

Vâkıâ ara sıra işitiriz: Bir Amerikalı muazzam bir torpil yaptırıyormuş, kendisi bu torpilin içine kapandıktan sonra torpili havaya sıkıştırarak kamere kadar bir seyahat yapacaktı. Diğer bir mütefennin, cesim telsiz telgraf cihazları vasıtasıyla Merih’le muhabereye tevessül etmiş. Birçok mış ve mış şurası muhakkaktır ki şimdiye kadar bu teşebbüsler “hayal” olmaktan ileri geçemediler.

Semanın baş döndürücü boşluğu içinde kaybolan ecrâm, küremizden o kadar

uzak bulunuyorlar ki fennin muhayyirül-ukul terakkisine rağmen insanların bir gün olup da bu meçhul kürelerin örtülü oldukları perde-i esrarı kaldırabileceklerine ihtimal vermek bile mümkün olmuyor.

Peki, feza boşluğu içinde bize bu kadar uzak olan komşu dünyaları gidip gezmek asla kabil olamayacaksa acaba bu dünyaların ne gibi bir manzara irâe edebileceklerini anlamaktan, kestirip tahmin etmekten vaz mı geçmeli? Hayır! Mesele bu şekilde irat edilirse o kadar gayrikabil-i hal değildir. Yine ihtimâlât dâhilinde kalmakla beraber şimdiye kadar erbab-ı fennin elde edebildikleri hakiki ve sahîh malumat sayesinde merakımızı bir dereceye kadar tatmin edebiliriz.

Ecdadımız semadaki parlak noktaları temaşa etmek için gözlerinden, bunların ne olabileceklerini anlamak için ise hayallerinden başka bir alete malik değil idiler. Hâlbuki sonraları keşfedilen alet-i rasadiye sayesinde ecrâmın hakiki cesametlerini ve şekillerini tespit etmek mümkün oldu. Daha sonraları hikmet fenninde yapılan terakkiler sayesinde teleskoplar, bugünkü mütekâmil ve dakik aletler vücuda gelmiş oldu. O kadar ki bugün yalnız komşu dünyaların şekil ve cesametleri hakkında değil, bunları teşkil eden anasırdan bazıları hakkında bile elimizde kati ve mevsuk malumat var. Ama siz diyeceksiniz ki: Bütün bunlar da ihtimâlât sahasından harice çıkamaz, heyetşinaslar bile müteaddit meselelerde birbirini nakzediyorlar. Evet ama fen terakki ettikçe batıl zehaplar, yanlış nazariyeler, yavaş yavaş ortadan kalkıyor ve o zamana kadar gayrikabil gibi hal görülen bazı suallerin cevapları bulunuyor. Elyevm elimizdeki sıhhatinde herkesin ittifak ettiği malumat sayesinde, lâyetenâhiyet içinde bizim dünyamıza komşu olan başka dünyalar, âlemler hakkında mevsuk ve kati şeyler söyleyebiliriz:

Seyyareler, cazibesine tabi oldukları Güneş'in etrafında dönen ve birbirlerinden milyonlarca mil uzakta bulunan muhtelif cesamette kürelerdir. Bu uzaklık dolasıyla seyfareler bizim dünyamızdan ancak parlak birer nokta gibi görünürler. Biz onları beheri bizden daha pek çok uzak birer Güneş olan yıldızlardan ayıramayız. Seyyarelerin parlak olmaları kendilerinin envar olmasından değil, tıpkı Küre-i Arz gibi Küre-i Şems'ten ziya almalarından ileri gelir.

Küre-i kamere seyahat:

Bizim dünyamıza en yakın komşumuz Küre-i Kamer'dir. Kuvvetli teleskoplar sayesinde bugün artık Ay'ın dağlarla, çukurlarla mestur sathını herkes öğrenmiştir. Hatta kuvvetli bir dürbün ile bile Küre-i Kamer'in üstündeki lekeler kolaylıkla görülebilir.

Dakik rasat aletleri sayesinde Küre-i Kamer'deki dağların, tıpkı bizim dünyamızdaki dağların şekli-irtifa ve şeklinde olduğu itiraz kabul etmez bir surette tayin edilmiştir. Binaenaleyh Küre-i Kamer'in sathını şimdiye kadar olduğu gibi sipsivri dağlar veyahut kurumuş küçük göllerin çukurlarıyla mestur zannetmek müthiş bir hata olur. Ay'ın sathı da tıpkı dünyamızda olduğu gibi dağlar, ovalar, yarıklarla kaplıdır.

Ay dünyasının başlıca sıfat-ı mümeyyizesi, hissolunur derecede hava bulunmamasıdır. Bu şerait dâhilinde Küre-i Kamer'de uzaklık yakınlık hissi olmadığı gibi kapanık ışık da yoktur. Orada her şey, düz bir ziya altında yeknesak bir manzara arz eder. Sonra Küre-i Kamer'den, Güneş'in mevcuduna rağmen sema, gece gündüz kapkara görünür ve resmimizde temsil ettiğimiz vecihle Küre-i Kamer'de, Güneş'in tulu pek dil-firip ve sehâr bir manzara teşkil etmesi lazım gelir.

Utarit'te neler var?

Güneş'e en yakın seyyare olan Utarit'e bir yolcu ayak bassa idi, bilâ-şüphe pek hafif olması lazım gelen hava tabakası arasından ateş ve ziya saçan pek cesim, bizim gördüğümüzden on buçuk defa daha büyük bir Güneş görürdü. Utarit'in sathı dağlık ve inişli, yokuşlu olduğuna heyetşinaslar ittifak etmişlerdir.

Zühre'den dünyamıza bir nazar

Güneş'ten en uzak mesafede bulunan ve fakat küremize daha yakın olan "Sabah Yıldızı" dediğimiz Zühre'de, Güneş'in su buharı ile meşbu kesif hava tabakaları arasından yine pek cesim görünmesi lazım gelir. Zühre'nin havası daima sisli olarak tasavvur edilebilir ve nispeten açık gecelerde bizim dünyamıza gazları nurlandıran parlak ve iri bir yıldız olarak görülür.

Merih'e seyahat

Dünyamızın en uzak komşusu Merih'tir. Bu seyyarenin sathında Güneş, bizim dünyamızda gördüğümüzden ancak yarısı kadar görülebilir. Merih'in sathı alelumum düz ve hemen hemen kıvrak farz ediliyor.

Küre-i Merih'ten seyredilecek en garip manzara bu dünyanın ufkunda siyah, akşam ışıldayıp duran Küre-i Arz'ın arz ettiği manzara olsa gerektir. Bize Seher Yıldızı, yani Zühre nasıl görünüyorsa eğer varsa Merihlilere de küremizin aynen öyle gözükmesi icap eder.

Heyetşinaslar uyuşamıyorlar

Kadim Yunanlılarda harb-i ilahi olan Mars -Merih'in Fransızca adıdır-, heyetşinasları, fen adamlarını iki firkaya ayırıyor, bu da kendisine harp ismi ithaf edilen bir dünya için tabii bir şeydir. Bir tarafta teleskopla hiçbir müşahede de bulunmayarak sırf nazariyelerine istinat eden nazariyatçılar, Merih âleminin ezeli kar sahrası ve bir kitle-i müncemide olduğunu söylerler. Diğer tarafta geceleri komşu dünyaları müşahede ve tetkik etmekle dem-güzar olan müşahitler, Merih'te keşif bir hayatın mevcut olduğu gibi bu seyyarede yüksek bir derece-i hararet bulunduğunu müşahede ettiklerini söylüyorlar.

Merih'te karlı dağlar var

Merih'in fotoğrafını almaya muvaffak olan Rus âlimi Profesör Tikof, Merih'te kar dağları mevcut olduğunu beyan etmiştir. Berlin'de Profesör Fokel, Paris'te Profesör Delander dahi aynı keşfiyatta bulunmuşlardır. Mamafih, Merih'teki iklim hakkında kimse kati bir şey bilmiyor.

Merihliler bizden daha akıllı!

Muarrif Fransız heyetşinası Kamil Flammarion, Merih hakkında *Pöti Parizyen* gazetesine şu malumatı veriyor:

“Merih'te insanların mevcudiyeti yapılan bir tarassudatın tabii bir neticesidir.

Burada ve orada hemen hemen birbirine benzeyen tabii kuvvetler, neden arzda böyle müsmir ve feyizli olsun da Merih'teki kısır kalsın? Merih âlemi şayan-ı hayret surette bizimkine müşabihtir. Filvaki sular daha azdır, bizde olduğu gibi büyük bahr-i muhitler yoktur.

Merihliler bizden daha mesut ve bilhassa daha zekidirler. Evvela o yıldız, bizden birkaç milyon sene eskidir, terakki ise bir kanun-ı tabiidir. Saniyen arzımızda yetmiş kilo gelen bir kadın Merih'te iki kilo gelir. Yani sıklet bize nazaran hafiftir.”

Merihli kardeşlerimizle konuşacak mıyız?

Acaba bu sene, Merih muammasını halledebilecek miyiz? Bunda ifrata varmayalım. Âlem-i diğerde yaşayan kardeşlerimizle de bugünden itibaren münasebata girişeceğimizi iddia etmek cüretkâranedir. Her şey bedahet derecesinde olmamalıdır. İnsan bir şeyden emin olduğu vakit, o şeyi ispat etmelidir. Şu hâlde Merih Yıldızı hakkında tahakkuk eden keşfiyât, tedricen gayrikabil-i ret bir mana almaktadır. Her birimiz elinde Merih'in coğrafi küresini tutabilir ve alakamızı celp için oldukça küremize benzediğini ve fakat nazar-ı tecessüsümüzü celbetmek ve bizi düçar-ı müşkülât eylemek üzere de oldukça adem-i müşâbehet gösterdiğini teemmül ederiz.

Numara 2 Sayfa 5

Biliyoruz ki Merih arzdan daha küçük daha hafiftir. Arzda yetmiş kilo olan bir şey, Merih'te ancak yirmi altı kilo sıkletinde olacaktır. Yine biliyoruz ki Merih'te gündüz bizimkinden kırk bir dakika uzundur. Orada sene, hemen bizimkinin zaafi olup 686 gün, 23 saat, 30 dakika ve 41 saniye sürer. Bu hesaba göre Merihli elli yaşında iken arzlı doksan dört yaşında olacaktır.

Merih'te dibi görülen denizler

Merih'te hava daha hafif daha şeffaftır, orada daha az su vardır. Merih'te bahr-i muhitler olmayıp yalnız küçük denizler vardır. Bu denizler o derece az derindir ki bazı defalar diplerini temiz edebiliriz.

Merih'te gördüğümüz koyu yeşil lekelerin bir nevi nebati ovalar ve Kristof

Kolomb arkadaşlarının ilk seyahatlerinde Sargasların meşhur denizini andıran birtakım mezralar hissini vermektedir.

Orada da burada olduğu gibi doğan şafaklar sakin, sabah vakitleri Güneş'in hararetli, şiddetlice ısınmış öğle zamanları, esrarengiz akşamlar ve örtülü fecirler görüyoruz. Nefis elvanla lal-gûn olmuş karalarda sahillerin ziyadar kumsallarında gözlerimiz altında dönen günün ahenkleri bestelenmekte, saatler sıra ile birbirini takip etmektedir. Seyyarenin hayatına tevafuk eden meçhul bir hayatın tezahüratını seyir ve temaşa etmekteyiz.

İlm-i nücûm bütün zaman ve mesafe derecâtında hayat-ı umumiyenin şiiiridir!

Ziyalar işaret mi?

Bir Fransız gazetecisi, Kamil Flammarion'dan, ne zaman Merih'le konuşacağımızı sormuş, Fransız âlimi şu cevabı vermiştir:

“Belki onlar bizimle Hazreti Âdem zamanında iken konuşmak istediler ve nihayet yorulular. Merih'in üzerinde görülen ziyalar işaret midir, yoksa Güneş'in tepeler üzerindeki akisler midir? Esrar! Hülasa Merih'te insanların bulunduğunu teyit etmek bir cüret olursa inkâr etmek de gayr-i fennî bir şey olur. Kim bilir belki bu sene?..”

Merih neden turuncu

Sefer mecmuası Merih hakkında diyor ki: “En kuvvetli teleskoplarla bakıldığı zaman Merih, turuncu bir renkle görünüyor.” Öyle zannediliyor ki bu renk, Merih çöllerindeki kumların rengidir. Merih'in iki kutbunda buzlu mıntıklar müşahede edilmiştir. Havalı mezkûrede buzlar ve karlar, Merih'in yaz mevsiminde eriyor ve kış mevsiminde tezayüt ediyor.

Merih'in mevsimleri bizdeki mevsimlerden farklı değildir. Günler dahi bizim günlerimiz kadar uzundur. Merih'te nebatat mevcut olduğu dahi tahakkuk etmiştir. Bundan dolayıdır ki Merih'te hava ve insanlar mevcut olduğu zannediliyor.

Diğer taraftan Merih'in parlak surette müşahede edildiğine nazaran oradaki havanın bizimkinden daha hafif ve daha az olduğu anlaşılmıştır. Bu şerait altında bizim

Merih'te yaşayamayacağımız tabiidir. Mamafih, Merih'te insan mevcut olup olmadığına dair şimdiye kadar kati bir şey söylenmemiştir.

Merihliler bizden mesut

Merih seyyaresinin beş yüz seneden beri birinci defa olarak Küre-i Arz'a en yakın mesafede bulunması münasebetiyle, *Pöti Parizyen* erkân-ı tahrirîyesinden mösyö Andre Viyolis, Juizi Rasathanesi'ne giderek meşhur âlim mösyö Kamil Flammarion ile görüşmüştür. Mösyö Flammarion demiştir ki:

-Merih hakkında ne biliyorsunuz? Beş dakikada Merih'i öğrenebilir misiniz? Merih'e dair altı eser ve birçok makaleler yazdığımı biliyor musunuz? Herhâlde Merih seyyaresinde ahvalin bizden daha iyi olduğuna kaniyim. Malumdur ki bizde ebedî muvazenesizlik ve ahenksizlik vardır. Hariçteki muzlim bulutlara işaret ederek ağustosta bu kadar berbat bir hava gördünüz mü? Hâlbuki Merih'te yarın, gelecek hafta, hatta gelecek ay, havanın nasıl olacağını keşfedebiliriz. Merih'te ilkbahar ile sonbahar arasında semada hiçbir bulut olmaz. Hava saf ve berraktır.

-Ağustostaki bu tebdil-i hava Merih'in takarrübüne isnat olunamaz mı?

-Asıl bizim seyyaremiz ahengini kaybetmiştir.

-Merih'in sekenesi var mıdır?

-Niçin olmasın? Merihlilerin mevcudiyeti bu seyyare üzerinde tarassudat neticesinde sabit olmuştur. Küre-i Arz'da hayat mebzul olduğu hâlde aynı şerait-i hayat-ı haiz Merih'te neden dolayı akamet olsun? Merihlilerin âlemi bâis-i hayret bir surette bize benzer.

Hâl-i teşekkülde bir dünya: Müşteri

Gitgide Güneş'ten uzaklaşarak küremizden milyonlarca defa daha cesim seyyarelere yaklaştıkça ziya azalacak ve buut ve menâzır hüznün-aver bir manzara alacaktır. Henüz hâl-i teşekkülde bir dünya olan muazzam Müşteri'den, Güneş bizden beş defa daha küçük olarak görünür.

Hâlbuki etrafında bulunan sekiz ayı ile Müşteri'de pek güzel gece manzaraları

vardır demektir.

Zühal'e ayak bassaydık

Sonra ziya-yı şemsin küremize nispetle yüz defa daha hafif olacak kadar Güneş'ten uzak olan Zühal âlemi var. Bu dünyanın da sıfat-ı mümeyyizesi etrafını çerçeveleyen ve Zühal'e ayak basan bir kimsenin nazarlarına semanın büyük bir kısmını setreden cesim kavistir.

Manzume-i şemsiyenin sonuncusu olup Güneş'ten bir milyar fersah mesafede dönen Neptün seyyaresinden Güneş, büyük bir yıldız olarak görülebilir ve meçhul menâzırını Güneş ancak hiss olunur olunmaz bir surette tenvir eyleyebilir. O kadar ki bu alacakaranlıklar ortasında kalınca insan derhâl küremize avdet ve bu hayalî seyahate nihayet vermek arzu-ı şedidini hisseder.

Fotoğraf: İngiltere'deki Meşhur Greenwich Rasathanesi'nin Cesim Teleskobu

Erbab-ı fen komşu dünyalarda neler olup bittiğini anlamak için bu cisim teleskopla semayı araştırıp duruyorlar. Dairenin içindeki resim ise yorulmak bilmeden Merih'i tetkik eden meşhur Fransız uleması "Kamil Flammarion" dur.

Fotoğraf: Küre-i Merih'te Fecir

Merih'in semasında Küre-i Arz, bizde görünen Sabah Yıldızı gibi parlak ve titrek bir ziya ile gece gündüz ışıldar, durur.

Fotoğraf: Utarit'te Güneş'in Arz Ettiği Manzara

Küre-i Şems'ten ancak on iki milyon fersah mesafede bulunan bu seyyareden Güneş bize görüldüğünden on defa daha fazla büyük görünür ve bu büyük Güneş'in yaldızladığı dağlar kim bilir ne heybetli bir manzara arz eder.

Fotoğraf: Küre-i Kamer Menâzırından

Haşin ve sert bir tabiat, bizimkilere müşabih dağlar ve havadan mahrum olan bu dünyada yeknesak ve kaba bir ziya ile mesturdur. Uzaklık yakınlık hissi vermeyen menâzır daima karanlık ve güpegündüz yıldızların parıldıştıkları bir sema altında garip korkunç ve mağmum bir mahiyet arz eder.

Fotoğraf: Küre-i Kamer'den Tulu-yı Şems Nasıl Görünür?

Hava-yı nesimi tabaklarını bizden gizlediği Güneş'in gaz zarfları ve kırmızı indifaları Küre-i Kamer'den pek âyan olarak görülebilir. Ay'da, Güneş'in tuluuna bir kere olsun şahit olmak kabil olsa idi kim bilir ne latif ve temaşasına doyulmaz bir manzara karşısında kalırdık.

Resimli Yurd

Üç numaralı nüshasında

Musa Aleyhisselam Bahr-i Ahmer'i nasıl geçti? Tarih-i mukaddesin bu muhayyirül-ukul faslı hakkında en son asri telakkiyi bulacaksınız.

Numara 2 Sayfa 6

Şeytanı Gören Adam

Büyük hikâye tefrikamız 2 -Gaston Le Rodin-

...bir karar vermek mecburiyetinde idik. Alan ile ben, Matiyas ile Mako'nun tereddüt ve ikrahına çabukça galebeye muvaffak olarak davetini kabul ve kendisini takibe başladık. Dinen yağmur, bizim efendinin şatosuna kolayca vasıl olmamıza müsaade etti.

Eski binaya vasıl olduğumuz vakit, kapıda ihtiyar bir kadıncağızın bizi, daha doğrusu "Efendi"yi beklemekte olduğunu gördük. Bu kapı, aynı zamanda eski zaman binalarının başlıca kısmı olan büyük bir salonun yegâne tezyinatı, mobilyası ise civar ormanları durmayıp yutan büyük bir ocaktan ibaret idi.

Bu kadın isminin "Apanzol Ana" olduğunu ve kendisini takip ederek yatacağımız yerleri görmemizi söyledi. Yine geniş bir merdivenden üst kata, odaların olduğu kısma vardık.

...

Yukarıda çamaşır değiştirdikten sonra "Apanzol Ana"nın akşam yemeğini hazırlamış olduğunu, büyük salona indiğim zaman ayakta duran Efendi'nin, içinde büyük alevlerle ateş yanan ocağın kırmızı çerçevesi arasında gördüğüm simasını -

yüzlerce sene de yaşasam- hiçbir vakit unutamayacağım!

Arkadaşlarım benden evvel inerek ocağın etrafına sıralanmışlardı bile... Efendi'ye gelince o, herhâlde küçük bir oda kadar olan ocağın mermerine dayanmış ayakta durmakta idi. Ve kim bilir, kaç senelik bir resmî elbise giymekte idi. Fakat ne elbise!.. Kendisinin mi yoksa büyük babasının mı idi? Bunu tayin etmek mümkün değildi. Köpeği Esrar da yarı açık gözlerini ocağa dikmiş ve yere uzanmıştı. Bu aralık köpek ağzını açarak havladı. Fakat tıpkı ilk defada olduğu gibi sessiz olarak! Nihayet laf olsun diye:

-Efendi hazretleri, dedim. Köpeğiniz çok zamandır mı dilsiz? Acaba bir kaza eliyle mi dilini kaybetti?

Ev sahibi küçük bir tereddütten sonra:

-Dilsiz doğmuştur!

Etvarında, konuşmaktan memnun olmayanların hâli vardı. Fakat ben anlamamazlığa geldim, yine sordum:

-Babası mı, yoksa annesi mi dilsizdi?

Efendi âdeta huşunetle:

-Annesi... Ve annesinin annesi, dedi. Hatta annesinin, annesinin annesi de dilsizdir.

-O hâlde siz annesinin, annesinin annesini de biliyorsunuz demek?

-Evet, mösyö!.. Çok sadık ve beni çok seven bir hayvan idi.

Ev sahibi beni çok mütehayyir eden ani bir tesirle ilave etti:

-Hem fevkalade bir bekçi idi.

-Demek ki o da doğuşunda dilsiz idi.

-Hayır, efendi. O dilsiz doğmuş değildi. Fakat bir gece çok havladığı için dilini kaybetti... Hey... Apanzol Ana, akşam yemeği hazır mı?

Yemeğimizi büyük bir iştahla, âdeta kapışarak yedik. Bu sırada ev sahibi bizden odalarımızdan memnun olup olmadığını sordu. Lakırdıyı pek sevmeyen bu adama karşı bu fırsattan istifade ile hemen söze atıldım:

-Muhterem ev sahibi efendiden bir istirhamım var.

Benim bu sözüm üzerine arkadaşlarım bana hayretle baktılar, ben devam ettim:

-Bendenize bu gece “uğursuz oda”da yatmak müsaadesini lütfeder misiniz?

Henüz sözümü bitirmemiştim ki zaten sarı olan simasının büsbütün sarardığını gördüm ve hayretle:

-Burada bir uğursuz oda olduğunu size kim söyledi, diye sordu.

Elinde kadim ve porselen bir tabakla yemek getirmekte olan Apanzol Ana birden ve o kadar şiddetli bir surette titremeye başladı ki tabak âdeta masaya çarparak tıklar tıklar ses çıkarmaya başladı. Efendi şiddetle:

-Yoksa sen mi söyledin, diye sordu.

-Rica ederim, Efendi hazretleri, dedim. Bu masum kadını azarlamayınız. Ben, kapısı kapalı olan bir odaya girmek istedim ve kadıncağız da bu “uğursuz oda”ya girilmediğini söyledi. İşte mesele bundan ibarettir.

-O odaya girmediniz değil mi?

-Maalesef girdim!

Ben bu itirafta bulunurken Apanzol Ana da elindeki bardağı düşürüp kırdı ve:

-Eyvah, diye inledi.

Efendi sert bir sesle:

-Cehennem ol buradan, diye bağırdı ve kadıncağız gittikten sonra:

-Dostum, bu odada yatmanıza müsaade edemem. O odada hiçbir kimse yatamaz... Burada elli seneden beri hiçbir kimse yatmamıştır!

-O hâlde en son olarak bu odada kim yattı?

-Ben!.. Ve bundan sonra da hiçbir kimsenin bu odada yatmasını tavsiye edemem.

Fakat elli sene evvel siz bir çocuk idiniz... Malum ya, çocuklar da geceleri korkarlar...

-Mösyö... Ben elli sene evvel tam yirmi sekiz yaşında idim!

Yirmi sekiz mi? O hâlde bu adam şimdi yetmiş sekiz yaşında oluyor!.. Fakat hiçbir kimse bu kadar dik, bu kadar dinç bir adamın yetmiş yaşında olduğuna inanamaz. Bu adam canlı bir hayalet demek idi.

-Acaba bu odada başınıza ne geldiğini sorsam ayıp olur mu? Ben içeri girdiğim hâlde, hiçbir şey görmedim ve bir şey de olmadım... Hemen hemen her odadan daha tabii bir hâlde buldum. Yalnız devrilmek üzere bulunan bir dolabı kaldırmak teşebbüsünde...

Ev sahibi âdeta gürleyerek:

-Ee, dedi. Dolaba dokundunuz mu?

Ve elindeki peşkiri atarak gözleri lokmasından dışarı fırlamış olduğu hâlde üzerime yürüdü ve tekrar bağırdı:

-Ne?.. Dolaba dokundunuz mu?

Ben son derece sükûnetle:

-Evet, çünkü düşecek diye korktum, dedim.

Efendi, sesinde çok tuhaf bir başkalık olduğu hâlde, sayıklar gibi:

-Fakat o düşmez ve hiçbir vakit düşmeyecektir, dedi. Düşmeyeceği gibi hiçbir vakit de tam bir surette dik durmayacaktır. Bu onun hususiyeti demektir.

Hepimiz de dehşetle ayağa kalkmış idik. Efendi'nin sesi büsbütün başkalaşmış, alnında nohut tanesi gibi ter damlaları yuvarlanmaya başlamış ve kendisi de âdeta boğuluyor gibi olmuştu.

Âdeta bir delilik nöbetine tutulmuş gibi ocağın başında bir aşağı bir yukarı, asabi adımlarla dolaşırken kendisine bakan dilsiz köpeğin gözleriyle gözleri karşılaştı ve:

-Sen... Ve sen!.. Böyle senelerden beri bana sükûtle bakmaktan hâlâ bıkmadın mı?

Mabadı var.

Karikatür: *Dolapta bir şey, gözlerimi yakan bir şey gördüm. Evet efendiler, ateşten bir çift göz gördüm.*

Karikatür: *Aynada çehreme baktım. Yüzüm bir ölü çehresi kadar kansız ve*

sapsarı idi.

Numara 2 Sayfa 7

Fransızcadan muktebes, tarih-i mukaddesten

Tufan

Cenabıhak, mütehevvir, bulanık suları, karaların üzerine dökmek için denizlerin sathını yükseltmek yahut Güneş'i yolunda çevirerek kutuptan doğmasını imar etmekle her ne suretle olursa olsun, bu katidir ki bir tufan Küre-i Arz'ı tahrip etti.

O zaman ırk-ı beşer hemen büsbütün mahvoldu. O zaman milletler beynindeki mücadeleler bitti. İhtilaller durdu. Milletler, padişahlar, düşman orduları kanlı intikamlarını unutup müthiş öldürücü bir korku ile birbirleriyle kucaklaştılar.

Mabetler, yalvaran insanlarla dolu, o insanlar ki ihtimal bütün hayatlarında Allah'ı inkâr etmişlerdi. Bu defa da Tanrı onları inkâr ve reddetti. O esnada denizlerin mabet kapılarına geldiğini haber verdiler.

Beyhude yere anneler, çocuklarıyla dağ tepelerine kaçtılar.

Beyhude yere dostlar, meşe ağaçlarının yüksek dallarını, medhuş hayvanlardan gasbetmek için cenkleştiler.

Her dakika mütezayit dalgaların, daldan dala kovduğu kuş bile, o sahilsiz su ovalarının üzerinde, beyhude yere kanatlarını yordu.

Bulanık bulutlar arasından, ölümden başka bir şey aydınlatmayan Güneş gün yüzünde boğulmuş bir ceset gibi mosmor ve donuk göründü.

Gürültülü dumanlar kusarak volkanlar söndü ve Dünya'yı terkip eden dört anasının biri: Ateş mahvoldu.

İşte o vakit Dünya, müthiş feryatlar çıkaran korkunç gölgelerle doldu ve yine o zaman ıslak zulümatlar içinde bir hayat, kalan mahlûkatın mütebakisi: Kaplanla kuzu, kartalla güvercin, yılanla böcek, kadınla erkek hepsi birlikte Küre-i Arz'ın en dik ve en yüksek bir kayasına çıktılar.

Deniz onları takip etti ve etraflarında tehditkâr vüsatını yükselterek fırtınalı ıssızlıkları altında, arzın en son noktasını da gözden nihan etti.

Cenabıhak, intikamını alınca denizlerin tekrar uçurumlara avdet etmelerini emretti. Fakat istedi ki Küre-i Arz'ın üzerinde gazabının ebedî izleri hak olsun: Hindistan fillerinin bakiyesi, Sibiryaya taraflarına yığıldı.

Macellan'ın keşfettiği Amerika istiridyeleri, Fransa maden ocaklarına gömüldü. Birçok ecsâm-ı bahriye, Alp, Toros, Kurdiyeler dağlarının tepelerinde kaldı ve bu üç dağın her biri birer kıtada -düşmanlarını mahvettiği sahneye bir hükümdarın diktiği sütun gibi- Cenabıhakk'ın, dinsizlere galibiyetini göstermek için bıraktığı abideler oldu.

Tanrı, geçiş gazabının umumi şahitleriyle iktifa etmek istemedi. İnsanların geçen felaketleri ne kadar kolaylıkla unuttuklarını bildiği için tufanın hatıralarını etrafında, muhitinde çoğalttı.

Güneş, Küre-i Arz'ın bazı taraflarında tufan zamanında olduğu gibi akşamları sularda söndü. Sabah seriri, akşam yatağı denizler oldu. Pek çok defa bulutlar, üst üste, dalga yığınlarını taklit etti. Yüksek kayalar, şelaleler boşalttı.

Ayın ziyası, gecenin beyaz sisleri bazen ovaları bir su tabaksı gibi istila etti.

Çorak yerlerde, henüz suların sinesinde çıkıyor gibi dalların sıkletle yere sarkan ağaçlar yetişti.

Dağlardaki mağaralar, boğuk uğultular, matem-engiz sisler muhafaza etti.

Ormanın zirveleri müteharrık bir deniz manzarası irâe etti.

Ve okyanus iniltilerini ormanlarına derinliklerinde bıraktı.

Kokaryalı: Benal Nevzat

Ölüler Yaşıyor mu?

Üçüncü sayfadan mabat

Salim Bey küçük bir tevakkuftan sonra tekrar ağzını açtı:

-Azizlerim, dedi. Sizi dehşetler içinde bırakan bu hâl Adana darüleytamında yine bunun gibi aynen geçmiş bir ruh hadisesi yanında hiç kalır. Bu gibi hadiselere dair pek çok eserler okuduğum hâlde, bu olmuş, yaşanmış vakayı bana anlattıkları zaman ben bile zıngır zıngır titremeye başlamıştım.

Arkadaşları yine ısrar ettiler:

-Bunu bize de anlat.

-Azizim, bu vaka ciğerparesini on gün zarfında yanına alacağını müthiş gürültülerle anlatan ölmüş bir validenin ruhi tecelliyatıdır. Kadıncağız vefat ettiği gün, yavrusunu Adana darüleytamına yerleştirmişlerdi. Çocuk ilk gece birdenbire yatağından ağlamaklar, sızlamaklar, fırlayarak haykırmıştı:

-Beni kurtarınız.

Sonu gelecek nüshamızda.

Mehmet Sırrı

Cevaplarımız

Sarayköy-i Bâlâ Mahallesi'nden Yusuf Hüsnü ve Mehmet Sadık Beylere:

Emriniz vecihle altışar aylık abone kayıt ile ilk numarayı gönderdik. Altı aylık abone bedeli, 25 nüsha hesabıyla 130 kuruştur.

Dinar'da, İstiklal Oteli sahibi Hulusi Bey'e:

Üç aylık abone kaydetmiyoruz. İlk numara gönderildi.

Dinar'da Göbeklizade Sadık Halil ve Mahdumları Ticarethanesi

Üç aylık abone kaydetmiyoruz. Altı aylık kaydedelim mi yoksa gönderdiğiniz parayı iade mi edelim? Lütfen ışıarı.

Karantina'da M. Fuzi Bey'e:

İltifatınıza teşekkürler ederiz. Tavsiyeniz esasen programımız dâhilindedir. Hatta bu nüshada aradığımızı bulacaksınız. *Resimli Yurd* bizim değil, sevgili okuyucularınındır.

Manisa'da Nafia İdaresi ambar memuru Hasan Tahsin Bey'e:

Mektubunuz pek geç geldiğinden bu nüshaya yetiştiremedik. Gelecek nüshamızda bu meseleden bahsedeceğiz. Teveccühünüze, iltifatlarınıza teşekkürler ederiz.

Okuyucularımıza

Hediyelerimiz

Resimli Yurd'un dört hafta sıra ile dercedeceği dört kuponu toplayıp, dördüncü numarada intişar edecek hüviyet varakasını imla ile dört kupona leffedilmek suretiyle, İzmir Postanesi'nde 355 numaralı posta kutusuna veyahut Seda-yı Hak idarehanesine veyahut da Yıkık Minare civarındaki Nafiz Mustafa Matbaası'nda bulunan hususi kutularımıza atacak okuyucularımıza, kura keşidesiyle beş bin kuruşu müteceviz kıymetli hediyeler takdim edeceğiz.

Hediyelerimizin nev ve miktarı ve suret-i tevziyi gelecek nüshamızda izah olunacaktır.

Şimdilik son sayfamızın nihayetindeki iki numaralı kuponu kesip saklayınız ve üç numaralı nüshamızı sabırsızlıkla bekleyiniz.

Sakız Pazarı

Bir defa giden sakız gibi yapışıp, o her şeyi bulunduran asri bakkaliye mağazasının daimî müşterisi olur.

Şems-i Hakikat

Müşterilerini her mağazadan fazla memnun etmeye muvaffak olan biricik tuhafiyе müessesidir.

Semere-i Sebat

Abdülkadir Kolonyaları

Türk azim ve sebatının meşkûr bir numunesidir. Kolonyalarının latif kokusu,

dört mevsimi de ilkbaharda yaşatır.

Hersa Paşa Mağazası

En güzel ve metin kumaşları, en elverişli fiyatlarla satar.

Terzizade Osman Zeki

Son sistem hazır elbise fabrikası.

İhram Mağazası

İhram Mağazası, acayip seba-i âlemin nefaset ve bedayi noktainazarından sekizincisi ve İzmir'in zarif kadınlarının yegâne telakigâhıdır.

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada.

Numara 2 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Ağaç bayramı

Şehrimizde bir ağaç bayramı yapılması takarrür etmiştir. Yevm-i mezkûrda memleketin münevveranından mürekkep bir cumem-i gafir, develere süvar olarak Çifte Kardeşler tepesine kadar çıkacaklar ve mezkûr dağın yamaçlarına muhtelif fidanlar gars edeceklerdir. Merasime iştirak edecek zevatın ne gibi ağaçlar dikeceklerini şimdiden haber aldık. Bervech-i ati karilerimize arz ediyoruz!

Vali-i Vilayet İhsan Paşa	Tuba ağacı
Belediye Reisi Muammer Bey	Baobap ağacı
Polis Müdürü Refet Bey	Kızılcık ağacı
Belediye Azasından Hacı Hüseyin Bey	Portakal ağacı
Belediye Azasından Alemdarzade	Kavak ağacı
<i>Seda-yı Hak</i> Sermuharriri	Servi ağacı
<i>Anadolu</i> Sermuharriri Haydar Bey	Meşe ağacı
<i>Seda-yı Hak</i> Müdür-i Mesulü Bey	Çam ağacı
Şehrimiz Musevi Cemaati Reisi	Çağla badem ağacı
Şair-i Deryadil Nefi-i Zamanî	Çamsakızı ağacı

Haydar Rüştü Bey'in Gizli Seyahati

Adab-ı münazara ve kavaid-i nezaketteki fıkdanı behresi dolayısıyla kendisine mütemadiyen çiğ, ham, pişmemiş denildiğini ve bu yüzden pek çok tenkitlere hedef olacağını nazarıtibara alan *Anadolu* refikimizin sahip ve sermuharriri Haydar Rüştü Bey kardeşimiz, pişkinlik meselesi hakkında öteden beri tetkikat ve tettebuatta bulunuyordu.

Haydar Bey evvelki gün bu meseleyi Osmanzade Hamdi Bey kardeşimize de açmış. Mumaileyh de kıs kıs gülererek:

-Kolayı var. Ya bir vapura ateşçi yazılırsın veyahut da İstanbul'a kadar gidip Eyüp'te bir iki ay kadar fırın kapaklığı edersin, cevabını vermiştir.

Vapurda ateşçilik etmeyi haiz bulunduğu mebusluk sıfatıyla kabil-i telif göremeyen meslektaşımız, kimseye duyurmadan fırın kapaklığı etmeyi tercih eylemiş ve İstanbul'a müteveccihen şehrimizi terk etmeyi taht-ı karara almıştır.

Mumaileyh iki ay kadar şehir-i mezkûrda sessiz sedasız fırın kapaklığı ederek layıkıyla piştikten ve hususi bir surette *Cumhuriyet* sermuharriri Yunus Nadi Bey'den adap ve muaşeret ve nezahet dersleri aldıktan sonra şehrimize avdet edecek ve "Acaba Piştim mi?" sernamesi altında bir silsile-i makalât neşredecektir.

Haydar Bey'in gaybubetinden bilistifade Anadolu heyet-i taharriyesini teşkil eden bir buçuk muharrir arkadaşımızın da Türkçe sarf, nahiv okuyacaklarını ve imla dersleri alacaklarını ayrıca istihbar ettik. Kendilerine zihin açıklığı ve muvaffakiyet temenni ederiz.

Nefes

Karşıyaka'da bir yobaz lisanından:

Unutup da ahiretin narını, yevmi meşâgili hatta darını

Modanın uğruna bütün varını

Satıp gezenlere ah, eyvah

Loter'den mantolar, taftadan çarşaf

Jörse yıldırımalar ne kadar güzel, tuhaf!

Sokakta, çarşıda, pazarda saf saf

Gezip tozanlara ah, eyvah!

Her akşam sahile, sonra çarşıya

Yüzler düzgünden dönmüş turşuya

Oturup locada karşı karşıya,

Kaş göz süzenlere ah, eyvah

Kalktı yüzlerinden peçe perde

Uğradık biz şimdi kurtulmaz derde

Gece ta subha dek kim bilir nerede

... çözenlere ah, eyvah.

Ayine

İzmir'imizin maruf simalarından

Karikatür: Müvellid Tayyip Ethem Bey

Zamanımızda Mesken Buhramı Kalp İşlerine de Karıştırılıyor mu?

Karikatür:

Hanım: Benimle teşrik-i hayat ederseniz, kalbimi takdim edeceğim ve bu kalpte yalnız siz bulunacaksınız.

Bey: İçinde yalnız bulunacağım bir kalp yerine, beş altı kişilik bir ev vermiş olsaydınız daha ziyade makbule geçerdi.

Heyet-i İhtiyariye İntihabı

Evvelki gün Beyler Sokağı'nın Matbuat Mahallesi, eimme ve muhtaranı ile heyet-i ihtiyariyesinin intihabı büyük bir debdebe ile icra edilmiştir. İntihabatın neticesi bervech-i zir yazıyoruz.

İmam: Eski medrese tahsiline hürmeten sermuharririmiz Mehmet Sırrı Bey

Muhtar-ı evvel: Ahenkçi Mehmet Şevki Bey

Muhtar-ı sâni: Akil Koyuncu Bey

Bekçi: Zarafet ve nezahet-i meslekiyesi nazarıdikkate alınarak *Anadolu* sermuharriri Haydar Rüştü Bey

Müezzin ve gassal: *Anadolu* müdür-i mesulü Hafız Zühtü Bey

Saka: Müdür-i mesulümüz Ahmet Cemalettin Bey

Mehmet Sırrı Bey, vazife-i imamete bir an evvel mübaşeret edebilmek için namaz surelerini hummâ-âlûd bir faaliyetle ezber etmeye çalışmaktadır.

Kazırcı Ali Rıza Mahdumları

Fiyatların ucuzluğu cihetinde rekabet kabul etmeyen İstanbul ve İzmir'in en meşhur ve namdar mağazasıdır.

Mehpare Mağazası

İzmir'in müşehher bedayi ve nefâisidir.

Fiyatlar ucuz, malları mütenevvi ve sağlamdır.

Binaenaleyh nefâis-perestlerin çok hevesle koştıkları bir Türk müessesidir.

Resimli Yurd'un hediye kuponu

Numara 2

Müdür-i mesul: Ahmet Cemalettin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

3.3. Resimli Yurd Numara 3

Sayı 3 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 23 Eylül 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Fotoğraf: Riyaset-i Cumhur Maiyetine Mahsus Ertuğrul Yatı ile Gazi Reis Cumhurumuz ve Refikaları Hanımefendi

Gazi Reis Cumhur'umuz Mustafa Kemal Paşa Hazretlerinin medâyineden, Hamidiye kruvazörüne rakiben İstanbul'dan geçerek Trabzon'a gittikleri malumdur. Riyaset-i Cumhur maiyetine mahsus olan Ertuğrul yatı, elyevm bazı cüzi tamirata muhtaç olduğundan Gazi, Hamidiye ile seyahat etti. Bu vesile ile Ertuğrul yatının Gazi müncinin ve refika-yı muhteremeleri hanımefendinin resmini dercediyoruz.

Numara 3 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Mektepsizlikten feryat

Beş, on sene evvel mektepler, mekteplerle meşgul olmak mevkiinde bulunanların yüreğini yaralayan bir dert vardı. Birçok mahallelerde birçok çocukları tahsil-i iptidainin mecburî olmasına rağmen sokaklardan toplayıp mektep binalarının

içerisine sokmak mümkün olamazdı. Hele köylerde bu dert muallimlerle çocuk velileri arasında daimî bir muadele ve münakaşa zemini hazırlardı.

Çok şükür bugün bu dert bu yara bilhassa şehirlerde kâmilen geçmiş, hatta onun yerine mektepsizlik derdi evladını mektebe kabul ettirememek telaş ve endişesi kaim olmuştur.

Geçen gün matbaamıza gelen bir zat mübalağasız söylüyoruz gözlerinden sıcak yaşlar akıtarak derdini yanıyordu.

-Bir karakolda, rüşvet almadığı için vazifesinden hariç bir işe rüşvet mukabilinde de karışmak -zamanımızda ne kadar ender tesadüf edilen bir hâl olmuştur- istemediğinden dolayı şehit edilen bir komiser muavinin, iki küçük yaşındaki çocuğunu iptidai mekteplerimize yerleştirmek istedim. Her şeyi düşünebilirdim her şey aklımdan geçerdi fakat, yalnız vazife kurbanı bir babanın iki yavrusunun millet mekteplerinde yer bulamayacağı faciasını hiçbir zaman tasavvur etmedim ve edemezdim. Hâlbuki hakâyık-ı ahval olanca fecaat ve îtisafî ile tasavvuratımı zîrüzeber ederek bana maarifimizin mektepsizlik yüzünden yavaş yavaş pek hazin ve matemli bir iflasa doğru yürüdüğünü anlattı. Hangi mektebe müracaat ettimse o mektep müdüründen daima şu yeknesak, yek-meal kelimeleri dinledim.

-Kayıtlar tamam. Başka yerimiz yok!

Muhatabım çok muhik ve çok yerinde şikâyetini dinlettikten sonra son söz olarak da şu suali irat etti:

-İptidai tahsili mecburî mi, değil mi? Eğer hükûmet bu mecburi tahsili de evlad-ı vatana yaptıramayacaksa herkesten maarif vergisi diye bir sürü para almasına ve hem de bir milyonerle, ancak geçinebilecek bir maişeti olandan aynı vergiyi tahsil etmesine ilm-i ahlakın tahsin edebileceği bir sıfat vermek kabil midir? Sonra bizim çocuklarımızı okutmayan bir hükûmete vergi vermek doğru bir hareket midir?

Adamcağızın döktüğü gözyaşına, feryadının bende hasıl ettiği tesir ve isyan fırtınasına rağmen hissiyatıma galebe ederek kendisine cevap verdim:

-İcraat yapmak hükûmetin, vergi vermek milletin vazifesidir. İcraatını tamam yapamayan hükûmet erkânına benzememek, onların fevkinde kalabilmek için millet, vazifesi ve borcu olan vergiyi hükûmeti utandıracak bir tarz-ı civanmerdane ile vermeli, tediye etmelidir.

Bana derdini döken bu vatandaşından sonra bütün halkımıza hitap ediyorum:

Ey, her zaman fedakârlık yapmaya alışmış Türk milleti, sen yine vergilerini vermeye devam et. İfa-yı vazife hususunda bazı hükûmet memurlarına, devlet erkânlarına benzemekten uzak ol. Yalnız verdiğin paranın hesabını vakti geldiği zaman sormaktan, vereceğin parayı yalnız merkezden değil, biraz da kendi elinin karışabileceği surette sarfını istemekten çekinme.

İşte memleketimizin her köşesinde böyle mektepsizlikten feryat dinlemekteyiz. Feryat ve figanımızı işittirmeye muvaffak olursak resmî ağızlardan alacağımız cevap da şundan ibarettir:

-Kâfi derecede binamız yok ki icap ettiği kadar mektep açalım.

Hâlbuki siz bu derde derman bulmak, mektepsizliğe çare aramak üzere bir bina gösterir ve hükûmete bâr olmadan kendi masarifinizle bir mektep açacağınızı söylerseniz size o binanın müzayedesiz kimseye verilemeyeceğini ve bunun için de heyet-i vekilenin bir kararı olduğu cevabı verilir ve sonra bir kira mukabilinde bir mektep için tahsis edilemeyen bina Ankara'ya bir seyahat yapan arkadaşlarına kirasız ve müzayedesiz teslim olunur.

Eskiden devr-i Hamidi'de zehirli bir tebessüm, müstehzi bir dudak burkulması ile bu gibi işlere hikmet-i hükûmet denirdi. Şimdi de ahvan-ı sadıkaya mahsus olmak üzere bu gibi hâllere nimet-i hükûmet, himmet-i hükûmet deyip geçiyoruz.

Temenni edelim ki hikmet-i hükûmet devrinin geçtiği gibi yalnız arkadaşlara inhisar eden himmet-i hükûmet prensibi de daha ziyade devam edemeyecektir.

Mehmet Sırrı

1 Teşrinievvel'de

Resimli Yurd karilerine, dört kuponu gönderdikleri takdirde kura keşidesi ile takdim edilecek hediyeler 1 Teşrinievvel'den itibaren Kemeraltı'nda Kazmırcı Ali Rıza Mahdumları, Mehpare, İhram, Ertuğrul, Osman Zeki, Semere-i Sebat, Şems-i Hakikat, ticarethanelerinden teşhir edilecektir.

Kokaryalı Yangınında Fedakâr Bir Hemşire

Küçük kardeşini kurtarmak için kendini ateşlere atan Hasibe Hanım

Kokaryalı Sineması'nda vuku bulan feci yangın hakkında yevmi rüfekamız mümkün olabildiği kadar tafsilat vererek bütün İzmir'i ağlatan bu facianın müsebbiplerine lanet-han olmuşlardır. Biz de haftanın dertlerinde mesullerin meydana çıkarılarak bir tarzda tecziye edilmeleri için müddeiumumilik makamını vazifeye davet ediyoruz.

Bu münasebetle gazetelerin kısaca bahsettikleri Hasibe Hanım ile hemşiresi küçük Şefika'nın elde edebildiğimiz fotoğraflarını neşrederken Hasibe Hanım'ın fedakârlığı hakkında bazı malumat vermeyi münasip gördük.

Kara Hakkı Efendi namıyla maruf Selanikli bir boya tüccarı bundan birkaç ay evvel pek kesir olan ailesi, efradıyla ve mübadele suretiyle İzmir'e gelmiş, Göztepe'de dağ cihetinde kendilerine tahsis olunan hanenin bir odasına yerleşmişti. Fakir bir aile babası olan Hakkı Efendi saç ve kumaş boyası imal eden muktedir bir sanatkâr olup sabahtan akşama kadar çalışmak suretiyle ailesinin iâşesini ancak temin edebilmektedir.

Bundan takriben iki ay evvel Tire'de Tuhafiyeci Hâzim Efendi namında bir genç, Hakkı Efendi'nin henüz 19 yaşlarında bulunan güzel, sevimli ve çok terbiyeli kerimesi Hasibe Hanım'a talip olur. Bedbaht kızın ailesi talip olan genç hakkında lazım gelen tahkikatı ikmal ettikten sonra namzetlik merasimini icra ederler.

Bundan sonra şuradan buradan borç olarak tedarik edebildikleri bir miktar para ile kızlarının çeyizini itmama çalışan aile, geçen hafta bedbaht Hasibe'nin gelinlik elbisesine kumaşları da satın alarak cumartesi günü elbisenin diktirilmesine, önümüzdeki perşembe günü de velîme cemiyetinin icrasına karar verir. Fakat cuma günü vuku bulan sinema faciası, bütün bu mukarreratı altüst etmiş ve aileyi büyük bir matem ve felakete gark etmiştir. Hasibe Hanım, yangın zuhur edince kendisini balkondan aşağıya atarak sokağa fırlamış. Fakat iki dakika sonra hemşiresi Şefika'nın sinemadan çıkmadığını görerek içeriye girip kardeşini kurtarmak istemiştir. Orada toplanan halk, Hasibe Hanım'ı muhakkak bir ölüm tehlikesinden kurtarmak için içeriye duhulüne müsaade etmek istememişler ise de Hasibe Hanım, kardeşim, kardeşim, feryadıyla ileriye atılmasına mâni olmak isteyenleri kolları ile iterek ateşler

içine girmiştir.

Fedakâr hemşire, alevler arasında Şefika, Şefika diye bağıarak sinemanın bahçesine çıkmış ise de ne çare ki gözlerini kaybetmiş bulunuyordu. Bu sırada denizden bahçeye giren bazı zevat, üstü başı alevler içinde bulunan bedbaht Hasibe'yi denize atmışlar ve ateş sönünce çıkararak bir arabaya irkâp ve memleket hastanesine göndermişlerdi. Fakat gözleri, sol memesi ve bacakları kısmen yanmış olan kızcağızın beyni de parçalanmış bulunuyordu. Hastaneye atıldıktan birkaç saat sonra terk-i hayat eden ve yalnız ailesini değil, kendisini tanıyanları olduğu kadar tanımayanları da müteessir eden bu gelinlik kızcağızın cenazesi hastaneden hanesine nakil ve cumartesi günü öğleden sonra hanesinden kalabalık bir cemaatle kaldırılarak İki Çeşmelik'teki kabristan vedia-yı hâk-ı gufran kılınmıştır. Tabutun üzerini örten gelinlik elbiseler, çiçekler, cenazenin geçtiği yerlerde herkesi ağlatmış, birçok evlerden pencereler ve kafesler kaldırılarak feryat edilmek suretiyle bu mateme iştirak olunmuştur. *Resimli Yurd* diğer matem-zede ailelerle beraber Hasibe ve Şefika Hanımların aile-i kederdidesine de en samimi teessür ve taziyetlerini beyan eder.

Sedat Sahir

Fotoğraf: *Bu hafta teehhül etmek üzere iken kardeşini kurtarmak için ateşlere atılan ve aldığı cerihadan müteessiren vefat eden bedbaht Hasibe Hanım*

Fotoğraf: *Hasibe hanımın küçük hemşiresi olup muhterik cesedi henüz meydana çıkarılamamış olan küçük Şefika*

Gelecek nüshamızda

Diğer matemzede ve felaketzedelere ait elde edeceğimiz fotoğraflar ile yangını bütün dehşeti ile gösteren bir resim neşrolunacaktır.

Numara 3 Sayfa 3

Haftanın Dertleri

Müddeiumumiliği ifa-yı vazifeye davet ediyoruz.

Kokaryalı Sineması'nın, şehrimizin birçok ailelerini matemlere gark eden o yürekler acısı yangını ne teşkilattan mahrum ne inti-püften bir şehirde yaşadığımızı bir kere daha ispat etti. Artık anlaşılıyor ki koca İzmir'de ne itfaiye teşkilatı var ne de halkı düşünen, onu korumaya uğraşan bir belediye. Kelimenin en açık ve feci manasıyla bir yokluk ve hiçlik içinde yaşıyormuşuz

İzmir'de itfaiye teşkilatı yoktur. Çünkü Punta'da bulunan itfaiye arabası Kokaryalı, Göztepe gibi şehrin öbür ucunda çıkan yangına mutlaka yangın hayli ilerledikten ve hatta basıldıktan sonra yetişiyor. Geçen kış yine Kokaryalı'da zuhur eden bir yangında itfaiye hiç görünmemişti. Bu seferki hanuman-suz afette ise çatı çöktükten yani iş işten geçtikten sonra yetişti. İzmir'de belediye yoktur çünkü bir sinema makinesiyle iki düzine şerit alıp bir salaşa makineyi yerleştiren her kuş beyinli sinemacılık edebilmektedir. Hâlbuki medeni şehirlerde sinema, tiyatro, kulüp, içtima mahalleri gibi halkın toplandığı binalarda bazı şerait aranır. Binanın müteaddit mahreçleri olmasına bina dâhilinde hortum tertibatı bulunmasına dikkat edilir ve hatta her oyun içtima esnasında nöbetçi itfaiye efradı bile bulundurulur. Nitekim uzağa gitmeye hacet yok. İstanbul'da da böyledir.

Kokaryalı yangınının tafsilatı sırasında en ziyade nazar-ı teessürümüze çarpan cihet ateşler içinde kalan zavallı Türk ana ve yavrularının kapıları kilitli bulduklarından dolayı bir türlü canlarını kurtaramamalarıdır.

Demek oluyor ki halkın ihtiyaçların düşünmeye lüzum görmeden bir sinema taslağı işleterek on şu kadar Türk'ün tüyleri ürpertecek derecede feci ölümlerinin veballerini kopası boyunlarında taşıyan muhterik sinemanın katil müstecir veya müstecirleri binanın müteaddit kapıları olduğu hâlde bu kapıları kilitlemişler. Haydi onlar bilinçsiz bir müşterinin men-i duhulü için örümcekli kafalarından taşan bir behimi hiss-i menfaate taban kapıları kilitlemişler. Ya kapıların açık olup olmadıklarını kontrol etmek lüzumunu hissetmeyen belediye ve zabıta memurlarına ne demeli?

Soruyoruz bu şehirde belediye sırf gösteriş, çalım ve vergi almak için mi

müessistir? İtfaiye bir süs, bir oyuncak olarak mı tesis edilmiştir?

Sugötürmez bir hakikat olarak sabit oluyor ki ortada caniyane bir teseyyüp ve ihmalin kurbanı olmuştur. On şu kadar mazlum Türk ana ve yavrularının kömürleşmiş, vücut-ı masumları karşısında caniyane bir kasıtle mahreç kapılarını kilitli tutan katil sinema müstecirine vazifelerini ihmal etmiş belediye rüesa ve mesul memurlarına karşı adliyemizi ifa-yı vazifeye davet ediyoruz. İhmalcilerin, müsebbiplerin yakalarına kanunun çelik eli artık yapışsın.

Ahmet Cemalettin

Dünyada Neler Oluyor?

İnsan mı yoksa köpek mi?

Gördüğünüz şu resim evet, bir insan çehresidir. *Ekselisör* isimdeki Fransız gazetesi garip olduğu kadar da ender olan bu resmi karilerine arz ederken diyor ki insanların, maymunların ahfadından olduklarına dair Darwin'in ileri sürdüğü nazariyeye karşı tamamıyla kıllarla mestur olan bu çehre görüldükten sonra başka birisi çıksa da insanın maymundan değil, köpekten neşet ettiğini iddia eylese hak kazanamaz mı?

Biz, Fransız refikimiz kadar ileri gidecek değiliz. Hakikaten nevi şahsına münhasır olan bu çehreye bir galat-ı tabiat deyip geçeceğiz.

Ağaçların Garabetinden

Geçen haftaki nüshamızda metruk bir fabrikanın bacasında yetişmiş olan bir ağacın resmini dercetmiştik. Bu hafta da İngiltere'de Verolin Dükalığı'nda bir şatonun saat kulesinin tepesinde büyümüş olan bir fidanın resmini dercediyoruz. Bu resmi iktibas ettiğimiz İngiliz mecmuası, saat kulesinin zeminden yüz kadem irtifaında olduğunu kaydediyor.

Nebat mı Yoksa Çeşme mi?

Hindistan'ın garp taraflarında seyyah ağacı ismi verilen muz ağacına müşabih garip bir ağaç vardır. Bu nebata seyyah ağacı ismi verilmesine sebep, yola çıkıp susuz kalmış olan seyyahlara çeşmelik vazifesi gördüğünden dolayıdır. Filvaki bu nebatın yaprak saplarının köke yakın kısmı bir bıçakla yarıldığı takdirde, saf buz gibi soğuk bir su akmakta bu suretle yolcu hararetini teskin edebilmektedir.

Canlı Reklam

Amerika'da bir ilan şirketi muhtelif, küçük ve faydalı ilanları seyyar bir hâle koymayı düşünmüş ve resimde gördüğünüz vecihle bu ilan ve adresleri iki tahtaya yapıştırarak seyyar memurunun sırtına vermiş. Elyevm New York ve diğer büyük Amerikan şehirlerinin sokakları bu canlı reklamlarla doluymuş. İlanlardan birisi nazardikkati celbettiği takdirde memura biraz durması rica ediliyor ve istenilen adres kaydediliyor. Amerikalılar bu reklam usulünün, şimdiye kadar tanınan bütün usullere müreccah olduğunu iddia ediyorlar.

Kızını Yanına Bir Ruh

Geçen haftadan mabat

Ölümler Yaşıyorlar mı?

Öksüz kızın beni kurtarınız diye kopardığı feryat, mektebin yatakhanesini bir mahşere çevirmişti. Bütün çocuklar yataklarından fırlamış yeni gelen arkadaşlarının etrafına toplanmışlardı. Öksüz kız, sıcak gözyaşları dökerek karyolasının nasıl korkunç bir gürültü ile sarsıldığını anlatmaya çalışırken nöbetçi muallimesi kalkan kızları yatırmaya gayret ediyor ve yatakhaneyi gürültüye boğan yeni kız çocuğunu bir ceza ile tehdit ediyordu. Bütün çocuklar yattıktan sonra muallime onlara hitaben şöyle küçük bir nutuk şeklinde nasihatte bulundu:

-Şaşkınlığa lüzum yok. Burada kendiliğinden karyolayı sarsacak, gürültü yapacak zannettiğiniz gibi meçhul kuvvetler yoktur. Esasen böyle şeylere inanmak en büyük aptallıktır. Mektep gören, fen okuyan insanlar da böyle şeylere inanırlarsa cahil kocakarılar, hiç kitap okumamış mahalle kadınları ne yapsın? Arkadaşınıza bu azizliği

yapan yine bir yaramaz arkadaşınızdır. Tabii tahkikat yapıldıktan sonra en büyük cezaya uğrayacak da yine bu yaramaz çocuk olacaktır. Hadi gözlerinizi kapayıp rahat rahat uyuyunuz.

Muallime Hanım ihtarını ikmal ettikten sonra odasına çekilmiş, çocuklar da uykularına dalmışlardı.

Lakin mesele öyle bu nasihat ve ihtar ile kapanmadı. Ertesi gecesi aynı saatte, öksüz çocuk bu defa daha müthiş ve tüyleri ürperten bir sayha ile yatağından fırlamış ve anneciğim beni kurtar feryadıyla yine yatakhaneyi altüst etmişti. Bu defa gürültü ile karyolanın sarsıntısını yanındaki çocuklar da işitmişti. Ertesi gün mektep müdiresi lazım gelen tahkikatı yaptıktan sonra çocuğun bir dimağ hastalığı ile malul olduğuna hükmedildi. Hâlbuki üçüncü gece yine aynı saat ve aynı dakikada bütün yatakhaneyi uykusundan kaldıran ve bomba gibi korkunç bir tarâka ile patlayan velvele, mektep talebe ve muallimlerine anlatmıştı ki mesele çocuğun bir dimağ hastalığından ibaret değil.

Artık mektebin çocuklarına uyku uyutmamaya başlayan bu anlaşılmaz hadiseye bizzat şahit olmak üzere darüleytamin doktoru da dâhil olduğu hâlde heyet-i idare ve talimisi yatakhaneye mücavir olan odada toplanmışlardı. Muayyen olan saat hulul ettiği zaman bu defa hasıl olan gürültü yalnız yeni gelen çocuğun karyolasını değil, bütün yatakhaneyi sarsmıştı. Bu defa dikkatle bakılsaydı, heyet-i idare ve taliminin çocuklardan fazla korktuklarının, benizlerinin sapsarı kesildiklerinin farkına varmak işten bile değildi. Hele bu gibi şeylerle daima alay eden ve inanmamakta büyük bir zevk duyan ve hatta bu nev itikatsızlığı bir nev...

Mabadi yedinci sayfanın birinci sütununda

Numara 3 Sayfa 4

Hiz. Musa Aleyhisselam Bahr-i Ahmer'i Nasıl Geçti?

Hiz. Musa Kelîmullah'ın en büyük mucizesi kavmi ile birlikte Bahr-i Ahmer'i mürurudur. Son zamanlara kadar Avrupa hükemâsı, bu mucizeye masaldır deyip geçiyorlardı. Hâlbuki son fennî tetkikat neticesinde Musa peygamberin Bahr-i Ahmer'i geçtiği sabit olmuş ve hatta bu vakanın mükemmel ve vesaike müstenit bir sineması da alınmıştır.

Londra'daki Tarih-i Mukaddes encümenin, Hz. Musa aleyhisselamın hayat-ı nübüvvetleri hakkında pek derin tetkikat ve tettebbuatta bulunarak bunları tespit ettiğini o zaman işitmiştik. Ahiren bir Fransız sinema fabrikasının en emin ve en şayan-ı itimat membalardan alınan bu malumata istinaden Hz. Musa'nın bütün safahat-ı hayatisini şeride geçirmekte olduğunu, Avrupa'dan gelen son haberlerde öğrendik. Demek oluyor ki tarih-i mukaddese ve bilhassa peygamberân-ı zîşanın zaman-ı bisetlerinde zuhur eden dinî cereyanları öğrenmeye karşı Avrupa'da bir incizap uyanmış.

Hz. Musa, Hak peygamberidir. Biz Müslümanlar, kıssa-i Hz. Musa'yı küçüklüğümüzden beri okuduk, biliriz ve inanırız. Şimdiye kadar bazı Avrupa hükemâsı, "Canım, asa ile deniz yarıp da koca bir kabile dalgalar arasından geçermi?" diye Musa peygamberin akılları durduran mucizesini inkâr ederlerdi. Hâlbuki gerek vaka-i tarihiye ve gerekse kütüb-i mukaddese istinaden yapılan son asri tetkikat, İslamların bu husustaki itikatlarına tamamıyla mutabık olarak zuhur etmiştir.

Biz bu meselenin dinî sayfası etrafında fazla ısrar etmeden, asri medeniyet denilen yirminci asır ulema ve tarihşinaslarının, vasıl oldukları neticeleri karilerimize bildirmekle ve dini telakkimizi tekit eden bu şerit hakkında malumat vermekle iktifa edeceğiz.

Kısas-ı enbiya ne diyor?

Kendilerini hıttâ-i Mısri'ye getirmiş olan Hz. Yakup ve Yusuf aleyhisselam irtihallerinden sonra Mısırlılar, benî İsrail'e itibar etmez oldular. Firavunlar, yani Mısır melikleri dahi benî İsrail'i kendilerine raiye edip onları esir gibi ağır ve meşakkatli işlerde kullanırlardı ve onların günden güne çoğalmalarından şüphelenirlerdi.

Benî İsrail, Kıpt kavminin muamelelerinden ve meleklerinin ağır tekliflerinden bezmiş, usanmış idiler. Dedelerinin kadim yurtları olan Kenan diyarına gitmek isterlerdi. Lakin bir türlü yakalarını firavunun pençesinden kurtarıp Mısır'dan çıkamazlardı. Zira benî İsrail, on iki kabileydi ve her kabile Hz. Yakup'un oğullarından birine mensup idi ve her kabilenin bir şeyhi vardı. Bunlara esbat-ı benî İsrail denilir ki Yakup'un torunları demektir. İşbu esbat-ı benî İsrail'in cümlesi bir yere gelse haylice kuvvet hasıl olabilirdi. Lakin cümlesine bir baş gerek idi ki hepsi

birleşerek yekvücut olup da kendilerini esaretten kurtarabilsinler.

O anda bir kâhin firavuna bir haber vermiş ve “benî İsrail’den bir çocuk doğacak ve senin devletinin zevaline sebep olacak” demiş.

Bunun üzerine firavun, benî İsrail’in doğan erkek çocuklarını öldürmeye başladı.

Hız. Musa’nın tevellüdü

Cellatlar etrafı dolaşarak çocuk öldürürken Hz. Yakup’un üçüncü oğlu Levi sebtinden Ümran nam zatın sulbünden Hz. Musa dünyaya geldi.

İngiliz Tetkikat-ı Tarihiye Cemiyeti, kısas-ı enbiyamızın nakliyatını aynen kabul ediyor. Hz. Musa’nın, validesinin korkusu yüzünden nasıl bir sandıkçaya konularak Nil nehrinin cereyanına kapıp salıverildiğini, sonra firavunun zevcesinin sandığı bulup çocuğu ne yolda alarak kendine evlatlık edindiğini, Cenabıhakk’ın bir hikmeti olarak çocuğun hiçbir sütananın sütünü emmemesi yüzünden firavunun zevcesinin bilmeyerek bizzat müstakbel peygamberin validesini, sütüne gibi yanına alarak Hz. Musa’yı bin-nefis validesinin emzirmiş olduğu, bilahare Musa’nın büyüüp benî İsrail’den birisiyle kavga eden bir Mısırlıyı hiddetine mağlup olarak katlettiği ve bundan korkarak Mısır’dan ne yolla kaçtığı keyfiyetlerini de aynen esâsat-ı Kuraniye dâhilinde kabul ediyor. Yalnız Hz. Musa’nın, Hak peygamber olduğu keyfiyetini bir türlü itiraf edemeyerek orasının meskût geçiyor.

Musa Kelîmullah firavunla karşı karşıya

Nihayet Musa aleyhisselam medin şehrinde on sene kaldıktan sonra Mısır’a avdet ve firavunu dini hakka davet ediyor ve Beni İsrail’in Mısır’dan çıkıp gitmelerine müsaade talep ediyor.

Asasını yere bırakınca dehaş bir ejderha olarak diğerk bir sihirbazların sihir ve tılsım aletlerini yutan Cenab-ı Musa’dan kurtulmak için Beni İsrail’in Mısır’dan gitmelerine evvela müsaade ediyor ama pişman olmakta da gecikmiyor.

O zaman Musevilerin çölde firarları başlıyor. Çoluk çocuk, kadın ihtiyarlardan merkep ve asker toplayıp arkalarına düşmüş olan firavunun önünde yalın ayak baş

kabak feci ve korkunç bir kaçış.

Hz. Musa Bahr-i Ahmer'i nasıl geçti?

Musa aleyhisselam, geceleyin Beni İsrail'i alıp Mısır'dan çıkardı ve Bahr-i Kulzüm, yani Süveyş Denizi'nin kenarına götürdü. Firavun sabahleyin onlara yaklaştı. Musa aleyhisselam asasıyla denize vurdu. Deniz yarıldı, on iki yol açıldı ve on iki esbatın her biri bir yoldan gitti. Beni İsrail geçip kurtuldu. Sonra deniz kavuşup firavun askeriyle beraber boğuldu.

Numara 3 Sayfa 5

Arz-ı mevuda doğru

Bu suretle Musa aleyhisselam, düşmanlarına zafer bulduktan sonra benî İsrail ile beraber diyar-ı Kenan yolunu tuttu.

Benî İsrail peygamberin mucizesiyle firavunun zulümlerinden kurtulduktan sonra iyiliği çabuk unutuyorlar ve yolda tesadüf ettikleri Amâlîka'dan bir kavmin öküz suretlerine taptıklarını görünce putperestliğe meyil ediyorlar.

Peygamberin benî İsrail'e bedduası

Hz. Musa artık bu kadar nankörlük karşısında gücenerek onlara beddua ediyor ve benî İsrail, Tih sahrasına düşerek kırk sene o berr-i yaban içinde hiçbir tarafa çıkıp gitmeye muvaffak olamadan dolaşıyorlar.

Cenab-ı Musa Tur-i Sina'da

Bu esnada Musa aleyhisselam Tur'a davet olunuyor. Kırk gün dağ başında halvet ve ibadet edip vasıtasız olarak Kelâmullah'ı istimâ ediyor ve kendisine evâmîr-i aşere yani Tevrat nazil oluyor.

Altın buzağıya tapanlar

Cenab-ı Musa Tur'da iken Sâmirî namında bir münafık benî İsrail'i aldatıyor. Onların altın müzeyyenat ve huliyatını eriterek altından bir buzağı sureti yapıyor ve Museviler bu buzağıya tapmaya başlıyorlar.

Hız. Musa Tur'dan avdet edip bu buzağıyı görünce hiddet ediyor. Buzağıyı yakıyor ve yerine vekil bıraktığı biraderi Hız. Harun'a dindaşlarını iyi muhafaza edemediğinden dolayı kalbi kırılıyor.

Hak yolu kurtuluş yolu

Nihayet Museviler hatalarını anlayarak istiğfar ediyorlar, Hız. Musa da onları diyar-ı Kenan'a götürüyor.

Bu tetkikat din-i İslam'ın Hız. Musa hakkında akide ve telakkisine tamamıyla muvafık ve mutabıktır. Avrupalıların birçok tetkikat ve tettebbuat neticesinde İslamiyet esaslarına yavaş yavaş yaklaşmakta oldukları görülüyor. Biz o itikattayız ki böyle bitarafâne ve vâkıfâne araştırmaların neticesinde nur-ı hakikat bütün dalaleti tenvir edecektir.

Kavm-i Musa, ta o zamandan beri serseri bir cereyana tabi olarak yersiz yurtsuz kıta kıta dolaşmaktadır. Her taraftan kovulan, hiçbir taraftan istenilmeyen hatta birçok memleketlerde hakk-ı teneffüs ve hayattan bile mahrum bırakılan kavm-i İsrail ancak civanmert Türk'ün diyarında müşfik ve ılık bir misafirperverlik bulabildi.

Vâkıâ Museviler bu misafirperverliği hiçbir zaman unutmadıklarını her vesileyle tekrar ediyorlar. Ancak bizim de kendilerinden bu nimet-şinaslıklarının biraz daha faal bir surette ispat etmelerine intizar etmek hakkımızdır.

Fotoğraf: Benî İsrail'in Altın Buzağıya Tapması

Hız. Musa aleyhisselam Tur-i Sina'da evâmir-i aşereyi telakki ederken benî İsrail, kendilerini baştan çıkarmak isteyen Samiri namındaki münafiğin yaptığı altın buzağıya tapıyorlar. Bu resim, Samiri'nin buzağıyı yapmasını musavverdir.

Fotoğraf: Bahr-i Ahmer'in bulanık sularında boğulmazdan evvel

Firavun Mısır'dan çıkıp gitmiş olan Beni İsrail ile Hz. Musa aleyhisselamin peşini askeriyle takibe başlamazdan evvel mabudu olan puttan zafer temenni ediyor.

Fotoğraf: Hz. Musa'nın firavunla münakaşası

İngiliz Tarih-i Mukaddesi encümeninin vesaikine istinaden tertip edilmiş olan bu sahne peygamberin firavundan Beni İsrail'in Mısır'dan çekilip gitmelerine müsaade talep etmesini irâe etmektedir.

Fotoğraf: Hz. Musa Bahr-i Ahmer önünde

Benî İsrail'in önüne düşmüş olan Musa peygamber, onları Bahr-i Ahmer sahiline getiriyor. Bu resim bir mucize-i peygamberi eseri olarak asasıyla dokunur dokunmaz denizin yarılmasından evvel güya peygamberi Bahr-i Ahmer'in azametli dalgalarını temaşa ederken irâe ediyor.

Fen Zehirli Gazları Deva Yapıyor

Kim ümit ederdi ki harb-i umumide muharip askerlere bu kadar zarar veren zehirli muhnik gazlar, bir gün gelecek de beşeriyete hadim olacak? Tabii buna ihtimal verilemezdi çünkü zehirden şifa ümit edilmeyeceğini hepimiz biliriz.

Hâlbuki bize mahal görünen bu keyfiyet bugün bir emrivakidir. Filvaki harb-i umumide kullanılan zehirli gazların, klorin gazının müteaddit tecrübeler sayesinde echize-i teneffüs hastalıklarıyla bronşit ve boğaz hastalıklarına faydalı görüldüğünü Amerikan gazeteleri haber veriyorlar. Klorin gazıyla yapılan tecrübevi tedavilerde Amerikan Kongresi azası ve hatta Reisicumhur Mr. Coolidge da hazır bulunmuşlardır. Demek oluyor ki Müttehede-i Amerika hükümet-i resmisi bu tecrübelerle fevkalade bir ehemmiyet atfetmektedir.

Harb-i umuminin pek korkunç bir ihtira olan hardal gazının da şimdiye kadar gayrikabil-i tedavi telakki edilen bazı hastalıklara, dertlere karşı şafi tesirâtı haiz bulunduğu kemal-i hayretle görülmüştür. Amerikan gazeteleri diyorlar ki bu keşifte Amerika'nın en büyük etibbasının bir hisse-i şarkı olduğunu kabul etmekle beraber, ordu donanma etibbasının da bu hususta azim hizmetleri sebkat ettiğini kaydetmeliyiz. Müteaddit tecrübeler sayesinde muhnik zehirli gazların harp ve darp gayelerinden

başka insani hedefler için de istimal edebilecekleri suret-i katide sabit olmuştur.

Elyevm Cemâhir-i Müttehide-i Amerika ve Kanada hastane ve kliniklerinde echize-i teneffüs hastalıkları için harb-i umuminin zehirli gazları istimal edilmektedir. Amerikan gazeteleri bunlardan maada klorin tesmiye edilen zehirli gazın havaya az miktar karıştırıldığı takdirde mektep, tiyatro, kilise içtima mahalleri gibi izdiham yüzünden havaları sık sık bozulan mahallerin, havalarını tecdit ve bu havalardaki mikropları izole eylediğini de ilave diyorlar. Hava-yı nesime bir miktar klorin karıştırılınca sâri boğaz hastalıklarının sirayetinin önüne geçebilmektedir. Popular Mechanics diyor ki:

“Zehirli gazlar sayesinde bu büyük şehir ve kasabaların havaları tıpkı sulara yapıldığı gibi tasfiye edilmek kabil olacaktır. Hatta şimdiden iddia edebiliriz ki bir iki sene zarfında zehirli gazlar her tabibin pek mübrem ve lüzumlu vesait-i tedavisi meyanına girecek ve farzen bundan iki sene sonra tedavi-hanesinde zehirli gaz bulundurmayan bir tabibe tesadüf edilemeyecektir.”

Amerikalılar klorin ve hardal gazlarından bu suretle istifade usulünü bulduktan sonra harb-i umumide icat edilen diğer zehirli gazların da terkibatları noktainazarından diğer hastalara faydalı olup olmadığını araştırmaktadırlar. Amerikan ordusu kimya şubesi, bu gazlardan birisinin az miktarda teneffüs edildiği takdirde felce karşı müessir bir deva teşkil ettiğini bulmuştur.

Zehirli gazın hassa-yı şifaiyesi hakkında ilk fikri, harb-i umumide Amerika’da zuhur eden sâri hastalıklar sayesinde gerek bu zehirli gazları imal eden bu darül-zanaatlarda çalışan amelelerin ve gerekse muhnik gazları kullanan kıtaat-ı askeriyenin sâri hastalıklardan salim kalmış olmaları vermiştir. Bekleyelim, bir gün gelecek beşeriyet bütün dertlerine devayı insan öldürmek için imal edilen zehirli gazlar da bulacaktır.

Fotoğraf: Harb-i Umuminin Zehirli ve Muhnik Gazlarıyla Tedavi Olunan Bir Hasta

Seyyar gaz kutusu sayesinde bu adam cüzi miktarda klorin teneffüs ederek malul olduğu göğüs hastalığını tedavi ettiriyor.

Fotoğraf: Zehiri Deva Yapan Alet

Bu seyyar kutu kloru gaz zehriyle [] ederek kabil-i teneffüs bir hâle getirmektedir.

Fotoğraf: Bugün Deva Olan Zehirli Gaz Harb-i Umumide Bir Vasıta-ya Tahrip Olarak Kullanılırdı

Harb-i umumide zehirli gazların ölüm saçıcı bulutları muharip orduların en çok yıldıkları bir insan yiyici katil vasıtası idi. Bugün fen o katil gazın insaniyete faydalı bir hâle getirmiştir.

Numara 3 Sayfa 6

Şeytanı Gören Adam

Büyük hikâye tefrikamız 3, Nâkili: Faik Şemsettin

-Her vakit böyle susacak mısın? Bugün mü, yarın mı, nihayet ne vakit dilin çözülecek ve bana aradığımı söyleyeceksin? Esrar, söyle yoksa sen de ötekiler gibi sükût içinde geberip gidecek misin?

Bunun üzerine şatonun kulesine giden kapıyı açtı ve hayvanı tekmeleyerek oraya tıkadı. Her tekme vuruşunda, hayvan kemal-i yas ile ağzını açıyor ve hiçbir seda çıkaramıyordu.

Bu hiç beklenilmeyen hadise sahne karşısında hakikaten çok mütehayyir olmuştuk. Efendi, köpeği takip ederek ve hiddetle söylenerek kulenin merdiveninin karanlıkları arasında kayboldu. Mako yarım sesle:

-Ben size ne demiştim? Siz istediğinizi yapmakta hürsünüz. Fakat bana gelince ben bu gece yatmayacağım ve burada sabaha kadar uyanık oturacağım, dedi.

Zaten herhangi bir hususta Mako ile çok kolay mutabık olan Matiyas da:

-Ben seninle beraber kalırım, dedi. Alan:

-Lakin bu adam bir sinir hastası.

-Evet, dedim. Bu bir nev deli, bir monoman. Zavallının zihni bir şeytanın yedi i kahrındadır.

Mako korku ve istikrah ile:

-Canım hele bu ismi burada ağzına alma, dedi ve Alan'la beni vaziyetin fecaatine rağmen güldürdü! Matiyas:

-Gülmeyiniz, rica ederim, dedi.

-Fakat sizin örümcekli kafalarınız, esassız korkularınız, bizi gülmekten de men edecek değil ya. Henüz vakit erken, biraz poker oynasak, ev sahibini de oyuna davet edersek herhâlde asabiyeti geçer sanırım.

Müthiş bir kumarbaz olan Alan, hemen cebinden bir deste kâğıt çıkardı. Zaten biz Paris'ten Şödöfön'e kadar yolda hep bu kâğıtlarla vakit geçirmiştik.

Tam bu sırada ev sahibi salona girmiş ve bu birkaç dakika onun sükûtunu elde etmesine kâfi gelmişti. Fakat masa üzerinden iskambil kâğıtlarını görünce siması yine birden değişti ve bu defa beni bile korkutan bir hiddetle:

-Ne? İskambil kâğıtları mı, diye haykırdı.

Fakat bu kelimeler boğazını kuvvetli bir el sıkıyormuş gibi müşkülâtlâ söylenmiş idi. Nihayet ağlar bir sesle:

-Siz nazik ve kibar gençlersiniz, dedi. Meselenin esasını size anlatacağım. Ta ki beni şayan-ı terahhum sanmayasınız.

Matiyas ile Mako, Efendi'yi can kulağıyla dinliyorlardı. Alan'la ben ise, tıpkı taht-ı müşahedeye alınmış bir hastaya bakan tıp talebesi dikkatiyle kendisine bakıyorduk. O:

-Evet, dedi. Her şeyi anlatacağım. Belki size bir faydası olur.

Garip adam, asabi adımlarla dolaşiyor. Gözleri bazen şimşekler saçar gibi parlıyor. Bazen de iki derin ve karanlık çukur gibi sönüyordu. Hikâyesine asabiyetle başladı:

-İsmimi söylemek neye yarar? Ben bunda bir fayda görmüyorum. Bundan altmış sene evvel, henüz on sekiz yaşında iken ben de sizler gibi Paris'e gelmiş cesur ve çok çapkın, dinç, gülbüz ve güzel bir delikanlıydım. Hiçbir şeyden korkum, pervam yoktu. Kaderin sevki ile büyük bir mirasa konarak zamanın en belli başlı şahsiyeti olmuşum. Bu sayede Paris'i bütün zevk ve sefahatleriyle ve bütün vasıtalarıyla keyif

ve irademe tabi kılmıştım. Fakat takriben yirmi sekizinci yaşına gelince iş değişti. Aşağı yukarı iflas noktasına gelmiştim. Elimde 2-3 bin frankla, o vakitlere kadar hiç imar görmemiş olan bu arazi kalmıştı ve işin en güç ciheti bu tarihte misli olmayan güzel bir kıza âşık olmuşum. Bu sevdiğim kadın benim aşkımdan bihaber idi ve hiçbir zaman da haberdar olmadı. Kendisi bütün Avrupa'nın en zengin bir ailesine mensuptu. Benim izzetinefsim, bu kadının sayesinde kesemi yeniden doldurmaya teşebbüs ettiğim rivayetine döner. Tahammül edemezdim, bunun için evvela zengin, milyoner olmak, sonradan onun dest-i izdivacını istemek fikrini muvafık buldum ve bütün çareyi de kumarda gördüm. Oynayacak ve kazanacaktım! Sonra da sevdiğim zengin kızını alacaktım. Kumara adamakıllı daldım. Bu yolda milyonları kolaylıkla kazanacağıma inanıyordum. Fakat netice hiç de umduğum gibi çıkmadı ve son meteliğe kadar kaybettim. Bu sebeple bu eski ve metruk malikâneye kendimi diri diri gömer gibi iltica ettim. Burada ihtiyar Apanzol ile bir kız torunu -ki şimdi hizmetçilik eden kadındır- ile şimdi kâhyam olan bir erkek torununu buldum ve bunlardan fazla olarak burada ilk günden itibaren gam ve yas buldum. İlk akşamdan itibaren her şey oldu!

Burada hane sahibi dışarıdan binbir ses çıkararak esen rüzgârı bir müddet dinler gibi durdu. Sonra yine hikâyesine başladı:

-Bundan böyle yaşamak mecburiyetinde olduğum bu menhus çöle korku ile baktım. Kendimi çok acınacak bir hâlde buldum. Pencereleri kapadığım zaman artık kendimi öldürmeye karar vermiştim. Tabancalarım hemen yanımdaki masada bulunuyordu. Ah... Size söylemeyi unuttum, Paris'ten gelirken sadık dostum olan köpeğimi de beraber getirmiştik ki bu köpek adı bir sokak köpeğinden başka bir şey değildi. Bir sabah kendisini kapımın eşiğinde bulmuş ve kendisine Esrarengiz ismini vermiştim! Ben tam elimi tabancama uzattığım zaman köpeğim avluda havlamaya, hayır, hiçbir şeyle mukayese ve teşbih kabil olmayacak bir surette ve acı acı ulumaya başladı. Öyle bir uluyuş ki işte bu gece esmekte olan rüzgârın inleyişinden başka şimdiye kadar hiçbir şeyi olan o menhus uluyuşa benzetemedim! Kendi kendime: Ne kadar doğru bir anane... İşte köpeğim de bu gece burada bir cenaze çıkacağını, efendisinin kendisini öldüreceğini biliyor da böyle uluyor, dedim. Silahım elimde bir müddet düşündüm. Hayatım neler görmüş ve geçirmiş, şimdi de ölümüm nasıl olacaktı? Bu aralık gözüme hemen yanı başımda duran eski bir dolap ilişti ve içindeki kitapların da hemen umumiyet üzere büyücülük gibi şeytani ilimlere ait olduğunu

gördüm. Elime ilk aldığım kitap “Jora Dağları Büyücülüğü” idi. Ve merakla kitabı açtım. İlk okuduğum ve kırmızı bir mürekkeple yazılmış iki satır: “Şeytanı isteyenler, onu bütün kalplerinin kuvvetiyle görmeye çağırmalıdır ve o, herhâlde gelir!” cümlesi idi. Bundan sonra şeytanı, bu zulmetlerin ve esrarın sultanını kalbinin bütün kuvvetiyle çağırın ve birkaç ay sonra akıllara hayret verecek derecede zengin olarak sevdiği kızı alan birine ait bir hikâye okudum. Yine kendi kendime pekâlâ, dedim. İşte güzel bir masal! Ve kitabı lakaytlıkla yere attım. Dışarıda Esrareniz hâlâ ulumakta idi. Merak ederek pencerenin perdesini çektim ve köpeğe baktım. Köpek sanki birisi tarafından tutulmuş gibi gayri muntazam ve gayrikabil-i izah surette sıçrayıp duruyor ve benim görmediğim bir vücudu ısırma istiyordu. Herhâlde şeytanı içeri girmekten mene çalışıyor. Hâlbuki daha onu çağırmaıştım dedim. Vâkıâ böylece bir alay etmek istedim. Fakat henüz okuduğum kitabın tesiri altında idim. Hususıyla köpeğimin uluyuşu, esrareniz bir surette sıçrayışları, mevkiin bir baykuş yuvasını andırması, sınırlarıma çok fazla bir gerginlik veriyordu. Pencereden çekildim, odada dolaşmaya başladım. Dolaşırken dolabın aynası karşısına gelmiş ve aynada kendimi görmüştüm. Benim o kadar sararmış idi ki kendimi bir ölü sandım. Fakat heyhat! Aynada teressüm eden çehre bir ölüye değil, fakat canlı bir adama, bana ait bir çehre idi ve ben o anda kalbimin bütün kuvvetiyle evet, buna inanınız, şeytanı çağırdım. Çünkü henüz çok gençtim, ölmek bana pek ağır geliyordu. Yeniden zengin olmak, tekrar Paris’e kavuşmak ve bilhassa sevdiğim kızı almak -hiç şüphesiz- benim hakkımdı. Mademki tuttuğum yollardan hiçbirisi beni bu neticeye isal etmedi ve mademki bu işi yapabilecek tek bir çare şeytanı bulmaktı. Ben de kalbimin bütün istek ve kuvvetiyle şeytanı çağırmıştım. Tam bu sırada aynada ve hemen yanımda tuhaf bir hâl oldu. Bir şeyler, evvela bir bulut bir buhar, kesif bir duman, sonra ah evet, sonra fevkalbeşer bir şey oldu ve bir anda iki göz fakat dünyada bir misli daha görülmeyecek derecede güzel ve korkunç iki göz ve nihayet bir insan çehresi teressüm etti ki bu çehrenin ağzı bana:

-Aç, aç, demekteydi. Ben korku ile geriye çekilirken o ağız daima:

-Aç, aç, eğer cesaret edebilirsen dolabın kapağını aç, diyordu ve sonra dolabın kapısına üç defa vuruldu ve kapak kendi kendisine açıldı.

Ev sahibinin hikâyesi tam bu sırada kapıya vurulan üç fiske ile durdu. İhtiyar, hikâyesinin birden canlandığını görenler gibi bir harekette bulundu. Doğrusu hikâyenin dehşeti ile sinirlenmiş olduğumuzdan hepimiz de bu darbelerin kalbimize

vurulduğunu sandık. İhtiyar, düşmemek için duvara dayandığı sırada kapı ağır ağır ve kendi kendine açıldı.

Rüzgâr, hücumunda muvaffak olmuş bir ordunun açtığı gedikten kaleye girişi gibi girdi ve onun arkasından da -vâkıâ biz şeytanı girecek sanmıştık- bir adam girdi, kapıyı kapattı, sonra da eşiğin yanında ve ayakta durdu. Kulaklarına kadar inen geniş şapkası yüzünü saklıyordu. Bizden kendisine bir şey sorulmayınca o şapkasını çıkardı. Meydana tam dağlı bir sima çıktı. Ev sahibi kendisini toplayarak:

-Ne o? Kilyom, sen misin, dedi.

-Evet.

Mabadı var.

Numara 3 Sayfa 7

Kızını yanına alan bir ruh

Üçüncü sayfadan mabat

Malumatfuruşluk addeden genç bir muallime, hafif bir baygınlık geçirmiş ve ancak doktorun koklattığı ruhlarla kendine gelmişti. Mektebin tabib-i hususisi, artık şüphe ve tereddüt bırakmayan bu bedahet karşısında arkadaşlarına şu teklifte bulundu:

-Ben pek çok ispritizma tecrübelerinde bulundum. Fakat hiçbir zaman bu kadar ayan surette ve çağrılmadan gelen bir ruha rast gelmedim. Bunun için kabul ederseniz yarın akşam bir ispritizma tecrübesi yapalım. Gayet iyi medyum olan bir eczacı arkadaşımı da beraber bulduralım.

Teklif kabul edildi ve ertesi akşam tecrübeye başlandı. Doktorun sarf ettiği bütün emeklere rağmen ruhu celbetmek mümkün olamıyordu. Bunun üzerine eczacı sordu:

-Her akşam saat kaçta geliyordu.

-11'de.

-Öyle ise nafiye yere tecrübe ediyoruz.

-Saat henüz 10 buçuk, saati beklemekten başka çare yok.

Şimdi herkes elini masadan çekerek bekliyordu. On bire iki dakika kalarak masanın etrafına toplanmış ve ziyalar söndürülmüştü. Doktor, medyumun vesâtetine müracaata lüzum görmeden sordu:

-Ya ruh, geldin mi? Geldinse haber ver.

Bu davete ruh, öyle müthiş bir tarâka ile cevap vermişti ki herkes tarif edilmez bir dehşet ve hâşiyet almıştı. Masa ellerinden firar edecek gibi aşağıdan yukarıya bir tazyikte bulunuyordu. Hele bir defasında bir ayağını öyle ani ve kuvvetli bir surette kaldırmıştı ki bu darbeden mecliste bulunan genç ve ruhu hadisata gayr-i mutekit muallimenin çenesini incitmişti. Eczacının teklifi üzerine muallime tecrübe masasından uzaklaştırıldı. Muallime çıktıktan sonra masa uzun bir nefes alan insan gibi garip ve esrarengiz bir gürültü yaptıktan sonra gayet hafif darbeler ve itaatkârane hareketlerle cevap vermeye hazır olduğunu anlattı. Doktor kemal-i hürmetle sordu:

-Ya ruh, sen kimsin, adın nedir?

Ruh, muttarit darbeciklerle Fatma ismini bildirdi. Mektep müdüresi atıldı:

-Mektebe yeni yazılan kızın annesinin ismi!

Doktor tekrar sordu:

-Ya ruh, ne istiyorsun?

-Kızımı yanıma alacağım.

-Ne zaman?

-On gün tamam olunca

-Neden alıyorsun?

Doktorun bu sualine masa üçayağını yerden kaldırarak daha şen bir gürültü ile mukabele etti ve bir daha hareket etmedi.

Hastaneye hasta, bi-mecal bir surette gönderilen zavallı kızın dört gün sonra ruhsuz cesedi annesinin gömüldüğü mezara defnolunmuştu.

Mehmet Sırrı

Aziz kari

Öyle zannediyorum ki bu ruh faciasını siz de benim gibi merak ve alaka ile okudunuz. Ben, bu olmuş, geçmiş hadiseyi arkadaşşımdan dinlediğim zaman saatlerce buht ve hayretten kendimi kurtaramamıştım. O günden itibaren ruhiyat mütehasşsılarının, ispritizm âlimlerini eserlerini karıştırmaya başladım. Bu meseile dair neşriyatta bulunan bir mecmuada tesadüf ettiğim bazı muhayyirül-ukul ahval ve hadisat beni bu bapta birkaç makale tercüme ve tahiririne mecbur etmektedir. Eğer bu satırları alaka ile takip ederseniz *Resimli Yurd*'da bu ruhî meseile dair bir hayli faydalı tettebbulara tsesadüf edebileceksiniz.

Paris Türk Yurdu'nda İzmir'in Kurtuluş Bayramı Nasıl Tesit Edildi?

Seda-yı Hak refikimizin 19 Eylül tarihli nüshasında, münderiç mektubunda bir tafsil bildirildiği vecihle ilim ve irfan peşinde Paris'teki Türk gençleri 9 Eylül'de Paris *Türk Yurdu*'nda toplanarak millî bayramımızı şeref ve vakar-ı millîmize layık bir surette tesit etmişlerdir. Paris'teki kardeşlerimiz, mücahede paçavrasını çıkararak namertleri kabul etmeyerek bu mesut günü bütün neşe ve heyecanlarını yaşamışlardır.

Biz duradur bir memleket merkez idaresinde, Türk kardeşlerimizin 9 Eylül bayramını suret-i tesitlerini irâe eden ve muhabir-i mahsusumuz Sıtkı Şükrü Bey kardeşimiz tarafından *Resimli Yurd* için suret-i mahsusada gönderilmiş olan fotoğrafı muhterem okuyucularımıza arz ediyoruz.

Fotoğraf (Resimli Yurd): Resimdeki bu [X] işaretli zat muhabir-i mahsusumuz Sıtkı Şükrü Bey. Arkada aynanın önündeki [X] işaretli hanım kız da Paris'te tahsil ile meşgul olan Rabia Tevfik Hanımefendi'dir.

Perşembe günü akşamı Karşıyaka'da Şark mahfilinde Hilal-i Ahmer menfaatine tertip olunan büyük bahçe eğlencesine iştirak ediniz.

Konser, canlı tablolar, cazbant, raks sahneleri, piyango, endaht, eşya sergisi, muhtelif eğlenceler.

Terzizade Osman Zeki

Son sistem hazır elbise fabrikası

Semere-i Sebat

Abdülkadir kolonyaları

Türk azim ve sebatının meşkûr bir numunesidir. Kolonyalarının latif kokusu, dört mevsimi de ilkbaharda yaşatır.

Şems-i Hakikat

Müşterilerini her mağazadan fazla memnun etmeye muvaffak olan biricik tuhafîye müessesidir.

Hersa Paşa Mağazası

En güzel ve metin kumaşları, en elverişli fiyatlarla satar.

Türkiye'nin Sütü Bisküvisi

Şık millî paket

Sahib-i imtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkezî idaresi

İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada

İhram Mağazası

İhram Mağazası, acayip saba âleminin nefaset ve bedayi noktainazarından sekizincisi ve İzmir'in zarif kadınlarının yegâne telakigâhıdır.

Kazırcı Ali Rıza

Fiyatların ucuzluğu cihetinde rekabet kabul etmeyen İstanbul ve İzmir'in en meşhur ve namdar mağazasıdır.

Sakız Pazarı

Bir defa giden sakız gibi yapışıp, o her şeyi bulunduran asri bakkaliye mağazasının daimî müşterisi olur.

Müdür-i mesul: Ahmet Cemalettin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

Resimli Yurd'un hediye kuponu numara 3

Numara 3 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Gazetecilerin kır eğlencesi

Evvvelki gün şehrimiz gazetecileri başlarında belediye reis-i gayurumuz Muammer Beyefendi bulunduğu hâlde bir kır âlemi yapmışlardır.

Sabahleyin erkenden üç büyük öküz arabasına râkiben yola çıkmış olan erkân-ı matbuat, Kokaryalı'yı geçerek kırlara gitmişler ve beraberlerinde getirmiş oldukları buzağıyı keserek öğle yemeği hazırlığına başlamışlardır.

Anadolu sermuharriri Haydar Rüştü Bey kollarını sıvamış ve kendisine has olan maharetle zeytinyağlı, nefis yalancı dolma hazırlarken *Ahenk* sermuharriri Mehmet Şevki Bey kardeşimiz tekbirler ve tahlillerle buzağıyı kesiyor. Sermuharririmiz Mehmet Sırrı Bey'in eliyle yaptığı kızılıcık hoşafına, Akil Koyuncu Bey buz atarak soğutmaya uğraşılıyor. *Sada-yı Hak* müdür-i mesulü İsmail Hakkı ve müdür-i mesulümüz Ahmet Cemalettin Beyler de cacık, salatalar yapıyorlar. Mezeler ihzar ediliyordu.

Yarım saat içinde *Yeni Asırcı* arkadaşlarımız buzağıyı yüzmüşler ve iştah-aver

bir muhacir kebabıyla Rumeli kayganası pişirmişlerdir.

Biraz sonra umumi neşe ve kahkahalar arasında yemeğe başlanmış ve gazeteci arkadaşlar Haydar Rüştü Bey'in yalancı dolmasını, İstanbul'dan gelen kapalı kutu yalancı dolmalara faik bulmuşlardır. Yemek hitamında Ahenkçi Şevki Bey ayağa kalkarak irticalen atideki nutku irat etmiştir:

“Arkadaşlar,

Bizleri böyle bir araya topladığından dolayı, arkadaşlar, muhterem belediye reisimize arkadaşlar namına ne kadar teşekkür etsem yeri vardır, arkadaşlar. Ama arkadaşlar, bu hayırlı arkadaş toplanması arkadaşlar, bu kadarla kalmamalı arkadaşlar.

Evet arkadaşlar, bütün arkadaşları, bir arada toplayabilecek arkadaşlar bulup o arkadaşları bizim arkadaşlarla tanıştırmak arkadaş yaptıktan sonra bir arkadaşlar birliği vücuda getirmeliyiz, arkadaşlar...”

Şevki Bey'in nutku hararetle alkışlanmış, badehu belediye reisimiz öğle uykusuna yatmak arzusunu izhar ettiğinden dolayı iki ağaç arasına bir salıncak kurulmuş ve Muammer Beyefendi bu salıncağa yattıktan sonra Haydar Rüştü Bey salıncağa hazin ve davudi sesiyle atideki ninniye söyleyerek sallamaya başlamıştır:

Dandini dandini danası da var,

Gazeteci mebusan lalası da var,

Vapurlarının bacası da var,

Uyusun da büyüsün ninni.

Belediye reisimiz bu ninni ile mışıl mışıl uyurken gazeteci arkadaşlar zümrüdin çimen üzerine uzanmışlar, istirahat ediyorlar, aralarında görüşüyorlardı. Sermuharrimiz Mehmet Sırrı Bey, yakında kaleme alacağı 77 perdelik Mektebi Mudhike'nin esaslarını tatlı tatlı uyumaya başlayan müdür-i umurumuza anlatıyor, Haydar Rüştü Bey çimene uzanmış yatan İsmail Hakkı Bey'e son mecmua-yı eşarı hakkında izahat veriyor ve ez an cümle:

Kalemimi sattım,

Narayı attım,

Mebusluğu tattım,

Sırtüstüne yattım.

Nakaratlı cidden sanatkârane manzumesini okuyordu. Akşama kadar bu suretle vakit geçirilerek hasbihal eyledikten sonra erkân-ı matbuat yine öküz arabalarına rakiben şehrin yolunu tutmuşlar ve pek tatlı intibalarla bu kır eğlencesine nihayet vermişlerdir.

Mebusan Küfürleri

Büyük Millet Meclisi'nde bazı milletvekillerinin yekdiğeriyle sert sert münakaşa ve mücadeleleri nazarıdikkatimizi celbediyor. Hâlbuki bazı millet meclislerinde mebuslar yekdiğerine bizdekenden daha acı sıfatlar izafe etmekteymişler.

Lakrova ismindeki Fransız gazetesinin bir muharriri birçok payitahtları dolaşarak muhtelif parlamentolardaki elfaz-ı şedideyi kaydetmiştir. Bu muharrire göre İtalyan parlamentosunda:

Sirke ile beslenmiş uyuz aslan, tuzruhunda pişmiş ringa balığı, eski vazo kırığı ve ilh...

Avusturya'nın Nationalrat meclisinde:

Balık tutkalı, kara kurbağa, çürük üzüm, zehirli mantar kayalığının oğlu ve ilh...

Sırbistan meclis-i mebusanında:

Kuduz beygir gübresi, cırlak esrarkeş, ölü kafalar taciri, hürriyet katili ve ilh...

Alman Zaynştak meclisinde:

Kurtlu domuz sucuğu, çöl çiçeği, kızıl deliler padişahı, zehirli domuz yavrusu ve ilh...

İngiltere'deki avam kamarasında ise:

Eski kanunlar bezirgânı, iste boğulmuş şeref taslağı, İrlandalı balıkçı gemisi halatı, [] arta kalmış kumaş hurdası, tabirleri kullanılmakta imiş.

Demek oluyor ki yine bize şükretmek düşüyor.

İzmir'in Meşhur Simaları Serisinden: Numara 2

Karikatür: Mübadele komisyonun çok ah almış reisi Teyfik Rüştü Bey

Terkibibent

Gazeteci mebus lisanından:

Dünya-yı deninin seher ü şâmına hem yuf

Yuf mevsimine, leyline, eyyamına hem yuf

Ol kahpe kime eylemiş ibraz-ı sadakat?

Mazisine yuf, hâline, encamına yuf

Ümmid-i vefa eylemeden şekline bir bak

Yuf kamburuna rûy-ı siyeh-fâmına hem yuf

Minnet mi eder öyle deniye er olanlar?

Ezvakına yuf, derdine, âlâmına hem yuf

Aldanma sakın gösterecek olsa güler yüz

Yuf kahrına, yuf lütfuna, enamına hem yuf

Diğerlere şampanya sunar, bizlere zehr-ab

Yuf [], yuf badesine, camına hem yuf

Bazar-ı tevekkülde bizi koydu tehîdest

Tahvillerine akçe ve iphamına hem yuf

Memul-ı huzur eyleyen ahmakların ondan

İzan u hayaletine, evhamına hem yuf

İnsan ona derler ki duyar neşe kederden

Şâdan olarak avdet eden yok bu seferden

Yeni Zenginlerin Çalım

Ressam: Bazı manzaralar yapmağımı emretmişsiniz. Tabiatın ne gibi manzaralarından hoşlanırsınız?

Zengin: Seyahati çok sevdiğim için deniz manzaralarını tercih ederim. Bana evvela Bahr-i Siyah, Bahr-i Ahmer ve Bahr-i Sefid'in resimlerini yapınız. Bilhassa Bahr-i Siyah ile Bahr-i Ahmer'i teressüm ederek siyah ve kırmızı boya has olmasına dikkat edeniz ki levhalar canlı olsun.

Ressam: !!!!

Anadolu'nun Bir Ricası

Haydar Rüştü Bey velinimetimizden, gazetemize derci ricasıyla atideki ilanı aldık. Bitarafliğimize binaen aynen dercediyoruz.

Anadolu'nun hediyesi

Karilerinden gördüğü rağbet ve teveccühten dolayı satışı bir türlü bine tecavüz edemeyen Anadolu muhterem karileri için bir müsabaka tertip etmiştir. Anadolu'nun baş makalelerini bir hafta sıra ile hezeyan-ı dimağa tutulmadan usanç getirmeden ilk satırdan imzaya kadar okuyabilen karilerimize etrafi inci kakmalı ve murassa bir kıta:

Mai nazar boncuğu

Çince ve Sanskrit lisanlarından tercüme ettiğimiz hikâye ve tefrikalarımızı anlayabildiklerini ispat eden karilerimize ise mine zemin üzerine hatt-ı celi ile yazılmış bir:

“Maşallah” levhası takdim edeceğiz.

Karilerimiz bu müsabakada ibraz-ı ehliyet için çalışırlarken çıldırırlarsa *Anadolu* bu husustan dolayı hiçbir gûnâ mesuliyet kabul etmez.

Karikatür:

-Selmacığım, seni sevdiğimi, senin için hayatımı bile fedaya hazır olduğum

ağabeyime açtım. Bilir misin ne dedi? “Selma için hayatını fedaya lüzum yok. On lira feda edersin mesele halledilir” dedi.

-Bak terbiyesize! Ben müddet-i ömrümde şimdiye kadar hiçbir kimseden yirmi liradan aşağı para kabul etmedim ki.

3.4. Resimli Yurd Numara 4

Sayı 4 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 30 Eylül 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Garp Medeniyetinin Silahsız Şakileri

Fotoğraf: Kramer'de dört beş ecnebi dansözü, safdil gençlerimizi nasıl soyuyorlar?

Aptal aldatan tebessümleri ile zebh edilecek gözleri bağlı kurban arayan bu ipek elbiseli, zehirli tebessümlü cellatların ellerine düşenler başlarını kaybetmezler. Fakat onların sürmeli gözlerden ibaret olan bıçakları yalnız ceplerinin içindeki cüzdana, göğüslerdeki tecrübesiz kalplere havale olunur.

Numara 4 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Teceddüt, çıplaklık ve ahlak düşkünlüğü değildir

Başta büyük Gazi'miz olduğu hâlde, her düşünen başın teceddüt yolunda kat-ı mesafe etmek, mütemadiyen ilerlemek ile meşgul bulunduğu bir zamanda teceddüt

aleyhinde bulunacak bir adamın cemiyet-i beşeriye arasında dolaşması, muzır ve mühlik bir canavar gibi başının koparılması lazım geleceğini herkesten evvel bağırarlardan olmakla müftehiriz.

İçtimai inkılabımızın ve bilhassa kadınlar hukukunun idari ve adli tebeddülâtın mevzubahis bile olamadığı zamanlarda “Müsavat İsteyen Bir Kız!” namıyla yazıp heveskârlara vaz-ı sahne ettirdiğimiz içtimai bir piyeste, ileri sürdüğümüz mesailin ancak küçücük bir kısmı ile iştilal edilebileceğini ve bugün pek çok kişilerin medar-ı iştiları olan mevzuları bir tez olarak onlardan pek çok zaman evvel müdafaa eylediğimizi icabında ispat edebileceğimiz için teceddüdün bazı muhitlerde uğradığı yanlış tefsirler hakkında söyleyeceğimiz beş on sözün de su-i tefsire uğrayamayacağından emin bulunmaktayız. Evet bazı yerlerde her türlü ahlak kayıtlarını yeryüzünden kaldırmak isteyen bazı ifsat edilmiş ve müfsit muhitlerde teceddüde çok yanlış bir mana verildiğini görünmekle meyus ve dilhun oluyoruz. Bu hasta ve mütefessih ruhlara göre yenilik; çıplaklık, terakki; her zevkten ahlak ve iffet endişelerini nazarıtibara almaksızın hisse-yab olmak, temeddün-i maddi olmayan her şeye kıymet vermemekten ibarettir.

Hâlbuki her şeye rağmen muzaffer olmasını temenni ettiğimiz teceddüt cidalinin en parlak ve kahir muvaffakiyetlerle tetevvüç edebilmesi için ona verilmek istenen bu çirkin manaları ondan refetmeliyiz.

Bizi en ziyade bu satırları yazmaya sevk eden sebep, bazı evliya-yı etfalın bazı açık saçık resimlerle beraber resimlerden daha üryan daha ziyade hicap-aver muhavere ve hikâyelerle dolu risale ve kitapların aile hayatına, genç kalp ve ruhların samimiyetine döktüğü zehirler hakkındaki şikâyatı olmuştur.

Biz, karilerimizin bu husustaki şikâyetini yalnız bugün nazarıtibara almış olmuyoruz. Bundan bir sene evvel aynı mealdeki şikâyetnamelerin matbaamıza yağmasıyla Seda-yı Hak'ta “Serbestlik Çıplaklık Değildir” unvanıyla millî bir roman yazarak tefrika etmiştik. Karilerimizin bu eseri takip hususunda gösterdikleri tehalük bize müracaat ve şikâyetlerinin samimiyetini ispat eylemişti. Yalnız o zaman da söylediğimiz vecihle bugün de karilerimize hatırlatmak istiyoruz ki böyle şeylerin menini veya ıslahını münhasıran 5-10 gazete makalesinden veyahut hükûmetin bu bapta neşredeceği birkaç maddelik bir kanundan intizar eylemek doğru değildir. Bu hususta herkese yolunu gösterecek, haddini bildirecek aile reislerinin evlerinde tatbik

edecekleri terbiye ve ahlak sistemleridir.

Biz bazı müfret muhafazakârların veyahut gösterişli mutaassıpların iddia ve talep ettikleri gibi gençlik için yazılacak yazıların münhasıran asık çehreli, akıl hocalığı yapan, bitip tükenmeyen yavan ihtarat ve tembihattan ibaret olmasını arzu edecek kadar gayritabiilik gösteremeyiz. Biz pekâlâ biliriz ki gençliğin neşe, zevk ve tarab, münakaşa kabul etmez bir hakkıdır. Yine itiraf ederiz ki hülya ve emellerle yanıp tutuşan gönüllere ihtiyarların romatizma acılarını andıran mûzî şiir ve hikâyeler arz edemeyiz. Gençlik böyle yazılara karşı elini, burnunun üzerine koyarak bizimle alay eder ve bunda yerden göğe kadar hakkı vardır.

Yalnız yine gençliğin hamali hayal ve emellerinin yüksekliği namına bu yazılarda biraz daha fazla nezahet, bir miktar daha az saygısızlık talep etmekte kendimizi haksız bulmuyoruz. Esasen bu nefis risaleleri çıkaranlar, bu enfes resimleri yapanlar, ahlak-ı umdelerini mektep çocuklarını saffetini, gençlerin selametini rencide etmeden, sakatlamadan da bu muvaffakiyetleri elde edebilecek kıymetli sanatkârlarımızdan mâdutturlar. Pekâlâ bilirler ki bir kadını güzelleştirmek için soymak, zarif bir nükteyi beğendirmek için ona masum gözlerin bakamayacağı bir şekl-i şehevî vermek icap etmez.

Kadın zarif tüllere bürünerek örtünmeye başladıkça güzelliğini arttırır. Nükteler, ince zekâ lemaları ile süslendikçe düşündüren bir tebessüm gibi mahzuz eder. Zarif, pür nükte karikatürler gençliğin zekâ ve ferasetini bilmeyen en durgun ve kaba zihinlere cila veren manevî bir iksirdir. Bir milletin dirayet, feraset ve zarafeti ancak mizah gazetelerinin -her cihetten- mükemmeliyeti ile ölçülebilir. Bu hakâyıkı tasdik ve kabul ettikten sonra her şeyi iğneleyen, kibir ve azameti kamçılayan, riya ve tabasbusu ısıran liyakatsiz gasp edilen mevkilere çatan, beşuş bir çehre ile en ağır tarizleri kabil-i hazım bir hâle sokan düşündürerek güldüren, güldürerek düşündüren mizah, karikatür aleyhinde bulunmak aklımızdan bile geçmez. Yalnız bu derece takdir ve taziz ettiğimiz bir mekteb-i bediinin bu derece iğrendiren çıplak levhalarla bezenmesini, yine o mektebe olan hürmet ve muhabbetimizden istememekte kendimizi haksız addetmiyoruz.

Sonra mizahın, karikatürün ruhu, felsefesi hayatın garaibini, beşerî zaaf ve noksanını teşhir ederek biraz ıslahına çalışmaktır. Hâlbuki bazı gazeteler mizahın bu felsefesini bu gayesini anlamayan veyahut anlamak istemeyen

Mabadi yedinci sayfadadır.

Kokaryalı Kurbanları

1

Gittiler, gonca geldiler, gülerek,
Koştular pür heves cıvıldaşarak
Uçtular neşeden kanat açarak,
Uçtular sanki bir avuç kelebek
Kuşcağızlar, görün, nasıl handan
Toplaşırlar çıkıp bir yuvadan!

2

Haklıdırlar, bugün değil mi cuma (cum'a)
Haklıdırlar, biraz açılınsınlar
Handeler serpererek saçılınsınlar

Pek güzelmiş diyordular, sinema
Tazedir, yavrudur gezip gülecek
Hakkıdır neşe, sahne, hande, çiçek

3

-Geç niçin kaldılar fakat bu kadar?
Ah o gamsız o kaygısız gençlik!
Böyledir işte saygısız gençlik
Nerededirler? Karardı işte sular
Mutlaka gelmeliydiler artık
Kızlar! İnsafınız da çok azıcık!

4

-Gerçi ekser düşerdim evhama

Kim fakat böyle hâl ederdi hayal
Yangın olmuş! Fırak! Acıklı zeval!
Hem yanan yerde işte bak! Sinema!
Kurtarın! Kurtarın! Aman! İmdat!
Kurtarın! Yoksa yandı nara Fuat

5

Kurtaran olmamış ve yanmışlar!
Pek büyük bir cinayet işte bu, ah!
Almıyor havsalam, yaman bu günah!
Bakmayıp bunca gamlı aileye
Kim kaza derse bu haileye
İftira eylemiş olur feleğe

6

Yok, bu, asla kaza değil, asla
Kastı yok kimsenin fakat bu yeter
Hırsla kurban olur mu bunca beşer?
Yandı en son nigâr da vaveyla?
Cehl ü hırsın bu bir faciasıdır
Hissetin kanlı bir şenâsıdır.

7

Kudretim yok devama, dilhunum
İbret olsun dedim de söylendim
Yoksa hep gizli ağlarım kendim
Ben doğuştan bu türlü mahzunum
Muntabidir yüzümde şahsi elem
Sessiz, inler gönül tutup matem

8

Yavrular koştular fakat heyhat
Koştular, gittiler ve gelmediler
Bekliyormuş meğer o yerde memat
Bandılar söndü gözlerimdeki far
Cehle kurban gidip o mazlumlar
Yandılar vah zavallı masumlar!

Fuat Hulusi

Haftanın Derdi

Temettü vergisinin istifasında mantıksızlık

-Maliye vekili beyefendinin nazarıdikkatine-

Bir ecnebi ticarethanesinde müstahdem bir Türk genci geçen gün diyordu ki:

“Ecnebilerle vaki olan mütemadi temaslarım neticesinde muttali olduğum hakikat şu ki bunlardan kısm-ı azamı hükûmet-i cumhuriyetimizin kendilerinden istifa eylediği temettü vergisi vesaire gibi rüsum ve tekâlifî pek haklı buluyorlar. Yalnız onları düşündüren, müşkülata sokan cihet bu rüsum ve tekâlifin tarz-ı istifasıdır. Emin olunuz ki ameli, vakit kaybettirmeyecek bir surette istifa edilecek bir vergiyi ne kadar ağır olursa olsun herkes sevine sevine verir.”

Ben de düşündüm ve dostuma hak verdim.

Evet, biz de en ağır olan cihet vergiden ziyade vergilerin tarz-ı istifasıdır. Misal olarak temettü vergisini ele alalım:

Gazetelerde okuduk: 1341 senesinin temettü vergisi için alakadaran bu eylül nihayetinde yani sene-i maliyenin martta başladığına göre, tamam beş ay evvel beyanname vermeye mecbur tutuluyor. Bu talebin ne derece şuursuz ne kadar menafî-i hazineyi muhil olabileceğini anlamak için insan mütehassıs bir maliyeci olmasına hiç de lüzum yok.

Her müesseseyi, her ticarethaneyi, her şirketi, memurlarının 1341 senesindeki

şehri ve senevi kazançlarını beş ay evvelden bildirmeye mecbur etmek, bu devletin tam takır hazinesine yüz binlerce liranın girmesine mâni olmak demektir. Zira merkezleri ekseriya memalik-i ecnebidde veya İstanbul'da olup burada ancak birer şubeleri bulunan müessesat ve şirketler, memurlarının 1341 senesindeki maaşlarının ne olabileceğini bilmezler ki bunu beş aydan evvel haber verebilsinler. Onlar da 339 senesindeki maaşları tespit ederek işin içinden çıkıyorlar. Hâlbuki bu gibi müessesatta bilhassa ecnebi ticarethanelerde yılbaşı münasebetiyle memurların maaşlarını zamâim icrası pek muhtemeldir. Bu zamlar yapılıncaya ya yeniden bir beyanname tanzimi veyahut da hükûmete karşı yalancı vaziyetinde kalınmak şıklarından birisi ihtiyar edilmek lazım geliyor ve ilk beyannamenin tashihi için yeniden bir beyanname tanzimiyle daire daire koştuktansa ekseriya ikinci şık ihtiyar olunuyor. Bu suretle hazine-i memlekette beş aylık bu isticalden menfaat yerine mazarrat görüyor.

Acaba bu isticale sebep nedir? Eğer maksat temettü vergisinin bir an evvel tahakkuku ise 1341 senesinde maaşlar ve muhassasata zamâim icrası takdirinden, yeniden bir beyanname tanzimine mecburiyet hasıl olduğuna göre her şey yeniden tashih edilecektir demektir ve bir tahsil şubesi memur vergiyi hesap edip sadece...

Mabadi yedinci sayfadadır.

Numara 4 Sayfa 3

Bir Haftada Olup Bitenler

Ragıp Paşa vefat etti

Eski Aydın eyaletinin, vilayet hâline ifrağında teşkil edilen meclis-i kebir azalığına ve badehu meclis idarelerin teşekkülünde mecalis-i mezkûreye intihap edilen ve birçok seneler İzmir Belediye riyasetinde bulunarak 1293 küşat edilen ilk Meclis-i Mebusan'a Aydın vilayetinden mebus intihap olunan Şeyhül-Eşraf Ragıp Paşa, 2 Eylül 340 Perşembe günü akşamı 100 yaşlarında olduğu hâlde ve birkaç gün evvel Göztepe'deki köşkünde kazaen düşerek diz kemiğinin kırılmasından müteessiren vefat etmiştir.

Merhum meyl-i meali ile melûf, züht ve takva sahibi bir pir-i muhterem idi. Meclis ülfetinde bulunanalar şayan-ı hayret bir hafıza ile derhatır eylediği vaka-i maziyi, nakil ve hikâyesinde canlı bir tarih huzurunda bulduklarına kani olurlar ve

kendisini kemal-i lezzetle dinlerlerdi.

İşgal-i meşumdan biri Göztepe'deki köşkünden hiç dışarı çıkmamış ve zaaf-ı piri ile de bugün bütün kuvvetten düşmüşken istirdat-ı mesut bu asır-dide ihtiyara kuvvet vermiş ve bir iki ay evvel beşuş ve mesut bir çehre-i saffetle sevgili memleketini birkaç defa gezmeye çıkmış idi.

Ragıp Paşa merhum, Reis-i Cumhur Hazretlerinin refika-i muhteremeleri Latife Hanımefendi ile muhterem mebusumuz Mahmut Esad Beyefendi'nin refikaları hanımefendinin büyük dayıları ve belediyemiz etbâsından Doktor Muzaffer Bey'le sağlık muayenehanesi sahibi Doktor Reşat Bey'in büyük pederleri idi. Aile-i kederdidesine beyan-ı taziyet ederken merhum için de Cenabıhak'tan mağfiret niyaz ederiz.

***Fotoğraf:** İlk Meclis-i Mebusan'a Aydın vilayeti namına mebus intihap edilen ve perşembe günü akşamı rahmet-i rahmana kavuşan Ragıp Paşa.*

Hayırlı bir Türkoğlu

İnce oğlu Hamit Şevket Bey kardeşimizi bütün İzmir tanır. Sonra yine herkes bilir ki yardım ve muavenetin mevzubahis olduğu herhangi bir işte, Hamit daima ilk safta ahz-ı mevki etmiştir.

İşte Erzurum felaketzedeleri menfaatine şehrimiz Hilal-i Ahmer Cemiyeti tarafından geçen perşembe günü akşamı Karşıyaka'da tertip edilen baloya, bu hamiyetli ve necip Türk genci 500 lira vererek iştirak etmek suretiyle yüce kalbinin ulviyetini bir kere daha ispat etmiş oldu.

Türk üstadı Tamburi merhum Cemil Bey'in oğlunu bütün masarif-i tahsilisini deruhte ederek Avusturya'ya göndermek hayırhahlığını gösteren de yine Hamit Şevket idi. Biz *Resimli Yurd*'un bu sütununu yüksek kalpli hemşehrimizin bülent nâsiyesiyle tezyin ederken aynı maksad-ı hayra otuz lira göndermek suretiyle bu memlekete ve bu milletin felaketlerine tamamıyla yabancı kaldığını ve daima da kalacağını ispat etmiş olan Osmanlı Bankası'nı da alenen ayıplıyoruz.

Esasen Hilal-i Ahmer'imiz bankanın millî felaketimizle istihza eder gibi gönderdiği bu meblağı kendisine iade etmek suretiyle Türk izzetinefsini ceriha-dar eden, Türk nân nimetiyle yaşamış bu yabancı müesseseye, küçük bir nezaket dersi

vermiştir. Hilal-i Ahmer cemiyetini bu mütecellidâne hareketinden dolayı tebrik ederiz.

Şehrimizdeki müteaddit Türk ve ecnebi müessesat-ı ticarisi de bu emr-i hayra azami derecede iştirak ederek ibraz-ı hamiyet etmişlerdir. Bu ecnebi misafirlerimiz de nimet ve kadirşinaslıklarından dolayı sayan-ı takdir ve tebriktirler.

***Fotoğraf:** Her vesile ile bu vatanın hayırlı bir evladı olduğunu ispat eden bir Türk genci İnce oğlu Hamit Şevket Bey*

Dünyada Neler Oluyor?

Elektrikle fidan tedavisi

Elektrikle birçok hastalıkların tedavi edildiğini biliriz. Lakin elektrik cereyanının bazı nebatat hastalıklarına da birebir geldiğini yeni işittik. Hâlbuki nebatatın elektrikle tedavisi keşfedilmiş ve bu tedavi İngiltere ve Avustralya'da çoktan beri tatbik edilmekte bulunmuştur.

Resimde görüldüğü vecihle hususi bir elektrik cihazı sayesinde kurumaya başlayan hatta yarısı kurumuş olan fidanlar yeniden filizlenip iade-i hayat etmektedir. Bilhassa meyve fidanlarıyla, gül fidanlarına elektrik tedavisi pek iyi gelmekteymiş. Hatta Avusturalya'da maruf bir çiftçinin pek sevdiği bir gül ağacı, hemen hemen tamamıyla kurumuşken elektrik cereyanı ile iade-i sıhhat etmiştir.

İstikbalin ekspres katarı

Resmini gördüğünüz, bu torpile benzeyen garip alet, bir torpil bir obüs bomba değildir. Hayır, hayır, bu resim size istikbalde ekspres trenlerinin nasıl olabilecekleri hakkında bir fikir veriyor. İzah edelim:

Geçenlerde Amerika'da yolcu trenlerinin şekl-i müstakbeli hakkında bir müsabaka açılmıştı. New Yorklu bir mühendis tarafın vücuda getirilmiş olan bu model işte müsabakada birinciliği almış bir ihtiradır. Bu model, cesim bir obüs şeklinde olup müzeyyen kompartımanları yatak ve yemek salonlarını ihtiva ediyor ve elektrik müteharriktir. Tren kalın ve metin demir ayakların üzerine girilmiş havai bir raya asılıdır. Saatte müthiş bir süratle hareket edebilmektedir. Acaba bir gün olacak da bu

trenlerle seyahat ederek İzmir'den Bandırma'ya iki saat içinde gidebilecek miyiz?

İzmir'i derin mateme gark eden Kokaryalı yangını intibaatından

Fotoğraf (Resimli Yurd):

Hepimize kanlı gözyaşları döktüren korkunç hailenin sahne-i cereyanı: Meşum Kokaryalı sinemasının yangından sonra alınan resmi.

(Sağda yukarıdaki resim) Facianın mecruhlarını bir ana şefkati ile kucağına alan memleket hastanesi (X işaretli çocuk) Doktor Sadık Bey kardeşimizin, yanan kayınbiraderi merhum Namık

(Soldaki melek elbiseli hanım kız) Yine bedbaht doktorun, sağ kolunun yanmasıyla hayatı kurtarılan melek sîret ve melek sima baldızı Macide. "Macide'nin bu resmi 9 Eylül'de İzmir'in kurtuluş bayramında, minnettar İzmir'in, kurtarıcı Mehmet Bey'e minnet ve şükran çiçeklerini takdim etmek üzere yaptığı canlı tablodan alınmıştır.

Numara 4 sayfa 4

Bin Sene Yaşamak Mümkün Müdür?

Bu suale erbab-ı fen derin tetkiklerden, tecrübelerden sonra cevaben diyorlar ki: "İhtiyarlığın önünü almak mümkün olursa hiç şüphesiz evet." Profesör Mençikof ise çok yaşamak için yoğurt yenilmesini ve asude yaşanılmasını tavsiye ediyor.

Hayatı sevmek meşru bir histir

Hiç şüphe yok ki biz insanların en ziyade sevdiğimiz şey canımızdır. Tabir-i diğerle hepimiz yaşamayı, mümkün olduğu kadar fazla yaşamayı isteriz. Bu his bizde o kadar tabiidir ki beni nevimizden birisini, bu hisse tabi görmesek yani yaşamayı istemeyen bir insana rast gelsek hemen onun deliliğine, hissizliğine hükmederiz.

Tabiidir ki yaşamayı severiz demekle, hayatımızı muhafaza için her şeye razıyız demek istemiyoruz. Farzen hayatımızı bu kadar sevmekle beraber müdafaaten ırz ve namus ve muhafaza-i vatan için icabında hayatımızı fedayı göze alabiliriz.

Lakin bu istisnai şeraitten sarfinazar edilince hiçbir insan, hayatını, canını fazla sevmekle tahtie edilemez. Birtakım bedbin, zevksiz, ümitsiz insanlar ne derlerse desinler hayatın, yaşamak zevkinin tatlı, pek tatlı tarafları olduğu şüphesizdir. Zaten yaşadığını hissetmek, hareket eylemek, nefes almak, kımıldamak hatt-ı zatında birer zevkten başka bir şey midirler?

Fotoğraf: İnsanlara hizmet edenlerden Profesör Mençikof

Kurun-ı Vustâ'nın simya mütehassısına mukabil, son asrın bu büyük fen adamı ihtiyarlığın gerilemesi için yoğurt yenilmesini ve asude yaşanılmasını tavsiye ediyor.

Abıhayat çeşmesi

İşte bu itibarla insanlar her zaman canlarını sevmişler, yaşamayı istemişler ve daima, daima ölümden kaçınmışlardır. Binaenaleyh ta eskiden beri ömr-i beşeri uzatmaya ve ölüm başlangıcı demek olan ihtiyarlığa mâni olmaya uğraşıp durmuşlardır.

Dünyanın her lisanında karşılığı bulunan ve bizim abıhayat çeşmesi dediğimiz güya ömür uzatıcı muhayyel su efsanesi, bu çok yaşamak arzumuzun candan özlenilen bir latife tarzında tecellisinden başka bir şey değildir.

İşin asıl tuhafı, Kurun-ı Vustâ'da bazı memleketlerde ez an cümle Fransa'da bu abıhayat çeşmesinin nerede olduğuna dair yazılmış eserlere de tesadüf edilmesidir. Mesela *Huon de Bordeaux* unvanlı eserde, bu tılsımlı çeşme suyunun nereden geldiği bile şöyle rivayet ediliyor: “Bu su Nil'den ve dünya cennetinden geliyor ve öyle bir hassası var ki bir hasta kimse bu sudan içse derhâl şifa-yab ve ihtiyar bir kimse içse otuz yaşında bir civan olur.”

Bu kanaat, o zamanki kafalarda o kadar yerleşmişti ki Amerika keşfedildikten sonra abıhayatın yenedünyada bulunduğu karar verilmiş ve bir İspanyol gemicisi tılsımlı çeşmeyi ararken Florida'yı keşfetmiştir.

Fotoğraf: Abıhayat İçmiş Bir Adam

Elyevm 168. yaşını idrak etmiş olan resmini gördüğünüz Batistipuli nam Korsikalı acaba abıhayat çeşmesinin nerede olduğunu keşfetmiş midir dersiniz?

İlm-i simya ve iksir-i azam

İnsanlar abıhayat dedikleri bu sudan ümitleri keser gibi olunca bu tılsımı bizzat kendileri aramaya başladılar ve dört el ile ilm-i simyaya sarıldılar.

1510 sene-i miladisinde Bacon bir kitap neşrederek ömrü uzatmak için altın, inci ve kıymetli taşlardan mürekkep müstahzarat tavsiye ediyor ve Konts Demon isminde bir Fransız asilzadesinin bu terkiyat sayesinde 140 yaşına yaşamaya muvaffak olduğunu söylüyordu.

Zamanında bu terkipler revaç buluyor. Çok yaşamak isteyen zenginler avuç dolusu paralar sarf ederek bu ilaçları alıyorlar lakin tabii bir fayda görmeyince yeni şarlatanlara ve yeni tertiplere terk-i mevki ediyorlardı.

İlm-i simya vasıtasıyla ölüme çare taharrisi 18. asr-ı miladiye kadar devam etti. Hatta Fransız ihtilalcileri tarafından kafası koparılan Marie Antoinette'in tabib-i hususisi bile böyle bir ab-ı hayat bulduğu ve kraliçeye içirdiğini ilan etmişti.

Abıhayattan ümidi kesince

Bugün artık abıhayata, altın müstahzaratına inanacak kimse kalmamıştır. Lakin yaşamak, ölümü hiç tatmadan ebediyen yaşamak arzusu da kalbimizden silinmiş değildir.

Bir mahallede yüz yaşını geçmiş birisinin mevcudiyeti işitildi mi gazete muhabirleri hemen o pir-i saldıdenin etrafını sararak tul-ı ömrün sırrını öğrenmek istercesine o adamın tarz-ı hayatı hakkında sütunlar dolusu yazı yazarlar. İstanbul'daki meşhur Kürt Zaro Ağa'nın mütarekeden sonra İstanbul ve Amerika matbuatında uyandırdığı velvele elan hatırlardadır. Elhasıl, çok yaşamak arzusu insanlığın yaşadığı müddet payidar olacaktır.

Acaba ihtiyarlık nedir?

Yaşayan her şeyin ihtiyarlığa, dolayısıyla ölüme doğru gittiğini nazarıtibara alırsak ölüme çare düşünmek için evvela ihtiyarlığa mâni olmak ve bunun için de ihtiyarlanmanın ne demek olduğunu tetkik etmek lazım gelmez mi?

Evet, neden ihtiyarlıyoruz? Neden yaşıımız ilerleyince saçlarımız bembeyaz oluyor? Derimiz büzüşüyor? Pazılarımız zayıflıyor?

Bunun ilk sebebi vücudumuzu teşkil eden ensicenin yıpranmasıdır. Bizim uzviyetimiz bir makineden başka bir şey midir? Tabiidir ki her işleyen makine gibi vücut-ı beşer de işleye işleye yıpranıyor.

Demek oluyor ki pek yeni bir makine gibi doğan her vücut yaşadıkça, çalıştıkça eskiyor ve nihayet bir gün duruyor ve biz bu durmaya ölüm diyoruz.

Sonra da bedenimizi mikropların hücumlarına karşı müdafaa ve muhafaza eden milyarlarca hüceyreler var. Bunlar da yaş ilerledikçe kuvvetlerini kaybediyorlar ve yavaş yavaş ensicemizi muhafaza vazifesini ifa edemez bir hâle geliyorlar.

Fotoğraf: Kurun-ı Vustâ'da bir ilm-i simya mütehasısının laboratuvarı

Garip ve iptidai aletler, esrarengiz iksirler ve ocağın köşesinde duvara asılmış hayvan kafaları, iskeletleri... İşte Kurun-ı Vustâ'nın simyacısı bütün bu esrarlı ve korkunç şeyler ortasında tul-ı ömür tilsimini aramakla hayatını heder ederdi.

Bin sene yaşamak mümkün müdür?

Bu izahat verildikten sonra şimdi asıl mevzumuzda gelebiliriz. Bin sene yaşamak mümkün müdür?

Bu suale cevap vermezden evvel, karilerimizin hatırlarına tebâdür etmesi pek tabii olan: "Acaba ebediyen yaşamak mümkün müdür?" sualine derhâl hayır cevabını verelim.

Hayır! Ölüme çare bulmak mümkün değildir. Zira yukarıda söylediğimiz gibi yaşıyoruz ve yaşadıkça da ensicemiz eskiyor, yani ihtiyarlıyoruz. Binaenaleyh ölüme çare bulmak demek ihtiyarlığı geriletmek, ihtiyarlamamak demek olmaz mı? Bir gün olup da fen, ihtiyarlığa çare bulursa çok yaşamak da mümkün olmuştur denilebilir.

Fotoğraf: Saldide ve buruşuk bir bakire

Ya ehyevm 147. sal-ı hayatını dolduran şu matmazel Margarti Taska'ya ne buyurulur? Anlaşılan buruşuk bakirenin dünya evine girmemiş olması ömrünü uzatmış olacak.

Mençikof'un bulduğu çare neymiş?

Bu meseleyle en ziyade meşgul olan ilim adamı Profesör Mençikof'tur. Mumaileyh ihtiyarlığa fennî bir surette mücadele için senelerin teakubu ile ensicemizde yıpranan hücreleri kuvvetlendirmek ve bunlara evvelki günlerini iade etmekten ibaret olan bir yol tutmuş, bunun için bazı hayvanların dalaklarından mürekkep bir serum keşif eylemiştir.

Lakin itiraf edelim ki bu mütefennin adamın keşfi ilerlememiş ve yeni serumlar ihtiyarlığı geriletememiştir. Mâhâzâ mumaileyhin yoğurt ile tagaddi edilmesi hakkındaki nazariyesi çok revaç bulmuş ve bir Türk yemeği olan yoğurt sayesinde pek çok faydalar temin edilmiştir.

Son keşif olunan aşılarla gelince

Son zamanlarda harikulade hassalarca akli durdurucu meziyetlere malikiyeti iddia olunan aşılarla gelince bu ihtiranın son asır doktorluğu için pek şerefli bir keşif olduğunu söylemek lazımdır.

Zira bu sayede artık yıpranmış bir hâle gelen bir uzvun tecdidi mümkün olabilmektedir. Yalnız şurası unutulmamalıdır ki aşının muvaffakiyetle tatbiki için aşılacak yeni uzvun aynı cins hayvana ait olması lazımdır ve aşı ancak bu sayede muvaffakiyetle yapılmaktadır. Demek oluyor ki değiştirmek, yenilemek, istediğimiz bir uzvu ben-i nevimizden, yani diğer bir adam oğlundan almak lazımdır. Hâlbuki dünyada bir insanın diğer bir insana:

-Azizim, sol kolum eskidi. Seninkini verir misin demesinden daha saçma, daha gülünç bir talep olur mu? Esasen aşının diğer hayvanlardan alınması mümkün olduğunu farz etsek bile ihtiyarlayan bir adamın bütün azaları aynı zamanda eskimiş olacağından o adamı gençletmek için bütün azalarını yeni azalarla tebdil etmek lazım gelecektir ki bunun da imkânı olamayacağı meydandadır.

Netice demek oluyor ki büyük dinimizin pek haklı olarak işaret ettiği gibi lambanın yağı tükenince yani vakt-i merhun gelince herkesin büyük yolculuğa hazırlanması lazımdır.

Şu kadar var ki sakin, muntazam, ihtirassız ve kanaatkâr bir hayat yaşamaya

muvaffak olursak dünya var olduğundan beri sihirbazların, kâhinlerin, âlimlerin, mütefenninlerin peşinde koştukları tul-ı ömrü mümkün merteye ele geçirmiş oluruz. İstanbul'un yeni hamalbaşısı Zaro Ağa gibi 150 yaşını geçmiş olan uzun ömürlü ihtiyarlarla görüşenler, bunların sakin ve sade bir hayat geçirmiş olduklarını söylüyorlar.

Bize kalırsa ihtiyarlığı gerileterek hayatı uzatmak için en müessir bir tedbir heyecandan kaçınıp hıfzıssıhhaya riayet ederek hastalıklardan nefsi mümkün olduğu kadar vikaye etmekten, sakin ve müsterih bir hayat geçirmekten ibarettir. Herhâlde bizden çok yaşayan dedelerimiz ameli olarak bu usulü bulmuşlar. Bizim için de fennin bir yenisini bulmasına intizaren aynı yolu takip etmekten başka yapılacak ne kalır ki?

Numara 4 Sayfa 5

Kramer'de Nasıl Soyuluyoruz?

İzmir'de de bar hayatı denilen medeni soygunculuk başladı. Kordon'da, Kramer gazinosunda bazı safdil gençlerimizin budalaca soyulmalarına şahit olduğumuzdan mahallinde yaptığımız tetkikat ve tahkikat neticelerinde okuyucularımızın enzar-ı ibretine vaz ediyoruz.

Harb-i umuminin yadigârlarından barlar ve bar hayatı İstanbul'da bulunmuş, bu gibi yerleri gezmiş, binnetice maddi ve manevi pek çok zararlara uğramış olan gençler için meçhul bir şey değildir. Avrupa'nın bilaistisna her şehir ve kasabasınca pek mebzul olan bu barlar, İstanbul'da bilhassa müttefikin işgalinden sonra taammüm etmiş hatta Maksim Bar gibi mahaller polis müdüriyeti tarafından men olunduğu güne kadar bardan ziyade en müptezel işlerin terviç-gâhı olabilecek bir randevu mahalli olarak kalmıştı.

Ahlaki varlığımızı hissedilecek derecede sarsan bu nesnelere, altı aydan beri İzmir'de de kendisini göstermeye başladı. Biz bu sütunlarda barların ahlak-ı umumiye üzerindeki tesirat ve mefsededatından ziyade meşhûdat ve mesmuatımızı kısmen kaydetmekle gençlerimizi ikaz, millî ve ahlaki vazifemizi ifa etmiş olacağımıza kani bulunuyoruz.

Kordon'un maruf Kramer Palas'ı, bugün Kramer Bar olmuştur. İstirdattan sonra bir iki isim değiştirmiş bu sabık saray(!) belki de sultanların Türkiye'den

ihracından sonra saray isimlerinin de kalkması üzerine nihayet barda karar kılmıştır.

Buranın müdavimlerini içlerinde birçok doktor, avukat, memur, tüccar vesaire bulunan müteahhil ve bekâr gençler ile ecnebler ve bilhassa şehrimiz konsoloshanelerinden bazılarına mensup kâtipler teşkil eylemektedir. Biraz kurnaz ve bar hayatına vakıf gençler az para sarfıyla çok eğlence temin edebiliyorlarsa da -ki bunlar direktörün hiç memnun olmadığı müziç şahsiyetlerdir- İzmir'den harice çıkmamış olan zavallıların da kaz gibi yolunmaktan başka bir şey yaptıkları yoktur.

Mösyö Şirdetski namında açığöz bir bar, Kordon'un idaresinde ve on iki kişiden ibaret olan matmazellerin(!) vazifesi davet vukuunda masanıza gelerek ellerinizi sıkmak ve sizi yavaş yavaş sızdırarak efendilerin hesabına likör, kurşun (şampanya ile şarabın bir nevi garip halitası) veya şampanya açtırmaya teşvik etmektir. Bu teşvik, kollarını boynunuza atmak, sizi çıldırtacak suni ve sahte işveler yapmak suretiyle ve tam numara alabilecek bir tarzda icra olunur ve zavallı siz de bu sahteliklerin doğruluğuna hükmederek kesenizi açar, mevcudunuzu binbir ağıza temas etmiş dudaklardan alacağınız iğfal-kâr bir buseye feda edersiniz. Eğer biraz [] varsa sakın korkmayınız elli yerine, yetmiş seksen liralık bir taahhüt senedine imzanızı atarak bu mülevves yerden kendinizi -belki de şafak sökerken- sokağa atarsınız ve sonra muvakkaten pişman olursunuz. Olursunuz ama ne çare ki birkaç gece sonra yine oradasınız.

Mansi Vadas, Mariana Oşi, İlosborn, Yutsi, Karatel, Çiçi, Esti, Ada, Elen, Seydi, Deta, Ayt ismini taşıyan bu kızların içinde hakikaten -maceralarını dinledikten sonra- acıyabileceğiniz olanlar yok değildir.

Budapeşteli, Viyanalı, Berlinli olan bu [] en şirin ve güzelleri -ki bunlar dört kişidir- her gece altışar, diğerleri de beşer lira ücret alırlar. Bar müdavimlerinden koparabildikleri kazanç ve hediyeleri de buna ilave ederseniz, gündelikleri bugün pek az kimsenin kazanabildiği bir miktara, on ekseriya ya da on beş liraya balığ olur.

Mamafih kızların bu uykusuz geçirdikleri gecelere mukabil aldıkları on lirayı çok görmemek lazımdır. Çünkü asıl kazanç, bar sahiplerine kalıyor. Yani verdiğimiz paralar kızların cebinden ziyade müstecirlerin kesesine girmektedir. Hatta çok içki kullanamayan bazı dansözlerin, patronların teşvikiyle muhtelif içkileri yekdiğerine karıştırarak cebren içtikleri, bazen de yere döktükleri müşahede olunmaktadır.

Bizce zavallı olan bir ikisini istisna ederseniz, diğerleri bu hayattan çok memnun görünüyorlar ve buraya sırf para kazanmak, soymak için geldiklerini itiraf ediyorlar.

Bunlar bilhassa Amerikalıları soymakta o kadar mahir görünüyorlar ki masalarına biraz yakın oturur ve mükâlemelerine kulak misafiri olursanız, açık göz zan ve telakki eylediğiniz Amerikalıların ne kadar kolaylıkla soyulduklarına hayret ederseniz. Belki de bu da Amerikalıda mahsus garabetlerdendir.

Zavallı olan bir ikisini müstesna demiştik. Evet, bunların içinde Harb-i umumiden sonra bütün Avrupa’da husule gelen işsizlik ve kahtlık tesiri altında bu hayata düşmüş veya düşürülmüş olanlar da vardır. Bunların gözleri, size anlattıklarının riyadan çok uzak olduğunu temin edebilir. Bu bir iki [] -kendi tabirleri vecihle- Peşte veya Viyana’nın en pis ve mühlik meyhanelerinden alınarak aralarına sokuşturulmuş olan Slavlardan çok müştekidirler ve bilhassa bu Slavların fırsat buldukça geceyi herhangi bir erkekle geçirmekte olduklarından çok şikâyetle, zabitanın haklı takibatına maruz kaldıklarını söylüyorlar ve bu takibat yüzünden İzmir’i terk ederek memleketlerine avdet mecburiyetinde kalacaklarını da -makam-ı tehditte mi acaba- iddia ediyorlar.

Fuat Hulusi Beyefendi’nin Türk gencine hitaben yazmış olduğu manzume-i irşadiyedeki şu “Soymak için ancak soyunur Türk’e bu dilber” mısra-yı zarif ve hâkimesinde de anlatmak istediği vecihle silah yerine çıplak kollarla insanlara hücum eden ve cebindekini, tabanca göstermeden çekip alan bu mis kokulu, ipek elbiseli ve ipekten yumuşak temaslarla kudretini gösteren asri yol kesicilerin şerrinden kurtulmak için gençlerimizin budala mevkiine düşmemek için biraz metanet-i iradiye göstermeleri kâfidir.

Fotoğraf: *Kramer’in cazip, renkli fakat zehirli çiçeklerinden: Macar Dansözü Matmazel Mansi Vadas.*

Fotoğraf: *Vücudunu silah makamında kullanan, medeni soygunculardan Dansöz Matmazel Marianna Uş.*

Numara 4 Sayfa 6

Şeytanı Gören Adam

Resimli Yurd'un tefrikası 4, Nâkili: Faik Şemsettin

-Fakat seni bu gece beklemiyordum. Kapının sürgüleri sürülmemiş miydi? Sürgüleri sür hele, Kâtip Adl'i gördün mü?

-Tabii paralar üzerinde...

Bu mükâleme ile gelen adamın vekilharç olduğunu anladık. Bu adam ilerleyerek masanın üzerine birtakım kâğıtlar koydu.

-Pekâlâ, daha bir şey istiyor musun?

Yeni gelen adam bizi işaret etti. Fakat efendisi:

-Bu efendiler mi? Bunlar benim dostlarımdır, dedi.

Vekilharcın simasında haklı bir hayret peyda oldu. Efendisinin dostu(?) o efendisinin dostları olduğunu bilmiyor ve hiç şüphesiz olacağına da ihtimal vermiyordu. Bunun üzerine iç cebinden bir kese çıkardı. İçindeki banknotları masanın üzerine döktü. On iki tane biner franklık kaime idi.

-Mizer ormanının bedeli, dedi.

-Pek güzel [] Karnın aç mı, bu akşam burada mı yatacaksın?

-Hayır efendim, çiftçinin yanında yatacağım. Yarın çok erken işimiz var. Yalnız biraz bir şey yesem.

-Apanzol Ana sana yiyecek verir. Hele onu bul.

Vekilharç mutfağa inerken ihtiyar da paraları cüzdanına yerleştirdi. Biz merakla:

-Dolapta ne gördünüz, diye sorduk.

-Ne mi gördüm? Dolapta gördüğüm şey çok müthişti. Ateşten harflerle bir kelime, müthiş bir kehanet yazılı idi. Bu kelime de "kazanacaksın!" cümlesinden ibaretti. Fakat öyle ateşli bir yazı ki gözlerimi kamaştırdı, yaktı.

Evet, şeytan davetime icabet etmiş ve bana istikbalimi haber vermişti. Ertesi sabah Apanzol Baba beni dolabın dibinde baygın bularak ayılttığı zaman, ben hâlâ o

müthiş ateş yazıyı düşünüyordum ve hâlâ da onu düşünüyorum! Alan:

-Mösyö, dedi. O zaman bir kâbusun tesiri altında idiniz sanırım!

-Kâbus mu? Vâkıâ ertesi gün, ben de bu fikir ve zanda bulundum. Bu bir rüya, bir hayal, bir kâbustur dedim. Kazanmak! Buna kahkahalarla gülmek istedim ve kendimi pek yaklaştığım delilik uçurumundan çekmek istedim. Fakat bu kâbus o kadar müthişti ki ben hâlâ hastaydım. Tam bu sırada Apanzol Baba içeri girdi ve bana:

-Efendi, burada harikulade şeyler oluyor. Köpeğiniz Esrareniz, bugün dilsiz olmuş ve sessiz bir surette havlamaktadır, dedi.

-Evet, Esrareniz o gelinceye kadar dilsiz kalacaktır.

Bunu kim söylemişti? Hiç şüphesiz ben!

Apanzol Baba, bana hayret ve korku ile baktı. Çünkü bu sözleri söylerken benim saçlarım -eski zaman hatifleri gibi- dimdik olmuştu. Bu esnada gözlerimin ihtiyarsız bir surette dolaba dikildiğini gören Apanzol Baba:

-Sizi sabahleyin dolabın önünden kaldırırken dolap öne doğru eğilmiş idi. Onu düzeltmeye çalıştım. Fakat her defasında yine eskisi gibi eğri vaziyetini aldı, dedi.

Apanzol Baba'ya beni biraz rahat bırakmasını söyledim ve yalnız kalınca bütün kuvvetlerimi toplayarak dolabın yanına gittim. Tetkik ettim, hayret ve dehşet. Dün gece karanlıkta okuduğum ateş yazı yine olduğu yerde baki idi ve gözlerimi kamaştırırken bir defa daha okudum:

“Kazanacaksın!”

İkinci kısım

Hane sahibi hikâyesine devam etti:

-Ben hemen gittim. Bu menhus haneden bir deli gibi kaçtım. Dağların havası zihnimi açtı, sınırlarıma biraz sükûn verdi. Akşam eve döndüğüm vakit tam manasıyla sakin ve müsterih idim ve karar vermiştim. Köpeğim sadece tabii bir sebep hasebiyle dilsiz olmuştur. Dolaba gelince bu da o kadar ehemmiyet verilecek bir mesele teşkil edilemezdi. Hiç şüphe yok ki dün gece ve bu sabah, içinde gördüğüm cehennemî yazılar meraklı bir adamın, kim bilir hangi sebeple ve evvelden yazmış olduğu birtakım yazılar idi. Akşam, yemeği yedim ve aynı odada yattım. Hiçbir hadiseye

tesadüf ettim. Ertesi gün noterim nezdine gittim. Görmüş ve geçirmiş olduğum fevkalade vaka ve hadiseler, beni ölmezden evvel bir defa daha talihimi tecrübeden men edemedi ve şeytanı aklımdan büsbütün defederek bu arazinin bir kısmı mukabilinde birkaç bin frank elde ettim. Hemen Paris'e hareket ettim.

Kumar salonunun merdivenlerini çıkarken kendi kendime ve alay ederek:

-Hele bir göreyim, şeytan insanlara yardım ediyor mu diyordum. Ben salona girerken banko henüz açılıyordu. Ben 200 frank ileri sürerek bankoyu aldım ve oyunun henüz ortalarında benim kazancım 250 bin frank oldu. Karşıma hiçbir kimse çıkamıyordu. Bütün kumarbazları korkutmuş idim, çünkü her elde mutlaka ben kazanıyordum! Şüphesiz bu kadar müthiş bir şans karşısında oyuncuların hepsi de çekildiler ve ben kazandığım ile kaldım. Fakat az sonra sahada vakit geçirmek için ve para mukabilinde olmamak üzere kâğıt açtım. Hayret, bu defa her elde mutlaka ben kaybediyordum! Bunun üzerine paramı topladım, mademki kaybetmeye başladım, belki kazandıklarımın hepsini de kaybederim diye korktum ve kulüpten çıktım. Caddede giderken dolapta gördüğüm “kazanacaksın!” cehennemî yazısıyla bu kumar masası başında bilaistisna kazandığımı düşünerek bu hadiseler arasında bir münasebet tasavvur etmeye mecbur kaldım, haklı değil miydim ve herhâlde biraz para kaybetmek, bu suretle dolaptaki yazının yalan olduğunu fiilen anlamak istedim ve hiç olmazsa bir elde bir miktar para kaybetmek için tekrar kumarhaneye döndüm. Hâlbuki bu defa da ve sabaha yakın kulüpten çıkarken nakden veya namus üzerine tam 2 milyon frank kazanmıştım. Tek bir defada bir santim bile kaybetmemiştim! Hâlbuki zevk için ve para mukabilinde olmayarak oynadığım her oyunu da behemehâl kaybetmiştim. Kaybetmek benim için gayrimümkün bir şey olmuştu. Tam sekiz gün, kaybetmek, bir defacık olsun “kazanacaksın!” kehanetinin yanlış olduğunu görmek ve anlamak için oynadım. Hepsinde de kazandım, kazandım, kazandım. Ah mösyöler, ne bana ne kazandığıma ne de şeytana gülmeyiniz. Görüyorsunuz ki size şeytanı gördüm demekte haksız değilim. Ben artık şeytanın bir vasıtası olmuşum. Şeytanla benim aramda çözülmez bir rabıta akdedilmişti. Ben, evvelce ölümden hiç korkmaz iken şimdi ölüm benim için en müthiş ve korkunç bir şey oldu. Ölümü, artık beni bekleyen akıbet dolayısıyla istemiyordum! Şeytan yed-i zaptına geçen ruhuma bu menfur, tekrar sahip olabilmek için kumarda hiç olmazsa bir defacık kaybederek ruhumu şeytandan kurtardığıma emin olmak için okunmadık papaz, ziyaret etmediğim mukaddes mezar,

girmedığım kilise kalmadı! Şeytana kazanmak için yalvardığım gibi Allah'a da kaybetmek için rica ve niyaz ettim ve ben bir dua mahallinden çıkıp hemen bir kumarhaneye giren bir deli oldum. Maksadım duamın kabul edilip edilmediğini kumarda kaybederek anlamak idi. Kaybetmek için oynadım fakat şayan-ı hayret şey, mutlaka kazanırdım ve anladım, bu menhus şeytan da Allah kadar kuvvetli bir şeydir. Çünkü benim hayatım şeytanın dolapta yazmış olduğu "kazanacaksın!" takdirinden bir türlü kurtulamıyordu!

Bu garip adam biraz durdu. Başı göğsü üzerine düşmüştü. Birtakım korkunç hatıralar arasına dalarak bir an için bizden uzaklaştığı zannediliyordu. Biz de onun nazarında sanki mevcut değildik. Böylece sıkıntılı bir sükûnetle birkaç dakika geçti.

Mako:

-Sonra ne yaptınız, diye sordu.

Matiyas da:

-Bu müthiş sergüzeştten sonra rahat bir ömür sürebildiniz mi bari, dedi.

Ev sahibi ümitsiz ve meyas bir hâlde bize baktı:

-Efendiler, dedi. Ben dindar bir aileden ve metin bir insan olarak yetişmiş idim.

Diyebilirim ki validem ermiş bir kadın idi ve hiç şüphesiz birkaç senelik gençlik serseriliği, bendeki vicdan dinini büsbütün söndürmeye muvaffak olamamıştı. Ruhumu böylece zebanilerin taht ve kahrında görmek beni çok korkutuyor. Din ruhumu tekrar eski safiyetine kavuşturmak için kudret-i beşeriyenin fevkinde ve her fedakârlığa razı ve hazırdım. Bakınız neler yaptım. Kazandığım milyonlar sayesinde sevdiğim kızını almak benim için mümkün ve pek kolaydı. Fakat ben ruhumu Allah'a vakfetmiş olmak için bütün milyonlarımı fakirlere dağıttım ve sevdiğim kızını almadım. Buraya, bu tek ve تنها yere gelerek bir türlü beni bulamayan ölümümü beklemeye başladım.

Ben hayretle:

-O vakitten beri hiç oynamadınız mı, diye sordum.

-Hayır, o vakitten beri hiçbir defa bile.

Alan benim maksadımı çabuk anladı. Ben, bu adamcağızı bu meraktan kurtarmak istiyordum:

-Hiç şüphe yoktur ki bu kadar fedakârlıktan sonra mazhar-ı af oldunuz. Yas ve nedametiniz hakiki ve çektiğiniz ceza ve ıstırap da hakikaten müthiş olmuştur! Şüphesiz Cenabıhak kullarından bundan fazla bir şey istemez. Ben sizin yerinizde olsam bir defa tecrübe ederdim.

Adamcağız dimdik ayağa kalkarak haykırdı:

-Neyi tecrübe ederdiniz, dedi.

-Hâlâ kazanıyor muyum diye bir tecrübe.

Adamcağız Alan'a ve bana müthiş bir nefretle baktı:

-Hakikaten bana nasihatınız bu mudur?

Mabadi var.

Numara 4 Sayfa 7

Ruhların İtikatsızlara Dersi

Karilerimizden aldığımız bu ilk mektubu, muharririnin vakanın doğruluğuna dair maal-kasem vuku bulan teminatı üzerine bervech-i ati neşrediyoruz.

Bir akşam, maaile mehtabın parlak ışıkları içinde bahçede oturuyorduk. Bir aralık söz ispritizma ve ruh meselelerine intikal etti. Teyzezadem mutadı vecihle itiraza başlayarak:

-Nasıl olur da dünyada ruhlar yaşar ve insanlarla görüşebilirler? Bütün bunlar batıl bir itikattan başka bir şey olamaz. Hakikatle karşı karşıya gelmeyince katiyen inanmam, dedi.

Ben teyzezademin hiçbir şeye istinat etmeyen bu muannidâne itirazlarını cerh için 1338 senesinde İstanbul'da, Anadolu kavağında bizzat şahidi olduğum bir vakayı anlattım. Bu vaka benim ispritizma hakkındaki bütün şüphe ve tereddütlerimi izale etmişti. Lamı, cimi yoktu ve dünyada ruh denilen şey mevcuttu.

Teyzezadem anlattığım bu şahsi tecrübenin teferruatına vakıf olunca biraz sarsılır gibi oldu ama yine inanmamak da ısrar ediyordu. Bu taannüt karşısında fazla ısrar ve münakaşayı beyhude görerek lakırdıyı kestim.

Ervah hakkındaki münakaşa mezbûrede hitam bulmuştu ki saat de gece yarısını

çaldı. Teyzezadem bize veda ederek pek yakın olan kendi evlerine gitmişti. Ben de doğruca odama çekilip hâlsiz olarak kendimi karyolamın üzerine attım. Akşamki mübahasemiz sinirlerimi hayli yormuştu. Diğer taraftan o akşam anlattığı, hafızımda yeniden canlanan iki sene evvelki tecrübem de zihnimi işgal ediyordu. Böylelikle derin bir uykuya dalmışım. Aradan bir hayli vakit geçmiş, gözlerimi açtığım vakit ortalık henüz açılmaya başlıyordu.

Ev bütün sekencesiyle derin bir uykudaydı. Yalnız uyanık bulunan bir ben olmalıydım. Yatağın içinde sağa sola dönerek tekrar uyumaya çalışırken sokak kapısının tokmağı üç defa çalındı! Alelacele yatağımdan fırladım ve kendi kendime acaba bu vakitte bizim eve kimin geleceğini düşünerek merdivenleri ikişer ikişer atlayıp sokak kapısının önünde durdum. Kimdir o diye haykırdım. Dışardan müteheyyiç ve muhteriz bir ses cevap verdi:

-Aç, benim Celal ağabey.

Sesten teyzezadem Yekta olduğunu anlamakta da hiç gecikmemiştim. Hemen kapıyı açtım, teyzezademi sabahlığını ters giymiş olduğu hâlde karşımda görünce hayretle karışık kahkahalarımı zapt edemedim:

-Yahu bu ne hâl ne oldu, bir şey mi var yoksa? Bu kadar erken gelmekteki maksadın ne?

O nefes nefese:

-Aman sus birader, sus. Dur biraz sonra her şeyi sana anlatırım. Yalnız bir yudum su.

Hemen koşup bir bardak su getirerek teyzezademe içirdim. Biraz kendine geldi ve sonra küçük bir mukaddime yaparak şöylece anlatmaya başladı:

-Akşam sizden tam 12'de ayrılmıştım. Akşamki münakaşamız beni pek yorduğundan eve gider gitmez kendimi yatağıma attım. Vücuduma yavaş yavaş uykunun ağırlığı basıyordu. Fakat henüz daha uyumamıştım ki birkaç kiremidin şiddetle bahçeye sukutu beni yataktan sıçrattı. Bidayette hiç ehemmiyet vermek istemedim. Bir kedi olduğu zehabına kapılarak tekrar gözlerimi yumdum. Fakat çok gecikmedi, gözlerimi açtığım vakit odanın içini garip bir ziya ile ziyadar gördüm. Hayret! Hayret! Tüylerim ürperdi titremeye başladım. Çenelerim kilitlendi. Ne bir kelime söyleyebiliyor ne de hareket edebiliyordum. Sonra bu ziyanın içinden baştan

aşağıya kadar beyazlar giymiş, ince uzun bir hayal belirmeye başladı. Bana doğru yaklaşmaya başladı. Bir müddet böyle kaldık. Sonra ışık sarı bir renk iktisap etti. Fakat o hayal gözden kaybolurken elini bana doğru kaldırdı ve kaybolup gitti. Evde kimse olmadığından soluğu burada aldım. İşte mesele Bundan ibaret! Hakikatle karşılaştığımdan, artık her şeyi anladım ve dünyada ruhların mevcudiyetine katiyen iman ettim.

Aydın. Celal

Temettü Vergisinin İstifasında Mantıksızlık

İkinci sayfadan mabat

Mükellefe tarh edeceği yerde bir de tashih ile uğraşıp iki iş yapmaya mecbur kalıyor ki bu hem mükellefini ve hem de maliye memurlarını fazla yormak istemediğinden başka neyle tefsir edilebilir?

Miadından beş ay evvel bir beyanname tanzimi, sonra bunu tashih için yeniden bir beyanname doldurmak mecburiyeti, bundan tahassul edebilecek yanlışlıklar, sui-tefahhumlar ve ilh... Zannediyoruz ki bütün bunlar asri bir devletin maliye mekanizmasında görülmesi hiçte arzu edilmeyecek pürüz ve noksanlardır. Dünyanın her memleketinde vergilerin usul-i istifasında suhulet, sadeği aranırken bizde sanki be-tahsis suûbet, müşkülât, batâet isteniyormuş gibi bunun tamamıyla aksine hareket edilmesine gönlümüz bir türlü razı olamıyor. Ümit ediyoruz ki maliye vekili beyefendi de bizim gibi düşünerek bu pürüzleri izale edeceklerdir.

Elif. Cim

Teceddüt Ahlak Düşkünlüğü Değildir

İkinci sayfadan mabat

Bazı risaleler, yazdıkları hikâyeler, neşrettikleri resimler ile insaniyetin en tefessüh bir yarası olan fuhşu, teşvik eder bir vaziyet alıyorlar. İşte o zaman ortaya bir gazete değil, her aile yuvasını zehirleyebilecek en sâri ve katil mikroplarla meşbu bir paçavra vücuda geliyor. Halkın, gençliğin gösterdiği rağbeti suiistimal etmemek, elinde kalemi ve fırçası olan her sanatkârın vazifesidir. Sanatkâr kalem ve fırçaların,

bilhassa bu devirde, bugünlerde yapacağı bir vazife daha vardır ki o da her fırsatta ricat hatveleri düşünen, her münasebetle iltica emelleri besleyen kalın kafalılara teceddüdün yalnız çıplaklık ve ahlak düşkünlüğü olmadığını göstermek ve buna mukabil yeniliğin istihlâsı memleket mevhumuyla tevem olduğunu ispat eylemektir.

Mehmet Sırrı

Kramer’de Dans Meselesi Bir Şey Mi?

İzmir’de bir dans dedikodusudur gidiyor. Kordon’da ismini hâlâ Kramer diye yâd ettiğimiz Yangın Palas’ta, geceleri dilber matmazellerle çiçeği burnunda gençler hem bezm-i visal, aheste reftar dans zevk-i bediisiyle bir âlem-i lahutide dönüyor, dönüyor ve dönüyorlarmış. Matmazellerin dilber nigâhları, musikinin aşk ilhamları, saçılan ahenkle uçuşan etekleri, gençlerimizi havalandırarak çok yükseklerle uçuruyor.

Dünyada büsbütün başka muhitlere sürüklüyor ve oralarda mebhut gezdiriyorlar. Nihayet sabaha karşı Kordon’un ratib sokaklarına bırakıveriyorlarmış. Gençlik bu, yorulur mu hiç? Böyle faal dansözlerimiz, matmazellerinin kendilerini gecede kaç kilometre mesafe kat etmeye mecbur ettiklerini öğrenmek istiyorlarsa Şifa ve Hilal eczanelerinden birer pedometre alarak ceplerine koymaya ihmal etmesinler. Bu saatler cepte buldukça insanın ne kadar mesafe kat ettiğini hemen haber veriyor. Dansözlerimize gizlice söyleyelim ki bu saatler veçhe-i istikametın pusulasıdır, fena olmaz. Şimdilik birer tane ceplerine koysunlar, o kadar.

Şems-i Hakikat

Müşterilerini her mağazadan fazla memnun etmeye muvaffak olan biricik tuhafiye müessesidir.

Hersa Paşa Mağazası

En güzel ve metin kumaşları, en elverişli fiyatlarla satar.

Mehpare Mağazası

İzmir'in şehir-i bedayi ve nefâisidir. Fiyatlar ucuz, malları mütenevvi ve sağlamdır.

Binaenaleyh

Nefâis-perestlerin çok hevesle koştukları bir Türk müessesidir.

Semere-i Nebat

Abdülkadir Kolonyaları

Türk azim ve sebatının meşhut bir numunesidir. Kolonyalarımızın latif kokusu dört mevsimi de ilkbaharda yaşatır.

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz: Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsus

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada.

İhram Mağazası

İhram Mağazası, acayıp saba âleminin nefaset ve bedayi nokta-i nazarından sekizincisi ve İzmir'in zarif kadınlarının yegâne telakigâhıdır.

Kazırcı Ali Rıza Mahdumları

Fiyatların ucuzluğu cihetinden rekabet kabul etmeyen İstanbul ve İzmir'in en meşhur ve namdar mağazasıdır.

Sakız Pazarı

Bir defa giden sakız gibi yapışıp, o her şeyi bulunduran asri bakkaliye mağazasının daimî müşterisi olur.

Resimli Yurd

Hediyelerimizin tafsilatı beşinci nüshamızdadır.

Müdür-i mesul: Ahmet Cemalettin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

***Resimli Yurd*'un hediye kuponu**

Numara 4

Numara 4 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Zamanenin karı koca muhabbeti

-Vah kardeşciğim, vah. Beyin pek ağır hastalanmış öyle mi?

-Merak edecek bir şey yok cicim. Doktor, hastalığın sâri olmadığını temin ediyor.

Cahil imamla zeki köylü

Cehil ve taassubu, ilmine galip bir imama, uyanık köylülerden birisi güzel bir oyun oynamak ister ve bir gece imamın evine gizlice girerek yüke saklanır.

Biraz sonra imam da evine gelerek yatağına yatar. Tamam, uyuyacağı sırada yükten hatifi bir ses akseder:

-Kum sala, ya abdi! (Kalk ey kulum, namaz kıl!)

Binbir günahını nazarıtibara almadan kendisine hitab-ı izzet vaki olduğunu hayal-i hamına kapılan yobaz:

“Hazır ya Rabbi” diyerek yatağından fırlar, abdest tazeler ve namaza durur.

İmam namazı bitirince ses yeniden odayı gümlerir:

-Kum sala, ya abdi!

-Hazır ya Rabbi.

Beriki titreye titreye yine namaza başlar, kılar, kılar, artık dizlerinde ayakta duracak kudret kalmaz. Hâlbuki hatifi ses muttasıl:

“Kum sala, ya abdi!” emrini tekrar edip duruyor.

Nihayet şafak sökerken cahil imamda da şafak atar. Ses yine:

“Kum sala, ya abdi!” deyince yobaz makam-ı teferrüde iki elini daldırarak:

-Artık usandı ya Rabbi, cevabını verir.

Karı koca arasında

Seda-yı Hak'ta intişar eden Paris mektubunda, tasvir edilen köpek mezarlığı birçok kişileri be-hak meşgul etti. Bir köpeğe gösterilen bu kadar muhabbetten, kocasına bir tariz oku çıkarmak yolunu bulan bir kadın -esasen böyle yolları bulmayan ve bilmeyen kadın olur mu- şöyle bir sitemde bulundu:

-Görüyor musun, bir köpeğe bile ne kadar muhabbet gösteriliyor. Hâlbuki ben ölsem bana bu kadar olsun bir alaka ve merbutiyet izhar olunmayacağına eminim.

Tecrübe-dide zevç, bu şikâyet ve tazallüm ve başlangıcının altında yani 18 liralık bir çift iskarpin veyahut altı aylık ev kirasını feda etmekle alınabilecek bir manto çıkacağı keşfettiği için kısa kesmek istedi ve karısına şu suali sordu:

-Köpeklere niçin bu kadar muhabbet, merbutiyet gösteriliyor biliyor musun?

-Hayır, lütfen söyleyiniz de öğrenelim.

-Çünkü sahipleri onların sadakatinden bir şüphenin gölgesini bile sezmeden emin olurlar.

Hanımfendi bittabi bu cevap üzerine:

“Acaba bizlerin sadakatinden şüphe mi olunuyor?” diye müthiş bir kavga çıkardı ve ortalığı altüst etti. Etti ama bu patırtı gürültü arasında manto siparişi de unutulup gitti. Esasen adamcağızın da istediği bundan ibaretti.

Derdimiz ikileşti

-Belediye reisi istifa etmiş.

-Eyvah, derdimiz ikileşti desek ya birader. Evvelce belediyemiz yoktu, fakat hiç olmazsa belediye reisimiz vardı. Şimdi demek ki belediye reisimizi de kaybettik.

Fotoğraf: İzmir'in Meşhur Simaları Serisinden Numara 3

Üzüm kızının rint meşrep babası Hüseyin Rifat Bey

Belediyenin merhameti

Aynı Paris mektubunu okuyan iki arkadaş da belediyeyi yerden yere vurmak için yeni bir ipucu buldum diye bir hayli sevindiler. Belediyeye çatmayı, hükûmete bir muhalefet, hükûmete muhalefeti Cumhuriyet'e karşı bir irtica ad ve telakki eden bir zat, müdafaa mevkiine geçti:

-Köpeklere mezar yapılıyor diye hayret olunur. Hâlbuki bizim belediyemizin köpeklere hürmeti o kadar büyüktür ki onları serbest serbest sokaklarda gezmekte hür bırakıyor.

Tenkitçilerden biri hemen atıldı:

-Bu nev serbestiden birçok insanlar ısırılıp İstanbul'a tedaviye gidiyorlar. Ah, ne olur belediyemizin biraz da insanlara merhameti olsaydı.

Diğer arkadaş tamamladı:

-O zaman Kokaryalı yangınları gibi bir şehir ahalisini girye ve mateme boğan facialar vukua gelmezdi.

M. S.

Hapisten de beter

Hâkim: Sizi herkes uslu bir adam sanıyordu. Nasıl oldu da böyle iki ay hapsi istilzam edecek bu fena harekette bulundunuz?

Meznun: Bu hareketimin saiki uzun süren hastalığın bana bıraktığı zaaf-ı iradedir. Beni lüzumsuz yere hapse atacaksınız. Ben bir haftaya kadar tehhül edip memlekete nâfi bir uzuv şayan-ı imtisal bir aile reisi olacak idim.

Hâkim: (Bir akşam evvel kendi karısıyla arasında geçen vakayı tahattur ederek) Mademki evleniyorsunuz artık ceza olarak sizi hapse atmak hakikaten lüzumsuz bir hareket olacak. Evlenmek şartıyla serbestsiniz.

Çocuk mantığı

Validesinin davasını kaybettiğini işiten bir çocuk bu sevinçle ana kucağına atılarak şu sözleri söylemiş:

-Sizi bu kadar rahatsız eden, gece uykularınız kaçırılan davayı kaybettiğiniz için tebrik ederim anneciğim.

İspirizma ve telefon

Medyum, hazırundan birisine hitaben:

-Beyefendi arzu ettiğiniz takdirde sizi, Süleyman Kanuni ile Köprülü ile Deli Petro ile görüştürebilirim. Söyleyiniz, kiminle görüşmek istersiniz?

-Beni ölümlerle görüştüreceğinize lütfediniz de belediyeye görüştünüz. Bir saatten beri telefonda uğraştım, bir türlü muhabere teessüs edemedi.

Ruhtan Sorulacak Şey

-Masa harekete geldi. Ruhtan neyi öğrenmek istiyorsanız söyleyiniz de sorayım.

-Yarınki İngiliz lirası kambiyesini sorunuz, eğer cevap verirse bir günde milyoner olduk gitti.

Neler Öğreniyorlar?

Erkek çocuk: Haydi köşe kapmaca oynayalım.

Kız çocuk: Alık! Ben de fokstrot oynayalım diyeceksin zannetmiştim de sevinmiştim.

3.5. Resimli Yurd Numara 5

Sayı 5 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 7 Teşrinievvel 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Fotoğraf: Bir sürü müfteris kundakçıdan ibaret olan Yunan ordusunun zulüm ve ateşinden kurtulmuş şirin şehirlerimizden Akhisar ile Akhisar-ı erkân hükûmeti başında (X) işareti ola zat Kaymakam Necati Beyefendi'dir.

Düşmanın elinden kurtulan sevimli Akhisar, bugün bilhassa tütün zeriati ve ticaretinin büyük bir revaç-gâhıdır. Çalışkan Akhisarlılar, çiftçilerine ikrazatta bulunacak bankalarını küşat ettikleri zaman en müsmir ve hayırlı faaliyetlerini de göstermiş olacaklardır. *Resimli Yurd* onlara bu hususta muvaffakiyetlerini temenni eyler.

Numara 5 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Vatan yavrularının manevi katillerine

Birçok yavrularımız ateşler içinde cayır cayır yandıktan sonra belediyemizin günahkâr ve Allah'tan korkmaz azaları, lanet-i umumiye düçar olmuş ar bilmez

çehrelerini saklayacak yerde yine ölüm kadar soğuk dişlerini göstererek milletin içerisine karışmak istiyorlar.

Kokaryalı Sineması yandıktan sonra birçok sinemaların fennî bir surette yapılmadıkları için set edilmesi ispat etti ki eğer bugüne kadar daha binlerce evlad-ı vatan ateş ve alev kurbanı olup mahv olmamışsa bunu hayırhah tesadüflere, siyanet-i samedâniyeye medyunuz. Acaba müddeiumumiliğin Kokaryalı Sineması faciasından maada belediyenin cahil ve kabahatli azalarına, milleti bu kadar sene neden maruz-ı tehlike bıraktınız diye diğer bir sual daha irat edecek midir? Yoksa İzmir gibi bir beldede azalık etmekten çekinmeyen, sıkılmayan bu adamların: “Efendim, biz ne yapalım? Fenden anlamayız, ilimden çakmayız, hangi sinemanın yanıp yanmayacağını kestiremeyiz. Bu defalık bizi cehl-i hamakatımızdan dolayı mağdur görünüz” demek isteyen budala nazarlara merhamet dilenmeleri nazariitibara alınacak mı?

Efendiler,

Birçok kişilerin ciğerparelerini kebab ettikten sonra siz cehil ve hamakatınıza kurban ettiğiniz bu yavrucakların vermeleri lazım gelen vicdan azabıyla ya iki para etmeyen bomboş dimağınıza bir tabanca sıkarak behava edecektiniz veyahut bu büyük cinayetinizden bu yerle göğün titrediği affolunmaz günahınızdan dolayı bir köşeye çekilecek ve geceli gündüzlü bir nedamet ile Cenab-ı Rabbül-âleminden af dileyecek, tövbe istiğfar ile meşgul olacaktınız.

Nefs-i hakir ve günahkârınızı vicdanlı insanlar için ebedi bir kâbus elem ve nedamet olacak bu zulüm ve hıyanet lekesinden tathir edeceğiniz yerde sıkılmadan, utanmadan bir de herkese hücum etmeye cüret ediyorsunuz!

Efendiler, ne demek istiyorsunuz? Herkese kendinizi günahsız göstererek tekrar o mevkiye geçtikten sonra yine milletin çocuklarını, herkesin evlat ve ayalini tekrar ateşler içinde mahvetmek arzusuna mı düşüyorsunuz?

İşlediğiniz bu cinayet-ı uzmâ kâfi gelmedi mi?

Bugün yalnız bu nev cinayetlerle değil, fakat memleketimizde topraklar üstünde kalan din, iman kardeşlerimizi de bedbaht muhacirlerimizi de yas-ı nevmididen öldüren inşaat hususundaki mucib-i mesuliyet ve günahkâr ataletiniz değil mi?

Bu memlekete yaptığınız fenalıkları kâfi görmüyor musunuz? Bedbaht ve

zavallı İzmir'i baştanbaşa yaktıktan sonra Neronlar gibi karşıdan seyredip zevk ve sefa mı edeceksiniz? Bütün millet yangın gecesini gözleriyle pekâlâ gördü ki vesait-i itfaiyeyi öyle bir hâle soktunuz ki rüzgârlı bir gecede büyükçe bir yangın bütün İzmir'i silip süpürebilecektir.

Ey İzmir'in henüz lanet-i tarihiye karışmamış yaşayan Neronları, talihsiz beldemizi baştanbaşa alevler, felaketler, hastalıklar, afetler içinde gördüğünüz zaman mı kendinizi, vazifenizi ikmal etmiş addedeceksiniz. Yazık size, lanet size.

Mehmet Sırrı

Resimli Yurd

Her yerde beş kuruştur.

Taşra bayilerimizden aldığımız mektuplarda Denizli, Germencik gibi bazı havalide *Resimli Yurd*'un yedi buçuk kuruşa satıldığından şikâyet ediliyor. Gazetemiz yurdumuzun her tarafında beş kuruştur. Fazla talep edildiği takdirde bayinin ismini ya idarehanemize veyahut da umumi bayimiz Celaleddin Efendi'ye bildirmelerini muhterem okuyucumuzdan kendi menfaatleri namına bilhassa istirham ederiz.

Posta Başmüdürü Enver Bey

Mecruhiyetini intaç eden feci vaka hakkında ihtisaslarını anlatıyor.

Bundan takriben bir ay evvel, bir gün öğleye yakın birinci Kordon'da postane binasında gümleyen bir tabanca sesi, bir facia vukuunu ihbar etmiş ve biraz sonra posta ve telgraf başmüdürü Enver Bey'in, eski memurlardan Emin Efendi isminde birisinin attığı bir kurşunla vazifesi başında mecruh düşütünü işitmiştik. Vakayı hiç şüphe yok ki bütün İzmirli karilerimiz tahattur ederler. Bilahare carih derdest edilmiş ve kendisine müteaddit vadelere rağmen iş verilmediğinden dolayı bu suikasta ictisar eylediğini söylemişti. Hadd-i zatında pek feci olan bu meselede birçokları gibi hayhuy vukuat arasında unutulup gitti.

Sabık memurunun suikastından pek çok iltiyam bulan bir yara ile kurtulan Enver Bey, dünden beri nispeten iade-i afiyet etmiş bir hâlde vazifesinin başına avdet etmiş bulunuyor. Mecruhiyeti esnasında kendisi hayatıyla uğraşırken kendisinden bir

mülakat talebini muvafık bulmadığımız Enver Bey'i dün makamında ziyaret ettik. Mumaileyh ihtisasatını şöyle anlattı:

“Vaka günü kablel-zeval saat on bir buçuk raddelerinde dairemde bermutat vazifemle iştigal ediyordum ve yalnızdım. Bilahare haber aldığıma göre sabahtan beri odanın boş kalmasını tarassut eden carih Emin Efendi, birdenbire odaya girdi ve kelime-i vahide telaffuz etmeksizin revolverini çıkararak üzerime boşalttı. Ayağımın yanmasından vurulduğumu anladım ve can havliyle ayağa kalktım. Bu esnada Emin Efendi iki adım gerileyerek tekrar ateş etmek üzere tabancasını bana doğrulttu.

Bir anda gözlerimin önünden çoluğum çocuğum, bir sinema şeridi gibi seri bir geçit yaptılar ve hemen gayrişuuri bir hareket-i tahaffuziye ile kurşuna bir daha hedef olmamak için yere kapandım ve bir takrip merkez müdürünün odasına geçtim. Bu oda da boştu. Her ihtimale karşı odada bulunan ufak bir dolaba girerek saklandım. Maksadım carih odaya girip dolabın kapağını açmak istediği takdirde kapağı hızla iterek kendisini yere düşürmek ve silahını elinden almaktı. Bereket versin ki mütecavizin elindeki silah bozukmuş da ikinci mermiyi atamamış. Yoksa daha merkez müdürünün odasına girmeden vurulmuş olacaktım.”

Biraz sonra adliye memurları gelerek tahkikata vaz-i yed ettiler. İki gün sonra evimde ameliyat edildim. Kurşun çıkarıldı ve biraz istirahatten sonra telefon dairesine malumat verdim ve mevcut evrakı evime celbettirerek muamelatı tedvire başladım. Asıl tuhafıma giden cihet, carih Emin Efendi hakkında müdüreyet-i umumiye ile uzun uzadıya muhabere etmiştim. Kendisinin sermûzelik muavinliğinde istihdamı emrediliyordu. Bu gibi memuriyetlerin maaşı altı yüz kuruş olduğu hâlde ben, Emin Efendi'yi bin kuruş maaş-ı asli ile nakliye memurluğuna tayin ettim. Görüyorsunuz ya! Bu iyiliğimin karşılığını üzerime boşaltılan kurşunla gördüm.”

Carih Emin Efendi'yi hapishane-i umumide ziyaretle fotoğrafını almak için müsaadesini istihsal ederken muharririmiz kendisini sararıp solmuş bulmuş ve kanunun vereceği hükme intizaran belki de vicdan azabının demir pençeleri altında kıvranan bu bedbaht aile babasını, fazla suallerle büsbütün harap etmek istemeyip kendisinin resmini çekmekle iktifa etmiştir.

Hareket-i millîyenin bidayetinden pek çok yararlılıklar ve hizmetleri sıbkat etmiş tecrübe-dide posta ve telgraf başmüdürümüze, geçmiş olsun derken mumaileyhin henüz tamamıyla iade-i afiyet etmeden güç ve böyle kendisini mermilere

hedef edecek kadar tehlikeli olan vazifesine mübaşeret etmesi keyfiyetinin birçok memurlarımıza numune-i imtisal teşkil eylesini temenni ederiz.

Fotoğraf (Resimli Yurd): Vazifesi başında mecruh düşmüş olan İzmir posta ve telgraf başmüdürü Enver Bey.

Fotoğraf (Resimli Yurd): Gördüğü iyiliğe kurşunla mukabele eden sabık posta memurlarından carih Emin Efendi.

Numara 5 Sayfa 3

Valimiz İhsan Paşa Huzur-ı Kanunda

Hilaf-ı kanun bir tahliyeden dolayı valimiz İhsan Paşa'nın aleyhinde müddeiumumilik tarafından bir dava açıldığını, karilerimiz cerâid-i yevmiyede mütalaa etmişlerdir.

Yevmi gazeteler bu dava hakkında lazım gelen tafsilatı verdikleri için burada tekrarından vazgeçiyoruz. Yalnız kayıt ve tespit etmek istediğimiz bir şey vardır ki o da yeni Türkiye'de kanun kuvvetinin her şeyin ve herkesin fevkinde hükümrân olduğunu görmek arzusudur. Bu vesile ile kanunu hâkim kılmak kadar kanuna itaat etmenin de bir meziyet ve fazilet olduğunu tekrar etmek isteriz.

Çok temenniye şayandır ki bu hadise, memleketimizin her köşesinde layık olduğu takdir ve taklit akisleri bıraksın.

Fotoğraf: Valimiz İhsan Paşa

İzmir'in Erkek Lisesi İzcileri Yenikale'de

Bir sabah erkenden uyandık. Hepimiz şevk ile giyindik. Birinci hususi imtihandan sonra beş günlük bir tatilden istifade ederek bütün erkek lisesi izcileri Yenikale'ye gidiyordu.

Üç günden beri kapalı olan hava, talihimize o gün pek güzel olmuştu. Güneş nemli toprakları ve yaş yolları parlatıyordu. Arabalarımız, her şeyimiz hazırды. Mektebe ve arkadaşlara allahısmaıradık dedik.

Yolda bazen marş söyleyerek bazen de on dakika istirahat ederek ilerliyorduk.

Öğlen yemeğini ağaçlı bir yerde yedikten sonra akşamüzeri saat beşte kaleye geldik. Yalnız büyük kapıya gelmezden evvel, sağ tarafta otlara gömülmüş bir abide gördük. Burası, büyük harpte kalede düşman güllerinin parçalarıyla ölen Türk askerinin mezarıydı. Ruhlarına Fatiha okumayı unutmadık. Yemeğimizi yedikten sonra güzel bir uykuya daldık.

Ertesi sabah sancağımızı selamladık. İdmanımızı, kahvaltımızı yaptıktan sonra ilk işimiz kaleyi gezmek oldu.

Harpte aldığı yaraları gördük ve sonra oyunlarımıza başladık. Ertesi gün kumandan paşa ve maiyeti erkânı geldiler. Nişan talimi yaptık. İzicilerin ekserisi hedefe isabet ettiriyorlardı. Toplar, güller, barutla, bombalar ve nevlere hakkında muhtelif zabitlerden çok faydalı malumat aldık. Müzeyi ve dershaneyi gezdik.

Kuzular kesildi, hep beraber yemek yedik. Akşamüzeri misafirlerimizi teşyi ettik. Ertesi sabah da bizim çadırlarımız yıkıldı, arabalarımız doldu, sevimli muazzez sancağımız selamlandı. Zabıtlere, askerlere teşekkür ve veda ile Yenikale'den çok mütehassis olarak ayrıldık.

İzmir Erkek Lisesi izcileri Alageyik kolağası Kerim Behlül

Karikatür: Yurdumuzun müstakbel müdafileri Yenikale'de top başında.

Dünyada Neler Oluyor!..

Hayvanlar âleminde telsiz telefon

Faber'in bu mebhâsül-hevam entomologie âleminin hayret-engiz malumatla dolu kitaplarını kim okumuşsa insanların ihtira ettiği şeylerin ekserisinin doğrudan doğruya hayvanat âleminin tetkikinden mülhem olduğunu bilâ-müşkülât kabul eder. Tayyarecilik ve bilhassa motorsuz uçuşlar, bize bu hususta en büyük birer misaldir. Telsiz telefon, beşerin bu son mucizesi, çok geç kalmıştır. Bu nev haşerat, bu aleti, bizim tahattur edemeyeceğimiz bir zamandan beri istimal etmektedirler. Dünyanın en mükemmel kelebek koleksiyonuna malik olan Amerikalı Entomolog Hurla, harşefiül-hiyahların oldukça uzak mesafeden birbirlerini çağırma hassesine haiz olduklarını teyit etmiş ve bu mini mini mahlûkların muhakkak bir surette elektrik mevcelerinden istifade edip etmediklerini araştırmıştır. Neticede bu haşeratın anten boynuzlarının

yalnız bir lems aleti olmayıp şamme ve samiaya da hizmet ettiklerini anlamıştır. Bir nev kelekler, dişilerinin kokularını kilometrelerce uzaktan duymaktadırlar.

Cırcır böceği gibi müstakimül-hiyahlarda antenler, samia cihazını teşkil etmektedirler.

Kır böceğinde aynı uzuvlar dimağ merkezlerine elektrik mevcelerini sevke hadim gibi görünen sert bir liften ibarettir. İhtiyacını duyan bazı erkek kelekler, antenlerini tıpkı nakil istasyonunun bulunduğu istikameti araştıran bir radyo kunitro gibi sağa sola oynatmaya başlıyor. Sonra bilâ-tereddüt tamam bir isabetle bir dalın ve uzak bir çiçeğin üzerinde rengârenk kanatlarını hafif hafif oynatarak kendi bekleyen dişilerinin bulunduğu cihete uçabiliyorlar. Bu hadiselerin teşrihini araştırırken Hamula, harşefiül-hiyahların Herçiyen elektrik mevcelerinden istifade ettikleri farziyesinde bulunmaktadır. Fakat iddiasının doğruluğunu ispat etmesi lazım geliyordu. Bu entomolog, iki muhtelif tarzlarla böyle bir ispata kalkışmaktadır. Bunlardan birincisi fevkalade hassas termoelektrik pilleri vasıtasıyla mefruz mevceleri hararete taklip etmektir. Bu tecrübe, makûs netice verdi. O zaman Hurla, daha ziyade fennî olan diğer bir tecrübeye bulundu. Çiftleşme ihtiyacı hâline girdiği bir mesafede kelekleri birleştirdi ve malum tecrübelerle bu hayvancağızların mini mini ihtizazlarını tevsi ederek onları bir radyo telgrafın müvellidine yaklaştırdı. Fakat hayvanlara ait telsiz telefon sırrı daima gayrikabil-i nüfuz kalıyordu. Telsiz telefon ahizesi son derece de ihtizaza geliyordu. Fakat bu ihtizazlar ufak elektrik cereyanlarından, mahalli elektrik mevcelerinin tesadümünden hasıl olabilirdi. Netice havyanlar birbirleri aralarında telsiz telgrafla muhabere etmekte olsalar dahi insanlar henüz onları nazik antenlerinden çıkan sonra derece de ufak elektrik mevcelerini tefrik edecek dereceye ulaşmadıkları muhakkaktır.

C. T.

Satranç Meraklısı Bir Köy

Almanya'da Setrobak köyü sakinleri hep satranç oynarlar. Yalnız oynarlar değil, fakat bu oyun onların iptidai mekteplerinde adeta mecburi bir ders olarak talim olunur. Bizim mekteplerimize giden çocukların taş tahta taşıdıkları gibi Setrobaklı mektep çocukları da her gün mektebe giderken satranç tahtalarını taşırmışlar. İşin asıl

en tuhafı, satranç meraklısı köyün çocukların bu oyunlu derslerine bizzat başmuallim efendinin nezaret etmesidir. Şu suretle ki Setrobak'ta adamakıllı satranç oynamayı bilmeyen bir kimse, adam telakki edilmemekte ve böyle bir kimseye adeta cahil ve nadan adam muamelesi yapılmaktaymış. Diğer taraftan Setrobak'a uğrayan yolculardan satranca vakıf olanlar, bu oyunu bilmeyen yolculardan daha ziyade izzet ve ikram görmekteymişler.

Dünyadan Yalan Kalkacak

Resmini gördüğünüz İngiliz mühendisi, sol elinde gözü hizasında tuttuğu bu aletin kaşifidir. Bu zat retinoskop ismini verdiği bu aletle karşısındaki adamın yalan söyleyip söylemediğini hiç yanılmaksızın anlayabildiğini iddia eylemektedir. Mumaileyh, ihtiranın hangi fennî esaslara istinat ettiğini söylememekle beraber, retinoskopun şimdiye kadar hiç yanlış bir netice vermediğini ve yalancıların yalanını şayan-ı dikkat bir sıhhat ve vüsuk ile ortaya çıkardığını iddia eylemektedir.

Eğer bu ihtira taammüm ederse yalancılar hapı yuttular demektir.

Numara 5 Sayfa 4

Altı Bin Yaşında Abideler: Firavun Ehramları Nasıl Yapılırlardı?

Binlerce sene evvel yapıldıkları hâlde, bugün elan oldukları yerde sağlam ve esrar-alut duran ehramlar, son günlerde Tutanhamon'ın lahdi keşfedildikten sonra yeniden üzerlerine nazarıdikkati celbetti. Acaba bu devasa, muazzam inşaat, nasıl vücuda getiriliyordu. Kimler tarafından ve ne surette yapılıyordu? İşte bu haftaki yazılarımız, karilerimize, bu meraklı bahsi en salahiyettar asarıatika mütehassıslarının fennî tetkiklerine istinaden ifşa ediyor.

Firavun karar verince

Menfis şehrinden altın tahtı üzerine kurulmuş olan firavun, kendine lahit vazifesi görececek olan bir ehram yaptırmaya karar verdi mi evvela inşaat reisi münasip bir mahal taharri eder. Sonra planları ihzar ederek bunları bütün teferruatıyla firavuna takdim ederdi. Planlar firavunun hoşuna gitti mi başkahin çağrılır. İntihap edilen

mahallin şark ve garp ilahlarının evamirine muvafık olup olmadıkları kendisinden sorulur ve yeni ehrama münasip bir isim bulması rica edilirdi. Badehu, Firavun, Troja dağındaki granit madenleri reisine taş yontarak ihzar etmeleri hakkında emirler verir. İnşaata başlayacak amele reislerine, hakkâklara, serressamlara bol bol altın dağıttırırđı.

Ehramın vakıfları

Kadim Mısırlılarca haşa, sümme haşa, firavun insanları idare için ruy-ı zemine inmiş bir ilah telakki eylediğinden hem diri ve hem de ölüyken kendisine taabbüt edilirdi. Binaenaleyh kendisine kardeşleri diğeri ilahlar gibi mabetler, ruhban tekkeleri vücuda getirmek elzem idi. Tekye ehramdan başka bir şey değildi. Firavun, mumya olarak tabirleri vecihle hayatının ikinci sayfasını yaşadığı bu ehrama, debdebe ve tantananın bir ilaha layık derecede olması zaruri görülürdü. Bunun için Firavun kendi huddamından, ehramda hizmet edecek birçok kimseler tefrik eder ve bunların iaşeleri için malikânelerinden birçok arazi tefrik eyleyerek bunları yeni ehrama vakfederdi.

Hatta en garibi Mısırlılar, hükümdarlarını vefatından sonra bile onların lahitlerini ziyaret ederek kurbanlık hayvanat vesaire takdim ederler ve bu suretle hükümdarları hayattayken eda ettikleri vergileri badel-vefat verirlerdi. Şu suretle her tarafta mummya hizmet etmek üzere pek çok kimseler tavzif edilmiş olurdu.

Vaz-ı esas merasimi

Bu müddet zarfında sermühendis, müntahap mahalde birkaç bin kişi ile inşaata başlar ve evvela kum tabakaları kaldırırlarak ehramın kaidesi tesviye olunurdu.

Müneccimbaşılar, yıldızlar müşavere ederek vaz-i esas gününü evvelce tayin etmiş olacaklarından, o gün sabahleyin altın tahtirevanına kurulur ve dualar, şarkılar ortasında ehramının inşa edileceği mahalle vasıl olurdu. Firavun, güya babası olan Mısırlıların taabbüt ettikleri Oziris-Güneş'e ellerini uzatarak arz-ı tazim ettikten sonra ehramın kaidesini ölçer, köşelere birer kazık çakar ve ilk granit taşını mahalline vaz ederdi. Badehu, dört öküz kurban edilir. Bunların kanlı butlarını, Firavun semaya doğru uzatır, sonra sarayına avdet ederdi.

İnşaat başlıyor

Artık ertesi günü mimarbaşı inşaata başlar ve kralın çaktığı kazıkların istikametine göre ehram yükselirdi. Ehrama muktezi granit taşları sarayın taş deposunda mebzûlen mevcut bulunur. Fazlası doğrudan doğruya taş ocaklarından altı çift öküz koşulmuş arabalarla celbedilirdi.

Bu iş için iki üç bin amele istihdam olunur ve ara sıra firavun inşaat mahalline gelerek ameleleri cesaret verici sözlerle ve hediyelerle teşci ederdi.

Amelenin bir kısmı harici mail duvarları yontulmuş granit kitlelerini üst üste vaz ederek yükseltirken diğer bir kısım da ehramın dâhili hücrelerini yaparlar. Nakkaşlar, hakkâklar, duvarlara nukuş ve firavunun hayat-ı ruzmerresine ait levhalar hak ve nakış ederlerdi.

Ehram birbirinden geçme müteaddit hücrelerden müteşekkil bunların en gerisinde de lahit kralı bulunurdu. Eski Mısırlıların itikatlarına göre mumya olmuş Firavun merasim günlerinde bu muzlim hücrelerinden dualarda hazır bulunur, gelenleri görür, gelmeyenlere gazap ederdi.

Ehram tekmil olunca

Ehramın büyük işleri hitama erince nakkaşlar, hakkâklar faaliyetlerine germi verirler ve kabartma olarak birçok resimler vücuda getirirlerdi. İlk ehramlarda asıl kabrin bulunduğu hücrelerde nukuş ve tasvirler bulunmazken Unas nam Firavun'dan sonra yapılan ehramda bu hücrelerde resimler görülmektedir. O zaman kadar firavunun mumyası duvarları tezinattan ari hücrelerinde güya ikinci hayatını yaşardı. Asıl lahidin de tezyin edilmesini bizzat Unas talep etmiş olduğundan bu firavuna ait ehramın her hücreleri kadim Mısır heykeltıraşının bedi eserlerinin adeta bir meşheridir denilebilir.

Gelelim sadede: Yine bir gün firavun Memfis mabedinde otururken kendisine ser-mimarının geldiği haber verili ve amelebaşları ile huzura kabul edilen ser-mimar ehramın itmam eylediğini firavuna ihbar ederdi.

Firavun mezarı karşısında

Yukarı ve aşağı Mısır'ın hükümdar-ı zîşanı mabut Oziris'in oğlu firavun kalarak kendine mezardan başka bir şey olmayan ehramını son defa gözden geçirir ve her şeyi matluba muvafık bulunca ser-mimara, hakkâklara, nakkaşlara, mebzûlen altın dağıtır. Amelenin beherine dört ekmek iki testi biradan ibaret atıye ihsan eder ve her ehramın inşasına muvaffakiyet bahsettiğinden dolayı pederi Güneş'e kurbanlar keserdi.

Fotoğraf: Şeops ehramının şimale müteveccih yüzünden manzarası

Cize'de inşa edilen bu ehram acayib-i seba âleminden birisidir. İrtifai 138 metreyi tecavüz eder. Ehramın kaidesindeki daire içinde devesi üzerinde bir Arap tersim edilmiştir. Bu resim nazar-ı dikkate alınınca ehramın baş döndürücü irtifai hakkında bir fikir hasıl edebilirsiniz.

Fotoğraf: Altmış asrın tahribatına mukavemet eden ehramalar.

Nil tuğyanının suları boğduğu Mısır çöllerinde yükselen Cize ehramları Mısır'daki ehramların en yüksekleri olup milad-ı İsa aleyhisselamdan dört bin sene evvel inşa edilmişlerdir.

Karikatür: Ehramı yapacak mimarbaşı Firavun'un huzurunda

Zamanımıza kadar muhafaza ettikleri azametleri karşısında zihnimizde duran ehramların inşası Firavunların en birinci emelleri idi. Zamanında hem mabet ve hem de mukaddes Firavunların mezarı olarak inşa edilen bu abideler derin tetkiklerden sonra inşa edilirmiş.

Fotoğraf: Seyyahlar Mısır'da bir ehrama tırmanırken

Bu asır-dide abideleri ziyaret için her sene binlerce seyyah Mısır'a koşar. İşte bu resimde gördüğünüz gibi seyyahlar ehramın tepesine çıkabilmek için bir metre irtifaındaki granit merdivenleri tırmanmaya uğraşıyorlar.

Numara 5 Sayfa 5

Memleketimizi Tanıyalım

Yurdumuzun mühmel cennetlerinden Gölcük

1800 metre irtifaında yüce dağların çerçevelediği göklere komşu bulutlar arasında bir göl ve bu göl yakınında etrafı çamlıklar ve meyve ağaçlarıyla çevrilmiş şirin bir köy. İşte biraz himmet biraz vesaitin İsviçre'yi bile aratmayacağı Gölcük yurdumuzun böyle bedii bir köşesidir. Gölcük zevk ve sefa ilidir. Burada her insan ağaçlar arasında gelen tabiatın ince musikisini dinler.

Birgi'nin tarihi

Birgi gayet sulak olup meyvelerinin nefaset ve fevkaladeliği ve ciyâdet-i havasıyla şöhret kazanmıştır. Yunan işgali zamanında millî kuvvetlerimizle Yunan mıntika-yı işgalıyesi hatt-ı fâsılında bulunmak itibarıyla birçok tazyîkat ve îtisafata maruz kalmış ve en nihayet yakılarak büyük bir harabe-zara döndürülmüş ahalisinin mühim bir kısmı gaddârâne bir surette şehit edilmiştir. Fakat çalışkan Birgililer Ödemişlilerle el ele vererek bu harap yurtlarını yeniden imar ve tezyin için humma-alud bir faaliyetle çalışmakta bulunmuşlardır.

Birgililer yaz mevsimin Gölcük ve Bozdağ yaylalarında geçirirler bu iki yayladan bilhassa Gölcük çok derin tetkik edilmeye şayandır. Çünkü gerek menâzır-ı tabiisi ve gerekse ciyâdet-i havası itibarıyla hemen Türkiye'mizin en güzel parçalarından biridir denilmiş olsa katiyen mübalağa edilmiş olmaz. Garbın cenneti addedilen İsviçre'ye avuç dolusu paralar sarf ederek seyahat eden ağniyâmız Gölcük'ün tabii güzelliği sıhhi iklimi karşısında lal ve mebhut kalıyorlar.

Köylülerimizin yayla, şehirlilerimizin sayfiye dedikleri Gölcük Bozdağ silsile-i cibalinin en yüksek zirvelerinin ikisinin ortasında gayet şirin bir gölün kenarında kain küçük bir köydür. Bu köye Gölcül denilmesinin sebebi civarındaki gölün mevcudiyeti itibarıyladır. Sath-ı arzdan 1800 metre yüksek dağlarında ortasında bu göl herkesi hayretlere düşürmektedir. Gölün etrafı zümrüdün ağaçlar, mebzul meyveliklerle muhat olup bir buçuk, iki saatte ancak devrolunabilir. Gölün balığı mabzuldur. Hatta iki, iki buçuk okkalık balıklar avlanmakta ve akşamları gölde guruba yakına güzel sandal tenezzühleri icra edilmektedir. Maatteessüf bu behiştî yerlerin kıymetini

bizlerden daha iyi zengin ecnebi aileleri takdir etmişler ve Gölcük'te şirin sayfiyeler inşa ettirerek senenin birkaç ayını bu sayfiyelerde geçirmekte balık, hayvanat-ı ehliye ve vahşiye avcılığı yaparak bu bedii ve pür-füsün dekor arasında bu memleketin hakiki sahipleri olan bizlerden mükemmel bir hayat-ı şairane yaşamaktadırlar.

Birçok etibba ve heyet-i sıhhiyeler yaptıkları fenni tetkikler neticesinde Gölcük Türkiye'nin en mükemmel sanatoryumu olabileceğinden ittifak etmişlerdir. Havası irtifai itibarıyla yaz mevsiminde bile kışı hatırlatacak derecede serindir. Bağlarındaki üzümler ancak teşrinlerde idrak edilir. Kânunlarda İzmir'de yediğimiz taze üzümler Gölcük mahsulüdür. Etrafta kesif ormanlar mevcut olduğu gibi çamlıklar, kestane, elma, ayva, şeftali, nar gibi meyve ağaçları pek çoktur ve meyvelerin en nefisi bu havalide yetişir. Arazisi hemen hemen Türkiye'de en iyi patates yetiştirir ve bu itibarıyla ahalisi ancak patates ziraatıyla iştilal eder. Gölcük ahalisi bilumum Türk köylüleri gibi pek munistirler. Gürbüz, iri yarı, benzinden kan fişkiran nâsiyelerinde Türk'ün mertliği okunan saf Türk simalarına burada çok tesadüf edebilirsiniz.

Harekât-ı millîye esnasında bu topraklar pek büyük şahamet-aver vakaya sahne olmuş ilk defa Alaşehir'den yükselen seda-yı isyan kendisine buralarda bir mâkûs kabul ve müzaheret bulmuştur.

Akıncı müfrezelerimiz vakitlerini ve gündüzleri bu yüksek dağlarda kesif ormanlarda geçirirler, akşamları düşman karakollarına baskınlar yaparak düşmanı izaç etmekten bir gün hali kalmazlardı. Buranın şayan-ı dikkat bir vaziyeti de buz fabrikalarının mevcudiyetidir. Kılın birkaç metre irtifama kadar yükselen karları mahzenlerde ve saman altlarında saklayan Gölcük civar halkı yazın en sıcak ve yakıcı günlerinde civar kazalara mesele Ödemiş, Alaşehir, Salihli ve kasabaya indirerek satarlar ve buz fabrikalarından mahrum olan civar halkını öyle kimyevi müstahzaratla değil, hilkatin sunduğu gibi saf ve temiz buzlardan müstefit ederler. Eğer Gölcük'e bugün mevcut olan bir patika yolundan başka bir yol temin edilebilir ve bilaistisna herkesi meftun kılan gölün kenarında bir otel yapılabilirse hiç şüphe edilmesin ki Gölcük İsviçrelilere bile ziyaretgâh olabilecektir.

Fotoğraf: Birgi'de Selçuklulardan kalma minber.

Yetiştirdiği ilmî ve füzela-yı dinle ne kadar meşhursa Birgi ihtiva ettiği asar-ı sanat ve letâif-i tabiisiyle de o kadar benamdır.

Fotoğraf: Güzellikte İsviçre'nin göllerini gölgede bırakacak derecede güzel Gölcük

Etrafı zümrüdün çam ve meyve ağaçlarıyla çevrilmiş bazen hafif bazen de fırtınalı rüzgârların güzergâhı olan Gölcük bedii güzelliğe sahiptir. Erbab-ı fen bu zevk diyarını Türkiye'mizin en mükemmel sanatoryumu olabileceğini söylüyorlar.

Fotoğraf: Ödemiş Türk Ocağı Gençleri Birgi'de

Birgi ve Gölcük bedayi-perestlerin tabii güzellik ve ciyâdet-i hava düşkünlerinin daimî bir ziyaretgâhıdır. Bu resmimiz Ödemiş Türk Ocağı gençlerini Reis Ali Orhan Bey'in taht-ı riyasetinde Birgi'ye tertip ettikleri bir seyahat esnasında irâe ediyor.

Numara 5 Sayfa 6

Şeytanı Gören Adam

Resimli Yurd'un tefrikası 5, Nâkili: Faik Şemsettin

-Hakikaten bana nasihatınız bu mudur, dedi. Fakat bana böyle bir nasihat veya tavsiyede bulunmak için siz kim oluyorsunuz, nereden geliyorsunuz? Sizi bir defa daha buraya kim, hangi iblis gönderiyor? Zavallılar bilmiyor musunuz ki ben tam elli seneden beri bu arzuya bu hevese mukavemete çalışıyorum. Bu hevesi yenmek için ben sekiz günden beri bir şey yememiş, bir adamın şefkat-kâr bir elin verdiği ekmeği reddetmesi gibi fevkalbeşer bir kudret sarf ediyorum.

Ben tekrarlayarak:

-Şefkat-kâr bir el, dedim.

Adam müthiş bir hiddetle yumruğunu masaya vurdu:

-Ne? Beni siz oyuna daveti bir şefkat-kârlık mı sanıyorsunuz? Siz bana oynayınız diyorsunuz. Ya ben kaybedersem?

-İkinci partide kazanırsınız.

-Ya onu da kaybedersem?

-Yine oynar ve neticede kazanacağınız bir an herhâlde gelecektir!

Bu kadar müthiş bir hiddete sebep olacağımı zannetmemiştim. Hane sahibi kıpkırmızı oldu ve beni asabi bir ihtilaçla kolumdan yakaladı:

-Demek, diye haykırdı. Bulup bulduğunuz çare budur ha? Size şimdiye kadar anlattıklarım sizde bu tesiri mi yaptı? Siz beni zavallı ve ihtiyar bir deli zannediyorsunuz. Bir deli, ihtiyar ve zavallı bir deli.

-Estağfurullah, öyle değil.

-Susunuz, rica ederim. Yalan söylediğiniz gözlerinizden belli.

Bu defa da Alan'a dönerek:

-Siz de değil mi? Beni siz de deli sanıyorsunuz? Fakat ben size şeytanı gördüm diyorum. Siz bunu masal sanıyorsunuz. Oyun kâğıtları, onlar nerededir?

Oyun kâğıtlarını durmakta olduğu masa kenarında görünce hemen üstüne atıldı:

-Bunu siz istediniz, günahı boynunuza. Ben bu cehennemî tecrübeye bir daha görmeden ölmek emelindeydim. Fakat siz beni mecbur ediyorsunuz. Hay şeytandan bulasınız. Affedildiğim zannıyla ölmek rahatından beni mahrum edeceksiniz. Çünkü göreceksiniz ki mutlaka kazanacağım. Haydi bakalım, kâğıtları kesiniz, dağıtınız bakalım!

Alan son derece de müsterih bir tavırla kâğıtları aldı ve otuz ikili bir oyun tertibi üzerine açmaya başladı.

Adam elini Alan'ın omzuna koyarak:

-Nasıl inanmıyorsunuz, diye sordu.

Alan aynı sükûnetle:

-Şimdi görürüz, diye cevap verdi.

Bu müddet zarfında ev sahibimiz sükûnetini ve itidal demini tekrar elde ederek masanın başına oturdu. Ben ve Alan tam karşısında oturduk. Ben:

-Ne oynayacağız, diye sordum.

Ev sahibi esrarengiz bir hâl ile:

-Bilmiyorum, dedi. Fakat şimdiden size söyleyeyim ki şu anda iflasa

mahkûmsunuz. Nasıl ki ben de bütün mağfîret ümitlerimi sizin yüzünüzden kaybettim.

Hemen cüzdanını çıkardı bir an evvel içine koymuş olduğu on iki bin frangı masanın üzerine koyarak:

-Bu para üzerine oynuyorum, dedi. Bundan sonra da istediğiniz miktar üzerine ta ki sizi çırılçıplak kapıdan dışarıya atıncaya kadar oynayacağım. Alan:

-Çırılçıplak mı? Demek ki don ve gömleğimize kadar kazanmak emelindesiniz.

-Sade don ve gömleğinize değil, fakat ta ruhunuza kadar her şeyinizi kazanacağım ve benimkini vermesi için onu şeytana hediye vereceğim!

Alan bana bir göz işareti ettikten sonra:

-Pekâlâ, başlayalım, dedi.

Ve benim şansımı kuvvetli bildiği için oyunu bana bıraktı.

Ben dudaklarımda müstehzi bir tebessüm olduğu hâlde Alan'ın yerine geçtim. Fakat hakikatte müteessirdim. Belki birkaç oyun kaybedecektik. Fakat hiç şüphesiz iki arkadaştan birimiz bir tek oyun olsun kazanacak ve suretle bütün kaybettiklerimizi elde edecektik. Belki de bu suretle bu zavallı deliyi sükûn ve istirahate malik edebilecektik.

Oyuna başladık. Vâkıâ oyun usulünde devam ediyordu. Fakat ev sahibinin kaybetmek için çalıştığı açık bir surette fark ediliyordu. Oyun sessiz devam ediyor ve bütün sarf olunan gayretlere rağmen her ikimiz de iki sayıyla müsavi bulunuyorduk. Fakat oyunun aldığı şekil nihayet bir dereceye geldi ki ben ve Alan ihtiyarsız olarak on iki bin franga baktık.

Çünkü bir an sonra bu küçük servet bizim olacaktı. Ev sahibi artık gayretle oynuyordu. Bu hâl karşısında Alan:

-Canım bunda telaşa mahal yok, işte nihayet siz de her insan gibi kaybedeceğinizi anlayacaksınız.

Ev sahibi inler gibi:

-Fakat kaybetmek iktidarına malik değilim ki, dedi.

Tek bir yek açsam oyun benim olmuştu. Ben bunu düşünüyorken elime yek geldi ve kâğıdı yere atınca oyunu ve on iki bin frangı kazandım!

Ev sahibi müthiş bir yas ile haykırdı. Kâğıtların üzerine atıldı. Onları birer birer tetkik etti. Ta gözüne götürdü ve hatta onları dudaklarına da götürdü sandık. Sonra:

-Bu mümkün mü? Demek nihayet kaybettim, dedi.

Fakat ev sahibinin bu zevkinde o kadar derin bir elem vardı ki kendisini tebrike cesaret edemedik. Yalnız muazzep Alan kendisini zapt edemedi:

-İşte, dedi. Şeytana inanmak lazım değilmiş!

Mako ile Matiyas'ın alnını ter kaplamıştı. Ev sahibi meserret ve zevkenden ağlamaya başladı. Bu defa cüzdanını alarak:

-Allah sizden razı olsun efendiler, dedi. Bu cüzdanın içindekileri kazandığımız için size bin defa teşekkür ederim İçinde keşke bir milyon olsaydı, onu kazansaydınız.

Ve cüzdanı açtı, içindekileri bize verecekti ama cüzdanın içinde bir para bile bulamadı. Hayret ve korku ile ayağa fırladı ve tırnaklarıyla yüzünü yolmaya başladı. Yüzünden sanki kırmızı gözyaşları akıyor gibi akmaya başladı. Bu yüzde hâlâ kan bulunmasına hepimiz şaşık. Cüzdanı önümüze attı ve aramamızı rica etti. Bu zavallının ricasından çıkamadık ve aradık. Beyhude bir gayret! Cüzdandan bir pul bile çıkmadı. Hâlbuki hepimiz bundan bir saat evvel tam on bin frangın konduğunu görmüştük. Ev sahibi birden:

-Oh, oh, dedi. Dinleyiniz ve bekleyiniz.

-Neyi?

-Rüzgârı. Bu akşam rüzgârın inleyişinde bir köpek uluyuşu duymuyor musunuz?

Dikkatle dinledik Mako:

-Hakikat, dedi. Bu akşam rüzgâr sanki uluyor.

Birden hepimiz yerimizden fırladık. Çünkü kapı garip bir surette itilmiş ve birisi aç demişti!

Ev sahibi işaret ile bize söz söylemek iktidarında olmadığını fakat kapıyı açmamamızı rica etti.

Kapı arkasından ses:

-Aç, diye bağıırıyordu.

Ben nihayet karar vererek bağırdım:

-Kimdir orada?

Bunun üzerine hep bir ağızdan:

-Kimdir orada, diye bağırdılar.

Salona girerken bir köşeye dayadığım tüfeği Mako aldı ve kurdu. Ben bu hâli çok gülünç buldum ve kapıya giderek kulağımı dayadım. Arkadaşlarım hep bir ağızdan:

-Açma, açma, diye bağıştılar.

Fakat ben dinlemedim, kapıyı açtım. Kapımı önünde bir adam vardı ve bu vekilharç idi. İçeri girdi, son derece de korkmuşu benziyordu:

-Efendi, efendi, dedi.

-Nedir, ne var, diye hep birden sorduk!

-On iki bin frangı ben size bu efendilerin huzurunda verdim değil mi? Hâlbuki parayı yolda torbamın içinde buldum ve işte size ikinci defa olarak getiriyorum!

Vekilharç paraları tekrar efendisine verdi ve:

-Bilmem ki bu gece dağlarda ne var? Korkuyorum ve bu gece burada yatacağım, dedi.

Bu defa on iki bin frank masa üzerindeydi. Deminki gibi cüzdanla beraber ve cüzdan içinde değil. Ev sahibi:

Mabadı var.

Karikatür: Ev sahibi iskemlesini kendisinden uzağa fırlatmış ayaktaydı. Tırnakları yüzünün etlerini didikliyordu. Bizler ise bu sapsarı ve buruşuk çehrede elan kan bulunmasından dolayı mütehayyirdik.

Numara 5 Sayfa 7

Cevaplarımız

Karataş Erkek Muallim Mektebi talebesinden Mehmet Hilmi Bey'e:

Vakıfane iltifatlarınıza teşekkürler ederiz. Vesaitin müsaadesi nispetinde biz de Yurd'u daha mükemmelleştirmeye uğraşıyoruz. Bu nüshadan itibaren arzunuzun tahakkukuna şahit olacaksınız. Bodrum muhtelif fotoğraflarına ve yazılarınıza intizar ediyoruz. Bunları 355 numaralı posta kutumuz adresine gönderiniz. Lütfunuza şimdiden derin şükranlar.

Namazgâh'ta 13 numaralı kahvehane vasıtasıyla Erzincanlı Mehmet Rüştü Bey'e:

İspritizm mesaili hakkında müteaddit neşriyatta bulunduk ve fırsat buldukça bu pek mühim ve meraklı mevzuya tekrar rücu edeceğiz. Öğrenmek istediğiniz meseleleri açıkça yazınız.

Karantina'da Mehmet Ali Bey'e:

Neşredilmek üzere imzanız tahtında gönderdiğiniz "Dünya Yaratılırken" sernameli fantezi filvaki pek nefistir. Şu kadar var ki muharriri maalesef siz değilsiniz. Maruf muharririmizden Ahmet Hikmet Bey'dir. Eski ve tecrübe-dide bir gazeteci sıfatıyla size şu baba nasihatini vermekliğimize müsaade ediniz: Şu veya bu muharririn yazılarını kendi imzanız altında neşrettirmeye uğraşacağımıza kendiniz yazı yazmaya çalışsanız daha iyi etmiş olursunuz.

Mahami Mustafa Enver Bey kerimesi küçücük Şefkat Enver Hanım'a:

Resimli Yurd sizi daima müstefit ederek eğlendirmeye devam edecektir. Masumane iltifatlarınıza teşekkürler ederiz. İnşallah talihiniz yaver olur.

Yol Bedestan'ında cidal ve İstiklal Ticarethanesinde Ethem Ruhi Bey'e:

Teveccühünüzün minnettarıyız. Üçüncü nüshanın hemen hiç mevcudu

kalmamıştır. Eksik kuponla talihinizi tecrübe maatteessüf mümkün olmayacaktır.

Manisa'da Kavafhane Çarşısında Şadırvan Civarında Tütüncü Malul Gazi Mehmet Ali Çavuş'a:

İltifat ve teveccühünüze teşekkürler eder ve mukabeleten arz-ı hürmet ederiz. *Resimli Yurd* bizim değil, sevgili karilerindir.

Terzizade Osman Zeki

Son sistem hazır elbise fabrikası.

Şems-i Hakikat

Müşterilerini her mağazadan fazla memnun etmeye muvaffak olan biricik tuhafiyе müessesidir.

Sakız Pazarı

Bir defa giden sakız gibi yapışıp, o her şeyi bulunduran asri bakkaliye mağazasının daimî müşterisi olur.

Hersa Paşa Mağazası

En güzel ve metin kumaşları, en elverişli fiyatlarla satar.

Semere-i Sebat

Abdülkadir Kolonyaları

Türk azim ve sebatının meşkûr bir numunesidir. Kolonyalarının latif kokusu, dört mevsimi de ilkbaharda yaşatır.

İhram Mağazası

İhram Mağazası, acayip seba-yı âlemin nefaset ve bedayi nokta-i nazarından sekizincisi ve İzmir'in zarif kadınlarının yegâne telaki-gâhıdır.

Kazırcı Ali Rıza Mahdumları

Fiyatların ucuzluğu cihetinden rekabet kabul etmeyen İstanbul ve İzmir'in en meşhur ve namdar mağazasıdır.

Mehpare Mağazası

İzmir'in şehir-i bedayi ve nefâisidir. Fiyatlar ucuz, malları mütenevvi ve sağlamdır.

Binaenaleyh

Nefâis-perestlerin çok hevesle koştukları bir Türk müessesidir.

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada.

Numara 5 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Karşıyaka'nın gülü! (Fantezi)

Karşıyaka'dan hareket eden Duatepe vapurunda üç arkadaş candan, yürekten gülerek konuluyorlardı. Bu sâri gibi görünen kakhaha epidemisine belki ben de tutulurum ümidiyle yanlarına gittim ve taşkın coşkun kakhahalarının sebebini anlamak

istedim. Üç arkadaştan hemen biri atıldı:

-Azizim, kahkahalarımızın sebep ve saikini yalnız dinlemek değil yazmak, mükemmel bir fantezi yapmak lazımdır. Emin olunuz ki bu zahmete değer bir şey, bir hadisedir.

-Öyle ise kahkahalarınız kadar uzun mukaddemelere lüzum görmeden bana meseleyi anlatmak lütfunda bulununuz. Çünkü bunu sütunları pek küçük olan *Resimli Yurd*'un son sayfasına yetiştirmek isterim.

-Öyle ise hemen meseleye, sadede geçiyorum: Geçenlerde Karşıyaka rıhtımının en kalabalık bir yerinde meçhul iki şahıs tarafından sinema programları büyüklüğünde etrafa birçok kâğıtlar serpilmişti. Bu kâğıtlardan bir tanesi elimize geçmiş ve okurken hepimizi hayretler almıştı. On beş yirmi satırlık bir dedikoduyu ihtiva eden bu renkli varakanın üstünde gayet iri harflerle “Karşıyaka'nın Gülü Kimdir?” sual-i manidar yazılı idi. Biz evvela bunu okuduğumuz zaman mutlaka “Karşıyaka'nın gülü, hayran ediyor bülbülü” şarkısını tekrar okuyacağımızı zannetmiştik. Hâlbuki o satırlar arasında şu tarzda tuzlu, biberli bir dedikodu da okumuştuk:

“Karşıyaka'nın gülü kimdir biliyor musunuz, bilmiyorsanız öğreniniz. Karşıyaka'nın gülü, yürüyüşüyle yüreğinizi afacan bir çocuğun elindeki lastik top gibi hop hop indiren bir bakışıyla sizi sendeleterek düşmemek için bir direğe bir duvara, bir iskemleye veyahut bir arkadaşın omzuna dayanmaya mecbur kılan hele bir tebessümü ile sizi on hafta iş görmeden için için düşündüren müstesna bir nefise-i hilkattir. Bu mini mini, cici cici hanım her perşembe göğsünde pembe bir gül takılı olduğu hâlde Karşıyaka'daki Ferah Sineması'na gider ve beyaz perdeye çevrilecek nazarları yalnız kendi çehresine cezbeder.”

Ben sabırsızlanarak sordum:

-Sakın bu dedikodu bir sineması reklamından ibaret olmasın?

-Mesele bundan ibaret olsaydı buna ben de ihtimal verirdim. Fakat fantezi olacak bu kâğıtların doğurduğu neticedir.

-Demek bunun bir de neticesi var. Öyle ise hemen anlatıveriniz.

-Bu varakalar sinema reklamı olmamakla beraber Ferah Sineması'na çok

hizmet etti. Karşıyaka'nın hemen bütün erkekleri göğsüne pembe gül takan bu bedii hüsün ve tabiatı görmek için sinemaya vakt-i muayyeninden yarım saat evvel koşmuşlardı. Hele evlerinde sadık zevç, model koca karısına tapan unvanlarına alan bazı çok vefa-dar kocalar belki sinemada yer bulunmaz korkusuyla evlerinde yemek de yemekten vazgeçerek bir parça ekmek peynir almışlar ve daha elektrikler yanmadan iskemlelere kurularak orada hep pembe güllü hanımı bekleyerek ekmek peynirden ibaret taamlarını atıştırıyorlardı.

Bu defa merakla tekrar sordum:

-Sonra ne oldu?

-İşte işin tuhaflığı, hoşluğu bundan sonra başlıyor. O akşamı Karşıyaka'nın bütün erkekleri -bunların arasında gündüz yatakta hasta yatanlar da vardı- hepsi vaktinden çok evvel sinemaya yerleşmişler, hep onu bekliyorlardı. Bu akşam Karşıyaka'nın hanımlarında da bir telaş vardı. Elektriklerin birkaç dakika sönmesinde istifade ederek hepsi yerlerine yerleşmişlerdi. Biz merak ile elektriklerin tekrar yanmasını bekliyor o kadar çok methedilen hanımı görmek istiyorduk. İki dakika geçmeden elektrikler tekrar yandılar ve herkesin nazarları kadınlar tarafına initaftan etmişti. Fakat ne görsek beğenirsiniz? Karşıyaka'nın bütün hanımları göğüslerine birer pembe gül takmışlar. Hepsi kendilerine renkli kâğıt parçalarının tasvir ettikleri pembe güllü hanımı süsünü vermek istiyorlardı. Kâğıtların Karşıyaka'nın güllü kimdir sualine her hanım göğsüne taktığı pembe gül ile: Benim cevabını vermişti!

M. S.

Asri Şarkı!

Karşıyaka sefası kaldı artık seneye
Gel gidelim seninle sevgilim Göztepe'ye
İhtiyacın yok mudur gezmeye eğlenmeye
Gel gidelim seninle sevgilim Göztepe'ye!

Sadık Bey'in bahçesi sine açmıştır bize

Birkaç kadeh atalım kan gelsin benzinize
Aşk u sevda yolunu göstereyim ben size
Gel gidelim seninle sevgilim Göztepe'ye!

25 Eylül 340 Karşıyaka

Hüseyin Avni

Hüseyin Avni Bey'in bu şarkısını üstad-ı muhterem Lemi Bey'in bestelemek üzere olduğunu haber aldık.

Ağaçların Yaprakları Gibi

-Dansöz memleketimizi terk mi ediyor?

-Evet, çünkü kendisi sonbaharı sevmez. Ağaçların yapraklarından soyuldukları hazin bir mevsimde ebeveyninin yanında bulunmak istiyor.

-Onun sevdiği ağaçların yapraklarından soyulduğu mevsim değil, insanların cüzdanlarından kolaylıkla soyuldukları zaman ve mekândır.

Yontulmamış Sözler

1

Gazetelere tavzih-name göndermeye tenezzül etmeyen ricalin hükmedebilirsiniz ki imlası bile düzgün değildir.

2

Hakikatleri hafifletmeden süslemeden hatta masallaştırmadan söylemeyenler kadınlarla tesis-i münasebata girişmemelidirler.

3

Arıların çiçekleri ne için aradıklarını bilmezlermiş gibi bazı kızlar yekdiğerine sorarlar:

-Neden bu gençler bizi takip ediyorlar?

Namuslu bir hanıma söz atan bir erkek bütün erkeklere lisan-ı hâliyle:

-Siz de benim karıma çatınız, size benden müsaade demiş olur.

M. S.

Asri Kepazeliklerden

Asri hayatı hep menfi cihetinden kabul eden asrımızın beşeriyete büyük şerefler kazandıran ihtiraat ve terakkiyatını öğrenmeye değil, işitmeye bile tahammül olmayan bazı kuş beyinli seciyesizlerin muhitinde geçmiş bir vakayı birçok kişilere bir ibret ders olmak üzere aşağıya kaydediyoruz:

Şişli'de mod be mod bir apartmanın çok süslü bir dairesinde küçük bir bey kapıya vuruyor ve iki dakika sonra kapıyı açan genç güzel bir hizmetçi kızının boynuna atlıyor. Bu eve yeni geldiği için henüz bir selamlama usulünü öğrenmemiş olan genç kız hiddetle soruyor:

-Fakat ne yapıyorsunuz beyefendi? Beni kim zannettiniz?

-Affedersiniz küçük hanım, tanıyamadım. Sizi evin hanımını zannetmiştim. Bunun için istemeyerek yaptığım bu taşkınlıktan dolayı bilhassa beyefendinin malumat almamasını rica ederim.

Hizmetçi olduğuna bin bir şahit lazım gelen körpe kız bu defa merakla sorar:

-Neden bilhassa beyefendinin öğrenmesini arzu etmiyorsunuz?

Mütecaviz küçük bey de manalıca bir tebessümle şu cevabı verir:

-Eğer bunu da öğrenirse bana karısının mantolarını aldıracağı gibi hizmetçisinin maaşını verdirir!

Seyirci

3.6. Resimli Yurd Numara 6

Sayı 6 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 14 Teşrinievvel 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havale-nameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Bir zamanlar kelime-i tevhidin nurlu gulgulelerine makûs olan mübarek kubbesinin üzerinde elyevm mülevves mai beyazın galiz taassup haçını taşıyan Selanik'teki sabık Kasımiye Cami

Bir taraftan Eksindaris gibi bazı zahiri Türk dostu Yunanlılar diğer taraftan Teyfik Rüştü Bey'le diğer bazı zevat bizim Yunanlılarla anlaşmamız için bir mâni mevcut olmadığını söyleyerek bir Türk-Yunan mukarenetinden bahsediyorlar. Hâlbuki ebedi düşmanımız olan Yunanlılar her vesileyle bize karşı gayz ve kinlerini göstermekten fariğ olmuyorlar. Bugün resmini dercettiğimiz Kasımiye Cami gibi daha birçok mabet, kiliseye tahvil edilmiş duruyor. Yunanlılar bir Türk ve İslamlık düşmanlığında vazgeçmezlerse kerih Eksindaris gibi zahiri Türk dostu Yunanlılar ne derlerse desinler, Türk mukaddes kinini hiçbir zaman unutmayacak ve asla Yunan'ın dostu olmayacaktır.

Numara 6 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Bir züppenin cevabına cevap

Resimli Yurd'un dördüncü nüshasında teceddüt, çıplaklık ve ahlak düşkünlüğü değildir Serlevhası ile yazdığımız baş makale bize pek çok asil ve necip aile reislerinin tahsin ve aferinini kazandırdığı gibi A. Z. harflerini imza gibi kullanan bir züppenin de tariz ve tenkidine de hedef etmiştir. A. Z. Bey'den aldığımız mektup şudur:

Sırrı Bey,

“On, on beş sene oluyor ki sizin yazılarınızı muntazaman takip ediyorum. İncinmiş bekâretler, gelin intihabı gibi on sene evvel yazdığınız monolog ve piyesler dâhil olduğu hâlde yevmi gazetelerle, haftalık risalelerde neşrettiğiniz bütün içtimai makale ve hikâyelerinizde daima ve daima kadınların hukukunu, onların insanca yaşamalarını, mutlak hürriyetlerini terennüm ettiğiniz hâlbuki *Resimli Yurd*'un dördüncü nüshasında yazdığımız makale ile gülünç bir irtica hatvesi atmış oluyorsunuz. Bunun saikini bir türlü anlayamıyorum. Yoksa bu soldan geri ediş, bir satış meselesi midir? Doğrusu bu, böyle ise şimdiye kadar içtimai hayatımızda birer inkılap safhasını, birer terakki adımını ifade ve temin ettiklerini zannettiğim eserlerinizi de anlamadan, hissetmeden, sırf bir yenilik olsun, münhasıran bir fantezi vücuda gelsin diye gayr-ı şuurî olarak yazdığınıza hükmetmek lazım gelecek.

Buna çok müteessifim. Matbuat gibi kadınlar da içtimai hayatta hudutsuz ve kuyutsuz olmalıdır. Teceddüt, terakki budur, kadın istediği yerde gezmeli, koşmalı, tozmalı, oynamalı, sıçramalıdır. Aksi takdirde bu yaşayış yenilik değil, maskaralık, kepezelik olur. Biz bilâ-kayd ü şart yenilik taraftarları sizin gibi her zaman her hususta şayan-ı takdir ve hayret, bir cesaret-i medeniye göstermiş muharrirlerden bugün için de daha fazla cüret, daha ziyade istihkar-ı menfaat duygusu beklerdik... Teessür ve teessüflerimin kabulü efendim.”

A. Z.

Karilerimiz, muharrir-i âcize hitaben yazılan tenkitnameyi okuduktan sonra lütfen aşağıdaki cevabımızı da mütalaa etmek zahmetine katlansınlar. Bu cevabımızla teceddüt ve terakki mefhumlarını yanlış anlamış beş on genci daha doğru yola getirmiş olursak, bihakkın memnun ve müftehir olacağız. Mütearrız ve muterizimiz evvela

bize, yazdığımız eserlerle bu son makalemiz arasında büyük bir tezat-ı efkâr mevcut olduğunu ve bu böyle olunca evvelce yazıp lütfen kendisi tarafından mazharı takdir olan telifâtımızın da şüursuz olarak yazılmış bulunduğunu iddia ediyor. Biz bu iddia ve istinadını cerh etmek için küçük beyin tenezzülen beğendiği eserlerimizden misaller irat etmek mecburiyetindeyiz, bu mecburiyeti muharrir-i naçizin neşrettiği değersiz kitaplarını büyük bir teveccüh ve rağbet ile satın alan muhterem karie ve karilerime karşı da hissetmekteyim. Çünkü, nihayet küçük beyin iddiası ve cehele her gün fikir değiştiren, yazılarını hissetmeden, anlamadan şüursuz bir surette yazan bir muharrirle her zaman karşılaşmadıklarını, sevgili okuyucularıma ispat etmeyi bir meslek borcu addetmekteyim.

Bu borcun ifasını bundan sonra çıkacak nüshalara terk ederek A. Z. Bey'in iliştiği ve bugüne ait bazı noktalara cevap verelim:

Muterimiz bu makaleyi yazmamızı bir satış meselesi addetmek istiyor. Eğer kendisi bir miktar, gazetelerin ne zaman fazla satıldıklarını ve maatteessüf tecrübesiz ve himayesiz gençliğin bilhassa böyle açık saçık yazı ve resimlere gösterdiği rağbeti yakın veya uzaktan tetkik etmiş olsaydı, kâmilen lehimize çıkan böyle bir isnat ile bizi mahkûm etmek gafletini göstermezdi. Eğer biz onun zannettiği gibi yalnız satış ve menfaat meselesini nazar-ı itibara alsaydık pek çok fedakârlıklar yaparak yurdumuzun her tarafına muhabir ve fotoğrafçılar gönderme hususundaki mezâhim ve masarafi hiçbir zaman göze almazdık. Hedef-i tenkit olan malûm makalemizde de söylediğimiz vecihle biz her zaman gençliğin şevk ve neşeye olan hak ve ihtiyacını, kadınların bir hakk-ı sarihleri olan hürriyet-i tammelerini inkâr etmedik. Esasen bundan sonra kadınlar, hak ve hürriyetlerini erkeklerin vermesine intizar etmeden kendileri alacaklar ve istedikleri gibi istimal edeceklerdir. Bizim birçok aile reislerinin talep ve müracaatları üzerine kopardığımız feryat bar hayatında bile görülmeyen çıplak, zendostluk ve daha kalemin tasvir değil, imadan bile teeddüp ettiği hadisat ve tersimatın saf ve namuslu ailelerin harim-i saffet ve iffetlerine ithaline karşı bir cidal açmak lüzumunu ihtardan ibarettir.

Bir külhanbeyi, bir sokak serserisi bir Türk kızına bir çirkin söz atsa, kızlar, köpürürüz, bu, böyle olduğu hâlde bir Türk kızının açık bir tramvayda veyahut bir aile salonunda, serseri külhanbeylerinin söyleyemeyecekleri sözleri, edebiyat çiçekleri ile süslü olarak o açık risalelerde okuyacak olursa, netice ne olur? O derece çıplak,

rezaletlerle dolu bir gazete veya kitabı kemal-ı zevk ile mütalaa eden bir genç kız, yanındakine ne ilham eder ne gibi duygular telkin eyler? Herhâlde hürmet hisleri değil, değil mi?

Fikrimize göre böyle bir genç kız veya bir hanım, lisan-ı hâli ile etrafındakilere:

“Bana çatınız, çünkü sizin söyleyebileceğiniz sözlerin, yapabileceğiniz tekliflerin daha ağızını, daha berbatını bu kitapta okuyup mütelezziz oluyorum, sizin de şakalarınızı maalmemnuniye kabule hazırım” demiş olmaz mı?

Manisa Yavaş Yavaş Diriliyor

Manisa'dan “*Resimli Yurd*”a yazılıyor:

Mühendis mektebi betonarme muallimi Galip Bey idaresi altında sırf Türk mühendisleri usta ve amelesinden mürekkep kesif bir grup tarafından her gün muntazaman bina edilen Manisa Hükûmet Konağı 900 metre murabba üzerinde ve üç kattan ibaret olacak beher katta on sekiz oda ve üst katta üç yüz kişi istiap edecek kadar bir konferans ve içtima salonu mevcut olacaktır.

Binanın zeminden irtifayı 13 metre ve bu da umumiyetle betonarme olacaktır.

Bina dâhilindeki koridorlar 4-52 metre tulünde yapılacaktır. Bahçede geniş bir havuz yapılacak ve üst katta aynı surette çatı ile örtülü bir hazine inşa edilecek ve yangına karşı su tertibatı bu suretle ikmal edilecektir. Binanın temelinden itibaren betonarme inşa edilmesine iki buçuk ay evvel başlanmıştır.

Şimdiye kadar inşaatı için hükûmet kırk bin lira havale göndermiştir. Diğer havalelerde muntazaman gönderildiği ve faaliyete sekte verilmediği takdirde bir sene zarfında inşaat tamamen ikmal edilecektir.

Binanın inşa ve tertibat masrafı için yüz elli bin lira sarf edileceği tahmin edilmektedir. Betonarme üzerine çalışan genç mühendislerimizden Ruhi Bey inşaatın başlangıcındaki merasimi ve şimdiki vaziyeti gösteren iki resmî gazetemize hediye ettiler

İstanbul'da harikzedegân için yapılan Laleli apartmanlarında çalışan ve gençliğine rağmen birkaç sene zarfında betonarmecilik sanatı üzerinden kıymetli yadigârlar bırakan Ruhi Bey'i Türk mühendislerinin kıymetli bir uzvi olarak tanıyoruz

ustabaşları sanayi-i nefise mezunlarından ve amelesi de kâmilen İstanbul'dan celbedilen bu müteşebbib ve faal grup umumiyetle Türk'tür. Bizde betonarmecilik mevcut olan terakkisini görüp de sevinmemek mümkün değildir. Sanatkârimızı tebrik eder ve yanmış Manisa'ya bırakacakları kıymetli yadigârları memleketin imarına ait bir numune olacağı için teşekkür ederim.

Doktor Ethem Vassaf

Fotoğraf (Resimli Yurd): Betondan yapılan Manisa Hükûmet Konağı'nın İnşaatı faaliyetle ilerlemektedir.

Fotoğraf (Resimli Yurd): İnşaatı ibtidârdan evvel kurbanlar zebh edilirken...

Numara 6 Sayfa 3

Lamartin Vapurunun Facialı Esrarı Nihayet Halledildi

Bir sene evvel İstanbul'a giderken... -Mehtapta Deniz Âlemi- Vapurun Ermeni Büfecisinden İçki Talebi- Taifenin Hücumuna Maruz Kalan Bir Yolcu- Ali Faik Bey'in Saklı Parası- Muvakkat Zannedilen ve Fakat Ebedileşmiş Bir Ayrılık – İzmir Zabıtası İş Başında- Bir Sene Tahkikattan Sonra- Adalet-i İlahiyenin Tecellisi

1339 senesi teşrinievelinin yirmi üçüncü salı günü “Mesajeri Martim” kumpanyasının “Lamartin” vapuru İstanbul'a müteveccihen limanımızı terk etmiştir. Bu vapura limanımızdan binen yolcular meyânında şehrimizde semercilikle müştakil Şükrü Usta'nın mahdumu zahire tüccarı Ali Faik Bey isminde bir Türk genci de vardı.

Vapur vedalar, mendil sallamaları arasında limandan uzaklaşıp ortalık karardığı zaman Faik Bey ile arkadaşları bir deniz sefası yapmak için bir araya toplanmışlar ılık sonbahar rüzgârının nevazişkâr nefesleri arasında bir meclis-i ayş u nûş kurmuşlardı. Bu meclise biraz sonra Fransız taifesi de gelip iştirak etmiş ve gençlerin kahkahaları umumi neşeyi tezyit etmekte bulunmuştu. Lakin bu neşe uzun müddet devam etmemiş zira içki tükenmişti. Bunun üzerine vapurun büfecisi Mehran ismindeki Ermeni kahvecinin çırağı Jan vasıtasıyla rakı istenilmiş ve bir miktar daha tedarik edilebilmişti. Bu içkinin ücretini Ali Faik Bey fanilasının içinde saklı bulundurduğu kilitli paradan ayırarak vermişti.

Bu müddet zarfında ise vapur Çanakkale'den hareket etmiş ve Marmara'nın mai dalgalarını köpürterek Mürefte ve Şarköy açıklarına gelmiş bulunuyordu. Bir aralık Ali Faik Bey def-i hacet için arkadaşlarından ayrılmış ve tamam bu sırada Patrona Hilmi Bey ismindeki bir yolcu yukarıda iki kemancı tarafından bir taarruza maruz kalmış ve kendini direklere sarılmak suretiyle güç hâl kurtarabilmişti. İşte Ali Faik Bey bu saniyeden itibaren vapurdan esrarengiz bir surette gaybubet etmiş ve bir daha arkadaşlarının yanına avdet etmemiştir.

Yukarıda naklettiğimiz hikâye bir efsane değil, şehrimiz polis müdürünün kısm-1 adlisinin derin ve dakik tahkikatı neticesidir. Bu esrarlı vakayı tenvire azmeden İzmir zabıtası geceli gündüzlü çalışmak suretiyle birkaç ipucu elde edebilmiş şüpheli bulunduğu vapur taife ve müstahdemini sıkı bir nezaret altına almış ve nihayet bütün şüpheler vapurun büfecisi Mehran Ağazer ile şeriki Estefan Bahayko ve çırak Jan etrafında temerküz ve tekâsüf etmişti.

Muktedir ve gayur-1 zabıta erkânımız bu iz üzerinde yürüyerek şüphelerinin tahakkukuna şahit olmuşlardır. Nihayet geçen çarşamba günü akşamı "Lamartin" vapuru limanımıza geldiği zaman Mehran" vapurda taht-i tevkife alınmıştır.

Esrar-1 âlûd facianın tahkikatını kısm-1 adli reisi Hüsnü Bey ile taharri komiseri Hüsnü ve kısm-1 adli komiseri Tevfik Beyler bizzat idare etmişler ve cidden bütün Türk zabıtasının yüzünü ağartmaya muvaffak olmuşlardır.

Bir sene durup dinlenmeden bu püesrar cinayeti büyük bir sebat-i anutane ile takip eden zabıta memurlarımızı ve maznunu vapurdan alıp vazifesini ifa eden deniz merkez serkomiseri Sabri Beyleri bütün samimiyetimizle alkışlarız.

Merkum, kendisini ziyaret eden bir muharririmize: İsminin Mehran Ağazer ve İstanbullu olduğunu, Faik Bey'i vapurda tanıdığını, vapur İstanbul'a yaklaştığı esnada Faik Bey'in arkadaşlarından onun kaybolduğunu işittiğini ve süvariye haber vererek vapurun her tarafı aranıldığı hâlde Faik Bey'in bulunamadığını söylemiştir ve:

-Eğer Faik Bey'i denize ben atmış olsaydım. Şimdiye kadar birçok defalar kaçıp kurtulmuş olmaz mıydım, diye mırıldanmıştır.

Muharririmiz bunun üzerine eğer bigünah ise Türk adliyesinin adaletine intizar edebileceğini söylemiş ve bir ırk ve din kardeşimizi geceleyin denize atmakla müttehem ve maznun bu Ermeni'yi hücre-yi mahbusiyetinde terk ederek çıkmıştır.

Fotoğraf: 1339 senesi teşrinievvelin bir gecesinde muzlim ve feci bir hayata sahne olan Mesajeri Martim kumpanyasının Lamartin vapuru

Fotoğraf: “Lamartin” vapurunun esrar-ı faciasını tenvir eden erkân-ı zabitimiz. Yukarıdan aşağıya: Kısım-i Adli Reisi Hüsnü Bey, Taharri Komiseri Teyfik ve Kısım-i Adli Komiseri Teyfik Efendiler

Fotoğraf: Bundan bir sene evvel büfecilik ettiği “Lamartin” vapurunda bir Türk gencini denize atmakla itham ve tevkif edilen Ermeni Mehran Ağazer

Fotoğraf: Bundan tamam bir sene evvel Lamartin vapurunda denize atılmak suretiyle şehit edilen bir Türk genci zahireci İsmail Faik Bey

Numara 6 Sayfa 4

Şeytan Nasıl Bir Mahluktur?

Bizler, ehl-i tevhit, dinimiz muktezasınca iblisin mevcudiyetine iman ederiz. Evet, biz Müslümanlarca şeytan aleyhilleret vardır. Zira Kuran-ı Azim u Şan’da ism-i menhusu mesturdur.

Bizce şeytan, gururuna mağlup olarak Halik’inin o emrine itaat etmediği için matrut olan bir melektir.

Bin üç yüz küsur seneden beri her Müslümanın var olduğunu bildiği şeytan hakkında diğer dinler mensupları arasında muhtelif kanaat ve cereyanlar baş gösterdi. Kimi yoktur, kimi de şeytan fena huylu insanlardan galat bir şahsiyet-i mevhumedir dedi. Lakin bir zaman oldu ki Hristiyanlar bile şeytanın var olduğuna inandılar. Yalnız onların tasavvur ettikleri şeytanla din-i Muhammed’in kabul ettiği iblis arasında büyük farklar vardır. Bizim bu haftaki mevzumuz münkir olmayan Avrupa ulemasının şeytanı nasıl telakki ettiklerini karilerimize anlatmaktır.

Onlar da vardır diyorlar

Evvela şeytanın mevcudiyeti hakkındaki onların tarz-ı telakkilerini tetkik edelim: Neşriyatını meâhiz-i ittihaz ettiğimiz Fransız mütefekkeri diyor ki: “İblisin mevcut olup olmadığı hakkında cereyan eden münakaşalara doğrudan doğruya

müdahale etmeyerek tarihin kayıt ve tespit ettiği bir vakayı zikretmekle iktifa edeceğim. Tarihî bir mahiyeti haiz olan bu vaka pek garip ve korkunç bir vaka namı altında Fransa kralı IV. Henry'nin devrinde devletin resmî vakanüvisi tarafından tespit edilmiştir.”

Fransa kralı şeytanla karşı karşıya

Vaka 1598 sene-i miladisinde cereyan ediyor. Yani bu sene zarfında zamanın hükümdar-ı marufu IV. Henry şeytan ile karşılaşıyor. Bakınız vakanüvis ne diyor?

“Kral Fontenblo ormanında avlanırken takriben yarım saatlik kadar bir mesafeden köpek havhavlaları, at kişnemeleri, avcı naraları, av boruları sesleri işitti. Sanki müteaddit kimseler de yarım saatlik bir mesafe ötesinde avlanıyorlardı ve evvelce uzaktan gelen gürültü yavaş yavaş yakınlaşıyordu. Kral kendisi avlandığı zaman avlanma sahasında dolaşarak kendi eğlencesini bozmaya hiçbir kimsenin cesaret edemeyeceğini pekâlâ bildiği için bu gürültünün sebebini anlamak üzere maiyetindeki beyzadelerden mösyö Le Kont de Suvason'u ileri gönderdi. Kont hükümdardan telakki ettiği? sordu. Gürültü devam ediyor fakat nereden geldiği bir türlü anlaşılıyordu. Bu gürültü ara sıra pek yakından geliyor, ara sıra uzaklaşıyordu fakat ortada bir kimse görülmüyordu. Biraz sonra kont Suvasson'a kral gelip iltihak etti. Kont, merakını tatmin edemediği hükümdarına gürültünün sebebini anlatmak için biraz ileriden giderken bir çalılığın önünde simsiyah bir hayaletle karşılaştı. Bu hayalet konta dehhaş ve korkunç bir sesle:

-Beni işitiyor musunuz? diye haykırdı ve birden ortadan kayboldu.

Vakanüvis IV. Henry'nin de bu sesi işitmiş olduğunu ve hatta o zamandan sonra avlanmak üzere bir daha Lafonblo ormanına avdet etmediğini ilave ediyor.

Şeytanın vazifesi: Günaha sokmak

Fransız mütefekkeri şeytanın mevcudiyetine bu tarihî delili irâe ettikten sonra iblisin ne gibi işlerle meşgul olduğunu araştırıyor ve bu hususta da İslamiyet'in tarz-ı telakkisini kabul ediyor.

“İblisin her şeyden evvel insanları doğru yoldan çıkararak kötülüğe sevk eden

bir ruh-ı habistir. Maksudı irvâlarıyla, ibadetle meşgul kalplere girmek ve bunları heder eylemektir. Bunun için müteaddit hilelere müracaat eder. Her şeyden evvel ruhiyatı bilir, baştan çıkaracağı kimsenin zayıf damarını keşfeder. Faraza bir obura nefis bir yemek ikram eder, mesleğini seven bir sanatkâra kimsenin bilmediği bir usulü öğretir, bir âlime ilm-i simyanın miftahını vaat eder.

Melanet, daima melanet

Sonrada bir kere de baştan çıkardı mı artık memnun olur. Ruhunu kendisine teslim etmiş olan safdilîni karşısına geçer ve güler. Çocukluğundan beri şu hikâyeyi birçok kimselerden işittim: Bir gün şeytan bir meyhaneye girer bakar ki birçok kimseler oturmuş şarap içiyorlar. Hemen aralarına karışır. Hangi cins şarabı arzu ettiklerini sorar. Tabii her sarhoş kafasından bir lakırdı çıkar. İblis elini masaya vurunca masanın her sarhoşun önüne tesadüf eden kısmından istediği cins şarap fişkirmaya başlar. Yalnız bu şaraptan bir damlası bile yere dökülmeyecek. Lakin sarhoşlardan birisi bardağını kimildatır, şarap yere dökülür ve birden derhâl alev çıkmaya başlar. Herkes dehşetle ayağa kalkar ama şeytan istifini bozmaz bir işaret yapar. Sarhoşlar bakarlar ki üzümü bol bir bağda bulunuyorlar. Etrafı cennet gibi yemyeşil. Önlerinde büyük büyük üzerleri dumanlı buz gibi salkımlar sarkıyor. Sarhoşlar üzüm salkımlarını koparmak için hemen çakılarına, bıçaklarına sarılıyorlar hâlbuki onlar hakikat hâlde üzüm diye birbirlerinin burunlarını tutmuşlardır ve üzüm kesiyoruz diye birbirlerinin burunlarını kıtır kıtır doğrarlar.

Beşeriyet şeytanlardan nasıl intikam alıyor

İşte insanlara fenalık yapmaktan, onları günaha sokmaktan başka bir şey düşünmeyen bu ruh-ı habise karşı insanlar da onu daima zelil ve hakir bir tarzda vasf ve tersim etmek suretiyle teşfiye-i sadra uğraşmışlar ve ondan hiç olmazsa bu suretle intikam almayı düşünmüşlerdir. Kurûn-i Vüsta'nın şeytanın mağlubiyetini hâkî masal ve fıkraları bu intikam-ı zihniyenin halk arasında tecellisinden başka bir şey değildir.” Fransız hükümdarının nokta-i nazarını buraya kadar bast ve temhid ettikten sonra şeytandan intikam almak hususunda Garp'ta görülen bu temayül ve incizabın aynen memleketimizde de hissedilmiş olduğunu söyleyebiliriz. Evet vazifesi âlem-i

nasrâniyette ne ise Şark'da da aynı olan iblis aleyhillaneyi gülünç vaziyetlere sokmak için bizde de uydurulmuş pek çok masallar vardır. İşte birisi...

Kayserili ile şeytan

Bir gün bir Kayserili ile bir şeytan ortak olurlar, bir tarla ekmek isterler. Yalnız tohum saçılmadan evvel Kayserili, şeytana tarlanın toprağın üzerindeki mahsulü mü yoksa altındakini mi arzu ettiğini sorar. Buğday ekileceğini tahmin eden şeytan, tabii üstünü ister. Ahitname imzalanır ve üstüne Kayserili rençper havuç eker. Mahsul idrak edilince şeytanın eline kuru yeşillikten başka bir şey geçmez. Şeytan kızar, hakkına razı olmaz, kavga çıkarır ve uzun bir sırık kapar, Kayseriliyi kovalamaya başlar. Kayserili, eline kuvvetli kısa bir sopa alarak şeytanın önünden samanlığa kaçır. Şeytan da pürhiddet içeri girerken sopası uzun olduğundan samanlığın tavanı, duvarları, sopanın adam akıllı işlemesine mâni olur. Kayserili de kısa olması dolayısıyla serbestçe kullanabildiği sopayı şeytanın kafasına, gözüne yerleştirir, yerleştirir... O kadar ki bir daha şeytan Kayseri'ye uğramayacağına yemin eder. Boynuzları kırık, kafa göz paramparça güç bela canını kurtarabilir.

Mevcut dinlerin hepsinde şeytan vardır

Medeniyet-i hâzıranın inkâr ettiği iblisi edyân-ı mevcudenin hemen hepsi muhtelif isimler altında kabul eder. Faraza Hintli Ehrimen ismiyle tanınırken bir Norveçli köylü, ona Satanus der fark yalnız buradadır.

Karikatür: Şeytanın işvâlarından karı koca kavgası

Kanla neticelenecek bir mücadeleye sebep olamadığı zamanlarda şeytan aleyhillane hiç olmazsa karı koca arasında bir kavgaya vesile olarak o zamana kadar müttehit yaşayan bir ailenin ağzının tadını bozmayı bile bir kâr addeder.

Burada şeytan korkunç bir canavar gibi tersim edilmiştir.

Karikatür: Maruf İtalyan edibi Dante Alfiyeri şeytan taarruzuna uğruyor.

Cehennemler nam layemut eser-i marufu vücuda getirmiş olan meşhur İtalyan edibini ressam kendilerini teşhir edilmiş olmaktan mütevellit bir gayz ve kin ile şeytanların mütehevvir ve guzub bir hücumuna maruz kalmış olarak gösteriyor.

Karikatür: Şeytan sütninelik de yapar mı?

Bu ruh-ı habis baştan çıkarmak istediği genç valideye uykuyu haram eden çocuğunu anneye yaranmak için güya uyutmaya çalışıyor ama maksadı bermutat melanet ve habasettir.

Numara 6 Sayfa 5

Hırsızlık Artık Fen Mi Oldu?

Fen gün geçtikçe terakki ediyor. Lakin fennin bu terakkileri iyilik kadar fenalığa da hadım olabilir. Fen adamlarının uğraş, didine beşeriyetin menafî ve medeniyet namına elde ettikleri iftiralar haydut ve canilerin elinde müthiş birer silah oluyor. Karilerimizi teskin için şurasını da derhal ilave edelim ki fenni vesaitten tamamıyla istifade edebilecek haydut ve caniler bilhassa memleketimizde pek azdır. Zira bu sefillerin kısm-ı azamı fikir ve irade itibariyle pek zavallıdırlar. Mahaza hırsızlığın bir fen haline girdiği de inkâr edilmez bir hakikattir.

Hiçbir gün geçmez ki gözlerimiz gazetelerde bir sirkat, bir karmanyola, bir mantarcılık vakasına tesadüf etmesin. Yine gün geçmez ki falan evin soyulduğu, falan tacirin yazıhanesindeki kasanın kırıldığını işitmeyelim. Demek oluyor ki hırsız ve haydutlar ordusu gün geçtikçe cesaretlerini arttırıyorlar ve hayatımıza, servetimize kastetmek için ellerinde bulundurdukları vesait bilâ inkita tekemmül ediyor.

Daima tarassutta

Hırsızlara karşı cemiyet-i beşeriyenin tevessül ettiği tedâbir-i mana karşısında hırsızlar daima mutarassıt bir vaziyettedirler.

Onların melanetlerine hail olabilecek bir ihtira meydana çıktı mı onlar da derhâl bu haili yok etmeye tevessül ederler.

Faraza kasa imal eden şirketler kasa kilitlerini ne kadar tekâmül ettirmişlerse kasa hırsızları da bu kilitleri zorlayarak açmak için fenden o kadar mahirane istifade etmişlerdir.

Fabrikatörler başka çareye tevessül edince hırsızlar da yine bu çareyi mâdum

bir hâle getirmeye çalışmışlar ve yüzde doksun dokuz muvaffak olmuşlardır.

Şu suretle kasa fabrikatörleri ile kasa hırsızları arasındaki fennî mücadele şimdiye kadar devam ettiği gibi şimdiden sonra da devam edecektir.

Dinamitle sirket

Fennî bir surette “icra-yı sanat” eden haydutların mevcudiyetini kabul ettikten sonra bunların nasıl “çalıştıklarını” tetkik edelim:

Evvelleri hırsızlar bir kasayı soymak için kasayı burgu ile kıl testerelerle delmeye, kesmeye uğraşırlardı. Lakin bu yol hem pek gürültülü hem de pek yorucu idi. Hâlbuki azami sürat ve asgari yorgunluğu düstur u ittihaz eden zamana hırsızları fennin terakkileri sayesinde daha ameli usullere müracaat ediyorlar.

Faraza Amerika’da bir sarrafın kasası petrole müteharrik bir motorun tahrik ettiği boruyla delinmiştir. Motoru getirip yerleştirmek ve ayar etmek sonra onu harekete getirerek maksada muvaffak olmak... Bu da oldukça külfetli bir iş...

Hırsızlar bu usulü de terk etmekte gecikmemişler ve nihayet dinamitle kasa açmayı daha pratik bulmuşlar. Hırsızların bu yeni usulü kasanın kapağı etrafına ve bilhassa anahtar deliğine küçük dinamit hortumları yerleştirmek, sonra infilak sedasının duyulmasına mâni olmak için kasayı yastıklarla, şiltelerle örtmek ve hortumları ateş vermektan ibarettir. İşte Paris’te maruf Amerikan Ekspres Bankası’nın ve muazzam Eksalisyör birahanesinin kasaları bu usul ile boşaltılmıştı.

Hırsızlık fenni terakkide

Tabii, erbab-ı cerâimin fen yolundaki terakkisi bu kadarla kalmamıştır. 1919 senesinde Fransa’da kâin Amiens şehrinde tevkif edilen Jacob çetesinin elinde bulunan mükemmel elektrik cihazlarının kıymeti 10 bin Frank’tan fazla tahmin ve takdir edilmişti.

Meselenin asıl garip ciheti bu pahalı ve kıymettar aletlerin muntazam ve kadifeli mahfazalarda hıfz edilmiş olduklarıdır. Hırsızların terakkiyatına karşı fabrikatörler de kendilerini mağlup olmuş görmek istemediklerinden kaynaksız, vidasız yekpare çelik levhalardan mamul kasalar vücuda getirmişlerdir ki bu kasalara

burguların, mütiblerin ve hatta dinamit usulünün bir tesiri olamazdı.

Gece kuşları boş dururlar mı ya! Onlar da arkvoltaik usulüne müracaatta terâhî etmediler.

Evvela Amerika'daki Fransız kasa hırsızları tarafından tatbik edilen bu usul için hakiki bir kimya laboratuvarı ve hırsızlıkta bir kimyager kadar kimya ve fende mütebahhir olmaları lazımdır.

Hırsızlar bu sayede çalıştıkları dairenin elektrik cereyanı sayesinde 1800 derece-i santigrat kadar hararet istihsal etmekte ve bu kuvvetli hararet sayesinde kasa çeliklerini kâğıt keser gibi kesmektedirler. Son zamanlarda bu suretle üç santimetre tahtında çelik levhalı bir kasanın soyulmuş olduğu hayretle görülmüştür.

Bundan maada bir de Şalamu usulü vardır ki müvellidülhumuza ve asetilen ile kasaların kilit mahalleri eritilmektedir. 1908 senesinde kredi Lyon'a müessese-i maliyesinin Marsilya şubesi bu usul ile soyulmuştu.

En son ihtira

Nihayet bir Alman mühendisi tarafından Alominotermit isminde bir madde icat edilmiştir ve bu madde demir veya çeliğe temas ettirilince o kadar müthiş bir hararet hasıl etmektedir ki maden hemen hemen buhara munkalip olmaktadır.

Alman mühendisi termit çelik levhaların askerlik nokta-i nazarından delinebilmesi için icat etmişti. Hâlbuki keşfinin hırsızların elinde ne müthiş bir silah teşkil ettiğini bilseydi belki de bu ihtiramı medeniyet ve cemiyet-i beşeriye namına ortaya atmaktan çekinirdi. Şimdi son söz hırsızlardadır. Bakalım fabrikatörler bu usule ne suretle mâni olmaya çalışacaklar... Herhâlde mücadele bütün şiddetiyle devam ediyor.

Karikatür: Asri Bir Hırsız Laboratuvarı

Evvelleri hırsızlar birkaç iptidai aletle icra-yı habaset ederlerdi. Hâlbuki zamane hırsızları hakiki bir kimya laboratuvarı elde ederek fenni usullerle çalışmak mecburiyetindedirler.

Karikatür: Dinamile zorlanan kasa

Kasanın kapısı etrafına ve kilit deliğine birkaç hartuç dinamit ve kasanın etrafına da yastıklar, şilteler yerleştirmiş olan fenni hırsızlar büyük bir zihniyet dâhilinde cesim kasayı kırarak milyonlara konmaktadırlar.

Karikatür: Asri Kasa Celladı İş başında

Elindeki 1800 derece hararet veren arkvoltaik sayesinde asri hırsız birkaç dakika içinde en sağlam kasa kilidini tereyağı keser gibi kesebilmektedir. Hırsızın başında açık duran şemsiye şiddetli ziyanın hariçten görülebilmesine mâni olmak içindir.

Numara 6 Sayfa 6

Tebliğ-i Resmî

Küçük hikâye

Ahmet Onbaşı anlatıyordu:

Ben, 26 Kânunusani 337’de yaralandığım zaman on dokuz yaşında idim.

17 yaşında gönüllü yazılmış ve hafif topçu grubunda telefoncu olmuşum. O gün cephenin ilerisine telefon hattı koymaya memur edilmişim...

İki saattir, harp bütün şiddetiyle devam ediyordu. Siperlerimizle düşman arasında oldukça mesafe vardı. Akşamüzeri alacakaranlıkta, bütün levazımatımla yola çıktım, yerlerde sürünerek ve mümkün olduğu kadar kendimi gizleyerek ilerliyordum...

Vazife oldukça ağırdı. Bir hafta evvel, yine böyle bir işte, üç arkadaşımı kaybetmişim. İçimden bütün bildiğim türküleri söyleye söyleye yarım saatte, bana söylenen noktaya kadar gittim. Tehlikeyi pek düşünmüyordum, kalben, herhâlde bu işten iyi çıkacağıma imanım vardı...

Böyle giderken iki, üç mermi pek yakın patladı, fakat imanım beni bırakmıyordu. Kendi kendime bunu da savdık diyordum. Tam bana gösterilen yere varacağım zaman, birdenbire duman içinde kaldım...

Çirkin bir gürültü ve karnımda dehşetli bir sadme hissettim... Hiçbir şey olmadı derken birden hakikati anladım...

Aman ya Rabbi!.. Ne donuş... Bir elimde bağırsaklarım... Müthiş bir dermansızlık... Her tarafımı kaplayan bir ağırlık içinde başıma malik olmadan yerlerde sürünerek dönüyordum. Toprağın üzerinde beni âdeta bir başkası sürüklüyor zannediyordum.

Hiçbir zaman tayin edemeyeceğim pek uzun saatlerden sonra sesler işitir gibi oldum. Bağırarak istedim, sesim çıkmadı ve o dakikaya kadar, canımı kurtarmak için bende çalışan kuvveti de kaybettim ve büsbütün kendimden geçtim.

Beş, altı gün sonra gözlerimi açtığım vakit kendimi hastanede buldum... Doktorlara iyi bir iş çıkarmıştım.

Büyük bir yara... Karın zarının iltihabı. Haftalarca yemek yiyemedim, boğazıma bir şeyler sokuyorlardı ama ağızım, çenelerim oynamıyordu... Uyuyabiliyordum fakat mütemadiyen rüya görüyordum... Vücudumu hurdahaş eden o infilak, her gün her gece birkaç defa tekerrür ediyordu.

Etrafımı kaplayan dumanın, türlü türlü kokusu vardı. İlk üç, dört gün, bu duman, kloroform kokuyordu. Sonraları tanımadığım fakat daima yürek bulandırıcı kokular... Bazen de telefon telini takmak için emir aldığım dakikayı görüyorum...

Hülasa, artık bütün ömrüm bu 26 Kânunusani gününde geçiyordu. Sanki hayatım o gün orada durmuş, hiç kıvıldanmıyor idi...

Birkaç zaman sonra lakırtı edebiliyordum. Ve lakırtı edeli -yani hikâyemi her önüme gelene anlatalı- bir hafta olmuştu ki okumak için de izin verdiler ve bana hastanede buldukları birçok eski gazeteleri getirip verdiler.

Fakat ilk elime geçen ne idi biliyor musunuz 28 Kânunusani tarihli bir gazete... Büyük harflerle 26 Kânunusani gecesinin tebliğ-i resmîsini neşrediyordu. Bu tebliğ:

“Cephelerde mühim bir hadise olmamıştır” diyordu!

Kokaryalı Benal Nevzat

Resimli Yurd

Taşra Bayilerimize

Resimli Yurd'un taşra satış hesaplarının aydan aya rüyet-i mukarrer bulunduğundan gazetemizin dört nüshasını satmış olan taşra bayilerimizin ilk vasıta ile bedellerini idarehanemize göndermeleri rica olunur.

İş bu hesabatı göndermekte tehir eden satıcılarımızın maalesef tebdil etmek mecburiyetinde kalacağız.

Şeytanı Gören Adam

Resimli Yurd'un tefrikası 6, Nâkili: Faik Şemsettin

“Bu defa paraya hiç dokunmayalım ve gözden ayırmayalım... Çabuk kâğıtları veriniz, beş partilik bir oynayalım... Hakikati anlamak istiyorum” dedi.

Ve beni karşısına oturttu, oynamaya başladık. O, fütursuz ve dikkatsiz oynadığına rağmen beş sayıyı birer birer kazandı ve oyunu kazandı.

Kazanınca âdeta uludu, tıpkı uluyan rüzgâr gibi uludu. Kâğıtları aldı ve ateşe attı... Dışarıdan rüzgâr, ileriden de zavallı deli uluyup dururlarken kâğıtlar ocak içinde yandılar.

Birden avına atılmaya hazırlanmış hayvan gibi bunlar hep ayağa kalkmış olduğu hâlde kapıya doğru yürümeye başladı. Ve işte dışarıda bir köpek havlıyor ve uluyordu!.. Rüzgârla müsabaka eder gibi ölen efendisi başında, dağlarda yalnızca uluyan bir köpek gibi uzun uzun, acı acı uluyordu...

Ev sahibi kapıya varınca hafif bir sesle sordu.

-Sen misin Esrarengiz, dedi.

Ve ne harika!.. Bir anda rüzgâr da köpek de durdular. Etrafı derin bir sükût kapladı! Yavaş yavaş kapının sürgüsünü çekti, kapıyı açtı... Kapı açılır açılmaz salonu acı ve soğuk bir uluma kapladı, o kadar çirkin ve mevtaî idi ki hepimiz de kemiklerimize kadar titredik. Ev sahibi, kapıyı kırarcasına bir şiddet ve süratle kapattı ve arkasına dayandı. Bir müddet adamcağızın heyecanlı nefeslerinden başka bir şey duymadı. Biraz sonra uluma durdu, içeride olduğu gibi dışarıda da sükûn teessüs etti.

Adam yanımıza gelerek tıpkı bir makine gibi yek ahenk ve hareket bir tavırla:

-Tekrar geldi!.. Kendinizi gözetiniz, dedi.

Tam gece yarısı birbirimizden ayrıldık. Ev sahibi dairesine çekildi, Mako ile Matiyas henüz sevinmek üzere olan ocak başında kaldılar. Alan da odasına çekildi... Bana gelince: Bilmem hangi şeytani fikir beni de “uğursuz oda”ya sevk etti! Ben de tıpkı ev sahibi gibi o büyü kitabını okudum, onun gibi kalktım gezindim, sonra perdeyi çekerek dışarı baktım. Rüzgâr, bulutları dağıtmış olduğundan ay çıkmış idi! Fırtınanın hiçbir izi kalmamış, yalnız kaya parçaları, ayın nurları altında birer çelik parçası gibi parlıyor idi. Az ötede sıçrayan bir mahluk, evet Esrarengiz’i görüyordum, ağzı havlar gibi açılıyor fakat ben havlamasını duyuyor muydum?.. Evet, duyuyordum... Sonra perdeyi kapadım, dolabın önüne gittim. Aynada gördüğüm bu sima kimin? Hiç şüphesiz benim! Acaba ev sahibinin siması benimkinden daha mı sarı idi? İşte tam bir ölü siması... Ne o? Simanın yanında o küçük bulut?.. Onun yanında iki göz. Altında da müthiş ağız!.. Dehşet! Bağırarak istedim fakat ne mümkün?.. Sesim boğazımda sönüyordu! Tam bu sırada üç fiske dedim. Ve elim, uğursuz elim kendi kendisine kapıya doğru uzandı... Ansızın elim bir mengene içinde kaldı, dönünce ev sahibi ile karşılaştım, adamecik mevtaî bir seda ile:

-Sakın açmayınız.

Hatime

Ertesi sabah, ev sahibini bile görmeden, tam manasıyla buradan firar ettik! Ve akşam, hikâyeyi kendisine anlattığımız Mako’nun babası vasıtasıyla on iki bin frangı ev sahibine iade ettik. O, “İlk vakada parayı mevcut bilerek oynadığımız hâlde kazandılar, vâkıâ ikinciye kazandım ama onun hükmü olamaz. Şeytan sade ruhuma hâkimdir, fakat zevk ve saadetime de hükmedemez!” cevabıyla yine bize iade etti.

Biz de bu parayı bir hastaneye hediye ettik ve bu para ile yapılan tamiratın bittiği gün, hastane meçhul kalan bir sebep altında ateş aldı ve yerinde bir avuç kül kaldı. Bereket versin, lakin bu kaza insanca zayiata sebep olmamıştı.

Son

Numara 6 Sayfa 7

Türk Kabiliyeti İzmir’de Neler Yaratıyor

İzmirliiler pekâlâ bilirler ki bundan yirmi, yirmi beş sene evvel güzel memleketimizde sanayi ve ticaret namına maalesef her ne var ise Avrupalıların şehrimizde gösterdiği şeylerden ibaret idi. Memleketin sahibi, efendisi, beyi olan Türkler, bu yabancı sermayeler karşısında pek zayıf idiler. Onlar Türk seciyesi içinde mündemiç kabiliyetlerini hükûmet devâirini dolduran memuriyet fikir ve cereyanına kaptırmışlar oradan başka yerde görünmez olmuşlardı. Bu gaflet-i umumiyeimizin bıraktığı geniş meydanı gayrimüslim anasır kapışmış bize ticaret ve iktisadiyatta hâkim bir vaziyet alarak mülayim, nazik, sakın yerlerden temennalar ederek kadınlarımıza, erkeklerimize, mizacımıza göre davranmayı usul ittihaz etmişlerdi. Bazı meslekler vardı ki hemen Müslüman’dan onun mensubu yoktu. Mesela hekim denilince birkaç üstadımızdan başka serapa anasır-ı gayrimüslime hatırlandığı gibi eczane ve eczacı denince Türkçesini Rum şivesiyle bulaşık bir Yunanlı veya bir Ermeni ile karşılaşırdık. İzmir’de Türk hayat-ı ticariye ve âliyesiyle iktisadiyatının maziye karışan bu acı hatıraları meyanında ilk Türk eczanesine İzmir bundan yirmi, yirmi beş sene evvel kavuştuğunu söyler isek hatırat-ı maziyemizde pek ince bir noktaya dokunmuş olacağız. Meşrutiyet’in ilanıyla başlayan Türk inkılab-ı içtimaisi bize memleketimizin samimi sinesinden çıkan Eczacıbaşı Süleyman Ferit Beyefendi’yi göstermektedir. Süleyman Ferit Bey bundan on yedi sene evvel Tilkilik’te eczane-i umumiyei küşat ile işe başlamış ve birkaç sene sonra Kemeraltı’ndaki meşhur Şifa Eczanesi’ni alarak tevsii muamele etmiş ve ismine izafeten yaptığı Süleyman Ferit müstahzaratı ile İzmir, Rumeli, Adalar, Suriye ve Mısır’da kendisini tanıtmıştır. Memleketimizde faal bir Türk eczacılığı yaratan Ferit Bey ile Hilal Eczanesi sahibi Kemal Kâmil Bey aynı maksada yürür bir ittihat ortaya atarak memleketimiz vasi mikyasta bir kumpirime ve tablet fabrikası ile geniş bir dâr-ül istihzar meydana getirmişlerdir.

Pekâlâ biliriz ki aspirin diye herkesin kullandığı meta bir beyaz tozdan ibarettir.

Keza sulfato dediğimiz şey de böyledir. Bugün Avrupa’da makinelerle düğme gibi aspirin tabletleri yapılarak memleketimize aspirin olarak getirildiği gibi üzerine tablet yapılması için bir de ücret zam edilerek gelmektedir. Süleyman Ferit ve Kemal Kâmil Beylerin sırf şahsi teşebbüsüyle bugün bu yangın yeri olan memleketimizde muazzam bir kamperime fabrikası vardır. Her Türk’ün bir hiss-i gurur ve iftiharla

göğsünü kabartacak olan bu fabrikada her gün müteaddit kadın ve erkek çalışmakta, muktedir müdür ve memurlar nezareti altında bulunmaktadır. Türkiye'nin İstanbul ve payitahtı ile büyük vilayet merkezlerinde bu derece geniş bu derece levazımatı bol bir müessese yoktur. İzmir'in yangın yeri aguşuna sığınmış olan bu dâr-ül istihzar Avrupa'dan gelen ilaç fabrikalarının adamlarını hayretle gark ederek beklemediğini görenlere mahsus bir tavırda parmaklarını ağızlarına bırakmaktadır. Büyük sermayelerle bütün dünyaya ilaç yetiştiren muazzam ilaç fabrikalarıyla doğrudan

Doğruya tanışarak anlaşmak maksadıyla davet edilen eczacı Ferit Beyefendi şu satırları yazdığımız vakit fabrikaları mahallinde gezmekte ve Avrupa'nın azamet gösteren ilmini, memleketimize taşımak üzere notlar almaktadır. Tablet fabrikası bu büyük dâr-ül istihzar Beyler sokağında İstankoy Hamamı civarındaki eski büyük kız mektebi binası olup Şifa ve Hilal Eczaneleri vasıtasıyla müracaat eden her vatandaşımıza kemal-i fahr ile gezdirilmektedir.

Bundan iki sene evvel İzmir'de bir tane Türk eczanesi yok iken böyle azim sermayelerle fabrikalar yaratan gençliğimizden Türk tarih iktisadisinde çok şeyler bekleriz. Bunları gördükçe istikbale derin ümitlerle bağlanmakta haklı olduğumuzu herkese teslim ettireceğimizi zannederiz.

Fotoğraf: Eczacıbaşı Süleyman Ferit Bey

Fotoğraf: İzmir'de ilk defa olarak tablet yapan makine

Fotoğraf: Süleyman Ferid Darül-istihzarında tablet makineleri

Fotoğraf: Hilal Eczanesi Sahibi Kemal Kâmil Bey

Türkiye'nin sütlü bisküvisi

Şık millî paket

Sahib-i imtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkezî idaresi

İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada

Müdür-i mesul Ahmet Cemalettin

Numara 6 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Kurt'un bülbüllerinin şikâyeti

Salon dedikoduları

“Karşıyakalı” fantezisi, zan ve tahminimizin foyunda çok dedikodulara mucip olmuş, birçok zevceler zevçlerine, birçok hanım kızların babalarına, *Resimli Yurd*'u alır almaz akşamı beklemeden hemen eve gönderilmesi ricasında bulunmuşlardır.

Karşıyaka'nın gülü kimdir? Bu suale verilecek cevapla bittabi Bursa'da çalışan tüccarlar alakadar olacak değil a... Herhâlde Karşıyaka'nın hanımları bu Musul meselesinden mühim(!) hadiseyi anlamak isteyeceklerdi. Hele fantezideki bilhassa sadık ruh, model koca geçinen erkekler Karşıyaka'nın gülünü görmek arzusu ile elektrikler yanmadan sinemaya hücum ettiler ibaresi bazı evlerde şen ve şatır olmayan muhaverelere -karı koca kavgası demiyoruz ha- müncer olmuş! Hatta muharrir-i naçiz bile bu hususta neticeyi evvelden bildirmek suretiyle lazım gelen makam-ı dâhiliye hesap vermek mecburiyetinde kaldım...

Karşıyaka sakinlerinden bir bey bize şu haberi getirdi:

-Eğer fantezi muharriri aldanıp da Karşıyaka'nın gülü olmak şerefini yalnız bir kadına hasrettirseydi, hanımların kapıştığını *Resimli Yurd*'a müthiş bir boykot ilan olunacaktı.

Karşıyakalı dostumuza cevap vermeye vakit bulmadan yazıhanemize Kordon boyunun en şık ve sahib-i muvaffakiyet bir genci girdi ve oturmadan bağırdı:

-Sizi Kordon hanımları namına protestoya geldim. Gül yalnız karşı Karşıyaka'da mı yetişir? Ne gaflet! Burada, bizim semtte piyanonun başında yürekleri hop hop ettiren yürüyüşlere, bakışlara mukabil ruhlara bulutlardan kanatlar vurarak arşların da fevkine çıkartan, gönüllerin kara topraktan ibaret arzımızdan ayaklarını kesen nağmeler, füsunlar halk eden öyle bülbüller vardır ki İzmir dilberlerinden bahsederken onları unutmak mezheb-i mahâsine karşı affolmayan bir küfürde bulunmaktır.

Bu ateşin güzellik dava vekilinin arkası bitmeyecek müdafaat ve taarruzatını dinlemekten ise teslim-i silah etmeyi hayırlı buldum.

-Peki dedim, mademki bu gaflet, bu kadar büyük bir günah gibi telakki olundu. Bundan sonra sıra ile Kordon'un bülbülleri, Göztepe'nin sümbülleri -Göztepe'de Kokaryalı, karantinada dâhildir ha! – Buca'nın çiçekleri, Bornova'nın melekleri, bütün İzmir'in kelebekleri diye birer kaside yazarız olmaz mı?

Şık ve salon kahramanı muhatabım kemal-i ciddiyetle cevap verdi:

-Her kûy için ne yazacağınıza müdahale edemem, fakat rıhtım boyundaki müvekkillerim bana gül sıfatından bir hisseleri bulunduğunu ve bunu müdafaat etmecliğimi emrettiler. Bunun için Kordon'un gülleri ve bülbülleri diye bir şey yazarsanız hepimizi memnun etmiş olursunuz.

Baktım ki vaat etmeden kurtuluş yolunu bulmak gayrimümkün ve hemen söz verdim:

-Emin olunuz beyefendi, gelecek haftaki salon dedikodumuz Kordon boyunun gül ve bülbüllerine dair olacaktır.

Bu teminatı alan şık bey, dünyanın en büyük davasını kazanmış bir avukat sürur ve gururu ile elimi sıkarak birden ayrıldı.

Salonlar kahramanı küçük bey bize veda ettikten sonra bu defa da Karşıyakalı arkadaş ve karimizi yatıştırmak icap etti. Çünkü o da ayağa kalkarken kulağımıza şu kelimeleri fısıldadı:

Kordon güzellerine kasidehan olurken Karşıyaka güllerine sarf ettiğiniz kelimelerden daha çok parlak şeyler yazmaya heves etmeyiniz. Çünkü bu defa da bizim kûy ayaklanır. Malum mesele, Merih küremize çarpıp dünyamızı altüst etmesi kadar küçük, ehemmiyetsiz değildir! Mevzu-ı kelimelerin kadınlara güzelliğine mütedairdir. Bu ise dünyanın...

Bu defa ben arkadaşımın ikmal-i cümle etmesine meydan vermeden tamamladım:

-Evet bu ise dünyanın mihverini, Arşimet'in manivelasından fazla tebdil edecek bir kuvvet ve kudreti haizdir.

M. S.

Musul meselesinde İngiliz görüşü

Musul ahalisi: Biz kendi kendimize hâkim değil miyiz?

İngiliz: Kendinize hâkimsiniz. Fakat petrole değil...

Yalan Kalkacak Derken

Beşinci nüshamızdaki yalanları keşfeden alet meselesi hem bir karı koca kavgasına hem de hayırlı bir işe sebep oldu.

İsmi zikretmemek mecburiyetinde bulunduğumuz bir arkadaşımız *Resimli Yurd*'un beşinci numarasını eve getirmiş ve refikasına taktim etmiş. Hanımın gözü birdenbire yalanı meydana çıkaracak alete ilişmiş ve büyük bir sevinçle bağırmış:

-Bundan sonra eve geç geldin mi hiç yalan uydurmaya hacet yok! Hemen bu alet ile nerede olduğunu öğreneceğim. Esasen şimdi de bu alete ihtiyaç hissetmeden çokça devama başladığımı keşifte düçar-ı müşkülât olmuyorum.

Öyle zannediyoruz ki karilerimizde böyle bir mukaddimenin karı koca kavgası ile neticeleneceğini keşif ve istihraçta zerre kadar müşkülata uğramayacaklardır.

Hakikaten öyle olmuş fakat kavgayı bir bermutat kapıdan dinleyen hizmetçi kızı, her şeyi meydana çıkaran bir aletin keşfedildiğini işitir işitmez hemen bohçasını toplayıp firar etmiş. Meğer kız bir ay evvel hanımının kaybolan gayet kıymetli bir pırlanta yüzüğünü aşırması imiş.

Bu suretle alet, Allah adetini eksiltsin hem bir ev gürültüsüne ve hem de bir hırsızın yakalanmasına sebep oldu.

Seyirci

Yağmur Mevsimi Başlarken

Fotoğraf Mühyettin

Küçük bey: Küçük hanım, herkes şemsiyesini yağmura karşı açtığı hâlde siz neden onu böyle yan tutuyorsunuz?

Küçük hanım: Bazen yandan gelen çamurlara karşı da muhafaza-i nefis etmek lazım geliyor da ondan...

Yontulmamış Sözler

5

Bir kadın için bütün hayatınıza tesir-i icra edecek bir fedakârlık yapmaya karar verdiğiniz zaman, düşününüz ki o kadın sizi, hayatınız devam ettikçe sevmeyecektir.

6

Bu veya şu mahzurlardan dolayı sizin olamıyorum diyen, bu meselede hesap yapmasını bilen bir kadın ne sizi sevmiştir ve ne de henüz sevmek ne demektir öğrenebilmiştir.

7

Size çok kişileri çekiştiren bir adama bir ders vermek için sorabilirsiniz:

-Yahu bana, beni çekiştirmek sırası henüz gelmedi mi?

8

İnsanlar, başkalarının kabahatlerine de kendi günahlarına baktıkları müsamahakâr, affedici, hoşgörücü nazarlarla baksalardı o zaman dünyada ne kadar az kavga ve gürültü olurdu.

9

Tazyik ve tehdit ile itaat eden bir kadın en iyi yemlerle kafeste beslenen bir kuşa benzer. Kuş, kafesin kapısını bir saniye açık bulduğu zaman ne yaparsa kadın da ilk fırsatta onu yapacaktır.

Bazen büyüklerin sizlerle görüşmek istememesine gücenmeyiniz. Onlar sizi beğenmemekten ziyade sizin onları beğenmemenizden çekinirler.

M. S.

Devrilmiş Çamlardan

Zevce: Komşumuz olacak o edepsiz hanım, benim iyice yüzüme baktıktan sonra bana şu sözleri söyledi: “Hanım, siz bir baykuşa benziyorsunuz.”

Zevç: Vay edepsiz kadın vay. Hiç insanın yüzüne karşı böyle her hakikat söylenir mi?

Bir Hayat Dersi

-Bana kızınızın dest-i izdivacını vermeye razı olmayacak mısınız?

-Maalesef hayır.

-Hâlbuki ben size kaç defa para ikraz ettim.

-İşte bunun içindir ki kızımınla tehhülünüze rıza göstermiyorum. Bana para verirken makbuz bile almayı düşünmüyordunuz. Hayatta bu kadar tedbirsizlik ve kayıtsızlık gösteren bir adama hiçbir zaman biricik kızımın saadetini emniyet edemem.

3.7. Resimli Yurd Numara 7

Sayı 7 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 21 Teşrinievvel 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havale-nameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Musul Türk'tür ve Türk'ün Azmi Sayesinde Ebediyen Türk Kalacaktır

***Karikatür:** İngiltere ile aramızda muhtelif fiş olan Musul meselesinin hallini cemiyet-i akvama havale etmiştik. Son zamanlarda İngilizler, kendilerine has olan entirikacalıkla pusular tertip etmişler, bir mesele çıkarmak istemişlerdi. Mehmetçiğin sivri süngüsü ve yılmaz kalbi cemiyet-i akvam meclisindeki Türk murahassı Fethi Bey Efendi'nin dirayet ve kiyaset-i siyasisi İngiliz bloğunu tamamen suya düşürmüştür.*

Numara 7 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Musul meselesinin verdiği ders

Hakkıyla Şark ve Garp mahâfil siyasiyesini mütehayyiç eden Musul meselesi, aynı zamanda Avrupa hükûmetleri ile bizim hükûmetimize de Türk milletinin temiz ve kuvvetli seciyesi hakkında mükemmel bir ders-i ikaz verdi. Avrupa'ya verilen dersin manasını herkes kolaylıkla anlamıştır:

Dâhilî meseleler hakkında en şiddetli münakaşat ve mücadelatta bulunan Türkler, vatanları ile alakadar, memleketlerini tehlikede gösteren haricî pek mühim bir mesele karşısında bulundular mı hemen o gün, o saat her şeyi unutarak veyahut her şeyin müzakere ve münakaşasını yarına terk ederek birleşirler ve yalnız vatan için çarpan tek bir kalp, onun için yaşayan tek bir vücut gibi vatanın çağırıldığı vazife başına koşarlar ve orada yine tek bir cephe kurarak her vakitten fazla bir azim ve iman ile haricî düşmana karşı vaziyet alırlar. İşte Musul meselesi, çok yeni çok taze olarak Avrupa'ya bir ders daha verdi. Türk'ün vatanına ilişkinler bütün Türkleri, herhangi fikir ve içtihat, herhangi fırka ve tarafa mensup ve taraftarlar olursa olsunlar, daima yekvücut, yek zeban ve yek emel olarak bulacaklardır. Hiç şüphe yoktur ki haricî ve vatani mesailde, bütün milleti beraber kendine merbut ve müzahir bulan bir hükûmetin, haricî siyaseti de ona göre metin adımlarla ilerler, ciddi ve tereddütsüz iş görür. Milletın, matbuatın bu münasebetiyle gösterdiği hamiyet ve vatanperverlik ile hükûmetin bu kuvvet verici hissiyattan istifade için gösterdiği basiret ve metanetten dolayı gerek millet ve matbuatı ve gerek hükûmetimizi bu hususta tebrik etmeyi bir vicdan borcu addediyoruz.

Biraz yukarıda Musul meselesinin Avrupa kadar hükûmetimize de bir ders vermiş olduğunu kaydetmiş ve Avrupa'ya verilen dersin malum mahiyeti hakkında da birkaç kelime yazmıştık. Şimdi de ihtimal bazılarınca müphem kalacak noktayı, yani hükûmetimize verilen dersin şekil ve nevini izaha çalışacağız.

Evet bu hususta bütün Türk millet ve matbuatının yek ruh ve yek lisan olarak aldığı vaziyet hükûmetimiz erkânı arasında bulunan bazı kimseleri öyle zannediyoruz ki biraz mahcup ve belki de bir miktar vicdan azabına düçar kılacaktır. Çünkü çok defa bu zevat-ı muhtereme, bazı matbuatın çok muhik ve mahallinde olan tenkidâtını, zayıf kalbe fart-ı gareze, irticaya bazen ihanete bile hamle etmekten çekinmemişlerdir. Bu hususta da sözde, Cumhuriyet'in muhafaza ve idamesi için hep fırıldak çeviren ve daima kendisinin veya taraftarlarının menfaatini düşünen ve temin eden bazı yardakçıların teşvikat ve iğvaatı ile kendilerine mahsus bir matbuat, kendilerine mahsus taraftarlar ve daha bilmem neler tedarikine kalkışmışlardır. Ve işin fenası bu yardakçıların fırıldakları ile yalnız mensupların müstefit kılındıkları kâfi görülmeyip yardakçılık, riyakârlık etmek istemeyen, milletın çoktan beri dinlemeye can attığı, susuz bulunduğu hakikatleri bağırarak cesaretinde bulunanları da var kuvvetleri ile

ızrar etmeye çalışmalarıdır.

Hükûmet işleri bu riyakâr ve şakşakçılara kalsa, o kadar büyük inkılaplardan sonra Cumhuriyet-i idariye mahsulünü sırf kendilerine dağıtmak üzere bir çiftlik idaresine çevirmiş olacaklardır.

Hayır efendiler, millet kanını, sarayları, taç ve tahtları, kendi halası, kendi istiklali ve biraz da kendi refah ve saadeti için yıkıp devirmiştir. Milletle beraber olanları, büyüklerin ihsan ve lütuflarını istihfaf ederek bağı yanık halkın feryat ve ıstıraplarına koşanları bir sû-i zan altında bulundurmadan, onların vazife zamanı bize de ihsan ve mükâfatlar tevzi ve yağma edilirken nerede buldukları düşünülmelidir.

Tehlike anında bütün millete muhtaç olan hükûmetler sulh ve müsâlemet esnasında da bütün milleti düşünmekten, bütün milletin ihtiyaçlarını nazar-ı itibara almaktan bir an hali kalmamalıdır.

Mehmet Sırrı

İtizar

Geçen haftaki başmakalemizin son iki fıkrası *Resimli Yurd'*a evvela geçmemiş ve yarısı tab edildikten sonra farkına varılarak altıncı sahifeye atılmıştı. Birçok karilere mezkûr makale nihayetsiz, neticesiz bir yazı gibi görüneceğinden, yukarıda bahsedilen fıkraları bervech-i ati kaydederken bu hafta neşrini vaat ettiğimiz Hakiki Teceddüt Nedir? unvanlı makalemizi de Musul meselesinin tahaddüsî üzerine gelecek nüshamızda neşredebileceğimizi maal itizar arz eyeriz...

Binlerce nüshamıza geçemeyen makalemizin son fıkraları şunlardan ibaretti:

Filhakika Avrupa'nın birçok yerlerinde bu gibi risaleler mütemadiyen satılmaktadır. Fakat yine Avrupa'nın birçok muhitlerinde bu gibi risaleler evlere ithal edilmediği, namuslu kadınların ellerinde gezemediği gibi bu hususta kıyametler koparan erbab-ı kalem de mevcuttur.

Viktor Margarit'in Lağarsonu Avrupa matbuatında bir mahşer-i tenkidât ve tarizât ihdas ettiği hâlde bizim muhitimizde bir mektep kitabı gibi tabiiilik ve kayıtsızlık ile karşılandı.

Biz, teceddüdü, kara mutaassıpların, manasız muhafazakârların, arkaya bakan

cahillerin istihfaf edemeyeceği bir Şekl-i ulvi ve salimde görmek istiyoruz. Gelecek nüshamızda ‘‘Hakiki Teceddüt Nedir?’’de bunu anlatmaya gayret edeceğiz.

Mehmet Sırrı

Efkâr-ı umumiye hürmet lazımdır

Efkâr-ı umumiye ocuk oyuncağı addederek onunla her zaman istihza eder gibi neşriyatta bulunan, İzmir’de münteşir bir *Anadolu* gazetesi vardır. İŞte meddahlık ile başlayan ve böyle soğuk nağmelere tahammül etmeyen bir halk karşısında bulununca hemen daha gelmeden bir valiye çatan ve bu suretle İzmir’in ehemmiyetini takdir eder gibi görünerek üç saat o vali ile baş başa kaldıktan sonra yine onu göklere çıkartan ve hkmet işlerine atmasına taahhdât-ı vicdaniyesi mâni olduğu için bir kere de belediyeye en müthiş tahkirler, isnatlar, tecrimler ve tekfirlerle hücum ederek belediyecileri yerin dibine geçiren ve beş gün sonra da hapis ve tevkifini halkın selameti, Cumhuriyet’in Şerefi, kanunun ciddiyeti namına ve en yüksek bir sesle talep eden *Anadolu* gazetesi birkaç gün evvel kendince hapse atılması elzem caniler mevkiine düŐürdüđü belediyecilerle bu defa kucak kucağa atılarak onların mdafı-i har u hası olması ve gazetesinin bütün sütunlarını onların mdafaasına hasretmesi ile herkesin hürmet etmeye mecbur olduğu efkâr-ı umumiye hiçe saydığını öyle kstahane bir surette istihza eylediğini anlayamaz mı?

Bu gazete, meddahlığını unutturmak için bazen polis idaresine de atar fakat Allah AzimŐŐan’dan başka kimsenin bilmediği esbap ve sevaikle birkaç gün sonra yine aynı idareyi, İzmir’de hiçbir zabıta vukuatı olmuyormuŐ gibi olup bitenleri de inkâr ederek metih ve senaya kalkışması insanı hayretler içinde bırakıyor. Zavallı gazetecilik bakalım daha ne hâllere ne ellere düŐeceksin?..

Fotoğraf: *Hkmetin mntekit gazetecilere fazla Şefkat göstermesini çok gören ‘‘Anadolu’’ gazetesi sahip ve sermuharriri Haydar Rüştü Bey*

Bir mebusumuzun “Resimli Yurd”a teveccühü

Resimli Yurd’u ilk gördüğüm zaman İstanbul’da yeni çıkan mecmualardan biri zannettim. Gerek münderecatının kıymeti ve gerek mecmuanın nefaseti beni bu kanaate sevk etti.

Bence memlekette bu gibi mecmuaların ifa ettiği vazife, yevmi gazetelerden daha mühim ve kuvvetlidir. Memleketimizin fikrî inkılabı tarihinde mecmuaların büyük bir hisse-i mefharetleri vardır.

Türk Yurdu, Genç Kalemler, Yeni Mecmua gençlik üzerinde o kadar derin bir tesir yapmıştır ki bunun kıymet ve ehemmiyetini ancak tarih takdir edecektir. Çok ümit ve temenni ederim ki sevgili *Resimli Yurd* da kendi içtimai ve inkılap-kâr vazifesini huzur-ı tarihte bihakkın ifa etsin.

Denizli mebusu

Necip Ali

Fotoğraf: *Mecmuamız hakkında teveccüh gösteren Denizli Mebusu Necip Ali Beyefendi*

Resimli Yurd

Taşra Bayilerimize

Gerek idaremiz ve gerekse bayimiz Celal Efendi tarafından kendilerine gönderilen “*Resimli Yurd*” nüshalarının bedellerini badema doğrudan doğruya *Resimli Yurd*’un 355 numaralı posta kutusu adresine göndermeleri rica olunur.

Sevgili karie ve karilerimize

Mecmuamızın mazhar olduğu fevkalade rağbet sebeple numaraları azalmaktadır; koleksiyon tutan karilerimizin noksanlarını tamamlamalarını rica ederiz.

Numara 7 Sayfa 3

Vazife Kurbanı Bir Türk Kızı: Makbule Hanım

Ara sıra gazetelerde gözümüze çarpar. Filan fen adamı laboratuvarında yeni bir serum keşfe uğraşırken zehirlenmiş, falan doktor radyon tedavisi ile uğraşa uğraşa ellerini kaybetmiş ve bir vazifeye hizmet uğrunda terk-i hayat eden, en kıymetli uzuvlarını kaybeden bu insanîyet fedailerini takdir ve hürmetle memzuc derin bir hissi hürmet ile selamlarız.

Her memlekette olduğu gibi memleketimizde de vazifenin böyle isimsiz kahraman fedailerini vardı fakat şimdiye kadar her şeyde olduğu gibi bu hususta da derin bir ihmal ve lakaydi gösterir, isimsiz kahramanlara vesile-i rahmet olacak, onların menkıbelerini, fedakârlık ve istihkar-ı nefis yolunda daha metin adımlarla yürümeye teşvik edecek, birkaç kelime ile beni nevinin selameti namına muazzez hayatlarını veren büyük kalplere çok görürdük. Hamdolsun ki inkılab-ı mesudumuzdan sonra Türk gazeteciliği bu büyük kalpli cesur vazife şehitlerine layık oldukları mevki-i büleni verdi.

Radyografi ile uğraşan bir doktorumuzun vazife uğrunda ellerini kaybettiğini başta tevhit-i efkâr bulunduğu hâlde İstanbul rüfekamız yazmışlardı. Bu yazıların merareti unutulmadan İzmir'imizde vazifesine kurban olan tayyareci kardeşlerimizin menakıb-ı hamasetleri terennüm edildi. İşte evvelki gün Türk kadınlığı da mukaddes vazife şehitleri zümresine bir kurban ilave ederek fedakârlık ve vazife için feragat-ı nefis vadisinde bir hissesi olduğunu ispat etti.

Cumartesi günü birçok kimseler yüreklerinden kopup gelen gözyaşları arasında rahmet-i rahmana tevdi ettikleri Eşref Paşa Hastanesi serhasta bakıcısı Makbule Hanım işte bu mütevazı kahramanlardan birisi olmuştur. Makbule Hanım harb-i umumi esnasında şehrimizde açılan Hilal-ı Ahmer Hasta Bakıcı mektebinden mezun, hastalara bir ana şefkati hissederek bakan onları kendi ailesi efradı gibi tedavi eden fedakârlık timsali idi. Malumdur ki bu mezaya ile muttasıf hasta bakıcıları hususunda memleketimiz fakirdir. İşte Makbule Hanım derin bir şefkatle tedavisiyle uğraştığı emraz-ı sâriye ile musap bir hastanın, kendisine sirayet eden hastalık yüzünden vefat etmiş genç ve mert bir Türk hanım kızı idi.

Merhumenin bir müddet evvel nikâhı icra kılınmış bir iki hafta zarfında

tehhülü mukarrer bulunmuştu. Bu itibarla vazifesi uğrunda bu kadar genç bir yaşta hayatını feda etmesi kendisini bilenler kadar bilmeyenleri de ağlatmıştır.

Mektebinden çıktıktan sonra sırasıyla Gurebâ Hastanesi'nde, askerî hastanelerde hizmet eden Makbule Hanım, beş seneden beri Eşref Paşa Hastanesi'nde zavallı hastalara bir hemşire şefkatiyle bakıyordu. Hatta tehhül edeceği dakikada bile vazifesinin başından ayrılmayarak nihayet bu vazife aşkına kurban olan merhume Makbule Hanım, bilumum şehrimiz etibbasıyla, belediye etibbası, jandarma ve polis kıtaatı ve daha birçok muhibbi insaniyet zevatın eyâdî-i ihtiramında basmahane kurbundaki kabristanda vedia-i hâk-i gufran kılınmıştır. Mevla garik-i rahmet eyleye. Sıhhiye Vekâletinin bu vazife kurbanı şehidenin ailesine icap eden muaveneti ifada bir an terâhî göstermeyeceğini ümit etmek isteriz.

***Fotoğraf:** Eşref Paşa Hastanesi Serhasta bakıcısı olup vazife esnasında vefat eden fedakâr bir Türk kızı Makbule Hanım*

İstifasını geri alan Rıfat Paşa'nın manidar sözleri

İstanbul mebusu Rıfat Paşa'nın mebusluktan istifa eylemiş olduğu malumdur. Millet meclisinin küşadı üzerine Rıfat Paşa'nın bazı dostlarının ibramı üzerine istifasını geri almaya karar vermiş olduğunu İstanbul gazeteleri yazdılar hatta Paşa Ankara'ya müteveccihen İstanbul'u bile terk etmiştir.

Mumaileyh hareketinden evvel tevhit-i efkâr refikimizin bir muharririne beyanatta bulunduğu sırada ben ilk söyleyeceğim sözlerin bir takım klişe lakırdılardan ibaret olmasını istemiyorum demiş.

Biz o kanaatteyiz ki Paşa'nın bu vaadi boşa çıkmayacaktır. Herhâlde bu devre-i içtimaide pek hararetle müzakerata şahit olacağız.

***Fotoğraf:** Rıfat Paşa*

Dünyada Neler Oluyor?

Lostracılar yerine makine

Bir Fransız makinisti resmini gördüğünüz şu kundura boya makinesini icat etmiş.

Malumdur ki Avrupa şehirlerinde memleketimizde olduğu gibi seyyar lostracılar yoktur ve herkes derece-i servet ve vüsatına göre kunduralarını ya kendisi boyar veyahut da hizmetkârına boyattırır. Bu itibarla bu makine Avrupa şehirlerinde pek ziyade revaç bulmuştur.

Kundura makine kısm-ı mahsusuna yerleştirildikten sonra müteharrik kol vasıtasıyla tazyik ediliyor. Artık kunduranın üzerine boya sürüp fırçaları harekete getirmekten başka yapılacak bir şey kalmıyor. Bu suretle pek cüzi bir müddet zarfında kunduralar parıl parıl parlamakta imiş.

Dünyanın en müterakki zabıtası

Herkes bilir ki fen ve medeniyetin pek ziyade müterakki olduğu Amerika'da cinayet ve hırsızlık da o derece müterakkidir. Amerikalı erbab-ı cerâim son keşfiyât-ı fenniyeden istifade hususunda düşmanları polislerle omuz omuza ilerliyorlar. Böyle fennî vesaitle mücehhez canî ve sâriklerle mücadele için Amerikan zabıtasının da bu gibi fennî vesaitle teçhiz edilmiş olmaları icap etmez mi? İşte bu nokta-i nazarı dikkate alan New York polis müdürü son günlerde maiyetindeki zabıta memurlarına mitralyözlü ve telsiz telefonlu motosikletler tevzi ettirmiştir.

Yanıdaki tekerlekli araba ile iki kişiyi taşıyabilen bu motosikletler pek süratli olduklarından icadında otomobilli ve hatta trene rakip olan katil ve canilerin takibi mümkün olabilmekte ve mücehhez oldukları telsizler sayesinde takibatın muhtelif safhalarından polis müdürünü saniyesi saniyesine haberdar edebilmekte imiş. Resimde iki Amerika polisinin arkalarında görülen murabbâüş-şekil çerçeve telsiz telefonun antenleridir.

Yılan yavrusu da beslenir mi?

Dünyada her cins hayvanın beslendiğini bilirdik ama doğrusu yılan gibi soğuk bir mahlûkun kedi, köpek yavrusu gibi ihtimamla büyütüleceğini tahmin edemedik. Hâlbuki son posta ile gelmiş olan bir Amerikan gazetesinden iktibas ettiğimiz şu resimde görülebileceği vecihle genç Amerikalı kadın emzik ile bir engerek yılanı yavrusu beslemektedir. Bu pek meraklı kadın bir artist imiş.

Numara 7 Sayfa 4

Gizli ve Garip Mezheplerden Buda Dini

Tibet ve Hindistan'ın esrarlı steplerinde münteşir bir Buda dini vardır. Bu din hakkında şimdiye kadar yapılan tetkikat ve tetebbuata rağmen bir şey öğrenmek mümkün olamamıştı. Ahiren bir İngiliz seyyahı Buda-perestlerin mukaddes şehri olan Lahasa'ya girmeye muvaffak olarak bazı resimler almış ve bu seyahatinin intibalarını tespit etmiştir. İşte bu nüshamızda bu meraklı intibaları muhterem karilerimize arz ediyoruz.

Lisanımızda eskiden beri bir din-i hakka salık olmayanlar hakkında kullana geldiğimiz putperest tabiri hiç şüphe yoktur ki ilk önce Buda'nın salikleri hakkında istimal edilmiş Buda-perest tabiri mürur-ı zamanla şimdiki putperest şeklini almıştır ve manası ise tabii Buda'ya tapınanlar demektir.

Medeniyet ilerledikçe dünyada ne kadar din ve mezhep varsa hepsi mütemadi tetkikler ve tetebbular sayesinde az çok öğrenildiği bilindiği hâlde buda emretti diye kendilerini ateşe atarak diri diri yakacak kadar taassuplu müritlere malik bulunan Buda dini hakkında son zamanlara kadar hemen hiçbir şey bilinemiyordu.

Buda dini hakkında şimdiye kadar öğrendiğimiz sathi bilgiler bu dinin bilhassa Hindu-Çin'de münteşir olduğundan ve saliklerinin pek koyu bir taassub-ı cahilhane göstererek mezhep ve ayinlerini, tarz-ı ibadetlerini herkesten büyük bir kıskançlık ile gizlemekte bulduklarından ibaret idi. Budistlerin, haşa, sümme haşa, Kâbe'si olan esrar-alut Lahasa şehrine ise şimdiye kadar hiçbir Avrupalı girmeye muvaffak olamamıştı ki mabuduna diri insanlar kurban edilen bu esrarlı ve korkunç dinin ayinleri hakkında bir malumat elde edilebilsin.

Hâlbuki son zamanlarda sırf bir eser-i tesadüf olarak bir iki seyyah Budizm'in esrarlı ayinlerine vakıf olabilmışlerdir.

Elan hatırlarda olsa gerektir: Bir İngiliz kabile-i seyyahının geçen sene mühim bir teşebbüse girişmeler ve dünyanın en yüksek zirvesi olan 8840 metre irtifaındaki Everest tepesine tırmanmaya kalkışmışlardı.

Everest zirvesi Hindistan'da kâin Himalaya Dağları'nın en yüksek bir tepesidir. İşte İngiliz seyyahları bu yüksek zirveye ayak basmaya uğraşırken dağın eteğinde birçok Buda-perestlerin mabetlerine tesadüf eylemişlerdir.

Kuş uçmaz kervan göçmez tabirine mâsadak olacak derecede tenhayı ve her türlü medeniyetten uzak olan bu lama manastırlarında seyyahlar pek çok şeyler görmüşlerdir. Kafilenin reisi olan Kaymakam Huvar Bori ahiren neşretmiş olduğu seyahatnamesinde Buda-perest hacıları şöyle tasvir ediyor:

“Yolda yüzükoyun uzanmış ve karnı üzerinde sürünerek ilerlemeye çalışan bir adama rast geldik. Bir Moğol olan bu adam, meğer Everest'in eteğindeki Rongbok manastırını ziyareti niyet etmiş ve esrarengiz Lahasa şehrinden kalkarak karnı üzerinde sürünüp ilerlemek şartıyla birbirinden 360 km uzak bu mesafeyi on bir ayda kat edebilmiş. Gözleri koyu bir din taassubunun ateşleri tutuşan bu adam suallerimize hiçbir cevap vermedi ve dualarını mırıldanmakta devam etti. Gaye-i seyahatini bin rica ve minnet ile hücrelerine dâhil olduğumuz ve gizlice bir resmini alabildiğimiz Rongbok manastırının başlama-rahibini ziyaret ettiğimiz zaman öğrenebildik ve azim ve iradenin bu garip suret-i tecellisine hepimiz şaşırıp kaldık.”

İngiliz seyyahı netice-i tetkikatında her sene böyle birçok hacıların merkez-i dini olan Lahasa şehrinden kalkıp karnıların üzerinde sürünerek Everest dağı eteğindeki yedi mabetten birisine geldiklerini keşfetmiş olduğunu ilave ediyor.

Budistlerin şehr-i mukaddesi olduğunu yukarıda yazdığımız Lahasa'ya bir kolayını bulup girmeye ve hatta pek calib-i dikkat bazı resimler de almaya muvaffak olmuş olan Sir Charles Bell isimindeki seyyah da ihtisaslarını Londra Coğrafya Akademisi'ne şöyle naklediyor:

“Sarp bir kayanın üzerindeki cesim sarayda buda dini saliklerini ve hatta bilumum Tibet kıtasının ferman-ferma reis-i dinisi dalaylama oturur. Tibetliler Avrupalıları artık eskisi gibi taşla karşılamıyorlar ama onlar hakkındaki nefretlerini de

gizlemiyorlar. Dalaylama İslamların şeyhülislamına ve Hristiyanların papalarına teşbih edilebilir. Reis-i ruhani ile beraber muazzam sarayda birçok lamalar ikamet ederler. Bunların hücreleri dünyadan feragati tazammun etmek üzere pek pis ve her türlü esbab-ı istirahatenden aridir.

Bizim takvimlerimize göre şubat ayından evvel gelen Budist yılbaşı merasiminde hazır bulunabildim. Ayinlerden dört gün evvel alelumum dairesinde münzevi bir hayat-ı dindarane geçiren dalaylama şehre iner ve orada en büyük ilahiyat mütehassıslarının iştirak ettikleri mebahis-i diniye icra edilir. Badehu altından mamul Buda heykelini mahfuz bulunduğu Jokang-beytullah mabedinde lamalar ibadete başlarlar ve bu ibadet bilâ-inkıta yedi gün yedi gece devam eder.

Bundan sonra ellerinde küçük birer balta bulunan çocuklar ve halk bitip tükenmek bilmeyen geçit resimleri icra ederler, oynarlar, zıplarlar ve hâl başlamanın muazzam sarayına çekilmesine kadar devam eder.

Bu sarayı dâhilen gezemedim. Lakin harici manzarası pek tuhaftır. Merkezi bina koyu kırmızı renkte olup etrafındaki cenahları kanarya sarısı rengine boyalıdır. Muhtelif renkteki diğer daireleriyle uzaktan pek garip bir manzara irâe eder.”

İşte Buda'nın esrarengiz dini hakkında son zamanlarda öğrenilebilen malumat bunlardan ibarettir.

Fotoğraf: Rongbok mabedinin başlaması hücrelerinde

Sürünerek ilerleyen mutaassıp Budist'in matmah-ı nazarı olan manastırın reis-i ruhanisi bilmeyerek bir Avrupalının objektifi karşısında.

Fotoğraf: Lahasa'da başlamanın oturduğu ortası kırmızı, etrafı rengârenk esrarlı saray

Sarp bir kaya parçasının üzerinde yükselen bu saray Tibet kıtasının reis-i ruhanisi dalaylamanın ikametgâhıdır. Rengârenk ve binlerce pencerelerle delinmiş cephesi arkasında binlerce lama-rahipler barınır. Budistlerin mukaddes şehri olan Lahasa'nın göbeğinde olan mukaddes mabedin bu biricik fotoğrafı bir İngiliz seyyahı tarafında yılbaşı ayını esnasında alınmıştır.

Fotoğraf: Lama yani Buda dinin çilekeş ve cahil kişisi

Ellerinin arasına aldığı ince bir tahta parçasını senelerce ellerini sürte sürte inceltip eritmek gibi sabır ve metanete vabeste olan anane-i diniyi ifa ederek çilesini çekerken.

Fotoğraf: Karın üstünde sürünerek güya eda-yı hac

Kaymakam Havard Bori'nin eflaka ser çekmiş Everest zirvesinin eteğinde rast geldiği Budist hacı sürüne sürüne mabede yollanırken.

Numara 7 Sayfa 5

Memleketimiz Tanıyalım

Yurdumuzun güzel kasabalarından Bodrum

Muğla vilayetinin güzel bir kasabası olan Bodrum, adalar denizinin hülya dolu bir kenarcığında yavaş yavaş denize doğru inen burunların arasında manzara-yı tabiisi itibarıyla pek şirin bir yerdir. Buraya giden bir ziyaretçiyi daha vapurdan çıkmazdan tepelerdeki yel değirmenlerinin beyaz kanatları istikbal eder. Fakat gözlerinizi biraz ileriye çevirecek olursanız orada istibdat devrinin kasabanın üzerine yükselmiş bir kâbusu gibi duran meşhur kalesini görürsünüz. Bu kale ta iptida-yı Meşrutiyet'e kadar birçok mücrimin-i siyasinin ebedi birer metfeni olmuştu.

Vaktiyle Cenevizliler tarafında Petrom ismi verile bu kale, Rodos'un zaptı esnasında Türklerin eline geçmiş ve ismi Bodrum'a kalp olmuştur. Kurun-ı Evvel'ide kasabanın bulunduğu mevkide Karyalıların merkez-i idaresi olan Halikarnas şehri vardı. Ebül-tarih Herodot buralıdır.

Bordum asarıatika cihetinden son derece zengin idi. Muhtelif tarihlerde buraya gelen İngiliz, Alman ve İtalyan âlimleri taharriyat neticesinde elde ettikleri kıymetli taş ve heykelleri memleketine aşırılmışlardır. Burayı Rodos şövalyelerinin elinden alan askerlerin başındaki kumandan Mustafa Paşa idi. Bu zat kalenin yakınında bir cami yaptırmıştır ki elan Eski Cami namıyla yad olunmaktadır.

Bodrum Kalesi iç içe üç surla muhattır. En hariçteki surun irtifai 10-15 metre vardır. İkinci sur daha yüksek ve üzerinde bazı mesafelerde kalecikler vardır. En yükseği olan üçüncü surun iç tarafında beş büyük kale vardır. Bunlar şimdi üzerlerinde

müressesem bulunan heykellerin ismini taşırlar. Kalelerden ikisi pek yüksek olup takriben denizden irtifaı 80-100 metredir.

Harbi umumide müteaddit defalar Fransız ve İngiliz gemilerinin yaptığı bombardıman neticesinde kalenin denize nazır cepheleri harap olmuştur.

Bodrum'un arazisi taşlık olmakla beraber oldukça menbittir. Ahalisi çalışkan ve hiçbir fedakârlıktan çekinmez. Harb-i umumiden evvel halk zengin ve mesut idi. Anadolu'muzu baştanbaşa kavuran harp, burasını da aynı akıbete düşür etmiş, memleketin hayat-i iktisadisi tamamen sukut etmiştir.

Ziraat en iptidai usullerle yapıldığından araziden hakkıyla istifade edilmektedir. İhracattan bütün diğer senelere nispetle pek çoktur. Fakat zavallı halk bilmeyerek bütün serveti olan bu mahsulünü de yok pahasına ecnebi şirketlerin avcuna dökmektedir. Vesait-i nakliye pek iptidaidir. Şose, sanat, elektrik buraya girmemiştir. Göze çarpabilecek sanat, kunduracılıktır. Gençlerin mühim bir kısmı işsizlikten boş gezmeye mecbur fakirlik dolasıyla da tahsilden mahrum kalmaktadırlar. Maddi hayatını kazanamayan genç, manevi hayatını da kaybetmektedir. Maalesef memlekete spor girmemiştir. Vakitlerini faydalı bir surette geçirecek ne gençler birliği ve ne de millî kütüphane gibi müesseseler bulunmadığından kendilerini bil-mecburiye küçükten kahve ocağına atarlar.

Bütün gün kahvenin pis masalarından iskambil oynayan her dakika sigara dumanı teneffüs eden bir çocuk çok tabiidir ki maddeten ve manen eski vücuduyla gayrikabil-i kıyas bir tezelzüle uğrayacaktır.

Bunların sebebini uzun uzun düşünmeye hacet yok. Sebep:

Maarifin kifayetsizliği ve sanatın yokluğudur. Memlekette umumi bir kütüphane ve bir gençler yurdu tesis edilmesini, zenginlerin himmetiyle kazanın çalışkan, genç ve gayur muallimlerinden ümit etmek lazım gelir. Bunlar temin edilir ve kazaya biraz imar eli de girse Anadolu'nun hiç şüphesiz en güzel kasabalarından biri Bodrum olacaktır

Mehmet Hikmet

Fotoğraf: Gençleri Maarifsizlikten günlerini kahvelerde sigara dumanı teneffüs etmek ve iskambil oynamakla geçiren ve maarif, sanayi ve imardan mahrum kasabalarımızdan Bodrum'un umumi manzarası

***Fotoğraf:** Manzara-yı tabiiye ve ciyâdet-i havasıyla meşhur bir kasabamız olan Bodrum'un çarşı mahallesi*

***Fotoğraf:** Adalar denizinin hülya dolu bir köşesinde maarifsizlikten inlemekte olan Bodrum'un bir mahallesi Yeni Mahalle.*

***Fotoğraf:** Anadolu'nun en güzel kasabalarından biri olan Bodrum'un üzerinde istibdat devrinin hatırasını canlandıran bir kâbus meşhur Bodrum Kalesi*

Resimli Yurd

Karilerimize Hediyelerimiz

Muhterem okuyucularımıza mükâfat kuponlarını matbaamıza göndermek üzere vermiş olduğumuz on beş günlük mühlet yarın nihayete eriyor. Bittabi 22 Teşrinievvel'den sonra gönderilen kuponlar müsabakaya ithal edilemeyecektir. Bugüne kadar irsal olunan kuponların bu hafta zarfından tasnifini ve tasnif neticesinde şayan-ı itimat bir heyet huzurunda kurakeşidesi mukarrer olduğundan müsabakanın neticesini ve mükâfat kazanan karilerimizin esamisini 28 Teşrinievvel'de intişar edecek sekiz numaralı nüshamızda neşir ve ilan edeceğiz.

Numara 7 Sayfa 6

Resimli Yurd'un Tefrikası 1, Faik Şemsettin

Molla Cami'nin Aşkı

Cami, suların akıntısına terk ettiği sandalında arka üstüne yatmış ve gökyüzünün yıldızlarını atılana seyrediyordu.

O gece gökyüzü, öteberisine elmas ve kırmızı yakutlar serpilmiş koyu mai bir ipek sahaya benziyordu. Bütün bu yıldızlardan eriyip yerlere akan nurlar, bu aysız geceyi yarı şeffaf bir hâle getiriyor ve bu sakin, sakit suyun kenarında Ebu Sait'in sarayının heybetli ve büyük kuleleri yükseliyordu. Sarayın etrafındaki alçak evler, derin bir sükûn içinde uyuyorlardı. Gündüz güneşin nurları altında gülen kule ve evler gecenin karanlıkları arasında mehîp ve siyah birer yığın gibi otlar üzerine uzanmış korkunç birer dev sırtı gibi fark ediliyordu. İki pencere, iki kanlanmış göz bebeği gibi

bu mehip ve aynı zamanda bedi cepheyi deliyordu. Şüphesiz muzaffer ve fatih, Ebu Sait şairleri, nedimleri ve kullabileri, esirleri arasında hoş ve eğlenceli gecelerinden birini yaşıyordu.

Cami, suların cereyanıyla kulenin diplerinden henüz geçmiş idi ki arkasından ve pek uzak olmayan bir yerden suların birden açılıp kapanmasından doğma bir gürültü duydu ve dalmış olduğu istiğrakından çıktı ve birden doğrularak kürekleri tuttu ve sandalını suların henüz geniş bir daire şeklinde yayıldığı yere sürükledi.

Başını uzatmış ve elleri küreklerde olduğu hâlde, kum ve ot adacıkları arasında henüz durulmuş olan suların yüzünü dikkatle araştırıyor ve gecenin karanlıklarına alışmış olan gözleri suların üzerine sarkmış dalların gölgeleri arasında su çiçeklerini canlı ve cansız otları hep görüyor idi.

Birden aralıkta olduğu şeyi gördü. Sandalının burnu sazlar ve kamışlar arasında yarı batmış bir şeye çarpmış idi. Uzanarak bu şeye veya cisme dokundu. Kalın bir kumaş tomarı gibi olan bir şeyi kendine çekti. Bu, bir kadın cesedine sarılmış bir halı idi. Sandalcı titreyerek etrafını dinledi. Zulmetler içinde acaba kendisini gözetleyen gözler var mı idi? Hangi evden, hangi evin taraçasından bu bedbaht ve meçhul ceset atılmış idi. Nasıl bir cinayet yapılmış yahut hangi intikamı tatmin için bu facia oynanmıştı. Bir an içinde bütün düşünceler zihninden geçti. Fakat yine o an içinde kararını verdi ve suya atılarak seccadeye sarılmış olan bu mecruh veya maktul kadını kolları arasına aldı ve sandalının içine yatırdı.

Ve sonra bu sandal esrarlı yüküyle beraber Cami'nin, kulübesinin bulunduğu yere doğru bir ok gibi gidiyordu. Cami, kulübesinin sahiline geldiği vakit cesedi yüklenerek evine götürdü ve onu ince bir hasır üzerine yatırdı. Kandilini acele ile yaktığı vakit sarı saçların altın çerçevesi arasında bir korku ve dehşet ile balmumu gibi sararmış fakat son derece de güzel bir kadın cesedi karşısında kaldı. Açık olan göğsünün sağ tarafında üzerinde azıcık ve pembe bir köpük bulunan bir çizik fark ediliyordu. Görünüşte ölmüş idi. Fakat bu bedi ve nefis vücut üstünde bir hayat nefesinin hâlâ uçuştığı zannediliyor ve sarı bir yabani gül gibi yarı açık olan ağzında, uzun kirpiklerinde hâlâ hayatın izleri görünüyor idi.

Cami, bu ruhsuz gibi yatan cesedin üzerine eğildi ve ince bir çizgi gibi duran yaraya dudaklarını yapıştırdı. Hafif bir emdikten sonra kalkarken büyük bir memnuniyetle gördü ki yaradan henüz kan akıyor idi. Göğsünü ve kalbini sıkan, bu

yolunu şaşırması kanın akması hasebiyle kadın hafif bir titredi ve sessiz bir surette inledi. İşte bu vakit göğsü derin bir nefesle kabardı. Evet, nefes alıyor yani yaşıyordu!

Gözlerini yavaş yavaş açarak etrafına hüznü ve meraretle baktı ve sonra bu ferî azalmış gözler, Cami'nin üzerine dikildi, kaldı. Hemen söz söylemek üzereyken Cami, ona üzerini yün bir örtü ile örttüktan sonra susmasını işaret etti ve:

-Hiçbir şey söyleme. Korkacak hiçbir şey yoktur. Artık kurtuldun!

Genç ve güzel kadın emin, müsterih gözlerini kapadı. Latif dudakları arasında hasıl olan hafif mırıltı birden söndü.

Cami, bizim bildiğimiz gibi yalnız, bir şair değildi. O, aynı zamanda ilm-i nücûma da vakıf ve tabiatın bütün sırlarını da bilirdi. Müsteit ve alışkın bir elle yarayı temizledi ve kadını ince kuş göğsü kadar ince tüllerle sardı. Bu esnada da hayata yeniden yeniye dönmekte bulunan bu hasta kadının ne kadar yaman bir güzel olduğunu bir defa daha takdir etti.

Bu güzelliğin karşısında daldığı hayret ve cezebe, güneşin şark göklerini ateşler içinde bıraktığı, kızarttığı bir zamana kadar sürdü.

Bu suretle meçhul kadın hiçbir söz söylemeden ve Cami de bir şey sormaya cesaret edemeden birçok günler geçti. Yarası iyileşmiş olan kadın henüz hafif fakat dudaklarında esrarlı ve elemli bir tebessüm, gözleri meçhul bir hayal ve hayata dikilmiş olduğu hâlde gelip gidiyor, Cami yemeğini hazırlıyor idi.

Bazı akşamlar Cami yıldızlara evet, bu pek sevdiği ve ona bütün vukuf ve iktidarını bahşeden yıldızlara fazla daldığı ve vaktin artık geçtiği zamanlar, bu kadın kumlar üzerinde uçar gibi hiçbir gürültü etmeden yanına kadar gelir ve omzuna narin parmaklarını dokundurur ve onu ellerinden tutarak kulübeye getirir idi.

Kadın iyileştikten sonra bir gün idi ki Cami böylece kitab-ı semayı okumak veyahut âlem-i dimağsını dinlemek için daldığı bir sırada genç kadın âdeti gibi gelmiş idi. Narin elini, omzuna dikmiş hissettiği vakit her zamanki gibi kalkıp kendisini takip edeceği yerde esrarlı bir tavırla:

-Dur, demişti.

Güzel kadın hayretle yüzüne baktı. Fakat o kendisini nevaziş-kâr bir muamele ile yanına oturttu. Bir müddet daha kitab-ı sema ve nücümü seyretti yahut dinledi ve

etraflarında uzun gölgeler peyda olmaya başladığı zaman, günlerden beri ruhunun derinliklerine toplanmış olan şeyleri sırları söylemeye başladı:

-Dinle, ey meçhul kadın, dedi. Sana hiçbir vakit, seni sevdiğimi söylemek emelinde değilim. Sana her şeyden evvel söylemek istediğim de budur. Aşk, ayaklarımızı ateşten bir zincirle bağlar, gözlerimizi ve dudaklarımız mühürler ve bizi bizliğimizden çıkarır. Bizim irademizi, hürriyetimizi, haklarımızı, bütün zevk ve neşelerimizi yalnız küçük bir zevk namına bizden alır. Ben ondan, aşktan uzak kalmaya, yalnız şiiri, yıldızlarıyla kitab-ı semayı, vecd ve istiğrakı ve bütün muvaffakiyetlerle zevkleri sinesinde saklayan Şiraz şarabını sevmeye ahit etmişim. Fakat senin kirpiklerinin arasında gözlerinden doğan aşk güneşi, kendini bana gösterdiği vakit ben bütün düşünce ve kararlarımın yanlış ve boş olduğunu ve en büyük şeyin de aşk olduğunu anladım. Aşk olmayınca şiir ve gazel manasız, yıldızlar sönük, ebat-ı namütenahiye dar, Şiraz şarabı da ancak acı ve tatsız bir sudur! İşte ey güzel ve meçhul kadın...

Mabadı var.

***Fotoğraf:** Ebu Sait her gün sarayının kulesine çıkıyor ve sarayın önünde her geçeni zehirli oklarıyla öldürüyordu.*

Numara 7 Sayfa 7

Sağlam Çocuk Nasıl Büyütülür?

Türk nesli birçok sebepler neticesi bugün pek acınacak bir vaziyete düşmüştür. Cehalet, mütemadi harpler, sefalet, gıdasızlık, frengi, verem, sıtma, rakı, suistimal, vaktinden evvel ve hastalıklı izdivaçlarında senelerden beri icra-yı tesir etmelerine karşı hiçbir ciddi tedbir ittihaz edilmemesi bu hususta en mühim amillerdendir.

Bu hastalıkların biri veya ikisiyle malul olanlar bizde bilâ-mübalaga ekseriyeti teşkil etmektedirler. Bunlar öyle müthiş ve tahrip edici dertlerdir ki topraklarımızda beka buldukça yeni ve sağlam bir nesil yetiştirmek bizim için hayaldir. Hâlbuki Türkiye hudutları muhafaza edebilmek rakibi çok devletlere karşı gelebilmek için her zamandan fazla sağlam, kuvvetli ve yeni bir nesle muhtaçtır. Bu ise hâlihazır neslimiz imha etmekte olan mezkûr dertleri esasından büyük bir iman ve bilgi ile mahvetmek mümkündür. Bugünün nesli üzerinden bu kâbusu kaldırıp asri hazırda muvafık

çocuklar meydana getirmek biz Türklerin en aziz bir gayesini teşkil etmelidir. Hastalıklı, malul bir Türk neslinin bu millete bir bar ve ar olduğunu artık hepimiz anlamalıyız. Çocuklarımızı sağlam ve sıhhatli yetiştirdiğimiz gün onlarda idari, ahlaki, ailevi iyilikleri de kolayca tevlit edebiliriz. İşte böylece sağlam vücutlu, sağlam seciyeli yeni bir Türk nesli meydana çıkar.

Sağlam çocuk yetiştirebilmek için halka, cemiyetlere, hükûmete ayrı ayrı vazifeler terettüp eder. Bu vazifenin en mühim ve en ağırını hükûmetimizin sıhhiye vekâleti yüklenmesi lazım gelirken maalesef derin bir uykuya dalmış bulunuyor. Böylelikle halk rehbersiz, cemiyetler istinatsız kalıyor. Halk bir taraftan sıhhiye vekâletinin canlı faaliyetini beklerken diğer taraftan bu husustaki sıhhi malumatını yükseltmeye gayret etmelidir. Halk bu malumatıyla hem çocuklarının ölmemesini hem de onların sağlam ve zinde büyümelerini temin eder çünkü Türkiye çocukları bir taraftan her memleketten fazla telef olurken tesadüfi kalanları da hastalıkla büyümekte ve mücadele-i hayata gayr-i muktedir bir hâlde bulunmaktadırlar ki bu aziz Türkiye için pek zararlı bir netice verir. Bu karışık asırda elimizdeki çocukları hüsn-i muhafaza onları hayata elverişli bir kuvvetle yetiştirme bizlere düşen mukaddes ve millî bir borç değil midir?

Çocuklarımız büyürken o kadar fena itiyatlarla sarsılırlar ki sağlam bir vücutla hayata atılabilmelerine imkân yok gibidir.

Bizde hemen her ailenin kendine mahsus garip usulleri vardır. Biçare yavrular bu garip itiyatların esirleridir ve bu esareti çok defa da onların nazik tenlerinin gözyaşları arasında topraklara terkleriyle nihayet bulur.

Çocuklarımızın ne beslemesini ne de giydirmesini biliriz! Hayatın ne acı cilvesidir ki bizim çocukların vahşilerin hatta hayvanların yavruları kadar usul-i dairesinde büyüyemez. Vatan ve aile muhiti hep bu yavruların aleyhinedir. Yaz günlerinin boğucu sıcaklarında bile kat kat elbiseleri içinde vücudunun tabii güzelliğini onlara çok lazım olan mukavemet-i hayatiyi kaybederek canlarını feda eden ne kadar çocuklarımız var.

Kıbarım ve bilirim iddiasında bulunan bir ailenin çocuğu ile köylü, fakir ve perişan bir ailenin çocuğu arasında gaye itibarıyla hemen hemen fark yok gibidir. Neticede her ikisi de ya ölür veya sakat kalır!

Çocuklarla uğraşan doktorlarımız, çocuklarımızın istikbalinden çok ümitsizdirler. Memleketin hamiyetiyle, irfanıyla meşgul dairlerin seri ve müşterek hareketlerinin çoktan gelip geçtiğini hatırlatmak isteriz.

İzmir 13. 10. 24

Çocuk Doktoru Behçet Salih

Fotoğraf: *Gayr-i fennî usullerle büyütülerek birçok hastalıklarla malul olan ve mutedil bir mevsimde altı kat elbise giymesine rağmen [] hastalığından vefat eden ve bükük boynuyla mukadderatını hissetmiş gibi duran zavallı ve masum bir vatan yavrusu*

Fotoğraf: *Göztepe'de deniz kenarında serbest ve şen bir hayat içinde büyüyen ve masum tebessümleriyle muammer olacağını hissederek sevinmiş gibi duran ve bütün validelere bir rehber olan fennî usullerle büyütülmüş bir çocuk*

Cevaplarımız

Murtakya'da şarki halı kumpanyasında Mustafa Bey'e:

Teveccühlerinize teşekkürler ederiz. *Resimli Yurd* muhterem okuyucularının teveccüh ve rağbetleri sayesinde daima tekemmüle doğru ilerleyecektir.

Germencik'te Süleyman Efendizade Cemil Bey'e:

İzam ediyorsunuz, çalışmak vazifemizdir. Talihiniz yaver olduğu takdirde mükâfatınızı Erzurum felaketzedelerine terk arzunuz, şayan-ı takdirdir. Abone ücretini İzmir'de 355 numaralı kutusu vasıtasıyla *Resimli Yurd* adresine göndermeniz mercûdur. Germencik'te teshilat göstereceğinize dair olan vadinize teşekkürler ederiz.

Bozdoğan'da Hacı Hüseyinzade Fehmi Bey'e:

Emriniz vecihle bu numaralı nüshamızdan itibaren abonenizi gönderdik.

Çamaltı mahkemesi başkâtibi Hilmi Bey'e:

Üç numaralı nüsha gönderildi. Yalnız ücreti beş kuruştur. Binaenaleyh mütebaki on beş kuruş idarehanemizde emrinize amadedir.

İstanbul'da Beyoğlu'nda Anadolu Sokağı'nda üç numarada Yahya Necati Bey'e:

Teveccühünüze teşekkürler ederiz. Dört sualinize bervech-i ati cevapları veriyoruz:

1- *Resimli Yurd* şimdiye kadar her hafta muntazaman salı günleri intişar etmiştir.

2- *Resimli Yurd*'un İstanbul'a cuma günleri gelirken bu hafta iki gün evvel gelmesini vapurun fevkal-mutat hareketine atfedebiliriz. Belki de eksprese yetiştirmişlerdir.

3- Hediye kuponları birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü nüshalarımızda muntazaman intişar etmiştir ve her nüshanın kapağında numarası ve tarihi yazılıdır.

4- Kurakeşidesine dâhil olabilmek için kuponların 22 Teşrinievvel'de matbaamızda gelmiş bulunması şarttır.

Günü geçmiş nüshalarımızı Babıali'de İkbal Kütüphanesi'nde bulabileceğinizi zannediyoruz.

Sakız Pazarı

Bir defa giden sakız gibi yapışıp, o her şeyi bulunduran asri bakkaliye mağazasının daimî müşterisi olur.

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada.

Terzizade Osman Zeki

Son sistem hazır elbise fabrikası.

Müdür-i mesul: Ahmet Cemalettin

Numara 7 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Anadolu sermuharriri ve Denizli mebusu Haydar Rüştü Bey'in Musul meselesi ve Ankara'ya azimetini hakkında gazetemize şayan-ı dikkat beyanatı

Gazi Reiscumhur, Musul meselesinin [] renklesmesi üzerine millet meclisini içtima davet ettirdi ve artık Türk'ün hak ve namusunu her ne pahasına olursa olsun müdafaaya azmetmiş olduğuna İngilizler iman edince yelkenleri suya indirdiler ama ne çare ki mebuslarımız da bir kere Ankara'nın yolunu tutmuş bulundular.

Hiç şüphe yok ki bu Ankara'ya gidişler arasında pek farklı olanları da vardı. Öyle ya rahat rahat keyif çatılırken başvekilin öttürdüğü içtima borusu birçok mebusların herhâlde canlarını sıkmıştır. Biz hiç şüphe etmiyoruz ki bu suretle keyfi kaçanların ön safında Anadolu'nun maruf sermuharriri ve Denizli'nin gayr-i maruf ve hatta müntahap sanilerce bile meçhul mebusu Haydar Rüştü Bey biraderimiz de bulunmaktadır. Bu itibarla “ey gaziler, yol göründü”yü o davudi sesiyle hazin hazin söyleyerek istasyonun yolunu tutan gazeteci mebusla bir mülakat yapmak istedik ve muharririmizden en dilbazını mumaileyhin nezdine izam ettik.

Haydar Rüştü Bey muharririmizi üzerinde kırk iki tamamıyla boş ve henüz açılmamış on dört keyif, üzüm kızı, estafilina ve ilh şişeleri, birçok boş yarım dolu kadehler ve lâyuadd meze tabakları bulunan cesim masalı hücre-i mesaisinde kabul buyurmuş ve muharririmizi görür görmez kaşlarını çatarak:

-Azizim, eski gazeteler koleksiyonunu karıştırıyorum. Ben hepinizin velinimetinizim, diye haykırmıştır.

Gazeteci, mebusun neler karıştırdığını pek âlâ bilen muharririmiz bu hususta fazla ısrarı beyhude telakki etmiş ve doğrudan doğruya maksada şöyle girişmiştir:

-Beyefendi Ankara'ya çağrılıyorsunuz. Böyle ansızın gidiş hakkındaki ihtisatınızı sorabilir miyim?

-Evlad, derdimi deştin. Son zamanlarda *Anadolu*'nun aded-i tabını on dört kadar tezyide muvaffak olmuşum. Ben gidince o melun *Seda-yı Hak*'çılarla onun

çömezi *Resimli Yurd...*

-Aman üstat, yine başlamayınız bendeniz zatiâlinizle gazeteci sıfatıyla değil, mebus sıfatıyla mülakat ediyorum.

-Ha o başka. Öyle ise sana mebus sıfatıyla cevap vereyim.

-Lütfedersiniz. Musul meselesi hakkındaki fikriniz nedir?

-Her gün gazeteye dolambaçlı bir koca başmakale zemini bulmaya uğraşmaktan önüme gelen arkadaşşıma hazır bulunmayan diğeri bir arkadaşşı çekiştirmekten bilhassa her gün her saat her dakika her saniye katakulli, oyun, düzen, pusu düşünmekten baş aldığım yok ki Musul meselesine tetkike vakit bulabileyim.

-Haklısınız, peki şu giderayak neden Seda-yı Hakk'a çatmak lüzumun hissettiniz?

-Evlat, görülüyor ki sen henüz gençsin. Bence gazetecilik demek fırsattan istifade demektir. Gazete koleksiyonun karıştırıyorum dedim. Aldıran olmadı. Velinimetinizim diye bağırdım alay ettiler. Kendime has bir usul ile belli etmeden çatmaya çalıştım. Ağzımın payını aldım ben de bari giderayak şunlara son bir azizlik yapayım dedim. Maksadım sırf latifedir. Yoksa gazetemde aleyhlerinde bulunduğum ecnebilere en bayağısına ben ne iyilikler yaptığımı bütün İzmir gibi tabii sen de bilirsin.

-Peki üstat, şimdi Ankara'da ne yapacaksınız?

-Canım bu da sual mi, ne yapacağım? Evvelki içtimalarda yaptıklarımı yapacağım yani kâtiplik edecek ve sükutumla nazar-ı dikkati celp eyleyeceğim. Akşamları gelsin laf, gelsin rakı, gelsin palavra.

-Demek ki azimetinizden memnunsunuz?

-Yav! Katiyen memnun değilim. O lafı o rakıyı ben burada da buluyorum. Fazla olarak bazı yabancılar beni bir meta zannederek hürmet ediyor, riayet gösteriyorlardı. Hâlbuki orada bütün bildiklerimin arasında Sarı Çizmeli Mehmet Ağa olacağım.

-Peki bu devre-i içtimaide mesleğiniz ne olacak?

-Vah evlat, onu kendim bilemiyorum. Fakat herhalde bir değişiklik

göstereceğim. Zaten şimdiye kadar meslek ve meşrebimi kendim de anlayamadım ki sana söyleyeyim. Mamafih elimden geldiği kadar ortalığı karıştıracağıma emin olabilirsiniz.

Muharririmizin Denizli mebusunu bu beyanatı karşısında “buna emin olmak için sizi tanımamış olmak lazım gelir demiş” ve kendisine teşekkür ederek oradan ayrılmıştır.

Mecburi misafirlik

Kayınvalide: Oğlum, müjde, karar verdim. Sizde bir ay misafir kalacağım.

(Şubat’ın yirmi sekiz çektiğini düşünerek) -Şubatta buyurunuz valide.

Kordon gül ve bülbülleri ne diyorlar?¹

Karşıyaka anlaşıldı İzmir’in bir incisi

Etrafındaki büyük küçük köylerin birincisi

Letafetçe bir incidir birincidir hiç inkâr

Edemeyiz insanlarda takdir eden bir göz var!

Tabiatın güzellikler ihsan eden cilvesi!

O mahallin kendine mahsus cazip işvesi!

Evet bunlar bu hoş şeyler orada malum pek çoktur

Belki böyle dilber bir yer dünyada da hiç yoktur!

Bütün bunlar kabulümüz lakin yalnız güzeller

Münhasıran orada vardır demek işte bu haber

Altüst eder ortalığı isyan çıkar kıyamet!

Belki kopar bu yavece sözlere bir nihayet

Verin sonra ilerisine karışmayız biz bunun

¹ Rıhtım boyunun kendi mütevazı fakat müşterileri pek çok hoş ve zarif olan bir gazinosudur.

Neticesi pek boş olmaz bu çok kötü oyunun
Ey seyirci ey mim sin bey sizde varsa az insaf
Bir saniye fevt etmeden hemen edin itiraf
Güzel İzmir rıhtımında kuşlar gibi uçuşan
Şık hanımlar vermiyor mu bu İzmir'e şeref şan
Kafa kurusu, ay parkı her şeyi hoş gör de
Nazla gezen dilberlerle hoş olmaz mı bu belde
Hele salon çiçekleri hiç solmayan bu güller
Piyanoda teganniye başladı mı bülbüller
Utanarak hep susarlar semadaki şuh kamer
Körfezdeki banyosunda yıkanırken atfeder
Gözlerini salondaki o güllere utanır
Hemen birden dalgaların örtüsüyle saklanır
Bülbülleri dilsiz bırakıp söndüren ay güneşi
Hep rıhtımın hanımları hiç var mıdır bir eşi
Kâinatta söyleyin bu [] bülbül güllerin
İşte size bir nasihat düşünmeden pek derin
Münhasıran Karşıyaka güllerinden bir daha
Bahsetmeyin sonu olur size bela
Ya kadından bahsetmeyin ya bahsini onların
Ettiniz mi her birini ta göklere çıkarın

Yontulmamış Sözlür

10

İngiliz muhterinin insanların yüreklerindeki şeyleri keşfeden aleti iş görmeye başlarsa kim bilir bugün samimiyet elini uzattığımız ne kadar şahsiyetlere husumet yumruğu indirmek mecburiyetinde kalacağız.

11

Yalan kalkarsa kadınlar hediyesiz kalacaklar çünkü artık bunamaya yüz tutmuş zevçlerine “benim mini mini kocacığım” diye hitap edemeyerek “benim bunamış armudum” diyerek iltifatlarda bulunmaya başlayacaklar ve bu suretle de hediye yerine kim bilir zevçlerinden el şakalarına mazhar olacaklardır.

12

Melekliği kabul etmeyen kadın yoktur fakat onlara melekler gibi sade ve hemen taamsız ve tantanasız yaşayacaksınız dersiniz o zaman şeytan olmayı bile tercih ederler.

13

Bazı zevzekler kadınların dillerini iğneye benzetirler sanki iğne fena bir şey midir? Kumaşların yüreklerini delik deşik eden darbelerle ne latif nakışlar işlediklerini görmüyorlar mı?

M. S.

Edebî Neşe

Tuhaflardan birine bir otomobil çarparak iki ayağını koparıp atmış. Tedavisine koşan doktora şöyle bir latifede bulunmak fırsatını kaybetmemiş:

-Bana büyük caddeden gidersen yolun pek çok kısalmış demişlerdi. Hâlbuki benim yolum değil, boyun kısaldı!

Şeytan Kulağına Kurşun

Zevce: Aman Bey, buranın havası ne kadar güzel!

Zevç: Sus azizim, maliye vekili duyarsa bütçe açığını kapamak için “ne güzel hava vergisi” diye başıma bir bela daha çıkarır.

3.8. Resimli Yurd Numara 8

Sayı 8 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 28 Teşrinievvel 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Maymunlar Konuşuyorlar mı?

Doktor Karne isminde bir Fransız ulum-ı tabiiye mütehasısı hayvanların ve bilhassa maymunların kendilerine mahsus bir lisanları olduğunu iddia ediyor. Bu nüshamızda Fransız allamesinin bu mesele hakkındaki şayan-ı dikkat tetkikatını muhterem okuyucularımıza arz ediyoruz.

Numara 8 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Efendi mi köle mi?

Son haftanın dâhili hadiseleri arasında yalnız dikkatimizi celbetmekle kalmayıp aynı zamanda telaş ve hayretimize mucip olan dâhiliye vekâletinin matbuata havadis verilmesi hakkındaki tebliği ile İzmir belediye riyasetine merkezden bir şehir emini nasp ve tayini meselesi efkâr-ı umumiye bihakkın meşgul ve endişe-nâk eyledi. *Seda-yı Hak*'ta bu iki meseleye dair iştikâ ve itiraz feryatları koparılmış ise de bu çok

mühim ve vahim bulduğumuz cereyanın efkâr-ı umumiye üzerinde hasıl ettiği tesirâtı *Resimli Yurd'* da biraz tahlil etmeyi lüzumsuz ve hatta faydasız addetmedik.

Taç ve tahtları devirmekte ayaklarımızı mazinin bazı şuursuz ve muzır itiyadat ve itikâdatına bağlayan zincirleri koparmakta eski olan yeniliği kabul etmeyen esaret ve kölelik kokan her şeyi kökünden koparıp atmakta o kadar büyük azim ve celadet gösterdikten ve bütün bu mahşer inkılabatı münhasıran milletin efendiliği namına yaptığımızı yine bütün cihana ilan ettikten sonra yapılan işler için halka izahat vermekten çekinmek ve işin en kötüsü şimdiye kadar halkın kendi kendine yaptığı işlere de karışarak “bundan sonrasının göreceğin işlerinde başında yalnız benim itimadımı haiz bir memur bulunduracağım” demek halkı yalnız telaş ve endişeye değil, telaş ve endişeden mühlik olan bir şüpheyeye bile düşürüyor.

Böyle muamele hürriyet ve istiklalini kazanmış bir efendiye değil, ancak her şeyi sahibinden bekleyen hayatını ona satmış olan bir köleye yapılır. Hâlbuki artık bu esaret ve köleliğin hayatına Afrika'nın çöllerinde de nihayet verilmiştir, verilmektedir.

Bu hiç beklemediğimiz korkunç hadise karşısından şahsi endişe ve telaşımızı izale eden nokta halkımızın bu hususta gösterdiği asabi telaş ve endişedir. Bazı karilerimizin bu meseleyi istizah ederken gözlerinde okuduğumuz ifade-i azim ve metanet bizi çok müsterih etmiştir.

Halka her şeyi öğretmeyiniz demek, halka öğrenilecek hiç iyi bir işimiz, mucib-i memnuniyet hiçbir hâlimiz olmadığını zımnen anlatmak demektir. Çünkü artık halkımız bir hayli tecrübelerle anlamıştır ki hükûmetin bir iş yaptığını gösterecek haberler ketmedilmediği, ettirilmediği gibi bu gibi havadis ve haberlerin bilcümle aktar-ı memlekete işaesi için de günlerce Anadolu Ajansı baş döndürücü bir faaliyete geçmektedir. O hâlde bu tebliğ-i resmiye halk vermiş olduğu not ile inkılabın umdelerini ricalinden daha iyi takdir etmiş oldu ki bundan dolayı ricalimize teessüf ederken intibah ve rüşünü ispat eden halkımız tebrik eylemeyi bir vazife biliyoruz.

İkinci irtica ve avdet adımı da İzmir belediyesine memur-ı mahsus nasp ve tayini suretiyle atılmak isteniyor. İstanbul'da şehir eminin tayini için koparılan kıyametleri işittikten sonra aynı dert ve belayı İzmirililere de teşmil etmek istemeye bir türlü aklımız eremiyor. Halka doruk yürümek böyle mi olur? Bu gidiş mutlak bir merkeziyet usulü ihdas etmektir ki bunun da akıbetini keşfetmek için ne tarihin gizli noktalarını ve ne de idari inkılapların iş yüzünü bilmek lazımdır. Bunun için bir miktar

mantık ile mücehhez olmak kâfidir.

Efendiler, biraz kendinize geliniz. İş yapmamak şu zamanda millete karşı pek büyük mesuliyeti mucip bir harekettir. Fakat böyle milletin hüsn-i niyetini selp edecek işlere girişmek yalnız tarihi ve manevi bir mesuliyet istilzam etmekle kalmaz milletin hüsn-i niyeti kadar sabrını da tüketir.

Birçok yerlerde inkılapların ruhunu öldürmemek için mecburen her tarafa o inkılabın en ateşin müdafî ve kahramanlarını gönderirler. O zaman fırka taraftarlığı demek fırka ortaklığı, içtihat arkadaşlığı ve müşterek inkılap muhafızlığı demek olur. Hâlbuki bugün inkılabımızın umdelerine her resmî makamdan ziyade taraftar ve sadık olan kitle halkımızın ekseriyet-i kâhiresidir.

Bugün halk, halk için konulan kanunların tatbikinden hâkimiyet-i millîyi suret-i katiyede temin edecek umdelere sadakati talep etmekten başka bir şey yapmıyor.

Bunun için merkez-i hükûmet arkadaş kayırmaktan ziyade iş görecek insanları tercihe başlarsa inkılabın hayatına bir şevk ve azim yeniden bir gençlik bahşetmiş olacaktır.

Mehmet Sırrı

Haftanın Dertleri

İzmirli rahatsızdır, İzmirli bizardır.

Son Telgraf

İstanbul'da intişar eden *Son Telgraf* refikimizin muhabiri tarafından şehrimiz hakkında yazılan müşahedatı *Seda-yı Hak* refikimiz de aynen intişar etti. Muhabir hulasaten diyor ki: "İzmir, güzel İzmir haraptır. Diyelim ki bu harabiyet düşman şenaatinin mahsulüdür. Fakat İzmir'de yalnız fezâhat haraplığı yoktur. İzmir haraptır, İzmir rahatsızdır, İzmirli bizardır, İzmirli rahatsızdır ve ilh..."

Evet Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının en rahatsız en bızarı hiç şüphe yok ki İzmirlidir. Nasıl rahatsız nasıl bizar olmasın? Bir kere etrafınıza bakınız, en işlek bir caddede hiçbir makama müracaata lüzum görmeden istediğiniz saat ve dakikada çukurlar açtırabilir ve işinizi bitirdikten sonra o çukurları şöyle üstünkörü doldurarak size:

-Efendi ne yapıyorsun, diyecek bir kimse yoktur.

Bir adamın güç bele geçebileceği en dar sokaklarda İzmir'in seyyar belaları denebilecek yük arabaları geçmeye uğraşır. Her saat her dakika her saniye ezilmek hurdahaş olmak tehlikesine maruz kalırsınız. Bu adamlara arabaların geçip geçmeyecekleri yolları gösterecek ve onlara:

-Burası dağ başı değil, yollarda sizlerin kadar yaya yürüyenlerin de bir hakları vardır, diyen bulunmaz.

Körfez vapurları idaresinin aklına eser, tarifeleri hiçbir gazetede ilana lüzum görmeden altüst eder.

Vapuru kaçıtır, işinizi kaptırır, vaktinizi zıyan edersiniz. Kimse çıkıp da bu zevata:

-Efendiler medeni bir şehirde vapur işletmek Konak'ın havuzunda kayık yüzdürmeye benzemez. Halkın ihtiyaçlarını biraz düşünürseniz bu kadar şımarıklık kâfi demez.

Biraz kenar sokaklar yazın ancak yağmur yağarsa sulanır. Kışın en işlek caddelerin çukurlarında biriken çamur deryalarında insan boğulur. Seyyar satıcıların sattıkları şeylerden kısm-ı azami mikrop kumkumasıdır. Birçok aşçı dükkânlarına pislikten girilmez. Otomobiliniz varsa bozuk kaldırımlar yüzünden hurda hâline gelir. Tramvayları birer tazip altı şimendiferleri birer ömür törpüsüdür. Çünkü bunlar, işlerini benimseyerek bakan yoktur. Sinemalarında cayır cayır müşteriler yakar da ancak o felaketten sonra yirminci asırda tiyatro, sinema binalarının nasıl olmaları lazım geleceği hatıra gelir, emirler verilir, sinemalar kapatılır. Lakin dikkat ediniz yirmi gün sonra yine eski hamam eski taktır.

Böyle bir şehirde yaşayan bir adam nasıl bizar olmasın, nasıl rahatsız olmasın?

Son Telgraf muhabiri bir kere de İzmir'e kışın gelse zavallı İzmirlinin neler çektiğini asıl o zaman anlardı. Biçare İzmirli yalnız çok rahatsız çok bizar değildir. Aynı zamanda bu yurdun en sabur ve mütehammil insanıdır. Zaten bütün o çektikleri bu sabır tahammülün bir cezasından başka bir şey değildir ya!

Ahmet Cemalettin

Dünyadan harp kalkacak mı?

Danimarka ordu ve donanması ilga etti

Son postayla gelen Avrupa gazeteleri pek mühim bir haberi ihtiva ediyorlar. Dünyada mevcut devletler arasında ilk defa olarak Danimarka hükûmeti ordu ve donanmasını ilga edeceğini badehu beri hudutlarının muhafazası için milis kuvvetleri istihdam, bahri hudutlarının ise küçük topçekerlerle himaye eyleyeceğini bütün dünyaya karşı ilan eyledi.

Küçük Danimarka hem-hudut komşularıyla cihanın irili ufaklı diğer hükûmetlerine büyük bir ders vermiş oluyor. Şimdiye kadar Washington konferansı da dâhil olduğu hâlde devlet arasında yapılan tahdit-i teslîhat içtimalarından hiçbirisinin elde edemediği bir netice yani beşeriyet için en büyük bir nimet teşkil edecek olan teslîhatın büsbütün ilgası Danimarka'nın bu fedakârâne hareketinden sonra acaba bir gün olup mümkün olabilecek midir? Buna müspet bir cevap vermek bugün için maalesef henüz kabil değildir. Çünkü Danimarka diğer devletlere bu yüksek feragat-ı nefis dersini verdiği zamanda Büyük Britanya'nın bilmem kaç deritnavut, kruvazör ve yüzlerce torpido muharribinden mürekkep filosunu nümâyîş için Malta sularına gönderdiği haberini de alıyoruz. Herhâlde ümit edelim ki bu pek necibâne hareketi diğer devletlere bir numune-i imtisal teşkil etsin de her sene her devletin ordu ve donanması için sanki dipsiz bu kuyuya atarmışçasına heder ettiği milyonlarca lira insanlığın diğer dertlerine ve ihtiyaçlarına sarf edilsin.

Danimarka'nın silahlarından, tecerrüdünden bahseden *Tan* gazetesi diyor ki: “Beynelmilel muhâdenet ve adalet-i mefkûre sine ve bilhassa Cemiyet-i Akvam'ın şevketine itimat eden Danimarka, insanlığa büyük bir ders verdi. Silahlarından tecerrüt edeceğini ilan etti.

Bu hükûmet ordu ve donanmasını tamamıyla ilga ederek bu kararını tatbik ettiği gün cihan için yeni ve mesut bir devre açılacaktır.”

Numara 8 Sayfa 3

Kordon'da işleyen ve taaffün eden bir yara

Dört numaralı nüshamızda Kordon'da bazı eğlence yerlerinde tecrübesiz gençlerimizin nasıl insafsızca soyulduklarını teşhir etmiş ve ters tarafından anlaşılmış Garp medeniyetinin bar hayatı denilen bu hanüman söndürücü afetinin gün geçtikçe taaffününü arttıracak mülevves bir cife hâlinde şehrimizde tevessü edeceğinden mütevellit endişelerimizi alenen izhar eylemiştik.

Karilerimizden alıp bervech-i zir aynen dercettiğimiz mektup bu endişelerimizde maalesef pek haklı olduğumuzu ispat ediyor. Bugün şehrimizde bizi soymak, çoluğumuza çocuğumuza konforumuza hasretmemiz lazım gelen beş on paramıza göz dikerek gelmiş yüzlerce ecnebi kızları var. Kordon'un müteaddit yerlerinde davullu zilli maşalarla patırtılı bir musikin kulakları tahriş eden ahenge uydurularak göbek sallanıyor, üryan vücutlar, baldırlar teşhir olunuyor.

Bu afetin önüne geçmek için zabıtamızın şimdiye kadar aldığı ve alacağı tedbirler kifayet etmez. Biraz halkımız paralarıyla beraber haysiyet ve şereflerinden bir parçasını eriten bu mahallere rağbet etmek suretiyle millî ve ırki nezahetimizi yâr ve ağyara karşı ispat etmelidirler. Kangren olmak istidadını gösteren bu karha hakkında tekrar etmek üzere bu haftalık karimizin mektubunu aynen neşir ile iktifa ediyoruz.

Muharrir bey, geçenlerde kadınlığımızın gizli bir yarasına temas ettiniz. Bu hareket belki muhtac-ı teşvikti ve belki kadınlarımız bu teşviki bir izzetinefis mülahazasıyla ihmal ettiler. Fakat muhakkak ki yara elan işliyor.

Bir ince duvarı delip geçmeye kifayet eden hıçkırıkları hemen her gece sabahlara kadar yatak odamda dinliyorum. Bu ses bu zapt edilmeyen boğuk feryat kadın izzetinefsinin isyanı ve tazallümüdür! Gecenin zulmetlerine tevdi olunuyor.

Demin vali paşa hazretlerine açık bir arıza yazmaya başladım. Aczim, önünde dikilerek cüret ve şıtabımı kırdı. Saffetle itiraf ediyorum. Bu büyük davanın müdafiyi ben olamam. Boğuk iniltilele gecenin zulmetlerine gönderilen mukaddes isyanın şerh-i mahiyetine benim kalemim hiç yetişmez. Bu acizle sizden istimdada geldim.

Biliyorsunuz Kordon boyundan kadınlığımızın meşam-ı ismetine galiz bir fuhuş kokusu akıyor. Onları oradan geçerken görenler müteaffin bir leş civarında

kaçıyor zannedeceklerdir. Bir leş ki bin müstekreh küfürler, kahpe edaları, sarhoş kusuntuları kokuyor. Bir leş ki yaşamak için genç kalplerde itiraz ve masum yuvalarda gözyaşı arar. Onun yaslandığı toprak bir aile yurdunun sakfindan ve temelinden gelmiş olmalı!

Hangi elemi intak ettiğim anlaşılmıştır. Kordon boyundaki birkaç kahve ve birahaneye birkaç boyalı karı -zira hiç kadın denemez onlara- getirerek etrafı levse boğmuşlar. Bu levs bugüne kadar kaç temiz genci lekeledi, bilmiyorum. Yalnız bunu biliyorum ki senenin on bir buçuk ayında kadınla, yavrularıyla, dul hemşiresi ve ihtiyar ansıyla toprak kazarak yaşamaya yarar biraz şey çıkarabilenler burada soyundular. Birden yalnız bunu biliyorum ki boğuk bir hıçkırık fasılasız yükselerek gecelerin derinliğine götürülüp be levse gömülen kadınlık izzetinefsinin mukaddes isyanını haykırıyor.

Milletleri, ahlakı payidar kılar denir. O hâlde biz bir fenaya gidiyoruz.

İstanbul'da başlayan ahlak sarsıntısı az sonra İzmir'i buldu. Buradan az sonra Anadolu'yu neredeyse Tokat'ın bir köyünde de çıplak karılar mahalle kahvesinde kış çalkalayacaklar ve bittabi nemiz varsa onların paramız ve karımız, ailemiz ve her şeyimiz. Fakat eyvah buna “dur” diyecek kimse yok mu? Meraklı biri hesap tutsa mesela ekmeğe günde verilen paranın üç mislini rakıya ve çıplak karılara sarf ettiğimizi görecektir. Bu çamura batanlarımız bir gün gelecek evi de ekmeği de unutacak. Öylesini biliyorum ki bu rezillerin ayakları altına kadınının yalnız muhteşem gururunu vermekle kalmadı, [] de yapacak.

Seda-yı Hak bu felaketin etrafına mütehasıslar toplamalıdır. Bu Türk gazetesinin İzmir için vazifesi bu işte hulasa bulur. Yalnız bir kere yazmakla hiç kifayet etmez. Resmî vesaiti harekete getirmek lazımdır.

Memlekete koleralı biri gelse kabul etmiyoruz. Bir bomba yahut bir şişe rakı getirselers kabul etmiyoruz. Fakat ahlakımız yok.

Hürmetler, arz ederim.

A. M.

Dünyada Neler Oluyor?

Saman çöpünden saat

Amerika-yı Cenubi'de kâin Arjantin Cumhuriyeti dâhilinde bir saatçi on üç sene çalışmak suretiyle resmini gördüğünüz şu saati saman çöpünden imal etmeye muvaffak olmuştur. Bu saatin zembereğinden ve kadranından maada bütün teferruatı saman çöpünden mamuldür. Bu resmi derceden bir Fransız mecmuası saman çöpünden mamul saatin sabır ve sebatın bir şaheser olduğunu ilave eyliyor.

Salon kavs-ı kuzahları

Bir İngiliz elektrik mühendisi şu resmini gördüğünüz küçük salon kavs-ı kuzahını icat etmiştir. İnce bir lastik boru vasıtasıyla gelen su incecik fiskiyeler hâlinde fişkırmakta ve ortada fanusun içinde ve fiskiyelerin yanında yanan rengârenk elektrik ampulleri her su sütununa başka bir renk vermektedir.

***Türk Eli* ve *Serbest* refiklerimiz**

İzmir matbuat âleminde şayan-ı şükran bir faaliyete şahit oluyoruz. Bu hafta zarfında *Türkeli* ve *Serbest Gazete* isminde iki refikimiz daha saha-yı intişara atılacaklar. *Türk Eli* evvelce intişar etmekte olan *Türk Sesi*'nin yerine aynı güzide heyet-i tahririye tarafından sabahları neşredilecek. *Serbest Gazete* ise Hakkı Nezihi Bey kardeşimizin riyaset-i tahririyesi altında akşam gazetesi olarak çıkıyor.

Her iki refikimize de şimdide muvaffakiyet ve tul-ı ömür temenni ederiz.

İstanbul'da şehir emin sahibi Haydar Bey'in binlerce lira sarf ile Beyazıt Meydanı'nda yaptırdığı kavs-ı kuzahın bu küçük modeli her İngiliz zengininin salonunda bir mevki bulmaktaymış. Hakikaten bir salonun ortasında bu rengârenk fiskiyelerin pek hoş ve temaşasına doyulmaz bir manzara teşkil edeceği şüphesizdir.

İki kişilik seyyar sandal

Otomobil ile seyahate veya gezintiye çıkanları en ziyade düşündüren şey bir sus ve göl kenarına geldikleri zaman bahr-i tenezzühten mahrum kalmalarıdır.

Vâkıâ son zamanlarda hem karada koşan ve hem de denizde yüzen bir nev sâbih otomobil ihtira edilmişse de bu ihtira henüz taammüm etmiş olmadığından herhâlde böyle bir otomobil tedariki her kesenin harcı olmasa gerektir. Bunu nazarıdikkata alan bir Amerikan mühendisi ahiren lastik sandal yapmış ve bu şişirilmeden otomobilin yanına asılmakta ve kolayca nakledilebilmektedir. Bir dere kenarına muvasalat edilip de su âlemi arzu edildi mi derhâl otomobilin lastik şişirmeye mahsus pompasıyla sandal şişirilip ve resimde görüldüğü vecihle bu sandal iki kişiyi ferah ferah istiap etmektedir. Sandalın sıklığı ise ancak otuz beş libreden ibaretmiş.

Resimli Yurd

Karilerimize

Mevcut nüshalarımız bitmek üzeredir. Koleksiyon yapan karilerimizin bir an evvel noksanlarını ikmal etmeleri menfaatleri iktizasındandır.

Numara 8 Sayfa 4

Kâmil Paşa Çiftliğinin Esrarlı Cinayeti

Havra Sokağı'nın meşhur kahvecisi Süslü Mehmet bir sene evvel isticar ettiği Bornova'daki Kâmil Paşa Çiftliği'nin zeytinliğinde tüyleri ürperen hatırası bile insana dehşet veren dört cinayeti bir arada ika etmişti. Bu müthiş ve feci cinayet hakkında tetkikatta bulunduk ve vakanın faali olan Kürt Mehmet'in hapisyanede aldığımız fotoğrafını da neşrediyoruz.

Bayburtlu Kürt Mehmet Çavuş. Bu isimi İzmir bıçkınlarınca hiç de meçhul değildir. Hele Havra Sokağı'nda oturan birçok Museviler kahve işleten iri yarı tuvaletine fevkalade ve hatta süse ziynete iptilasından dolayı Süslü Mehmet lakabıyla anılan bu babayiğidi herhâlde tanırlar. Sonra Mehmet Çavuş hareket-i millîye esnasında epeyce yararlılık ve fedakârlıklar da göstermiş. Memleketi için çarpışmış, ölüme karşı yürümüştü. Bu itibarla mahalle delikanlıları kendisine hürmette kusur

etmezlerdi.

İşte Mehmet Çavuş Havra Sokağı'ndaki kahvesinde böyle umumi hürmet ortasında yaşayıp dururken birdenbire aklına kahveciliği terkle daha kârlı işler peşinde koşmak esiyor ve bundan takriben iki sen evvel Bornova'daki Kâmil Paşa Çiftliği'nin zeytinliğini alıverdi. Artık Süslü Mehmet diye anılan Mehmet Çavuş'un zevk hazına payan yoktu. Bir iki sene arka arkaya Cenabıhak iyi mahsul verdi mi Mehmet Çavuş zengin oluverecekti.

Mehmet Çavuş kahvehanesini kapattı, zeytinliğine gitti ve yeni malikânesine yerleşti. Biraz sonra amele tedariki lazım geldi. Çavuş'un topladığı ameleler arasında Necibe isminde genç bir kadın yeni zeytinlik sahibinin nazar-ı dikkatini celbetmekte gecikmedi.

Henüz 23-24 yaşlarında bu genç şuh ve oynak muhacir dolu süs müptelası Mehmet Çavuş'un kalbinde büyük bir aşk tutuşturdu. Ayşe isminde altı aylık çocuğu ve müsün bir validesiyle amale sıfatıyla Mehmet Çavuş'a sokulan genç Necibe'nin çapkın gözleri Havra Sokağı'nın sabık kahvecisini çileden çıkarmıştı. Diğer taraftan Necibe de Çavuş'un aşkına bigâne kalmamış, biraz sonra Mehmet Çavuş'la amele Necibe Hanım birbiriyle pekiyi anlaşılan birer çift oluvermişlerdi.

Gayrimeşru aşk ve füsün bir taraftan zeytin ticareti, diğer taraftan Mehmet Çavuş'un keyfi yerindeydi.

Lakin bu saadet uzun müddet devam etmedi ve günün birinde 25 yaşlarında Ahmet isminde bir delikanlı Kâmil Paşa Çiftliği'nde peyda olarak Necibe'nin yanına yerleşti. Mehmet'in suallerine karşı bu adam genç muhacir kadınının zevci olduğu cevabını verdi. Esasen Necibe'nin validesi Hikmet Hanım da damadının vürudunu yani artık kendisinin Necibe'den el çekmesi lazım geldiğini Mehmet Çavuş'a kafasına vururcasına anlatmıştı.

Mehmet Çavuş bir anda bina-yı saadetinin temelinden yıkıldığına şahit oldu ve iri bıyıklarını bükerek kaşları çatılmış, alını büzüşük, gözleri dalgın zeytin ağaçları arasında asabi adımlarla dolaşmaya başladı.

Aradan 24 saat geçmeden Ahmet, zevcesi Necibe, kayınvalidesi Hikmet Hanımlar ve altı aylık kızı Ayşe sırta kadem basarak ortadan kayboldular.

Bu vakadan bir müddet sonra Kâmil Paşa Çiftliği'nin bahçesinde ıspanak

ekmek için tarlayı süren bir adam birdenbire irkildi. Sapanı toprağı eğerken açtığı yarık arasında bir insan kafası peyda olmuştu. Zavallı adam şaşırıp ve alabildiğine Sinekli jandarma karakoluna doğru koşmaya başladı. Sapanın açtığı yollarda ıspanak yerlerde insan başı biten bu garip tarla kendisini korkutmuştur.

Aynı zamanda Süslü Mehmet Çavuş, Sinekli jandarma karakoluna müracaat ederek Yunan işgali zamanında beri yanında bulundurduğu bir mavzeri karakol kumandanının teslim etmiş ve o aralık diğer işlerle meşgul bulunan jandarma çavuşu, mavzeri muayene etmeden “oraya bırak” demiştir. Lakin biraz sonra bir nefer mavzerin üzerindeki taze kan lekeleri bulunduğunu görmüş ve bu lekeler bütün karakol efradının şüphelerini davet etmiştir. Kanlı mavzer karakolda mevzubahis olurken tarlasında insan kafası bulunan çiftçi de nefes nefese karakola girmiş ve vakayı haber vermiştir.

Jandarma efradı harekete geldiler, biraz evvel kendilerine taze kanlı bir mavzer teslim eden Süslü Mehmet’in bu cinayete alakadar olabilmesi pek varitti. Aranıldı, tarandı, Mehmet tevkif edildi ve Havra Sokağı’nın süs ve ziynet düşkünü tüvana kahvecisinin Kâmil Paşa Çiftliği’ndeki iki odadan mürekkep dairesinde yapılan taharriyat ve tetkikat neticesinde yanmış kadın saçlarıyla birçok kan lekeleri müşahede edildi. Mehmet evvela cürmü inkâr etti, lakin biraz tazyik edilince genç muhacir duluyla sevişerek kendisiyle yaşadığını bilahare Necibe’nin Ahmet ismindeki zevcinin birdenbire zuhuru üzerine Ahmet’in sevgilisi Necibe’yi, Necibe’nin validesi Hikmet Hanım’ı ve masum altı aylık Ayşe’yi kıskançlık saikasıyla evvela büyük bir kuma ve boğmak suretiyle öldürdüğü sonra da cinayetin izini kaybetmek için cesetleri yaktığını ve nihayet Ahmet’i bahçeye gömdüğünü kadınlar ile çocuğu ise bahçedeki kuyuya attığını itiraf etti. Ahmet’in ne eşini adalet-i ilahinin yolunu çizdiği çiftçinin sapanı, mezarından çıkarmış, bir heykel-i intikam olarak Süslü Mehmet’in reh-güzarına dikmiş bulunuyordu.

Bahçede Ahmet’in, kuyuda Necibe validesi Hikmet Hanımların ve altı aylık masum, zavallı Ayşeciğın cesetleri bulundu ve bu kadar bariz delâil karşısında Havra Sokağı’nın Süslü Mehmet Çavuş’u İzmir Cinayet Mahkemesi tarafından müteammid katil olarak idama mahkûm edildi.

Lakin Mehmet Çavuş, mahkûmiyetinden sonra bile cürmünü inkâr etmekte ve kendisini hapisane-i umumide görüp resmini almış olan bir muharririmize:

-Bu cinayetleri ben yapmadım, çiftlikte kimseyi bulamadılar da beni katil olarak gösterdiler. Ben günahsızımı, demektedir.

Süslü Mehmet Çavuş'un mahkûm olduğu idam cezası son aff-ı umumi yüzü suyu hürmete on beş sene küreğe tenzil edilmiş ve bugün Nuri Bey'in himmeti sayesinde bir hapishaneden ziyade merhamet ve rikkatin bir penahi hâlini alan İzmir Hapishanesi'nin ıssız ve boş bir koğuşunda katmerli cinayetinin cezasını belki de kendisine uykuyu haram eden zavallı kurbanlıkların bir an gözlerinin önünden gitmeyen müntakim hayalleri karşısında derin hıçkırıklarla müteradif vicdan azaplarıyla çekmekte bulunmuştur.

A. C.

Fotoğraf: Kürt Mehmet Çavuş'un çirkin bir kıskançlık saikasıyla namerdâne bir surette katlettiği zavallılardan biri!

Fotoğraf: Havra Sokağı'nın meşhur kahvecisi olup dört kişiyi gözünü kırpmadan katleden ve mahkûmiyetinden sonra bile cürmünü elan inkâr eden Kürt Mehmet Çavuş.

Fotoğraf: Kürt Mehmet'in kurbanlarından olup adliyenin emriyle hakikatin tenviri için mezardan çıkarılan bir kadın cesedi.

Numara 8 Sayfa 5

Acaba maymunlar aralarında konuşuyorlar mı?

Doktor Karne isminde bir Fransız ulum-ı tabii mütehassısı hayvanların kendilerine mahsus bir lisanı olduğunu iddia ediyor. Hatta Fransız allamesi Afrika'ya kadar giderek maymunların lisanlarını tetkik etmişmiş. Her ne kadar mumaileyh şimdiye kadar henüz tamamıyla müspet bir netice elde edememiş ise de sabır ve sebat ile bir gün olup maymuncayı elde edebileceğini söylemektedir.

Çocukluğumuzda büyük validelerimizden ak saçlı bacı ve sütninelerimizden seve seve dinlediğimiz masalarda ekseriya devler, peri padişahlarıyla beraber hayvanat da lisana gelir ve bu efsanelerde bir kurbanın sultanın cariyesine ilan-ı aşk etmesini bir aslanın tebdil-i kıyafet dolaşan genç şehzadeye hikmet ve şecaat hitabesi irat eylemesi kesirül-vukudur.

Bir de hayvanların dile gelmelerine kadim Yunan esatirinde tesadüf edilirdi. Kanatlı, pençeli bir hayvan olması lazım gelen Mısır'daki meşhur Ebul Hul'ün gelip geçene bilmece sorma suretiyle güya dile geldiğini hepimiz mektepte esatir-i Yunan'ı okurken görmedik mi? Hatta İncil'de bile hayvanların konuşmalarına tesadüf edilir. Farzen Belem rahibinin dişi merkebinin efendisinin haklı haksız indirdiği sopalara itiraz için dile geldiğini İncil yazar. Sonra maruf-ı cihan masallar muharriri layemutu La Fontaine zamanının hodkâm ve münfesih insanlarına birer ders-i edep vermek için hayvanları konuşturuyor mu?

Son asra kadar sırf efsanelerde, masallarda, esatirde dile gelen hayvanların birer lisanı olduğunu Doktor Karne isminde bir Fransız ulum- tabii mütehassısı iddia ediyormuş. Son posta ile gelen Avrupa mecmualarının bu hususta verdikleri tafsilata göre Fransız mütefennini iddiasını tevsik için diyor ki:

“Büyük filozof Libniç yirmi kelime telaffuz eyleyen bir köpeğe tesadüf etmiş olduğunu temin etmişti. Fransızca, İngilizce ve Hollandacayı fesahatle konuşan papağan ise elan hatırlardan çıkmamış olsa gerektir. Sonra kargaların, gainlerin, pikslerin, papağanların, merlinslerin ve diğer hayvanların kolayca lakırdı öğrendiklerini herkes bilir.

Diğer taraftan birkaç sene evvel Joseto mecmuası Londra hayvanat bahçesinde Garbi Hindistan'da avlanmış bir aslanın İngilizce ve Hintçe kelimeler telaffuz edebildiğini ilan eylemiş karilerini bu garibeyi bizzat gidip görmeye davet etmiştir. Buna inanmayanlardan birçok kimseler Londra'ya giderek mevzubahis aslanı görmüşler ve mecmuanın doğru söylediğine kanaat getirmişlerdi.

Fransız doktoru maymunlara arasında Doktor Karne bu malumatla iktifa etmemiş ve nev-i benibeşere en yakın hayvan olan maymunların dillerini yakından tetkik etmek için evvela hayvanat bahçelerine giderek fotoğraflar vasıtasıyla tetebbuatta bulunmuş ve badehu tetkikatını ikmal için Afrika'ya kadar yollanarak bir ormanda yerleşmiştir.

Mumaileyh ormanda etrafında birçok fotoğraflar ve kayıt aletleri bulunduğu hâlde hayvanat-ı vahşinin taarruzlarından nefsinin vikaye için bir demir kafes içinde günler geçirmiş ve maymunlarda bazı sedaların muayyen eşyayı irâe ettiklerini tespit edebilmiştir.

Şu kadar var ki Fransız doktorunun bu suretle elde edebildiği maymunca lügatler beş on taneyi tecavüz etmemektedir. Fransız doktoru diyor ki:

“Bütün hayvanlar gibi maymunlar da ihtisaslarını muhtelif savt ve seslerle izhar etmekte ve bu hayvanlar son derece de hassas olduklarından bu savt ve sesler pek çok tenevvü eylemektedir. Farzen bilumum maymun korktukları zaman hususi bir feryat koparmakta ve yüzlerinde yine korkuya mahsus alâim ve takallüsat belirmektedir. Korku için böyle olduğu gibi zevk ve neşelerini de maymunlar hususi alâim-i vechiye ve sedalar ile irâe etmektedirler. Lakin şurasını itirafa mecburum ki bunlar hiçbir zaman kelime hâlinde olmayıp ancak birer feryat ve savttan ibarettir. Hayvanat bahçelerindeki tetkikatında da şahit olduğum vecihle muhtelif cins maymunların hepsi birbirinden farklı sesler çıkarıyorlar.

Acaba maymunlar aralarında görüşüyorlar mı?

Bu malumatı veren Fransız mecmuası netice-i makal olarak diyor ki: “Müteaddit ulum-ı tabii mütehassıslarının maymunlar hakkında tetkikatı neticesinde bazı mühim esaslara destres olmuşlardır. Teşekkülât-ı bedenileri itibarıyla insana en yakın olan goril, orangutan, şempanze ve jibon cinsi maymunlar dişileriyle birlikte çift çift yaşamakta ve pek mahdut sedalar çıkarmaktadırlar. Bunlar düşmanlarına hücum ettikleri zaman nara-yı harp telakki edilebilecek muayyen sedalar çıkardıkları gibi yaralandıkları veya tutulmak tehlikesine maruz kaldıkları zaman da insanların ıstırap, havf ve hiras ve hiddet zamanlarında çıkardıkları inlemelere feryatlara müşabih muayyen sesler çıkarmaktadırlar. Hatta jibonlar tulu ve gurub-ı şemsi pek hususi ve şedit naralar atarak kendine mahsus bir tarzda selamlamaktadırlar. Doktor Karne gibi maruf bir şahsın iddiasına rağmen şu saate kadar maymunların ancak bağırdıkları tahakkuk etmiş fakat kelimeler telaffuz etmek suretiyle konuştukları henüz sabit olmuş değildir.

Bize latif terennümleriyle herkesi mest eden bülbülün sedası ne ise demir parmaklı kafesi içinden uzattığı eliyle serçelerden yemiş talep eden maymunun bir şey verilmediği zaman çıkardığı hiddet sesleri aynı şeylerdir. Belki bu sesler maymunlarda zekâ mevcudiyetini ispat eder. Fakat aralarında konuşabildiklerini değil. Eğer Doktor Karne'nin iddia ettiği gibi maymunların husus bir lisanı olsaydı fakat yemiş talebi için elini uzattığı zaman maymunun “veriniz” manasına gelen savtı çıkarması lazım gelirdi. Hâlbuki elini uzatmakla iktifa ederek ekseriya ağzını açmaktadırlar.

Fransız mecmuasının bu mütâlaatına biz de birkaç söz ilave ederek diyeceğiz ki maymun, insana en yakın olan bir hayvandır fakat maymunla insanın arasındaki bu garabet ancak teşekkülât-ı bedenideki müşâbehetinden ileri geçemiyor. Maymunca nutuklar iradına şahit olacağımız zaman henüz gelmedi. Maymun da birçok insanlar gibi gürültücü ve gevezedir. Lakin eğer bu hayvanlar konuşuyorlarsa herhâlde birçok palavracı insanlar gibi ne söylediklerini anlamadan konuşuyor demektir.

Fotoğraf: Acaba aralarında görüşüyorlar mı?

Birbirine sımsıkı sarılmış olan aynı cinsten bu iki maymun birbirini pekiyi anlamış gibi sevişiyorlar. Yalnız bu hislerini tıpkı insanlar gibi kelimelerle birbirine ihsas edip etmedikleri henüz tayin etmiş değildir.

Fotoğraf: Avrupa ve Amerika payitahtlarında pek maruf Konsol isimindeki maymun

Eski ve yenedünyanın hemen bütün merkezi idarelerinde teşhir edilmiş olan bu maymun tıpkı bir insan gibi oturup kalkmakta, yemek yemekte, sigara içmekte elleri ceplerinde dolaşmakta ve hatta birçok asrilerimizi utandıracak bir maharetle dans edebilmekte ise de henüz lakırdı ettiğini kimse işitmemiştir.

Numara 8 Sayfa 6

Resimli Yurd'un tefrikası 2, Faik Şemsettin

Molla Cami'nin Aşkı

...nihayet ben seni sevdiğimi söylemeye, bana hakikat ve hayat nurunu verdiğini, benim semanın nuru, nurlarımın seması olduğunu ve bütün hürriyetimi de senin dudaklarının arasında "seni seviyorum!" cümlesinin telaffuzu anında bulacağımı bildirmeye karar verdim!

Genç kadın Cami'yi sükûn ile dinledi ve vereceği cevaptan bir eziyet hissediyormuş gibi bir müddet sustu. Nihayet Cami'nin ricali gözlerinin sakit niyazlarına dayanamayarak cevap verdi:

-Cami, ben de seni seviyorum. Fakat senin istediğin gibi değil! Seni, sana çok aziz ve sevgili olacak bir kardeş, sana pek çok hürmet ve muhabbet besleyecek bir şakirt gibi seveceğim. Kendisini takdis edebileceğim tek kimse sensin Cami! Eğer

kabul edersen ben senin hemşiren, ben senin esirin, ben senin hizmetçin olayım. Fakat sana çok yalvarırım. Benden bundan başka, bundan fazla bir şey isteme!

-Sen kimsin o hâlde? Sen ki hâlâ meçhul bir kimsenin aşkına esir oluyorsun!

-Meçhul mü? Ah...

Kadın elemli bir tereddütle sustu ve Cami'ye bir an emniyet ve itimat arayarak baktı ve sonra dudakları kilitlenmiş bir hâlde ve nüfuz-ı gayrikabil bir sükûn ve sükûnete daldı.

Cami hâlâ düşünüyor ve titriyor idi, yalnız:

-Fakat sen kimsin, nereden geldin? Şimdiye kadar ismini bile sormadım!

-Herhangi bir ismi verirsen ver. Çünkü benim kaderim böyledir ve şimdiye kadar kendime mahsus bir ismim bile olmadı!

-O hâlde hiç olmazsa hangi intikamın kaderine uğradın, hangi cinayet veya hıyanete kurban oldun?

-Cami, bir mabut gibi hayırperver ol ve beni sırrımla yalnız bırak! Eğer lanet edecek bir mevcut olsa bile sen, onun ismini sorma Cami!

Bunları söyledikten sonra cevap bile beklemeden kulübeye doğru yürüdü.

Bundan sonra bu meseleye dair aralarında bir kelime bile geçmedi. Cami, eski hayatına dalmış ve aşkının derdini tedaviye çalışıyordu.

Uzun ve sarı saçlı kızların şevk-aver rakslarla oynadığı ve onların etrafında kokulu Şiraz şaraplarının içildiği meclislere devam ediyor. Yeniden -bütün halkı hayran ve meftun eden- şiirler inşa ediyor. Gökyüzünde yeni yıldızlar daha buluyor ve hususuyla çay üzerinde gece seyran ve vicdanlarına daha ziyade düşüyordu.

Genç kadına gelince o da şairin kulübesinde sakit ve melul bir hayal gibi yaşıyor. Şairin sadık ve vefakâr hemşiresi, bir hizmetçisi gibi hizmetlerini yapıyor ve bazı yalnız olduğu vakitler, kulübesinin eşiğine oturuyor ve gözlerinden derin bir yas ve elem aktığı hâlde, Ebu Sait sarayının yüksek ve azametli kulelerine uzun uzun bakıyordu ve o yün kıvrıkcık kirpikleri altında göz kapakları gülgünü bir renk alıyor idi.

Sarayın yıldızlı, mai ve lal renklerle donatılmış ve tıpkı bir arı kovanına benzeyen çok kubbeli büyük kulelerinin birinin salonunda, muzaffer ve azametli

hükümdar Ebu Sait, yumuşak ve kuş tüyünden bir yastığa dayanmış ve gayet nadide Acem halıları üzerine şöyle yarı yatmış idi. Sarayın müdürünün nezareti altında birçok cariye, esir ve hizmetkârlar ve nedimler, dinen memnu olduğu için altın ve gümüş tabaklarda değil, fakat emsali bulunmaz fağfur tabaklarla en nefis yemekleri getirip götürüyorlardı. Her tabak [] ağacından yapılmış ve saray müdürünün mührüyle mühürlenmiş bir sandıkça içinde ve kaşmir şalıyla örtülmüş olduğu hâlde getiriliyor ve saray müdürü mührü kendi eliyle kırarak haşmetmeabâne içindeki yemeği takdim ediyordu.

Sultan bazı fütur ve bazı da un ve şiddetle önünde diz çökmüş olan nedimi itiyor idi. Yalnız meyveden yapılmış buzlu şerbetlerle dudaklarını ıslatıyor, başka hiçbir şeye bakmıyordu. Etrafında bulunanlar kendisine havf ve yasla bakıyorlar ve birkaç günden beri sultanın bakışlarında derin bir durgunluk görüyorlar ve sultanı gizli bir sıkıntının adeta kudurtmakta olduğunu anlıyorlardı.

Zaten sultan kalbini kemirmekte olan gizli yaranın tesirleri altında bütün insanlara karşı hissettiği düşmanlığı saklamıyordu. Bazı günler kulelerden birinin taraçasına çıkıyor ve uzun okuyla akşamlara kadar gelip geçen insanlar üzerine nişan alarak ok atıyordu.

Bu iftiras ve vahşet altında birçok kimseler yaralandılar, öldüler. Şehrin halkı artık ölüm saçan bu sarayın kulelerinin altındaki yollardan geçmiyorlardı.

Sarayın siyah ve uzun gölgeleri arasında ölüm ve kaderin ve meşum inini herkes görüyordu.

Bu sabah da güneşin nurları başka bir parlaklık ve güzellikle evlerin beyazlıkları üzerinde oynuyor ve binaların renkli çinileri bin parıltı ile parlıyordu. Ebu Sait, salonunu terk ederek taraçaya çıktı ve orada daha evvelki günler gibi şehrin sokaklarına açılmış bir mazgal önünde durmuş ve avcuna oku takılmış yay olduğu hâlde siperde bir avcı gibi insan bekliyordu.

Gözleri feza ve boşluklara yalnız kanlanmış olduğu halde bakıyordu. Maiyetindekiler ise bu dehşetin kimin üzerine çökebileceğini kestiremeyerek sakit ve samut duruyorlar ve birbirlerine sade gözleriyle neler olacağını soruşturuyorlardı.

Bir saat öldürücü ve ezici bir sükût hüküm sürdü. Kulenin altındaki caddeden hiçbir kimse geçmiyor, yalnız ötede beride yolların boşluğu içinde bir iki serseri

köpeğin, avare gezdiği görülüyordu. Ebu Sait, bu köpekleri taarruza şayan bulamıyordu. Nihayet yolun ta başından bir adam görüldü. Bu adam sair adamlar gibi duvar diplerinde saklanarak yürümüyor, avare ve azade bir yürüyüşle yolun tam ortasından geçiyordu. Şüphesiz sultanın sarayından bu caddeye ölüm yağdığını bilmiyordu.

Ebu Sait, yayını kaldırdı ve nişan aldıktan sonra attı. Bu hareket nedimlerinin büyük alkışlarına mucip oldu ve hep bir ağızdan:

-Adam vuruldu, vuruldu, diye bağıştılar.

Ebu Sait'in bir işareti üzerine hepsi birden koşuştular. Adam civar bir kapının eşiğine düşmüş ve başını mermerler üzerine dayamıştı Sırtında bir çerçeve ve bu çerçevede sultanın saplanmış oku vardı. Adamı kaldırdılar fakat hiçbir yerinden kan akılmıyordu ve hatta yarı uyuklar gibi ve mülayim bir surette gülüyordu.

Adam ölmemiş ve buna hiç şüphe yoktu. Fakat okunun hedefine isabet etmediğini Ebu Sait'e nasıl söylemeliydi. Nedimler buna bir çare bulmak emeliyle aralarında müzakere ederlerken Ebu Sait meseleyi anlar gibi olmuş, hemen huzuruna gelmelerini bir köleyle emretmişti.

Adamı sultanın yanına çıkardılar. Zalim hükümdar:

-Sen kimsin, diye sordu.

Meçhul adam mülayim bir tebessüm ve fevkalade bir soğuklukla:

-Sen de kimsin, dedi.

Nedimler bu küstahlık karşısında hepsi de...

Mabadı var.

Fotoğraf: Sultan hemen yerinden sıçradı kızın belinden kavradı asabi ve haşin bir el ile ipek entarisini göğsünden yırttı ve o beyaz göğüste bir hançerin zalim izini görünce Nurmahal'in kendisi olduğuna inandı.

Numara 8 Sayfa 7

Ahlaki muhasebeler, Nâkili: M. A. Nalbant

Gösterilen çehre

Ekseriya nasıl bir çehre gösteriyorsun? Kızgın, asabi, mütekebbir, müteneffir bir çehre mi? Yahut şefkatten ari, adi, hasis, sabırsızlığı ifşa eden bir çehre mi? Muhitinde aç, haris bir hayvan gibi dolaşıp doymak bilmediğini mi gösteriyorsun? Veya hututunda yas ve nevmididen başka bir şey okunamayan bir çehre ile kendini madunlarının üzerinde daima tehdit edici bir şimşek gibi gösteriyorsun? Yoksa güneş gibi daima müheyya-yı muavenet ve etrafına nur mu saçyorsun?

Söyle, kendini gösterdiğin vakit başkalarının veçhinde sevinç ve memnuniyet koparabilir misin? Yoksa seni görenler senden kaçıyorlar mı?

Senin kendin ve seninle işi olan başkaları için senin göstereceğin çehrenin ne kadar mühim bir rol ifa eylemekte olduğunu tabii takdir edersin.

Benim vaktiyle daima samimi bir gülümsemeye malik olan bir amirim vardı. Bu tebessüm-i daiminin kıymeti onun için bir sermayeden fazlaydı. Hatta kalben meyus olduğu zamanlarda bile bu tesirini asla belli etmezdi. Onun kalbi ihtimal galeyana gelmek üzere olan bir volkana benzerdi. Fakat çehresi hiçbir vakit o beşuş, memnun ve mesut tebessümü zayi etmezdi. Adeta daha şimdi almış olduğu iyi bir havadisi başkalarına da tebşir etmek istermişçesine dudaklarının bir tarafı daima ihtizaz eder.

Birçok kimseler onun muvaffakiyatına hayret ederlerdi ve derlerdi ki bu muvaffakiyet onun vukuf ve iktidarının fevkindedir. Hâlbuki bu muvaffakiyatın cümlesine amil, onu hiç bırakmayan kendisine birçok dost ticaretine de birçok müşteri celbeden daimî tebessümü idi.

Böyle bir tebessümde bir de büyük bir hâkimiyet mevcuttur. Çünkü yalnız bize dost ve müşteri kazandırmakla kalmayıp kendi hayat-ı umumimiz ve ahval-i ruhiyemiz üzerinde -kıymeti takdir edilmeyecek kadar- bir tesir icra eder.

Daima hoş, lütufkâr, mültefit, müşfik davranmak gayreti ruhumuzun en buhranlı, boranlı zamanlarında bile bizim ruhi feveranımızı az çok tadil eder.

Ben bir hanım tanıyorum ki o her nereye gitse oraya şuaat-ı şemsiye misli ferah

saçmayı kendisine bir âdet edinmiştir. Çünkü bu hanım “bir tebessüm para ile pul ile değil” fikrindedir. Böyle mülayim bir tabiata malik eşhas ile münasebata malik olmak herkes için bir saadettir. Zira onlarla görüşürken insan muhatabının tebessümüyle sevineceğinden emindir. Bunun içindir ki şen ve şatır kimselerin muarefesini arzu etmeyen yoktur.

Eğer biz muhitimize nevmidi yerine ümit ve hayat, korku yerine cesaret saçacak olursak ruhumuz da mütelezziz olur. Hatta bir gazeteci, bir lostracı, bir hizmetçi, bir kapıcı bile velhasıl bizimle münasebet-dar olan herkes ruhumuzun saffetinden, şefkatinden -güneşimizin şuâatında ısınırcasına- hisse-mend olmalıdırlar. Eğer sen bir gazete satın alır pabuçlarını boyatır veyahut da hizmetçine bir emirde bulunursan zararı olmaz, mütebessim ol! Onlara bu tebessüm mültefit ve müşfik bir kalple karşılaştıklarını hissettir. İşte muhatabın hissedebileceği böyle bir selam dünyada, büyük ve mühim diye methedilen bazı şeylerden daha büyük ehemmiyeti haizdir.

Onun için ruhi lütufkârlıkta, hasis ve pinti olmayıp etrafa bol bol şefkat saçmaya çalışmalısın. Çünkü sen ne kadar zenginesine verirsene, sen kendin ruhen daha zengin olacaksın. Zira bu ehemmiyetsiz telakki olunan hadiseler hayatın mizan-ı hakikisini teşkil eder.

Resimli Yurd'un sevgili okuyucularına hediyesi

Resimli Yurd'un hediye kurası bu hafta idarehanemizde kariler ve heyet-i tahririyemizden mürekkep bir heyet huzurunda çekilmiştir. Kurada nakdi mükâfatları bervech-i ati zevat kazanmıştır:

1- Bin kuruş nakdi mükâfatı İzmir'de Tepecik'te mukim Mehmet Hadi Bey kazanmıştır.

2- Beş yüz kuruş mükâfatı İstanbul'da Kasımpaşa'da Zincirlikuyu'da bahriye binbaşılığında mütekait merhum Osman Bey'in hanesinde mukime Nevzat Hanım.

3- İki yüz elli kuruşu Ankara'da tapu müdüriyet-i umumisinde levazım kalemi memurlarından Zeki Bey.

4- İki yüz kuruşu İzmir'de İkinci Süleymaniye'de Hasan Efendi.

5- Yüz elli kuruşu Manisa'da Demirciler boğazında Aktar Hulusi Efendi kazanmıştır.

Adresleri muvazzah olan zevata mükâfatları hemen takdim kılınmıştır. Adresleri sarih olmayan zevatın mükâfatlarını idaremizden aldirmalarını rica ederiz.

Altı aylık abone kazananlar

6- İzmir Sultanisi'nde altıncı sınıftan İffet Muhyettin Hanım.

7- Alaşehir'de muallim Ali Galip Bey.

8- İzmir Karantina'da Yıldız Sokağı'nda bir numaralı hanede Müzeyyen Hanım.

9- Buldan'da Paşalı Yakup Kenan Efendi.

10- İstanbul Ayazma Caddesi'nde 24 numaralı hanede mukim İzmir muallimlerinden Vahit Bey.

Kitap kazananlar

11- Ankara'da Sıraçlar Çarşısı'nda Mehmet Hulusi Efendi

12- Manisa'da Yeni Cami'de Mustafa Efendi

13- Sarayköy'de Yusuf Hüsnü Bey.

14- Akhisar mevkii seyr-i seri memuru Abdurrahman Nuri Bey

15- Germencik'te Hacı İlyaszade Ahmet Efendi

16- İzmir telgraf memurlarından Ahmet Mithat Bey

17- Kasaba Mehmet Çavuş mahdumlarından Süleyman Efendi

18- Salihli büyük Türkiye Oteli sahibi Hazım Efendi.

19- Ankara Erkek Muallim Mektebi talebesinden Kemalettin Sami Bey

20- Bayındır Kara Katıpzade Hüseyin Hüsnü Bey

21- Sarayköy Kasım oğlu Mehmet Sadık Bey

22- İzmir sanatlar mektebinden 75 numaralı Nuri Efendi.

23- İzmir Polis müdüriyeti kısm-ı siyasi memurlarından Ahmet Selahattin Bey

24- İzmir Karşıyaka'da Bahariye mahallesinden mütekaidin-i askeriyeden

Ömer Hulusi Bey

25- İzmir Pasban Çarşısı'nda Türk Ticarethanesinde Perihan Süleyman Bey

Birer Artistik Kartpostal Kazananlar

26- Seda-yı Hak Matbaası'nda Orhan Efendi

27- Mahami Mustafa Enver Bey kerimesi Şefkat Hanım

28- İzmir polis müdüriyeti kısım-1 idari kaleminde Faik Bey

29- Salihli İskele simsarlarında Mehmet Haşim Efendi mahdumu Sami Efendi

30- Aydın muhasebe kaleminden Mehmet Lütfi Bey

21- Ödemiş belediye karşısında Yıldız Kundura Ticarethanesi

32- Bayındır Uzunçarşı'da Bakkal Ali Efendi

33- Kiyav mevkif sermemuru Hasan Fehmi Bey

34- Sarayköy Çomakzade Mehmet Rıfat Bey

35- Aydın Mahami Hami Bey hafidesi Meserret Hanım

36- İzmir Sarıkamış muallimesi Zehra Hanım

37- Buca'da Mediha Nihat Hanım'a

38- Kasabada zahireci Ziya Efendi

29- Karantina'da Çelebizade Nüveyre Fehmi Hanım

40- Menemen fırıncı Mehmet Kâmil Efendi

41- Bayındır'da sabık Adan komiserlerinden Hüseyin Hüsnü Bey

42- Ödemiş telgrafçı İbrahim Ethem Bey

43- Karşıyaka'da Meliha Cinan Hanım

44- Halkapeykar'da iplik fabrikasında dokumacı Mehmet ali Efendi

45- Mersinli'de İzmir Belediye heyet-i fennisinden Bahattin Bey

46- Karşıyaka'da Mehvire Enver Hanım

47- Manisa'da Ali Ekber Efendi

48- Kasabada mühendis Abdülkadir Bey

49- Salihli’de Zükür mektebinde 38 numaralı Yusuf İhsan Bey

50- Denizli dava vekili Salih Bey Mahdumu Osman Nuri Bey

Türkiye’nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir’de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı’nda 7 numarada.

Terzizade Osman Zeki

Son sistem hazır elbise fabrikası.

Sakız Pazarı

Bir defa giden sakız gibi yapışıp, o her şeyi bulunduran asri bakkaliye mağazasının daimî müşterisi olur.

Şems-i Hakikat

Müşterilerini her mağazadan fazla memnun etmeye muvaffak olan biricik tuhafiye müessesidir.

Müdür-i mesul: Ahmet Cemalettin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

Numara 8 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Yalana ve yılanla dair

Bir dedikodu başlangıcı

Geçen gün, feminist gecenin belki de olan fakat herhâlde olduğundan pek fazla görünen, bir genin bulunduğu bir mecliste bulunduk. Mecliste çok kitaplar karıştırmış bir de hanım bulunuyordu. Söz, *Resimli Yurd'* da bazen kadınlara atılan tariz iğnelere intikal etti. Pek genç ve pek tecrübesiz alçağını sizin de pek kolay tahmin edebileceğiniz feminist bey, bir hatip tavrı alarak atıldı:

-Kadınları yalanla tevem addeden fikirler kadar soğuk, manasız ve küstahça sözler daha olamaz.

Ben müdafaa-yı nefse mecbur oldum:

-Herhâlde latife tarzında söylenen sözleri ciddi surette tefsir kadar soğul değil.

Sonra hanımefendinin dudaklarında bir tasdik tebessümünün çiçeklendiğini görerek cesaretlendim ve ilave ettim:

-Bence kadınlar onları çekiştirenleri değil, onlarla meşgul olmak istemeyenleri affetmezler.

Bu fikir bu defa bir tasdik kahkahası ile karşılandı. Ben artık yüz bulmuştum ve devam ettim:

-Kadınların taş yürekliliğine dair bazen attığımız hafif taşlara bakıp da bize kızmak doğru olamaz. Bakınız kendilerini yılanları emzikle besleyecek derecede müşfik gösteren resimler neşrediyoruz.

Bunu işiten küçük bir çocuk büyük bir merakla sordu:

-Bu yılanlardan kadınlar korkmuyorlar mı?

Muhavereye dikkatle dinleyen ve henüz kırk yaşına varmadığı hâlde beşinci defa evlenmek mecburiyetinde kalan ve beşinci zevcesinden de üç gün evvel ayrılan bir zat ki bunun ben saçlarının bembeyaz olduğunu söylemeye hacet yok, küçük çocuğun saçlarını okşadıktan sonra şu cevabı verdi:

-Neden oğlum, kadınlar, yılanlardan korkmuyorlar mı diye soruyorsun?

-Ne sorayım?

-Yılanlar süt emerken yumuşak ve mini mini ellerinden korkmuyorlar mı? İşte bunu sor.

Seyirci

Anadolu Sahibi ve Denizli Mebusu Haydar Rüştü Bey’le Telgrafla mülakatımız

Çektiğimiz telgraf sureti:

Buradan ayrılırken Musul vesair mesâil hakkında *Resimli Yurd*’un mizah sütunu için yaptığımız beyanat karilerimizi pek çok müstefit eylediğinden bu defa da gayet mühim iki mesele-i dâhiliyemiz hakkında telgrafla mütalaanıza müracaata mecbur kaldık. Cevap mütalaanızı beklediğimiz meseleler şunlardır:

1- Dâhiliye vekâletinin “efkâr-ı umumiye izahat vermek, hükûmet memurlarının vazifesi değildir. Gazeteciler beyanatta bulunacak memur-in-i mülkiye, askeriye ve inzibatiye tecziye olunacaklardır” mealindeki resmî tebliği hakkında ne düşünüyorsunuz?

2- İzmir belediye reisinin intihap olunmayarak merkezden bir memur gibi nasp ve tayini lüzumuna dair burada propaganda yapılmaya başlanmıştır.

Bu bapta fikir mütalaanız neden ibarettir?

Her ne kadar böyle mühim meselelere cevap vermek için hamiyet ve vatanperverliğiniz kâfi ise de biz her ihtimale karşı vereceğiniz telgraflı cevabın ücretini peşinen burada tediye etmeyi daha muvafık daha tedbirli bir hareket addettik. Hürmetler.

İmza

Resimli Yurd’un mizah sayfası sahip sersütunu Seyirci

Haydar Rüştü Bey biraderimizden on iki saat sonra şu cevabı aldık:

Aldığımız telgrafname sureti

Seyirci Bey,

Telgrafınızı aldım, beni de adam yerine koyup fikir ve mütalaamı sorduğunuz için minnettarım. Sorduğunuz çok mühim suallere verdiğim cevaplar bervech-i atidir.

1- Dâhiliye Vekâleti'nin efkâr-ı umumiye, hükûmetin hesap vermeye mecbur olmadığına dair tebliğ-i resmisini çok muvafık-ı maslahat bulmaktayım. Biliyorsunuz bu fikri şimdi hami ve velinimetlerinizin yanında bulunduğum için söylemiyorum. Bunu İzmir'deyken *Anadolu* gazetesinde de yazmış ve matbuat dördüncü kuvvet ise de birinci ve ikinci kuvvetlerinin yanında hiçbir olmayacağını anlatmıştım. Bu suretle neşriyatta bulunmamın sebebedir.

Matbuata fazla ehemmiyet verildikçe gazeteler fazla serbest ve münekkit oluyorlar ve hatta muhalefette bulunuyorlar. Bu ise onların çok defa fazla sürümünü temin ediyor. Hâlbuki ben de siz de pekâlâ bilirsiniz ki *Anadolu* on beş bine yakın sebeplerden dolayı hiçbir zaman münekkit, serbest ve muhalif olamaz. Ben dâhiliye vekilinin yerinde olsaydım matbuat hakkında böyle tebligatta bulunacağıma bilhassa İzmir'de mevcut bütün gazeteleri ortadan kaldırır ve yalnız Anadolu'nun intişarına müsaade ederdim.

İkinci sualinize gelince onun da cevabı bervech-i atidir:

İzmir belediye reisinin intihap edilmeyerek merkezden gönderilmesine bütün ruhumla taraftarım. Eğer her mesele intihap ile olup bitseydi bizim mebusluğun da ne olacağını pekâlâ takdir edebilirsiniz. Ben yalnız belediye reislerini değil, bütün mebusların da intihabat icra edilmeksizin merkez tarafına nasp ve tayin edilmesini terviç edenlerdenim. Bunun için belki bir takrir de vereceğim. Görüyorsunuz ki boş durmayıp mütemadiyen çalışıyorum. Şu Musul meselesi kapanır kapanmaz meclise vereceğim takrirden mebusların nasp ve tayinle Büyük Millet Meclisi'ne ithalini talep edeceğim gibi mebusluk maaşının da altı yüze, hatta zemin ve zamanı muvafık bulursam bin liraya iblağına çalışacağım.

Telgrafla vereceğim cevabın ücretini tediye eylediğinize çok iyi ettiniz. Çünkü yevm-i kıyamete kadar benden cevap alamazdınız. Mukabeleten hürmetler.

İmza

Mebusların maaşını tezyit ile meşgul encümen reisi Haydar Rüştü

Karikatür: Yankesicinin vicdan azabı

Reis: Biçare kadının para çantasını çarparken kalbinde bir şey duymadın mı?

Maznun: Ne söylüyorsun Reis Bey, içinde para çıkmayacak yüreğim titriyordu.

Yontulmamış Sözler

Bazı erkeklere fazla riyakâr oldukları için kızarlar. Bu gidişle bu safderunlukla yarın kadınlara da boyandıkları için tutulacağız. Bizim nemize gerek ne birinciler riyadan ne ikinciler boyadan vazgeçmeyeceklerdir vesselam.

Hayatını sevenlere düellodan içtinap ettikleri gibi şeref ve haysiyetlerine ehemmiyet verenler de katiyen başkalarının haysiyetlerine tecavüz etmezler.

-Yahu neden o adama mütemadiyen çatıyor, küfrediyorsun? O da çatar ve küfrederse müteessir olmaz mısın?

-Ona küfrediyorum çünkü haysiyeti olduğu için müteessir olacağından eminim. Hâlbuki bizde öyle şeyler...

Kadınların her yeni moda olan düşkünlüklerini hoş gördüğümüz hâlde bize karşı birkaç ay evvel ... besledikleri, eski, artık pek eski olmuş! Bir duygu da neden sebat eylemediklerine güceniriz.

Bizi terk eden kadınlara karşı ne hakla köpürüyoruz? Kadının ne demek olduğunu anlamamış isek bu kabahat de kadınlarda değil ya?

M. S.

Karikatür: Doktorun haklı bir tavsiyesi

Doktor: Bir şey değil hanımefendi, istirahate muhtaçsınız.

Hanım: Doktor bir kere de dilime baksanız.

Doktor: (Bakmaya lüzum görmeden) diliniz de istirahate muhtaçtır.

3.9. Resimli Yurd Numara 9

Sayı 9 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 4 Teşrinisani 1340

Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Fotoğraf ve Karikatür: Acaba Bigünah mı?

Bir vatandaşımızı katletmekle maznun Ermeni Mehran Ağzer ile müstahdem bulunduğu Lamartin vapuru.

On bir ay evvel zavallı bir dindaşımız bu vapurda esrarengiz bir surette kaybolmuştu. Bir ahtapot gibi kanımızı emen ecnebi kumpanyaları bu meseleye bile perde çekmek istemişlerdi. Fakat Türk polisi meselenin bütün fecaatini meydana çıkarmakla bunlara bir kere daha varlığımızı ispat ettirdi.

Numara 9 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Büyük inkılaplar

Şu geçen sekiz on gün yeni Türkiye tarihinin en büyük inkılap günlerinin sene-i devriyesine tesadüf etmiştir.

Türkiye’de cumhuriyet ilanı, yirmi sene evvel değil, iki sene evvel mevzubahis olduğu zaman, her çehrede inanmayan, bunu daha bir hayli zaman sonra düşünebiliriz diyen bir ifade hasıl olurdu. Hâlbuki Anadolu’da, taç-darsız başlayan ve çok defa da sahib-i taht ve taç olanla mücadele etmek mecburiyetinde kalan millî hareket, herhâlde onu bastırmak, boğmak isteyen eller lehine inkişaf edecek derecede şuursuz ve hedefsiz değildi. Esasen büyük millet meclisinin idaresi, bir cumhuriyet idaresinden başka bir şey değildi. Evet, büyük say ve azimlerin mahsulü olan nevzat doğmuştu. Yalnız ona bir ad takmak, bir isim vermek icap ediyordu. O da tarihe çok canlı sayfalar ilave ederek vuku buldu.

Evet hep bu 5-10 gün zarfında baştan başa bir milletin muazzam bir tarihini teşkil ve tezyin edecek, hâkimiyet-i milliye bayramı, ferdî hakimiyetlerin iflası, cumhuriyet ilanı gibi büyük ve akıllara hayret veren hadisat hatıratını yaşadık.

Türkiye’nin her köşesinde çıkan yevmi usbû cerâid bu büyük inkılapların büyük manalarına dair çok kıymetli çok canlı yazılar yazdılar. Biz, burada bu büyük inkılaplarımızı tetvic eden cumhuriyetimiz için şu kalbi temennide bulunmakla iktifa edeceğiz:

Büyük bir sürat ve metanetle ilan ettiğimiz cumhuriyetimizin hakiki tecelliyatını da yine aynı sürat ve ciddiyetle görelim ve bununla mesut ve bahtiyar olalım.

Bu büyük günlerin hiç unutulmayacak hatıralarını yaşarken muazzam inkılabımızın en şanlı ve layık-ı takdis pişdarı, Ziya Gökalp’ı hürmetle yâd etmeyi bir milliyet, bir vatan borcu addetmekteyiz.

Bütün hayatında gençliğe büyüklük ve yükseklik dersi veren büyük mürebbi, şayan-ı gıpta ölümüyle yine bu Türklere bir ders-i teşvik ve teşci vermiş oldu.

Hakikaten büyüklerine bu derece hürmet ve muhabbet göstermeye başlayan bir millet az zamanda yeni dâhiler yetiştirmeye namzettir.

İşte her Türk gencinin, her faziletli adamın, kıskanarak matemini tuttuğu bu çok şerefli ölümden ulvi ders; hayatın, fani ihtiraslardan, behimi huzûzattan, maddi lezaizden, mecburi ve mucib-i hande iştiharlardan, istikrahla, milletin takbihi önünde kazanılan mevki ve makamlardan, çok büyük, kıyas kabul edemeyecek derecede yüksek mükâfatlar sakladığıdır.

Mükâfatını, milletinin elinden zorla değil, fakat öz yüreğinden böyle seve seve, isteye isteye almaya muvaffak olanlara ne mutlu.

Mehmet Sırrı

Hakiki Teceddüt Nedir?

Bundan evvelki makalemizde teceddüdün, çıplaklık ve ahlak düşkünlüğü olmadığını ispata çalışmıştık. Bugün de hakiki teceddütten ne anladığımızı anlatmaya gayret edeceğiz.

Teceddüt, içtimai, idari, siyasi ve askeri terakki ve tekâmülümüze mâni olan her nev fikr-i batıl zincirlerini koparmak, hedefimizi vusulü işgal eden hail setleri yıkmak, dimağımızı ilim ve fennin temizlemektedir.

İçtimai teceddüt denildiği zaman, her şeyden ve her meseleden evvel hatıra aile hayatı, kadın hukuku geliyor veyahut bizim içtimaiyatımızda şimdiye kadar en ziyade ihmal edilen bir mesele olmak dolayısıyla ilk bakışta gözümüze bu ilişiyor.

Burada bu mesele hakkında kanunlarımız ile dini ahkâmın malum olan müsaadatını tahlile makalemizin hacmi müsait değildir. Esasen bilinmesi, bildirmek istemenin de bir faydası yoktur. Yalnız bilinmesi ve teslim olunması elzem bir şey vardır o da dini ve adli müsaadat ve ahkâmımız neden ibaret olursa olsun, daha birkaç sen evveline varıncaya kadar bizde aile hayatı münhasıran tesadüfün vücuda getirildiği, defterleri tutulmayan, hesabı görülmeyen, mukavelenamesi akd ve imza edilmeyen kâr ve zarar hisseleri tefrik olunmayan ve 5-10 kişiyi bir çatıda toplayan küçücük bir şirketten, bir müesseseden ibaretti.

Filhakika bu aileler arasında, ilkbahardaki kuşların, çiçek açmış ağaçlar üzerinde bir neşe, şevk ve şetaret bu kârını andıran bahtiyar yuvalarına benzeyeler de yok değildi. Fakat bu yuvayı, erkek isterse, dışıye zerre kadar danışmadan tıpkı kuş yuvalarına düşman, şuursuz ve zalim bir çocuk gibi elindeki merhametsiz sırık ile parçalamaya, içindeki yavrucuklarla birlikte yerlere, çamurlara düşürmeye, onların aç kedilerin pençelerine teslim etmeye kadirdir. O zaman da mesut kadınlar vardı. Fakat saadetlerini yalnız güzel bir tesadüfün lütufkâr tecellisine medyundular. İşte bugün teceddüt, yeni hayat onlara, saadetlerini biraz kendi elleriyle hazırlamaya, imal etmeye hak veriyor, vermelidir. Acaba, bugün kadın, bu hakkını hüsn-i istimal ederek kendi

saadetini kendi elleriyle temin etmeye başlamış mıdır? Maatteessüf, hayır! Bunun içindir ki kadın ve erkeklerimizin mütefekkirleri kadınlık ve erkeklik namına değil, fakat bir neslin devam ve inkişafı demek olan aile hayatını biraz daha büyük mikyasta nizam ve inzibata almak kastıyla sağlam içtimaat temelleri atmaya çalışmalıdırlar. Esbabını araştırmaya bile lüzum görmeden atılmak mecburiyetinde kaldığımız yeni veya medeni hayatta, geçinme, çoluk çocuk kuvvetli bir tahsil vermek ıztırarı ve daha bu hayatın bin türlü ihtiyaçları insanları çok çalışmaya, pek çok kazanmaya icbar eylemektedir.

İşte bunun içindir ki yeni hayata girecek bir ailenin bütün efradı çalışmak ve namzetler ve na-meşru vasıtalara müracaat etmekten müstağni kalmak üzere de bir miktar kazanmak mecburiyetindedirler. Bir aile reisinin, bilhassa memur ise dört beş çocuğu olursa -yeni yaşayacak ve yükselecek milletlerde bunun farz-ı ayn olması lazımdır- onları maaşıyla yaşatması, okutması, terbiye etmesi bugünkü ihtiyacat ve masarifat ile mümkün değildir. Hâlbuki buna katiyen bir çara bulmak lazımdır. Çünkü kâfi derecede geçineceği olmayan bir ailede çocuklar için ruhi fizyolojik perişanlık başladığı gibi parasızlık yüzünde aile teşkiline yanaşmayan insanların vücuda getirdiği millet de yavaş yavaş izmihlale doğru sürüklenir. Aile hayatını perişanlıktan, bir milleti tedrici fakat kati izmihlalden kurtarmak için en acil tedbir, aile arasındaki efradı birer unsur-ı sey ve kesp hâline sokmaktan ibarettir. Bunun için ta küçük yaşlarından itibaren çocuklarımızı, kız olsun erkek olsun icabında kendi hayatını namus ve haysiyeti ile kazanabilecek ilim ve irfan vesaiti ile teçhiz etmeliyiz. Serveti olmayan bir peder, kız, oğlan çocuklarından dört tanesini Allah göstermesin, gözlerini kapattığı zaman, gittikçe korkunç bir cidal olan hayatta yalnız ve mirassız bırakırken onların nelere maruz kalabileceklerini ciddiyetle düşünüyor muyuz? Fakir ve zaruretin gittikçe bir kabahat-i içtimai telakki olunmaya başladığı şu maddiyat devrinde çocuklarımız böyle hâlde bırakmaktan büyük bir cinayet daha olamaz. Hakiki teceddüdün ilk metin adımını aile teşkilatını, aile saadetini, münhasıran güzel ve lütufkâr tesadüflere terk etmeyerek biraz de kendi ellerimiz kendi sayımızla istihsale çalışmalıyız. Bu hususta icap ederse kızlarımızın da erkek çocuklarımız gibi

Mabadi yedinci sayfanın son sütunundadır.

Fotoğraf (Resimli Yurd): Memleketimizde cumhuriyet ilanının ikinci yıl dönümü Türkiye'nin her tarafında umumi meseretle tesit edildi.

Güzel İzmir’de cumhuriyet idarenin teessüsünü müdebeded bir surette tesit etti. Bâlâdaki resim hususi fotoğrafcımız tarafından alınmış olup hükûmet konağı önünde icra edilmiş olan merasimi irâe etmektedir.

Numara 9 Sayfa 3

Ermeni Mehran Ağzer, Faik Bey’in katili olmadığını iddia ediyor

Bundan on bir ay evvel Lamartin vapuruyla İstanbul’a giderken esrar-alut bir surette gaybubet eden İzmirli İsmail Faik Bey’i parasına tamah denize atmakla maznun Mehran Ağzer isminde vapurun büfecisi tevkif edilmiş elyevm merkumun şehrimiz cinayet mahkemesinde muhakemesine de ibtidar olunmuştur. Mehran kendisiyle mülakat eden bir muharririmize kendisinin katil olmadığını ve Faik Bey’in belki de sarhoşluk tesiriyle denize düşmüş olduğunu söylüyor. Diğer taraftan Faik Bey’i tanıyanlar kendisinin öyle işret müptelası olmadığını söylüyorlar. Halledilmiş gibi görüldüğü hâlde yeniden muzlim bir sayfa irâe eden bu vaka-yı cinayet tafsilatını bu vaka faili olmakla maznun şahsın ağzından muhterem okuyucularımıza arz ediyoruz:

Teşrinievvel’in 14’ünde intişar eden altı numaralı nüshamızda İsmail Faik Bey ismindeki genç bir hemşehrimizin hayatına mal olan Lamartin vapurunun esrarlı faciasından bahsetmiş ve zabıtamızın bir sene süren mütemadi takip ve teressütleri neticesinde vapurun büfecisi Mehran Ağzer isminde bir Ermeni, Faik Bey’in katili olmak üzere tevkif eylemiş olduğunu ber-tafsil yazmıştık. Mehran Ağzer elyevm İzmir’in hapishane-i umumisinde mevkuf olarak bulunmakta ve merhum İsmail Faik Bey’i kendisinin öldürmediğini müsirrane iddia etmektedir. Merkumu hapishane-i umumide gidip resmini almış olan muharririmize Mehran vakayı şu suretle anlatmıştır:

-Ben en asıl İstanbulluyum ve 28 seneden beri Mesajeri Martim Kumpanyasında müstahdemim. Son sene içinde yine bu kumpanyanın Lamartin vapurunda büfecilik ediyorum. Benim vazifem güverte yolcularına bakmak ve icabında onlara tercümanlık etmektir.

Her akşam yatmadan evvel ambarları, etrafı, bir dolaşırım, gözden geçiririm. Ambarlarda sigara içmek memnudur. Bunun için ambarlara nezaret ederiz. Bundan on bir kadar evvel bir gün vapurdan İzmir’den İstanbul’a hareket etti. Geceleyin bermutat gidip ambarları dolaşıyordum. Baktım bir alay gençler oturmuşlar işret ediyorlar.

Aralarında üç tane bahriyeli silah-endazı da vardı. Vapurumuz Beyrut'a bir müfreze Fransız bahriye askeri gönderiyordu. Vapurda askerlere işret etmek memnudur. Ben de gidip müfrezenin zabıtine vakayı haber verdim. Zabıt aşağı inerek kendi askerlerini ayırdı ve işret sofrasından kaldırdı. Ben de vapurun baş tarafında bulunan büfeme gittim.

Bir çar-yek saat sonra işte kaybolan genç Faik Bey büfeye geldi. Kendisi çok sarhoştı. Benden içki istedi. Söylediğim gibi kendisi baskın sarhoştı. Rakı vermek istemedim. O ısrar ediyordu. Ben de def-i bela kabilinden küçük bir şişe rakı verdim. Yalnız askerlere rakı vermemelerini sık sık tembih ettim. Rakıyı aldı, gitti. Ben de büfeyi kapatarak yatmak üzere kamerama çekildim.

Ertesi sabah İstanbul'a varmadan Faik Bey'i geceleyin oturup beraber rakı içtiği arkadaşları bana gelerek:

-Kahveci, bizim Faik Bey meydanda yok, dediler.

Ben o zaman kendisinin ismini de bilmiyordum. Lakin bir akşam evvelki baskın sarhoşluğunu düşünerek belki bir yerde yatıp kalmıştır diyerek arattırdım, bulamadım. Bunun üzerine süvariye haber verdim. Süvari de tekrar arattırdı. Diğer taraftan gemideki bahriye müfrezesi kumandanına da haber verildi. O da askerlerini divan etti. Neferlerden soruldu. Onların da bir şeyden haberleri yoktu. Gemi İstanbul'a vardığı zaman gidip Türk memurlarına ve polislerine haber verdim. Onlar süvariden resmî bir kâğıt olmayınca bir şey yapamayız dediler.

Süvariden kâğıt aldım, tekrar geldim. Öteye soruşturdular. Faik Bey'in arkadaşlarına gelince onlar arkadaşlarının eşyalarını alarak vapurdan çıktılar, gittiler.

-Peki nasıl olur da deniz ortasında koskoca bir gemide o kadar kalabalık arasında bir yolcu yok olur! Faik Bey duman olup havaya karışmadı ya!

-Evet lakin olabilir ki Faik Bey o akşam sarhoşlukla denize uzanıp istifrağ etmek ister, başı dönerek denize düşebilir.

-İyi ama senin Estapan isminde bir de ortağın varmış ve bu adam Faik Bey'in yok olmasından sonra ortadan kaybolmuş.

-Benim Estapan isminde bir ortağım yoktur. Yalnız Estapan'ın oğlu Jan isminde bir çocuk vardı ki bu çocuk kahveci çırağı olarak bana yardım ederdi.

-Peki, bu Jan şimdi nerede?

-Kendisini serin günlerde yine Mesajeri Martim kumpanyasının Amazon vapuruna garson olarak gönderdiler.

-Bu Amazon vapuru Türk sularında mı çalışıyor?

-Hayır, Hint-Çin sularında çalışmış.

-Demek ki Mehran, İsmail Faik Bey'i parasına göz dikerek denize atan sen değilsin?

-Hayır efendim, ben 28 seneden beri namusla çalışıp ekmek paramı çıkarıyorum. Hem katil ben olsaydım bu on bir ay içinde kaçıp kurtulmak istemez miydim?

Marsilya'dayken orada şarklıların toplandığı bir Yahudi kahvehanesi vardı. Birkaç ay evvel vapurumuz Marsilya'dayken bu kahvehaneye gittim. Beni tanıyanlar bak Mehran İzmir'de çıkan Ahenk gazetesi senin için ne yazıyor dediler. Ne yazdığımı sordum.

-Senin için bir Türk delikanlısını öldürerek denize atmış diyor, dediler. Ben güldüm. Çünkü günahsızdım ve vapurumuz tekrar Türkiye sularına dönerken yine vazife başındaydım.

Şimdi eğer ben katil olsaydım Ahenk gazetesinin yazdığı şeylerden sonra ve kapitülasyonlar kalktığını bildiğim hâlde hiçbir daha Türkiye'ye döner miydim* Çünkü artık kapitülasyon olmadığında Türk polisleri gelip beni vapurdan istedikleri zaman alabilirlerdi. Demek ki kaçmamak için benim aptal olmam lazım gelirdi. Lakin ben kendimin günahsız olduğumu pekiyi bildiğimden kaçmayı bir dakika bile hatırıma getirmedi.

Burada Mehran Ağzer sustu. Gözleri mühim bir noktaya dikilmiş düşünüyordu. Sonra birdenbire kendine gelerek ilave etti:

-Ben katil değilim beyim.

-Nasıl tevkif edildin anlatırsın?

-Vapur son defa İzmir'e geldiği zamana kumandan beni çağırdı. Seni İzmir polisinden istiyorlar, haydi git dedi. Ben de karaya çıkarak polis müdüriyetine geldim.

Sonra da o zamandan beri burada bulunuyorum. Mehran tekrar sustu. Bu uzun mülakat kendisini yormuştu.

Muharririmiz hakikaten dediği gibi günahsız ise Türk'ün adaletine sığınabileceğini temin ederek merkumun yanında ayrılmıştır.

Mehran hapishanedeki hücrelerinde mezarı bir hayat geçirmekte ve kimseyle temas etmemekteymiş.

Diğer taraftan merkumun verdiği müteaddit ifadelerin birbirini tutmadığı yolunda bir kanaat mevcut olduğu gibi İsmail Faik Bey'in de öyle kendini bilmeyerek denize düşecek kadar içki müptelası olmadığı da söylenmektedir.

Herhalde elyevm cereyan etmekte bulunan muhakemesi neticesinde Mehran'ın öyle hararetle iddia ettiği gibi bigünah mı yoksa genç bir din kardeşimizi Marmara'nın bulanık sularında namerdâne boğan müfteris bir katil mi olduğu tebyin edecektir.

***Fotoğraf:** Bir vatandaşımızı katletmekle maznun Lamartin vapurunun büfecisi Mehran Ağzer*

***Fotoğraf:** 8 Teşrinisani 340 Cumartesi günü ikinci muhakemesi yapılacak Lamartin olan vapuru faciasının kurbanı Faik Bey*

Resimli Yurd'un gelecek nüshasında çiçekler kraliçesi laleyi merakla bekleyiniz.

Numara 9 Sayfa 4

Türk gençliği iş başında

İki ay içinde Manisa'da bir mektep yoktan var eden bir müdür

Manisa Lisesi müdür Tahsin Fazıl Bey, ağustosta muhtelif devair-i hükûmetin taht-ı işgalinde bulunan bakımsız ve harap bir binada bugün mükemmel ve gittikçe de tekâmül eden temiz muntazam bir cumhuriyet lisesi meydana getirdi.

Bundan iki ay evvel Manisa'ya gidenler Manisa'da bir mektebi beyhude ararlardı. Çünkü mektep yoktu. Mektebin harap binasını büyük bir kısmı muhtelif devair-i hükûmet tarafından işgal edilmiş ve bazı odaları da gelip geçen pansiyon

vazifesini görüyordu.

Hâlbuki bugün Manisa'ya giderseniz cephesi bembeyaz badanalı, tertemiz bir lise karşısında kalır ve hayret edersiniz. Evet, tertemiz, muntazam, mazbut bir mektep.

Yapılmaktan ziyade yıkılmaya alışmış şu zavallı yurdumuzda iki ay gibi pek cüzi bir müddet zarfında sanki yerden fıskırmışçasına koskoca bir mektep yoktan var etmek harikasını gösteren bir Türk genci Manisa Lisesi'nin azimli ve imanlı müdürü Tahsin Fazıl Bey'dir.

Bunu göğsümüz kabara kabara büyük bir iftihara kaydediyoruz. Sevgili mektebin bol ziyalı bir odasında sakin ve mütevazı, gece gündüz çalışan, bin bir mahrumiyet ortasında didinerek gün geçtikçe mektebin maddeten manen yükselten Tahsin Fazıl Bey'i hücre-i mesaisinde ziyaret ettik. Mumaileyh bizi adetleri programını evvelce tespit etmiş, kararını vermiş memleketimizde pek az olan iş ve fikir adamlarına has bir nezaket ve tevazuuyla kabul ettiler ve mütehayyirane sorduğumuz suallere cevaben dediler ki:

-Ağustos zarfında bina hükümet dairelerinin taht-ı işgalinde idi. Eylül bidayetinde işe başladım evvele binayı tahliye ettirdim. Muhtelif işgaller ve yangınlarla pek harap bir hâlde bulduğum binayı tamir ettirmeye başladım. Görüyorsunuz ki muvaffak da oldum. Bina bugün en acil ihtiyaçları tatmin edecek bir hâldedir. Biraz sonra vekâletin yardımıyla liseyi leyli olarak açtık. Her şeyin az ve pahalı olduğu şehrimizde buna muvafık olabilmek için çok uğraştım. Çünkü mevcut bir mektebi açmıyorduk, her şeyi adeta yeniden tesis etmek lazım geldi ve yeni bir mektep nasıl açılırsa bütün işlerimiz öyle oluyor.

Manisa muhitinin maarif-perverliğini mektebe vuku bulan tahacun pek güzel anlatıyor. Evvelce yüz kırk talebesi bulunan lisemizde bugün 265 talebe vardır. Vâkiâ her şey henüz ikmal edilmiş değildir. Mektepte matbah, su, çamaşırhane, teneffüshane gibi inşa ve temini zaruri birtakım nevakısı da izale etmek üzereyim. Bütün bunların inşasına başladık.

Sonra lisede bir konferans salonu vücuda getirdim. Mektep müzesi teşkiline başladım. Manisa Lisesi'ni asri bir terbiye müessesesi yapmaya matuf teşebbüsümüz her gün inkişaf ediyor. Saruhan'da asri bir cumhuriyet lisesi vücuda getirmeye inşallah muvaffak olacağız. Fikrî terbiyenin yanında bedenî terbiyeye de azami ehemmiyet

veriyor. Mektebin bir izci teşkilatı olduğu gibi kuvvetli bir futbol külümüz de vardır. Lise talebesinin yaratıcı bir ruhla yetiştirilmesine bilhassa dikkat ediyoruz.

Alayışsız odasında her zevkten, her istirahatten uzak yalnız vazife aşkıyla didinerek uğraşan koca bir mektebi yoktan var etmek gibi bir harika gösteren, bir mütevazı genç karşısında büyük bir hürmet hissetmek kabil değildi. Böyle gençlere malik olan vatanım hakikaten kurtulmuştu.

Tahsin Fazıl Bey birçok yoksulluklar karşısında yorulmak bilmeden çalışmış, uğraşmış ve hatta bazı muallim beylerden işittiğime göre icabında kesri alarak dolaplar, raflar bile yaptıktan çekinmiştir. Fitri kabiliyetsizliklerini örtmek için malzeme vesait noksanisinden dem vuran beceriksizlere şayan-ı emsal bir numune teşkil eden genç lise müdürü ile Manisa maarif encümen iftihar edebilir.

Mektepten ayrılmadan evvel lisenin teftiş defterine bir göz attım. Maarifin genç ve faal müfettişlerinden Fuat Bey'in şu satırları gözüme ilişti:

“Talim heyetinin tam olmaması münasebetiyle tedrisatta bir intizamsızlık mevcuttur. Fakat ilerde telafi edileceği diğer sahalarda göze çarpan faaliyet ve hayat eserlerine nazaran muhakkaktır.

Mektebin müstakbel hayatına umumi faaliyetlere dair müdür beyin fikir ve mütalaalarını takdir eder ve üç sene evvelisine nazaran şahit olduğum şayan-ı dikkat tekâmül eserini şükranla kayıt eylerim.”

Fotoğraf: İki ay içinde asri, temiz, sıhhi bir mektep yoktan var etmek harikasını gösteren e bütün memurlarına şayan-ı imtisal bir numune-i faaliyet olan Manisa Lisesi müdürü Tahsin Fazıl Bey.

Fotoğraf: Yaratıcı bir [] yetiştirilen yarınki neslin dinç ve gürbüz uzuvları Manisa Lisesi'nin faal izcileri.

[X] işaretli zat, terbiye-i bedeniye muallimi Nâzım Bey'dir.

Fotoğraf: Daha iki ay evvel bir kısmı muhtelif hükümet dairlerinin taht-ı işgalinde mühmel ve bakımsız, bir kısmı da metruk ve harap bir binayken azimli bir Türk gencinin yaratıcı ruhu sayesinde yurdumuzun en muazzam ve mükemmel bir mektebi hâline gelen Manisa Lisesi'nin şimdiki hâli.

Dünyada Neler Oluyor?

İnsan mı yoksa mescit minaresi mi?

Asen ismindeki bu Norveçliye insandan ziyade bir dev demek lazım gelir. Zira bu tohuma kaçmış insanoğlunun boyu iki metre 62 santime tecavüz etmektedir. Asen'in terzisi kendisinin ölçüsünü almak için bir iskemleye çıkmak mecburiyetinde kalmaktadır. Elbiselik kumaş pek pahalı olduğu şu sırada zavallı Norveçli herhalde bu minare boyundan pek memnun olmasa gerektir.

Dünyanın en büyük köpeği

Resmini gördüğünüz İrlanda cinsinden şu köpek dünyanın cesim köpeği olarak tanınmıştır. Bu hayvan araka ayakları üzerinde dikildiği zaman boyu iki metreyi tecavüz etmektedir. Ağırlığı ise 68 kiloymuş. Görülüyor ki bu hayvan hakikaten cesim bir cüsseye maliktir. Her ne olursa olsun Dik isminde bu hayvan şimdiye kadar dünyanın en büyük ve en kuvvetli hayvanları olarak tanınan Danimarka köpeklerini boy, ağırlık itibarıyla gölgede bırakmaktadır.

Numara 9 Sayfa 5

Louis Harold Hayatını Anlatıyor

Sinema âleminin meşhur komiği

Bundan on sene kadar evvel Cemahir-i Müttehide'nin California eyaletinin San Diego şehrinde genç bir darülfununlu vardı. Bu delikanlı müteaddit işler peşinde sağa sola bir çılgın gibi koşuyor, uğraşıyor, yoruluyordu. O kadar ki ekseriya uzun boylu, uyumaya vakit bile bulamıyordu. Bu faal genç darülfünunluyu tanıyanlar kendisini severlerdi.

Lakin o vakitler ancak beş on ahababın tanıdığı genç darülfünunlu bugün dünyanın her tarafında milyonlarca erkek, kadın ve çocuk tarafına tanınmış sinema komiği maruf Harold Luit olmuştur. Şimdide kendisini tanıyan bu milyonlarca halk Harold'ı severler ve sinema perdesinin üzerinde hayali görünür görünmez bir alkış tufanıdır kopar.

Luit Harold bundan on sene mukaddem haftada birkaç dolar kazanır ve cüzi meblağ hayatını temine uğraşrdı. Hâlbuki bugün Luit Harold oldukça tuzlu bir temettü vergisini ve zarif ve kibar köşkünün bütün masraflarını tediye ettikten ve bir çift en son sistem otomobili ile yaptığı seyahat masraflarını çıkardıktan sonra senede aşağı yukarı yarım milyon dolar cep harçlığı almaktadır. Yarım milyon dolar demek 925 bin Osmanlı lirası demektir.

Sinemaya devam eden herkes iri, kalın çerçeveli gözlüklü komiği tanır. BU gözlükler bugün Luit Harold'un milyonlarca dolarlık kıymetli bir alametifarikası, adeta bir hüviyet ve imzası olmuştur.

Peki nasıl olmuş da haftada birkaç dolarla kefaflı nefis eden meçhul darülfünunlu bugün milyonlar kazana meşhur Luit Harold olmuştur. Bu suali bir Amerika muhabiri de kendi kendine sormuş ve sinema âleminin maruf simasıyla bir mülakat yapmış. Luit'in çocukluğu, hayat-ı hususi insanı güldürmekte o kadar muvaffak oluşunun sebep ve sırları hakkında tahkikatta bulunmuştur.

Memlketimizde ve bilhassa İzmir'imizde iri gözlükleri, insana neşe veren saf tebessümlüye Louis namı altında pek tanınmış olan komiğin pek nazarda sathi, fakat Amerikan gazetecisinin ifşaatı neticesinde anlaşıldığı vecihle hakikat-i hâlde büyük bir dimağ faaliyetine ve derin tetebbuata vabeste muvaffakiyeti hakkında bu yazıları muhterem okuyucularımıza arz ediyoruz. Amerikalı gazeteci Luit Harold'ı şöyle anlatmaya başlıyor:

Louis'nin çocukluğu

Harold, Ebraska eyaleti dâhilindeki Burcat kasabasında doğmuş ve bütün çocukluğu peder ve validesinin mütemadi seyahatleri arasında geçmiştir. Sebavetinde oturduğu kasaba ve şehirlerin isimleri sayılırsa insan bir şimendifer tarifesi kaşında olduğunu zanneder. Çünkü bu şehir ve kasabalar o kadar çok ve birbirinden uzaktır.

Nihayet aile San Diego şehrinde yerleşebilmiş ve Luit de o zamana kadar müteaddit mekteplerde başlayıp yarım yamalak devam ettiği tahsilini bu şehirde ikmal eyleyebilmiştir.

Luit ile ilk karşılaştığım zaman mahut gözlükleri takmamıştı. Kendisini tanımakta adeta zorluk çektim. Karşımda bir palyaço değil, lakin saf ve kalbî gülüşlü, iri yarı, yakışıklı ve mütevazı fakat çok cevval ve zihnen meşgul bir delikanlı vardı.

Kendisi hayatı hakkında dedi ki:

“San Diego’ya yerleştiğimizde pederimin küçük bir dükkânı vardı. Müteaddit meşgalelerim arasında dükkânda baba yardım etmecliğim de lazım geliyordu. Sonra darülfünuna yazıldım. Aynı zamanda bir tiyatro mektebine de devam ediyordum. Biraz sonra her akşam tiyatro oynamaya başladım. Yavaş yavaş aktör oluyordum.

Bir kere düşününüz sabahları mektebe gidiyordum, akşamları ise oynuyordum. Derslerime oyundan sonra bakmak icap ediyordu. Tabii bu şerait dâhilinde her dakikanın değil, her saniyenin bence kıymeti pek büyük idi. Tabii bu hayat size tahammül edilir değil gibi gelir, değil mi? Hâlbuki ben hayatımdan memnundum.

Bir gün Edison film şirketi bir şeridin birkaç sahnesini çekmek üzere San Diego’ya geldi. Bu şirkete yevmiye beş dolar ücretle dâhil oldum. İşte ilk sinemacılığım buradan başlar. Şirket sahneleri ikmal edip Los Angeles’a avdet ettiği zaman ben de şirketin peşini bırakmadım. Bu vaka bundan tam sekiz sene evvel geçmiştir. O zamana kadar komedyaya oynayacağım hatırıma bile gelmiyordu.

Edison şirketinde müteaddit rollerde biraz çalıştım. Lakin muayyen bir rolde çok çalışmak nasip olmadı. Bu müddet zarfında Kepston şirketini tanımış bilahare o şirkete dâhil olmuşum. Bu şirkette Hal Roc isminde bir gençle tanıştım. Bir müddet sonra bu gence biraz para düştü. Akıllı, fikri müdür olmaktadır. Kendisi hesabına bir şirket vücuda getirdi ve beni de haftada 50 dolar ücretle yanına aldı. Bu vaka da bundan altın sene evvel olmuştur.

Yeni vazifemde komiklik yapmak icap ediyordu ve bu benim için yeni bir şeydi. Lakin 50 dolar haftalık için icap ederse hatta gergedan bile olurdu. Binaenaleyh işe başladım. Uzmanlar sineme komikliğini enmüzeci Çarli Çaplin idi ve herkes onu taklit ediyordu. Lakin benim mukallit olmaya bir türlü gönlüm razı olamıyordu. Binaenaleyh ben de Çarli’nin küçük bıyıkları yerine, büyük bıyıklar, onun eski ve gülünç elbiseleri yerine temiz ve ütülü elbiselerle işe başladım ve Talih isminde bir şerit vücuda getirdik. Vâkıâ bu şerit halk tarafından beğenildi ama bir türlü beni tatmin edemedi. Ben halkı güldürmek için başka bir tarz istiyordum. Yepyeni, o zamana kadar tatbik edilmeyen bir şey. Aynı zamanda alametifarikası olarak iri, kalın çerçeveli gözlükler takmak hatırıma geldi. Sonra da komedyaya ilmini derin bir surette tettebbua başladım.

Komedyaya ilimin tetkik etmek. Bu size bir tezat gibi gelir ama inanınız ki yanılıyorsunuz. Çünkü dünyada en güç şey halkı güldürmektir. Ben, gece gündüz yeni fikrim etrafında çalışıyor, daima kendi kendime halkın niçin güldüğü, neye güldüğünü ve ne zaman güldüğünü gülmezse niçin gülmediğini kendi kendimde soruyor ve her zaman samiyi güldüren şey ile soğuk kaçan şey arasındaki farkı anlamaya uğraşıyordum. İlk tecrübemdeki komiklik, çocuklar veya basit zihinli kimseler içindi. Lakin bu palyaçoluklar güzide bir halkı uzun müddet güldüremezdi. Biraz sonra Roc şirketi Patekonsersiyom'a devretti ve ben de dolasıyla Pate'ye mal edildim. Yeni fikrimi işte bu yeni şirkette tatbik etmek nasip oldu ve ilk film büyük bir muvaffakiyetle neticelendi.

Artık yolumu bulmuştum. Mahaza yeni bir film vücuda getirmek için çok fikir sarf etmeğliğim lazım geliyor. Saatlerce, hatta günlerce düşünüyorum. Sinema perdesinde basit görüne bir şey için ne kadar çalıştığımı ne kadar dimağ yorduğumu bir bilerseniz.

Fotoğraf:

1- Meşhur Luti Harold'un sinema perdesindeki çehresi

2- Louis'nin bir filmde baş döndürüc cambazlığı, maskaralığı

3- Luit Harold'un hayat-ı hususindeki hâli

Numara 9 Sayfa 6

Küçük Hikâye

Kahraman kız

Dayısı olan generale kısa bir nazar fırlattıktan sonra mülazım Surlan, başını kaldırarak etrafı dinlemeye başladı. Henüz mektepten yeni zabıt çıkan Jan Surlan, hayatında ilk defa olarak bir divan-ı harpte ifa-yı vazife etmiş bulunuyordu. Lakayt, metin kalmak hususundaki bütün gayretlerine rağmen divan-ı harp huzurunda başlayıp son perdesi şimdi, orada, parkın gümrah ağaçlar arkasında top sesleri arasında oynanan haileyi fikren yaşıyor ve kendi kendine diyordu ki:

-Şimdi gözlerini bağlıyorlar, direğe dayıyorlar... Bir casus kadın, lakin o kadar genç, o kadar güzel ki... Harp, harp, ah menfur kelime...

Bu aralık genç mülazımın mütalaatını bir yaylım ateş cayırtısı ihlal etti. İhtiyar general kalemini elinden bırakmış, renkten renge giren yeğenini seyretmeye başlamıştı. Sonra ağır bir eda ile:

-Neden kızarıyorsun oğlum, dedi. Heyecanını anlıyorum. Zaten benim de senin yaşında iken böyle bir vaka başımdan geçti. Lakin bir casus değil, bir esir kadın için.

-Nasıl dayı? Esirleri kurşuna mı diziyordunuz?

-Evet, fakat bu vaka uzaklarda, ta Amerika'da cereyan etmişti. Şimdiye kadar ben bu vakadan kimseye hiç mi hiç bahsetmemiştim. Düşüncelerini dağıtmak için bak sana anlatayım da dinle...

Ve ihtiyar general hikâyesine şöyle başladı:

-Dinle evladım... Bundan otuz kadar sene evvel, Fransa Cumhuriyeti tarafından yeni Meksika reis-i hükûmeti Porfiryu Diyaz'a takdim edilen bir batarya Cruzo topunu teslim etmek üzere Meksika'ya müteveccihen vapura bindim. Meşum hediye... Zira birkaç gün sonra bin müşkülât bahanesine kapağı atabileceğim San Lokar şehrine elle getirdiğim yepyeni toplarım, ateş altına alınmış bulunuyordu. Tahmin edeceğim vecihle Meksika'ya geldiğim zaman ihtilal başlamış ve toplarım asiler tarafından gemiden zorla alınmıştı. O vakit ateşli bir gençtim ve bu sergüzeşt hoşuma gidiyordu. Mesele hayatımı kurtarmaktan ibaretti, zira orada birkaç mübadele müstesna olmak üzere esir almak nedir? Bilmezler ve esir olmak, ölmek demektir. San Lokar ehemmiyetsiz bir şehir olmakla beraber, sevkülceş noktazarından payitaht olan Meksika'nın anahtarı demektir. Esasen Meksika'dan bize kuva-yı imdadiye de gönderilmişti. İlk günden itibaren mevkiin kumandanı Moreno isminde bir miralaya, arz-ı hizmet etmiş, o da beni yüzbaşı rütbesiyle maiyetine almıştı. Vaziyetimiz çok vahimdi, gün geçtikçe adetleri artan asilere karşı koyacak 1200 muntazam efrattan müteşekkil bir kuvvetten ibarettik. Asilerin başında asil ve necip bir genç kız bulunuyordu. Bu kız, San Lokar'da rahibelerin mektebinde tahsil etmekte iken isyan zuhur etmiş ve mektepten firar ederek asilere iltihak etmişti. En başlı arzusu, şehri zapt ederek mekteple beraber ateşe vermektir.

Loja ismini taşıyan dilber kızın, memleketten suret-i firarı da esasen cesaret noktazarından bir romana mevzu teşkil edebilirdi. Bundan maada Loja, asilerin en mahir bir binicisi idi. Bir kere beygirine atladı mı onu ele geçirmek imkân haricine

çıkardı. Kahraman kızın, bütün asiler tesitkari idiler. Lakin kız bunlardan hiç birisine yüz vermiyordu. Adamlarından Jose Manuel isminde bir genç, kıza taarruz etmiş, yüzüne bir kırbaç darbesiyle mukabil görmüş ve bunun üzerine asileri terk ederek bize dehalet etmişti. Memlekette Loja ve beygiri Talip hakkında masallar devranına bile başlamıştı. Güya bu zalim beygir, yaralı düşmanların vücutlarına çifteler atarak işlerini bitirir ve yirmi dört saat yemeden içmeden hanımını taşımış! Nihayet bir gün, suratına yediği kırbaçtan intikam almak isteyen Manuel'in tertip ettiği pusuya, genç kız, yirmi dokuz adamı ile düşmüş ve birdenbire ele geçmişti. Bu haberi alınca başta zabitan olmak üzere bütün ahali-i mahalliye kahraman genç kızını alkışlamak için yollara düştüler. Ben bir asiye karşı gösterilen bu tezahürattan mütehayyir kalmıştım. Bu tahayyürüm karşısında Miralay Moreno:

-Kızı görürseniz belki tebdil-i fikir edersiniz. Bu kızın damarlarında İspanya'nın en asil kanı deveran ediyor demişti.

Bir kaide-i umumiye olarak üsera, esir edildikleri günün akşamı kurşuna dizilirlerdi. Fakat eyyam-ı mübarekede hüküm icra edilmezdi. Binaenaleyh idamın icrası gelecek pazartesiyeye taalluk edilmişti. Tabii asi kız hakkında cinsiyet ve asaletine layık bir muamele-i ihtiramiye icra olundu. Silahları, beygiri ve hatta Talip'e bakan Makiyo ismindeki siyahi seyis bile elinden alınmadı. O günün akşamı Miralay Moreno, verilen emirlerin tatbik edilip edilmediğini anlamak üzere beni Loja'nın nezdine gönderdi. Nihayet seyis Makiyo ile uzun uzadıya merasim icrasından sonra genç kızın nezdine girmeye uğraşırken birdenbire kapı açılarak Loja ile karşılaştım... Oğlum sana nasıl anlatayım? Loja'nın güzelliği şöhretinden fazla, çok fazlaydı. İlk nazarda bu genç kıza tutulmak, çılgıncasına âşık olmak kabil olamazdı. Mülakat kısa sürdü. Loja, Miralay Moreno'ya teşekkür ediyor ve hüküm-i idamın infazına henüz birkaç gün olduğundan bu fırsattan istifadeyle gidip ailesine arz-ı veda etmek için Moreno'dan müsaade talep eyliyor ve vakti merhumda, mahal-i idamda hazır bulunacağına dair askerlik şeref-i namına söz veriyordu. Ben hakikaten kızın geleceğine emin idim ve kendisine izin koparacağımı adeta vaat ederek miralayı kandırmak üzere nezdine koştum. Miralay, Loja gelmezse bu hâlin asilere karşı bir zayıf surette telakki edileceğini ve bu hâlin, isyanı azdıracığını söylüyordu ki hakkı da yok değildi. Lakin ben kendisini temin ettim ve genç kızın sözüne sadık kalarak yevm-i muayyende ispat-ı vücut edeceğini söyledim. Nihayet miralay muvafakat etti

ve biraz sonra genç kız beygire binerken üzengilerini tutan genç zabıt bizzat ben idim. Loja eyerin üzerine yerleştikten sonra gözlerini gözüme dikerek dedi ki:

-Yüzbaşı, Allah'a ısmarladık! Kumandanı pazartesiye kadar sabrettirmenizi rica ederim, mutlaka geleceğim. Ben gelmeden arkadaşlarımın idamına başlamazlar.

Ve bu sözleri söyledikten sonra bir toz duman arasında kayboldu. Bütün vakayı tamamıyla tahminim vecihle zuhur etti. Pazartesi sabahı idamın icrası için tespit edilmiş olan saatte bütün kuva-yı muhafaza, şehrin kapısında kâin yolunda toplanmış bulunuyordu. Mahkûmlar elleri bağlı olarak mevkilerine getirilmişlerdi. Sahipsiz bir direk kalmıştı ki o da Loja'ya ait olandı. Nihayet saat ona geldi. İdamı daha fazla tehir kabil olmazdı. Miralay, ateş emrini vermek için kılıcını çekerken halk arasında bir gulgule yükseldi.

-İşte geliyor! İşte geliyor...

Doğru idi. Ufukta atın üzerinde uçar gibi koşan Loja görünmüştü. Üç dakika sonra Loja yanımızda idi. Biz ellerimizi şapkalarımıza götürerek onu selamlarken askerler kendilerini zapt edemiyorlar. Ve ellerini çırparak bu kahraman kızı alkışlıyorlar. Bu müddet zarfında Loja, süratin verdiği heyecan ile yanakları kızarmış, seyisi Makiyo'na Talip'e iyi bakması hakkında emirler veriyordu. Kahraman kız sevgili hayvanına bir kere daha uzun uzun baktıktan sonra:

-Allah'a ısmarladık Talip, benim biricik Talipciğim, dedi.

Açık duran mezarının başında bile beygirini düşünen bu genç kızda ne büyük bir metanet vardı ya Rabbi?

-Loja'nın gözleri bir aralık düşmanı Manuel'e ilişti. Ve bu nazarla murdar bir laşeye tesadüf etmiş gibi nefret ve istikrahtan titreyerek başka bir tarafa döndü. Sonra bana yaklaşarak şen ve tatlı sesiyle dedi ki:

-Yüzbaşı, sizden bir ricam daha var, revolveriniz yanınızda mı?

Boğuk boğuk:

-Evet madam, diyebildim.

-Âlâ. -nazarlarında yeniden birer alev tutuştu- bana hıyanet eden şu herifin-Manuel'i gösteriyordu- cesedime dokunarak beni telvis etmesini istemem. İdamdan sonra ölmezsem tabancayı kulağıma bizzat sizin boşaltmanızı rica ediyorum.

Cevabımı beklemeden yüzü kendisine ateş edecek müfrezeeye müteveccih olduğu hâlde direğe yaslanmıştı. Sert ve kuru bir cayırtı ile her şey bitmişti. Titrek bacaklarımla elimde revolverim olduğu hâlde, Loja'ya yaklaştım lakin tabancamla bir narin çehreyi tahrip etmeye artık lüzum yoktu. Zira kahraman genç kız, kalbine tam isabetler alarak ölmüştü. Yerde cesedin yanına mermilerin kestiği bir demet saç duruyordu. Bu demeti bir hatıra olarak aldım, sonra cesedi ihtiramat-ı askeriye ile defnettik.

Numara 9 Sayfa 7

Resimli Yurd'un tefrikası 3, Faik Şemsettin

Molla Cami'nin Aşkı

...titrediler ve biçarenin başının, o anda sultanın kılıcı altında havaya uçacağını zannettiler. Fakat Ebu Sait, ihtimal ki dalmış olduğu bu derin sükûnet ve yek ahenginden bıkmış, belki de karşısında serbest ve avare, bir yıldız gibi parlayan gözleriyle, kıvrık ve her şeye kadar zannolunan ağzıyla bütün salonu kendine hayran eden bu adamın nüfuz ve tesirine kapılmış idi ve:

-Sen benim Ebu Sait olduğumu bilmiyor musun, dedi.

Adam, hâlâ mülayim ve beti, güler gibi:

-Allah nam-ı celiline en ziyade zafer kazanan büyük sultan! Hâlihazırda senin fevkinde yalnız bir adam tanıyorum, dedi.

-Kimdir o?

-Benim!

Salonun içinde, boyunları bükük, elleri göğüslerinde, birer hayal gibi dolaşan halk arasında, ihtiyatsız bir dehşet sayfası çıktı.

-O hâlde, ismin nedir?

-Cami! Yıldızların ezeli dostu ve onların dilinden anlayan adam!

Kaç günlerden beri, karanlık bir çehre ile meyus yaşayan Ebu Sait'in yüzünde birinci defa olarak hafif bir gülümseme belirdi. İşte bu deli bu serseri adam, padişahın nedimlerinin, gözdelerinin, vakanüvislerinin teminine muvaffak olamadıkları şevki

husule getirebildi. Cami, müsterih bir ifade ile devam ederek:

-Vâkıâ, senin muhteşem bir sarayın var iken benim sefil ve fakir kulübemden başka bir şeyim yok! Fakat bu sefil kulübenin bir kapısı öyle bir bahçeye açılır ki orada akla ve hayale sığmaz servetli, hazineler vardır. En güzel kadınlar benim ayaklarıma kapanırlar ve orada hakiki bir cihan-ı esaret benim önümde boyun kırarlar.

-Bu saltanat yeri neresidir?

-Geldiğin vakit görürsün!

-Pekâlâ, fakat nereye gelmeliyim?

-Cami'nin kulübesine! Orayı bütün halk bilir. Fakat yalnız gelmek lazımdır, onu da bilmelisin!

Nedimler:

-Bu bir tuzaktır, bu adamı öldürelim, diye söyleştiler. Fakat Ebu Sait, yeniden gülümsedi ve bir işaretle hepsini de susturdu, sade:

-Pekâlâ, dedi. Senin istediğin gibi yalnız geleceğim.

Cami, sarayın ta kapılarına kadar, kaplan postunu ani bir sihirbazlıkla kuzu mülayimetine çeviren bir nedimin ihtiramlarıyla gitti. Şair, muntazam ve yek ahenk bir eda ile yürüyor idi. Ebu Sait, eğer mutaassıp bir dindar, yalnız buzlu su ve şerbetten başka bir şey içmez bir adam olmasaydı, Cami'nin ruhunu kanatlandıran kudret ve sihrin ve şair Hafız tarafından o kadar terennüm edilen Şiraz şarabının sarhoşluğu olduğunu anlar idi!

Cami, Şiraz'ın kıymetli şarabının hafif bulutları arasında dalgalanarak giderken, kendi kendine en şımarık ve mutlak bir hükümdara verdiği mühim vaadi düşünüyor idi. Fakat gençti ve nihayet eşyanın kıymetinden haberi olmayan bir sefih gibi bu hususta hayatını ileri sürdüğüne hiç pişman değildi...

Cami, pazardan geçerek kâfi derecede yemiş, bir miktar koyun eti ve kuş etleri aldı. Ve sonra kulübesine gülerek girdi. İsmi Düruğ koyduğu gönüllü esirine:

-Al, hemşire, dedi. Beklediğim bir misafir için en nefis bir akşam yemeği hazırla!..

Cami, artık tamamıyla ayılmış idi, şimdi cesaretinin muhtemel neticelerini

düşünüyordu. Âdeti üzere, hiçbir şey sormadan Düruğ işe başlamış idi. Koyun eti, iki ateş arasında ve taş içine sıkıştırılmış olduğu hâlde, mavimtırak alevler çıkararak pişti, kuşlar şişler üzerinde kızardı ve sonra bunlar kokulu otlar arasına ve tabaklara kondu, yemişler, billur tabaklar içinde ihramcıklar teşkil etti...

Nihayet, Cami masa üzerine uzun boyunlu birtakım sürahileri dindarane bir hürmetle koydu, bunların içinde lal renginde şaraplar parlamakta idi ki bu şaraplar, Düruğ'un bile şimdiye kadar göremediği küçük bir kilerden çıkarılmış idi.

Bütün bunlar bittikten sonra Düruğ'a:

-Şimdi git rahatına bak. Sana lüzum yoktur artık, dedi.

Genç kadın biraz tereddüt etti. Bu esrarengiz hâller onu şüpheye düşürüyor idi.

-Kimi bekliyorsun, diye sordu.

-Öyle bir adam ki onu hiç tanımasaydım herhâlde daha iyi olacaktı. Sultan Ebu Sait'i bekliyorum!

Düruğ'u müthiş bir sarılık kapladı. Şair, rakit sular üzerinden kayarak gelen bir kayığa kulak kabartıyorken Düruğ da hiçbir şey söylemeden yavaşça çekildi gitti!

Biraz sonra Ebu Said kulübenin eşiğinden göründü. Cami, onu hürmetle selamladı. Fakat öyle bir selamlayış ki bir hükümdar diğer bir hükümdarı selamlar gibi...

Her ikisi de masanın kurulmuş olduğu küçük salona girdiler. Fakat Cami, her şeyden evvel:

-Buraya oturmazdan evvel, bana söz ver ki bana hiçbir sual sormayacak ve benim elimi reddetmeyeceksin!.. Ve ben de sana şimdiden vaat ediyorum ki maksadım senin iyilik ve zevkine hizmettir. Eğer insandan anlıyorsan, gözlerimin içine bak, orada benim samimiyetimi okuyacaksın, dedi.

Ebussaid, derin ve esrarengiz gözlerini şairin saf ve temiz gözlerine dikti ve sonra:

-Vaat ediyorum, senin bana vadettiğin cennet bahçesine gidebilmek için her istediğini yapacağım. Fakat, eğer beni aldatmış isen, senin başını kestireceğim yahut sineklerin ve arıların ağzına dolarak yalancı dilini sokmaları için seni yarı beline kadar

toprağa gömdüreceğimi de bildiriyorum, gözlerime dikkatle bak: benim de kararımın şiddet ve dehşetini okuyacaksın, dedi.

Şair, sadece:

-Yiyelim, dedi.

O zaten, insan avlamak ile zevk alan sultanın her şeyi yapacağına emindi.

Sultan, ince ve tıpkı kadın parmaklarına benzeyen narin parmaklarıyla eti parladı, beyaz ve keskin dişleriyle yemeye başladı ve yemek arasında, Cami'nin mütemadiyen verdiği Şiraz şarabı kadehlerini içti.

Ebu Sait, şimdiye kadar şarap içmemişti fakat Cami'ye verdiği söz sebebiyle içti. Bir günah işlediğine kani idi fakat içtikçe vücudunda tuhaf ve hoş bir uyuşukluk, sevimli ve zevk-aver bir sıcaklık peyda oldu ve kalbinin içinde yanan bir ateşin buharları dimağına kadar çıkıyor, gözleri kapanıyor, hareketlerine tuhaf bir laubalilik geliyor idi! Ve Cami kendisine yemiş sepetini uzattığı vakit, padişah ancak tutunabilecek hâlde idi!

Cami, ezeli tebessümünde devam ediyor ve artık başını kesilmekten, dilini arılara sokturduğuna kurtarmaya hükmediyordu ve kalktı. Methalin üzerindeki perdeyi kaldırarak, sultana:

-Bak!... İşte benim cennet bahçelerimin kapısı budur, dedi.

Ebu Sait, görünen şeyleri çok bedii buldu. Gözünün alabildiğine kadar uzanan bedii bir bahçede, birçok hoş ve bedii nebatlar ve çiçekler, muhtelif renk ve buyurlarla her tarafı kaplamış ve bütün bunların arasında ve altlarında cennet kuşlarına benzer nazar-firib kuşlar ve bunların hoş namelerini gördü ve işitti...

-Oh, dedi. Bunlar hakikaten hoş ve nefis!..

Şair: "Vâkiâ bunlar hoş. Fakat henüz bir şey değildir. Fakat düşün ki bütün bunlar hep bir anda değişirler, bütün..."

Mabadi var.

Karikatür:

-İsmin nedir?

-Cami! Yıldızların ezeli dostu ve onların dilinden anlayan adam.

Hakiki Teceddüt Nedir?

İkinci sahifeden mabat

Mekteplerde, müesseselerde, millî dârüssınâalarda çalışmalarını kabul ettiklerini, çünkü yukarıda söylediğimiz gibi servetsiz babalar gözlerini kapadıkları vakit, çocuklarının ne yapacaklarını, neye uğrayacaklarını bir türlü kestiremezler. Esasen bunun için yalnız servet de kâfi değildir. Herhalde kuvvetli bir terbiye ve talim de elzemdir. Boş, nüfuzsuz, viran ve harap memleketimizi ihya ve âlâ için kadın ve erkek beraber çalışmak icap ediyor. Yalnız bazı züppelerin, beyinsizlerin zannettikleri gibi teceddüt, kadınların, erkeklerin serbest, kayıtsız her uçurumun kenarına koşması, her çamurda yuvarlanması demek değildir. Hakiki teceddüt, idariyatımızda her hafta yeni bir kanun yapmak değil, orada rüşveti, iltiması, müdahale-i eâzımı kaldırmak, yalnız kanun kuvveti ile memur istikametini aramaktır. Adli teşkilatta istiklal-i hükkâm ile saffet vicdanı hâkim kılmak, askerlikte son sistem-i fennî müdafaa ve hücum vasıtalarına itiraz edebilecek bütün küflü itikatları parçalamak, içtimaiyatta da aile inhilalinden başlayarak umumi inkırazlar hazırlayan ahlak düşkünlüğüne çaresâz olmaktır.

Mehmet Sırrı

Çocuk, Dâhilî ve İntani Hastalıkları Mütihazsası Muallim Doktor İsmail Mekki

Tıp fakültesi muallim muavini ve Mekâtib-i Harbiye kimya muallim sabıkı, her gün sabahları saat ondan, akşam dörde kadar Başdurak'ta Fakirler Eczanesi'nde akşamları saat altıda Karşıyaka Selamet Eczanesi'nde bulunur.

Cuma günleri fukaraya meccanen 6043

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsus

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya

Sokağı'nda 7 numarada.

Numara 9 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Her hafta bir ok:

Evler nasıl bulunur?

Bir muhacir lisanından

Tahammülüm bitti, lakin mesken derdi bitmedi?

Ah u vahım, feryatlarım hiçbir tesir etmedi. Baştanbaşa sağır olmuş, vurdumduymaz ricale ne yapmalı ne etmeli bu azaba, bu hâle?

Ev ister: Şu tarlada yat diye emrederler. Muhacire temiz hava, açık sema lazımdır.

İyi ama muhacire biraz gıda lazımdır. Söyledin mi işte o dem “taş ve toprak ye” derler.

Geçenlerde bir vekilden ev istedim o, bana tesellili nasihatler verdi, yokmuş ev güya ben de dedim: Size mensup olduğumu gösteren bir kart verin bulacağım altmış hane size ben.

Ev yok derler, ev pek çoktur lakin buna kart lazım vekil mebus veya mensup olmak... Böyle şart lazım!

M. S.

Hamiş: gelecek haftaki ok harikzedeler lisanından atılacaktır.

Aklı başında gençler!

Tüccar Ahmet Bey, Avukat Ali Bey'e tesadüf edince şikâyette bulundu:

-Yahu, bu azamet ne? Anlaşıldı ki çok para kazanıyorsunuz ve çok para kazanan insanlara da belki biraz azamet yakışır, fakat eski arkadaşları olsun gönülden çıkarmayınız.

Bittabi Avukat Ali Bey bu sözün altında kalamazdı. Sonra onun avukatlığı neye yarardı? Onun için hemen cevap verdi:

- Eğer para, azamet veriyorsa bunu nefsinizde tecrübe etmiş olacaksınız. Çünkü herkes için buhranlı zamanlar ve ahval, tüccarların kasalarını doldurmaya yarar. Bunun içindir ki bazı tehlikesiz hastalıkları temenni eden bazı doktorlar olduğu gibi bazı mühlik buhranları da bazı tüccarlarımız istemekten hali kalmamaktadırlar. Bununla beraber aralarındaki farkı da söylemek için ilave edelim ki doktorlar, bazı hafif marazları yalnız arzu ettikleri hâlde, bazı tüccarlar, istedikleri buhranları hemen ihdas edebilirler.

- Anlaşıldı, size bir söyleyip, bin dinlemek icap edecek, onun için sözümü geri alıyorum!

- Öyle ise davayı kazandık.

- Evet siz davayı kazandınız.

- Siz de paraları...

- Tarizleri bırakalım maksad-ı ziyaretimi anlatayım: Komşunuz Zeki Bey'i nasıl tanıyorsunuz?

- Elmas gibi bir genç. Çalışkan veya hülasa aklı başında bir çocuk.

- Bizim Kerime'yi istedi, ne diyorsunuz, verelim mi?

- Hiç durmayınız, kaçırılacak gençlerden değil.

- Mademki aklı başındadır ben de ona kızımı veririm yalnız bir şartla...

- Nasıl şart?

- Kızımı yatıracak bir ev bulabileceğiz mi?

- O sizden evvel bunu düşündü.

- Nasıl?

- Geçenlerde Zeki Bey bana, Tüccar Ahmet Bey kızımı malik olduğu üç evden bir tanesi ile birlikte vermeye razı olursa gayet iyi bir aile teşkil ederiz demişti. Hatta bu mesele hakkında benim vesâatımı da istemişti!

- Fakat bu nasıl teklif?

- Herhâlde Şu zamana göre aklı başında bir gencin teklifi! Esasen siz, mademki aklı başındadır, bende ona kızımı veririm dememiŐ miydiniz?

M. S.

Ah Şu gelinler

-Şu karşıdan gelen cehennemden fırlamış bir kaynana mı?

-Yok canım, bizim evimizin ŐenliĐi, zevcemin validesi GülŐen Hanım'dır.

-Şuna zevcemin validesi diyeceğine kaynanam desen olmaz mı?

-Hayır efendim, kendisinden kfrsz bahsetmek istediğim zaman, onun için ya kocamanın validesi veyahut çocuklarımın büyük validesi der geçerim.

Saygısız ve düşüncesiz kızlar!

-Baba niçin böyle düşünüyorsun?

-Hastalığım dolayısıyla dn vazifeme gidemediğim için kumpanyadan beni attılar.

-Allah Allah, düŐündüĐün Şeye bak! Ben de bu kederine bakarak bu akşam sinema oynamayacak zannettim!..

[Bir rivayete göre meyus pederimiz, himmetsiz ve lakayt kızın bu sözü üzerine onu saçlarından yakalamıŐ ve kendisine oda içinde oldukça acıklı bir sinema oyunu göstermiştir.]

Yontulmamış sözler

Birçok erkekler kadınlığa hürmet etmek için değil, fakat kadınlara hürmet etmeyi bildiklerini göstermek maksadıyla cins-i nefise karşı hrmetkr davranırlar...

Bazı safderun mademki bu kelime budala sıfatı yerine kaim olmuştur, bunu kullanalım- bekâr erkekler, kendilerini evlendirmek hususunda kolaylık göstermeyen evli arkadaşlarına gcenirler ve onlara "siz bizim hakiki dostlarımız değilsiniz!" diye de Őikyette bulunurlar! Acaba, bu- yine aynı kelimeyi kullanalım- safderunlar hakiki

dostluđu bi-aman bir dűřmanlık mı zannediyorlar?

Öyle bir zamanda yaşıyoruz ki size “karımı boşadım” diyen bir adama siz manalı bir tebessümle ve işi dalgınlığa getirerek sorabilirsiniz:

-Efendim, zevceniz sizi ne zaman tatlık etti?

Gazetecilerden havadis saklamak, yüz para top endahı ettikten sonra top seslerini gülüp geçenlere işittirmek istememek kadar garip, gülünç ve aynı zamanda gayr-ı mümkün bir şeydir!

M. S.

Terzizade Osman Zeki

Son sistem hazır elbise fabrikası

Müdür-i mesul: Ahmet Cemalettin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

3.10. Resimli Yurd Numara 10

Sayı 10 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 11 Teşrinisani 1340

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havale-nameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Gazi Paşa'nın Donanmamız İhyası Hakkındaki Nutku Münasebetiyle

Türk milletimizin ve cumhuriyetimizin ati de rahat ve saadeti kuvvetli bir donanma ile kaimdir. Vâkiâ kudret-i maliyemizin bir İngiliz donanması tesisine müsaadesi yoktur. Fakat en yakın bahri düşmanımız Yunan'ı ezecek, sahillerimizi herhangi bir tecavüze karşı müdafaa edecek hafif, vüsat-ı maliyemize muvafık, büyük hacim ve kuvvetlere, fennin en son terakkiyatıyla karşı gelecek bir donanma ibdaı, Türk azmi için müşkül değildir.

Numara 10 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Namuskârane muhalefet

Telgraf haberleri, mecliste hasıl olan cereyanları yavaş yavaş tespit etmeye başladı. Yetmiş kadar varan muhaliflerin bâlâdan gelen bir nazarla otuza tenezzül

etmesi- ki buna gönül inanmak istemiyor- doğrusu ise parlamento hayatında daha kati edebilecek uzun mesafelerimiz olduğunu göstermektedir. Bilhassa mebus intihabatında milletin daha çok basiretli ve müdekkik olması icap edecektir. Mertlikle muhalefete atılan mebusların namuskârane faaliyete geçmelerini temenni etmek vatanını seven her Türk'ün vazifesidir. Keza her Türk vatanperverinin hükûmete müzahir kalan mebuslardan da mülk ve millete yarar işler yapmasını özlemesi bir borçtur.

Bizim ne muvafıklara bir gazeviz ve ne de muhaliflerden beklediğimiz vardır. Her şeyden evvel senelerden beri gülmeyi unutmuş nazenin vatanın mahzun çehresine biraz neşe katacak, baştanbaşa harabezâra dönen zavallı yurdumuzda asar-ı ümran vücuda getirecek zevat ve makamatın duahan ikbali olacağız.

Bu, böyle olmakla beraber, bir memlekette muhalefetin vücudu elzemdir. Bunun aksini iddia ve talep etmek, memurların, hükûmete karşı biz müfettiş istemeyiz gibi bir talepte bulunmasına benzer...

Yalnız muhalefetin, namuslu, vakur, ciddi, kanunperest, müstakil fikirli, hür vicdanlı müfettişler gibi vazifesinin ciddiyet ve kutsiyetini bilmesi lazımdır. Maalesef bizde şimdiye kadar parlamento muhalefeti hiç de şerefli bir surette bulmamıştır. Yalnız bugün muhalefetin başında bulunan parlamento hayatımızda bu boşluğu da dolduracak bir mahiyet ve meziyette oldukları için muvaffakiyetleri şayan-ı temenni addolunabilir.

Namuskârane bir muhalefetten hükûmet de eğer yalnız mevki âşığı değilse, memnun olması icap eder. Zira maksat millet ve vatana hizmet olunca ve kalpler bu mefkûre için çarptıkça, bir memlekette muhtelif fırkalar düşmana hücum eden bir ordunun muhtelif fırka taburları gibi aynı gayeyi istihdaf ve aynı muvaffakiyet ve muzafferiyet noktasına suud edebilirler. Bunun için muhaliflere tarz-ı hareketlerinde muvaffaklardan fazla ehemmiyet göstermek düşer. Münekkidin tenkit ettiği hatalara düşmesi kadar nazar-ı dikkati celbeden bir şey daha olamaz.

Her şeyden evvel, her işten evvel, namuskârane bir muhalefet... İşte yeni firkanın değişmeyen, bozulmayan düsturu, bu olmalıdır. Bizce, hükûmette tenkit edilecek çok noktalar vardır. Bunu kuvvetli mantık, hayırhah ve memlekette merbut bir içtihat ve ceht ile tenvir eylemek icap eder. Namuskârane olmayan, mantık, hak ve hakikatten uzak olarak yapılacak tenkidat da memlekete, devlete muzır bir şey daha

tasavvur olunamaz. Çünkü esassız tenkidat, esaslı tenviratı da bilahare akissiz ve semeresiz bırakır ve o zaman hükûmet bütün kudret ve azmi ile layahta olduğunu ilana kalkışır. Evet, mertçe muhalefete geçen mebuslarımıza söyleyeceğimiz son söz şudur: Ya makul, hayırhah ve namuskârane bir muhalefet veyahut sükût, ebedî sükût...

Mehmet Sırrı

Fotoğraf: Paris Büyükelçilik Binasında Cumhuriyetimizi Tesit Eden Zevat

1- Mösyö Moşa -2- Abbas Hilmi Paşanın kâtibi Ebu Halif Bey -3- Fransa'nın büyük muharrirlerinden Gaston Aya -4- Sefaret kâtiplerinden Cevdet Bey -5- Sabık Roma sefiri Celalettin Arif Bey -6- Fransa hariciye nezareti namına mösyö Dovo -7- Paniparizyan gazetesi muharriri mösyö Boşa -8- Sabık hahambaşı Haym Naum Efendi -9- El-Sene-i Şarkiye mektebi müdürü mösyö Minyorski? -10- Paris şehbenderi Tahir Bey -11- Fransa harbiye nezareti namına Kolonel Fonya -12- Paris mümessilimiz Hüseyin Ragıp Bey -13- Muharrir mösyö Rolat -14- Mülazım Rena -15- Paris muhabir-i mahsusamız Sıdkı Şükrü Bey -16- Avukat dâhiliye nezaretinden mösyö Nisten -17- Sabık Azerbaycan sefiri Kerimof Bey -18- Doktor İzmirli Şükrü Nuri Bey -19- Doktor Nihat Bey -20- İlhami Bey

Bahriyemizin Islahı

Gazi Reis-i Cumhur, Nutk-ı İftitahisinde, Türk donanmasının ihyası lüzumunu ileri sürmüştür.

Büyük Millet Meclisi'nin ikinci içtima senesine duhuli münasebetiyle Gazi Reis-i Cumhurumuz Mustafa Kemal Paşa hazretleri tarafından irat buyurulan Nutk-ı İftitahide Türk bahriyesinin ıslahı meselesine de işaret edilmişti. Müşarünileyh Hazretleri demişlerdir ki: "Efendiler bahriyemizi esaslı ve ciddi bir surette ıslah etmek düşünülmelidir. Bu bapta nokta-i azimet bilhassa güzide anasırı be-hak yetiştirip ondan memleketin ihtiyaçlarını temin etmek ve herhalde memleketin takati fevkinde hayalattan münezze kalmış olmalıdır." Gazi bahriyemizin ıslah ve ihyası meselesini de der hatır ettirmekle bu memleketin hakiki ihtiyaçlarıyla pek yakından ve pek vakıfane bir surette alakadar olduklarını bir kere daha ispat etmiş oldular. Evet bahriyemizin esaslı ve ciddi bir surette ıslahı yalnız lazım değildir. Hatta bizler için

farz-ı ayndır. Lakin bunun içinde Gazi'nin işaret ettiği gibi memleketin takati fevkinde hayaletten münezzeh kalmayı bilmelidir. Hiç şüphe yok ki bugün hem inşası ve hem de idare ve idamesi pek pahalı olan cesim [] hatt-ı harp kruvazörleri tedariki hatırımızdan bile geçemez. Yalnız “elimizde bulunan ahad-ı harbiyenin işe yararları mükemmelen tamir edilir ve bu kuvvete distroya ve Tahtülbahir gibi küçük ve nispeten ucuz yeni gemiler ilave edilirse herhalde pek de şayan-ı imal olmayacak bir ince filo vücuda gelmiş olur” diyor.

Yunanistan'ın son günlerde İngiltere'den iki tane son sistem muharip satın aldığı telgraf haberlerinde okuduk.

Demek olur ki elyevm elinde kabil-i istimal gemileri bulunan Yunanlı, bahriyesini hiç olmazsa eski seviyesinde muhafazaya yelteniyor. Acaba bu istihzarat kime karşı yapılıyor? Hiç şüphe yok ki ilk hamlede Yunan filocuğunu yutuvarecek kudret ve kabiliyet de olan İtalyan donanmasına karşı değil şimdi Yunanistan bize karşı hazırlanırken biz niçin hiç olmazsa elimizde bulunan gemileri atılana çürütelim?

Bugün elimizde dünyanın son sistem bir ahad-ı harbi “Yavuz” hatt-ı harbi kruvazör var. Başlı başına Yunan'ın bütün kuvvetlerini tepeleyebilecek bir kudrette olan bu güzel gemimizi çoktan tamir etmiş olmalı idik. Sonra Rusların hemen yeniden inşa edercesine tecdiden tamir eyledikleri ve son sistem uzun menzilli ve seri ateşli toplarla teçhiz ettikleri “Mecidiye”miz var. Bu geminin de hizmete salih bir hale getirildiğine şahit olmamız lazım gelmez miydi? “Hamidiye” kruvazörü ve mektep sefinesi olarak kullanabileceğimiz “Turgut Reis” zırhlısı elyevm denize çıkacak bir haldedirler. Bu kuvvete farza Amerika'dan ucuzca tedarik edebildiğimiz saatte otuz milden fazla sürat-ı seyire malik torpido muhاریleriyle, müteaddit tahtülbahirler ilave edilirse elyevm elimizde bulunan kuvvetli tayyare filolarıyla yalnız Yunanlıları değil hatta İtalyanları bile düşündürecek bir Türk donanması yapılmış olur”

Türkiye Cumhuriyeti'nin tamamıyet-i mülkiyesinin muhafaza ve idamesini yalnız ordunun omuzlarına yüklemek bilmeliyiz ki ne dereceye kadar doğru olur?

İstiklal Harbi'mizi donanmanın muavenetine ihtiyaç hasıl olmaksızın münhasıran ordunun kazandığı düşünülürken Harb-i umumiyenin de düvel-i itilafiye donanması sayesinde başarılı olduğunu bir an göz önünden kaybetmemek lazımdır.

Gazi-i Münci, milletvekillerine o nurlu dehasıyla tehlikeyi işaret etti ve “Türk

donanmasını ihya etmek lazımdır” dedi. Bu ihtar mesmu olmazsa bunun vebal ve mesuliyetini omuzlarına alacakları herhalde tarih affedemez. Gazi'nin tannan sesiyle beraber biz de vazi sedamızı yükseltebiliriz.

“Mebus efendiler, Türk'ün rahatça nefes alabilmesi, yaşaması Türk donanmasının vakit kaybedilmeksizin ıslah ve ihyası farzdır.”

Resimli Yurd

Gelecek hafta, Amerika'da son günlerde müthiş bir mukateleye meydan veren

Ku-Klux-Klan

Cemiyet hafiyesinin iç yüzünü gösteren bir sergüzeşt tefrikasına başlayacaktır.

Numara 10 Sayfa 3

Maden Kömüründen Neler Çıkarılır?

Meşhur bir Fransız kimyagerinin kömürden elmas yaptığını bir vakitler gazetelerde okumuştuk, bugün de karilerimize maden kömüründen neler çıkarıldığını bildireceğiz.

Maden kömürü, hal-i hazırda cihanın sanayinin ve iktisadı, askeri faaliyetinin hâkimidir; kömürün bilmem bundan kaç sene sonra tükenmesi ihtimali bütün dünyayı düşündürmekte ve bunun yerine ikame edilecek vasıtayı bütün erbab-ı ilim ve fen arayıp durmaktadır. Kömür bugün için sanayinin hakiki manasıyla “kara elmas”ıdır. Kara elmasın yerini hal-i hazırda ne elektrik ve ne de petrol tutmamaktadır hâlbuki maden kömürü, sanayi ve iktisadiyatta belli başlı vazifesinden başka ikinci ve üçüncü bir derecede birçok vazifeler daha görmektedir: Kömürden her şeyden evvel ve kolaylıkla hava gazı, benzoil bazı siyah boyalar istihsal olunur. Ve bunlar, kömürün vazifesine mühim surette yardım ederler. Mesela hava gazı tenviratta kullanılırken bunun istihsalinden sonra kalan kok kömürü de teshin için kıymetli bir madde olur. Kok kömürünün yüksek derece-i hararetili maden ocaklarındaki kıymet ve hizmeti tasavvurun fevkindedir; bundan sonra, maden kömüründen amonyak da istihsal olunur, ki bu da bilhassa mevad-ı infilakiye, suni gübre ve katran imalinde kullanılır!

Maden kömürünün takdiri ile benzin tolüen, ksilen gibi gerek mevad-ı infilakiye ve gerek müstahzarat-ı espancariye için kıymetli şeyler elde edilmektedir. Fenol istihsalıyla tıbbın elde ettiği fevait izahında müstağnidir.

Hal-i tabii ve safi de muzat taaffün olarak ve mevad-ı mülevvenede kullanılan Naftalinde maden kömüründen çıkarılmış bir maddedir. Naftalin dizel sistemi motorlarda mevad-ı işialiye olarak kullanılmaktadır. Bundan başka makinelere lazım gelen birçok kalın yağları da maden kömürünün muhtelif şekilde bize hediye ettiği kıymetli şeylerdendir.

Böylece sanayi ve ihtiyacat-ı beşeriyenin pek çok kısımlarında en kıymetli şeyleri ihzar eden kömürün istikbali ile âlem-i beşeriyetin fazla meşgul olmasının sebebi anlaşılmış olur. Beşeriyet ancak elli senelik petrole ve üç yüz senelik maden kömürüne maliktir.

Şüphe yoktur ki bir müddet sanayinin aldığı baş döndürücü şekil hasebiyle, birdenbire azalabilir... Bunun için bütün cihan ulemasının nazarıdikkati, su kuvvetiyle elektrik istihsaline ve kömürün hiç olmazsa sade sanayide istimaliyle, vapur ve şimendiferler ve fabrikalarda israfına mâni olmaya inıtaf etmektedir.

F. Ş.

Otomobillerde Mühim Bir İnkılap

Artık hepimizce tasdik edilmiş bir hakikattir ki devrimiz tam manasıyla bir sürat devridir! Bundan evvel, on beş sene evvel saatte altmış- seksen kilometreyi fevkalade bir sürat diye telakki edenler, bugün mesela tayyarelerin bir saatte kemal suhuletle kat ettiği dört yüz kilometreyi de kâfi bulmamaya başlamışlardır!..

Cihan-ı medeniyetin bu baş döndürücü sürati nihayet bizi de kendine celbetmiş ve kağrı arabalarını, yavaş yavaş seri otomobillerle tebdiline icbar etmiştir. Gün geçmiyor ki Türkiye’de en seri vasıta-i nakliye olan otomobiller tezâuf etmesin!.. Buna memnun olmamak kabil değildir... Yalnız düşündüren bir akide vardır ki otomobil gibi müfit bir vasıta-i nakliyenin canı olan “benzin”in dâhilde bulunmaması ve tamamıyla hariçten gelmesidir. Her sene hariçten mühim miktarda benzin ithal edilmekte, servet-i millîyemizden mühim bir miktar memleketten dışarı akmaktadır. Bu iktisadi mahzur, harp vukuunda askeri bir mahzur şekline inkılap ediyor ve

sevkiyat-ı askeriye için temin eden otomobiller için benzin mühim ve çok müşkül bir mesele olmaktadır.

Son zamanlarda otomobillere kuvve-i muharrikeyi benzinden değil, fakat meşe kömürü gazından vermek için Avrupa'da birtakım tecrübeler başlanmış ve nihayet üç gün mütemadiyen ve saatte yirmi kilometre kat etmek suretiyle bu teşebbüs muvaffakiyetiyle neticelenmiştir... Vâkıâ şimdilik bazı nevâkıs nazar-ı dikkate çarpmakta ise de yakın bir atı de bunlarında refedilebileceği şüphesizdir.

Bu münasebetle, memleketimiz namına beyan-ı memnuniyet icap eder; çünkü hal-i hazırda benzin istihsal edemediğimiz halde, meşe kömürünü istediğimiz miktarda istihsal edebiliyoruz. Ve bütün otomobillerin bundan böyle bu yeni sistemden celbi-hatta bir kanunla- temin edilirse evvela menabi tabiyemiz sayesinde her sene mühim miktarda benzin parasını harice göndermekten ve saniyede harp zamanında vesait nakliyemize kuvve-i muharrikeyi dâhilinden temin ederek haricin benzin vermemesi tehlikesinden kurtulmuş olacağız...

Bu mühim mesele hakkında karilerimizi muntazaman tenvir edeceğimizi vaat eyleriz.

M. F.

Dünyada Neler Oluyor?

Dünyanın en seri gemisi

“İdero Galior” ismi verilen ve Türkçeye “Su üzerinde kayan” diye tercüme edebileceğimiz bu nev motorların pek azim bir süratle malik olduklarını eskiden beri bilirdik. Lakin son günlerde inşa edilip “Meronlafit” ile “Herbiley” arasında sürat tecrübeleri yapılmış olan büyük sistem model saatte 150 kilometrelik bir süratle ilerleyerek dünyada mevcut bilumum sürat rekorunu kırmıştır. Hakikaten dakikada 2.5 kilometrelik bir süratle zihinleri durduracak derecede azim ve hayret-bahşır.

Beygir güler, merkep ağlar mı?

Çocukluğumuzda masalarda dinledik. Merkep güler, ağlar ve oynarmış. Kadın nenelerimizden dinlediğimiz bu masalara artık inanmak lazım geliyor. Zira bir

Amerikan mecmuasından alıp neşrettiğimiz bu resimde görüleceği vecihle zavallı mihnet-keş hayvan iri gözyaşları dökerek ağlamaktadır. Buna mukabil karşısında bulunan güzel beygir ise, herkesin kendisine takdir ile baktığından olsa gerek, adeta sırtarak gülmektedir.

Posta vapurundan muadil deniz feneri

İngiltere ile Avusturalya arasında işleyen müzeyyen ve muazzam posta vapurlarından “Rodezman King” isimindeki İngiliz vapuru fırtınalı ve sisli bir havada bundan bir buçuk sene evvel Avusturalya sahilinde karaya gitmişti. Vapurun karaya düştüğü yer, sivri kayalarla örtülü ve o zamana kadar su hizasındaki kayaları malum olmayan bir sahil idi. Cezir esnasında sular çekildiği zaman geminin karinesi tamamıyla meydana çıkıyordu bu geminin tahlisi için hayli uğraşılmış fakat kurtulmak imkânı olmadığı görülünce İngiliz fenerler idaresi bu enkazı cüzi bir meblağ mukabilinde satın alarak geceleri o civardan geçiş gemilerin bu işlek yol üzerindeki muhataraları görüp “Rodezman King” gibi kayalara bindirmemeleri için mağruk gemiyi deniz feneri olarak kullanmakta bulunmuştur.

Mağruk sefinenin içindeki kabil-i nakil eşya çıkarılmış yalnız telsiz telgrafla cihazı ile bekçilerin yatmalarına mahsus birkaç kamaranın mobilyası haliyle terk edilmiştir.

Elyevm bu batmış gemiden yapılmış deniz feneri dünyanın en muhteşem ve rahat feneriymiş.

Meğur fok balıkları ne kadar munis imişler!

Dünyada insanlara güç alışan hayvanlardan birisinin de “fok” balıkları olduğu zannediliyordu. Hâlbuki bu zan tamamıyla yanlış olup fokları bilakis pek munis bir hayvan olduklarını keşşaf çocuğun Londra hayvanat bahçesinde fokları nasıl beslediğini irâe eden şu resmi pekâlâ ispat etmektedir.

Fok balıkları kendilerine yemek uzatan çocuğun tabanına kadar sokulmakta ve hatta bir tanesi karaya çıkıp çocuğun dizlerine sürtünerek hissesini istemektedir.

Otomobille merdiven inilir mi?

Amerika'da ahiren bir otomobil lastiği fabrikatörü imal ettiği lastikleri mükemmeliyet ve metanetini ispat için 32 basamaklı mermer bir merdiveni otomobil ile inmiştir. Otomobilde dört kişi bulunmakta idi. Resmimizde görüldüğü vecihle otomobil bilâ-arıza basamaktan basamağa sekerek merdivenleri inmiştir.

Numara 10 Sayfa 4

Çiçekler Dünyasının Binlerce Lira Değerindeki Kraliçesi: Lale

Çiçekler dilinde “ihtişam” manasına gelen lale hiç şüphe yok ki çiçekler dünyasının bir azamet ve şöhretli bir melekesidir ve şimdiye kadar hiçbir çiçeğe nasip olmamış debdebeli bir tarihe maliktir. Osmanlı tarihinin “Lale Devri” pek meşhur olduğu gibi bir lale soğanın 50000 franga satılmış olduğu diğer memleketlerde vardır. Bu hafta muhterem okuyucularımıza lalenin şehri telakki edilen Felemenk'te laleye karşı perverde edilen hürmetle karışık muhabbetten ve lalenin tarihinden bahsedeceğiz.

Şu küçük vaka Felemenklilerde lale aşkının ne kadar şiddetli olduğunu ispat eder. Layd şehrinde oturan “Gara of” ismindeki bir kunduracının bir tek lalesi varmış, fakat- tek ve şekil itibariye bu lale hakikaten biricik imiş. Kunduracının “Burman” isminde bir de banker ahbabı varmış ki bu adam bütün Hollanda'nın en ateşli lale meraklısı imiş “Gara Af” ın lalesi mösyö Burmana uykuyu haram ediyormuş. Her sene açılması mutat olan lale meşherinin zaman-i güşadı da yaklaşmış imiş. Bu sergide en nefis ve güzel lale 500000 franktan ibaret olan birinci mükâfatı kazanırdı. Hiç şüphe yoktu o seneki sergide kunduracının lalesi birinciliği kazanacaktı. Banker bir saniye düşünmeye lüzum görmeden kunduracının evine koşar ve lalesine 10000 frank verir. Zaruret ve sefalet içinde bulunan kunduracının lalesini satmaya muvafakat eder, Borman laleyi alır almaz kunduracının gözü önünde ayaklarının altında parça parça eder. Bankerin gayesi kendi yetiştirdiği lalelerin birinciliği alması idi. Hâlbuki kunduracı lale soğanı bankerin ayakları altında ezilirken fırlayan bir küçük “basıyla” odanın bir kenarına fırlamış. Gara Af bu soğancık sayesinde yine lalesini yetiştirmeye muvaffak olarak üç sene sonra sergide birinciliği ihraz etmiş.

Hollanda'da şiddetle icra-yı hükmetmiş ve elanda etmekte olan bu “lale aşkı”

diğer memleketlere de sirayet etmiştir. Osmanlı tarihinin israf ve sefahat fasıllarında bir “Lale Devri” bulunduğu gibi “lale merakı bir zamanlar Fransa’da da epeyce tahribat yapmış bazı mıntikalarda elanda yapmakta bulunmuştur. Faraza Fransa’nın “Lille” şehrinde “lale birahanesi” namıyla müsemma muazzam bir lokanta ve birahane vardır. Bu birahanenin varidat-ı seneviyesi büyük bir servet teşkil eder. Birahaneye “lale” isminin izafe edilmesi vaktiyle tek bir lale soğanı ile mübadele edilmesinden ileri gelmektedir. Birahanenin o zamanki sahibi bir yolcunun elinde gördüğü laleye o kadar meftun olur ki dayanamaz büyük meblağlar teklif, beriki muannidâne reddeder. Nihayet sevgili soğanı elinden kaçırmamak için adeta kıpkızıl deli kesilen birahaneçi eşyası ile birahanesini vermeye razı olur ve bu suretle muazzez soğanı elde eder.

Lale ağacı da olurmuş...

Biz lale ağacı olduğunu işitmemiştik hâlbuki madam “Dosan” ismindeki bir muharrire lalenin ağacı da olduğunu söylüyor ve hatta bu ağacı bizzat kendisinin gördüğünü ilave ederek şöyle tasvir eyliyor: “O zamanlar Asya kıtasında henüz meçhul bir ağacı ihtiva ettiği için o küçük bahçe pek maruf idi bu fidan yetmiş kadem irtifaında bir lale ağacı idi. Sahibi ağacın etrafına helezonlu bir merdiven ve merdivenin tepesine de üç dört kişiyi istiap edebilecek küçük bir kulübe yaptırmıştı. Temmuz olup da ağaçta iki binden fazla lale açtığı zaman bu kulübecikten etrafını saran laleleri seyretmek zevkine doyulmaz bir manzara teşkil ediyordu...”

Lale de sümbül gibi şarkın evladı...

Lalenin Garp’ta yetiştirilmesi on altıncı asırdan başlar filvaki ilk lale, tıpkı sümbül gibi yabani olarak on altıncı asırda şarktan getirilmiş ve bilahare yetiştirilmesine dikkat olunarak tekâmül ettirilmiştir. On yedinci asırda Hollanda’da ve memleketimizde dâhil olduğu halde daha birçok mıntikalarda hakiki bir “Lale buhranı” başlamış ve bazı yerlerde tıpkı esham sanişi gibi lale piyasa ile alınıp satılmıştır hatta bir zamanlar Felemenk hükûmeti bünye-i iktisadisini düzeltmek için lale alım satımını men etmişti.

Bir çiçek için feda edilen servetler

Felemenk'te âdeta esham gibi bir piyasa ile alıp satılan laleler geç açan neviden imişler. “Karalağa” ismindeki meşhur ve gayet zengin bir Felemenkli lale meraklısının bir akşam olduğu defter-i hatırasında muhtelif cins laleler için sarf ettiği meblağlar yazılıdır. Bu zat “Gonda” nevinde bir laleye 3000 frank, kırmızı beyaz harelî bir laleye “4800” frank “Naip Kralı” denilen bir neve de “8400” frank ve nihayet “Sempar Ağustos” tesmiye edilen ve dünyanın en meşhur ve giranbaha lalesi olmakla maruf bulunan bir tek lale soğanına da 16000 frank ve şimdiki piyasa ile 1600 Osmanlı lirası vermiştir.

Lale ihracatı ve lale ticareti

“1750” sene-i miladisine doğru Felemenkliler laleyi ihraca başlayarak hakiki bir “Lale ticareti” meydana çıkmıştır. “Harlem” deki lale bahçelerinde yetişen lale soğanları hakiki bir şöhret kazanmışlardır. Esasen Hollanda'nın bu lale ticareti zamanımıza kadar devam etmiştir. Faraza son zamanlarda tutulan istatistiklere göre Felemenk hükûmet 1905 senesinde “11 milyon 654 bin 700” kilo lale soğanı ihraç etmiştir. Yine bu istatistiklere göre Hollanda'da her sene “2500” hektar lale zer edilmektedir. Çiçek zamanı bu behiştî bir manzara arz edeceğine şüphe yoktur.

Lale nerelerde yetiştirilebilir?

Dünyanın mutedil iklimli her memleketinde lale zer edilebilir. Yalnız dâhili Hollanda'da olduğu gibi kumlu arazide lale pek güzel yetişir. Şu şartla ki buğday zeriyyatında olduğu gibi lale soğanı da her sene aynı tarlaya dikilmeyip yeri değiştirilmelidir.

Lale soğanları kendilerinden “yavrulayarak” çoğalırlar ve yeni yetişen soğanlar tıpkı analarının rengini ve güzelliğini alırlar. Yeni nevler ve yeni renkler almak için ise çiçekler bazı vesait ile melezleştiriliyorsa da bu hususta henüz fen son sözünü söylemiş değildir. Faraza erkek soğanın mı yoksa dişi soğanın mı çiçeğe renk ve şekil verdiği henüz tespit edilememiştir. Bu meselenin hâli için bundan dört sene evvel New York'ta ve bir sene sonra Londra'da kongreler akdedilmişti.

Son senelere doğru “sümbüller” de Hollanda’da bir mevki ihtiram tutmaya başlamışlarsa da zarafet ve şekil itibariyle “çiçeklerin melikesi” denilen lalelerle boy ölçüşmeye bir türlü muvaffak olamamışlardır.

Bundan dört yüz sene evvel olduğu gibi bugünde çiçekler saltanatı, çiçekler dilinde “ihtişam” manasına gelen “Lale”nin elinde bulunmaktadır.

Fotoğraf: Sempar Ağustos Denilen Lale

Dünyada mevcut lalelerin en nadir ve en güzeli telakki edilen bu cins lalenin bizim paramızla 1600 liraya satıldığı [] olmuştur.

Fotoğraf: Rengârenk Çiçekleriyle Gözleri Kamaştıran Bir Lale Tarlası

Hollanda’nın dâhili kısmında kumlu toprak lale yetiştirmeye pek elverişli olduğundan bu hükûmet her sene binlerce kilo lale soğanı ihraç etmekte ve lale merakı sayesinde birçok paraları memleketine çekmektedir.

Numara 10 Sayfa 5

Güzel İzmir’de Spor Hayatı, Sporcularımız Ne Âlemde?

-İzmir’de Spor -Mıntıkalık Maçları Başlıyor Mu? -Acaba Önümüzdeki Sene Şampiyonu Kimler Olacak? -İzmir’de Federasyon Var Mı Yok Mu? -Gençlik Biraz Daha Cesur Olmalı -Spor Seyahatleri -Antalyalıların Bir Sene Zarfında Yaptıkları Seyahatler -Karşıyaka Gençler Birliğinin Sene-i Devriye Teessüsü ve Son Zaferi -Müteferrik Hareketler...

Gençliğe ait umumi hareketlerde maalesef pek sönük bir vaziyette bulunan İzmir’imiz, istirdat-ı mesudu müteakip sporculuk vadisinde şayan-ı dikkat bir inkişafa mahzar olmuştur. Bu müfit ve cazip iptilanın calib-i dikkat netayic-i müsmiresini geçen aylar zarfında Ankara’da icra olunan Türkiye birincilik müsabakalarından öğrendik. Filhakika İzmir’in kıymetli sporcuları bilhassa atletizmde kazandıkları derecelerle İstanbul atletleri için ehemmiyetli bir rakip olduklarını ispat etmişlerdir.

Futbola gelince; henüz bir buçuk, iki senelik bir sayın semeresi olarak İzmir birinciliğini kazanan Altay’ımızdan Türkiye şampiyonluğunu beklemek insafsızlık olurdu. Bhusus bu şeref İstanbullulara bile nasip olmadı! Her gence malum olduğu vecihle harbiye takımı Türkiye birincisi addedildi.

Hiç şüphe yok ki İstanbul'da Harbiye'den çok kuvvetli kulüpler mevcuttu. Fakat onlar şayan-ı nefret kulüpçülük hissiyatına mağlup olarak birbirine girdiler. Belki ber hak mektepleri olan Türkiye birinciliğini kaybettiler. Bu müessif misal daima İzmir sporcularının hafızalarında bir ders-i ibret olarak menkuş kalmalıdır.

Mıntıkalık maçları

1340 senesi Türkiye birincilerine İzmir sporcuları tam vaktinde hazırlanamadıkları cihetle ağustosun turnuva müsabakaları aceleye gelmiş, hatta birçok maçların gazetelerle ilan olunamadan hafta ortalarında icrası zarureti hasıl olmuştu memnuniyetle haber aldığımızı göre 1341 senesi İzmir şampiyonunu meydana çıkaracak olan lig maçlarına bu ay zarfında başlanacaktır. İzmir idmancılar ailesine iltihak eden bayraklı, Bornova gibi yeni kulüple bir düzineye baliğ olan takımların muntazam bir program dâhilinde icra edecekleri bu müsabakalar, sinemalarda

Başka eğlence vesaitinden mahrum bulunan İzmir halkına heyecanlı cumalar yaşatacaktır. Saha hasılatından gerek federasyon ve gerek kulüpler Müstefit olacağından maçların intizam-ı tam dâhilinde cereyanı ve sahanın idaresi evvela düşünülecek meseledir. Hâlbuki bugün mintıkamız bu gibi hususatı temin edecek idari fenni heyetlerden mahrum bulunuyor federasyon tamamen hâl-i inhilaldedir. Spor sahasında oldukça faal olan gençlerimiz idari mesailde maalesef cesaretsiz davranıyorlar. Daima büyüklerden medet umuyorlar.

Şahsi nüfuzları dolayısıyla ancak hamî ve müzahir olabilecek zevattan spor idareciliğinde tam bir faaliyet beklenemez... Aksi takdirde bütün işler böyle yüz üstü kalır.

Binaenaleyh lig maçlarından evvel herhalde yeni bir mintika kongresi inikat ve heyetler teşekkül etmelidir. Bu teşkilata, çalışabilecek caiz nüfuz zevat ithal edilmekle beraber müstait gençler de ihmal olunmamalıdır.

Spor Seyahatleri

Memur çocukları istisna ediliyorsa birçoğumuzun memlekete ait bilgisi, bulunduğumuz muhitin öte tarafını geçemez. Sevgili yurdumuzun dört bucağını dolaşabilmek için ya memur bir babanın peşinde sürüklenmeli yahut da silah omuzda

cepheden cepheye koşmalı!.. Sporculuğun gençliğimize temin ettiği en mühim istifadelerden biri de onlara memleketi tanımak imkân ve fırsatı bahşetmiştir. Şehrimizin spor kulüpleri içinde faaliyet programlarını bu gayeye en ziyade yaklaştıran Altaylıları – son Ödemiş seyahatleri dolayısıyla- tekrar takdir etmemiz icap ediyor. Filhakika Altaylılar, geçen teşrinisaniden bu teşrinisaniye kadar muhtelif vesilelerle memleket dâhilinde yaptıkları seyahatlerin taaddüdü itibariyle yalnız İzmir'in değil, belki bütün Türkiye'nin -eğer öyle bir şey varsa- seyahat rekorunu kırmış oluyorlar.

Altaylılar geçen teşrinisanide, sırf kendi teşebbüsleriyle İzmir'den kalkarak Ankara'ya gitmişler ve oradan İstanbul tarikiyle İzmir'e

Mabadı yedinci sayfadadır.

Fotoğraf: *Altay İkinci takımı Manisa'da Manisa sporcuları arasında*

Fotoğraf: *İzmir Altay İdman Yurdu'nun bir sene zarfında tertip ettiği müteaddit seyahatler hututunu gösterir haritalar*

Fotoğraf: *Altaylılar, Ödemiş Türk ocağı sporcularıyla maçtan evvel*

Fotoğraf: *Altaylıların ikinci Ankara seyahati intibaatından "Kocaeli" Futbolcularıyla maça başlamazdan evvel*

Numara 10 Sayfa 6

Resimli Yurd'un Tefrikası 4, Faik Şemsettin

Molla Cami'nin Aşkı

...bu nurlar bir anda sönerler ve zulmet buralarını daha esrarlı bir hâle koyar ve sen buraların zevkini, bu zulmetler içinde daha iyi anlar ve gecelerin şiirini de o vakit dinlersin, dedi.

Cami'nin, işret telmizi pelenk bir dille sordu:

-Fakat ben neredeyim?..

-Şair Cami'nin, müneccim Cami'nin hakir kulübesindesin! Ve bütün bir gördüğün şeyler senin evham ve hayalatından uzaklaştıktan sonra bildiğin hakikatlerden başka bir şey değildir. Çünkü ey hükümdar, ayineler gibi parlayan suyun

sathını, sihr-âmiz kamerin nurlarını, böyle pak ve saf seyredebilmek için şarab-ı hakikatten birkaç kadeh içmek lazımdı!

Sultan, hafif bir sesle:

-Şarap mı dedin?

Padişah, uyanan eski vicdanıyla bir hareket-i isyaniye yapmak üzereydi. Cami:

-Şüphesiz, dedi. Fakat sana irtikap ettiğim günahı, hayatımı mahv ile cezalandıracaksın, o hâlde benim sana tattırdığım bu zevk vicdanı mükâfatını neyle ödeyeceksin?

Derin bir uyuşukluk içine dalmış olan sultan, buna cevap vermedi. Cami, yerini yeniden değiştirerek:

-Hâlbuki sen henüz arzdan başka bir şey görmeden, sana semaların bazılarını da göstereyim de bir bak, dedi.

Cami, kumlar içine gömülmüş bir sürahiyi ararken, sultan bir müddet için yalnız kaldı. Birdenbire, açık kapının hayali dairesine bakıyorken hemen yakınında kamışların sallanmasından doğma bir gürültü duydu. Gürültünün geldiği yere doğru bakınca müthiş bir feryat ile yerinden kalkmak istedi. Kapının önünde, ziyalı yol üzerinde beyazlara bürünmüş bir kadın görüyordu. Gözleri iki derin ve elemli gözlere çarpmıştı. Bu serap, biraz sonra hafif bir buhar gibi bir sis gibi kayboldu.

Sultanın feryadı üzerine Cami koştu:

-Ne oldun, sultanım, diye sordu.

-Şurada, o kadını sende gördün, değil mi?

-Hiç şüphesiz gördüm, o benim hemşirem Düruğ'dur.

-Hayır, bu senin hemşire ve Düruğ değildir. O, benim öldürdüğüm kadındır!..

Sultan şiddetli bir titremenin tesiri altında kaldı.

-O Düruğ'dur...

-Hayır şair, hayır... O Nurmahal'dir, Nurmahal'dir...

Bu anda, ayın üzerine bir bulut geldi ve Sultan'ın gözleri önüne de sanki siyah bir tül çekildi:

-Her şey, her şey onunla beraber yok oldu, mahvoldu... Ah... Nurmahal, ah... Nurmahal, diye eğildi... Cami, beni benliğimden ayıran yalnız sensin!... Sırlarımı da açık sana söyleyeceğim. Bu şeyleri bana nasıl gösterdiğini ne sorarım ne de öğrenmek isterim! Fakat eğer bu gördüğüm hayal canlı ve hayatlı ise, sen hangi muazzam kudretle, benim öldürdüğüm bir kadının şeklini bu kadına verebildin?.. Ben Nurmahal'i çok seviyor ve onu takdis ediyordum, onun yüzü, bir bahar simasının bütün tazelik ve güzelliklerine haiz idi. Ben şarap aşkı, onun dudaklarının teşkil ettiği lal-gün kadehten içtim. Onun gözleri, bütün okyanusların sırlarını Cami, hele onun saçları omuzunda dalgalanıyorken fanuslarla süslü bir gece idi. Saray halkı, onu hâla arıyor, fakat ne olduğunu sormaya bile cesaret edemiyorlar. Cami, ben neden bütün cihanı tazip ediyorum, neden yerleri göklere katmak istiyorum biliyor musun? Çünkü bir gün Nurmahal'in gözlerinde nedimlerimden birisi için şefkat ve muhabbet görüyorum zannettim ve bir gece onu, kulenin kenarında muhakeme ve itham ederek, onun hiçbir ricasına, hiçbir sözüne bakmayarak öldürdüm! O, kanlar içinde ve ayaklarım dibinde kollarını bana uzatmış olduğu hâlde kıvrılırken ben zerre kadar merhamet duymadan onu haliya sardım ve nehre attım. Çünkü o anda bir kör, bir deli idim! Ah... İşte şimdi ben onu görüyorum...

-Hayır, hayır, yanlış... Seni temin ederim ki burada hiçbir kimse yoktur.

-O hâlde, bir hayal...

-Belki... Sen iç, iç... Hayaller gaip olunmaya kadar iç... Latif manzaralar yeniden görünecektir!

Ebu Sait itaat etti ve etrafında pembe buharlar yükseldi. Çoktan beri beklediği vecihle, yavaş yavaş gözlerinin önünde her şey karardı, yok oldu ve kendisini nisyan, sükûn ve sükûnet ve uykuya terk etti...

Bu derin zulmet içinden yeni bir hayat doğdu. Kapalı gözleri, hafif ve lahuti sarayların, billuri sularını havalarda fişkirtan sayedar çeşmelerin, nurlu hıyabanlarda dolaşan kadınların, hususiyile hep Nurmahal'e benzeyen kadınların birbiri arkası vücuda geldiklerini gördü, durdu...

Ve bu yeni ve lahuti âleme mütebessim, zevkli bakıyorken, artık sıkıldı, kanlı hayat ondan uzaklaştıkça uzaklaşıyordu.

Sultanın sızdığını görünce, Cami hemen dışarı çıktı.

Düruğ, sofada mütecessis ve titreyerek bekliyordu.

-Gafil, dedi. İsmi bendenden niye sakladın? Başından geçenleri niye söylemedin? Seni bu müthiş karşılaşmaktan kurtarabilirim. Seni işte hem gördü ve hem de tanıdı, Nurmahal!..

Nurmahal titreyerek ağlıyordu.

-Görüyorum ki onun vücudu sana dehşet veriyor, fakat ağlama!.. Lüzum görüyorsan kaç!..

-Hayır, kaçmayacağım!..

-O hâlde istersen onu öldüreyim!

Nurmahal, hemen Cami'nin belinden çıkardığı hançere atıldı:

-Bu hançeri bana ver ve beni burada yalnız bırak, dedi. Gün doğuncaya kadar buraya gelme!...

Nurmahal, şimdiye kadar hiçbir vakit böyle amirane, aynı zamanda hem ricakâr ve hem de kahhar söz söylememiş ve böyle gözlerle bakmamıştı.

Şair, bir şey söylemeden ağaçların altına doğru çekildi. Nurmahal de göğsü kabarmış bir hâlde, sultanın yattığı hücreye girdi...

Ebu Said uyandığı vakit gökyüzünün şark ciheti al kırmızı idi. Gözlerini açtı ve yataktan kalkmadan Cami'yi çağırdı.

Cami cevap vermedi, fakat önünden bir gölge geçti ve hafif bir el, latif kokusu havalanmakta olan bir fincan kahveyi masa üzerine koydu. Sultan başını çevirdiği zaman Nurmahal'i gördü:

-Sen Nurmahal'sin, değil mi?

-Sultanım, sizi de kardeşim Cami gibi takdis ederim.

-Cami senin kardeşin değildir!

-Sana neden yalan söyleyeceğim? Benim samimiliği sen ne vakit tanıyacaksın!

-Seni ben hâlâ tanıyamıyorum Nurmahal.

-Neden bana bu kadar hiddetle bakıyorsun?

-Yemin et ki Cami kardeşin değildir!

-Yemin ederim ki Cami kardeşimdir!

-Bir anadan mı?

-Kardeş olmak için bir anadan mı doğmak lazımdır?

-Cami senin maşukundur!..

-Kardeşim olduğunu söylemek onu sevmek demek değil midir? Sultanım, bana bu kadar sorgu neden? Ben sana hakikati söylüyorum!

Sultan bir müddet Nurmahal'i hayret ve perestişle seyretti, sonra ona yaklaştı ve:

-Sen, sen Nurmahalsin değil mi?

-Öyle olduğumu söylemiştim!

-Sen benim sevdiğim ve onu öldürmüş olduğum Nurmahal değilsin.

-Eğer senin öldürdüğün ölmüş ise, onu ebedi sükûnetinde bırak!

-Ah, hakikaten Nurmahal'sin demek?

Fakat hâlâ inanmıyor gibi Nurmahal'i birden belinden sıkı sıkı tuttu ve yarı baygın kolları arasında kaçmaya çalışan Nurmahal'in ipek gömleğini hırçın ve asabi bir el ile yırttı ve çıplak kalan göğüste, bu nefis vücudu vaktiyle parçalayan hançerinin izini buldu ve deli gibi bir zevkle:

-Sen, sensin, diye haykırdı ve Nurmahal'in önüne diz çöktü. Fakat kadın Cami'den aldığı hançeri, kuzu gibi bir mülâyemet mutavaatla sultana uzatarak:

-Evet sultanım benim, ben... Al şu hançeri, fakat bu defa, daha kuvvetli ve hemen öldürecek surette vur, dedi.

Ve çıplak göğsünü uzattı. Fakat baygın gözleri sultana hâlâ sadakat vadetmekte hâlâ sönmez bir aşkın ilanıyla meşgul idi. Sultan kollarını ona uzattı, vücudunu göğsü üzerinde sıkarken hâlâ emin olmak isteyen bir çocuk gibi:

-Söyle Nurmahal, dedi. Benden nefret etmiyorsun, beni her şeye rağmen seviyorsun değil mi, dedi.

-Ohhh, benim büyük sultanım, her vakitten daha fazla!..

Sultan, bir deli gibi genç kadını, yırtılan gömleğine sardı ve onu, bir av gibi

sandalına götürdü ve ağaçlar altında sabahın güzelliği karşısında, şair Cami kitab-ı aşkı terennüm ediyordu.

Bu akşam Herat'ta hüküm süren Sultan Ebu Sait, büyük şairi sarayına davet etti. Fakat yıldızların âşığı, Şiraz şarabının zarb-ı daimisi olan avare Cami, bugünden sonra gençliği gibi deliliğini de terk etti ve çok akil, muhterem bir şair, bir hekim oldu. Ve hayatın sonlarına geldiği vakit, Acem müverrihleri, "Zühre-i Arz, bu inciye sinesine almak için kokulu bir sedef gibi açıldı" dediler...

Son

***Fotoğraf:** Şiraz şarabının mahmurluğu arasında Sultan Ebussaid, açılan kapıda bir kıskançlık buhranı esnasında katlederek nehire attığı sevgili Nurmah'ı gördü ve...*

Numara 10 Sayfa 7

İzmir'de Spor

Beşinci sahifeden mabat

Dönmüşlerdi. Bilahare İzmir mülhakatında seyahatler tertibine başladılar. Bisiklet takımları Kemal Paşa, Menemen, Manisa, Urla arasında mekik dokurken futbolculardan merkep muhtelif kafalarda Manisa Seferihisar ve Ödemiş müsabakalarına gidiyorlardı.

Altaylıların mühim bir kısmı son Türkiye birincilikleri dolayısıyla birkaç ay evvel tekrar Ankara'ya gidip evvel ki tarikle avdet etmişler ve ondan evvel Eskişehir'de icra olunan olimpiyat ve seçme müsabakalarına iştirak eylemişlerse de bu seyahatler hükûmet yardımıyla yapıldığından kendi mahsul-i sayları olan sıraya kaydetmiyoruz.

Şu son iki seyahate iştirak eden diğer kulüplerimize mensup gençlerin adedini de ilave edersek bu sahifemizdeki haritada görüldüğü vecihle- birçok vatan çocuklarının, Anadolu'nun göbeğine kadar uzayan hat üzerindeki memleketlerimizi görüp tanınmaları hususunda sporculuğun ne büyük bir amel olduğu anlaşılabilir.

Karşıyaka Gençlerbirliği

Kulüplerin ikinci defa tesisinin sene-i devriyesini Karşıyaka Gençlerbirliği mensubunu geçen hafta samimi merasimle tesit etmişlerdir. Karşıyaka kulübü İzmir’de tenis şubesini ilk defa küşat etmek itibarıyla takdire şayandır. Bu cuma günü Bornova, İngiliz kulübüne karşı futbol sahasında temin ettikleri galibiyet vesilesiyle gençlerimizi tebrik eder ve birliklerinin uzun seneler muammer olmasını temenni eyeriz. Son günlerdeki faaliyetleri nazarı dikkati celbeden Manisa ve Menemen sporcularıyla Kemal Paşa’ya seyahat tertip eden Altın Ay kulübünü Bornova ve Bayraklar gençlerini de takdir ederiz.

Memleketimizde yaşayan faal-i uzuvlardan

***Fotoğraf:** Şairlik gibi ince bir sanatı eczacılık kadar rakik bir fen ile beraber yaşatan Hilal Eczanesi müdür-i umuru H. Sururi Bey*

***Fotoğraf:** Süleyman Ferit darül-istihzâr müdür-i umumisi İbrahim Bey*

***Fotoğraf:** Hilal Eczanesi’nin gözlük, optik adese kısmı mütehassısı Rıza Fahrettin Bey*

Gelecek Nüşamızda

Asrî bir Türk landrosu

Bir mahallede beş genç kızı iğfal ettikten sonra yüksek bir aileye damat olan ve zevcesi ile bir baldızını katlederek 14 yaşındaki en küçük baldızı ile firar eden bu yeni landronun sergüzeştini okuyunuz.

Resimli Yurd’un anket ve müsabakası

Birçok gençlerimiz tehhül etmekten ürküyorlar. Bunun sebebi nedir? 15 nihayet 20 yirmi satırı geçmemek üzere cevap verene 500 kuruşa mükâfat-ı nakdiye takdim kılınacaktır.

On birinci numarada

Bundan bir müddet evvel Aziz Napolis karakolunda bir muhacir, masası başında çalışmakta olup muavini müthiş bir kama darbesiyle katletmişti. Bu müthiş cinayetin bütün tafsilatını, cinayetin suret-ı ikamı gösteren temsili bir resim ile maktulün akıllara hayret veren cerihasını tamamıyla gösteren bir resmi gelecek nüshamızda intişar edecektir; şimdiden nazarıdikkati celbederiz.

Çocuk, dâhili ve intani hastalıkları mütehasısı muallim Doktor İsmail Mekki

Tıp fakültesi muallim muavini ve Mekatib-i Harbiye kimya muallim-i sabıkı
Her gün sabahları saat onun akşam dörde kadar Başdurak'ta Fakirler Eczanesi'nde akşamları saat altıda Karşiyaka Selamet Eczanesi'nde bulunur. Cuma günleri fukaraya meccanen 6043

Türk Yurdu

Türk Yurdu'nun teşrinisani nüshası intişar etmiştir. Ağaoğlu Ahmet, Doktor Rıza Anom, Ahmet Tevhit, Necip Kasım Beylerin makalelerinden maada vahabiler hakkında bir tetkikname ve Ştranburg'un bir hikâyesini havidir. Nüshası 10 kuruştur. İdarehanesi Ankara'da Taş Han, İzmir'de Yavuz Kütüphanesi

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada.

Numara 10 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Sonbahar koşuları

Geçen cuma günü at koşusu, bilhassa gidenlerin temiz bir hava ile rielerini yıkadığı, temizlediği için çok nefis ve mükemmel geçti. Herkes havanın ve yerlerin temizlendiğinden hayret içinde idi.

Temaşagerlerden biri sordu: Neden, dedi, buradaki hava ve yer temizliği hiçbir mahalle benzemiyor?

Diğer biri, zuhur eden bu fırsattan istifade ederek iki seneden beri ayakta uyumuş olanlara çattı:

-Burada, dedi, temizlik var. Çünkü şehrin nezafetiyle meşgul ve alakadar belediyenin elleri buraya kadar gelmemiştir.

Birkaç hanımla birkaç beyin bir arada bulunduğu bir yerde şu muhavere eşitledi:

Bir bey – bakınız şu küçük çocuk ne kadar iyi ata biniyor. Kendisinden üç dört defa daha büyük bir cesamette olan bir atı nasıl idare ediyor... Bu erkeklerin faaliyeti ebediyesini isabet eden canlı bir delil değil midir?

Minyon vücudunda bir süfrajete ruhu taşıyan bir hanım kız atıldı:

-Siz, bir atı sevk etmek için kocaman kemer ve sonra biber gibi yanan bir kamçı kullanıyorsunuz, hâlbuki bizler idare etmek istediklerimizi yalnız küçük parmağımızla arzu ettiğimiz istikamete sevk edebiliyoruz. Mağlubiyetini hisseden genç bu defa küçük hanımın kulağına eğilerek fısıldadı:

Fakat sizin de biber gibi yakan gözleriniz yok mudur?

Sonbahar koşularında kalabalık olmaz teselliyle koşu mahalline gitmeyen birçok hanım ve beyler hep Karşıyaka'ya koşular. İki şık hanım bütün letafet ve zarafeti ile Karşıyaka'nın, deniz ile daima dudak dudağa gelmiş gibi görünen küçük rıhtımında dolaşıyorlardı. İki muacciz, saygı bilmez gençte mütemadiyen onları takip, taciz, tazip ediyorlardı. Hanım kızlar nereye giderlerse gitsinler, onları birkaç saniye rahat bırakmayarak arkalarından koşuyorlardı. Tahammülü kalmayan hanımlardan biri

nihayet arkadaşına bu tacizkâr mahlûkları göstererek hükmünü verdi:

-Bak dedi, at koşusuna gidemediğine teessüf ediyordun, işte burada da arkamızda iki saatten biri, müsabakaya dâhil olmadan koşan ve yalnız demi halis olmayan beygirler var...

M. S.

Yandık Kavrulduk Yeter

Yandık, kavrulduk, yeter

Yok mu bize hiç imdat.

Eyledikçe bir feryat,

Söylüyorlar: Ol beter bed-ter

Geçenlerde kodaman

Olanlardan birine

Sordum şöyle ben yine:

Yok mu bize acıyan?

Aldığım cevap nedir?

Dinleyin arkadaşlar

Ey mihnette yoldaşlar

Bu, ne zalimane dir:

Bana dedi, bir mermer,

Kalp yerine taşıyan

O duygusuz insan:

“Fazla gittiniz yeter.”

“Yangından hiç, hiçbir şey”

“Kurtaramadık dediniz”

“Hâlbuki siz kendiniz,”

“Aileniz, küçük bey”

Kurtuldunuz hep birden

“Can kurtuldu daha ne?”

“İstiyorsun divane?”

“Dinleyemem zira ben”

Diye kovdu hemen

Makamından âcizi

Acımak için bizi

Yanmalıymış ten ü can!

İşte o dem kızarak

Dedim: Çok mu gördün sen

Kalan canı ey alçak

Canın çıksın kökünden

Başın kopsun bir daha

Dertlilere dokunma...

M. S.

Karikatür: Bir mukayese

Bizim “Berk Efşan” zamane ve asri ... leri gibi ne ele sığıyor ne avuca.

Karikatür: Mültefit Müşteri

Kadın satıcı: Küçük bey, bu saati alınız, nadim olmazsınız.

Müşteri: Bozulursa siz tamir eder misiniz?

-Merak etmeyiniz bu saat hiç bozulmaz. Senelerce sizi saatçiye uğramaktan müstağni kılacaktır.

-Hâlbuki mümkün olursa ben her gün mağazanıza uğramak isterdim, bunun

için günde dört defa bozulabilecek bir saat veriniz...

Kadınların hakiki yaşı

Erkek: Ruhum, size sinniniz miktarında dizisi olan bir inci gerdanlık takdim ediyorum, tam on sekiz dizidir.

Kadın: Fakat azizim, ben yirmi beş yaşındayım; daha yedi dizi vermeniz lazım...

Zevce şefkati

Doktor: Hanım, zevcenizin ahval-i sıhhiyesinde büyük bir iyilik görüyorum, bugünden itibaren kendisine et ve...

Hanım (doktorun sözünü tehalükle keserek): Aman doktor bey, rica ederim yavaş söyleyiniz; zevcem duymasın... sonra pahalığı hiç düşünmeden benden et ve daha tavsiye edeceğimiz yemekleri ister...

Kurşun nerede?

Askerin birisi harpte bacağından yaralanır, doktorlar biçarenin bacağını doğrar, dururlar fakat hallerinden aradıklarını bulamadıklarını anlayan nefer sorar:

-Ne arıyorsunuz?

-Kurşunu...

-Evvelden söyleyediniz ya... kurşun yeğimin cebindedir.

Yontulmamış sözler

Kadınlarla çok temasta bulunmuş ve binaenaleyh kadınların pek çok heves, zulüm ve hıyanet iğneleri ile yüreğini deldirmiş tecrübe-dide bir zata sormuşlar:

-Siz ki kadın kalbini çok iyi tetkik ettiniz. O nasıl şeydir?

Tecrübe görmüş zat, saçlarını beyazlatan son ihanet vakasını düşünerek acı bir

tebessüm ile şu cevabı vermiş:

-Fakat ben, kadınlarda öyle bir şey görmedim ki tetkiki cihetine gideyim...

Kadınların lehinde bülbüller gibi pür şevk ve heyecan nağmeler yaratan şair ve hatiplerin tercüme-i hallerini o öğrenmek istedim, bir de baktım ki bu kanatsız bülbüller, henüz nişanlı bile değillermiş!..

Muhalefeti sevmeyen ricalin muhalefeti kadar şedit ve korkunç bir muhalefet daha olamaz.

İntihap dairelerinde, gazete, idarehanelerinde bülbül gibi ötüp de mecliste dilini yutan mebuslar bütün sene çalıştığı halde imtihanda sınıf geçemeyen nasipsiz ve beceriksiz Talebeye benzerler.

M. S.

Resimli Yurd

Namına gönderilecek mektup, yazı ve havalelerin badema doğrudan doğruya Seda-yı Hak idarehanesinde *Resimli Yurd* mecmuası namına irsal edilmesi rica olunur.

Müdür-i Mesul: Ahmet Cemal Eldin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

3.11. Resimli Yurd Numara 11

Sayı 11 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 18 Teşrinisani 1340

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havale-nameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Millet meclisinde yanık yurdumuzu bir gülistan gibi görmek isteyenlere sedayı tenkit ve itirazını yükseltip Halk fırkasından istifa ve mebusların tahsisat-ı munzama meselesine millet-pesendane bir surette cevap veren mebuslarımızdan bir grup

Fotoğraf: Saruhan Mebusu Abidin Bey

Fotoğraf: Trabzon Mebusu Muhtar Bey

Fotoğraf: Erzurum Mebusu Halet Bey

Fotoğraf: Hamidiye Kahramanı Rauf Bey Efendi

Fotoğraf: Ermenistan Fatihi Kazım Karabekir Paşa

Fotoğraf: Dersim Mebusu Feridun Bey

Fotoğraf: Erzurum Mebusu Rüştü Paşa

Fotoğraf: Trabzon Mebusu Muhtar Bey

Fotoğraf: Sivas Mebusu Halis Turgut Bey

Fotoğraf: Erzincan Sabit Bey

Numara 11 Sayfa 2

Açık Konuşalım

Zevk ve sefadan sonra...

Hükûmete mutantan bir zafer kazandıran mebuslar, fazla olarak Karasko barında da erkân-ı hükûmete bir de müdebdep ziyafet keşide eylediler.

Mizah sütunlarında çok zengin bir mevzu olabilen bu şampanya âlimi hadd-i zatında gayet tabii ve basit bir hadiseden ibaret addolunabilir. O kadar tenkidât ve şikâyetten sonra İsmet Paşa hükûmetinin öyle parlak bir zafer elde etmesi, mevki iktidara pek çok ehemmiyet veren bir kabine için bihakkın mucib-i sürur ve iftihar olacak bir vakıa idi. Bunu tesit maksadı ile yapılan ziyafeti çok görmek etrafa saçılan kakhaha dalgalarını

Muaheze eylemek kimsenin hatırından geçmez yalnız bu parlamento zaferini müteakip, bu zevk ve sefa âleminden sonra mebuslarımızı biraz iş başında görmek isteyeceğiniz. Bu işlerinde vekâletler koridorlarından ziyade – ki bu koridorlarda ne gibi işler görüldüğünü herkes öğrendi – millet meclisin millete ait umurunun mahall-i müdafaası olan kürsüsünde rüyet edilir nevinden olmasını temenni edeceğiz. Sonra “yanık yurd”un her köşesinde muhacir ve harik-zedeler ah ve vahları gökleri tutarken, bu ayş ve nûş âlemleri tekrar edecek olursa, bunların mümkün olduğu kadar, aktar-ı cihanda ilan olunmasına o derece ihtimam edilmesini de tavsiye edeceğiz. Çünkü! Halefin ekseriyeti ağlarken, halk vekillerinin zevk ve sefada devamı, o derece iftiharla bahis ve ilan olunacak mesailden olmasa gerektir, her şeyin vakit ve zamanı olduğu gibi eğlencenin devir ve mevsimi vardır. Bunun içindir ki zevk ve sefadan

Sonra, milletvekillerinde biraz faaliyet görmek istemek, çok görülmeyecek bir temenni olsa gerektir. Bu memlekette yapılacak daha pek çok işler vardır. Eğer hükûmetin her işi yaptığını ve bhusus her işi iyi yaptığını iddia eden bazı milletvekilleri yalnız bir iki ay, kapılarını milletin şikâyet ve müracaatlarına açık bulunduran bir gazetenin sermuharrir odasında geçirecek olsalar, yapılacak ve daha doğrusu henüz yapılmamış ne kadar çok iş bulunduğunu görerek hem hayret edecekler ve hem de öyle ümit etmek istiyoruz, bundan ibret alacaklardır. Zaman olur ki bizde,

biraz nikbin olmak, karilerimize, biz de biraz ümit veren hayal okşayan bendeler yazmak arzusuna düşer ve o maksatla kalemimizi elimize alırız. Fakat ne çare ki çok defa başladığımız makaleyi itmama vakit bulmadan, karşımızda ya çoluk çocuğu sokağa atılmış nevmi bir peder, ya şehit zevcinden üç çocuk ile dul kalmış matemzede bir validenin gözyaşları veyahut bütün mahalleleri dolaştıktan sonra çocuğunu kabul ettirecek bir mektep bulamamış ebeveynin feryat ve tazallümü fikir ve hayallerimize büsbütün ayrı bir mecra verdirir... işte şimdi de şu satırları da karalarken yine yazıhanemden içeriye bir timsal-i iştika ve tazallüm şeklinde siyahlar giymiş bir biçare kadın şehit kocasından kalan on sekiz lira ile dört çocuğuna nasıl bakacağını, nasıl okutacağını benden soruyor. Ve ben bütün bu hallerin yegâne mesul ve günahkârı imişim gibi ona ne cevap vereceğimi, bilemeyerek, kestiremeyerek, şaşırıyorum, titriyorum.

İşte bu halleri gördükten, bu tazallümat ve şikâyeti her gün, her saat dinledikten sonra, bir de milletvekillerinden biraz iş istemekliğimize hak kazanıyoruz zannediyorum.

Mehmet Sırrı

Fotoğraf: hakikati görenlerden Refet Paşa Hazretleri

Fotoğraf: yeni fırkanın teşekkülünü memnuniyetle telakki eden Gazi Paşa Hazretleri

Fotoğraf: Hakikati görenlerden Adnan Bey

İtizar

Dersim mebusu Feridun Fikri Bey'in zirindeki resmin altına, mebusların tahsisat-ı munzama meselesini asil ve mert bir lisan ile müdafaa eden mebuslarımızdan Gümüşhane mebusu Zeki Bey yazılacak. Bir de sehven Trabzon mebusu Muhtar Bey yazılmıştır. Bu büyücek kusurumun affını karilerimizin pek büyük lütufkârlıklarından istirham eyleriz.

Resimli Yurd

Bir Tavazzuh

Gazetemizi makineye vereceğimiz sırada *Anadolu* gazetesinin spor sütununda M. C. imzalı bir mektup nazarıdikkatimizi celbetti. Bize ait olan aksama bervech-i zir cevap veriyoruz.

Her sınıf karinin ihtiyaç ve arzusuyla alakadar olmayı şiar ve meslek edinen *Resimli Yurd*'un bidayet tesisinde sporcularımızın hususi bir mecmuaları bulunmasına binaen ihmal ettiğimiz spor hayatımızla da bu defa mümkün mertebe meşgul olmayı münasip gördük ve matbaamıza evvelce gönderilmiş olup derece imkân bulamadığımız Altay'a ait fotoğrafları ilk spor sahifemize dercettik.

Eğer diğer kulüplerimize dair fotoğraflara malik olsaydık onları da bittabi memnuniyetle neşrederdik.

Makalemize gelince egzersiz mahiyetinden öteye geçemeyen son haftalara ait spor hadisatını tafsilatıyla dercetmeye gazetemizin hacmi maalesef müsait değildir. Biz, makalemizde spor hayatımızı kuş bakışı bir tetkik ile iktifa ettik. Eğer bir senede yaptıkları seyahatler münasebetiyle Altaylılardan fazla bahsetmişsek, Altaylıların bu takdirata müstahak olduğuna kani bulunduğumuzdandır. Hatır için hiçbir kulübü olduğundan fazla göstermeyiz. Bir sene zarfında binlerce kilometrelik seyahatler yapan Altaylılara tahsis ettiğimiz sütun çok görülmemelidir. Spor kulüplerimiz, gazetemizin her muvaffakiyetlerine bitaraf bir mâkes olacağından emin bulunabilirler.

Resimli Yurd hayat-ı ictimaiyyemizde büyük bir rol oynamaya başlayan sporcularımızı memnun etmek için pek büyük fedakârlıklar ihtiyarını göze almıştır. Bu meyanda bütün spor kulüplerindeki harekâtı tespit edebilmek üzere Avrupa'dan çok kuvvetli bir fotoğraf makinesi celbine teşebbüs etmiştir. Bu suretle M. H. beyin makam-ı tarizde sporculuğu ihmal ve bi-taraflığını ihlal eylediğimize dair olan neşriyatının pek münsifane olmadığını ve göstereceğimiz fedakârlıkla en evvel M. C. beyden celb-i takdirat etmeye muvaffak olacağımızı arz ederiz.

Resimli Yurd sporculuğa mütedair tavzihat ve tenkidatı da kemal-i iftiharla sütunlarına derece amade olduğunu söylemeye lüzum görmüştür.

Numara 11 Sayfa 3

Aziziye Karakolundaki Cinayet

Her yerde, her vakit cinayet irtikâp olunur; sarhoşluk, hiddet, kin ve intikam gibi saikalarla akıllara sığmayacak derecede müthiş ve kanlı katiller, cerhler olur; fakat bundan bir müddet evvel, İzmir’de Mortakiye civarında kâin Aziziye karakolunda mevki muavininin ölümüyle neticelenen cinayet gibi hiç yoktan cinayetlere az tesadüf olunur...

Mortakiye’de sakin Dramalı Ahmetoğlu Hasan isminde bir muhacir henüz yirmi altı yaşında bulunan bir genç bir gün Aziziye Karakolu muavini Sabri beye müracaat ederek askerî vesikasında yanlış yazılmış olan pederinin isminin tashihini ister... Muavin, bu gibi askeri muamelatın ancak ahz-ı asker kalemcerince yapılabileceğini söyleyerek Hasan’ın ahz-ı asker şubesine müracaat etmesi lazım geldiğini bildirir...

Kim bilir hangi bir maksat ve niyetle bu tashih keyfiyetini pek mühim gören muhacir genç, bir gün içinde birkaç defa muavine müracaat eder ve bu işin yapılmasını evvela rica eder, vazifesini bilen muavinden aynı cevabı alınca ricasını, muavini tama edecek bazı tekliflerle tekrar eder, fakat muavinden daima aynı cevabı alınca son müracaatında:

Ben sana gösteririm o halde!.. Diyerek bir de tehdit savurur; muavin bu tehdidi şüphesiz bir blöf addeder belki bu tehdide hiç ehemmiyet atf etmez.

Hasan’a gelince: tehditten sonra, civar bir kahveye gizlenerek karakolu gözetlemeye başlar ve tam karakol efradının devriye için çıktıkları bir sırada, muavinin yalnızlığından ve zihnen fazla meşguliyetinden istifade ederek müthiş bir kama darbesiyle Sabri Bey’in yanağından ta boynuna kadar ve takriben on santim büyüklüğünde bir yara açar ve zavallı vazifeşinas memur dört dakika içinde teslim-i ruh eder.

Bu hissiz canı, bu müthiş cinayeti, tamamıyla sebepsiz ve sırf hunharlık hasebiyle, koca bir memurun, kıymetli bir aile babasının hayatını hiçe sayarak ika etmiştir. Şüphe yoktur ki, adalet pençesi, bu gibi hissizlere bir ders-i ibret vermekte tereddüt etmeyecektir; fakat bizde, vazifeşinas memurun efradı pek kesir Olan ailesine hükümet tarafından mükâfat-ı lazımenin verilmesini istirhamı bir vazife bildiğimizi

tekrar etmekten kendimizi alamayız...

Fotoğraf: *Aziziye Karakolunda Katil olunan Muavin Sabri Bey ve Aldığı Yara*

Fotoğraf: *Sabri Beyi Katleden Dramalı Hasan*

Dünyada Neler Oluyor?

Mesken buhranına karşı...

Harb-i umuminin bütün cihan başına çıkardığı belalardan birisi de mesken buhranıdır. Bir buçuk milyona yakın insanın dünyadan kalkmasına rağmen bu mesken buhranına şaşmamak kabil değildir; şüphe yoktur ki bu buhranın başlıca, ameli erbab-ı ihtikâr ve onların hususi tertibatıdır. Fransa'da kâin Lille şehrinde hane vesaire inşasıyla meşgul olan mösyö Lova namında bir zat buhrana karşı gelmek üzere ve icabında Bir otomobile rapt edilerek istenilen yere nakil edilir birtakım hanecikler yapmıştır. Resimde görüleceği vecihle bu hanenin dahli çok kullanışlıdır.

Resimli Yurd

Anket ve Müsabakası

Birçok gençlerimiz tehhül etmekten ürküyorlar. Bunun sebebi nedir? On beş, nihayet yirmi satırı geçmemek üzere en iyi cevap verene 500 kuruş mükâfat-ı nakdiye takdim kılınacaktır.

Harun Aliçe Bey'in Vefatı

İstanbul'da Şişli'de sıhhat yurdunda taht-ı tedavide bulunan kıymettar gençlerimizden muhami Çeşmeli Harun Aliçe Bey maatteessüf müptela olduğu tifo hastalığından kurtulamayarak irtihal-i dar-ı beka eylemiştir.

Harun Aliçe Bey tahsilini İsviçre'de ikmal eylemişti. Millî Mücadele esnasında Avrupa matbuatında muhtelif cemiyet ve mutemlerde Türklük davasını bütün mevcudiyetiyle müdafaa eylemişti. Vefatı hakikaten memleketimiz için telafisi güç bir ziya-ı elimdir. Cenabıhak müstağrak-ı rahmet eylesin.

Numara 11 Sayfa 4

Çocuklarda “Deha” Var mıdır?

Tabiat, esas itibariyle saburdur hiçbir vakit acele etmez, her şeyi vakt-i merhununa bırakır: tabiat, bu faal ve velut ana, tohumdan çiçek, çiçekten meyveyi doğurur!

Aynı kanun hayat sahipleri için de caridir: bir insan da doğar, büyür ve kemale gelir ve nihayet... ölür! Acaba, ruh ve uzviyatın bu hususta bir şaz teşkil ettiğine kani olmak lazım mıdır?.. Mevzumuza daha yakından temas için sarih söyleyelim: acaba deha kendisini göstermek için tekâmül kanunundan azade olarak mı kendisini gösterir? Deha da kendini göstermek için senelere, bazı devrelere muhtaç değil midir?

Bu bapta birçok meşhur adamların çocukluklarına ait hikâye ve rivayetler vardır; her şeyin esatir ile karıştığı devirlerde buna dair birçok rivayetler söylenmiş ve yazılmıştır: Herkül’ün rakip ve hasut bir mabudun kendisine musallat ettiği iki yılını henüz beşikte iken boğduğunu söylerler! Tarih-i fenni bu gibi hikâyelere vesika gösterebiliyor mu? Hakikaten dâhi çocuklar var mıdır? Eğer harikulade çocuklar yetişmiş ise, bunların akıbeti ne olmuştur!.. Bunu şöyle bir gözden geçirmek faydadan hali değildir.

Bazı çocuklar tam manasıyla dilbaz olurlar; bunlar küçük yaşta bile herkesin hayretini celbedecek derecede sözler söylerler. Plokark hikâye eder ki: meşhur hatip Çiçeron mektebe verildiği andan itibaren hemsinni arkadaşları arasında bir hatip kesilmiştir! Çocuklar, sokakta giderlerken bile kendisini bir Roma konsolu gibi önlende yürütürlerdi. İşte bu çocuk, böyle küçük yaştan itibaren birtakım halka söyleye söyleye bir gün kendisini Roma’nın en büyük hitabet kürsüsünde bulmuştur! “Fenelon” on beş, “Bosoa” on iki yaşında hitabet ve vaaz ile meşgul olmuşlardır.

Fakat meşhur İnkılab-ı Kebir hatibi “Mirabo” nun bu husustaki mazhariyeti daha harikuladedir. Bu hatip 3 yaşından itibaren nutuk iradına başlamıştır. Validesi böyle bir cehennem mahlûkunu! doğurmaktan ise ölmeyi daha iyi bulurdu! On yaşında hitabette bulunan ve 20 yaşında 22 dilden anlayan ve konuşan “Bik de mirandol” dan bahsetmek icap eder mi? Bu genç yirmi üç yaşında iken Roma’da 900 davaya cevap vermiş ve daha sorulacak herhangi bir mesele istemiştir. Fakat bu “her şeye vakia âlim”in bugün hiçbir ilmi, şöhreti yoktur.

Şiir ve edebiyatta muvaffak olan çocuklar da var: birtakım çocuklar şair olarak doğmuşlar! Romalı “Ovid” en küçük yaşından itibaren birtakım fikirleri vezne sokmakla meşgul olduğunu söyler. Babası, onu bu iptiladan vazgeçirmek için kırbaçla döverken çocuk ağlayarak bir daha böyle hareket etmeyeceğini temin eder; fakat derde bakınız ki bu nedamet ve rücu da mevzun düşmüştür! Meşhur “Tas” ve “Dante” on yaşından itibaren muharrirliğe başlamıştır.

Victor Hugo kendisini anladığı andan itibaren şiir ve vezin ile uğraştığı hayatını hikâye ettiği kitapta yazmıştır.

Çocuklar arasında resme merak hemen umumidir; her aile eline geçirdiği bir kalem, bir tebeşir veya kömür parçasıyla her tarafı karalayan çocuklardan şikâyet ederler.

İtalyan ressamlarından “Simano”, “Ciyoto?”nun çocuklukları hep böyle geçmiştir

“Michel Anj” 16 yaşında sanatkârlığını göstermiştir. En eski heykeltıraşlar bile bin hesap ve ölçü üzerine işe başladıkları halde, o ilk eserini hiçbir ölçü ve düşünceye meydan vermeden başlamış ve yapmıştır! Ve bu muvaffakiyet bütün “Floransa”yı yerinden oynatmış ve bu mazhariyet eski bir sanatkârın hasedini tahrik etmiş ve Michel Anj’ın burnunu bir yumruk darbesiyle ezmeye sevk etmişti! Ve Michel Anj ölünceye kadar bu ilk muvaffakiyetin izini burnu üzerinde taşımıştır!

“Michel Anj” 76 yaşında iken çocukluk eserlerinden birini gördüğü vakit: “çocukluğumda daha muktedir idim!” demiştir.

Mamafih çocuklarda icat ve ibda kudretinden ziyade taklit hevesi galiptir. Bunun içindir ki gerek şair ve gerek hitabet, resim ve heykeltıraşta çocuk bir mübdi değil, fakat ...

Mabadı yedinci sahifededir.

Fotoğraf: Dante 'nin çocukluğu: şair Dante, henüz dokuz yaşında iken ileride layemut eseri olan dileyen komedi de taliye edeceği Bea Teris için neşideler tanzim ediyordu.

Fotoğraf: Sağdaki resim ressam Devero Cenevre'nin soldaki de şakirdi Leonardo Da Vinci'nin on altı yaşında yaptığı ve sanat noktasından üstatlığının gene

kat kat faik olan resmidir.

Fotoğraf: *Mozart: beş yaşında olduğu halde keman çalan pederiyle, teganni eden hemşiresine piyanoda refakat ediyor.*

Fotoğraf: *Mozart, 1762 de Paris 'e geldiği vakit kompozisyonları ile meşhur ve henüz yedi yaşında bir çocuktuktu. İşte bu resim Prens de Conti'nin salonunda yedi yaşında Mozart 'in alkışlar piyano çalmasını göstermektedir. O halde çocuklarda deha vardır demek icap ediyor değil mi?*

Fotoğraf: *Lulli'nin, meşhur musiki şanın çocukluğunda keman akort etmesini gösteren heykeltıraş Oder'in heykeli*

Numara 11 Sayfa 5

Güzel İzmir'imizde Spor

Dâhilde spor- Ödemiş ve Denizli sporcuları- Lig maçlarına hazırlık- Yeni sene şampiyonluğuna hangi kulüpler namzet?- Karşıyakalılar çalışıyor- Altınordu kutlanıyor- Altay yine eski Altay mı?- Yine mantık meselesi- Cuma günkü maçlar- Altaylılar Bornova Ziraat mektebinde

Dâhilde spor

İzmir'de günden güne terakki eden spor cereyanının bir seneden beri Anadolu içerilerine doğru, şümüllü bir inkişafa mazhar olduğunu memnuniyetle müşahede etmekteyiz.

Urla, Sivrihisar, Kemal Paşa gibi nispeten yakın mahallerden maada Manisa, Denizli, Aydın, Ödemiş, Soma; Dinar gibi şehir ve kasabalarımızda ciddi faaliyetlerde bulunduğu vakıflar Bilhassa Ödemişlilerle Denizlilerin; memleketlerinde sporun terakki ve taammümü hususunda gösterdikleri hareketleri cidden şayan-ı takdirdir.

Ödemiş ocaklıları derin bir aşk ile spora sarılmışlardır. Denizliler ise Hamit Bey gibi kıymetli bir arkadaşın tecrübe ve maharetinden istifadeye başlamıştır. Bu nüshamızda Ödemiş ve Denizli sporcularından bir kısmının resimleri münderiştir. *Resimli Yurd*, yurdumuzun diğer aksamına ait sporcuların resimlerini de neşretmeye

amadedir. Bu hususta bize muavenet etmelerini hem dâhildeki hem de İzmir'deki kulüplerden rica ederiz.

Lig maçlarına hazırlık

Ankara birincilik müsabakalarından biri sakin ve hatta âtıl bir hal iktisap eden spor muhitimizde son zamanlarda yeni bir faaliyet rüzgârının esmeye başladığı hiss olunuyor. Bilhassa lig maçlarına mübaşeret edileceğine dair çıkan havadis, spor kulüplerimizi yeni baştan harekete getirdi. Taraf taraf egzersizler, müsabakalar tevali edip duruyor... hal-i hazırda 1341 şampiyonluğuna namzet üç kutlu kulübümüz var: Altay, Altınordu, Karşıyaka... ilk tesisi sırasında ani ve seri bir muvaffakiyet silsilesi elde eden Tayyare kulübümüzü turnuva maçlarındaki mağlubiyetten sonra sahada göremez olduk... acaba buna sebep derin bir sükût hayali mi? Yoksa, askerlik dolayısıyla bazı kıymetli oyuncularının hasebül-vazife başka yerlere gitmiş bulunmaları mı?..

Yeni sene kupasını acaba hangi kulüp kazanacak?

Ne olursa olsun; biz güzide tayyarecilerimizi herhalde bu namzetler meyânında görmek isteriz. Bahusus son günlerde maharetlerinden istifade edilecek birkaç futbolist arkadaşları daha gelmiş. Binaenaleyh bu kıymetli kulübümüzden evvelki faaliyeti beklemek hakkımız değil mi?

Fenerbahçeli Fuat Bey gibi bir spor üstadının mazhar-ı muaveneti olmakla bahtiyar bulunan Karşıyakalılar, neticeden emin bir şekilde çalışıyorlar.

Milli takımla olimpiyata giden Harbiyeli Kemal Bey'in yakında İzmir'e gelerek Altın Ordulara iltihak edeceğini haber aldık. Bu haber tahakkuk ederse - öteden beri ümit-var bulunduğumuz- Altınordu takımından da bir şeyler beklenebilir.

Hizmet-i vataniyesi ifa etmek üzere danyal beyler İstanbul'da, Harbiye Mektebi'nde kalması bilahare Hamid beyin bera-yı vazife İzmir'den biraz uzaklaşmış bulunmasıyla zahiren Altay'ın zayıfladığına zâhip olmak mümkünse de böyle birçok tehlikeli anlar geçiren bu kulübün hiç umulmadık oyuncularla sağlam bir takım vücuda getirebileceği emsaliyle sabittir. Hamid beyin kulübüyle alakasının baki kaldığı,

icabında derhâl imdada yetişebileceği nazar-ı dikkate alınırsa, Altay diğer kulüpler için korkunç bir rakip

Olmak vaziyetini alan muhafaza etmektedir. Şu hâle nazaran; lig maçları başlarsa oldukça heyecanlı demler yaşayacağız. Fakat bütün bu sayılara, bütün bu hazırlıklara rağmen ortada müsabaka programlarını tertip edecek, sahanın intizamını temin eyleyecek, vukuu melhuz ihtilafat hal ü fasla salahiyettar bir heyet görmek gayrikabil.

Acaba yine -Ankara spor kongresi erkân-ı muhimmesinden palabıyık Nazmi Acar beyin istilahat-ı meşhuresinden olan- Kara kuşu!.. Hükümlere mi bütün vermek lazım gelecek? Evet, lig maçları yapılmalı hatta vakit geçiyor bile... Fakat her şeyden evvel yapılacak bir şey var: -O da geçen hafta dediğimiz gibi- mıntıka meselesinin halli?... Aksi takdirde lig maçlarının yarıda kalacağı şimdiden temin edebiliriz...

Cuma günkü müsabakalar

Cuma günü Ponta stadyumunda yalnız Hilal-Sakarya birinci takımları müsabakası icra edilmiştir. Bu iki çalışkan kulübün oyunlarında bariz bir terakki eseri müşahede olunmaktadır.

Bilhassa talebe çayırında muntazaman egzersizleriyle meşgul olmakta bulunan Sakaryalılar günden güne ilerlemektedirler. Son müsabakalarında hilal gibi oldukça kuvvetli bir takımla berabere kalmaları şayan-ı memnuniyettir. Son haftalar zarfında; İzmir'imizin pek şirin bir safiyesi olan Bornova'nın da mühim müsabakalara sahne olduğunu haber alıyoruz. Burada iyi saha vücuda getiren azimkâr Bornova gençler mahfili ile Altın Ay kulübü arasında bu hafta yapılan bir maçta bize karşı beş sayı ile Bornovalılar galip gelmiştir. Yalnız, bu müsabakanın arzu ettiğimiz samimiyet ve sükûnetle neticelenemediğini teessürle istihbar ettik. Aynı günde, Bornova Ziraat mektebi sahasında, Türk Ocağı'nın kır eğlencesine iştirak eden Altaylılardan mürekkep iki takım ile Ziraat mektebi talebelerinden iki takım arasında pek samimi egzersiz müsabakaları icra olunmuş ve müteakabil "Yaşa, Yaşa" nidaları arasında, Altaylılar geç vakit İzmir'e dönmüşlerdir.

Fotoğraf: Denizli sporcularından bir grup

Fotoğraf: İzmir Şampiyonu Altay İdman Yurdu'na Ankara'da Heyet-i vekile

huzurunda idman Cemiyetleri ittifakı tarafından hediye edilen birincilik kupası

Fotoğraf: Ödemiş Türk Ocağı birinci futbol takımı

Numara 11 Sayfa 6

Genç Kızlar Celladı!

“Asri bir Landonun Sergüzeşti”

Muharriri: Mehmet Sırrı

Tabanca yerine gözlük!

On seneden beri Amerika’da yaşayan sınıf arkadaşım Rahmi’yi karşımda görünce hayret ettim:

-Sen, dedim İzmir’de! Bu nasıl iş? Sen ki Amerika’da iş tuttuktan, Amerika’da zengin olduktan, Amerika’da evlendikten sonra Amerika’da yaşamayanların hayatı gündüzsüz uzun daimî bir geceden ibarettir diye, mektuplarıyla kafamızı kazana çevirdiğin hâlde, nasıl oldu da bugün böyle bir de omuzların düşük yazıhanemde bulunuyorsun?

Mektep arkadaşım acı bir tebessüm ile cevap verdi:

-Omuzlarımı böyle düşük gösteren, Amerika’da ki on senelik hayatımdan ziyade bu İstanbul’a avdet ettikten sonra Şişli’de geçirdiğim üç aylık hayat olmuştur.

-İstanbul’da üç ay kalasın da bize bir haber göndermeyesin, doğrusu bu olur şey değil...

-Üç ayda gözlerim o kadar her yerde görülmeyen, Türkiye’de beklenmeyen hâller gördü ki sana mektup yazmaya değil, beni Isparta’ya davet eden ebeveynimin telgraflarına bile cevap veremedim.

-Garip şey! Bana, biraz mübalağa ediyorsun gibi geliyor.

-Hakikaten öyle... Garibeler, harikuladeliçler memlekette yaşayan bir adamı böyle alıklaştıran, şaşırtan mesele, ne olabilir, diye belki sen de merak edersin... Sinema muharrirlerine bile tahayyül edemeyeceği bir romana karıştık.

-Şimdi, İstanbul’da geçen romanları bir tarafa bırak da bize Amerika’da, o

garaip ve acayip diyarından olup biten fevkalade hadisattan bahset, belki resimli gazetemiz için merak ve dikkati celbedecek bir mevzu elde etmiş oluruz.

Rahmi Bey, bu son teklifimiz üzerine gözlerini kuvvetle gözlerimize diktikten sonra haykırdı:

-İşte, gördün mü, bir resimli gazeteye yazılacak romanı.

-Hanım şu romanları, edebiyatı bir tarafa bırak, bize gördüğün harikulade şeylerden bir şey naklet.

Mekteb-i refikim bu defa ayağa kalkarak tekrar bağırdı:

-Bana mahalle, sokak, aile, kadın, erkek isimlerini zikretmeyeceğini ya da daha doğrusu bu isimleri kâmilten tebdil edeceğini vaat ediyor musun?

-Peki, bundan ne çıkacak?

-Sen, evvela, dediğimi yapacağına söz ver.

-Veriyorum.

Öyle ise İstanbul'da cereyan eden ve dünyanın hiçbir tarafında vuku bulmayan, vuku bulmayacak olan ve bizi çok yakından alakadar eden sergüzeşti sana anlatayım sen istersen, bu söylediklerimi not halinde zapt et sonra, bu notları da süsleyerek bir roman haline koy.

-Hakikaten bu, o kadar mühim, meraklı bir şey mi?

-Ayol, bu da sual mi? düşün ki güzelliğinden başka bir meziyeti olmayan bir genç ... da ... mahallesinde beş genç kızı iğfal ettikten sonra bu defada ... da en kibar, en zengin bir aileye damat oluyor. Altı ay zarfında bu ailenin iki kızını katil ve kızların mücevherlerini sirkat eyledikten sonra 14 yaşındaki en küçük baldızı ile de firara muvaffak oluyor.

-Bu, hakikaten müthiş bir şey! Peki, bu asri landonun hayatına sizler ne münasebetle karışmış oldunuz?

-Benim Amerika'dan bu defa birlikte getirdiğim erkek tabiatlı, spor meraklısı bir baldızım vardır. Bu kız, mütemadiyen şarklı kadınların aşk ve heves ile süs ve tuvalet ile meşgul olmayanlarını tenkit eder, onlarla alay edip duruyordu. Bir gün bizim mis cenapları senin asri lando dediğin bu gence sinemada tesadüf etmiş ve

kadınların erkeklere meftun olmasını, şayan-ı tayip ve zaaf, bir küçüklük, bir tenezzül addeden bu kibirli kız o dakikada Türk gence vurulmuş. Hem meftun ve hem de çılgıncasına âşık olmuş...

Mabadı var.

Karikatür: Şâdan Bey'in kurbanlarından Nihal Hanım

Karikatür: Asri lando: Şâdan Bey kalbini zapt ettiği karısının paralarını da elde etmek için belagat sarf ederken...

Karikatür: Şâdan Bey'in ikinci kurbanı Şükûfe Hanım

Ku-Klux-Klan

Nâkili: Faik Şemsettin

İdam hükmü...

Her tarafı yakan ve icabında herkesi öldüren ve teşkilatı çok kuvvetli olan “Ku-Klux-Klan” cemiyet-i hafiyesi... İşte aşağıdaki sergüzeşt bize bu hususta oldukça fikir verebilecektir.

Harpten az sonra, Paris'te Tomas Turimer isminde bir zat ve ailesini tanıdım. Bu tanışma, sonradan benim Kanada'da idama mahkûmiyetime sebep olmuştur. Vâkıâ bu felakete taviz olarak büyük bir saadete mazhar oldum. Bu kabil-i inkâr değildir... Dostum Tomas Kanada'da [] otuz kadar mil uzakta kâin Manitoba kazasında kürkçülük ediyordu. Civarın en uzak yerlerinden bile kendisine birçok kıymetli deriler gelir, o da bunları bütün cihanın süs ve kürk meraklılarına satıyordu.

Tomas, tam manasıyla bir Kanada tipi, yani veçhen İngiliz, fakat kalben Fransız idi! Ailesi üç kişiden mürekkepti. Şimdi ölmüş olan madam Tomas, hoş, sevimli ve kumral bir kadındı. Oğlu Fred, yirmi yaşında Anglosakson evladının bütün şeraitini cami ve her nevi sporda bilhassa mütehasıs bir genç idi. Fakat diyebilirim ki bu genç, spordan başka da hiçbir şey bilmiyor. Nihayet hepsinden fazla nazarıdikkati celbeden genç ve güzel kızları Liliyan vardı. Aile-i harimde sadece Leyl denilen bu genç, hakikaten hoş ve sevimli idi. Doğrusu ben kendisini ilk gördüğüm anda kendimi ve hissiyatımı zapta muvafık olamadım! İşte anlatacağım sergüzeşt, eğer bu kız hakkında “güzel, akıllı ve kahraman” vasıflarını kullanmazsam, manasız kalır!

İnkâra lüzum yok, ben “Leyl”i kalbimin bütün kuvvetiyle sevmiştim. Pek az bir müddet içinde Amerika’nın bu sevimli kızı benim için her şey, candan bile aziz oldu. Ve ben, bu ailenin hakkımda gösterdiği hürmetten istifade ederek üç ay Paris’te onlara refakat ettim. Birçok tecrübelerle “Leyl”in de bana karşı hissiz olmadığını anladım. Fakat aşkımı ilana muvafık bir fırsat bulamadım. Doğrusu, teklifimin genç kız tarafından kahkahalar ile karşılanmasından da korkuyordum. Ve dünyada en korktuğum şey de bir genç kızın istihzalı kahkahalarına hedef olmaktır.

Fakat Turimer, memleketlerine gidecekleri sırada, beni Amerika’da birkaç ay misafirliğe davet ettiği zaman, ret cesaretini kendimde bulamadım. Leyl gözlerini yüzüme dikmiş bana bakıyor -şüphesiz kuruntu olacak- ben bu gözlerde bir mana-yı davet ve istirham...

Mabadı var.

Numara 11 Sayfa 7

Çocuklarda Deha Var mıdır?

Dördüncü sayfadan mabat

-Belki de muktedir- bir makaledir. Bu sebeple, çocuklarda ibdâkâr bir dehadan ziyade taklitte bir harikuladelik kabul etmelidir.

Biraz da fen hususunda tetkikatta bulunalım hendese mütehasısı bir çocuk... Gayrimümkün değil mi?.. Riyaziyat hiç şüphe yoktur ki müspet bir ilim ve aynı zamanda şarlatanlığa hiç tahammülü olmayan çetin bir ilimdir! Fakat bu hususta şayan-ı dikkat çocuklar vardır:

“Sofi Jermon” isminde on yaşında bir çocuk tesadüf eseri olarak ... “Tarih-i Riyaziyat” nam eserini okur. Fünuna bir muhabbet hisseder: Elde ettiği kitapları ailesi elinden alır, ... ailesinin mümanaatı hasebiyle geceleri kalkarak ... nihayet bu meraka mâni olmak için odasına mum koymazlar. Fakat onu merakından geçirmeye muvaffak olamazlar. Bu çocuk 18 yaşında profesör ... yazdığı mütalaat ile bu büyük riyaziyi hayrete düşürmüştür.

Fakat “Sofi” hiç olmazsa kitapların yardımı ile bu dereceye gelmiştir. Hâlbuki “Blaise Paskal” 12 yaşında ve kendi kendine hendeseyi icat etmiştir. Ne tuhaftır ki

Paskal'ın da bu hevesi ailesinin muhalefetine uğramıştır.

Bundan sonra musiki gelir: Bir diğer ... oğlu olan “Jan Batist Lully” sokakta kaydırak oynar bir çocuk iken “Dük Döniz” tarafından aşçıya yamak olarak Fransa'ya getirilmiştir. Bu çocuk eline geçirdiği bir kemanla ve 12 yaşında, herkesin takdirini celbetmiştir. Ve meşhur musikişinas “Lully” işte bu çocuktur.

Onlar arasında hepsini gölgede bırakan “Mozart”tır: 3 yaşında hemşiresinden piyano öğrenmeye başlamış ve beş yaşında hemşire ve pederine piyano ile iştirak etmiştir!

“Jak İnodi” gibi 19. asrın sonlarında yetişen 20 rakamdan mürekkep hesapları büyük bir sühuletle sayan, darp, tarh ve taksim eden ve hatta bu hesab-ı ... kalemler yapanlardan daha çabuk ve doğru yapan birtakım çocuklar vardır ki bunlar basit bir hesap makinesinden başka bir şey değillerdir. Bunlar hiçbir terakkiye mazhar olamamaya mahkûmdurlar.

Dehalarını küçükten gösteren hakiki dâhilerin ömürleri hiç de uzun olmamıştır: Ressam “Raffaello”, “...” ve musikişinası “Mozart” kırk yaşına bile varamamışlardır!

Böyle harikulade çocuklardan dehalarını şaheserini beklemek de doğru değildir: Mesela Paskal hendeseyi 12 yaşında icat etmiş idi. Fakat “tefekkürâtı” da ancak 34 yaşında yapabilmıştır.

F. Ş.

Memleketimizde yaşayan faal uzuvlardan:

***Fotoğraf:** Sanayiinefisenin bir şubesi olan matbaacılıkta ihtisas fevkaladesi olduğu gibi elsine-i muhtelifle ile de müretteplik gibi ince ve nazik kısmında İstanbul ve İzmir'de iştirak etmiş ve elyevm “Nafiz Mustafa” matbaasını bugünkü hal-i mükemmeliyet ve vaza amil mutlak olan müteşebbis sanatkârlarımızdan Hüsnü Bey*

Fotoğraf: Şifa Eczanesi Müdürü Ferit Arslan Bey

Fotoğraf: İzmir’de ilk çinkograf atölyesini “Nafiz Mustafa” matbaasında vücuda getirerek resimli gazete ve mecmuaların intişarını büyük muvaffakiyetle temin eden gayur sanatkârlarımızdan Hasip Rasim Bey

Çocuk, dâhilî ve intanı hastalıklara mütehasısı muallim Doktor İsmail Mekki

Tıp fakültesi muallim muavini ve mekteb-i harbiye kimya muallim-i sabıkı

Her gün sabahları saat ondan akşam dörde kadar baş durakta fakirler eczanesinde, akşamları saat altıda Karşıyaka Selamet Eczanesi’nde bulunur.

Anketimize cevaplar

Açtığımız içtimai ankete gelen cevaplar arasında en güzellerinden evvela şu cevabı birinci olarak neşrediyoruz. Sair gelenleri de peyderpey neşrettikten sonra kânunuevvelin birinci haftasında birinci çıkanı ilan edeceğiz:

Efendim,

Ankete layıkıyla cevap verebilmek için küçük bir mukaddime, daha doğrusu küçük bir serencamı lütfen dinleyiniz:

Ufukta turuncu nazarlarıyla etrafı süzen güneşin taze, nûşin buse-i envarıyla münkeşif saf ve nezih bir menekşe, sevimli, ziyadar bir günde, insani hassas ve rakik hayallerde tenvim eden tefekkürâta dalmıştı. Gözlerini meçhul sahalara infaz ederek onların âmak füsunkârında peri rüyaları görüyordu. Ansızın, birdenbire tahfif ve nezih bir el, pür-heves ve iştiyak onu dalından ayırdı, ufak ve nazik burnuna yaklaştırarak ateşin bir arzu ile ondan akan kevser bu-yı latifi içti. Sonra sihrin açık nefesleriyle ihtizaz eden ince, erguvani tül elbisesinin üzerine bir toplu iğne ile ilişti. Ruh-ı mümtaz neseviyetine onunla bir yenilik, bir tazelik verdi. Kendi rayiha-yı şirinine o saf ve temiz çiçeğin meğşiye kokusuyla başka bir incizap başka bir letafet ilave etti. Daha sonra, dalından ayrıldığından meyus ve girye-nâk menekşeyi, sarardığından, solduğundan, teverrüm ettiğinden öfkelenerek, kızarak bir kuş çevikliğiyle, bir mini mini el çabukluğuyla pür-tehevvür ve gazup göğsünden çıkarıp zavallı çiçekçiği yere

attı, ufak iskarpinin sivri ucuyla onu ezdi, öldürdü. Zannederim şu satırlar anketinize bir cevap teşkil edebilir.

Aşk, muhabbet, vefa, sadakat...

Ne kadar bi-mana ne kadar soluk ve silik kelimelersiniz. Sizi tanımak istemeyen kalbime zorla tanıttırmak bilseniz ne kadar güç hıyanet! Ruhuma yegâne aşına sensin... Çünkü ben hayatta, her zaman sana rast geliyordum... Benim biçare kalbimi yalnız sen anlıyor ve dolduruyorsun.

Eşref

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada.

Yıkık Minare civarında Sakarya sokağında 7 numara.

Türk Yurdu

Türk Yurdu'nun teşrinisani nüshası intişar etmiştir. Ağa oğlu Ahmet, Doktor Rıza Anum, Ahmet Tevhit, Necip Asım Beylerin makalelerinden maada Vahabiler hakkında bir tetkikname ve Strindberg'in bir hikâyesini havidir.

Nüshası 15 kuruştur. İdarehanesi Ankara'da Taş Han, İzmir'de Yavuz Kütüphanesi

Müdür-i Mesul Ahmet Cemalettin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

Numara 11 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Yunus Nadi Bey lisanından

Ben hangi cumhuriyeti sordum

“Cumhuriyet” benim canım, yalnız ona taparım. Yüz bin lira kısmında bir matbaa yaparım, bu sayede daha neler pek çok şeyler topladım zafer günü Barfresko da sarhoş olup hopladım altı aydır bana çatan pek çok mebus efendi bugün benim ile barda yuvarlıyor şampanya parlamento zaferini bütün fırka beyindi.

Kesilecek bundan sonra eğilmeyen her kafa çıkardığım “Cumhuriyet” yaşasın da cihanlar isterse yıkılsınlar, girsinler insanlar meteliğim yok içinde harap olsa kâinat dem çekmektir bence hayat, demsiz geçmez bu hayat!

Seyirci

Diğer bir mebus tarafından

Kıta

Bana dilsiz demektedir insanlar sükût altun! olduğundan susarım hele mebus maaşını kırpacak biri çıkırsa ne küfürler kusarım.

Seyirci

Yontulmamış sözler

Son hafta zarfında karilerimiz Yunus Nadi Bey’in muhalif mebuslar aleyhinde vuku bulan beyanatını okumuş olduğundan bu hafta *Resimli Yurd*’da ayrıca yontulmamış sözler yazmaya lüzum görmedik.

Karikatür: İşi az parası çok memuriyet

Valide: Oğlumuz işi az parası çok bir iş bulalım.

Peder: Öyleyse onu mebus tayin ... ettirmeye çalışmalıyız.

Fresko Barında

Hükûmet, itimat reyini kazandıktan sonra hükûmeti arkalayan mebusların hükûmet erkânına Fresko barında mükemmel ve şampanyalı bir ziyafet-keşide ettiklerini bütün gazeteler yazdılar.

Ziyafetin neden hükûmet erkânı tarafından mebuslara çekilmeyip de mebuslar tarafından hükûmet erkânına keşide edildiği birçok kişilere merak oldu. Geçen gün biri bir arkadaşına bu meseleyi soruyordu:

-Neden, diyordu, hükûmeti, viran yurdumuzu bir cennete çevirmiş gibi alkışlayan, onları bravo kasırgalarına boğan mebuslara ziyafeti hükûmet vermiyor da o kadar fedakârlıklar göze alarak daire-i intihabiyelerde yaptıkları vaatleri unutarak ve bundan sonra birçok vaat ve nutuklarının manalı tebessümlerle karşılanacaklarını bile düşünmek istemeyerek hükûmete mezâhir olan mebuslar yine hükûmet erkânına birçok masraflar ihtiyar ederek ziyafet çekiyorlar? Bu, merak edilecek bir şey, halli lazım bir muamma değil mi?

Bu suale muhatap olan arkadaş tecrübeli bir zat olduğu için şu cevabı verdi:

-Kabinenin itimat reyi kazanmasında mebusların yardımı oldu. Lâkin memleketin meselesi, derdi bundan ibaret değildir. Mebuslarca hallolacak daha çok mühim, daha çok hayati bir mesele mevcuttur.

İlk suali irat eden tekrar istizahta bulundu:

-Ne gibi hayati mesele vardır?

-Mebusların tahsisatına zam keyfiyeti! Malum a.

“Seda-yı sim ü zer meydan alınca/sükûnet-yab olur sair sedalar” kabilinden olarak mecliste de mebusların tahsisat meselesi mevzubahis oldu mu, her mesele kapatılır, herkes susturulur. Hatta mebusların mütemadiyen tahsisatlarına zam yapılmanın gülünç olacağını iddia eden bazı hamiyetli ve muhterem mebusların da sözlerini ayak patırtıları ile kabil-i istimâ bir hâle korlar.

-Demek hayati mesele bu?

-Evet azizim bu!

Fresko barında mebuslar arasında şu muhavere de işitilmiş:

-Nasıl bu parlamento zaferimize diyecek var mı?

-Yalnız bir noksanı var.

-Ne gibi?

-Eğer büyük ve millî rüyamızda munkalip hakikat olursa o zaman neşe ve sürurumuza had ve payan olmayacaktır.

-Şu büyük rüya dediğin ne oluyor?

-Canım şu tahsisatı tezyit meselesi.

Bu defa diğer mebus cevap yerine kalkıp maaşın tezyidinden bahis mebus arkadaşını şapır şupur alından öpmüştür.

M. S.

Koca Numunesi!

Bir hayli zamandan beri yekdiğerini görmeyen iki arkadaş neşeli bir gazinoda -mutlaka Yunus Nadi Bey'in kafa tutup kafa doğradığı Fresko Barı gibi bir yer olacak-buluşunca görüşmeye başlamışlar:

-Nasılsın?

-Pek iyi değilim...

-A... Bu fena... Nen var?

-Evlendim.

-İyi ya bekârlıktan kurtuldun.

-Neresi iyi? Karım çirkin ve huysuz.

-İşte bu fena...

-Bunda fenalık yok. Çünkü aldığım karı çirkin olduğu kadar da zengindir.

-Öyle ise bu iyi.

-Neresi iyi, karının yarı servetini yuttum yarı serveti ile esham satın aldım.

-Bu iyi.

-Nasıl iyi? Aldığım esham birkaç gün sonra düşmeye başladı.

-Bu fena...

-Neresi fena, satın aldığım esham birkaç gün tenezzülden sonra birdenbire yükselmeye başladı. Dehşetli zengin oldum. Kendi namıma kocaman bir apartman aldım.

-Öyleyse iyi, bu çok iyi, çok iyi.

-Nasıl çok iyi, aldığım apartman birkaç ay sonra yandı. Bir şey değil sigortalı da değildi.

-İşte bu çok fena.

-Neden çok fena olsun? Bilakis çok iyi oldu. Evim yanarken derûnunda zevcem de bulunuyordu!

Karikatür:

Muallim: Hiç bataklık da gezinti yapılır mı?

Şakirt: Neden yapılmaz? Yağmur başladığı zaman İzmir'in bütün sokakları bataklık olmuyor mu?

3.12. Resimli Yurd Numara 12

Sayı 12 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 25 Teşrinisani 1340

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Fotoğraf ve Karikatür: İstifa Eden İsmet Paşa Kabinesinin erkânı ile Cumhuriyet Fırkası Etrafında Toplanan Bazı Mebuslar

Şükrü Kaba Bey

Abdülhalik Bey

Vasıf Bey

Sabık Başvekil İsmet Paşa

Sabık Müdafaa-yı millîye vekili Kâzım Paşa

Recep Bey

Necati Bey

Hasan Bey

Numara 12 Sayfa 2

Yeni Hükûmette Eski Siyaset Olmasın!

Bu haftaki makalemize bu namı vermek mecburiyetinde kalıyoruz. Yeni kabinenin aşağı yukarı hemen aynı ihvan arasında intihap edildiğini gördükten sonra ihtimal böyle bir temennide bulunmamızı fazla saf-derunluğa hamletmek isteyenler olacaktır. Herkes ne derse desin biz öyle ümit etmek istiyoruz ki Fethi Bey'le kabineye dâhil olan bazı yeni arkadaşlar, eski hükûmetin neden bu derece hedef-i tariz ve hücum olduğunu anlamış zevattır. Hatta bunlar meyanında Mahmut Esat Bey gibi takip olunan siyaset-i dâhiliye yolunun refah ve necata götüren bir şahrah-ı saadet olmadığını lisanıyla, kalemiyle ifade ve ilan eyleyen mebuslar da vardır. Sonra bu kadar tenkidât ve tahattiyata uğrayan bir dâhili siyaseti yaşatmak için kabinenin değişmesine, yeni hükûmet teşkiline, bunlar için içtimalar, ziyafetler yapmaya hiç lüzum kalmazdı.

Geçen hükûmetin siyaset-i dâhiliyesinde kendisini zayıf düşüren iki mühim hastalık vardı. Göze çarpacak derecede iltimas ve tarafgirlik, ihtiras raddesine varan kibir azamet. İsmet Paşa kabinesinin esbab-ı zaafından biri de her şeyi, her işi iyi yaptığına dair kör bir kanaat ve tenkidâtı ne kadar hayırhahâne olursa olsun, muhaliflerde gelince, istihfakâr bir omuz silkmesiyle karşılaşması, dünyaya hesap vermek istemeyişiydi. Sonra en büyük en büyük inkılapları, en az salahiyettar insanları vasıta yaparak doğurmak ve yaşatmak istedi.

Her zaman söylüyoruz, bu yeni hükûmet erkânına da tekrar edelim: Yıkılan, devrilen şeylerin yerine kaim olmak ve her şeyin fevkinde parlamak üzere yeni bir güneş, bir adalet güneşi lazımdır. Bu güneşi karanlık ufuklarımızda parlatacak, tarafgir, taraftar, kardeşlerine, arkadaşlarına ve ortaklarına iş bitirmeyi iş sayan menfaat-perest insanlar olamazdı. Bütün millet gözlerini açmış inkılabın bu güzellik ve iyilik güneşinin tuluunu bekliyor.

Bu güneşi tulu ettirecek yalnız yüksek mefkûre sahibi vatanperverler olabilir. Yoksa vatanperverliği ve taraftarlarını zengin etmeye vasıta ittihaz eden zavallı şahıslar değil.

Mehmet Sırrı

Reklamcılık Hakkında Memleketimizin Barnumu

Hilal Eczanesi sahibi Kemal Kâmil Bey'le mülakatımız

Reklam kelimesinin mana ve mefhumunu yavaş yavaş anlayan muhitimizde görülüyor ki bu sahada oldukça bir eser hareket baş göstermiştir. Bundan 20-25 sene evvelki İstanbul ve İzmir matbuatını gözden geçirenlerin, reklam namına görecekları bir iki acentesi, bir iki komisyoncu, birkaç ecnebi ticarethanesidir. Böyle sırf Türklerin ruhundan kopup gelen Türkleri ve Türklüğü temsil eden ne bir ticarethanenin ne de bir Türk metainın reklamına tesadüf mümkündü.

İzmir'de reklamcılığını bütün incelikleriyle ilk defa olarak pek canlı bir şekilde ortaya atan Hilal Eczanesi sahibi Kemal Kâmil Bey'i bu hususta ziyaret ederek reklam hakkında düşündüklerini öğrenmeyi gazetemiz namına faydalı addettik. Hilal Eczanesi'nde hususi odasında genç eczacımız bizi kemal-i sevk ve neşeyle karşıladı. *Resimli Yurd* namına kendilerine mülakat ettiğimizi, reklamcılık hakkında fikirlerini soracağımız söyledik. Hemen bir eser-i nezaket göstererek hayhay dediler:

-Reklamcılığa ne tesir altında başlayıp ne lüzum üzerine yürüdünüz? Bu hususta şimdiye kadar ne şekil ve surette devam ettiniz? Yarın için başka bir şeyler düşünüyor musunuz?

Kemal Bey bu nagehani sualimize ufak bir tebessüm ile bir fasıla-yı tereddüt vererek sözlerine şöyle başladı:

Reklama bundan beş sene evvel başladım. Mütarekenin karar günlerinde, Yunan işgali meşumu sıralarında herkes gibi her yer gibi Şifa Eczanesi de acı bir matem içinde durgun ve melül idi. Şimdi geceleri elektrik nurları içerisinde behiştî bir manzara arz eden eczanemiz o zaman sönük birkaç hava gazı lambasıyla matemli ve loş idi. Bu sırada Yunanlılar kâmilten Şifa Eczanesi'nin yağma ve tahrip ettiler. Bizleri maneviyatlarımızla ezip mahvedeceklerine Anadolu'nun azimkâr ve halaskar elleri gibi bizi de azim ile sebat ile çalışmaya sevk ettiler. Eczanemizi baştan tesis ederek, süsleyerek her türlü çeşitlerimizle lebalep doldurarak, süsleyerek bugünkü hâle getirdik. O zaman hekim arkadaşlarımızın ehıbbâ ve dostlarımızın ve kadim müşterilerimizin ısrarları üzerine on yedi seneden beri ihzar ettiğimiz Ferit Kuvvet Şurubunu yine toplu bulundurmaya başladık. Bizi en çok teşvik eden Suriye'den Kıbrıs'tan, Mısır'dan aldığımız mektuplardır. Oradaki müşterilerimiz, oraların

eczaneleri Yunanlılar tarafından İzmir’de tahrip edilen Şifa Eczanesi dolayısıyla Ferit kuvvet şurubunun tekrar yapılıp yapılmayacağı imkânını soruyorlardı. Bu haller azmi irademize fazla kuvvet verdi. Harbi umumi dolayısıyla İzmir2, İstanbul, Rumeli, Kıbrıs, Suriye, Mısır gibi yerlerde yabancıların, muhacirlerin çoğalmasını düşünerek reklam yapmak lüzumunu duyduk. On yedi seneden beri tanınmış olan İzmir’in Ferit kuvvet şurubunu bütün muhite tekrar öğretmek lazımdı. İşte reklama ihtiyaç hissettiğim dakika bu dakikadır.

Pekâlâ takdir buyurursunuz ki reklam ecnebi bir kelimedir. İfade ettiği mana herhangi bir metaı tanıtmaktır. Mesela bir insan eline bir gül alıp da muhite şöyle seslense efendiler dese, şu gülü koklayınız bu derece nefis ve keskin bir gül kokusu şimdiye kadar koklamışsınızdır. Bu sözlerle o zat o gülü reklam ediyor demektir, değil mi efendim? Şimdi gülü burnuna götürüp koklayan, beklediği güzel bir rayiha yerine kerih, müteaffin bir kokuyla karşılaşırsa o zat o gülü iyi derken fena bir gül olarak reklam etmiş olmaz mı?

Bendeniz daima reklam edeceğim şeyin iyi ve alel-âlâ olduğuna kanaat-ı vicdaniye getirmeliyim. Ferit kuvvet şurubunu terkip ve usul-ı ihzar itibarıyla fennin bütün icabatına riayeten tertip edilmiş bir ilaç olduğunu bildiğimden ona edilecek reklamlardan daima canlı ve kavi bulunurum. Muhit-i millimizde bütün erbab-ı ticaret ve sanayinin reklama çok ehemmiyet vermelerini Türklüğün namına temenni ederim. Mesela Fetran Ferit, siner nöbetlerine karşı Ferit Lokman ruhu, Ferit MÜSİL ŞEKERİ, Krem Ferit bilhassa bahar, unutmama beni, senin için kolonyaları muhitimizin senelerden beri elinden geçen harç-ı âlem ve defaatle tecrübeleri yapılmış, çok sevilmiş mevad sırasında bulunduğundan kendi kendilerinin reklamı olmuştur. Reklamcılıkta nazarıdikkat-i umumiyei celbetmek en ince bir noktadır.

Avrupa’da reklamın bu şekil ve surette olanlarına çok tesadüf edilir. Paris’te Sen nehrine kendini kapıp kavuran bir zat intihar ediyor diye umumun nazar-ı dikkatini celbettiği sıra elindeki şemsiyesini açtığı vakit şemsiyenin üzerinde falan mağazanın falan şeyini metheden bir reklamı herkes okumuştur. En sıcak günlerde şifa ve hilal eczaneleri İzmir ahalisine rengârenk yelpazeler tevzi ederek yelpazeyi açanlar üzerinde Ferit Kuvvet Şurubu okuyorlardı. Amerika’da intişar eden iki yüz sayfalık aylık bir muhteşem mecmuada reklamların çokluğundan metni bulmak için bir hayli zahmet çekmek lazımdır. Çünkü bu kocaman ve rengârenk ilanlarla memnu risalenin

iki yüz sayfasından 170'i reklam mütebaki sayfaları metne aittir. Sonra Amerika'da milyoner veya milyarder olmuş iktisat kralının tercüme-i hallerini tetkik edecek olursanız hepsinin de ilk kazanç zaferini ihtira-kâr kafalarının ibda ettikleri dâhiyane bir reklama medyumdurlar. Bazı şeyler vardır ki kendi kendilerinin reklamı olur. Maruf bir tiyatrocü sanatı icabı daima nazarıdikkatı celbettiği için pek çok şöhretli adamlardan daha ziyade tanınır. Mesela Sara Berbar, Antuan; uzağa gitmeye ne hacet Jacki Kokan bu ufacık çocuğu dünyaya tanıtan çocuk oluşudur. Dikkat buyrulursa bendeniz bu şekil reklamı çok yaparım. Daima nazar-ı dikkatı celbeder, az çok hayretle karşılanır şeyleri günü gününe İzmir'e getiririm. Bu meyanda size birkaç şey göstereyim. Termos şişesi biraz garip şeylerdendir. İçine kaynar su, kahve, çay her ne ise koyunuz günlerce sıcaklığını muhafaza etsin. Bizde bir nevi mum vardır. Bu mum yakılınca eriyen hamurunu herhangi bir yara üzerine sıcak sıcak damlatırsanız katıyen yakmadığı gibi hem tentürdiyot yerine geçer ve hem de yaranın üzerinde donarak tesiri hariciden muhafaza eder. Meta taşı da bu cinsten bir garibedir. Kibri çakılınca yanar bir tanesi üç fincanlık cezveyi mükemmelen kaynatır. İspirto suyunda hem ucuzdur ve hem de temiz. Mesela pedometre bu da bir acibedir. Bir saattir, cebinize koyunuz, yürüyünüz kaç metre yürüdüğünüzü size gösterebilir. Asma şırınganın tütün tabakası gibi cebe giren şekli herhalde calib-i nazar-ı dikkattır. Şimdi yeni birtakım ufacık lastikler getirdik. Gümüş mecediyeden biraz daha küçük bir daireden ibaret, ucunda bir çengeli vardır. Bu lastiği biraz ıslatarak herhangi bir düz duvara veya cama koyunuz hemen yapışır. Çengele 20-20 okkalık ağır bir şey asınız veya iki elinizde çekiniz koparamazsınız. Bu lastikleri on beş kuruşa satıyoruz. Bu gibi acibe şeklinde nazar-ı dikkatı calip şeyler reklam maiyetini almış olurlar. Bendeniz günün hadisetinden nazar-ı dikkatı celbenden şeylerden çok istifade ederim. Şifa ve Hilal Eczanelerinden başka dostlarıma, birçok müessesat reklam yaptığım çok olmuştur. Reklamcılıkta dikkat edilecek şeylerden birincisi teşhir-i avam-pesendâne olmaktan daima uzak olmalıdır.

Memleketimizde maatteessüf vasıtasızlık içinde bulunduğumuzda reklamın salonlarda yaşayan pek çok şeklini ihmal mecburiyetinde kalıyoruz. Reklamın şekli, cinsi, vaziyeti na-mahduttur. Her yerde her şeyde her şekilde reklam yapılır. Fikrimce reklamlarla dolu sayfalarla çıkan gazeteler o memleketin hayat-ı cariyesinde faaliyeti gösterir bir nişanedir. Fikrimce reklamdan müstağni hiçbir şey yoktur.

Yeter ki o şey o şahıs o müessese her ne ise o vakarı ciddiyetle mütenasip reklam olsun.

İzmir'imizin bu büyük eczacısını hürmetle selamladık. Bize bu tecrübeleri göstermesini rica ettik. Yapışan lastik çengeli, meta taşını cebe giren asma şırıngayı, pedometreyi, mumu, termos şişesini gösterdi. Tekrar teşekkürle veda ederek çıkıyorduk. Bizi eczanesinin kapısına kadar getirdi. En son İzmir'e ne göstereceksiniz dedik, güldü. Pek yakında gazetelerde görürüz dedi. Tekrar veda ile ayrıldık.

Fotoğraf: Hilal eczanesi sahibi Kemal Kâmil Bey

Numara 12 Sayfa 3

Genç Kızlar Celladı!

Asri bir landronun sergüzeşti

Muharriri Mehmet Sırrı

Demek senin Amerikalı kız bir görüşte Türk landrosuna vurulup gitti!

-İşin en kötü ciheti, Şadan Bey'e tutulan baldız hanımın bu garip aşkıyla beraber bütün tabiat ve itiyatlarının da değişmiş olmasıdır. Bizim baldızın fikrine göre bir kadının saatlerce ayna karşısında süslenmesi, sokağa binbir türlü ihtimamlarla hazırlanan bir tuvalet ile çıkması onun için kadınlık için tayibe layık bir tenezzül, maskaraca bir sukuttur.

-Garip bir nazariye!

-Bizim Mis Flover süse düşkün kadınlara şu damgayı yapıştırdı: "Onlar, derdi, o bitip tükenmeyen tuvalet ve boyanmalarına (Allah rızası için bir parça ekmek) diye teseül eden fakirler gibi erkeklerden (Allah aşkına bizleri beğeniniz, seviniz) nidasıyla yalvaran gayr-i muhtaç izzetnefisten mahrum zengin dilencilerdir!

-Hakikaten senin Amerikalı baldınız çok tuhaf bir kadınmış.

-Çok tuhaf bir kadın değil, çok tuhaf bir mahlûktu. Çünkü İstanbul'a gelinceye kadar kadından başka her nev mahlûka benzerdi. Fakat İstanbul'un havasından mı, suyundan mı, yoksa bizim Mis Flover'in dediği gibi bir mıknatıs (akümülatör)ünü andıran Şadan Bey'in tılsımlı gözlerinin tesiri midir, nedir bilemiyorum. Türkiye'ye

geldikten sonra büsbütün başka bir insan oldu. Türk kadınlarını, süse, güzelliğe düşkünlüklerinden dolayı affetmeyen Amerikalı kızcağız, yavaş yavaş ayna karşısından ayrılmaya başladı. Ben de bir gün kadınlarımız hakkında her fırsatta fırlattığı tariz oklarının intikamını almak için kendisine çattım:

-Sen, dedim, gitgide ateşe tapan, güneşe tapan, tepelere tapan insanlar gibi yakında aynaya tapan bir mezhep saliki olacaksın.

Bunun üzerine bir baldızım bir hayli kızardıktan sonra itiraf-ı zünup eder gibi benimle şu hasbihalde bulundu:

-Ben, dedi. Sizin ve hemşiremin zannettiği gibi Şadan Bey'i sevmiyorum. Fakat onun gözlerindeki mıknaatıs ve manyetizm kuvvetlerinin şiddetini tetkik etmek istiyorum. Bu gözlerde öyle bir kuvvet vardır ki eğer sahibi biraz ulum-i hafiye iştilgal edecek olursa insanları koyun sürüleri gibi istediği yere sürükler. Yerinden kımıldamayan kötürümleri bir saniyede tedavi edebilir. Ben bu adamın gözlerindeki kuvveti, coşkun bir denizden, yıldırımlarla yüklü bulutlardan, küremizin sinesindeki bütün ateşleri yeryüzüne kusmak isteyen canavar bir yanardağdan daha müthiş buluyorum ve bunun için kabil olursa bir Amerika darülfünun profesörünün yardımıyla bir kitap yazmak istiyorum.

Bunun üzerine ben dayanamayarak mektep arkadaşıma sordum:

-Rahmi, boşboğazlığımı affet ve hikâyeyi uzatmadan bana söyle. Mis Flover cenapları Şadan hakkında bir kitap yazmaya vakit bulamadan Şadan Bey onu kurbanlar defterine kaydetti mi, etmedi mi? Bunu çok merak ediyorum.

-Bereket versin ki buna vakit kalmadı. Bir gün bizim deli kız küçük beyin gözlerindeki kuvveti ölçmekle meşgul olurken gönül çalmak kadar zi-kıymet eşya sirkatinde de maharet sahibi olan Şadan Bey, baldızımın parmağındaki üç dört yüz lira kıymetindeki bir yüzüğü de aşırılmış ve bundan sonra da ortadan kayboldu.

-Sonra ne oldu?

-Bizim kız iki gün sonra Amerika'ya hareket eden bir vapura binerek İstanbul'dan ayrıldı ve işin tuhafı giderken bana "gözlerin kudreti" hakkında başladığım notları tamamlamadan bu vakanın zuhuruna çok teessüf ettim dedi.

-Desene, o, notlarını itmam etmeye gayret etseydi, ailenizin bütün mücevheratı

Şadan Bey'in eline geçecekti.

-Çok doğru söylüyorsun Azizim. İşte bu vakadan sonra Şadan Bey hakkında derin malumat almak merakına düştüm ve kendisinin ne yaman bir asri landro olduğunu öğrenerek hayretler içinde kaldım.

Aldığım malumata göre bu genç sergüzeştlerine Nihal Hanım isminde bir genç kızla başlıyor. Nihal Hanım üzerinde yaptığı tesir ona güzelliğinin kudreti hakkında sarsılmayan, günden güne artan bir itimat vermişti. Evet o en müşkül-pesend kadınları ta yüreklerinde vurmak için onlara sihir ve tılsımlar gözlerini bir kere çevirmesi kâfi geliyordu.

Genç kız avında!

Şadan Bey, Nihal Hanım'ı iğfal ettiği zaman bütün aileleri efradını ayrı ayrı mahv ve perişan edecek bir facia vücut bulmuştu. Babasının nasihatlerine “eski kafaların eski fikirleri böyle ruhi meselelerin ince ve derin sayfalarına nüfuz edemez” diye mukabele eden tecrübesiz Nihal, bütün ailelerinin sebep-i felaketi olmuştu.

Mabadı var.

Karikatür: Türk kadınlarının fazla süse ehemmiyet verdiklerini takbih eden Amerikalı genç kız, Şadan Bey'e gönlünü kaptırdıktan sonra aynanın karşısından ayrılamıyordu.

Karikatür: Mis Flover'in kalbiyle birlikte kıymetli yüzüğünü aşırıktan sonra yeni bir av planını tasarlayan Şadan Bey.

Karikatür: Kızı Nihal'in felaketinde karısının parmağı olduğunu zannederek günahsız zevcesini tatlik eden bedbaht Rüştü Bey.

Karikatür: Babasının nasihatlerini dinlemeyerek Şadan Bey'in dam-ı iğfaline düştükten sonra bütün gençliğini gözyaşlarıyla geçiren talihsiz Nihal.

Gençler Okusun!

Gençler, mesut bir izdivaç istiyor musunuz? Refik veya refikayı hayatınız çehresinden evvel avcunu için görmelisiniz. Burada onun geçmiş hayatıyla gelecek saadeti veya felaketini sizinle teşrik-i maişet eyledikten sonra müşterek hayatınızın

nasıl geçeceğini anlayabilirsiniz. Bunu anlamak için el ilminin hiç olmazsa iptidaiyatını bilmek lazımdır. İşte *Resimli Yurd* gelecek nüshadan itibaren size bu çok kıymetli ilim hakkında bazı dersler verecektir. Bu dersler sayesinde el ilminin bir kocakarı masalı olmadığını en benam ulemanın mütalaatı ile öğrenmiş olacaksınız.

Numara 12 Sayfa 4

Resimli Yurd'un tefrikası 2

Ku-Klux-Klan

Nâkili: Faik Şemsettin

İdam Hükümü

...görmüştüm! Zaten seyahat elbisesi içinde o kadar daha güzel olan Leyl'e, ne bu dakikada ne de başka bir zamanda mukavemet edebilecek bir erkek tasavvur edemiyordum.

Harp dolayısıyla vücudum hakikaten muhtac-ı istirahat olduğundan Turimer'in bu teklifini memnuniyetle kabul ettim ve en yakın bir atide kendilerini ziyaret edeceğimi vat ettim. Bu suretle ellerimizi defalarla, tekrar tekrar sıkarak ayırdık!

Leyl ve ailesi gittikten sonra ben kendimi pek yalnız ve zavallı buldum. Pek güçlkle altı ay sabredebildim! Nihayet dostum Turimer'in -bilmem kaçını- davetini hüsn-i kabul ile Paris'i terk ettim. Az olan arkadaşlarım beni teşyi ederlerken bir müddetten beri asabımı tamamıyla hırpalayan buhranın, bu uzun seyahatle geçeceğini ümit ettiklerini benden saklamaya lüzum görmemişlerdi.

Amerika sahiline ayak bastığım günün ertesinde Turimerlerin bulunduğu şehrin yolunu tuttum. İşte bu memlekete vasıl olduğum zamanlarda halkın, efkâr-ı umuminin meşgul olduğu şey, bir cemiyet-i hafiyenin müthiş icraatıydı. Vâkıâ ben Paris'te bu cemiyet hakkında birçok yazıları gazetelerde görmüştüm. Fakat benim gibi ne yakından ne de uzaktan bir alakası olmayan bir adamın bu havadisler kulağına bile girmez. Burada kulağıma çarpan vakalar hasebiyle bu cemiyet-i hafiyenin "Ku-Klux-Klan" isminde bir cemiyet olduğunu öğrendim. Daha birkaç hafta evvel kocaman bir evin içindekilerle birlik bunlar tarafından yakıldığını, bir Katolik kilisesinin temelini kadar yıkıldığını ve hemen her gün birçok -meşhur, gayr-i meşhur- kimselerin hiçbir

iz bırakmadan kaybolduğunu ve bütün bu hareketlere hükümet kuvvetinin bir şey yapmayacak derecede aciz kaldığını dinledim.

Vâkıâ bu vakaların çoğunu tedhiş edilmiş halkın icadı addettim. Belki Amerika'da kuvvetli bir cemiyet bazı tedhiş muamalatında bulunmuştur. Fakat hiçbir vakitte ve hiçbir yerde bu kadar müthiş ve büyük cinayetler ika edilemez kanaatini de beslemekten kendimi alamadım. Eğer ben de Quebec'e vasıl olduğum vakit - gayriihtiyari olarak- Ku-Klux-Klan cemiyetiyle bir ihtilafa düçar olmasaydım, ilanihaye bu kanaatimi döndürmeyecektim. Quebec'in bir sokağında, eşyalarımı naklettirmekle meşgulken kaldırımlarda birçok halkın toplanmış olduğunu gördüm. Tam bu toplanmanın sebebini soracağım sırada, yolun öbür ucundan ilk nazarda bir cadı alayı zannını veren korkunç şekilli adamlardan mürekkep bir alay görüldü. Alayın efradı çoktu, her bir adam, geniş, büyük ve garip birtakım beyaz cüppeler giymiş, yüzü ve başı da çok korkunç bir külahlı örtülmüştü. Yani bu elbise altında bir adam değil fakat bir cadı saklı demektedir her insan haklıdır.

Her adamın göğsü üzerinde siyah kumaşla bir X harfi vardı. Heyet ağır ve yekahenk bir makamla bir marş, daha doğrusu cehennemî bir dua okuyor ve fütursuz, ağır adımlarla ilerliyordu. Her adamın belinde tabanca ve hançer, ellerinde tüfekler vardı. Bu korkunç heyet, inkâr kabil değildir ki aynı zamanda gülünçtü de. Ben de bu heyet ta yanımdan geçerken gülmek istedim. Yanımda bulunan birtakım çocuklar, alayı daha iyi görmek için birbirlerini itiyorlardı. Bu itişme arasında külahlı alayın bir adamı önüne düşen bir çocuk müthiş bir tokat yiyerek yerlere yuvarlandı. Bu muamelede külahlı adam tamamıyla haksızdı ve kendimi zapt etmeyerek korkunç elbiseli herife:

-Alçak, dedim. Elbet belanızı bulacaksınız! Herif bana hiddetle baktı. Ben vâkıâ Fransızca söylemiştim. Fakat herif benim ne demek istediğimi dudaklarımın hareketlerinden ve benim hiddetimden anladı. Tam bu sırada kuvvetli bir el beni çaktı ve arkadan Fransızca bir ses:

-Deli misiniz, dedi. Bu menhus kokloklarla mücadeleye girişmek mi istiyorsunuz?

Beni تنها bir sokağa çekerek:

-Ben de sizin gibi Fransız'ım, dedi. Çok senelerden beri burada bulunuyorum. Emin olunuz ki sizi bu haydutların ellerinden kurtarmam bir mucizedir.

-Fakat bu Ku-Klux-Klanlar nedir Allah aşkına?

-Delice fikirler peşinde koşan bir cemiyet-i hafiyeye! Fakat ne istediklerini belki kendileri de adam akıllı bilmezler. Yalnız Amerika'da, saf Amerikalı addetmedikleri her şey ve kuvvete, ilan-ı harp etmişlerdir. Bu muhakkaktır! İşte bunun içindir ki Fransız ve İngiliz medeniyetini, harsına ait her şeyi tahrip etmektedirler. Musa'nın, İsa'nın, Katolikliğin ve Muhammediliğin müthiş düşmanındırlar ve bu maske altında işlerini büyük bir serbestlikle görmektedirler.

-Fakat zabıta, hükûmet ne yapıyor?

-Polis elinden geleni yapıyor. Fakat hiçbir şeye muvaffak olamıyor. Çünkü bu herifler şahsi değil, fakat isimsiz, anonim olarak icra-yı habaset ediyorlar. Polis, herhangi bir vaka karşısında bir veya birkaç şahıs, malum kimse değil fakat binlerce binlerce kişiden mürekkep, hep birbirine benzeyen şahıslarla karşılaşılıyor. Kimi katil ve fail addetsin, kimi tutsun! Sonra her Amerikalının bu cemiyete dâhil olduğuna şüphe etmeyiniz. Belki şu eşyaları taşıyan hamallar bile onlardandır! Herhangi bir meselede sizi tutmak, soymak, dağa kaldırmak ve nihayet öldürmek, onlar için güç bir şey değildir!

-Çok teşekkür ederim azizim, hemşehrim. Fakat benim için Ku-Klux-Klanlardan korkmaya mahal yoktur. Çünkü hemen bugün Manitoba'ya azimet edeceğim!

-Manitoba'da müthiş bir teşkilatları vardır. Zaten bu heriflerin her şeyden korkunç olan şeyleri, istihbarat işlerinin son derece de mükemmel olmasıdır. Neyse, siz kendinizi bunlardan sakınınız. Bugünler bir Fransız polis hafiyesi buraya gelmiş ve bunları oldukça rahatsız etmiştir.

Vâkıâ şimdi zavallı hemşehrimiz saklanmaya mecbur kalmıştır ama meydana çıkacağına şüphem yoktur. Bu hemşehri hakikaten hoş bir adamdı. Kendisiyle hemen bir saat kadar konuştuk ve sonra bu yeni dostu terk ederek Lilya'nın nezdine koştum! Ve bir gün sonra Manitoba'ya, bu vahşet ve yabanilik içinde güzellikler saklayan muhite vasıl oldum ve hakikaten saf ve samimi bir heyecanla karşılandım. Leyl, babası beni kucaklarken bana ne sevimli gözle bakıyordu bilseniz. Mösyö Turimer pek sevdiğim Kanada şivesiyle bana yolda neler görüp geçirdiğimi sordu. Ben de Ku-Klux-Klanları ve hemşehrime bana verdiği izahatı anlattım.

-Çok doğru, hemşehrinizin çok hakkı var, dedi. Bunlardan sakınmak lazımdır. Ah, ah bu herifler. Engerek yılanlarından daha müthiştirler.

Yemekten sonra Leyl ile salonda yalnız kaldık. Çoktan beri bu fırsatı kullanmaktaydık. Ben titrek bir sesle:

-Leyl'im, dedim. Sizi tekrar görebildiğim için ne kadar bahtiyarım bilseniz. Siz Paris'ten gittikten sonra ben adeta yaşamıyordum! Acaba siz de benim fikrimde misiniz?

Güzel bir tebessümle:

-Sizi hiç de bu vaziyette görmek istemezdim! Hem siz Fransızlar biraz da delisiniz. Paris'te o kadar çok ve güzel kadınlar varken onları bırakıp da buraya gelmek hiç de akıl işi değil! Fakat buna rağmen size karşı kalbimde...

-Rica ederim matmazel, benimle eğlenmeyiniz. Sizden daha fazla takdirat bekliyordum ve bu kadar uzaklardan, sade sizin için gelen bir genci böyle hırpalamak da...

Bu sözler Leyl'i şaşırttı. Fakat kendini toplayarak ve daha mülayim bir tavırla:

-Ah azizim, dedi. Böyle hemen geldiğiniz günün akşamında bir ilanıaşk. Hiç doğru değildir, değil mi?

Genç kız bana fazla bir ümit vermediğinden başka, beni tuhaf ve ani bir surette terk ederek yanımdan çekildi. Ben bu vaziyet içinde hakikaten bütün cesaretimi kaybetmişim ve bu düşünce arasında uyumuş kalmışım.

Sabahleyin ani ve müthiş bir yayılım ateşle uyandım. Meğer Leyl, beni uyandırmak için tabanca atıyormuş! Gözlerim yarı açık yarı kapalı dışarı fırladım. Leyl:

-Amma tembelsiniz ya, diye bağırıldı. İşte iki saat oluyor ki sizi Fredi ile beraber bekliyoruz. Bir at gezintisi yapacağız. Çabuk olunuz.

Bu telaş arasında Leyl'in amazon elbisesi giydiğini ve o kadar daha güzel olduğunu fark ettim. Yarım saat sonra üçümüz de sahradaydık. Leyl, Fred ile benim arama girerek atıma kırbacıyla dokunarak bin türlü muazzeplik yapıyordu. Ara sıra:

-Fakat biraz dik dursanıza. Sizi böyle miskin miskin gördükçe tıpkı hariciye

nezareti emirberine benzetiyorum. Ben onunla alay ettiğim gibi şimdi bir de sizinle alay edeceğim. Rica ederim...

Mabadı var.

***Karikatür:** Çocuğun haksız olarak uğradığı muamele hasebiyle alçaklar dedim!*

Numara 12 Sayfa 5

İnsanın Doğuşu

Tuhaf ve söz hoş bir zencinin anlatmış olduğu bir hikâyeye nazaran insanların yeryüzünde zuhurundan evvel, yeryüzünde yaşayan hayvanlar, her günün akşamı bir araya gelerek dertleşirlermiş! Bir akşam yine böylece toplanan hayvanlar heyeti, büyük bir filin, hayran ve sergerdan ve bütün kuvvetiyle koşarak geldiğini geldiler. Fil:

-Yeni hadiseden haberiniz var mı? İnsan doğmuştur artık, diye bağırdı.

İhtiyar bir ayı:

-Yazık! Şimdiye kadar ne kadar rahat yaşıyorduk, diye elemle, yasla homurdandı!

Vâkîâ ayının bu teellümü, bu yası haksız değildi. Fakat bugün de zavallı hayvanların hâl ve mevkilerinden memnun olmayacakları bir gündür ve hâlâ zamanların hangisinde daha bahtiyar oldukları malum değildir.

Çünkü insanlar dördüncü devrede mi zuhur ettiler yoksa fenalıklarına üçüncü devreden itibaren mi devam ediyorlardı? İşte cevabı istenen ve bazı izahata ihtiyaç-ı tabii olan birtakım meseleler.

Bir ateş yığını şeklinde olan arz yavaş yavaş soğumuş idi. Vakta ki arzın yüzünde bu kaynar madenlerden tıpkı soğumakta olan bir sönük yüzündeki kaymağın teşekkülü gibi bir zar, ince bir kabuk tahassul etti. İşte yerin esası, temeli bu suretle teşkil etti ve katılaşmış ateşten teşekkül eden bu ilk araz devresine iptidai “floton yahut arhen” arzları denildi.

Sonra şimdiye kadar havada buhar şeklinde dolaşan sular tekâsüfe başladı. Arz

üzerine yağmur şeklinde düştü ve kendini havada tutan maddelerden kurtularak ve flotonu tabaka üzerindeki iptidai toprağı hal ve zerrelere taksim ederek yeni bir tabakanın daha teşekkülüne sebep oldu. Fakat 12732 km kutbunda olan bir küre için en azı kırk, çoğı seksen km olan bu tabaka pek hafif ve inceydi.

Muhakkak bir şey varsa o da bizim bugün üzerinde rahatça seyir ve sefer ettiğimiz kabuğuna gelinceye kadar arz kabukları milyonlarca senede tahassul, teakup ve tesellül edebilmiştir!

Bu kabuklar, heyet-i umumiye nokta-i nazarından dört devreye taksim edilmiştir. Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü devreler ki dördüncü devre bugün yaşadığımız devredir.

-İnsan ne vakitten beri mevcuttur?

-Bugün hemen umumiyetle kabul edilmiş olan nazariyeye yani “transformizm” a göre tedricen tekâmül eden hayvanlar cinsleri, yaşama mecburiyetinde oldukları muhitlere tetabuk ederek ve şüphesiz mütemadi bir şekilde değil, fakat bu muğlak zincirin bazı halkalarında kaybolmalar, çatalanmalar ve geri tepmelerle doğdular.

Henüz tamamıyla tasdik edilmeyen bu nazariye doğru ise insan da hemen bizzat kendinden evvel ve ziyade benzeyen bir hayvandan, yani eski dünyanın maymunlarından inmiştir. Ve dördüncü devreye ait olarak 1856’da Dosel vadisinde kain nandertalda bulunan ilk inan kemikleri “antropoit” maymunlara yaklaşmaktadırlar. Alın çıkık, elmacık kemikleri sivri ve çıkık ve ilhtir. Laki bu ispat, bizim ve yeni hayvan cinsleri hakkındaki tettebularımızın öğrettiklerinden daha mantıki olsa bile, hakikatte tamamıyla kabul itimada layık derecede değildir. Biz, dördüncü devreden evvelki devrelere ait olmak üzere insan iskelet veya kemiklerine malik değiliz! Hâlbuki buna mukabil, arz devrelerinin üçüncü devresinin en eski zamlarında bile maymun müstehaselerine malikiz!

Yakın zamanlara kadar arzın insanı ancak dördüncü devresinde görebildiğı kabul ediliyordu. Vakta ki kıymetli bir âlim olan “Abayor Jeova”nın 1867’de üçüncü devreye ait tabakalarda bulduğı ve tetkiki ettiğı insan eliyle tebdil-i şekil etmiş ve silah, alet ve edevat şekline girmiş çakmak taşlarıyla bu karar sarsıldı. O halde üçüncü devrede insan var mıydı? İşte bu, yeni bir mücadele ve mübahasenin amiri oldu. Ve

hala devam etmektedir!

Bazı âlimler esas-ı itibarıyla üçüncü devreye ait tek bir insan iskeletinin mevcut olmadığını ve aynı zamanda insan eliyle yapıldığı zan veya iddia olunan bu aletlerin de suların veya sair tabii hadiselerin, sukut veya müsademelerin bir eseri olabileceğini ileri sürerek beyan-ı mülâhaza ederler. Fakat her iki taraf da bu mübahaselerle meşgulken Cava'da Hollandalı bir âlim olan mösyö Ojen Dobova'nın keşifleri üçüncü devrede insan bulunduğunu kabul edenlerin iddialarına hak kazandıracak bir mahiyette görüldü. Fakat bu keşiften bahsetmezden evvel, tarih-i tabii keşiflerine ve bunların mahiyet ve kıymetlerine ve tefsirlerine dair küçük, fakat ibretli bu hikâyeyi tekrarlayalım:

1713'te Doktor Mazorya isminde bir kimse Dofine eyaletinde birtakım kemikler keşfetmişti. Uzun müddet tetkikattan sonra, bunların Romalılar aleyhine harp etmiş olmak Simberlerin krallarının, Tutubuhosların bakayası olduğuna hükmetti ve doktor bu kararı verdikten sonra eski zamanın bu asillerini bu kemiklerini dört cihana parayla seyrettirmeye başladı. Uzunca bir müddet Tutubuhosların bu kemiklerini bir altın madeni gibi kullanmaya muvaffak oldu! Fakat bir müddet sonra tutubuhoslar ikinci bir ölüm ve fena devri geçirmeye mecbur kaldılar. Seyirlerine gelen kalmamıştı.

Civara yeni bir tiyatro ve heyetinin gelmesi üzerine artık beş para bile getirmeyen bu kemikler bir mahsene atıldı. İşte bu kemikleri bir asır sonra bulan bazı erbab-ı fen, bunların fil nevinden ve kıllı bir hayvanın, üçüncü devir nihayetinde yaşayan birtakım maymunların kemikleri olarak kabul ettiler! Vâkîâ bu vakanın bundan çok zaman evvel geçtiğini ve fen usullerinin bugün başka bir kıymet ve derecede olduğunu söylediğinizi duymuyor değiliz.

Ve bize kim temin edebilir ki bugün mükemmel ve akla yakın görünen iddia veya keşiflerin yarın -tıpkı mösyö Mazorya'ninkini bugün bizim bulduğumuz gibi- çok gülünç bulunmayacaktır! Bunun için mösyö Dobova'nın -Benfavan nehrinin üçüncü devreye ait olmak üzere- indirdiği [] arasında çıkardığı dik durur. İnsan, maymun -pinepokantropos eroktos-lara da inanmak da çok acele etmeyelim.

Ve hemen Hollanda'da Harlen müzesine konmuş olan bu pitekantroposda sade bir kahaf takyası, iki diş ve bir uyluk kemiğinden ibarettir.

Mösyö dobova transformizma nazariyesince kabul edilen silsilenin bunlarda l-

şimdiye kadar gayr-i mevcut olan halkasını görmektedir. Hususıyla ki insan-ı hazırın yani insan-ı kâmilin kafa tasının hacm-i istiyabisi binden, bin beş yüz santimetre küpündedir. Ve insana en yakın maymunların da ancak 500-600'dür. Binaenaleyh pitekanfsgfss 900-1000 olmasına göre silsilenin temadisi tahakkuk ediyor demektir!

İşte mösyö Dobova, bu suretle meydana bir statü çıkarıyor ki bu statüyü 1900 Paris sergisinin “Hint-Nederland” şubelerinde dil-firip bir şekilde görmek mümkündür. Çok kısa ve kalın burunlu, basık alınlı, sivri kulaklı, kıllı göğüslü ve kıvrık ayaklıdır!

Bu tasvir ve tasavvur, Darwin'in bütün ressamlarca hoş görünen ve “İnsanın Doğuşu” muharririnin müteharrik kulaklar, tam bir post, güzel bir kuyruk -ve kadın ve erkek için de güzel bir sakal ilavesi şartıyla- düşündüğü şekle çok uymaktadır.

Şunu da nazarıdikkata arz etmeliyiz ki mösyö Dobova'nın bize [] son ve tek bakayası olarak arz ettiği dört kemik müteaddit defalarda ve birbirinden farklı yerlerde mesela uyluk kemiği kafatasından bir metre ötede, dişler de on beş yirmi metre uzakta bulunmuştur. Bütün bunlar acaba aynı şahsa mı aittirler? Buna ihtimal vermek güçtür. Fikrine müracaat edilen 21 âlimden dördü bu dişleri bildiğimiz adama, altısı insan maymuna ait, sekizi ikisi arasında olduğuna karar vermişler ve üçü de bir karar vermekten istinkâf etmişlerdir. Keza, kafatası içinde altısı bunun bildiğimiz bir maymunun kafatası olduğuna, bunun altısı bir insan, sekizi bir antropitenin kafası olduğuna hükmetmişler ve nihayet birisi de müteredit kalmıştır. Uyluk kemiklerine gelince bir metre yetmiş cm uzunluğunda olan bir insanın uyluk kemiğine çok müşabih ve ayakları üzerinde yürür bir mahlûkun, belki de bir insanın kemiğiydi. Hulasa üçüncü devrede insanın mevcudiyeti, bundan otuz sene evvel, daha emin katiydi. Üçüncü devrede yontulmuş taşların, bazı şüpheli kemiklerin bulunması hemen hiçbir kıymet ifade edemez. Zamanımıza ait bir mezar, üçüncü devrenin derinliklerinde bulunduğu için o devre ait kadim bir mezar zannedilmişti. İşte bunlar hep fen hatalarıdır!

Antropitiesnler insanın cedit midir?

Vâkıâ ulemanın mühim bir ekseriyeti, insanın veya insana cet olabilecek bir nev mahlûkun, antropitenlerin, hiç olmazsa üçüncü devre nihayetlerine doğru

yaşadığını kabul etmekteydiler. Yalnız bazıları dördüncü devrenin başlamasından evvel böyle bir hadiseye ihtimal vermekteydiler. Fakat meşhur bir fizyolojist olan mösyö Kinton insanın üçüncü devrenin ta iptidalarından itibaren yeryüzünde mevcut olduğunu ilan ederek bu iddianın hepsine birden meydan okudu. Bu âlim de tarih-i beşeriyeti birkaç yüz bin sene daha ihtiyarlatmıştır!

Üçüncü devrede insan maymun mevcut idi!

1908’de Şapel Osen’de Korez dâhilinde bir keşif, antropiten taraftarlarına hak verdiği gibi mösyö Kinton’un da hesaplarında çok yanılmadığını ispat etti.

“Peleistoson”ler, yani üçüncü devrenin üst tabakalarında “Abeboysoni ile Abepardo” yarı insan, yarı maymun ve “Neanderşal”lere çok benzeyen birtakım kemik müstehaseler buldular. Bu goril kafatasıyla, şempanze suretiyle, çıkık çenesiyle ve ancak ayakta durabilecek teşekkülât-ı bedeniyle bir maymun olduğu hâlde dimağının tekâmülleriyle bir insandı da!

Üçüncü devrede insan maymununun mevcudiyeti hemen tahakkuk eder gibi oldu.

Bunların tam şekillerini tasvir eden âlimlerine ifadelerine nazaran, bunlar beşuş kimseler değildiler. Yüzlerinin teşekkülâtına nazaran gülmek nedir bilmezlerdi.

İhtimal ki maymunlar, dev gibi maymunlar gibi müthiş ve muhip bir mecmua-yı hayvanat arasında ezmene-i kablet-tarihin insanları gıpta edilecek bir Hâle malik değildiler. İşte bu ezmene-i kablet-tarihiye. Hâlbuki ezmene-i tarihiye gelince bu bizden pek uzak bir zaman değildir.

Elimizde milattan 776 sene evveline ait Yunan, dört bin sene evveliine ait İbrani, 4500 Çin, 5000 sene evveline ait Mısır vesaiki vardır. Abdata gelince bunlar sonuncu tarihten iki bin sene evveline aittir. Hint ananeleri 12 bin, Mısır ananeleri 30 bin ve Çin ananeleri 130 bin sene evvelleri bildirmeye çalışır!

İşte bu aneneler insanın evvelleri çıplak gezdiği ve taşlar ile avlanarak yaşadığını söylerler. 130 bin sene, 4333 batn değiştirmek demektir. Her ne denirse densin beşer, hiç olmazsa 100 bin seneden beri vardır ve mevcudu 1,5 milyara yaklaşmaktadır.

Eğer insan üçüncü devrede yaşamış ise onun şart-ı hayatı nasıl idi? İklim hoştu,

bedi ve büyük hurma ağaçları altında tıflanlar, laleler, manolyalar arasında gezer ve eğer taşlardan alet yapmayı öğrenmiş ise, ağlep ihtimal orangutanlar gibi dallardan bir mesken de yapabiliyorlardı! Arza ayak bastıkları andan itibaren “Sennopopiten”lere, “Dolikopiten”lere kendi cedit olduklarını bilmeden hayretle bakıyorlardı.

Nebatlar, kökler, meyveler veya av etiyle mi yaşıyorlardı, hayvanlar mı kendisinden, kendisi mi hayvanlardan korkuyordu? İhtimal ki bu pek eski, fakat hoş zamanlarda insanlar, atlar, köpekler, fil ve develer hipotamlar ve ilh hayvanlar ile hoş geçiniyordu. İhtimal ki sahilde suları fişkirtarak dolaşan balinalar, onda bir kütüğü suda yüzdürmek hissi uyandırıyor. Acaba gergedanlar, dev gibi geyikler, müthiş ayılar, korkunç sırtlan ve kaplanlar ile inleri zapt için kavga mı ediyorlar yoksa dost mu geçiniyorlardı?

İnsanların ilk vatanı, bu yer cenneti neresidir? Hegel, burasını Hint denizlerinde olması icap eden Lemorya, yani Afrika ve Asya arasında ve sonra deniz altında kalan bir yer olarak tasavvur etti. İşte arzın bütün ırklarında müteşekkil insanları meçhul ve kaybolmuş yerden çıkmıştır. Albergodri insanların beşiğini Sibiryaya zanneder!

Fotoğraf: Bu iptidai insanlar çok somurtmuş ve insandan ziyade maymuna benzerlerdi!

F. Ş.

Numara 12 Sayfa 6

Resimli Yurd

Ankete Cevaplar

Sebebi?

Evvel-i emirde işsizlik ve parasızlık ikinci mesken buhranı, üçüncüsü vefa ve sadakatsizliktir. Biz erkekler tehhül etmeyi umumiyetle arzu ederiz. İşte bâlâdaki yazmış olduğum şeylerden dolayı evlenmiyorlar. İmtina ediyorlar ve sonra tehhül eden bir erkek zevcesine karşı muhabbet besliyorsa kadın, erkeğine karşı meyil ve muhabbet göstermiyor. Erkeklerimiz de bu cihetten dolayı mühim masraflara düşer olmak için (...)lığını gelişigüzel seyyar olarak icra ediyorlar.

Muhterem efendim

Birçok gençler teehhülden ürüyorlar, bunun sebebi nedir?

C: İzdivaca ürmeden, düşünmeden atılan kanaat-ı âcizanemce ya maddi ihtiyaçları mümin veyahut herçibadabad hiçbir şey düşünmeyen sakat zihniyeti olanlardır.

Tahayyül ettiği bir hanım kızı bulamamak veya bulup da geçinememek endişesiyle mütekabil seciye, refah ve maişet bazen de müstakil olarak yaşamak emelleri başlıca ürkeklığı veya ihtiyatkâr olmayı tevlit eden esbap olsa gerektir. Bilvesile hürmetlerim efendim.

Seda-yı Hak ve Resimli Yurd'un karilerinden

Salihli'den Atlalı Celal Nuri

Efendim,

Maatteessüf gençler arasında teehhül fikrinin, aile kurmak emelinin gittikçe zaafa düştüğü hakikattir. Ve bu cereyanı tevlit eden içtimai sebepler tahlile değer başlı başına birer mevzudur. Teehhülden hiç ürmedikleri hâlde muhtelif saiklerin hüküm ve tazyikiyle mücerret bir hayata esir olup kalanları ve kendi keyif ve arzusuna tabi olarak evlenmek istemeyenleri bir tarafa bırakırsak geride, iradesini bazı marazi vehim ve endişler elinde oyuncak yapmış mütereddit, müçtenip, ürkek bir akalliyet kalır. Eğer yanılmıyorsam münakaşaya koyduğunuz mevzunun doğrudan doğruya bu akalliyete raci olması lazımdır. Mamafih uzun teşrih ve tahlillere girmeksizin gençlerin ailegürizlik temayülatı hakkındaki fikrimi hulasaten ifadeye çalışmak belki daha müfit olacaktır.

Evvela, medeni ve asri ihtiyaçlarımız günden güne şümül ve vüsat kazanırken bunu telafi edecek kazancımız inhitattan kurtulamıyor. Sıhhi ve içtimai noksanlarımız itmam edilemiyor. Bu da tabiatıyla gençlerin tecerrütten kurtulmamasını intaç ediyor.

Saniyen, gerek kadın ve gerek erkeklerimizin ruh ve zevkinen verebildiğimiz

terbiye henüz iptidaidir. İki cins birbirini ancak maddi ve şehvi ihtiyaçlarının tatmini için istiyor. Bu ise bu kuvvetli aile rabıtalardan ziyade gelip geçici hevesler tevlidine müsaittir. Ruhi zevklerimiz tekâmül etmedikçe kadınlarımız bu zevki devamlı bir surette işgal edecek manevi güzelliklerden mahrum kaldıkça ve nihayet bir erkek mütenevvi eşkâl ve gıbaldaki kadınları her an deraguş edebilmek serbestisine mazhar oldukça gençlerin tehhül etmesine hiçbir sebep yoktur.

Salisen tehhülden ürkmek meselesine gelince bunun cevabını, her türlü serbesti hakkını kendisine hasretmek isteyen erkeklerle iğfal-kâr bir söz için çocuklarını çiğneyecek, yuvasını dağıtacak kadar zayıf ve malul kadınlara bırakıyorum.

H. T. N.

Hakikaten Terk Teslihat mı?

Küre-i arzın en çok kan için hükümdarlarından biri olan Çar Nikola tarafından teklif edilen ve hemen hiçbir taraftan samimi bir hüsn-i kabul görmeyen terk-i teslihat efsanesi, harb-i umumiden sonra, sık sık tekrarlanmaya başladı.

Fakat hiç yoktur ki düvel-i muazzamanın bu son terk-i teslihat teklifi cihanın rahat ve saadeti namına değil, belki silahından, kanlı tırnaklarından tecrübe edilen Almanya ve onun etrafındaki milletlerin ilelebet silahsız bırakılması için yapılmıştı.

Büyük itilaf devletleri cihanın gözünü boyamak için bazı tedbirler de ittihaz etmediler değil! Faka son Musul meselesinde İngilizlerin bilmem kaç yüz irili ufaklı safine Bahr-i Sefit'te nümayiş yapmasına mümanet edilemedi. Yalnız düşmanlarının hücumundan her devlette ziyada mesun olan Amerika-yı müttehede cumhuriyeti bazı büyük safineleri -terk-i teslihat komisyonunun kararına mütavat ederek- tahrip etmiştir.

Bununla beraber bu büyük devletlerin terk-i teslihat teşebbüsleri ciddi değil ve tahrip ettikleri kuvvetler de fazla bir ehemmiyeti haiz şeyler değildir.

Yalnız merkezî Avrupa'nın küçük fakat be-hak müterakki ve mütemeddin bir devletçigi, Danimarka her ne olursa olsun fikir ve hesabıyla terk- teslihata karar vermiş ve hakikaten terk-i sailaha başlamıştır!

Danimarka'nın mevcut ordu ve donanması ile onun yerine teşkil olunacak

hudut ve asayiş ve muhafaza kuvvetleri hakkındaki layiha-yı kanuniye müdafaa nazırı mösyö Rasmosen tarafından Danimarka milli meclisine takdim edilmiştir. Bu layiha ile mecburi hizmet-i askerinin umum donanma ve ordunu lağvı talep olunuyor ve bütün tehkimatının yıkılması isteniyor!

Demek oluyor ki hakiki bir teşebbüs karşısında bulunuyoruz. Danimarka bundan böyle yalnız yedi bin kişilik gönüllü bir kıta tarafında müdafaa değil fakat muhafaza edilecek ve bahriye kuvveti de sade 600 kişiden ibaret olacaktır. Bu suretle seneden 40 milyon kron tasarruf edilecek ve bu parayı icabında mösyö Rasmusen'in meclis layihasını takdim ederken irat ettiği nutkunda dediği vecihle:

“Sulhun müdafaası için Cemiyet-i Akvam’a ihdâ” da mümkün olacaktır.

Danimarka'nın bu çok insani hareketini alkış ve minnetlerle yad ederken cenupta diğer bir Avrupa devletinin küçük, hari ve mağlup Yunan'ın da kemal-i heyecanla ordu ve donanmasını büyötmeye çalıştığını sulh-i alem namına büyük bir tehlike olarak gördüğümüz söylemekten bu haris milleti küçük işaretle durdurmayan Avrupa büyük devletlerine de henüz kana doymamış zannıyla ve şüpheyile bakmaktan kendimizi alamıyoruz.

M. F.

***Fotoğraf:** İmalı hakikaten amellere hayret verecek maharet ve sanata muhtaç olan bu bir metre kutrundaki müthiş toplar terk-i teslihat kararı hasebiyle oksijen sayesinde peynir gibi doğratarak tahrip edilmektedir.*

Numara 12 Sayfa 7

Şayan-ı Takdir ve Teşvik

Bir milli müessese

İzmir'de, Avrupa fabrikalarıyla rekabet eden bir bisküvi fabrikasının mevcut olduğunu duyduğumuz vakit, bu fabrikayı ziyareti kendimize bir borç bildik. Nafiz Mustafa Matbaası müdür-i gayuru Hüsnü Bey'in delaletiyle imalathaneyi gezdik. Türklerin bin müşkül içinde nelere muktedir olduğunu be-hak ispat eden bu imalathaneyi hakikaten takdire şayan bulduk.

Bu fabrika Niyazı Yusuf Bey namında müteşebbis ve faal bir Türk tarafından

338 senesinde tesis edilmiş ve 339 senesi haziranında imtiyazı alınmıştır.

Bu zat bize:

-Her şeyden evvel milyonlarca paramızın Avrupa'ya akmasına mâni olmak emeliyle bu işe giriştim ve milletimin gösterdiği rağbetle muvaffak olmuştum, dedi.

-Vâkıâ bu fikir ve emel Türklerin intibahının mihverini teşkil ediyor. Size bisküvi imalı fikri size nereden geldi?

-338 senesi Teşrinisani'si iptidalarında bu imalathaneyi tesise karar verdiğim vakit, İzmir'de iktisat kongresi açılmış ve Kasım Karabekir Paşa Hazretleri bir nutuk irat buyurmuşlardı. Paşa hazretleri bu nutuklarında açılacak olan bisküvi ve çikolata fabrikaları için icabında hükûmetin muavenet edeceğini beyan etmişlerdir. İşte ay yıldız markalı bisküvilerimiz bunun üzerine mevki-i ticarete vaz edilmiştir.

-Rakipleriniz var mıdır?

-Var, hem de gayrimeşru birtakım rakipler. Avrupalılar bizim markamızla imtiyaz almak istediler. Hükûmet-i cumhuriyenin reddi üzerine de maksatlarını terk etmeyerek markamızı haiz taklit bisküviler imal ederek memleketimize ithal ettiler. Bunun üzerine haklarında ikame-i dava ettik ve taklit mallara haciz vaz ettik. Fakat bilemiyorum, meçhul sebepler altında bu da on altı aydan beri bir türlü intaç edilemedi.

-Fabrikanızda ne miktar amele çalışıyor?

-Takriben 100 amele yevmiye bir liradan dört liraya kadar yevmiyeyle çalışmaktadırlar.

Fabrika sahibinin işlerinin çokluğu bizi mülakatımızı kısa kesmeye mecbur bıraktı. Fakat davasının bu kadar uzaması birkaç bin lira sermayesinin bir buçuk seneden beri bağlı kalması bizi adeta meyus etti. Bu parada bu müteşebbis Türk gencinin elinde olsa eminiz ki bu imalathane belki bir o kadar daha amele istihdam edecek bu suretle memlekette birçok aileler iş bulacaklardır. Hükûmetin nazar-ı dikkati bu noktaya celbederken müteşebbis ve gayur Niyazi Yusuf Bey'in bir de çikolata fabrikası tesis etmesinin kalbimizin bütün samimiyet ve kuvvetiyle temenni ederiz.

Fotoğraf: *Vatan Bisküvi fabrikası sahibi Niyazi Yusuf Bey*

Fotoğraf: *Niyazi Yusuf bisküvi fabrikasının imalathanelerinden birkaç*

numune.

Numara 12 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

İstanbul yine korku geçirecek

Son Telgraf gazetesinin Ankara'dan aldığı son bir telgrafta denir ki: "İstanbul'un dönen bir mebusu demiş ki: Korkuyorum ki İstanbul bir ikinci korku daha geçirecek!" birçok kişiler, bu meşum beyanatı birçok türlü tahminlerle tefsire kalkmışlar.

Biri şöyle düşünmüş ve yavaş sesle arkadaşına açılmış:

-Acaba İstanbul'un geçireceği yeni korku ne olabilir? Ben zannediyorum ki İstanbul'a mühim kararlarını rakı içerken ittihaz eden bir vali gönderecekler ve bu defa da topları, tüfekleri patlatarak bir manevra yaptıracaklar.

Diğer biri şu suretle beyan-ı mütalaada bulunmuş:

-İstanbul'a tekrar korkular geçirtmek için acaba Haydar Bey'in vücuda getirdiği itfaiye teşkilatını ortadan kaldırarak sabık merkez hükümetimizi mahalle mahalle ihrak mı edecekler?

Bir üçüncüsü de şu fikri ileri sürmüştü:

-Bu korku ne olabilir? Pahalılık, hastalık, hastalığın kolera veya gibi nevlere desem, bunlara millet çoktan alıştırmıştır. Yoksa suni surette yağmur yağdırıldığı gibi yine suni bir usulle zelzeleler ihtaz ve ika olunarak memleket tahrip mi olunacak?

Her meseleden bir alay ve istihza mevzuu çıkartmak maharetine malik olan bir İstanbullu muhibbimizde bu son sözler üzerine şu cevabı verdi:

-Vallahi öyle zannediyorum, güzel İstanbul'u tahrip etmek için zelzeleye, yangına lüzum yoktur. Yeni merkez hükümet, eskisine böyle hor ve hatta düşman nazarıyla baktıkça melike-i memalik kendiliğinden harap olacaktır.

Seyirci

Karikatür: Erkekleri çirkinleştiren

-Karnım şiştikçe, beni beğenmeyeceksin diye korkuyorum.

-Karnınla beraber para cüzdanın da şişmekte devam ederse hiç korkma.

Karikatür: İltifat!

Küçük Hanım: Göreyim seni, ayakkabım ayna gibi parlсын.

-Merak etmeyiniz küçük hanım sizin gibi parlayacaktır.

İktisat

-Azizim, her şeyin pe pahalı olduğu bu devirde mükemmel surette geçinmek kolayını nasıl buldunuz?

-Her şeyi veresiye almak suretiyle.

Meslek haysiyeti!

-Bana bak arkadaş, patron sözünü geri almazsa ben de başka yerden iş arayacağım!

-Patron sana ne dedi?

-Hesabımı keserek cehennem ol git dedi.

Güzel bir cevap

Aşçı: Fakat Efendi, verdiğiniz para hiç de iyi!

Müşteri: Ya senin verdiğin yemek bundan iyi miydi?

Haklı bir cevap

-Fakat sen boksör olmak için yaratılmamışsın.

-Amma yaptınız ha. Bakınız tıpkı eski bir boksör gibi burnum kırık, dişlerim hepsi dökülmüş, çenem eğri değil midir? Bundan iyi bir boksör tipi olur mu?

Karikatür: Çifte dilenciler

-Çocuk eliyle, karşıdaki herif gözüyle bize rahat adım attırmıyorlar.

-İkisine de inayet olmadığımdan başka çare yok!

Yontulmamış sözler

Davaların kaybolacağına kanaat getirenlerin ileri sürecekleri bir delil kalır:
Tehdit!

İktidarsınız düşmanlarınızı, düşmüş görmek isterseniz, onların büyük mevkilere çıkmalarını temenni ediniz.

Birdenbire zevçlerinin kelimat-ı iltifatına mazhar olanların ilk düşünecekleri fakat -eğer memur iseler- ayın iptidasında bulunup bulunmadıklarıdır.

M. S.

Karikatür: Zehir içerek

Zevce: Ne zaman [] içersen, neden bu zehri içiyorsun?

Zevç: Ne yapayım ne zaman gözlerimin önüne dertlerim gelse bu zehirle teskine çalışırım.

3.13. Resimli Yurd Numara 13

Sayı 13 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 2 Kânunuevvel 1340

Nüshası her yerde 5 kuruştur. Salı 25 Teşrinisani 1340

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir. Halk Fırkası'ndan geçen hafta istifa eden bir grup

Ömer Bey

Nafia Vekili Fevzi Bey

Rahmi Bey

Ömer Şevki Bey (Sivas)

Hilmi Bey (Artun)

Necati Bey (Bursa)

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası riyasetine intihap olunacağı söylenen Kazım Karabekir Paşa Hazretleri

Numara 13 Sayfa 2

Açık Konuşalım

İbret alalım!

Resimli Yurd'un bu hafta "Dünyada Neler Oluyor?" serlevhası altında intişar eden garaibi arasında karilerimiz, hiç şüphe etmiyoruz, ayaklarıyla dantel ören iki el ve koldan mahrum kötürüm genç kız üzerinde nazarlarını biraz dikkat ve hayretle tevkif edeceklerdir.

Sapsağlam evlatlarımız okutturacak, kabul ettirecek bir mektep, bir sanat yuvası bulamazken Amerika'da, kör, sağır ve dilsizlerden maada bir de el ve ayaktan mahrum kötürüm çocuklar için de tedris ve terbiye müesseseleri küşat olunmasına nazar-ı gıpta ve ibretle bakmayacak bir Türk tasavvur edemiyoruz.

Evet, bugün insanın ilk vazifesi, insanı, diğer mahlûkattan ekmel ve eşref kılan birinci meziyeti hemcinsine, ait olduğuna memlekete, mensup bulunduğu millete faydalı bir uzuv olmaktır.

Faydalı bir uzuv olmak bir fert için ne kadar lazımsa memleket nâfi uzuvlar yetiştirmek de bir hükûmet için o derece lazımdır. Bugün insanların temin-i fevait için en çok muhtaç oldukları göz, kulak, dil, el ve ayaktan mahrum bulunana insanların bile nasıl memleketlerine müfit, cemiyet-i beşeriye hadım birer uzuv hâline getirildikleri düşünülürse güzel yurdumuzda, mektepsizlik yüzünden, birçok gürbüz, kavi evlad-ı vatanın sokak ortalarında mektepsiz dolaştıklarından mütevellit mesuliyetin azamet ve dehşeti ilk nazarda ayan olur.

Çok temenni ederiz ki pek parlak sözlerle iş başına geçen Fethi Bey hükûmeti büyük bir azim ve irade ile bu mektep buhranına çaresâz olmakta gecikmeyecektir.

Malum olduğu üzere mesken buhranının önüne geçmek için bu yanmış memleketimizde binlerce, yüz binlerce hane inşa etmek lazımdır. Fakat ekseriya binasızlık yüzünden meydana çıkan darüt-talim buhranının önüne geçmek o kadar güç bir şey olmasa gerektir.

Biz, bir münasebetle daha evvel söylediğimiz vecihle yine tekrar ediyoruz ki İsmet Paşa hükûmeti, güzel İzmir'e mükemmel bir hayat mektebi ihtta etmek isteyen bir müteşebbise mektep yapılmak üzere kanunun emrettiği şerait dâhilinde bir bina

tahsisinden çekindiği hâlde, bir arkadaşlarına kanunun müsaade etmediği şekilde mektep yapılacak aynı binayı tahsis ve ihsan etmekten çekinmemiştir!

İşte Fethi Bey hükûmetine temenni ettiğimiz şey, bir recül devlet için hiç affolunmayacak bir hata olan bu hareketin kendisi tarafında da tekrar edilmemesidir. İnşallah, yeni kabine, selefının siyaset-i hariciyesini takip ederken siyaset-i dâhiliyede düştüğü bu müthiş hata ve gazez uçurumuna yuvarlanmaz.

Bizim bu hususta söyleyeceğimiz son söz şudur:

Başka yerlerde aza-yı vücudu noksan insanlar birer faal ve nâfi uzuv hâline ifrağ olunurken Türk çocuklarının mektepsizlik yüzünden sokak ortalarında kalmalarını ehlaflı hiçbir zaman affetmeyecek ve bu gibi hayati meseailin çare-i hallini bulmayan insanları metih ve sena eden gazetecilerle de ilelebet istihza edeceklerdir.

Mehmet Sırrı

Gelecek Hafta

Resimli Yurd' da Sinema Önünden Kaldırılan Hanım, Esrarengiz (dinamit!)

Ervah Bizimle Meşgul Müdür?

35 sene evvel babası kaybetmiş bir mütekait zabitimiz merhum pederinin ruhuyla görüşüyor ve onun zayıf ve titrek hayalini perde üzerinde görüyor.

Pek yakında: Ölüm Zarı

Şeytanlı Değirmen

Bu hakiki hikâyeyi layıkıyla tenvir etmek için evvela atideki malumatı vermesini pek de faydadan hali bulmuyorum.

... senesi sonbahar evailine doğru, daima dağlardan ayrılmayan bir keçi çobanı, ağılıyla beraber köye indi ve kışı geçirmek için yerleşti.

Arslan, gündüzleri keçileri, bazen hasattan sonra mahsulleri alınmış arazilerde kalan otları yemek için tarlalara veyahut da arıklara salardı. Sütleri de satmak için şehre indirirdi. Gecelerini de keçileriyle beraber sahibine [] verdiği biraz peynir mukabilinde bazı muhis köylülerden gâh birinin gâh diğerrinin boş damlarında

geçirirdi.

Arslan, güneşten rengi kızarmış, uzun, taramamış saçları, kalın, yıpranmış şayak şalvarı ve hâkî mintanı ile hiç ümit olunmayacak bir surette fevkalade kaval çalardı.

Köy gençleri Arslan'dan nağmeler perisinin ilahi sanatını öğrenmek hevesine düştüler. Dağlar genci bu kadcılık bir hizmet için pazarlığa, ücret talebine ihtiyaç görmedi ve köy çocuklarına bildiklerini öğretmenlik hususunda hiç nazlanmadı. Onlar da Arslan'ı mükâfatlandırmakta hiç gecikmediler. Men-i müskirat kanunu sebebiyle hafiyen bizzat köyde imal ettikleri müskiratın hiçbir zaman eksik olmadığı bütün içtimalarına Arslan'ı da davet ediyorlar. Tekmil eğlencelerine iştirak ettiriliyordu.

Lakin müskirat zavallıya çeşit çeşit oyun oynatmakta gecikmedi. Şimdi hemen her gün sahipsiz kalan keçiler kendi dildiklerine, istedikleri yerde otlarken çobanı bi-hut, bi-huş kesinin yerinde bulmak artık âdet hükmüne girmişti.

Yine bir gün -Arslan'dan kaval öğrenmeye başladığında beri çaldığı tamburayı bir köşeye fırlatmış olan- bir köyle gençle akşama kadar içmişlerdi. Keçiler de değirmenlik etrafında otluyorlardı. Çoban sallana sallana keçileri toplamaya gittiği zaman karanlık tamamıyla ortalığı kaplamıştı.

Değirmencinin 18-19 yaşlarındaki çırağı Bahadır da bu esnada değirmen kapısını kilitleyerek gitti.

Ertesi gün değirmene açmaya geldiği zaman henüz sabah ezanı okunmamıştı. Bahadır, değirmeni açtı, sabahın alaca zulmeti içinde kendisine bakan iki parlak göz görünce pek korktu. Fakat itiraf edelim ki elindeki fenerin renkli camlarından içeriye yapılan titrek ziyanın nim zulmeti altında bu gözler, Bahadır'ın peri masallarında, daima dinlediği ve kendinden daha pek fazla cesurlarını da korkudan çıldırtabilecek mevhum bir hayvanın gözleri şeklini almıştı. İri, kıpkırmızı gözlerden alev fışkırıyor. Siyah sakal tehditkâr sallanıyor. Boynuzlar o müthiş boynuzlar da değirmen taşına korkunç muhayyel akisler gönderiyordu.

Bahadır dehşetten yarı ölmüş bir hâlde henüz uyumakta olan değirmencinin biraz ötedeki evine koştu, içeri girdi. Değirmenciye:

-Aman ağam, çabuk, çabuk koş. Bizim değirmende şeytan var.

-Değirmenimde şeytan mı var? Ulan, tabansız adına yazık, rüya görüyorsun.

-Aman ağacığım, uyanığım. Gözlerimle gördüm, orada kapının karşısında duruyor.

-Haydi, haydi budala. Bu olur iş değil.

-Ne diyorsun ağam? Seni gördüğüm gibi gördüm. Hele o koca boynuzlar insanın karnını falan delecek. Bir de çalımını var ki hani benim gözüm pek tutmadı.

-Peki, öyleyse hadi beraber gidelim. Dediğin gibi eğer şeytan varsa oradan bir defetmenin çaresine bakalım.

Değirmenci acele gitti. Odasındaki bir temiz çekmecenin içinden kemal-i ihtiram ve tazimle bazı duaları muhtevi bir küçük inam çıkardı. İhtiyaten aldı, büyük bir cesaretle -arkasından titreyerek kendisini takip eden Bahadır'la- değirmene doğru gidiyorlardı.

Değirmenci:

-Bahadır, beni iyi dinle. Ben dua okurken sen öyle durma. Türkçe de dua etsen, Arapça da her durak yerinde sen de âmin diye cevap ver.

-Peki ağa, peki.

-İşte başlıyorum. Ey ervah-ı habise ve şeyâtin defolunuz.

-Âmin.

İlh...

Şafak dağların arkasından semayı hafif hafif aydınlatmaya başlıyordu. Gündüzün yaklaşması Bahadır'a biraz şecaat vermeye başlamıştı. Mamafih arkasında şeytanın beklemekte olduğuna emin olduğu kapıya anahtarı tekrar yaklaştırırken ilelelelan titriyordu. Hafif sesle:

-Ağa, ilk sen gir, dedi.

Ağa, elindeki enamı ileri tutarak ve ağzıyla birtakım dualar okuyarak değirmenin içine bir adım attı. Fakat birdenbire ne olduğunu bilmeden ayaklarının yerden kesildiğini ve tıpkı bir hayvana binmiş gibi dörtnala değirmenden dışarı götürüldüğünü görünce:

-Aman Bahadır, şeytan beni boynuzları üstüne aldı. Cehenneme götürüyor,

aman imdadıma yetişin, diye haykırmaya başladı.

Zavallı ağa böylece haykırırken Bahadır da ağanın bir dua okuduğunu sanarak hiç durmuyor “âmin, âmin” diyordu.

Bu korkunç hadisenin mahiyeti pek az sonra anlaşıldı. Bahadır, dün akşam değirmeni kapatırken çoban Arslan’ın tekelerinden birisini de içeri kapamıştı. Bütün bir gece değirmende kapalı kalan teke, Bahadır’ın ve ağanın telaşıyla ve ağıleb ihtimal değirmencinin dualarıyla ürkerek kaçmak için açılan kapıya hücum etmiş ve zavallı ağanın bacaklarını arasından kaçamayarak onu boynuzları üstünde 5-10 adım gezdirmişti.

Meselenin en feci olarak değirmenci çırağının ismi köyde “tekeden korkan Bahadır” kaldı.

Numara 13 Sayfa 3

Genç Kızlar Celladı!

Asri bir landronun sergüzeşti

Muharriri Mehmet Sırrı

Bu çılgınca hareketiyle babasının gönlünü kıran, bedduasını alan genç kız, bittabi istemeyerek pek çok sevdiği ve onun tarafından son derece sevildiği validesini de bedbaht etmişti. Çünkü Şadan Bey’in nasıl sergüzeşt arkasından koşan, zevki ve hevesi için dünyada her şeyi mubah gören bir alçak olduğu anlaşıldığı zaman pederi Rüştü Bey, en ziyade validesine hiddet etmişti. Zira kızı Nihal’i Şadan Bey’e nişanlamak için en çok ısrar eden validesi olmuştu. Son dereceye varan bu ısrardan sonra damat beyin mahiyeti meydana çıkınca Şükrü Bey karısına şu ağır sözleri söylemiş ve onu nahak yere tatlik etmişti:

-Gördünüz mü hanımefendi, ben, bu züppe beyin hâllerini beğenmemekte ısrar ettiğim zaman siz mütemadiyen bu küçük beyin asalet ve nezaketini takdir edecek derecede tahsil ve dünya görmediniz, diye beni tezyif ediyordunuz. Şimdi ailemizin namusunu berbat eden bu rezille gidip beraber yaşıyorsunuz. Bundan sonra namusu mahvolmuş bir kız ve kızının mahv ve harap olmasına yardım etmiş bir kadınla teşriki hayat edemem. Sizi de kızımı da bundan sonra evimde görmek istemiyorum.

Ailesinin rahat ve saadetini mahv ve tebah eden bu kahhar darbe biçare Rüştü Bey'i öyle ezmiş, sınırlarını o derece sarsmıştı ki doğru yoldan çıkmış kızıyla tatlik ettiği zevcesinin evinden kovmaya, çıkarmaya vakit bulamadan kendisini Mazhar Osman Bey'in darüş-şifasına götürmüşlerdi.

-Hakikaten müthiş bir facia!

-Şadan Bey'in kahramanı olduğu bu müessif vaka bundan sonra nakledeceğim facialar yanında belki hiç kalır.

-Biliyor musun ki bir romanı, bir sinemayı bile çok defa sonuna kadar mütalaa ve temaşa edemezken senin asri landronun sergüzeştlerini ben bile merak etmeye başladım.

-Ben sana bu herifin yaptıklarını, garaip ve acayip memleketi olan Amerika'da bile görmedim dediğim zaman, mübalağa ettiğimi zannetmiştin. Görüyorsun ki sana bu hususta yaptığım mukaddemede hiç de mübalağa-kâr davranmamışım.

-Hakikaten öyle. Sonra bu adam daha ne gibi kahramanlıklarda bulunmuş?

Yalnız sizden bir ricam var. Bana bu vakaları zerre kadar tefsir etmeden, süslemeden, gayet muhtasar ifadelerle anlat. Sonra ben bu içtimai fecâyî ayrı ayrı süsleyerek birer hikâye, birer piyes hâline sokmaya çalışırım.

-Öyle ise dinle: Nihal Hanım'dan sonra felaket nöbeti yine ... Mahallesi sekencesinden Şukufe Hanım'a gelmişti. Şukufe Hanım ile ilk defa bir parkta tesadüf etmişler ve ilk nazarla da avını ilk mermide vuran mahir bir avcı gibi güzel ve zarif şikarını ta yüreğinden yaralamıştı.

-Tekrar rica ediyorum şairane tasvirleri bir tarafa bırakarak bana gayet açık bir lisanla bu vakayı hikâye et.

-Öyle olsun. Ben de istediğin gibi hikâyeme devam edeceğim. Şadan Bey'in bu ikinci kurbanının tılsımlı gözleriyle manyetize ettikten sonra ona şuna su sözleri söylemiş:

-Size namusum üzerine yemin ediyorum ki gözlerim henüz hiçbir kadın çehresinde tevakkuf etmemiş ve nazarlarım da ilk defa bir kadının füsunlu gözlerine ilişip kalmıştır. Bir kadını sevmek değil, hiçbir kadına bir nazar bile atmadığımı üzerine yemin ederek temin eyleyen bu asri landro, iki saat evvel yine Şukufe Hanım'ın uzak

akrabasından bulunan diğerk bir genç kıza yine Şu sözleri sarf etmişti:

-Size namusum ile temin ederim ki Şimdiye kadar münasebet peyda ettiğim, hatta seviŐtiđim yüzlerce, binlerce kadın arasında ilk defa kalbimin arpıtığı çehre siz oldunuz. Ben Şimdi anladım ki her kadına karşı duyulan meyil ve arzu aşka benzemekten çok uzakmıŐ. Ben seviŐtiđim zannettiğim kadınlarla meğer didiŐmekten başka bir Şey yapmamıŐım.

Kızcağıza bu mealde uzun, bitip tükenmeyen bir kaside-i muhabbet okumuş.

-Bittabi kızcağızlar da kulaklarına fısıldanan bu muhabbet nağmelerinden mest ve mağlup düŐmüŐler, değil mi?

-Zavallı Şukufe Hanım aşk kasidesini dinlemeden ilk nazarda vurulmuş. Bu münasebetler ne kadar tatlı ve ahenktar cmlerle baŐlamıŐsa neticeleri de o derece müthiş ve feci olmuştur. Şukufe Hanım iğfal edildikten sonra

Mabadı var.

Karikatür: Şadan Bey, bir genç kıza kendisinden başka hiçbir kimseye bakmadığını namus ile temin ederken.

Karikatür: Şadan Bey'le on dakika beraber bulunmayı dünya ve ahiretin bütün saadetlerine tercih edeceğini söyleyen genç bir hanım.

Karikatür: Şadan Bey tanıştığı binlerce kadından yalnız bunu sevdiğini yine namus sözüyle iknaya çalışırken.

El Falı Bir İlim Midir?

Muharriri: Beş Yıldız

Eskilerin fikri -ulema-yı mteehhirin ne düŐünüyorlar- insanın eli, talih ve istikbalinin aynasını -ehrenin ifadesi, avuç iinin yazıları- insanın Őahsiyetini gösteren marka, alametifarika sağ ve bilhassa sol elidir. Hayatta el ele vereceğiniz kadın veya erkeğin evvela elini görünüz el falı ve fizyolojinin bir Şubesi!

İtikadın kudreti

Birçok insanların, birçok mektep görmüş münevver kadınların, hatta ulum-ı

müspet ile iştigal etmiş âlimlerin, tarihte büyük inkılaplar yaratmış büyük şahsiyetlerin el falına verdikleri ehemmiyet, bizi bu hususta yazılmış birçok mühim eserler karıştırmaya sevk etmiştir. Gerek mütalaa ettiğimiz kitaplar ve gerek bazı tanıdığımız zevatın elleri üzerinde yaptığımız tecrübeler bize göstermiştir ki bugün el falı şayan-ı tetkik bir fen hâlini kesbetmiştir. El falına malum olduğu üzere birçok Garp lisanlarında eski Yunancadan alınmış Hiromansi namı verilmiştir. Hir Yunanca el, mans da yine Yunancada keşfetmek manasına gelen mandevu kelimelerinden ahzedilmiştir. Elin çizgilerine bakarak el sahibinin istikbalini keşfetmek fenni, insanların hemen istikbal hakkında düşünmeye başladıkları zamandan başlar. O kadar eski, o derece her kavmin atf-ı ehemmiyet ettiği bir meseledir.

Esasen alelumum Kurun-ı Evla ve Vustâ'da her nev tefeüllere verilen ehemmiyeti biraz tarih sayfaları karıştırmış her insanın malumudur. Tefeüller yüzünden ne kadar askeri planların mevki-i fiile vaz edilmesinden ihtiraz olunduğu, bunun için birçok merasimin tehirata uğratıldığı yine tarih okuyanların meçhulü değildir.

Tarihte pek çok vaka-yı mühimmenin sebab-i zuhur olmuş tefeüllerin pek çoğu tesadüfün yardımıyla bir kıymet peyda etmişlerdir. Hâlbuki el falı ilm-i sima ve bilhassa insanların zekâ ve ferasetlerini ölçmekte şayan-ı itimat bir meyyar olarak istimal olunan zaviye-i vechiye mesailini ve emzece-i beşerinin ahlak ve harekât-ı insaniye üzerindeki tesirâtı, psikoloji ve fizyoloji ilimleriyle birlikte tetkik edenler el ile keşf-i istikbal meselesine, tesadüfün zerre kadar rol oynamadığı bir ilim işi olarak bakmaya başlamışlardır.

El falının hayırhah ve müdekkik insanlar elinde çok müfit bir rehber-i hayat ve çok lüzumlu bir memba-yı teselli olacağını unutmamak lazım gelir.

İhtimal ki bazı insanlar, tesadüfe bağlı olmadığını iddia ettiğimiz el falının mesut veya meşum vakaları mütesaviyen ihbar edeceğine göre nasıl olup da bir memba-yı teselli olacağına akıl erdiremeyenler bulunacaktır.

İşte bizim mevzubahis edeceğimiz el falı, insanları ne akıbetleri beklediğini göstereceği gibi bu akıbetlerin bazı hayat arkadaşlarının teşrik mukadderatı...

Mabadı altıncı sayfadadır.

Numara 13 Sayfa 4

Hakiki Irk-ı Asfer Tehlikesi

Bütün cihan sillenin önüne katılmış durmayıp ilerliyor. İşte cihanın en derin uykusunda sanılmakta olan Çinliler de kendilerini bu terakki cereyanına katmışlardır.

Bütün cihanda, bilhassa makhur ve mazlum milletlerin vicdanlarında harb-i umumiyle büyük bir intibah husule gelmiştir ve Garp medeniyetiyle hükûmetlerin harb-i umumiden sonra rahatını bozan en büyük dert de bu olmuştur.

Garp, zavallı Asya'yı kendisi için sağlam ve dilsiz bir sütlü inek olarak tanıdığı günden beri bu millî vicdanın doğmasından korkup dururdu. Kaptan Danri'nin bizde İstila-yı Cihan diye tercüme edilen İstila-yı Esvet isimli kitabıyla İstila-yı Esver nam kitabı hep bu millî vicdan intibahları korku ve kaygısıyla yazılmış hayali eserler olsa bile, bu mesele Garp mütefekkirleriyle Almanya'nın sabık ve son imparatorunu bile fazlaca düşündürmüştü.

Bedbaht imparator Wilhelm Irk-ı Esfer tehlikesi unvanıyla yaptırdığı bir tabloda bütün cihanı istila eden Çin ve Japonların Rusya'nın son imparatoru Nikola ile bizzat kendisini boyunduruğa vurduklarını böylece teşhir ettirmiş ve Garp vicdan-ı umumisine büyük bir tehlikeyi ilam etmişti.

Garp ve Garp'ın en askeri bir milletin hükümdarı bu düşünce ve üzüntüde haksız sayılmaz. 50-60 milyon Japon, koca Rusya'yı mağlup ederse 400 milyon Çinlinin küçük bir intibah ve hareketle bütün Avrupa'yı istila etmesi hiç de imkânsız bir hadise olmaz. Fakat fennin bugün aldığı şekil altında 250 milyon Avrupalı her vakit için 400 milyon Çinliyi sözleri içinde durdurabilir. Eski zamanların Atillaları, Cengiz veya Timurlenklerin bugünkü fen âlemini karşısında yeni istilalar ihdasına kadir olamazlar. Eliz Rekloz'un "her stepin arkasında cihangir bir kavim yaşar" hükmü bundan birçok asırlar evveline ait ve bugün kuvvetten düşmüştür.

Fakat bu 400 milyon halkın asri zihniyetle işe başladığı gün hakiki ırk-ı esfer tehlikesi başlamış olur. 1900 tarihinde toprakların şimendifer inşası hasebiyle ervah-ı habisenin yeryüzüne intişarına meydan verildiği için Avrupalıların ve teceddüt aleyhine kıyam eden Çinliler, bugün raylarını bizzat imale muvaffak olmaktadır ve şüphesiz büyüdüğü anda Garp en büyük bir tehlikeyle karşılaşmış demektir.

Sanayi-i hadidiye Çin'de oldukça mühim bir inkişaf görmektedir:

Bugün Çin’de on iki büyük demir ve çelik ezabe firmı vardır ki bunlar heyet-i mecmuası bir günde 2610 ton mevadd-ı hadidiye ihzar edebilir. Vâkıâ birçok sebepler bilhassa, Amerika rekabeti hasebiyle hâl-i hazırda bu on iki fırın yevmi ancak 500 ton (senevi 180 bin ton) demir ve çelik vermektedir. Fakat Amerika sanayi muhitlerinde fiilen çalışan Çinli amele usta ve mühendisler ve bilhassa meşhur Çinli sabır ve sebatı, yakın bir atide bu rekabet ve müşkülâtı da refe muktedirdir. Buna delil de bugün yevmiye 120 ton ray yetiştirmekte olan Haynang demir ocaklarıdır! Bu rayla Amerika’nı şimendifer raylarından hiçbir noktainazardan aşağı değildir ve şüphe yoktur ki dört kuvvetli grup teşkil eden on iki demir ocağı buna mümasil birçok hadidi ihtiyaçları tatmin ve temine muvaffak olmaktadırlar.

Yakın bir atide Çinlilerin de Japonlar gibi parlak muvaffakiyetler mazhar olmalarını temenni edelim ve bu suretle zalim Garp’a karşı: Asya, Asyalıdır diye haykırmak günün idrak edildiğini görelim!

Faik Şemsettin

Karilerimiz hiç şüphesiz şimdiye kadar Çin’de böyle muazzam demir ocakları bulunacağını zannetmezlerdi. Gayr-i medeni zannettiğimiz Çin’in sanayi-i hadidiyedeki terakki ve faaliyetin gösteren bu makale ile hemen birçok karilerimize, medeniyete fevkalade müstait yeni bir millet irâe etmiş oluyoruz.

Çinliler, bu hususta Asya’daki akvam içerisinde -Japonlardan sonra- çok müterakki millet olmakla iftihar edebilirler.

On sene, on ervah-ı habisenin yeryüzüne intişarına mâni olmak için memleketlerine şimendifer yaptırmak istemeyen ve şimdi raylarını bile kendileri imal eden bir millet için bu iftihar çok bir şey olmasına gerektir.

Memleketimizde henüz teşebbüsü bile mevcut olmayan sanayi-i hadidiyede Çin ile aramızda bir mukayese yaparsak müteessir olmamak kabil değildir.

Fotoğraf: Hanyang’da Han Yen Bing demir ocağı

Fotoğraf: Hanyang fabrikasının elektrikli büyük çekicisi

Fotoğraf: Hango’dan 500 km mesafede olan bu kömür havzası Hanyang demir ocaklarını can damarıdır.

Fotoğraf: Hanyang maden fabrikasının kuvve-i muharrike merkezi.

Numara 13 Sayfa 5

Dünyada Neler Oluyor?

Elektrikli otomobiller

Petrol menâbiinin yakın bir atide koruması ihtimali ve aynı zamanda petrol sarfiyatının on seneden yalnız Fransa'da 60 milyon tondan 120 milyon tona çıkacak derecede artması erbab-ı fenni yeni tahrik vasıtaları aramaya sevk etmiştir. Geçenlerde Yurd'da meşe kömüründen gaz istihsaliyle hareket eden otomobillerden bahsettiğimiz gibi bugün de elektrikle müteharrik otomobillerin Amerika'da ve Avrupa'nın birçok yerlerinde taammüm ettiğini haber veriyoruz.

Elektrik akümülatörleri vasıtasıyla işleyen bu otomobillerde istifade pek çoktur. Makineleri de son derece de basittir. Muntazam bir akümülatör bataryası ve bir de kuvve-i muharrikeyi muhafaza mahsus kısım ve iki kısmın arasına mevzu tertibat-ı mekaniği. Bu basitlik sayesinde otomobil gayet çabuk hareket gelir. Ufak bir manivelanın hareketi otomobili hemen yola çıkarır. Bozulmak ihtimali az ve aynı zamanda tamir de hem kolay hem de ucuzdur. Gürültüsü, hırıltısı veya koku, isleri, pislikleri hiç yoktur.

Elektrik sarfiyatı petrol veya benzin sarfiyatının üçte birisidir.

Fakat her madalyonun bir de ters tarafı olduğu gibi bu nev otomobillerin de hâlihazırda birçok mahzur ve noksanları vardır. Evvela elektrik almak mecburiyeti hasebiyle bunlar şimdilik ancak şehirlerde kullanılabilir. Sonra sürati saatte 12-40 km'yi geçmiyor!

Bununla beraber, Amerika'yı taklit ederek İngiltere, Almanya ve İtalya'nın büyük şehirlerinde bu gibi elektrik otomobilleri artmaktadır. Hemen darısı bizim dar sokaklı şehirlerimizin başına! 40 km sürat bizim gibi henüz manda sürati devrini yaşayanların nesine yetişmez ki?

Amerika’da ayakları dantela ören bir kız

Resmini gördüğünüz şu kızcağız kol ve ellerinden mahrum ve öksüz bir Amerikalı kızdır. Bu kız bokes olmasına rağmen sair memleket halkının yaptığı gibi dileneceğine dantela öreerek fakat ayaklarıyla nafakasını çıkarıyor!

İşin şayan-ı hayret tarafı bu kızın ayaklarının parmaklarıyla ördüğü danteller el ile örülenlerden farksız ve hususuyla sürat itibarıyla el ile örmekten hiç de geri değilmiş!

Amerika’da kör, dilsiz ve sağır çocuklar için mektepler olduğu gibi elden, ayaktan mahrum kötürüm yavrular için mektep ve darüs-senalar vardır!

Resimli Yurd’un Tefrikası 2

Ku-Klux-Klan

Nâkili: Faik Şemsettin

İdam hükmü

...biraz canlı, biraz dik durunuz, diyordu.

Ben, gözümde gittikçe daha güzel görünen Leyl’in bu şakalarından hem memnun oluyor ve hem de bu alayların hakiki bir hisse tercüman olmaması hasebiyle korkuyordum.

Böylece birçok günler geçirdim. Bu müddet zarfında Leyl ile aramızdaki hissiyatı salim bir mecraya dökmeye muvaffak olamadım. Her defa ilanıaşk edeceğim sırada beni bırakır, kaçırdı! Fakat gün gittikçe bu eziyet benim için elim olmaya başladı ve nihayet kendimi büsbütün kaptırmamak için Turimerlerin hanesini terke karar verdim. Fakat Leyl’den pek ziyade uzak olmaya tahammülüm olmadığından mecbur üç mil kadar uzakta küçük bir ev tuttum ve bu suretle onlardan büsbütün ayrılmamış oldum. Hem de Leyl’in bana kızgın ve somurtkan görüldüğü günler kolayca çekilmeye maliktim.

Leyl’in yine bana kızgın durduğu bir günün akşamı, kırlarda deli gibi dolaştıktan sonra kulübeme dönmüştüm. O gün bir mübahase esnasında Leyl beni bir tespih böceğine benzetmişti ve ben, en yangın bir âşiğa da ağır gelecek bu muameleler

karşısında ve kışın yaklaştığını görerek Turimer ailesini terke karar vermiştim. Doğrusu bu kararımın beraber son derece de meyustum. Akşamın alacakaranlığında kulübemin anahtarını kilide koyabilmek için elektrik fenerinin ışığını kapıya tuttuğum vakit, kapımda tebeşirle kocaman bir haç çizilmiş olduğunu hayretle gördüm! Merak ederek tetkikatta bulununca aynı işaretlerin tahta perde üzerinde ve ta avlunun köşesine kadar çizilmiş olduğunu keşfettim.

Bu işaretlerin ne demek olduğu hakkında derin derin düşünerek ilerlerken kapının aralığından atılmış bir mektup ayağıma takıldı. Bu Turimer'in bana bir davet namesiydi: "Dostum, bu akşam Fransa'yı ve Fransızları seven ahbaplardan birçoğunu davet ettik. Aynı zamanda Lil de sizinle barışmak istiyor. Bu akşam saat sekize doğru akşam yemeğine bekliyoruz" diyordu. Bu mektup beni biraz müsterih etti.

-Anlaşıldı, dedim. Bu işaretler de Lil'in muazzepliğidir!

Saat henüz altıydı! Henüz iki saatlik vaktim olduğundan kemal-i dikkatle giyindim. Saat yediye doğru -şiddetli ve kuru bir soğuk olduğu için- kürkümü giyerek yavaş yavaş ve yayan olarak Lillerin evinin yolunu tuttu. Saf bir semada parlayan ay, yolumu hakikaten görülmeyen şayan bir surette aydınlatıyordu. Kendi kendime bu akşam hoş bir vakit geçireceğime, hele iri çivili çizmeleriyle bu köylü [] bilecek olan misafirler arasında ben süslü smokinimle Lil'in gözüne herhâlde fevkalade görüneceğime hükmetmekteydim. Tam bunları düşünürken benden yirmi metre kadar ileriden ve meşe ağaçlarını arkasından, iki beyaz ve iri gölgenin yolun ta ortasına kadar sıçradığını gördüm ve aynı zamanda İngilizce:

-Eller yukarı! Yoksa öldünüz, emrini duydum.

Fıtraten korkak değilim ve hâli, aynı zamanda sinemadaki öldürücü vakalara benzettim ve bu da Lil'in bir oyunu dedim. Bunlardan birisi mutlaka karadır. Fakat ben bunu oyun sanarak kollarımı kaldırmadığım için kulaklarımın dibinden bir kurşunun ıslık çalarak geçtiğini görünce meselesinin ciddiyetini kabule mecbur oldum ve kollarımı havaya kaldırdım!

Tabancam, pantolonumun arka cebindeydi. Bunun için silaha davranmak imkânı yoktu. Fakat geriye doğru kaçmak ve müsait bir pusu elde edince müdafaaya hazırlanmayı düşündüm. Fakat o anda, tıpkı önümdekiler gibi iki beyaz kölenin arkamda peyda olduklarını gördüm ve bu fikirden vazgeçmeye mecbur kaldım ve bu

sırada beni durduran iki kölenin yaklaştıklarını ve bunların Qubec'te gördüğüm gibi kukuletalı haydutlardan olduğunu hayret ve korkuyla fark ettim! Hiç şüphe yok Ku-Klux-Klan'ın cemiyetiyle muhâsamadaydım! Bununla beraber:

-Benden ne istiyorsunuz, diye sordum.

Buna cevap olarak kafama müthiş bir karbina dipçiği yedim ve kendimi kaybettim. Bu baygınlık arasında beni kucakladıklarını ve arabaya benzer bir şeyin içine yatırdıklarını hissettim. Akşamın soğuğu beni biraz akıllandırdığı vakit ilk işim kaçmayı düşünmek oldu. Esasen etrafımda hiçbir insan hissetmiyordum. Fakat biraz hareket etmek isteyince sımsıkı ve kalın iplerle arabanın içine bağlandığımı anladım ve hiddetimden kudurmak derecesine geldim!

Bu aralık bana dur diyen sert sesin “Çabuk, Areş” dediğini duydum ve bu emir üzerine bir motor homurdanmaya başladı ve birtakım adamlar yanıma binerek meçhul bir istikamete doğru otomobili hareket ettirdiler! Bu garip, bu korkunç yolculuk saatler devam etti. Ben geçtiğim yerleri hiç göremiyordum çünkü otomobilin perdeleri indirilmiş ve iki adam iki yanıma geçip oturmuşlardı. Diğer iki adam da otomobilin üstüne çıkmışlardı.

Nihayet birden durduk. Beni arabadan alarak yeni bir tarafa doğru götürdüler. Bu esnada birkaç ahşap kulübe fark edebildim ve bundan Kanada'nın köylerinden birisine getirildiğimi anlayabildim. Biraz sonra bir kapı açıldı ve şiddetle topraklar üzerine atıldılar. Ceplerimi tamamıyla boşalttılar ve bağlarımı biraz gevşeterek bir masa üstünde duran soğuk yemekleri gösterdiler.

Numara 13 Sayfa 6

Ne olursa olsun dedim. Hayatımın son saatlerinde karnımı doyurmakta bir mâni göremediğim gibi ağızımdaki tıkaçı çıkmış görünce heriflere sayıp sövmekten de kendimi alamadım. Fakat alınma dayanan soğuk revolver namlusu beni susturdu! Bunların reisi olduğunu zannettiğim iri ve korkunç bir adam, fena bir Fransızca ile:

-Burada tek oturunuz, dedi. Yarın muhakeme edileceksiniz, tek durmazsanız -revolverini göstererek- bununla beyninizi dağıtırım.

Ben bu garip haberi alınca:

-Muhakeme mi edileceğim? Fakat kimin tarafından ve ne hakla ne için, diye haykırdım.

Adam bu asabi suallerime cevap vermeye tenezzül etmedi. Sade omuzlarını silkerek beni yalnız bıraktı. Kapıyı yüzüme kilitledi. Herif gitti mi, gitmedi mi bilmiyorum. Fakat dışarıda bir bekçinin muntazam ve yek ahenk adımlar dolaşıp durduğu, kulübenin içinden duyulmaktaydı.

Kendi kendime bu heriflerin deli olduklarına hükmettim. Muhakeme edilmek, fakat niye ve kim tarafından? Bu muhakemenin Qubec'teki hadiseyle alakası olamazdı. Bir defa o vaka hemen görülmemiş ve aradan uzunca bir zaman da geçmişti. Hakkımdaki ithamın nevini düşünmekten ziyade, buradan kurtulmanın yolunu bulmayı daha muvafık bulduğumdan birbirine bağlı olan ayaklarımla kulübenin tahta duvarlarına bütün kuvvetimle tekmeler vurmaya ve bütün kuvvetimle imdat diye haykırmaya başladım. Tam bu sırada kapı aralandı ve içeriye iri bir elektrik lambasıyla külahlı bir haydut girdi ve bana doğru iri bir brovning tabancısı uzatarak:

-Vâkıâ yarın muhakemeniz olacak fakat bu akşam da idam edilerseniz sonra karışmam, dedi ve yine cehennem olup gitti.

Bu defa işin zannımdan çok ehemmiyetli olduğun anladım. Her şeyden evvel kaçmayı düşündüm. Fakat nasıl ve nereden? Ayaklarımı bağlayan iplerin düğümlerini çözmek için beyhude yere uğraştım, durdum! Herifler o kadar iyi bağlamışlardı ki bütün tırnaklarım parçalandı ve ellerim kan içinde kaldı. Buna rağmen en küçük bir düğümü bile çözmeye muvaffak olamadım. Bu muvaffakiyetsizlik üzerine artık işi yarının bahtına terk ettim.

-Ne yapalım, dedim. Heriflerin ellerine kıskıvrak düştüm. Yarın elbet hakikat anlaşılır. Ben onlara hiçbir şey yapmadığımı zannediyorum. Sonra bu haydutlar kibarlık ederek para cüzdanıma el bile sürmediler. Elbet yanlışlık meydana çıkar!

Bu teselli üzerine uyumak ümidiyle gözlerimi kapattım. Fakat tam bu sırada aklıma Lil geldi. Bu akşamki davetlerine isabet etmediğim için Lil hakkımda neler diyecekti acaba? Mazeretimi anlatmak için bu beladan kurtulabilecek miydim? Acaba sevgili Lil'imden kaç yüzlerce fersah uzaklardayım. Böylece yüzlerce sual zihnime hücum etti ve bu suretle sabahın ilk ışıkları, tahtaların aralıklarından görününceye kadar kıvrandım durdum! Ve nihayet gözlerim kapandı, daldım.

Uzun müddet uyumaya muvaffak olamadım. Çünkü bir ayak sesi beni daldığım yarı uykudan uyandırdı. Kapı aralandı ve kaba sert bir ses:

-Kalkınız, dedi.

Birçok külahlı herifler beni arabalarına aldılar ve ayaklarımı çözerek ellerimi sıkı bağladılar ve beni oldukça büyük bir daireye ve burada bir mahkeme karikatürü denmeye seza bir heyet huzuruna çıkardılar. Bu heyet-i hâkime mevkiinde bulunanlar da kukuletalıydılar! Ben, maznun mevkiine oturtuldum. Heyet-i reis mevkiinde olan, fena bir Kanada Fransızcasıyla:

-Oscarni Doyle, kalkınız, dedi.

Ben:

-Siz kalkınız, benim sizin Oscarni Doyle'nizle hiçbir alakam yoktur, diye haykırdım. Vâkıâ ayağa da kalktım. Fakat onların emrine itaatten ziyade kalbimin sıkıntısından kalktım. Sözüme devam ederek:

-Sizin bütün bu muamelenize bir mana veremediğim gibi hepimizin de hapishane veya tımarhanelerden hariçte bulunmanıza hayret etmekten kendimi alamıyorum. Bütün haydutluk ve deliliklerinizi hemşehrilerinize istediğiniz derecede zalimane veya delicesine tatbik edebilirsiniz fakat bana gelince bu hususta serbest değilsiniz. Ben Fransız'ım ve Fransa'nın tebaasındamım! Hiç şüphesiz Fransa ve onun sefareti, benim en küçük zararımı sizden arayacaktır dedim.

Reis hiddetle:

-Susunuz, Oscarni Doyle, diye bağırdı.

-Fakat benim adım Oscarni Doyle değildir. Bunu siz de bilirsiniz. Çünkü bütün resmî evrakım ve hüviyet cüzdanım adamlarınız tarafında alınmıştır. Beni, Fransa devleti tebaasından ve halis bir Fransız olan, ben Hower Parno'yu hemen şimdi serbest bırakmanız lazımdır, anlıyor musunuz?

Sözlerim çirkin kahkahalarla karşılandı ve temin ederim ki dünyada, bu kukuletalı heriflerin gülüşü kadar çirkin bir şey yoktur.

Reis:

-Oscarni Doyle, sizin bu iddianız çok gülünçtür. Bu iddiadan vazgeçmenizi

size tavsiye ederim. Huzurunda bulunduğunuz bu mahkeme, sizin başınızdan çok kuvvetli başları bedeninden ayırmıştır. Şimdiki isminiz Rober Parno imiş! Pekâlâ kabul ettik. Fakat burada bulunan bu heyetin hepsi de bilir ki Escarne Doyle, Fransa'nın en muktedir ve faal bir polis hafiyesidir. Şimdi burada takibatımızla meşgul oluyor ve hiç şüphesiz kendisine her hususta muntazam bir Rober Parno evrakı yapamazsa pek zavallı bir adam yerine geçer! Bizim birçok arkadaşlarımız, senin yüzünden hapishanelerde çürümekte veya hüküm giymek üzeredirler. Oscarne Doyle ve şimdiki isminizle Rober Parno, biliniz ki Ku-Klux-Klanlarla oyun oynamak kabil değildir. Bize muhalefet eden için kanunumuzda tek bir ceza vardır: İdam! Arkadaşlar, bu karara itiraz edebilir misiniz?

Ben kendimi müdafaa için tek bir söz bile söylemeye muktedir olamadan el ve ayaklarımdan tutularak bir posta paketi gibi taşındım. Biraz sonra açık bir yerde durdular ve etrafıma baktığım vakit mevkiim nezaket ve fecaatini tam manasıyla anladım. Darağacı, bağlı ipiyle başım ucundaydı!

Herifin birisi “asınız” emrini verdi! Herifler son derece alışkan bir el ile bağlı ipi, omuzlarım üzerine yerleştirdiler. Bu ana kadar bu geçen şeyleri ancak kaba bir şaka sanıyordum. Fakat artık ölümle tam manasıyla karşılaştığımı gördüm. Bir an içinde bütün tarih-i hayatım, bir kasırğa gibi gözümün önünden geçti. Bütün bunlara bana birer hiç gibi geldiler. Fakat tam Lil'e ait hatıralara geldiğim vakit, bütün mevcudiyetim sarsıldı ve Lil'i düşünmekteyken ip boynumu sıkmaya başladı ve sanki bütün canım, bu benim etrafına tahammül edilemez bir ağrıyla toplanmaktaydı. Ben artık ölüyordum.

İşte unutulması mümkün olmayan anda büyük bir telaş, birçok gürültüler ve otomobil patırtıları duydum. Hele telaşlı bir ses boğazının bütün kuvvetiyle:

-Durunuz, durunuz, işte bir yanlışlık var, diyordu.

Ben de bu anda hissimi kaybetmiş ve derin bir uyuşukluğa düşmüştüm. Bilmem ne kadar zaman sonra gözlerimi açtığım vakit:

-Kollarını ovuşturunuz, bu hakikaten çirkin bir yanlışlık oldu. Oscarni Doyle'yi şimdi bulduk, diyorlardı.

Nihayet beni bir otomobile bindirdiler ve cehennemî bir süratle uzun bir müddet gittikten sonra beni otomobilden indirdiler. Fakat bende ayakta duracak hâl

yoktu. Hemen yere çöktüm. Heriflerden birisi:

-Efendi, dedi. Bereket versin ki yanlışlık gayrikabil-i tamir bir şekil almadı. Fakat bunu öte ve beride işâa ederseniz bu sefer boynunuzu ipten kurtarmak mümkün olmaz.

Hiddet ve zaafın tesiri altında garip bir hâl aldım. Fakat tam taarruza düçar olduğum ve doğrudan doğruya Turimerlere giden yolda kendimi bulunca biraz kendimi topladım ve dostlarımın nezdine tam manasıyla bitik bir hâlde vardım. Onlar beni böyle hem gülünç hem de bitkin bir hâlde görünce her birisi hakikaten sevindiler. Turimer:

-Vah zavallı dostum, vah, diyerek boynuma sarıldı. Fakat Lil'in muhabbetle dolu bakışları beni hemen canlandırdı. Ben başımdan geçenleri anlattığım zaman Turimer:

-Vah zavallı dostum, vah, dedi. Biz sizin nerede olduğunuzu bir türlü bilemiyorduk. Lil, adeta deli gibi oldu ve hemen her gün şerifin nezdine giderek sizin bir felakete uğramış olmanız ihtimalini ileri sürdüğü gibi bütün gün de izinizi bulmak için çalışırdık.

Ben titrek bir sesle:

-Bunlar hakikat mi Lil, dedim.

Lil, güzel gözlerini kaldırdı ve çok tesirli bir hisle:

-Sizi kaybetmemek için bütün dünyayı [] ederim, Rober, dedi.

Ben bu söze cevap vermedim. Fakat ne acı ve en tatlı hislerin asabıma verdiği rahatlıkla koltuğa yıkılmış ve bayılmış kalmıştım.

İşte ben Rober Parno, bu suretle sabah idam edilmiş ve idam edildiğim sabahın akşamı da en çok sevdiğim bir kızla nişanlanmıştım!

Son

El Falı Bir İlim Midir?

Üçüncü sayfadan mabat

...ile tadil ve ıslah olunabileceğini izah ve ispata çalışacaktır. Şimdiye kadar el falıyla iştigal edenler yalnız sol ele bakarak istikbal hakkında bir fikir edinmek isterlerdi. Hâlbuki bu falı, müspet ilimler mütevaziyen tetkik etmek sabrını gösteren mütehasıslar sağ elin keşf-i istikbal hakkında çok mütemmim tafsilatı ihtiva etmesi dolayısıyla iki elin de birlikte tetkiki lüzumuna kani olmuşlardır.

Mabadı var

Gelecek nüshamızda el falına dair canlı resimler intişar edecektir. Karilerimizin birbirine merbut mütalaatı ihtiva eden işbu makaleleri hıfz ederek okumalarını tavsiye çünkü hendese davaları gibi bu husustaki tafsilat ve malumat yekdiğerinin mütemmimi olacaktır.

Pul ve kartpostal meraklılarına müjde

Cihanda pul ve kartpostal koleksiyonları sayesinde servet sahibi olanlar pek çoktur. Siz de bütün dünyayla mübadele suretiyle, masarifsiz zengin olmak arzu ederseniz “Türkiye Pul ve Kartpostal Mübadele Mecmuası”na fazla tafsilat ahzı ve nizamnemenin meccanen namınıza irsali için zirdeki adrese müracaat ediniz.

Atıf Zühtü, posta kutusu 16, Samsun

Numara 13 Sayfa 7

Ankete Cevaplar

İçtimai hayatımızın çürük ve sakim telakkilerden doğma bugünkü şekli, bence bir nev kanserdir. İrkın seciyesi üzerine kanser kadar mühlik ve müthiş bir tesir yapan bu telakki vahametinin umumi ve şamil bir ifadesi de teceddütte şuarsuzluktur. Asrılık ile teceddüdü, yalnız zahiri ziynetle ölçmenin gençliğe îras ettiği halet-i ruhiyi şuarsuzluktan başka ne ifade edebilir?

Kadınlık ve erkeklik âleminde bütün şiddetiyle salgın yapan bu seretan-ı içtimainin tesirleri bittabi mevzubahis olan izdivaçta da mevcuttur. Neslin bekasını

temine matuf olan hayati bir vecibenin zayıf ve istinatsız vâhimelerle korkunç bir mesele hâline getirilmesinde, kadın ve erkek aynı derecede hisse-i mesuliyetle mahmuldür. Çünkü ketim edilmeyen vakalar bize her iki tarafın ruhî hastalığını maalesef göstermektedir. Her şeyde olduğu gibi teceddütte şuur, ırkın be-hak itilasına ilimdir. Genlerin izdivaçtan ürkmelerindeki sebepler, hep bu çerçevenin ifade ettiği şekillerde mündemiç olduğu için birer birer tasrihe lüzum kalmaz zannedirim.

20.11.340 İzmir / Göztepe

Kemal Talat

Kırkağaç 17.11.340

Efendim, birçok gençlerin tehhülden niçin üttüklerini soruyorsunuz. Kanaatimce gençlerin tehhülden ürkmelerine yegâne sebep zamanımızdaki maişettarlığıdır. Filhakika dünya nimetleri içinde izdivaç edip de muhabbet ve samimiyetle dolu bir hayat yaratmak kadar hoş ve makbul bir şey yoktur ve her genç vakit ve zamanında aile teşkiliyle ferih ve fahur yaşamak arzusundan vareste kalamaz. Velakin vücudunun sağlığı nispetinde cebinde dünyalığı olmazsa izdivaca karşı duyduğu ihtiyacın tatminine kudret-yab olamaz.

Harb-i umumiden evvel hayatını az çok kazanan gençler aile ocağı tesisinde geri kalmaz, tehhülden ürmezdi. Fakat harb-i umumi her yerde olduğu gibi muhit-i içtimaimizde büyük tahavvüller vücuda getirdi. Bilhassa servetin bir sınıf halktan diğerine geçmesini ve cemiyetin ilmi ve edebi mesaisini hazırlayan münevver sınıfın, gençlerin ve hatta memurların derhâl fakirler zümresine dâhil oluvermesini intaç eyledi. Elan hayatını mesaiye vakfedip de çalıştığı nispette kazanç temin edemeyen ve daima yaşamada suûbete düşar olan gençler nasıl olunabilir?

Seda-yı Hak karilerinden Tabip Hakkı

16.09.340

Efendim, gençlerin tehhülden korkmaları hayat-ı içtimaimizde büyük bir dert olup bendelerince tedavisi şu noktadan tetkik edilmelidir:

1- Gerek kızın terbiye ve tahsil ve ailesinin derecesinde refika-yı hayat

bulmasında müşkülata düçar olması;

2- Refika-yı hayat intihap ettikten sonra vuku bulacak nişan ve düğün masarifinin fevkalade müserrifane olması;

3- Nişan ve talak kanunlarımızda kuvvetin heyet-i hâkimece olmaması, aynı talakın heyet-i hâkimece verilen karardan sonra vuku bulmaması olup zann-ı âcizanemce bunlar bertaraf edilirse tehhül yüzde yüz fazlalaşır.

Menemen Ziraat Bankası Mehmet Lütfü

Değirmendağ, Ahmet Adil

İzmir 17 Teşrinisani 340

Şebabımın ilk saniyesinden şimdiye kadar hayatı karanlık, ilerisi tozlu, siyah bulutlar örtülü bir yük olarak gördüm. O yolda yürüyorum. Belki de biraz daha ötede o bulutlar açılır, orada parlak bir güneş doğar. Hep bu ümitle ilerliyorum. Akat bu uzun ve karanlık yolda yalnız yürümek pek güç, benim gibi her genç mükedder zamanlarında, kederlerini, mesut zamanlarında taşkın saadetlerini taksim ve tevdi edecek hassas bir kalbe, manevi yaralarını saracak müşfik ellere, elemelerini unutturacak ahenktar ve samimi bir sese muhtaçtır. Yalnız, yalnız ve meçhul yolda terkedilmek yalnız bırakılma tehlikesi olmasa.

İzmir'in tekâmül adımlarından Başdurak'ta Emirlerzade Refik Bey Çarşısı

Memleketimizin maruf ve faal şahsiyetlerinden Emirlerzade Refik Bey, Başdurak'ta kendi ismine izafeten büyük bir çarşı yaptırmıştır. Resmini dercettiğimiz bu çarşıyla Refik Beyefendi güzel memleketimizin imarına doğru ilk hayırlı adımı atmak şerefini kazanmışlardır. Memleketimizde maalesef elan akar kanunun tatbik edilmemiş olmasında pek fahiş bir cereyan alan dükkân kiralarna karşı Refik Bey Çarşısı'ndaki mağazaları pek müsait şeraitle ve pek ehven fiyatla vermektedirler. Refik Bey Çarşısı, bir cins esnafa has, güzel bir çarşı olabilir. Arestenin loş, rutubetli sahasına dolan kunduracı, manifaturacı gibi esnafa pekâlâ bir mevki olabilir. Alakadarının, esnaf cemiyetlerinin, erbab-ı zevk ve selimin nazar-ı dikkatini

celbetmeyi bir vazife biliyoruz. Mağaza buhranına çaresâz olmak üzere yapılan bu nâfi ve medeni teşebbüsü memlekete hakiki merbutunu gösteren güzel, şayan-ı takdir ve bilhassa seza-yı taklit bir hareket olmak üzere telakki ediyoruz.

Refik Beyefendi bu gayret-i cesuranesiyle mütereddit tüccarlara, korkak zenginlere bir ders-i ibret ve gayret verdiği gibi belediye de şimdiye kadar planlarım tanzimi dolayısıyla vuku bulan teehhürden mütevellit mesuliyet ve günahı bir kere daha hatırlatmıştır. İhtimal ki inşaata vaktiyle müsaade edilmiş olsaydı, Refik Bey gibi gayur ve müteşebbis zevat memleketimizi kısmen harabe-zar olmaktan kurtarabilecekti. Bununla beraber yüz bin türlü vasıtasızlık ve müşkülât ile bu muazzam ve metin binayı görüp de vücuda getiren sahip mazbutunu bizim gibi takdir ve tebriklere gark etmeyecek bir Türk tasavvur etmiyoruz.

Diğer ağınyamıza da Refik Bey gibi hayat-ı say ve gayretlerinin yıkılmaz bir abidesi olacak böyle büyük ve cidden zarif asar-ı terakki ve medeniyet vücuda getirmelerini tavsiye ederiz.

Karikatür: Refik Bey Çarşısı'nın cepheden görünüşü

Müdür-i Mesul: Ahmet Cemalettin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

Numara 13 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Masal değil roman da değil!

Resimli bir salnamede -ihtimal zamanımızda pek çok kişilerin inanamayacağı-atideki fikrayı mütalaa ettik:

Geçen sene Fransız parlamentosu azasından mösyö Samba'nın vefatını müteakip madam Samba da sevgili kocasının ziya-yı ebedisine tahammül edemeyerek intihar etmiş ve bu suretle bütün hayatını kocasına ibzal-ı muhabbet ve merbutiyet etmekle imrar etmiş mebus zevcesi, ondan sonra yeryüzünde kalmayacağını ispat etmiştir.

Kadınlar, bu zevciyet faciasıyla iftihar edebilir. Yalnız iftihar ederken erkeklere fazla çalım satmaya koyulmasınlar. Çünkü aynı salnameden bervech-i ati nakledeceğimiz ikinci fıkrada erkeklerin sadakat-i harikuladesini göstermektedir. Fıkra şudur:

Seksen sene evvel Fransuva isminde bir adam leyli mektepte zevcesiyle birlikte aşçılık ediyorlarmış. Bir gün ecel, Fransuva'nın elinden çok sevdiği karısını alır. Kadının vefatından bir gün sonra mutfakta faaliyet görülmediğinden mektebin mubassır merak ve endişe saikasıyla oraya koşar. Fakat mutfakta ne görse beğenirsiniz. Bedbaht Fransuva'nın bi-ruh cesedini hem nerede tahmin edebiliyor musunuz? Hoşaf suyunun fıkır fıkır kaynadığı kocaman kazanı içinde. Zavallı adam zevcesinin vefatından sonra saika-yı yas ile kendisini o cehennem gibi yanan kazanın içine atarak intihar etmiş!

Bu iki fıkrayı münevver hanımlarımızdan birine naklettiğim zaman bittabi aramızda kadınların ve erkeklerin sadakati hakkında küçük bir muhavereye cereyan etti.

Ben söze cins-i latife karşı bir tarzde bulunmak için fikrimi söyledim:

-Görüyor musunuz, dünyada elan zevcinin vefatından sonra onu mezarda da takip etmeye koşan kadınlar varmış! Hem bu ne bir masaldan ve ne de bir romandan alınmış bir mevzu değil.

Mütefekkir muhatabım bana şu müskit cevabı verdi:

-Erkeklerde de sadakat varmış. Fakat bunu ancak seksen evvel geçmiş bir vaka ile ispata kalkışıyorsunuz. Hâlbuki mebusun zevcesi bir sene evvel bu vefa ve sadakat kahramanlığını göstermiştir.

Seyirci

Karikatür: Daha kolayı varken!

Zevce: Aman bana çabuk bir bardak su getir, boğazımda bir şey kaldı.

Zevc: Su yerine arkana iki kuvvetli yumruk indirsem olmaz mı?

Karikatür: Ayna falı

Genç kız: Ayna ile istikbalime bakan falcı bana “İstikbaliniz de yüzünüz gibi parlak” demişti. Acaba doğru mu?

Karikatür: Cidale hazırlık

Zevce: Canım boksör mü olacaksın? Neden bu kadar yumruklarını kuvvetlendirmek istiyorsun?

Zevç: Valideniz hanımın bize birkaç güne kadar misafir geleceğini söylememiş miydiniz?

Karikatür: Hafif meşrep bir kız ağır bir yükmüş

Küçük hanım: Beni büyük bir ağırlık mukabilinde babamdan istediğiniz zaman ne dedi?

Küçük bey: Beni bu ağırlıkta kurtarınız, sizden başka ağırlık istemem, dedi.

3.14. Resimli Yurd Numara 14

Sayı 14 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 9 Kânunuevvel 1340

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havale-nameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: *Genç İtalyan Muhterii Sinyor Fiyama'nın Çok Uzak Mesafelerden Radyo Tele Mekanik Aletiyle Süvari ve Mürettetabı ve Hiçbir Kuvve-i Muharrikesi olmayan Bir gemiyi Sevk ve idare tecrübesi icra edilirken*

İtalya'nın İspeçya Körfezi'nde bulunan Varyono Kulesi üzerine genç İtalyan muhteri Sinyor Fiyama'nın ihtira eylediği bir radyo tele mekanik sistemindeki gayet sade bir aletle uzun mesafelerde bulunan ve yelken, buhar ve elektrik gibi hiçbir kuvve-i muharrikesi olmayan ve derununda süvari ve tayfası bulunmayan 23 numaralı bir gemiyi şayan-ı hayret bir suhulet ve süratle evvela 2-3 km ve sonraları 18-20 km uzaktan sevk ve idareye muvaffak olmuştur. Bun genç İtalyan muhteriin sade olduğu kadar mükemmel olan bu aletin de mevcut bazı düğme ve küçük manivelaları tahrik etmek suretiyle üstünde ferd-i âferîde mevcut olmayan bu gemiyi sağa, sola, öne, arkaya. Hulasa istediği mahalle ve herhangi bir şahıs tarafından sevk ve idare etmek mümkün olmaktadır.

Muvaffakiyetin en parlak ve aynı zamanda mucib-i hande olan ciheti birçok mütefennin sahip nüfuz zevat muvacehesinde yapılan bu tecrübeler esnasında

temaşageran genç muhteriği alkış tufanına gark ederken yine geminin direklerinden keza aynı makinenin uzaktan vuku bulan tesiri sayesinde kendiliğinden düdük çalarak alkışlara makam-ı teşekkürde mukabele eylemesidir. Bu makineyi teknil etmiş bir sayfası daha vardır ki o da telsiz telgraf aletlerine başka telsiz makineleri tarafından verilen radyo ile müteessir olmamasıdır. Bu ihtira cihan-ı fende hakikaten muazzam bir inkılap vücuda getirecektir.

Numara 14 Sayfa 2

Ervah Bizimle Meşgul mü?

Muharriri M. S.

Ruhlarla görüşmek meselesinin son zamanlarda Avrupa gazetelerinden birçoklarını işgal ettiği ve bununla beraber teşkil ettikleri tetkik heyetlerinin uğraşmakta ve birçok delâil elde etmekte olduklarını elbet gazeteleri takip ve mütalaa eden zevat-ı muhtereme pekâlâ bilirler. Biz de karilerimizi tatmin etmek ve bir dereceye kadar meraklarını izale etmiş olmak için icra ettiğimiz tahkikat-ı amikada namus ve sözüne itimat ettiğimiz erkân-ı harp binbaşlarından Mustafa Kemâl Beyefendi ile zirde yaptığımız mülâkat bu nazariyenin artık inkâr ve şüphe kabul etmeyen müspet neticeye vasıl olduğu kanaatini tevellüt ettiğinden aynen bu nüshamıza dercettik.

Zaten ruhların ebediyeti, biz Müslümanlara pek de yabancı olmasa gerektir. Zira Şari-i Ekrem Efendimiz ruhun cesetten ayrıldıktan sonra ebediyete doğru uçtuğunu ve derece-i amalane göre hesap vermeye mecbur bulunduğunu haber vermemiş miydi? İşte fen ve ilmin bugünkü terakkisi ruhun bekasına dair olan bu dini akidemizi pek bariz bir surette tasdik ve takviye ediyor...

Filhakika bu hafta gelen *Jeseto* mecmuası fevkalade bir kuvvet tahtında değil fakat mekanik bir tesirle hareket ettiğini ve yalnız üçayaklı masaların süratle harekete geldiğinden bahsederek İngiliz ve Fransız Risalelerinin bu bâbda yazdıkları mütalaatı cerh etmek istiyor...

Bu satırları yazan muharrir-i aciz de bizzat yaptığı tecrübelerde mezkûr Fransız gazetesinin iddiasına rağmen dört ayaklı masalarında küçücük parmak temaslarıyla sayan-ı hayret bir kuvvet ve şiddetle harekete geldiğini ve çok defa kımıldanmaya

başlayan masayı tevkif için birçok zevatın bütün kuvvetleriyle masa üzerine bastıkları halde onu zapt edemediklerine şahit olmuştuk. İşte geçenlerde bu bapta yazdığımız makaleleri mütalaa buyuran mütekait erkân-ı harp binbaşlarından Mustafa Kemal Beyefendi bu fani vatandaşlarımızın da tecrübe ve müşahedelerinden istifade etmek istediğimizi okuduğundan başından geçmiş aşağıdaki vakayı lütfen nakletmek inayetinde bulunmuşlardır ki bizde bunu kemâl-i memnuniyetiyle karilerimizin nazarı istifadesine vaz ediyoruz:

İlk tecrübemiz Kadı Köyü'ndedir tecrübelerle iştirak edenler arasında muktedir doktor ve eczacılar müteaddit fen ve ilim adamları ve rical hükûmetten bazıları ve bunlar meyanında ruh hadiselerine inananlar ve bu gibi şeylerle alenen istihza edenler ve böyle bi-mana şeylerle işigalin abes ve hatta budalalık olduğunu söyleyenlerle beraber inanmayanlar arasında ben de bulunuyor ve fennin kabul ettiği böyle şeyleri manasız buluyorum. Altı yol ağzında telgraf memurlarından Edip Bey'in hanesindeydik medyumluluğu Eczacı Müeyyit Bey yapıyordu. Bizde tecrübe devresi esnasında diğer arkadaşlarla öteden beriden lakaydâne mükâlemelerde bulunuyorduk... Birdenbire masa harekete geldi telgraf darbeleri kadar muntazam, muttarit sedalar çıkmaya başladı hariçten bir zatta not tutuyordu şimdi ismini hatırlamayacağım ölmüş bir genç ruhu geldi güya bununla medyum uzun uzun görüştü ben ve mariz arkadaşlarım hep gülüyor ve eğleniyorduk sonra bir müddet sükût hâkim oldu davetler devam ediyordu fakat bir türlü o genç ruh tekrar gelmedi bu defa Emin isminde başka bir ruhun geldiğini medyum haber verdi biz yine eski ısrar ve ikrarımızda muttasıl gülüyorduk... Medyum ruha sordu: Oda içinde mecliste bulunanlarla alakanız var mı? Ruhun güya cevap verdiğine bakılırsa pek yakından alakadarı bulunduğunu söyledi. Tekrar medyum dâhilde mi? Hariçte mi dedi? Ruh masa haricinde olduğunu söylemiş...

O halde kimmiş ismini söyleyebilir mi dedim hemen masa eskisinden daha kuvvetli ve asabi bir surette vurmaya başladı ve isminin ilk harflerini haber verdi yine bir kakhaha tufanıyla mukabele ederek:

-O halde azizim dedim lütfen sorunuz benden başka kimsenin bilmediği esrar hakkında malûmat verebilecek mi? Eğer böyle bir kahramanlık gösterirse ben de bütün mevcudiyetimle bu meçhul hakikate kanaat ve iman getireceğim...

Hakikaten ismimin Kemal olduğunu herkes biliyordu fakat diğer ismimin

Mustafa olduğunu kimse bilmiyordu. Derhal bir ismi de Mustafa'dır dedi. Hayret ettim ve sonra otuz sene sonra vefat eden pederimin hangi sene, ay ve güne tesadüf ettiğini hangi vilayette ve hangi şehirde vefat ettiğini ve validemin de keza nerede ve ne zaman vefat ettiğini ismini tamamıyla haber verdi. Artık istihza ve inanmamayı bir tarafa bırakarak göz, kulak kesildim, o muttasıl masayı ihtizaza getirerek söylüyordu...

Rum ilinde Kosova vilayetinin Eştıp kazasının Çarova karyesinde Hıdırellez'in dördüncü günü yani üç yüz yedinci senenin Rumi nisanın yirmi altıncı günü validemin vefat ettiğini ve validemin ismini herkes Nimet Hanım diye çağırıldığı halde merhum pederim Nimetullah diye hitap ettiğini bile haber verdiğine ne yapacağımı şaşırtdım...

Pekâlâ niçin İstanbul'a geldiğimi sorunuz dedim:

Seyit İdris İsyanı hakkında merkeze malûmat şifahiye vermek üzere geldiğimi ve elyevm Usr sancağı jandarma kumandanı olduğumu söyledi...

Daha ciddi ve merak-aver bir tavırla medyumdan babam bana görünebilir mi diye rica ettim

Mabadi gelecek nüshada

Karikatür: *Ruhları davet tecrübelerinde en müsait olan masa... Bununla beraber iyi medyumlarla en ağır ve dört ayaklı masalar da aynı hizmeti ifa eyler.*

El Fah Bir İlim Midir?

Muharriri Beş Yıldız

El falından istifade etmek veya ettirmek için biraz bunun ehemmiyetine ve ciddiyetine inanmak lazımdır. Bunun için de inanmak istemeyenlerden daha çok alim ve mütebahhir zatların bu husustaki fikir ve kanaatlerini zikretmeyi lüzumsuz göremiyoruz. Aristo diyor ki: "Vücut-ı beşer denilen makinen en nazik aleti yahut aletlerin aleti eldir."

Balzac ise, elin çizgilerini tetkik ve mütalaa etmek, çehrenin hat ve ifadelerini okumaktan daha kolay daha müspet neticeler veren bir fendir diyor. Aynı muharrir-i hâkim izdivacın fizyolojisi namındaki kitabında ellerin tetkikinde hasıl olan netice hakkında şu satırları yazıyor:

“Bu ilimle tecehhüz ettikten sonra en girilmez kalplerin derinliklerine nüfuz ederek söyletilmeyen sırları keşfedebilirsiniz!”

Peygamberan-ı Zışan Hazeratı da el yazısının çok büyük bir ehemmiyeti olduğunu beyan buyurmuşlardır.

Hz. Yakup buyuruyor ki: “Cenabıhak, insanların kendi fiillerini tanımaları için kendi ellerinde çizgiler yaratmıştır.” Hz. Musa demiştir ki: “Halkın kanunu alında ve elinde yazılı bulunacaktır.”

Hiç şüphe yoktur ki el falında lazım gelen şümüllü faydayı temin etmek için yukarıda biraz bahsettiğimiz vecihle ilm-i simayı da ihmal etmemek icap eder.

Karilerimizin bu makalede neşrettiğimiz resimlerden de anlayacakları vecihle insanların çehreleri pek çok ve birbirine mütebayın manalar ifade ve şekilleri tersim eder. Bazen bu çehrelerin hayvanata olan müşabehetleri şayan-ı hayret bir dereceyi bulmaktadır. Her ne kadar bu hayvanatı andıran çehre sahipleri müşabih oldukları hayvanların tabiat ve temayüllerine yakın bazı tabiat ve temayüllere malikiyet ifade ederse bundan riyazi bir katiyet, hiç yanılmaz bir mutabakat mevcut değildir.

Bununla beraber kediye benzeyen simaların

Mabadı yedinci sayfadadır.

Fotoğraf: *Ulum-ı felekiyede yed-i tulası olan ve ispritizma gibi ulum- ruhiye hakkında kıymettar kitaplar yazan Kamil Flameryon ve şayan-ı dikkat eli.*

Karikatür: *Yukarıdan itibaren tilki, kedi, domuz, papağan, kartal ve keçiye benzeyen simalar.*

Numara 14 Sayfa 3

Genç Kızlar Celladı!

Asri bir landronun sergüzeşti

Muharriri Mehmet Sırrı

Ailesi için bir cehennem belası olmuştu. Artık kendi evlerinde yaşayamayacağını anladıktan sonra Şişli’de eskiden tanıdığı bir hanede misafir olmuştu. Hane-i pederi terke mecbur kalarak iltica ettiği o halkı, genç ve güzel

misafirlerin teşrif etmesine pek çok memnun olur ve yavaş yavaş bu genç ve güzel misafir hanımlara da kesesi dolu, eli açık misafir beyler tedahülüne delalet eder takımındandı. Busuretle birkaç ay evvel, güzelliği, zekâsı, tahsil ve terbiyesiyle ailesinin medar-ı neşe ve iftihar olan Şukufe Hanım, Şişli'nin dillerde destan olan bir asrı kokotu olmuştu. Şükufe'nin bu hali yalnız ana ve babasını yes elemden kahretmekle kalmamıştı. Büyük hemşiresinin prensesler gibi geçen hayatını mahv ve tebah eylemişti. Karısının gözlerinden her türlü emir ve idareyi telakki etmekle mesut ve müftehir olan eniştesi Şukufe'nin rezaletlerinden sonra büyük bir şüphe ve endişeye düşmüş ve acaba ablası da bir günü küçük kız kardeşinin yolunu tutar mı diye ona evde kapı odalarda bir mahpus, bir mahkûm hayatı yaşatmaya başlamıştı.

-Desene bu Şadan Bey bir genç kızı iğfal etmekle bir aile efradını da kamilen mahv ve harap ediyordu.

-Yalnız bir aileyi değil, çok defa birkaç ailenin ocağını söndürmek alçaklığını irtikâp etmiş bulunuyordu. Diğer kızlar da böyle feci bir akıbete uğramıştı.

Şukufe'nin akrabasından olan diğer bir genç kız da genç landronun dam-ı iğfaline düştükten sonra günah ve rezaletini korkunç bir intiharın esrarlı perdeleriyle örtmeye, gizlemeye çalışmıştı.

Hele ... Bey'in küçük ve çılgın kerimesi ... Hanım bile seve seve bu tehlikeli sergüzeştler kahramanının kucağına atılmıştı. Ona bu gencin sağlam bir ayakkabı olmadığını, kendisinden evvel birçok aileleri ebedi bir ayıp ve matem içinde bıraktığını söyledikleri zaman şu cevabı vermişti:

-Ey bana bu hususta nasihat veren genç kızlar evli kadınlar, ben de size bir nasihat vereyim. Aldanıp da Şadan Bey'in gözlerinin içine bakmayınız sonra siz de ondan uzaklaşmak için bana nasihat edip dururken onu elimden almak üzere planlar kurmaya çalışacaksınız. Onun için rahat ve istirahate düşkünseniz benim ve onun yanından uzaklaşmaya gayret ediniz. Sonra ilerisine karışmam. Bana gelince on hafta on gün, on saat değil, on dakika Şadan Bey'in gözlerini gözlerimin derinliklerine dikilmiş gördükten sonra ölsem gam yemeyeceğim.

-Demek bu adamın gözlerinde bu kadar müthiş, sihirli kudret varmış!

-Bu kudretin dehşet azameti asıl iki kızını katlettikten sonra küçük kızıyla firar ettiği ... ailesi üzerinde ayan olmuştu.

-Bu zavallı kurbanların hangi bedbaht aileye mensup olduklarını sormama müsaade edecek misin? Eğer söylemekte mahsur yoksa bunu çok öğrenmek siterdim.

-Sana söylemekte bir mahsur olmayabilir fakat senin dalgınlıkla bu isimleri yazmaklığında çok fenalıklar vardır. Çünkü cinayetin dehşet ve fecaatine ve siyasi haberler eksilince böyle aile facialarını birer roman yapan gazetecilerin araştırmalarına rağmen bu müthiş ve korkunç dram İstanbul'da yalnız alakadar birkaç aile tarafından bilinmektedir.

-Çok şey! İstanbul'un uyanık ve mükemmel zabıtası tarafından bu cinayetler nasıl meçhul kalabildi?

-Memleketimizde anladım ki bazen meçhul kalmayan, fakat meskût geçilen bazı hadiseler, facialar olmaktadır. Mesela ... şehrinde bazı evli kadınlar meçhul eller tarafından meçhul olmayan hotellere kaldırılır ve bir gün sonra evlerine iade olunur. Tabii bu hâller pek çok tekrar etmez. Fakat vuku bulur. Lakin bunları ne zabıta raporlarında ve ne de gazete sütunlarında görüp okuyamazsınız.

-Demek ismini zikretmek istemediğiniz bu ailenin başından geçen felaketler de meskût geçilen hadiselerdir.

-Ona benzer bir şey.

Namusuna çok güvenen bir aile

-Sonra ne oldu? Biliyor musun ki bu Şadan Bey'in sergüzeştlerini pek çok merak etmeye başladım.

-Hele bu namus ve şerefine pek çok güvenen aileye oynadığı oyunlar, hayret ve taaccübünü daha ziyade celp ve davet edecektir.

Mabadı var.

***Karikatür:** Şukufe'nin sukutundan sonra eniştesi, evini ablasına bir cehennem haline koymuştu.*

Fakirlerin Harikuladelik Diyarında

Nihayet işte açıklık bir yer! Evet, nihayet ormanın ezici ve esmer karanlıklarından, o bitmez tükenmez zulmetinden kurtuldum ve kaç günlük bir mahrumiyetten sonra güneş yüzü görmek saadetini tekrar elde ettim. Doğrusu, bu, asırlardan beri insan eli görmemiş ormandan kurtulmak için acele ediyordum ve işte birden kendimi böyle kuvvetli bir güneş nurları altında bulunca gözlerim kamaşırken sevincinden de ne yapacağımı bilemiyorum. Fakat ne bedi ve şahane bir orman açıklığı. Yüksek, muhteşem ve asırlar görmüş ağaçların, her yeri süsleyen muhtelif renkli çiçeklerin ortasında ve bol güneş nurlarıyla yıkanan bu ratib ve kokulu yer görülecek bir manzara teşkil etmişti. Hususuyla güneşin en sevgilisi gibi adeta [] canlı ve sevimli renklerle süslü çiçekleri göze ne kadar hoş görünmekteydi.

Seyahate ait mütevazı ve basit eşya ile yiyeceklerimizi taşımakta olan beş kişiden mürekkep, yorgun ve ter içinde kalmış maiyetim efradı, bu güzel yerin tabii bir konak yeri olacağına hiç tereddüt göstermediler ve yüklerini hemen indirdiler. Ben onların bu arzularını çoktan kabul etmiştim ve:

-Burada konaklayacağız, dedim. Denkleri açınız, salıncak (hamak)ları kurunuz ve güzel bir akşam yemeği hazırlayınız.

Bu emir üzerine iki Hintli hizmetkârım olan Sami ile Gurovodo, iki siyah hamalım Logan ve Daniel ve bir aşçım Çinli Li, bu meşhur tembel de beraber olduğu hâlde hemen işe koyuldular.

Her ne kadar erzakım sonuna gelmiş ise de ben bugün de bir beylik yapabilecek bir mevkiyeydim. Bundan sonrasına Şarklılar gibi benden de bir “Allah kerim!”

Li erzakın azlığıyla yüzüme istizah-kârane baktı. Mamafih bu bakışta bir de yanından hiç ayırmadığı afyon piposunu da çıkarmak müsaadesini istemek manası vardı! Pipoyu içmekle tembellik noktasından da büyük bir kârı vardı. Zavallı adamcık hem aşçılık hem de odun toplayıcılık edecek değildi ya. O piposunu içerken diğer dört yük arkadaşı da odun toplar ve ateşi yakarlardı!

Ben, hemen yere serilen bir halıya uzandım ve manzaranın haşmet ve güzelliğini seyre başladım. Altın renkli kuşların uçuşları arasında, kocaman bir maymunun da sanki bizi eğlendirmek istiyormuş gibi bin türlü maskaralıklarını, hayretle temaşaya başladım. Takriben 60 metre yükselen ağaçlarda yüzler, belki de

binlerce kuş yuvaları vardı. Hain maymunun, bu ormanda mebzul olan yüzlerce meyvelerle doymayıp bir sülün yuvasını tahribe kalkışması çok canımı sıktı ve maymunu bir kurşunla yere sermişim. İtiraf ederim ki bu hareketim kuşların güzelliği karşısında ihtiyarsız yapılmış bir hareketti!

Li, tuz ve biberin olmamasına rağmen hakikaten güzel bir akşam yemeği yaptı. Bunu zevkle yedikten sonra hemen uzandım. Ben de pipomu içmeye başladım. Saat takriben dokuza geldiği hâlde, hâlâ hiçbir kimse uyumak niyetinde değildi. Hâlbuki başka akşamlar maiyetim efradı, bu saatte derin bir uykuya dalmış olurlardı. Bilmem bana da ne olmuştu. Ormanın uğultuları, asabım üzerinde fazla bir tesir yapıyor ve bir türlü uyumaya muvaffak olamıyordum. Gece yarısına doğru sıkıntıyla of dediğim vakit, sadık hizmetkârım Sami bana:

-Sahip, uyumak istiyorsun değil mi, diye sordu ve biraz mütereddit ve hafif bir sükûnetten sonra ilave etti: “Bilirsin ki uykuya emredecek kudrete malikim.”

F. Ş.

Mabadı var.

Numara 14 Sayfa 4

Yaldızlı Destan

Ta çocukluğumda, henüz büyük babamın sağ olduğu ve hepimizin bir arada oturduğumuz tatlı bir zamanlarda, bir sütninemiz Kayseri'nin mi, Yozgat'ın mı bilmem hangi köyünden gelme bir sütninemiz vardı... Senelerce Kars, İstanbul ve adaları gezdiği hâlde kızdığı vakit bir baba çıkarasınca yani veba çıkarasınca deyişi vardı ki büyük ve küçük hepimiz ona bu cümleyi söyletmek için bin muazzeplik icat ederdik! Fakat bu eski kadının hikâyelerine doyum yoktu. Diyebilirim ki bildiğim masalların çoğunu bu süt nenemize -benden babama kadar hepimizin de süt nenesi olan- bu kadına medyunum... İşte size bir masal, hem de onun en çok sevdiği masallarından bir tane. Bu masalı çocuklarda deha makalelerini yazarken derhatır ettim ve Anadolu'nun öz bir kızından dinlediğim bu masal, belki de geçen asrımızın kuvvetli bir halk şairi olan Seyrani'nin, basit zihinlerin kavrayamadığı çocukluk dehasının bir efsane şeklinde bize varmasından başka bir şey değildir.

Çapanoğullarının hüküm sürdüğü yerlerde bir dul kadın bir de Süleyman isminde bir oğlu varmış!.. Bu zavallıların evinde her gün doyuncaya kadar bile yemek yenmezmiş, çünkü bu dul kadının iradı yok, bütün ümidi her gün hiç durmadan dokuduğu şallar ve işlediği nakışlardan ibaretmiş. Fakat buna karşı kazandığı para da pek az imiş.

Süleyman annesini çok severmiş ama yaratılışı tembel olduğu için hiçbir yardım edemezmiş ve annesine pek acıdığı zamanlar, boynuna atılarak:

-Sevgili anacığım... Ben zengin olduğum zaman sen hiç yorulmayacak ve hiç sıkılmayacaksın. Amcalarım da benim gibi hiç çalışmazlar, hâlbuki onlar pek zengindirler, yarın benim de onlar gibi zengin olmayacağım ne belli?... Elbet bir gün ben de onlar gibi yüksek, süslü sedirlerde kurulacağım ve uzun çubuklar ile kokulu tütünler içeceğim, dermiş.

Annesi bu boş vaatlere karşı içinden “Söyleyene değil, söyletene bak!” der imiş. Fakat bir gün sabrı taşmış ve tembel oğluna:

-Oğlum, senin amcaların mekteplerde okumuşlar, çok şeyler görüp öğrenmiş kimselerdir. Büyük amcan büyük bir hekimdir, küçük amcan ise müneccimdir. Zavallı adam kim bilir kaç geceleri başı gökyüzüne kalkmış, yıldızları sayar bir hâlde geçirmiştir. Ve nihayet bugünkü rahatı bulabilmiştir. Sen ise hiç çalışmıyorsun ki, demeye mecbur kalmış.

Bu sözler Süleyman’a çok tesir yapmış ve annesinin yine boynuna sarılarak:

-O hâlde benim için yapacak iş yok mudur? Anacığım hele beni bir defa daha tecrübe et bakalım, demiş. Annesi de ümitsizlikle:

-Hiç olmazsa şu işlediğim ipeği pazara kadar götürebilsen beni bu işten kurtarsan, demiş. Süleyman:

-Hiç merak etme anneciğim, ben bu işi şimdi yapar ve sana parasını getiririm, demiş.

İpliğini alarak sokağa fırlamış. Yakıcı bir güneş altında hızlı hızlı giden Süleyman, bir yere gelmiş ki burada uzun boylu, uzun sakallı ve koca sarıklı bir ihtiyar oturmuştu. Süleyman bu heybetli ihtiyara o kadar hayretle dalmış idi ki annesinin işlediği ipliğinin dizlerinden kayarak yere düştüğünü bile fark edememiş... Fakat bunu

fark eden ihtiyar, Süleyman'a:

-Bunu kim işledi ve nereye götürüyorsun, diye sormuş.

Biraz şaşırın ve biraz da mahcup olan Süleyman, kumaşı yerden kaldırarak:

-Bu zavallı anneciğimin el emeğidir, parasını almak için bezirgâna götürüyorum, demiş.

-Ben bunu satın alırım, çünkü bana lazımdır ve ben sana tüccardan fazla kâr veririm, demiş.

Ve bir elini kumaşa uzatırken diğer eliyle de cübbesinin altından üzerinde henüz yeşil yaprakları bulunan bir havuç çıkarmış ve kumaşın bedeli olarak Süleyman'a vermek istemiş...

Süleyman kumaşı kucaklayarak:

-Vermem, vermem, diye haykırarak kaçmaya hazırlanırken ihtiyar kendisini durdurarak:

-Oğlum, bu havuç büyüdür! Senin tüccarının kasalarındaki altınlardan bin defa daha kıymetlidir. Sen zengin olmak için doğdun ve seni benim önüme talih çıkarmıştır. Aldandığını sanma, bunu evine götür, iyi bir yere dik, büyüdüğü vakit sana da annene de zenginlik verecektir, demiş. Süleyman bu sözler üzerine biraz yola gelmiş ve:

-Bu havuçla zengin olacağım demek, demiş.

Ve annesinin kim bilir kaç gecelik göz nuru emeğini bu havuca mukabil vermiş. Fakat henüz pişman olmaya vakit bulmadan ihtiyar adam önünden kaybolmuş, gitmiş.

Süleyman düşünceli bir hâl ile eve döndüğü vakit, anası:

-Ne yaptın, bakalım diye sormuş, Süleyman ise elindeki havuca bakarak anlaşılmasın birkaç söz mırıldanmış... Sabrı tükenen kadın:

-Aman oğlum... Şu pis havucu elinden bırak da bana parayı ver, demiş.

Süleyman ihtiyarsız bir isyanla:

-Pis havuç mu? Öyle mi sanıyorsun? Biz bununla zengin olacağız... Bunu almak için ben kumaşı verdim... Şimdiye kadar bu derece kaliteli bir şey elimize

geçmedi ki, demiş.

Annesi, parasızlık düşüncesiyle büsbütün kızarak:

-Eyvah, o güzel işlemeyi, bu pis havuçla mı değiştirdin, diye haykırırken ve Süleyman'ı omuzlarından tutarak sarsarken havuç Süleyman'ın elinden sanki kaymış. Fakat ne kadar tuhaf şey, hemen kendi kendine avlunun iki taşı arasına ve toprağa dikilmişti!

Annesi, öfkesinden havucu söküp sokağa atmak istemiş fakat bir an evvel kendi kendine toprağa dikilen bu havucu, sanki bir servi ağacıymış gibi çıkaramamış... Süleyman, artık olan oldu diyerek bunlara rahat rahat bakıyormuş, nihayet:

-Anneciğim, demiş. Bu havuç bildiğimiz şeylerden değildir. Görüyorsun ya büyülüdür. Artık telaş etme... Yakında çok şaşırılacak şeyler göreceğimize sen de benim gibi emin ol!

Zaten beklemekten başka bir çare kalmamıştı. Süleyman bundan sonra havucu her gün sulamaya başlamış ama evlerinde açlık ve parasızlık da son dereceyi bulmuş.

Bir sabah, Süleyman, havucun yerinde bir sürü yolunmuş yaprak görünce canı ağzına gelmişti... Fakat yaprakları ağlayarak topluyorken yerde gümüşten bir halka görünce meseleyi hemen anlamış ve sevinçle:

-Anne... Gel bak, burada ne var, diye bağırmişti.

Mabadı var.

Karikatür: Annesi sanatında mahir bir nakış-kâr idi.

Karikatür: Çocuk annesinin işlediği nakış ile pazara doğru koştu.

Karikatür: İhtiyar ona, üzerinde henüz yeşil yaprakları bulunan bir havuç vererek

Dâhilerin çocukluğu

8 numaralı *Resimli Yurd*'da çocuklardaki dehayı tetkik etmiş ve Garp meşahirinden bazı zatların çocukluk devrinde de deha eseri gösterdiklerini yazmıştık. Bazı karilerimizi tatmin etmek fikriyle bu hafta da bazı dâhilerin çocukluklarını yazıyoruz ve bu dakikada mevzumuzu Şark'a hasrediyoruz.

On, on beş asırda birçok meşahir yetiştiren Şark'ta harikulade zekâ ve deha eseri gösteren çocuklar yok değildir: Timurlenk'in, Fatih ve Yavuz'un çocukluklarının en meşhur oldukları zamandan daha başka geçmediği şüphesizdir; fakat bizde meşahirin hususi hayatı kayıt edilmediğinden bu bapta malumatımız pek az ve sathidir.

Edebiyat âlemine gelince çocukluğunda fevkalade iktidar gösterenler arasında ‘‘Baki’’yi görüyoruz.

932 tarihinde doğan şair Baki, bir gün 952’de ölen şair ‘‘Zati’’nin Beyazıt Camii civarında küçük remilci dükkânına giderek:

Her kaçan gönlüme fikr-i ârız-ı dilber düşer.

Güya mirata aks-i pertev-i haver düşer

Ger ölürsem hasret-i kaddiyle ol servin beni

Bir yere defn eyleyiz kim saye-i ar ar düşer

Onun için varmazam ben kuyuna üryan olur

Hak-ı rahın korkarım canan gözümünden ter düşer

Gazelini mahcubane takdim ettiği vakit on altı yaşında, cılız kara ve kuru bir genç idi.

Galip Dede merhumun pek genç yaşında şiiriyle ülfet ve ünsiyeti muhakkaktır. Pek genç yaşında ölen ve şiirde yeni bir yol açan,

Bir namedir bu o yâr-ı cana gitsin

‘‘Bir ahtır o asumana gitsin!’’ diyen Dede, hiç şüphesiz şairliği vahiy alır gibi birden elde etmemiştir. Fakat ne şayan-ı teessüftür ki biz bu hususta müphem ve noksan malumattan başka bir şey elde edemiyoruz. Hayat ve amel memleketi olan Garp'ta bu gibi...

Mabadi altıncı sayfadadır.

Numara 14 Sayfa 5

Resimli Yurd'un tefrikası 1

Ölüm zarı!

Nâkili: F. Ş.

Karamel zamanına ait bu sergüzeştten daha müessir bir şey yoktur desek mübalağa etmemiş oluruz. Bu hikâyeyi, Amerika'nın meşhur mizah-nüvisi Mark Twain -cihan şumul mizahçılığını bir defa terk ederek- yazmıştır. Her karide derin bir merhamet izi uyandıracığına şüphemiz yoktur.

Bu sergüzeşt, Olivia Karamel zamanında geçmişti. Henüz otuz yaşında bulunan zabıt Mayker "ihtilal" taburlarının en genç bir zabiti idi. Fakat yaşının azlığına rağmen emektar ve kademeli, çok harp ve darp görmüş bir askerdi. Çünkü askerliğe ta on yedi yaşında intisap etmiş ve hemen her gün birçok harplerde bulunmuş, pek çok sergüzeştler geçirmiş ve bugünkü yüzbaşı rütbesini adım adım, adeta damla damla kazanmıştı.

Herhangi bir askeri meselede mutlaka muvaffak olmuş, cesaret ve muvaffakiyetle bütün amirlerinin teveccühünü kazanmaya muvaffak olmuştu. Fakat bugün talihi dönmüş ve kendisi çok sıkıntıda idi:

İşte bir kış gecesi... Dışarıda kesif bir karanlık ve fırtına hüküm sürmekteydi. Çünkü yüzbaşı ile genç zevcesi, henüz dertlerini birbirine dökmüşler ve akşam dualarını bitirmişlerdi. Şimdi kendi kendine yanan ateşin karşısında, sakit ve sakin beklemekte idiler! Ve çok iyi biliyorlardı ki bekledikleri çok gecikmeyecek ve işte bu hâl genç kadını titretiyordu...

Bu iki genç karı kocanın, bir küçük kızları, yedi yaşında Abileri vardır ki buna adeta tapınırlardı. Şimdi nerede ise yanlarına gelecek ve kendilerine akşamlar hayırlar olsun diyecekti. Bunun için yüzbaşı karısına:

-Rica ederim, gözyaşlarınızı siliniz ve müsterih görünmeye çalışınız! Başımıza gelecek felaketi bir an için unutmaya gayret etmemiz elzemdir, dedi.

-Hakkınız var... O büyük acıyı kalbimde saklamaya çalışacağım!

-Mukadderatın bizim için hayırlı olacağını düşünelim ve Cenabıhakk'ın ne yaparsa iyi yapacağını kemal-i imanla kabul edelim ve emr-i ilahiyi sabır ve tevekkülle

kabul edelim... Buna kalbimin bütün kuvvetiyle kaniyim... Fakat mümkün mü? Bu son defa sıktığım ve öptüğüm aziz el.

-Rica ederim susunuz... İşte kızımız geliyor...

Ve kıvrıkcık saçlı, uzun gecelik entarisi giymiş, sevimli bir kızcağz, hiçbir gürültü etmeden odanın ışığında görüldü, babasının kucağına koştı. Baba, kızını bütün muhabbet ve hararetiyle bir defa, sonra bir daha, bir daha göğsü üstünde sıktı. Aman baba, beni böyle kucaklamak icap etmez.... Saçlarımı karma karışık ediyorsunuz.

-Kızım, çok, pek çok meyusum da ondan... Beni affet... Nasıl, affediyor musun?

Kız ölüm zarı elinde olduğu hâlde:

-Bak baba... En güzelini senin için seçtim, diyerek geldi.

-Ona şüphe mi var babacığım?

-Fakat doğru mu? Hakikaten meyus musunuz?

-Evet kızım, meyusum...

Ve Zavallı adam iki eliyle yüzünü kapatarak hıçkırıklarını saklamak istedi. Babanın bu tedbirsizliği yüzünden bu feci vaziyet karşısında kalan çocuk da ihtiyarsız bir surette ağlamaya başladı. Babasının ellerini yüzünden çekmeye çalışarak:

-Oh babacığım, sizden çok rica ederim, ağlamayınız! Abi sizi mustarip etmek istemez, emin olunuz. Rica ederin babacığım, ağlamayınız.

Nihayet sarf ettiği gayretle ve mini mini elleriyle babasının yüzüne tutulmuş ellerini biraz araladı ve:

-Ah aksi baba... Ağlamıyorsunuz, beni de ağlatmak için yalancılıktan ağlar gibi yapıyorsunuz. İşte şimdi sizi cezalandırmak lazım geliyor. Abi de annesinin yanına gidiyor işte, dedi.

Abi, babasının kucağından inmek istedi fakat babası onu durdurarak:

-Yok yok... Benim yanımda kal, kucağımdan inme... Haklısın, baban aksilik yaptı fakat gözyaşlarımı kurutmak için bana müsaade ver... Baban seni öperek senden af istiyor. Bunun için de Abi ne isterse yapmaya hazırdır! İşte bak, gözyaşlarım hep

kurudular. Şimdi Abi ne istiyor, söylesin bakalım.

Baba ile kız arasında sulh pek çabuk tekrar etti. Bir an içinde babasına küsmüş olan Abi, değişmişti ve şimdi babasının, henüz gözyaşlarının yaşlığı gitmemiş olan temelli yanaklarını öperek:

-Bir masal, bir masal babacığım, diyordu.

Fakat uzakta bir gürültü duyuluyordu. Acaba bu neye alamettir? Hele dinleyiniz bakalım.

Anne ve baba, kulak kabartmış ve müteheyyiç bir hâlde bu gürültüyü dinliyordular ve rüzgârın ısıkları arasında birtakım ayak sesleri fark edilmekte idi. Bu sesler de daima yaklaşıyorlar, yaklaşıyorlardı. Nihayet ta çiftliğin avlusuna kadar geldi ve sonra yine uzaklaşarak rüzgâr ve fırtınanın gürültüleri arasında kaybolup gitti. Sesler böylece uzaklaşınca baba ve anne derin birer nefes aldılar. Ve bunun üzerine baba, kızına sordu:

-Bir masal mı? Nasıl masal istiyorsun? Güldürücü bir masal ister misin, dedi.

-Hayır baba... Güldürücü değil, ağlatıcı bir masal istiyorum!

Zavallı baba, herhâlde gülünç bir masalı tercih edecekti fakat evin küçük sultanının arzusunu yapmak mecburi idi. Yoksa yeniden bozuşurdu. Zaten baba dindar bir asker ve emre itaatten başka hiçbir şey bilmezdi! Abi:

-Öyle değil mi ya, babacığım... Her vakit güldürücü hikâyeler olmaz... Süt nenem de bana hayatta her vakit gülünmez demişti. Öyle mi baba? Mademki süt nene söyledi. Bu söz herhâlde doğru ve haklı olsa gerek!

Anne istemeyerek derin bir ah çekti ve eleminin tesiriyle ta samimi ruhundan titredi. Baba da son derece hüsrân ve mülayemetle:

-Doğrudur sevgili kızım, dedi. Hayatta bazı büyük kederler olur, bu pek acıdır, fakat ne çare ki hakikatte bundan ibarettir.

Mabadı var.

Numara 14 Sayfa 6

Dâhilerin Çocukluğu

Dördüncü sayfadan mabat

Noktalar ne kadar mazbut ve muntazam ise uyusukluk ve tevekkül memleketi olan bizde de o kadar gayr-ı mazbut ve gayrimuntazamdır.

Asırlardan beri bir hayat vüsü yaşayan ve yaşatan herhangi büyük zatlarımızın tarih-i hayatı hakkında tezkirelere bir doğuş ve bir de ölüş tarihinden ve ihraz ettiği mevkiilerle onların tarihinden başka bir şey kayda şayan görülmemiştir.

Bu gibi büyük zatların tarih-i hayatlarını tafsilatıyla yazmak için gayr-ı muntazam ve gayr-ı mürettep kütüphanelerimizde pek uzun mesai sarf etmek lazımdır ve hafız kütüplüğünün bir meslek addedildiği gün gençliğin bu gibi mesaiye başlayacağı tabiidir.

Geçen asırda yaşamış halk şairlerinden Seyrani de küçük yaşta büyüklüğünün kabiliyetlerini göstermeye muvaffak olmuş kimselerdendir. Seyrani henüz medresedeyken saz ve söze düşkün bir gençmiş ve bu düşkünlük -Kayseri ve Yozgat civarında deveran eden bir efsaneye nazaran- birdenbire Seyrani'yi cezbeli bir şair etmiştir. Fakat Şark zihniyeti daha geçen asra ait olan bu vakayı efsanelerin sislerin arasına gömmüştür!

F. Ş.

***Karikatür:** Şair Baki, henüz on altı yaşında tabiat karşısında ilham alırken*

Ankete Cevaplar

Asrımızın genç kızları her erkekle konuşmakta kendilerinde bir mesuliyet addetmiyorlar. Belki bunda haklı olabilirler. Fakat biz zavallı erkekler onlara kendimizi tamamıyla esir ettikten sonra feci bir ihanet karşısında kalıyoruz. Binaenaleyh onlarla izdivaç mı? Hayır, hayır!

İstanbul, Tarık.

Pek sevdiğim *Resimli Yurd*'un müsabakası hayatın en ehemmiyetli bir

devresine ve en derin bir yarasına taalluk ediyor. Bu kıymetli anketi *Resimli Yurd*' dan başkası yapamazdı zaten! Bu ehemmiyetli soruların cevaplarını benim gibi evli bir adamın ağzından dinlemek daha doğru, daha şayan-ı tercihtir zannedirim.

1- Zamanın gençliği pek zavallıdır. Dikkat edilirse onun çehresinde pek çok seneler yaşamış bir ihtiyarın alnındaki kırışıklar ve binbir elem çizgisi görünür. Onun içinde hayat taşınması her gün biraz daha müşkülleşen bir yükür. Bunun için o evlenmeyi pek nadir düşünür ve tahayyül eder.

2- Düşündüğü zamanlarda kazandığı parayla ancak kendi hayatını temin edebildiği için hayat şartları pek pahalı olan bu muhitte müstakbel arkadaşını memnun edebilmenin, onun taayyüş ve refahını temin edebilmenin imkânsızlığını -büyük bir teessürle- hisseder.

3- Nihayet bütün bu elem dolu düşüncelerden sıyrılabildiği takdirde “görücülük ve görüşücülük” diye birçok mübahaseye sebebiyet verip de bir türlü halledilmeyen bir “hayat arkadaşı” intihabı meselesinde karar kılar.

Asrın gençliği çok zavallıdır. Memlekette nüfusun tezyidi gayesini yürütenlerin onu himaye ve sıyanet eylemeleri, onlara rehber olmaları lazım gelir.

Karşıyaka karilerinizden Enver Ziya.

Dünyada Neler Oluyor?

Güzelleşmek için

Bu Afrika güzelleri, daha fazla güzelleşmek için alt dudaklarını daha uzun gösteren kilit şeklinde zinetler istimal etmektedirler.

Bereket versin ki maymunun tüylerini takliden manto yapan kadınlar, güzelleşmek için bu Afrika güzellerinin ağız süsüne heves etmiyorlar.

Kanatsız kuş

Resimde görülen bu kanatsız kuşun burnu çok büyüktür. Bu garip kuş uyumak için burnunu yere istinat ettirir.

1341-1925 Millî Takvim, takvimlerin millîsi, milletin takvimidir

Sahipleri Asım Hüsni, Lutfi Kazım

Bilcümle vakayi-i tarihi ve milliyi günü gününe kaydettiği gibi maruf atasözlerimizle milli darbimeselleri havidir.

Tabi ve naşiri: İstanbul'da Hüsn-i Tabiat Matbaası

İzmir'de satış merkezi: Odunpazarı'nda Nafiz Mustafa Mağazası

Numara 14 Sayfa 7

Güzel İzmir'imizin medarîftihar ve gururu bir müessese

Kemeraltı Caddesi'ne ilk defa ayak basan bir yabancı veya seyyahın ilk nazarı dikkat ve meclubiyetini celbeden nokta, hükûmet karşısında Kazmırcı Ali Rıza Mahdumları'nın büyük bir zevk selim, şayan-ı takdir bir maharet-i bediiyle tanzim ve tezyin edilmiş zarif ve latif mağazasıdır. Bu mağazada calib-i dikkat ve şayan-ı tahsin olan yalnız eşyadaki zarafet ve letafet değildir. Asıl insanın hayretini celbeden mesele gerek tuhafiyeye ve gerek her türlü hazır kadın erkek ve çocuk elbiselikleriyle her nev kumaşların zarif olduğu kadar metin ve metin olduğu kadar da ehven fiyatla satılmasıdır. Zarafeti, metaneti ve bunlarla beraber ehveniyeti mezc ve tevhit etmek sırrına ancak bu müessese malik ve mazhar olmuştur. Hele Kazmırcı Ali Mahdumları'nın mağazasında oyuncak dairesi o kadar rengin ve zengindir ki insanın hemen çocuk olacağı geliyor. Bu oyuncaklar hem eğlenceli ve hem de ilm-i eşya derslerine tecrübe aleti olacak derecede faydalıdır.

El falı bir ilim midir?

İkinci sayfadan mabat

Hırçnlık, hodkâmlık, tilkiye müşabih çehrelerin nüfuz-ı nazar, dürbünlük, kartalı andıran göz ve burunlarda kuvvet-i irade ve bir hayli de zülüm ve vahşete temayül, koyunu hatırlatan bakışlarda hamakat ve ilh manaları görmemek, okumamak mümkün değildir.

Esasen herkes bir kimsenin yüzüne baktığı zaman aşağı yukarı ne mal ne

kumaş olduğunu okumuyor mu? Bunun için değil midir ki bir adam için en kati kararımızı verirken şu cümleyi kullanıyor: “O adamın yüzünde hayır yok!”

Çehre ve gözlerdeki ifadeyi okurken çok defa aldanmak mümkündür. Zira öyle gözler vardır ki ziyada veya karanlıkta büsbütün başka manalar ifade, başka tabiat ve seciyeler ilan eyler. Hâlbuki elin çizgileri de kâğıda yazılan satırlar kadar sabit ve sehlül-mütalaadır.

Mabadı var.

Ressam Hüseyin Feyzi

Ticarethanelerin fatura başlıkları, etiketler, duvar ilanları, levha, tablo ve dükkân tabelaları imalini, yağlı, sulu pastel bovalarıyla ve kara kalemle fotoğraftan ağır endisman resimleri hanımefendilerin cihaz, yatak ve çamaşır takımları üzerine zarif desenler ve her nev kumaş, iplikleri üzerine yağlı boya, kadife işi gibi tezyinata ait bilcümle ihtiyaçlarını zarif ve ehven bir surette yapmasını deruhte eden mecmuamızın hususi ressamı her gün saat 10’dan akşama kadar Seda-yı Hak Matbaası’nda daire-i mahsusasında siparişleri kabul eder.

Arzu edenlere de hususi resim dersleri verilir.

Türkiye’nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı Mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir’de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı’nda 7 numarada.

Müdür-i mesul: Ahmet Cemalettin

Nafiz Mustafa Matbaası, İzmir

Numara 14 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Ah bu gazeteciler!

Kozan mebusuyla mülakat

Ne tuhaf şey! Matbuatın lisanı biraz zaman metih ve sena faslını bir tarafa bıraktı mı hemen onu kat ve istisali düşünölmeye başlanır. Sanki gazetelerin, gazetecilerin meth-i ekâbirden başka hiçbir vazifeleri yokmuş gibi.

Ama denecek ki vazife-i neşriyesini bundan ibaret sayan bir hayli gazete ve gazeteci var! Allah bu gazeteleri sahiplerine bağışlasın! Malum ya, bu nev gazeteler sahib-i imtiyazlarını malı, sahib-i imtiyazlar da başkalarını canlı malıdırılar.

Tanrıya binlerce hamt ve sena olsun ki bu kabil cerait ve ashab-ı ceraidin adedi memleketimizde pek azdır veyahut siyah, beyazı pekiyi takdir ve temiz eden karilerin nefret ve boykotu bu gibi mantarların yetişmesine mâni olmaktadır. Eskiden: “Sirkat-i şiir edene kat-i zeban lazımdır!” derlerdi. Şimdiyse bazı mebuslar: “Meth-i rical etmeyene kat-i kalem elzemdir!” demek istiyorlar.

Biz telgraf vasıtasıyla Kozan mebusundan gazetecilere olan kin ve nefretinin sebebini bir arkadaşşı vasıtasıyla sorduk, şu cevabı aldık:

“Gazeteciler, memurların, eski idarelerin hatta sevmediğimiz bazı vekillerin seyyiatını tadat ve tenkit ettikçe yazıları hoşumuza gidiyordu. Fakat bugün bizleri de yalnız bizleri olsa yine neyse, fakat tahsisatımızı da çekiştirmeye başladılar. Hâlbuki biz “vatan bizim canımız” marşı yerine “maaş bizim canımız” şarkısını terennüm etmeye başladık. Eğer bu gazetecileri tenkitleri olmasaydı hiç sızıltıya, gürültüye meydan vermeden tahsisatımızı aydan bin liraya kadar çıkartabilecektik!”

Seyirci

İki kadın arasında

-Aman ne kadar hafızasızsın, kerrat cetvelini unutmuşsun.

-Bilakis, hafızam pek kuvvetlidir. Sen bundan yedi sene evvel bir cuma günü saçlarını bir sarı kurdeleyle bağlamış idin ve sana ne kadar yakışmamıştı, bilsen.

Gayet eski iki dost

-Azizim, sizi eski dostlarımdan ...hım... o kadar eski dostlarımdan olan efendiyi takdim ederim. O kadar eski dostumdur ki şimdi ismini bile aklıma getiremiyorum.

Karikatür:

-Küçük hanım, on para ver. Allah gönlünün istediğini versin.

-Gönlümün istediğini verirse sana on lira veririm.

Karikatür:

Küçük hanım: Bana istida yerine kendin gitsen memuriyeti daha çabuk alırsın diyorlar, acaba doğru mu?

Çocuk hikâyeleri

Kısa masal

Bir gün küçük Ahmet'e validesi güzel masallar anlatıyordu. Ahmet birdenbire annesinin sözünü keserek mırıldandı:

-Ben de dedi, masal bilirim.

Annesi sordu:

-Nasıl masal biliyorsun?

-Çok tuhaf bir masal.

-Anlat bakalım.

-Fakat benim masalım çok kısadır.

-Kısa olsun, anlatın.

-Evvel zamanda bir sürahi vardı, onu elime tutunca düşüp parçalandı.

Ahmet'in annesi kabahatini böyle zarif bir surette itiraf eden çocuğunu affetti.

Kolayı var

Hizmetçi kız: Oğlum ekmeğine pek çok reçel sürmüşsün. Bu bir okkalık bir ekmeğin dilimi oldu.

Çocuk: Bunu hafifletmenin kolayı vardır.

Hizmetçi: Nasıl kolaylık?

Çocuk: Reçelin altından ekmeği alırsın, reçeli bana bırakırsın. Bu suretle dilin de hafiflemiş olur.

Gönül sigortası

Safir'e ithaf

Evin gibi gönlünü de ateşten

İstersen hıfz eylemek arkadaş

Bunun için sigorta bu, öğrensen

Güzel gözlü güzellerden uzaklaş

Seyirci

Çok şayan-ı teessüf bir kaza

-Ah azizim, beş katlı bir bina çökmüş. Sekiz kişi ölmüş ve on iki kişi de yaralanmış.

-Çok şayan-ı teessüf bir kaza. Bu mesken buhranında beş katlı bir binanın yıkılması telafisi güç bir zarardır!

3.15. Resimli Yurd Numara 15

Sayı 15 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 16 Kânunuevvel 1340

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Mısır'ın başına çorap örenlerle düğümü çözmeye çalışanlar

Allah Nebi

Acber Layn

Lort Korzon

Ziver Paşa

Karikatür: Hintli bir şeyhin kerameti ve Avrupalılar (yazısı kısm-ı mahsusumuzdadır).

Numara 15 Sayfa 2

Ervah Bizimle Meşgul mü?

Muharriri: M. S.

Geçen nüshadan mabat

Masa kımıldamaya ve adeta raks eder gibi hoplamaya başladı. Evvelce hiç atf-ı ehemmiyet etmeyerek mütehakkimane bir nazarla bakmakta olduğum bu sihirli masaya bu defa hayret ve hürmetle ve bütün kuvvetimle yiyecek gibi bakıyor ve heyecandan titriyordum. Fazla intizara mahal bırakmadan ruh cevap verdi:

-Evet, görünürüm.

-Acaba kaç dakikada, lütfen sorabilir misiniz?

-32 dakikada.

Hariçten not tutan telgrafçı benle birlikte ilk defa olarak masa etrafında ahz-ı mevki eyledik, elim ve heyecan-amiz bir intizarla 32 dakika müthiş sükût devam etti. Cevap yok. Her tarafım zangır zangır titriyor ve neticeye sabırsızlıkla intizar ediyordum.

Medyum, ya ruh hitabıyla sebep-i sükûtu sordu.

Aynı sükût aynı dehşet devam ediyordu. Bu defa medyum biraz sesine ihtizaz vererek istirham-kâr bir vaziyetle: “Acaba bir mahsur mu görüyorsunuz? Çok rica ediyoruz, bizi daha fazla intizarda bırakmayarak cevap veriniz” dedi.

Masa yine harekete geldi. Muntazam ve muttarit darbeler başladı.

-Evet, mahsur vardır, dedi.

Medyum aynı eda ve rica ile mahsurun neden ibaret olduğunu tekrar etti.

Odayı fazla tenvir eden lambanın azıcık kısılmasını ve nazarların sokağa karşı bulunan kapı duvarına muttasıl birinci pencerenin muşamba perdesine çevrilmesini ihtar etti.

Hemen bu suret-i hareket icra edildi. Aradan çok heyecanlı dakikalar geçti. Yedi dakika daha bekleme icap edeceği haber verildi. Cebimde bulunmakta olan münebbihli saatin yedi dakika geçtiğini medyuma haber verdim. Yine mahsur olduğunu söyledi. Bu yeni mahsurun ne olduğunu sorduğumuzda: “İçimizde şayan-ı

kabul görülmüş ve ihracı lazım olan bir adamın bulunduğu” haber verildi. Bu adamın devre dâhilinde mi, haricinde mi bulunduğu sualine, bu şahsın devre haricinde olduğu cevabı verildi. Ve hemen masa o zatın ismini teşkil eden harfleri vurmaya başladı. İşaret edilen şahsiyet, hakikaten mecliste ve alelhusus tecessüd-i ervah tecarübünde bulunması tehlikeden azade olmayan bir delikanlı idi. Bu çocuk kayınbiraderimin, kayınbiraderiydi ve böyle harikulade ve heyecanlı bir tecrübeye çocuğun korkudan küçük dilini yutması muhtemeldi. Hemen biz de çocuğun odadan çıkarılmasını muvafık gördük. Bundan sonra daha on dakika gibi uzun ve müziç bir zaman geçti. Ondan sonra perde üzerinde evvela hafif ve dairevi bir ziyanın teressüm etmeye ve gayrimuntazam şekli belli olmaya başladı. Niçin tamamen görülmediğini sorduk. Cevaben içinizde akidesi gevşek olanlar mevcut denildi.

Bununla beraber gayet zayıf ve nahif bir surette merhum pederimin resmi perde üzerinde teressüm etmiştir.

Son

Gelecek nüshamızda İtalya’da esir sıfatıyla bulunmuş bir din kardeşimizin esaretten ne surette kurtulduklarını ve ispritizmadan hayret-engiz bir surette nasıl istifade ettiklerini göreceksiniz.

Harikalar Diyarında

Hintli bir şeyhin kerameti

-Duyduğuma göre senin memleketinin fakirleri, harikulade şeylere muktedirmişler. Sakın sen de onlardansın?

-Belki!

Sami’nin hâlinde bir an içinde öyle esrarengizlik gördüm ki bunun da Hindistan hafi cemiyet ve teşkilatının maiyetime tayin edilmiş fedai bir hafiyesi olduğuna şüphelenmeye başladım. Vâkıâ Sami, duyduğumuz ve bildiğimiz fakirler gibi ömrünü riyazetle geçirir, kupkuru değildi. Hizmetkârım otuz yaşlarında, güçlü ve kuvvetli, benim yediğim içtiğim her şeyden yer ve içer. Hususıyla Amerika’dan getirtmiş olduğum konservelere, özlü etlere çok düşküdü. Hâlbuki hakiki bir fakir,

Avrupalıların kaplarında bile yemek yemez ve çare bulamazsa günlerce aç kalmaya razı olur, mutaassıp adamlardır. Bunun için Sami'nin bir fakir olduğunu zannetmediğim için kendi kendime gülmeye mecbur oldum!

Sami buna hiç dikkat etmemiş görünerek tekrar bana:

-Sahip, görüyorum ki uyumak istediğin hâlde uyuyamıyorsun. Sana uyku vereyim mi? Hem beni bu kadar hakir görmekte ne mana var?

-Haksız mıyım?

-Ne bileyim ben?

-O hâlde tecrübe edelim.

-Sen sahiptin, emret tecrübeye başlayalım.

Acaba hakikaten harikulade tecrübeler karşısında mı bulunacağım, bu adamda böyle bir kudret var mıdır, yoksa bildiğimiz şarlatanlardan birisi midir?

Fakat herif zihninden geçen bu muhakemeyi biliyormuş gibi:

-Sahip, dedi. Herhangi bir insanı uyutmak oyuncak kabilinden bir iştir. Ben bundan çok harikulade şeylere muktedirim! Mesela senin pazıların herhâlde burada hepimizin pazılarından çok kuvvetlidir. İster misin ki ben, sana hiç dokunmadan ve sadece irademin kudretiyle kolunun birisini ölü hâle getireyim? İster misin ki tüfeğinin mekanizmasını bozayım, hatta tamir kudretinden de seni mahrum ederim. Daha ister misin ki...

Ben sabırsızlık ve âdem-i itimatla:

-Pekâlâ, dedim. İşte kolum, onu his ve kuvvetinden mahrum...

Ve bu sözü söylerken ben hamaktan inmiş ve bir elimle bir kibrit yakmak istemiştim. Bu aralık Sami'nin bakışlarında hissedilecek bir keskinlik ve parlaklık ve biraz da hiddet peyda oldu ve tuhaf şey, parmaklarım kibriti tutacak kudretinden mahrum kaldı! Ve tıpkı bir paçavra gibi omzumdan aşağıya sarktı! Henüz kudret ve faaliyetini muhafaza etmekte olan sol elimle, bu uyuşmuş elime iğne batırdım. Bir şey hissetmekten başka kan bile çıkmadı.

Fakat ben kendimi mağlup addetmek istemediğimden bütün irademi topladım ve uyuşmuş kolumu ovuşturmaya ve hatta tırnaklarımla kaşımaya başladım ama boş

zahmet! Sağ elim artık hiçbir harekete kadir olamıyordu.

Bu hareketlerimi sakit ve hareketsiz, gözlerini gözlerime dikmiş olduğu hâlde seyreden Sami:

-E sahip, ne diyorsun, dedi.

-Haydi canım sen de! Dur bakalım, ben şimdi hakikaten çolak mı oldum? Yoksa uyuyor ve rüya mı görüyorum? Şimdi bir el silah atarım, her şey anlaşılır.

Ben elimi silahımı uzatırken Sami hep aynı sükût ve hareketsizlikle:

-Hele bir tecrübe et bakalım, dedi.

Fakat ne mümkün! Silahım işlemiyor. Amerika'nın en iyi bir silahı olan ve şimdiye kadar bir defa bile vazifesinde kusur etmeyen silahımı, acaba Sami evvelden bozmuş muydu?

Ne düşüneceğimi şaşırduğım esnada iki siyah hizmetkârıyla Çinli ve diğer Hintli, beni yalnız bırakarak uzaklaşmaya başladılar. "Aman mösyö, bu herif mutlaka şeytandır, kaçalım" diye mırıldandığımı duydum.

Sami:

-Nasıl, dedi. Kudretimi tasdik ettin mi?

-Hakikaten çok şaştım.

-O hâlde silahını cebine koy bakalım.

-Koydum!

-Sağ kolunu kullanmak ister misin?

-Hiç şüphesiz!

-Haydi, arzu ettiğin olsun! Şimdi bir cigara yak, kolunu hareket ettir ve bir de revolverini muayene et, bakalım nasıl, hâlâ bozuk mudur?

Şayan-ı hayret bir harika Hindu'nun emri hemen husul buldu, kolum eski hâline geldi ve tecrübe ettim. Silahım yağ gibi işliyordu! Uyumaz bir kimsenin, bu kâbusu, bu sefil kıyafetli Hindu'nun keyif ve emriyle birden bitti! Tekrar ben hamağıma çıktım ve hâlâ düşünüyorum: "Acaba hakikaten uyanık mıyım, yoksa uyuyor muyum?" fakat hâlâ şaşkınlıktan kendimi kurtaramıyorum. Bu şeytan herif,

zihnimde geçen her şeyi mükemmelen okuyor!

-Görüyorum ki sahip, zihninde hâlâ şüphe var! Siz Avrupalılar inandığımız şeyleri kabulde çok inatçı oluyorsunuz. Her şeyin vakti var!

-Doğru, hem buna niye karışıyorum. Biz şimdi esrarengiz kuvvetlerden bahsedelim.

-Görüyor musun ki benim işaretim üzerine ormanın bütün kuşları susuyorlar.

-Çok doğru. Kuş ve hayvan gürültü ve cıvıltısından durulmazken şimdi derin bir sükût hüküm sürüyor. Adam sen de bu senin kudretinde değil, fırtına çıkacak da ondan!

-Yanıyorsun sahip! Ben böyle arzu ettiğim için susmaya mecbur kaldılar.

-Demek ki benimle beraber ormanın kocaman bir köşesini de manyetize ettin. Böyle mi sanıyorsun?

-Alay mı ediyorsun sahip? Fakat onların ağızlarını birden çözersem ne dersin o vakit?

-Haydi çöz bakalım!

Muhatabım, birden başını dikti, kollarını dev gibi yükselen ağaçlara dikti. Bir an gayr-i müteharrik durdu. Birden ormandan binbir hayvan sesi yükseldi. Ben hayretten donacak dereceye gelmiş olmakla beraber, henüz bunlara fazla bir ehemmiyet vermemek istedim. Belki de bunlar uzun ve yorucu bir seyahat hasebiyle asabı pek gevşemiş bir adama karşı olan bir galebeydi. Her ne olsa bu harikulade şeylere inanmamakta ısrar ettim ve Hint ve Sami bu muvaffakiyetleri namına alkışlamadım!

Mabadı var.

F. Ş.

Numara 15 Sayfa 3

Yaldızlı Destan

Geçen haftadan

Ve hemen halkayı çekmiş, açılan bir kapıdan yerin dibine doğru giden çok basamaklı bir merdiven görmüştü.

-Bu merdivenlerin nereye gittiğini anlamak isterim, demiş. Fakat annesi:

-Gitme oğlum, diye haykırmış ise de o, yerin dibine doğru inmeye başlamıştı!

Süleyman indikçe inmiş, nihayet büyük nef lambalarıyla aydınlatılmış büyük ve çok süslü bir salona gelmişti. Kendi kendisine:

-Öyle anlaşılıyor ki havuç beni buraya indirmek için merdiven olmuş. Hiç şüphe yok, ben burada zengin olacağım, diye mırıldanmış ve sağdaki kapıdan ilerlediği vakit ta uzakta bir ışık görmüş ve perdelerin birisi arasından dışarı bakmış.

Gayet kıymetli ve süslü bir sedirin üstünde ihtiyar bir adam görmüş. Bu ihtiyarın elinde bir saz, her tarafında güller, gül fidanları varmış ve yanında da nefis bir şurubun süslü kadehi varmış! İşte bu adam yorgunluktan kuvvetsiz kalıp sedir üstüne düşünceye kadar gazel söylemiş ve sazını çalmış. Sonra da düştüğü yerde uyumuş, kalmıştı.

İşte bu zaman, yeryüzünde görülmemiş birtakım kuşlar cıvıldamaya başlamış. Süleyman bu sesler arasında uyumak üzereyken birisinin, kulağına gizlice:

-Buradaki elmas ve mücevherlerden ne alabilirsen al ve yeryüzüne kaç! Çünkü hafız şimdi uyanacaktır, dediğini duymuş

Ve Süleyman elini mücevherlere uzatmış. Fakat hafızın bir hareketi üzerine bir adım geri çekilirken ayağı altın kaplı bir kitaba ve bir de saza çarpmış ve zavallı sade bunları kaparak kaçmış. Zaten o kaçarken hafız da gözlerini açmaktaymış Süleyman merdivenleri dörder dörder çıkararak sonlarına geldiği vakit:

-Anne, kapağı aç, çabuk, diye haykırmış ve kepenk açılıp evine atıldıktan derin bir nefes almıştı.

O akşamdan itibaren Süleyman bu kitaptaki şiirlerden birini ezberler ve her sabah pazara giderek okurmuş. Bu şiirler, bu gazeller o kadar güzel, o kadar

nazarıdikkati calipmiş ki Süleyman'ın amcası meşhur şair bile, bütün ömründe bunlar gibi güzel şiir ve gazel söylemeye muvaffak olamamıştı! Süleyman bu suretle kârlı bir işe başlamış. Hususuyla yaldızlı sazı da eline aldığı vakit, çaldığı parçaları dinleyip de kalbinden ah demeyen kimse kalmazmış! Gece yeniden bir gazel ezberleyerek sabahları pazara gittiği vakit Süleyman'ın etrafını genç ve ihtiyar kadın ve erkek birçok halk kaplar ve onun gazeliyle sazını kemal-i hayret ve zevkle dinlerlermiş. Süleyman'ın gün geçtikçe şöhreti o dereceyi bulmuş ki artık ne annesi ve ne de kendisi maişet derdini düşünmez olmuşlar ve memleketin zenginlerinin caizeleriyle rahat rahat geçinmeye başlamışlar.

Ve bir gün Çapanoğulları'nın henüz beylik süren son beyi tarafından Yozgat'a getirilmiş ve Çapanoğulları konağına misafir edilmiş. Süleyman'a burada çok rağbet ve riayet göstermişler ve sazıyla sözünün fevkaladeligi karşısında bey kendisini kaydı-ı hayat şartıyla konakta alıkoymak istemiş. Fakat elinde bu yaldızlı saz, dilinde bu gazeller varken Süleyman bir bey konağında, bir esir mevkiinde kalmayı hiç muvafık görmemiş, beyin yanından kaçmış.

Süleyman'ın -herkesin can atıp da bulamadığı- böyle bir nimeti reddetmesi, halk arasında dedikodulara sebep olmuş ve Süleyman'ın bir deli, bir meczup olduğuna hükmetmişler ve kendisine avare mukabili ve hiç durmayıp gezer manasına olarak "Seyrani" ismini vermişler.

Büyük sütninemizin masalı bundan ibarettir. Çapanoğulları'nın yanında senelerce sütninelik eden bu kadın, otuz sene evvel bu masalı anlatırken acaba hakikaten Kayseri'nin Develi kazasının cezbeli şairi Seyrani'den mi bahsediyordu?

Bu hususta fazla malumatım yok. Çünkü o eski aile ocağı bugün çok viran bir şekil almıştır. Ne büyük ne sütnine ne de onun masallarını bize son zamanlara kadar nakledip duran sevgili anneciğim yok. O aileden bugün sade babam ve biz, birkaç yetim çocuk kaldık! Bunun içindir ki bu masalın menabii hakkında tahkik çarelerine artık malik değilim.

F. Ş.

Sinema Önünden Kaldırılan Kadın!

Aliye Hanım, her zaman beraber bulunduğu, birlikte gezdiği, aziz muhibbesi Mükerrerem Hanım'la henüz ... sinemasından çıkmıştı. Aliye Hanım arkadaşına rica etti:

-Sen, beş on adım ilerle. Ben iki kelime söyleyeceğim.

-Ben de gelsem olmaz mı?

-Sen de gelirsen ben de sen de orada misafir kalmaya mecbur oluruz. Hâlbuki ben seni göstererek hemen sokağa atılacağım. Çünkü bu güzel havada evde kapanıp kalmaya hiç de niyetim yok.

-Öyleyse git, hemen gel.

-Peki, iki gözüm.

Aliye Hanım, yol ve sinema arkadaşından ayrıldıktan sonra Latife Hanımların evine gitmek üzere sinema binasının sağ tarafındaki yola girdi. Sinemanın soluna düşen dirseği saparken karşısına üstü başı hor, iki serseri çıktı. Serserinin biri yarım istirham-kâr yarı müstehzi bir sesle mırıldandı:

-Hanım bize sadaka.

Aliye Hanım bozuk parası olmadığı için güya kabahatliymiş gibi nazik bir sesle mukabele etti:

-Bozukluğum yok, başka bir zaman.

Fakat hanımın nazik sedasına bu defa iki serseri, iki tabanca göstermekle mukabelede bulundu ve sonra ilk defa sadaka isteyen serseri kaba ve tehditkâr bağırdı:

-Biz, dedi. Bize para vermeyenlerin parasını zorla almayı biliriz.

Biçare kadın soğukkanlılığını muhafazaya çalışarak şu cevabı verdi:

-Anlaşıyor, para cüzdanımı istiyorsunuz, alınız.

Fakat serseriler para cüzdanı yerine Aliye Hanım'ı, kuvvetli kollarıyla kaldırarak on beş adım ötede bekleyen bir boş arabaya doğru götürmeye başladılar.

Zavallı kadın yalnız bir defa imdat diye bağırmaya muvaffak olabildi. İki dakika sonra ağzı ve gözleri kocamın bir mendille kapatılarak araba içine atılmıştı.

Kadın böyle gözleri bir semt-i meçhule doğru sevk edilirken kendisini çok seven kocasını, çıldırası sevdiği üç evladını düşünüyordu.

Mabadı var.

Resimli Yurd'un Satış Mahalleri

Trabzon İkbal Matbaası ve Feyz Kütüphanesi

Ankara'da İstanbul Kütüphanesi

Ankara'da Maarif Kütüphanesi

Samsun'da Halk Kütüphanesi

Bursa'da Kitapçı Ali Haydar Efendi

Bu kütüphanelerde *Resimli Yurd'un* ve maarif vekâletinin intihap ettiği bilumum kitaplarla her çeşit levazım-ı kırtasiye en elverişli fiyatlarla satılmaktadır.

Numara 15 Sayfa 4

Kadınlardan Heyet-i Vekile

Bir perdelik komedi

Muharriri: Mehmet Sırrı

Komedinin şahısları

Neziha Hanım, Başvekil

Mübeccel Hanım, Hariciye Vekili

Emel Hanım, Dâhiliye Vekili

Suzan Hanım, Adliye Vekili

Necibe Hanım, Maarif Vekili

Nebile Hanım, Ticaret Vekili

Muazzez Hanım, Maliye Vekili

Nefise Hanım, Emval-i metruke vekili

Bülent Hanım, başvekilin hemşiresi ve kadınlar kabinesinin propagandacısı. Bazı vekâletler münhal olduğu gibi yeni yeni beş on vekâlet de derdest-i ihdastır.

Birinci meclis

Bülent Hanım, kadınlar meclisi

Bülent Hanım: Hanımlar, size büyük bir müjdem var. Davamız ilerliyor, koşuyor. Bütün matbuat bizimle beraber.

Bir hanım: Fakat bir mizah gazetesi mütemadiyen bizi iğneliyor. Onu katiyen susturmak lazım.

Bülent Hanım: Bunun da çaresine bakacağız. Bugün, ablam gidip onun müdürüyle görüşecek ve öyle zannediyorum ki Neziha'nın dökeceği belagat incilerine mukavemet edecek hiçbir dik kafalı insan yoktur.

Diğer bir hanım: Bana kalırsa muhatabını, hanım ablanız, belagat incilerinden ziyade iki siyah pırlanta gibi parlayan zeki ve füsunlu gözleriyle iknaya muvaffak olacaktır.

Bülent Hanım: Mademki erkeler sözle, mantık ile susturamadıkları rakiplerine karşı çok defa brovning tabancasının fesahat ve belagatini istimal ediyorlar. Bizler de onlara bazı bazı gözlerimizi açarsak çok mu olur?

Alaycı bir hanım: Gözlerimizi açmak kâfi değil, bazen onları süzmek de icap edecek.

Bülent: Maksadımızın ulviyeti namına her şeyi göze almalıyız. Artık epeyce anladık ki erkeklerden hayır yok.

Başka bir hanım: Hakkınız var Bülent Hanım, erkeklerin birbirlerine bile hayrı dokunmuyor. Bize mi iyilik yapacaklar? Görmüyor musunuz ki nasıl birbirlerini yemekle, batırmakla meşguldürler. Altı ay evvel, can ciğer olan öpüşüp koklaştıklarını, sinemalarda gördüğümüz ricalimiz bile yekdiğerinin kuyularını kazmakla vakit geçiriyorlar.

Bülent Hanım: İşte bütün bu fenalıkları ortadan kaldıracak yalnız kadınlar hâkimiyetidir.

Alaycı hanım: Temenni edelim ki kadınlar hâkimiyetini bazı kimseler, hâkimiyet-i millîye gibi birkaç taktir ile kazaya uğrayabilecek bir şey zannetmesinler.

Bülent: Bence hâkimiyet-i millîyi ancak kadınların hâkimiyeti takviye edecektir.

Bütün kadınlar birden: Yaşasın kadınlar hâkimiyeti.

Alaycı hanım: Rica ederim, fazla sarhoş olmayınız. Çünkü yaşasın nidası ile bir şey yaşamıyor.

(O esnada kesik saçları, ateşin gözleri etrafa neşe saçan sevimli çehresiyle on beş yaşında bir genç kız, bir şemsin parıltısı, ok süratiyle meclise girdi.

İkinci meclis

Genç kız, evvelkiler

Genç kız: Müjde hanımlar, fırkamız kazandı. Neziha Hanım yarın kabineyi teşkil edecek.

Hepsi birden: Yaşasın kadınlar hâkimiyeti fırkasının zaferi!

Mabadı var.

***Karikatür:** Kadınlar kabinesinde başvekil Neziha Hanımefendi*

***Karikatür:** Bülent Hanım, kadınlar kabinesi lehinde propaganda yaparken*

Numara 15 Sayfa 5

Resimli Yurd'un tefrikası 1

Ölüm Zarı

-O hâlde babacığım, şimdi, bana hemen şimdi bir hikâyeye anlat ki bu bizim başımızdan geçen bir vaka sanılsın ve bizi daha fazla müteessir etsin! Ben bu akşam böyle istiyorum babacığım! Anne, siz de bize yaklaşınız. Abi'nin bir elini de siz eliniz içine alınız. Bu suretle fazlaca korktuğumuz zamanlar ellerimiz birbirinin elleri içinde olursa daha ziyade cesaretleniriz. Haydi baba, artık başlayınız.

-Pekâlâ, işte o zamanda üç zabıt varmış!

-Ah, ben zabitleri çok iyi tanırım. Hem baba, siz de bir zabitsiniz. Devam ediniz.

-Bunlar bir harp esnasında itaatsizlik töhmetiyle itham edilmişler.

-Sakın gizliden reçel yemişler?

Bu elemli anda baba ve anne ta dudaklarına kadar gelen bir tebessümü güç zapt ettiler.

-Hayır kızım, hayır. Bunlar vazifelerinde kusur etmişler. Yani kaybedilmek üzere olan bir harpte, bunlar kuvvetli bir mevki nümeyiş şeklinde bir hücumla memur edilmişler. Bu suretle düşmanın nazarıdikkati bu tarafa döndürülerek inkılap ordusunun rahatça ricatı temin edilmek istenilmiş! Fakat bu zabitler harbin verdiği heyecanla aldıkları emri unutmuşlar ve yalandan hücum yapar gibi görünecekleri kuvvetli mevki, hakiki ve kahramancasına bir hücumla zapt etmişler. Ve neticede bozulmak üzere olan inkılap orduları bu sayede harbi kazanmış. Başkumandan bu zabitleri fevkalade takdir ve tebrik etmekle beraber bu itaatsizliğin de cezasız kalmaması için bu üç zabiti Londra'da divan-ı harbe göndermiş.

-Bu büyük kumandan, Kromvaldert değil mi baba?

-Evet kızım!

-Oh, ben onu gördüm. Bir gün bizim evin önünden iri atı üstünde geçerken onda... Evet onda bir hâl... Of canım, memnun olmayanlara mahsus bir hâl vardı sanırım. Ondan herkes çok korkuyordu ama ben hiç korkmamıştım. Çünkü bana herkese baktığı gibi bakmıyordu!

-Ah küçük geveze. Nihayet bu zabitler ayaklarında zincir olduğu hâlde, Londra'ya gönderildiler ve ancak kaçmayacaklarına namusları üzerine söz verdikten sonra son defa olarak aileleri ile konuşmaları için müsaade ettiler.

-Fakat bu gürültü nedir? Hele bir dinleyiniz!

Karı ve koca yeniden kulak kabarttılar. Fakat birinci defa gibi bu defa ayak sesleri yine uzaklaştılar. Zavallı anne yüzünün sarılığını kızından saklamak için başını kocasının omzuna dayadı.

-Ve bu sabah zabitler ailelerinin yanına geldiler.

Küçük Abi gözünü açarak:

-Fakat baba, bu hakiki bir masal mıdır, diye sordu.

-Evet kızım!

-Oh, bu dakikada ne kadar bahtiyarım babacığım, devam ediniz. Ne o anne, ağlıyor musunuz?

-Hiçbir şey kızım. Yalnız bu zabitlerin ailelerini düşündüm de...

-Anneciğim, ağlamak lazım değil. Siz de bilirsiniz ki masallar ne kadar acıklı olsa yine tatlı bir neticeyle biterler. Haydi babacığım, masalın sonunu da söyleyiniz de annem bu üç zabitin ailelerine lüzumsuz yere acıtmaktan kurtulsun! İşte anne, bak, babam şimdi “zabitler cezadan kurtulmuşlar, şimdi çoluk çocuk sahipleridir” diyerek masalını bitirecektir. Değil mi baba?

-Zabitleri, ailelerinin yanına bırakmazdan evvel, bir defa divan-ı harp huzuruna çıkarılmış ve bir saatlik muhakemeden sonra cürümleri tahakkuk etmiş ve kendilerine kurşuna dizilmeye mahkûm oldukları tefhim edilmiş.

-Ölüme mi babacığım?

-Evet, kızım.

-Fakat bu ne kadar fena şey! Anneciğim, hâlâ ağlıyor musunuz? Masal artık sonlarına geliyor. Herhâlde sonu iyi olacaktır. Merak etmeyiniz canım, haydi baba. Ah... Ah... Siz adeta nazlanır gibi susuyorsunuz.

-Ne yapayım kızım? Teessürümü zapt etmek için bazen susmaya mecbur kalıyorum.

-Fakat babacığım, buna lüzum yoktur. Hiç durmadan hikâyeyi sonuna getirmek lazımdır.

-Pekâlâ, emrinizi kabul ettim. İşte o üç zabıt...

-Siz o zabitleri tanıyor musunuz babacığım?

-Evet, sevgili kızım!

-Ben de onları tanımak istiyorum babacığım. Ben zabitleri çok severim. Onlar kendilerini bana kucaklatacaklar mıdır? Bunu ümit ediyor musunuz babacığım?

Baba, sesi aşikâr bir surette titrediği hâlde:

-Hele içlerinde birisi vardır ki bunu canına minnet bilecektir. İşte onun yerine beni kucaklayınız kızım!

-İşte babacığım, bu iki öpücük de diğer iki zabıt içindir. Ben o zabıtların de böyle sizin gibi kendilerini öptüreceklerine eminim. Çünkü ben onlara, benim de babam sizin gibi zabıttır ve namuslu bir insandır. Siz eminim ki vazifenizi yaptınız ve yüzünüz kızarmadan ölüyorsunuz diyeceğim ve şüphesiz onlar hemen kollarını açarak beni kucaklayacaklar. Ben de onları öpeceğim. Öyle değil mi babacığım?

-Evet, sevgili kızım.

-Fakat anne, sen hâlâ ağlıyorsun. Artık masalın tatlı yerlerine geliyoruz. Baba, siz devam ediniz.

-İşte bu üç zabıt başkumandana müracaat ederler. Vazifelerini -evet kızım bu zabıtlar tam manasıyla vazifelerini yapmış idiler- yaptıkları hâlde, emir hilafına hareketlerinden dolayı idamları lazım geliyorsa ordu inzibatını temin için bir kişinin kurşuna dizilmesi kâfidir dediler. Başkumandan evvela bu teklife hiddet etti. Fakat biraz düşündükten sonra hemen maiyetiyle istişareye gitti ve bir saat müzakereden sonra dönerek zabıtlara: “Meclis içinizden kura ile birinizin kurşuna dizilmesini maksada kâfi buldu” dedi.

-E babacığım, bunlar kura çektiler mi? Ölüm içlerinden hangisine düştü. Vah zavallı adamcağız.

-Hayır, kızım. Onlar bu teklifi kabul etmediler.

-Neden? Onlar kendileri istemişler ya?

-Hayır, kızım?

-Ne için ya?

-Kızım, bunu kabul etmek, ölüm zarını çekecek için bir nev intihar demektir. Hâlbuki insanlar kendi kendilerini öldürmek hakkına haiz değildirler. Divan-ı harp ya bir zabıtın ya da üçünün de idamını isteyebilir. Fakat iş böyle kuraya giremez. Binaenaleyh bunlar hep birden kurşuna dizilmeyi kabul ettiler.

-Sonra babacığım?

-Sonra kızım, her üçü de kurşuna dizileceklerdir.

-Fakat bu gürültü nedir? Hele bir dinleyiniz bakalım. Acaba rüzgâr mı? Hayır, fakat yürümekte olan bir asker müfrezesi.

İşte kapının önünde sert bir ses:

-Karamol namına kapıyı açınız, dedi.

-Oh babacığım, bunlar askerlerdir. Ben askerleri de çok severim. Onlara kapıyı ben açacağım.

Ve babasının hemen kucağından fırlayarak kapıya koştu ve açtı.

-Giriniz, giriniz. Baba, bakınız bunlar hep maiyet askerleri. Ben onları çok severim, diye haykırdı.

Müfreme içeri girerek saf hâline geldiler. Silahları ateş emrini bekler gibi tuttular. Müfremenin kumandanı, zabite selam verdi. Mahkûm zabıt de ayağa kalkarak bu selamı iade etti. Genç kadın hemen yanında ve ayakta idi. Yüzü bir ölüm sarılığı ile sarılaşmış hâlde, teessürlerini gizlemek için gayret sarf ediyordu. Bütün bu hâllerin hakiki manasını bir türlü anlamayan kızcağız da hayran hayran etrafına bakınıyordu.

Sonu gelecek haftaya.

Vücut-ı Beşerde Neler Var?

Bundan birkaç ay evvel Fransa'da zevcesini arsenik ile zehirlediği için yirmi kadar sene mahpus kalan bir eczacının son keşfiyatla masumiyeti tebyin etmiş ve zavallı adam hükümetin bir mükâfat-ı nakdiyesi ile beraber tahliye edilmişti. Eczacının karısı öldüğü zaman yapılan ameliyatta vücut mürekkebatında bulunan arsenik miktarı meseleye bir tesmim rengi verdirmişti. Hâlbuki son zamanlarda gerek tıbbın ve gerek tıbb-ı adlinin kabul ettiği miktardan çok fazla arseniğin vücut-ı beşerde bulunacağı kati surette tayin ve kabul edilmiş ve bu suretle eczacının da masumiyeti yirmi kadar sene mahbusiyetten sonra tahakkuk etmiştir.

Vücut-ı çok muhtelif ve müteaddit vazifeler ifa eden çok muhtelit ve muğlak bir makinedir. İşte bu makinede her şeyden evvel mühim miktarda su vardır. Yani tabir-i fennîsi ile müvellidül-ma ile müvellidül-humuza vardır. İşte bu iki gaz vücut-ı

beşerin en büyük bir kısmını yani üçte ikisini teşkil eder.

Bundan sonra karbon ve azot vardır ki bunlar müvellidül-ma ve humuza ile bütün hücriyatı ve ensiceyi teşkil eden albümini maddeleri teşkil ederler. Bundan sonra kâfi miktar kireç, iyot, silisyum, fosfor ve ecsam-ı basitten flor vardır!

Fakat vücut-ı beşerde olan şeyleri sade bunlar sanırsanız hata etmiş olursunuz. Mühim miktarda arsenik, potasyum, kalsiyum ve magnezyum, sodyum, demir ve bakır gibi madenler de vardır!

İşte bir sürü basit ve mürekkep maddeler bizim derilerimizi, kemiklerimizi, kan ve sinirlerimizi teşkil ederler. Bu tarifattan anlaşılır ki vücudumuz her şeyden evvel dakik, mürekkep ve çok marifetli ve birçok vazifeleri görür bir makine olduğu gibi küre-i arzda en mükemmel bir laboratuvardan daha mükemmel ve dakik, şaşmaz bir kimyahanedir de!

M. F.

Karikatür: Bir taşla iki kuş!

Valide: Oğlum, uslu durduğun için sana hediye alacağım. Ne istiyorsun?

Çocuk: Her hafta çıkan *Resimli Yurd* ile her gün satılan Hilal Eczanesi'nin çikolalı bisküvilerinden bir kutu.

Numara 15 Sayfa 6

Gençler Kızlar Celladı!

Asri bir landornun sergüzeşti

Muharriri: Mehmet Sırrı

Şadan Bey ... ailesine de -bu aileye müstear olarak bir isim takayım- evet, Şadan Bey, bu Ali Fuzi Bey ailesine hakikaten akli sığmayacak komediler ve daha sonra da yürekleri ürpertecek facialar oynamıştır. Genç landro bu ailenin evvela ortanca kızıyla Beykoz parkında tanışmış ve bir çak yek saat zarfindan kızını tasmalamış, efsunlamıştı.

-Rica ederim Rahmi Bey, şimdi de bana bunların muaşaka sahnelerini tasvire

kalkışma. Beş on kelimeyle meseleyi hikâye ediver.

-Azizim, bu adam Fuzi Bey'in ortanca kızını babasından istediği zaman ona büyük kızı varken ortanca kızını vermeyeceğini söylemiş, o da karpuz alır gibi şu cevabı vermiş: Madem öyle emrediyorsunuz bendeniz de büyük kerimeniz hanımın dest-i izdivacını talep etmek cürretkârlığında bulunacağım" esasen maksadım, iffet ve asaletin çok şerefli timsali olan muhterem mübeccel ailenize peyda-yı intisap eylemektir.

-Bundan sonra adamcağıza öyle bir dil dökmüş ki ona hiçbir suretle cevab-ı ret vermek imkânını bırakmamış.

-Peki, büyük kızı alınca ortanca kız ne demiş?

-Ona da ruhumu senin ruhunla tezviç etmek için vücudumu büyük hemşirenizin vücuduyla tevhit eylemek fedakârlığını göze aldım, diye bir masal okumuş ve hakikatte bir nikâhla iki kız kardeşi de memnun etmeye çalışmış.

-Ee sonra?

-işte bütün felaketler de bundan sonra başlıyor. Ortanca kız Şadan Bey'i çıldırmasıya sevdiği için onun her akşam ablasıyla birlikte odalarına çekilmesi ve kendisine arada sırada gayr-i resmî bir iki nevazişle iktifa eylemesi genç kızı harap etmiş ve onu çılgın bir hâle koymuştu. Kıskançlığın canavar ateşiyle yanıp kavrulan ortanca kızın gözlerinde yanan kin ve intikam alevinin şiddet ve dehşetini mükemmel bir surette okuyan Şadan Bey, kardeşi kardeş eliyle öldürtmekten bir an tereddüt etmedi! Kendisi tarafın tedarik edilen ve bir likör derununda zerre kadar hissedilmeden içilen müthiş bir zehirle ortanca kız, kalbinin perest-didesini elinden alan ablasını tesmim etmeye razı olmuştu.

Fakat kıskançlığın verdiği çılgınlıkla kız kardeşini öldüren genç kız, ablasının perişan bir surette yere bi-ruh düştüğünü görünce aklı başına gelerek anasını meseleden haberdar etmeye karar verince Şadan Bey'in çelik elleri bedbaht kızın narin boğazını olanca kuvvetiyle sıkarak onu söz söylemeyecek bir hâle sokmuş, öldürmüştü.

-Hakikaten müthiş bir cinayet.

-Bu aile için felaket bununla da bitmiyordu. Bir kardeş, büyük hemşiresini

zehirlemeyi düşünürken Şadan Bey, aynı günün sabahın Fuzi Bey'in en küçük kerimesini iğfal ederek bir hotele yerleştirmişti. Evdeki müthiş cinayetten sonra hotele giden Şadan Bey, küçük kızın çenesinden okşayarak ona: "Sen benim çok kıymetli bir hazinemsin" demişti.

İhtimal ki Şadan Bey ilk defa hayatta doğru bir söz söylüyordu. Çünkü kızın göğsünde Ali Fuzi Bey ailesinin bütün elmas ve mücevheratı çalınmış olarak saklı bulunuyordu!

Son

***Karikatür:** Şadan Bey Fuzi Bey'in büyük kızını aldıktan sonra ortanca kızını da iğfal etmiş ve onu kız kardeşini zehirlemeye mecbur etmişti.*

Dinamit!

Otuz beş yaşında, çok güzel bir delikanlı olduğu hâlde henüz bekâr olan Marsel'in, kömürünü Kordon Blue hanesinden alması sebepsiz değildi. Bu kömürhane, Overinalı dul madam Kombaros tarafından idare edilmekteydi.

Overinalı dul ne demektir bilir misiniz? Otuz beşlik fakat hiç yıpranmamış, zengin, tombul, güzel ve [] gözlerinden ihtiras ateşleri saçılan güzel bir kadın demektir. Size hitap ederken hiç pürüzsüz ve tatlı bir ses ta kalbinize kadar nüfuz eder!

Uzunca bir zamandan beri madama karşı gizli bir aşk taşımakta olan Marsel, bu kadını, sebepli sebepsiz ziyaretten, güzel sesini dinlemekten hiç bıkmazdı. Madam Kombaroz'un kömür deposundaki küçük ve bir kadın ihtimamlarıyla tanzim edilmiş yazıhanesi kadar Marsel'in hiçbir yer hoşuna gitmezdi!

Marsel, bir gün sobasını doldururken kova içinde gözüne ilişen ve kömüre hiç benzemeyen bir şey karşısında titremekten kendisini alamadı. Bu, kömür arasına konmuş bir dinamit paketi idi! Eğer görmeden sobaya atılsa şüphe yok patlayacak ve sobayı parçalayarak büyük bir kazaya sebep olacaktı. Marsel, soğukkanlılığını kaybetmeyerek hemen masası başına oturdu ve kalbinin gizli sevgilisi madam Kombaroz'a'ya bu hususta bir mektup yazdı.

Madam, bu mektubu alınca korkudan sapsarı kesildi. Bu çok müthiş ve fena bir haberdirdi. Bu haberin her ne pahaya olursa olsun şayi olmaması ve müşterilerin kulağına

gitmemesi elzemdi ve kendisi tam bir iş kadını olduğundan hemen kararını verdi. On sekiz yaşlarında güzel ve taze bir kız olan kızına:

-Alis, dedi. Müşterilerimizden mösyö Marsel, kömürleri arasında bir dinamit paketi bulmuş. Benim vaktim yok fakat sen hemen mösyö Marsel'in ikametgâhına git ve bu hadisenin gizli kalmasını temin et. İşte adres.

-Pekâlâ anneciğim.

-Mösyö Marsel'in bu meseleye hiç kimseye söylememesini herhâlde temin etmeli. Anladın mı?

Alis, aldığı emri yapmak için yola çıktı ve Marsel'in kapısını çalınca Marsel, bu güzel genç kıza hayretle sordu:

-Kimi istiyorsunuz matmazel, dedi.

-Efendim, ben kömürcünüz madam Kombaroz'un kerimesiyim ve dinamit için geldim.

-Madam Kombaroz'un kerimesi mi? Çok memnun oldum. Lütfen içeri girer misiniz?

-Annem, beni, size bu hususta hiç kimseye bir şey söylememenizi rica için gönderdi. Bir kere düşününüz rica ederim. Bu mesele şayi olursa evvela polisle, karakolla uğraşmak lazım. Sonra gazetecilerin diline düşmek ve nihayet bütün müşterilerimizi kaybetmek var. Hiç şüphesiz böyle bir hâl karşısında bizim için de çare olarak iflası kabul etmek ve memleketimize Overina'ya dönmek kalır!

Kız, güzel ezberlenmiş bir ders gibi bu nutku irat ederken Marsel de kızını tetkik ediyordu. Madam Kombaroz'un kızını da kendisi gibi çok güzeldi. Hem de annesinin yirmi yaş daha genci! Ve o kadar munis o kadar cana yakındı ki namuskâr bir gencin bütün zevklerini temin edebilirdi. Genç adam bu düşünceyle sükûtunu biraz pahalı satmak istedi:

-Müsterih olunuz matmazel. Herhâlde bu meseleyi hüsn-i suretle halledebiliriz, dedi ve manalı bir bakışla gülümsedi.

Genç kız da bir tebessümle mukabele etti. Bunun üzerine genç adam kızının elini tutarak:

-Fakat, dedi. Benim yanıma böylece yalnız gelmek ne kadar tehlikelidir, bilir misiniz?

-Dinamit tehlikesi için mi? Ben bunlardan hiç korkmam ki.

-Siz hiç üşümüyorsunuz sanırım.

-Kömürcüler de üşürlerse vay hâlimize!

Her ikisi de yeniden gülümsediler. Marsel, genç kızı kanepeye doğru çekerek:

-Bir Porto takdim edeyim mi, dedi.

Genç kız hiç mukavemet göstermiyordu. Birer kadeh şarap içtiler ve sonra küçük birer buse teati ettiler ve nihayet ebedî aşk ve vefa temennileriyle birbirlerine sarıldılar.

Marsel, genç kızı kapıdan teşyi ederken her ikisi de tam bir zevk ve bahtiyarlık içindeydiler! Fakat gözü doymaz Marsel, içinden “Ah! Bir de annesini böyle kollarımın arasına alsam!” diyordu. Kız gittikten sonra Marsel:

-Fakat, dedi. Bir tecrübe daha yapsam belki bu sefer bizzat madam Kombaroz gelir. Yalnız küçük bir dinamit için gelmeye tenezzül etmez. Herhâlde onun ehemmiyetiyle mütenasip bir sebep icat etmeli!

Ve hemen masası başına geçerek ve dudaklarında bir zafer tebessümü olduğu hâlde madam Kombaroz’a şu mektubu yazdı:

“Kordon Blue Kömürhanesi’ne,

Madam, size kemal-i teessür ve teessüfle arz ederim ki son defa gönderdiğiniz kömürler arasında kırk yıllık bir obüs buldum!”

Numara 15 Sayfa 7

Hayat Nerede Var, Hayat Pukarı Neresidir?

Hayat, Çeşmeli Behçet Bey ile Sakız Pazarı sahiplerinden Fahri, Yaşar ve Lütfü Beylerin İzmir üzümü ve Çeşme anasonuyla yaptıkları enfes rakı hayat pukarı da cana can katan ve içmesi bildikçe şüphesiz v sinirleri kuvvetlendiren, tatlı bir neşe ve zevk bahşeden insanda bedii hisler uyandıran ve emsaline nadir tesadüf edildiği bit-tecrübe anlaşılan bu rakıyı ve bunun kadar leziz ve bunun kadar hissi şarap, konyak ve

likörü imal eden yeni bu gayur, müstait ve fedakâr gençlerin Bornova'daki Türk müskirat fabrikalarıdır.

***Fotoğraf:** Fabrikanın müdür-i gayuru: Behçet Bey*

***Fotoğraf:** Fabrikanın çalışan sahiplerinden Fahri, Lütfü ve Yaşar Beyler*

***Fotoğraf:** Fabrikanın her biri on altı bin kıyye istiap eden koca fiçilerinden bir manzara*

***Fotoğraf:** Fabrikanın sahiplerinden Yaşar Bey'le müstahdemden bir kısım*

Millî takvim

Takvimlerin millisi, milletin takvimidir.

Sahip ve naşiri: İstanbul Babıali karşısında Hüsn-i Tabiat Matbaasıdır.

İzmir'de umumi deposu Odunpazarı'nda Nafiz Mustafa Kırtasiye Mağazası'dır.

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada.

Müdür-i mesul: Hüsnü Osman

Nafiz Mustafa Matbaası İzmir

Numara 15 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

İyi bir usul

-Koca Paris'i iki günde nasıl ziyaret edebildiniz?

Amerikan kendisine ehemmiyet vererek:

-Pek kolay, pek kolay. Ben müzik hallerle kahve ve gazinoları, zevcem moda mağazalarını, kızım da müze ve abideleri ziyaret etmiştir.

Bir cahil

Gayet cahil bir adam, bir gün bir kütüphaneye girer ve:

-Biraz tarihî olacak bir kitap istiyorum, der.

-Pekâlâ, Pompei'nin Son Günleri kitabını vereyim mi?

-Acaba neden ölmüş?

-Bereber indifaından olsa gerek.

Mektepte

-Çocuğun cemi nasıl olur?

-İkiz efendim.

Karikatür: Bu da bir nazariye

Misafir hanım: Oğlum, niçin ablan seni sinemaya almadı?

Çocuk: Yanlarında erkek olduğu zaman herkes onlara serbest serbest bakamıyormuş da ondan.

Karikatür: Sinirleri yatıştırmak için

Diş tabibi: Bu şırınga edeceğim ilaç yalnız dişlerin ağrısını değil, bilcümle asabınız da teskin edecektir.

Kadın: Benim sinirlerimi teskin için ilaçların hiçbir faydası yoktur.

Diş tabibi: Sizin asabi buhranınız ne suretle teskin olunur?

Kadın: Kocam istediğim şeyi alıncaya kadar buhran devam eder. Bir kere arzu ettiğim şey alındı mı, sinirlerim de yatışır iyileşirim.

Nazik bir adam

Nezaket taslamak isteyen mahcup bir genç, iki kardeş tarafından idare edilmekte olan bir ticarethaneye girerek:

-Affedersiniz bey, der. Size mi, yoksa muhterem biraderinize hitap etmek şerefiyle müşerrefim?

-Biraderime hitap buyuruyorsunuz.

Belki haklı bir korku

Ölmek üzere bulunan bir adama:

-Hiç üzülmeyiniz, bütün akraba ve dostlarınıza kavuşacaksınız.

-Vâkıâ öyle. Fakat kaynanamı ne yapalım?

Asri hizmetçiler

-Fakat bu hafta üç defa çıktınız.

-Yanlışınız var, bir defa çıktım ve gezdim. Diğer defalar piyano derslerine devam ettim.

Çocukların yaşı

-Oğlum kaç yaşındasın?

-Evde beş, şimendiferde üç yaşımdayım.

Sabır dersi

Fakat memur efendi, işte yirmi dakikadır ki gişenin önünde bekliyorum.

-Amma da sabırsızlık ya. Ya ben gişenin arkasında yirmi beş senedir bekliyorum!

Kolay bir iş

-bacı çocuğun banyosunun suyu çok sıcak olmasın.

-Merak etmeyin, su sıcak olursa çocuk kızarır. Soğuk olursa morarır, bundan kolay bir şey yok.

Nedamet

Reis: Bir saat çalmaya maznunsunuz.

Maznun: Evet efendim, çaldığıma bin defa pişman oldum.

Reis: Bu nedametlere inanmak mümkün mü?

-Evet efendim, çünkü çaldığım saat işlemiyor.

İki kişi arasında

-Ben karımın hiçbir borcunu tanımam.

-ben kendiminkini bile tanımam.

Karikatür: Hayatın kıymetsizliği

-Bana bir nazar iltifat ediniz. Hayatım sizin olsun.

-Sizin hayatınızla bir manto satın almak mümkün olsaydı o zaman istediğinizi yapardım.

Karikatür: Ah Şu erkekler!

-Sana o kadar zaman ilanıaşk eden genç, neden seninle evlenmek istemedi.

-Bana dedi ki senin güzelliğin milyonlarca lira kıymetinde bir pırlantaya benzer. Bunun için de yüzlerce muhafız lazımdır.

3.16. Resimli Yurd Numara 16

Sayı 16 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 23 Kânunuevvel 1340

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havale-nameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Almanya'da darülfünun talibatı karlar üzerinde

Foto Resimli Yurd Hüseyin Fevzi

Numara 16 Sayfa 2

Resimli Yurd'un Tefrikası 2

Ölüm Zarı!

Nihayet öldürücü bir sükûttan sonra müfrezenin kumandanı askerine emrini verdi:

-Haydi hapisaneye, ileri, Areş, dedi.

Bunun üzerine zabıt son derece de sükûnetle ve göğsü dimdik olduğu hâlde müfrezenin önüne düştü ve ailesi ocağını terk etti. Kapı kapanırken:

-Anne, gördün mü, sonu iyi olacak demedim mi? Babam da o zabıtları görmek için hapisaneye gidiyor, dedi.

Annesi, boğazını sıkkan bir hıçkırık arasında, Abi'yi göğsü üzerinde çıkarken:

-Masum ve bedbaht çocuk, diye inledi.

Ertesi günü bedbaht valide yatağından çıkamadı. Hekimler, hasta bakıcılar, yatağının etrafında dolaşıyorlar, birebirlerine alçak sesle bir şeyler söylüyorlar. Hele Abi'nin, hastanın yanına girmesin hiç meydan bırakmıyorlardı.

Çocuk, kışlık elbiseler içinde sarılmış olduğu hâlde bir müddet sokakta oynadı. Fakat birden içinde bir sıkıntı hissetti. Babası hapishanede kim bilir ne yapıyordu? Olan ve bitenden haberi olmadığı hâlde buna bizzat bir çare bulmak lüzumunu ta kalbinin derinlerinden hissetti. Bundan bir saat sonra divan-ı harp heyeti, başkumandan nezdinde toplanmıştı. Başkumandan sert bir çehreyle ve iki eliyle masaya dayanmış olduğu hâlde dinlemeye hazır olduğunu bildirdi. Divan-ı harp reisi söze başlayarak:

-Mahkûmlar, sarf ettiğimiz bu kadar gayret ve ısrara rağmen üçü de ölmek hususunda müttehit bulunuyorlar. Anane hilafına olarak kurayla iş görmekte inat ediyorlar, dedi.

Başkumandanın yüzü adeta daha sertleşti ve hem bir cevap veremedi. Bir müddet sakit durduktan sonra meseleyi bıçakla kesip atar gibi:

-Hepsi de ölmeyecektir, herhâlde kura çekilecek ve yalnız biri kurşuna dizilecektir, dedi.

Bu karar, heyet azasının yüzünü güldürdü. Başkumandan Karamol sözüne devam etti:

-Onları salona götürsünler, hemen yüzleri duvara dönük olduğu hâlde sıralansınlar. Bunlar yapıldıktan sonra bana haber veriniz, dedi.

Divan-ı harp azası gidince yalnız kalan Karamol, hizmetçilerden birisini çağırdı:

-Sen şimdi sokakta ilk rast gelecek kız veya erkek bir çocuğu al, bana getir, emrini verir.

Hademenin çıkmasıyla girmesi bir oldu. Elbiseleri hafif karalanmış olduğu hâlde Abi'yi ellerinden tutmuş ve içeriye getirmişti. Abi hiç korkmadan ve hiç sıkılmadan Karamol'a doğru ilerledi. Yalnız isminden bütün milletin titrediği sert ve

haşin kumandanın dizlerine tırmanarak:

-Ben sizi çok iyi tanırım. Siz lort generalsiniz! Ben sizi evimizin önünden geçerken gördüm. Herkes sizden korktuğu hâlde ben sizden hiç korkmadım ve hâlâ da korkmuyorum! Siz bana o gün çok muhabbetle bakıyordunuz. Beni hatırladınız, değil mi? Ben o gün kırmızı elbiselerimi giyiyordum, dedi.

Bu masumane sözler, zalim Karamol'ün sert yüzünde yumuşaklık husule getirdi. Çocuğun suallerine diplomatça bir cevap ararken:

-Hele biraz durunuz, dedi.

-Bizim evimizi biliyorsunuz değil mi?

-Sevgili kız, doğrusunu söylemek lazım gelirse...

-Zarar yok. Belki unuttunuz. Fakat bakınız ben sizi unutmadım.

-Hakikaten benim için şayan-ı iftihar değil fakat emin ol bundan sonra sizi hiç unutmayacağım. Beni bu kusurumdan dolayı affedeceksiniz değil mi? Bundan sonra iyice dost olalım!

-Çok memnun oldum lort cenapları. Fakat beni nasıl unuttunuz, ona şaşıyorum. O hâlde siz unutkanınız demek. Vâkıâ ben de bazen unutkan oluyorum ya! Fakat neyse, ben sizi affediyorum. Çünkü hatalarınızı düzeltmek istiyorsunuz. Fakat her şeyden evvel, beni kollarınız arasında daha tutmak, tıpkı sıkmak lazım. Görüyorsunuz ya hava çok soğuk!

-Sizi istediğiniz gibi kucaklayacağım, benim yeni dostum! Siz benim kızımı aklıma getiriyorsunuz. Şimdi uyuyordu fakat küçükken tıpkı sizin gibi sevimli, cana yakın ve sizin gibi her gördüğünü teshir ederdi.

-Onu çok mu severdiniz?

-Ne kadar sevdiğimi anlatmak için bir söz yetişir. O emreder, ben ona bir eser gibi itaat ederdim.

-Siz çok hoşuma gidiyorsunuz, haydi kucaklayınız!

-İşte sizin için bir öpücük, bir de onun için. Fakat buna karşı siz de tıpkı onun gibi bana bir emredeceksiniz. Benden bir şey isteyeceksiniz ve ben de onu kemal-i iftiharla yapacağım.

Bu büyük muvaffakiyetin verdiği neşeyle küçük Abi, ellerini birbirine vurdu. Tam bu sırada bir müfrezenin muntazam adımlarının sesi kulağına aksetti:

-Askerler geçiyor lort cenapları. Abi, askerleri görmek istiyor, dedi.

-Şimdi görürsünüz kızım. Fakat şimdi ben sizden birkaç şey sormak istiyorum.

Bir zabıt içeriye girdi ve eğilerek:

-Kumandan cenapları, mahkûmlar buradadırlar, dedi ve bir daha eğilerek çıktı.

Karamel, Abi'ye üç tane toparlak uzattı. İki beyaz ve biri lal kırmızıydı. Abi toparlaklara atılarak:

-Bunların hepsi de benim mi, dedi.

-Hayır kızım! Şu perdeyi kaldırınız. Salona geçtiğiniz vakit orada divan dönerek durmuş üç adam göreceksiniz ve bu toparlaklardan birer tanesi, o adamın arkalarında duran ellerine koyacak ve yine benim yanıma geleceksiniz.

Abi, perdenin arasından salona geçtiği vakit Karamol kendi kendisine:

-Kendi kendime karar veremiyordum. Hiç şüphesiz bu çocuğu Allah gönderdi. Şimdi bu çocuk onun arzusunu yerine getirecektir, diye mırıldandı.

Küçük kız salona geçince bir müddet mütereddit durdu ve sonra sevinçle:

-Ah, dedi. Bunlardan birisi babamdır. Onu arkasından tanıdım. Toplardan en güzelini ona vereyim.

Ve bir kuş gibi koşarak topları mahkûmların eline verdi ve kırmızı topu babasına verdikten sonra:

-Baba, baba, hele bir bak. Sana ne...

Baba çocuğunu görünce onu kucakladı ve dizleri üstüne çöktü ve küçük masum celladını göğsü üzerinden sıktı!

Bu facianın dehşet ve fevkaladeliği karşısında askerler, zabıtlar ve ölümden kurtulmuş olan mahkûmlar, sanki yerlerinde mihlanmış gibi kaldılar. Hepsisi de şiddet ve teessürden ağlıyorlardı. Bir an sonra vazifesini ifa mecburiyetinde kalan zabıt, mahkûmun omzuna mülayemetle dokunarak:

-Zabıt Efendi, dedi. Çok müteessir ve mahzunum. Fakat askerlik vazifesini

ifaya mecburiyetimi tasdik edersiniz, dedi. Çocuk:

-Ne mecburiyeti, diye sordu.

-Kızım onu sevke mecburum.

-Nereye?

-Başka bir yere. Aman Allah'ım bu en feci vazifeyi neden bana nasip ettin? Bu masum kızın babasını nasıl idama götüreyim?

-Hayır, onu hiçbir yere götüremezsiniz. Evde annem hastadır. Babamı eve götüreceğim.

Ve Abi, hemen babasının boynunu atıldı ve elleriyle yakasına sıkı sıkı sarılarak:

-Şimdi Abi hazırdır. Haydi baba, eve, dedi.

-Fakat kızım buna muktedir değilim. Onların istediği yere gitmeye mecburum.

Abi, babasının boynundan kendini salıverdi. Etrafına hayretle bakındı. Bir an içinde müfreze kumandanının önüne geçti ve mini mini topunu hiddetle yere vurarak:

-Size anlattım sanıyorum. Annem hastadır. Babamı eve götüreceğim, ben böyle istiyorum!

-Ah kızım, bu benim iktidarım dâhilinde değildir. Babanızı herhâlde götüreceğim. Onun emrinden dışarı kimse çıkamaz. Askerler, silah omza ve marş!

Abi bu karışıklık arasında gözden kayboldu. Bir an sonra Karamol'i elinden çekerek salona girdiği görüldü. Bu şayan-ı hayret manzara karşısında salonda bulunanların hepsi de dondular, kaldılar. Askerler silahlarıyla lort generali selamladılar. Abi:

-Efendiler, durunuz. Annem hastadır, babamı görmek istiyor. Derdimi bir türlü anlamıyorlar. Babamı zorla götürmek istiyorlar.

Karamel bu hâl karşısında:

-Babanızı mı, dedi. Bu zabıt babanız mıdır kızım?

-Babamdır, babam. Bu kadar sevdiğim babam dururken kırmızı topu başkasına verir miyim?

Karamel'in yüzünden heyecanı fark ediliyordu:

-Hay şeytan. Şeytan beni dünyada yapılacak en zalimane bir harekete sevk etti.
Şimdi ne yapmalı?

Abi sabırsızlıkla haykırdı:

-Fakat onlara emrediniz, babamı bırakınlar.

Abi hıçkırıklarla ağlamaya başlayarak:

-Emretseniz ya, bana daha demin ne istersem yapacağınızı vaat etmediniz miydi? İşte şimdi sizden babamı bırakmaları emrini istiyorum ama siz bir şey yapmıyorsunuz.

Zalim Karamel'in yüzünde bir mülayemet dalgası peyda oldu. Elini başına götürerek:

-Allah'tan bu çocuğa o vaatte bulundum. Ey küçük çocuk, seni yolum üzerine Allah çıkardı. Ey zabıtlar, bu kızın size verdiği emri icra ediniz. Mahkûm affedilmiştir. Onu salınız, kızıyla gitsin!

Maren Levekin'den nâkili: Şemsettin.

Son

Millî takvim

Takvimlerin millisi, milletin takvimidir.

Sahip ve naşiri: İstanbul Babıali karşısında Hüsn-i Tabiat Matbaasıdır.

İzmir'de umumi deposu Odunpazarı'nda Nafiz Mustafa Kırtasiye Mağazası'dır.

Numara 16 Sayfa 3

Yaldızlı Destan

Geçen haftadaki hikâyeye zeyil

Geçen iki hafta, Anadolu'nun halk ve saz şairlerinden Seyrani'nin neşeti hakkındaki efsaneyi yazmıştım. Seyrani'nin tercüme-i hâlinde “medresede bir sabah uyanınca rüyasında aldığı ilham ile duyulmamış ve görülmemiş bir saz şairi olduğu yazılıdır.” Benim naklettiğim efsanede bunu başka şekilde anlatıyor: Bir şeyhin verdiği büyülü havuç, genç bir çocuğa gizli bir dehliz için rehber oluyor ve genç çocuk esatiri ve yeraltı bir diyardan altın bir sazla bir divan elde ediyor. Bu suretle her gece ezberlediği harikulade şiirleri, halkın toplandığı yerlerde okuyarak cihanı hayretler içinde bırakmaya muvaffak oluyor. Nihayet Çapanoğulları'nın davetini reddederek Seyrani lakabını alıyor.

Bu masalının intişarından iki gün sonra sevimli bir ihtiyarın ziyaretiyle müşerref oldum ve bu zat bana otuz sene evvel dinlediğim masalın sonunu anlatmak lütfunda bulundu:

Süleyman, Çapanoğlu'nun teklifini reddettikten sonra Anadolu'nun pek çok yerlerini gezmiş. Feleğin bin türlü cilvelerini görmüş ve nihayet bir gün yine annesinin kulübesine dönmüş. Burası küçük bir memleket ve aynı zamanda yaşı oldukça ilerlemiş olduğundan, yine yerin altındaki diyarı ziyaretle bir miktar da mücevherat almaya karar vermiş ve büyük mermeri, halkasından çekip açmış. Fakat merdivenlerden inince büyük bir hayretle görmüş ki etraf derin bir karanlık içinde. Fakat o, yolu oldukça tanıdığından eliyle yoklayarak yürümüş, yürümüş. Nihayet bu karanlık yolun sonu yok sanmış. Bir aralık kazma ve çekiçlerle duvara vurulmakta olduğunu duymuş. Bunun ne demek olduğunu anlamak isterken birdenbire tavanda bir lamba peyda olmuş, nuru arttıkça artmış. Süleyman, gözlerinin kamaşmasından kurtulduğu vakit kendisini son derece de zengin bir firuze ve elmas madeninde bulmuş. Bu keşif karşısında:

-Oh, bu defa artık ölünceye kadar zengin olmak yolunu buldum, diyerek firuze ve elmasları kucağına doldurmuş ve telaşla kaçmaya başlamış. Fakat bu defa işler, birinci defaki gibi yolunda gitmemiş ve henüz beş, on adım atmamıştı ki arkasından birtakım ayak sesleri gelmeye başlamış ve arakasından bir ses:

-Hırsız var. Hükümdarın hazinelerine el uzatan bu alçağı tutunuz. Duvarlar, taşlar, birbirine kavuşunuz ve hırsız ben gelinceye kadar tutunuz, diye bağırmaya başlamış.

Süleyman her şeye rağmen firuze ve elmaslara sarılmış, kaçmaya başlamış ama duvarlar ve kayalar da birbirine yaklaşmaya başlamış. Nihayet merdivene kadar gelebilmiş ve iyi bir tesadüf olarak annesi de mermeri kaldırmış. İşte Süleyman, kim bilir ne kadar korkunç bir cezadan, bu suretle kurtulmuş ve son derece de zengin olmuştu.

Fakat ertesi gün bir münadi, padişahın elmas madeninden birçok elmas ve firuze çalındığı için bütün evlerin birer birer aranacağı hakkında bir emirnameyi sokak sokak ve bağırarak okumuş.

Süleyman'ın annesi, münadinin bu ilanını duyunca korkuya kapılmış ve meydan hiçbir şey bulunmasın diye yaldızlı destanla, sazı ve sonra bir akşam evvel Süleyman'ın getirdiği mücevherleri, mermeri kaldırarak dehlize atmış. Vâkıâ padişahın adamları Süleyman'ın evinde bir şey bulamamışlar ve tehlike bu suretle geçmiş. Fakat tehlike geçtikten sonra Süleyman ve annesi dehlizin kepengi hizmetini gören mermeri aramışlar, aramışlar, bir türlü bulamamışlar. Zavallı Süleyman bu suretle mühim bir servetten hem de tatlı sesli sazından hem de yaldızlı destanından olmuş ve bu mahrumiyet onun sınırlarına çok fazla ve elim bir tesir yapmış Bundan sonra o serazat, yüksek şiirlerin şairi Seyrani, meczup, cihana dargın, büsbütün başka bir Seyrani olmuş ve rağbetten düşe düşe, unutulmuş bir hâlde hayatını sonunu idrak etmiş.

Faik Şemsettin

Karikatür: Açılan kapaktan yerin altına indi.

Karikatür: Yaldızlı destanla, altın sazı kaptı kaçtı!

Karikatür: Pazar yerlerinde bu şiirleri okuyarak şöhret kazandı.

Karikatür: Ertesi gün bir münadi, padişahın hazinesinden...

Sinema Önünden Kaldırılan Kadın

Geçen nüshadan mabat

Serserileri idare eden Ahmet Efendi, arabacıya lazım gelen emirleri verdikten sonra karşıki yola saparak gözden nihan oldu. Aliye Hanım'ın gecikmesi üzerine merak etmeye başlayan Mükerrerem Hanım, sinema arkadaşını aramak üzere onun gittiği yere doğru yürümeye başladı. Mükerrerem Hanım, sinemanın dirseğini saptığı zaman araba bir hayli ilerlemişti.

Tahlisiz Aliye Hanım'ın arabaya bindirilirken bastığı çığlık, bir iki kişinin nazarıdikkatini celbetmiş ve onlar da polis nerede diye bağırmaya başlamışlardı. Mahalli vakaya yetişen polis memuru, Mükerrerem Hanım'ın, Aliye Hanım'la münasebetini anlayınca ondan bazı izahat istedi. On dakika sonra orası bir mahşer hâlini aldı. Sinemada, o müthiş ve feci vakanın zuhurunu haber alanlar da telaşla dışarıya fırlamışlar ve felaketzede kadının muhibbesinden malumat almaya çalışıyorlardı.

Şehir ortasında, herkesin içinde, üç çocuklu, evli bir kadını kaldıran meçhul esrareniz şahıslar kimlerdi? Bu suale cevap alabilmek için bedbaht kadını taşıyan arabayı takip etmek lazımdır. Hakikaten kadını esrareniz bir surette sürükleyip de arabaya atan serseriler, garip ve esrareniz şahsiyetlerdi. Araba yarım saat geçmeden üç katlı bir evin bahçe kapısında tevakkuf etmişti. Aliye Hanım'ı arabaya ithal eden serseriler, aynı sürat ve çalakiyle şimdi de onu, arabanın, önünde durduğu hanenin bodrumuna sokmuşlardı. Kadıncağız ağzını kapayan mendili çıkarmak üzere çalışır ve oraya buraya koşarak bir halas yolu...

Mabadi yedinci sayfadadır.

Karikatür: Ahmet Efendi arabacıya yürü emrini vermişti

Karikatür: Polis, Aliye Hanım'ın arkadaşı Mükerrerem Hanım'dan malumat talep ediyordu.

Numara 16 Sayfa 4

Kadınlardan Heyet-i Vekile

Bir perdelik komedi

Muharriri: Mehmet Sırrı

Alaycı hanım: Size tekrar ediyorum yaşasın nidasıyla bir şey yaşamıyor. Yalnız her şeye yaşasın diye bağırın bazı insanlar külah kapıyorlar, işte o kadar.

Bülent Hanım: Canım siz de neşemizin hararetine tariz buzları atmayınız. Mademki galip geldik, galebemizin şevk şetaretini anlamalıyız.

Alaycı hanım: Bu hakkımızdır. Yalnız zafer sarhoşluğu fazla devam ederse bundan en ziyade istifade edecek herhâlde muzafferler olmayacaktır.

Bir hanım: Fazla bedbinlik gösteriyorsunuz.

Alaycı hanım: Galibiyet sarhoşluğuyla erkek politikacıların ne gaflar yaptıklarını görmüyor musunuz?

Bülent Hanım: Erkekler yalnız zafer sarhoşluğuyla değil, fiçılarla da rakı içerek ne dediklerini ne yaptıklarını bilemiyorlar.

Alaycı hanım: Fakat emin olunuz ki zafer veya kibir ve azamet sarhoşluğu kadar, insanları insanlıktan çıkaran keskin ve müthiş bir içki daha yoktur.

Diğer bir hanım: Herhâlde kadınlar arasında, iki kadeh çaktığı zaman bütün dünyaya meydan okuyan Don Kişotlar bulunmayacaktır. Buna emin olabilirsiniz.

Bu esnada kapı çalınır. Genç kız gider, kapıya gelen [] bir telgrafname alarak tekrar girer.

Genç kız: Her şeyi zorca beğenen münekkit hanıma bir telgrafname var.

Alaycı hanım: Ver bakalım, bu telgrafnamede ne var. (Muhibbelerine hitaben) Müsaadenizle şunu mütalaa edeyim. (Telgrafi içinden okuduktan sonra bir kahkaha basar)

Bütün hanımlar birden: Ne var, ne var, çabuk söyleyiniz. Merak ediyoruz.

Alaycı hanım: Ne olacak? Evvela kahkahayla gülünecek, sonra kızılacak daha sonra da ağlanacak bir hâl.

Yine hepsi birden: Lütfen telgrafi okuyunuz.

Alaycı hanım: Ne okuyalım? Bana yeni kabinde vekâlet teklif ediyorlar.

Bülent Hanım: Fena mı? Bunun gülünecek, ağlanacak ne ciheti var?

Alaycı hanım: Bunun evvela gülünecek çok tarafı vardır. Çünkü benim gibi tecrübe görmemiş, yalnız beş on kitap karıştırmış bir kadına vekâlet verilerse ortalık, memleket ya muharrem aşuresine veyahut Rus salatasına döner.

Bülent: Lüzumsuz tevazu gösteriyorsunuz. Erkekler, çok defa ellerine kitap da almayanları intihap ediyorlar ya.

Alaycı hanım. İşte bunun içindir ki ekseriya mektep çocuklarının bile kırmayacakları putları kırıyorlar.

Genç kız: Bu sözünüzü geri almanızı istirham edeceğim. Çünkü ben de mektepliyim. Fakat mektebimizde hiçbir çocuğun bazı büyüklerimiz tarafından yapılan gaf lar derecesinde gaf yapabileceklerini zannetmiyorum.

Alaycı hanım: Gücenmeyiniz küçük hanım ama hayatta en büyük gaf, insanın gaf yapmayacağına dair beslediği kanaattir.

Genç kız: Gücenmeyiniz a, siz de ne istediğinizi bilmiyorsunuz. Size vekâlet teklif ediyorlar, siz elan şunun bunun kusurunu aramakla meşgul oluyorsunuz. Erkeklerin bir mebusluk, bir vekâlet kapmak için nasıl yeniştiklerini, didindiklerini görmüyorsunuz.

Alaycı hanım: Bilhassa bu hususta onlara benzememeye çalışırsak, bundan kadınlık istifade edecektir.

Mabadı var.

Karikatür: Neziha Hanım, programı hakkında konferans verirken.

Karikatür: Kadınlar hükûmetine muhalif kadınlardan bir grup

Resimli Yurd'un Satış Mahalleri

Trabzon İkbal Matbaası ve Feyz Kütüphanesi

Ankara'da İstanbul Kütüphanesi

Ankara'da Maarif Kütüphanesi

Samsun'da Halk Kütüphanesi

Bursa'da Kitapçı Ali Haydar Efendi

Bu kütüphanelerde *Resimli Yurd*'un ve maarif vekâletinin intihap ettiği bilimum kitaplarla her çeşit levazım-ı kırtasiye en elverişli fiyatlarla satılmaktadır.

Türkiye'nin Sütlü Bisküvisi

Şık Millî Paket

Sahib-i İmtiyaz Niyazi Yusuf

Ba-ruhsat-ı mahsusa

Fabrikası ve merkez idaresi İzmir'de Yıkık Minare civarında Sakarya Sokağı'nda 7 numarada.

Numara 16 Sayfa 5

Harikalar Diyarında

Geçen nüshadan mabat

-Hayır Sami, hayır, dedim. Bütün bunlar şarlatanlıktan ibarettir.

-Sahip, siz Avrupalılar kendinizi her vakit ve her şeyin üstünde görmeye alışkın olduğunuz için böylece aklınızı donduracak bir hadise veya vakıa karşısında kaldığınız zaman, izzetinefsinizi korumak fikriyle “bu bir şarlatanlık!” der ve geçersiniz. Fakat sahip, hakikat hiçbir vakitte sizin zannınız gibi değil. Şark, Garp'tan çok ilerilere gitmiş ve her ne vakit olsa sizi alt edecek bir kudrete çoktan malik olmuştur! Avrupalılar, maddiyatın sıkı çemberinden kurtulmak derecesini henüz idrak edememişlerdir. Maddiyat, Mısır'ın, Çin'in, Yunan ve Roma'nın medeniyeti gibi en ziyade kemal bulduğu anlarda zevale mahkûmdur. Fakat Şark'ta, o eski medeniyetlerin ruhlarda kalan izi maneviyattır ki her vakit baki ve zindedir. İşte evham ve hayalet sandığımız bu maneviyat sayesinde ki Şark, Garp'tan hâlâ yüksektir. Ve pek yakın bir atide maddiyatçı Garp, Şark'ın maneviyatı karşısında aciz ve mağlup olduğunu itiraf edecektir.

Sami'nin birden coşan bu talakatı karşısında sebebini bilmediğim bir korkuya kapılmaktan kendimi alamadım. Acaba bu hizmetçinin kemal-i talakatla müdafaa ettiği bir hakikat midir? Bir anda kolumu hareketten alan, bir makine demek olan tabancımı işlemekten men eden bu kuvvet mevcut mudur? Ben eğer uyumuyorsam herhâlde müthiş bir şey, korkunç bir kuvvetle karşılaşmış oluyorum demektir. O hâlde, bu kuvvetler bir gün medeni ve güzel Avrupa'nın yüksek ve kabiliyetli beyaz ırkını, bütün top ve tüfeklerini, bütün kollarını hareketten durdurmaya muvaffak olacak mıdır? Bu düşüncelerin zihnimden geçmesinden de hiç memnun olmadım. Acaba herif kafatasımın içinden geçen bu düşünceleri hissediyor muydu? Bu şüpheyi yine Sami halletti:

-Sahip, çok doğru düşünüyorsun. Avrupa bir gün gelecek, yakın bir atide bizim kuvvetlerimiz önünde mağlup olacaktır. Fakat o günün henüz vakti gelmemiştir, yoksa o kuvvet ve kudrete çoktan malikiz, dedi.

Artık mağlubiyetimi kabulden başka bir çare yoktu. Bu neticeyi kabul ettikten sonra bari bu harikulade şeylerden biraz daha görmek emeline düşmekten kendimi alamadım:

-Pekâlâ, bütün bu yaptığın şeyleri kabul edelim. Fakat beni tamamıyla inandırmak istiyorsan daha fevkalade daha maddi ve benim kontrolüm altında bir şeyler göstermelisin!

-Emret sahip!

-Fakirlerin iddiasına göre siz sade iradenizin kudretiyle bir taneyi filizlendirmeye ve hatta büyümesini bile tesriye muktedirmişsiniz!

-Doğru bir iddiadır sahip!

-Ve bu filizlenen tohum, birkaç saat içerisinde dallanır, yapraklanırmış!

-Evet sahip.

Az daha Sami'nin bu mabut gibi her söylediğimin mümkün olduğu iddialarına tekrar isyan edecektim. Mesela bir buğday, bir arpa, filizlenmek için müsait bir toprağa, muvafık bir rutubet ve hararete ve nihayet muayyen günlere muhtaçken ve hatta ekildiğinden biçilmesine kadar aylarca vakit elzemken düne kadar muti ve mütevazı hizmetkârım olan bu adam, bunları birkaç saat içinde ve sadece iradesi

kuvvetiyle yapacağını iddia ediyor. Bunu ne benim ne de her aklıselim sahibinin izanı, hiçbir vakitte mümkün görmez. Bunun üzerine kendisine sordum:

-Bu iddia ettiklerini şimdi ve benim önümde yapmaya kadir misin?

-Hemen şimdi, yalnız sen emret sahip.

-Haydi bakalım, yap da görelim!

-Sahip, ne tohum istersen intihap et ve ekilecek yeri de tayin et! Ve istersen bizzat sen ek. Fakat tecrübe başladıktan sonra ne bana ve ne de tohuma hiç ilişmeyeceğine söz ver!

-Pekâlâ, namusum üzerine hiçbirinize dokunmayacağımı temim ederim.

Ormanın şöyle bir tarafına doğru yürüdüm ve tesadüf, gözüme kemale gelerek yere düşmüş bir ananas ilişti ve ben hemen oracıkta küçük bir çukur kazarak bu Hint meyvesini gömdüm. İşte bu tohumdan tam altı ayda filiz husule gelecek ve ancak bu müddet zarfında yeni bir ananas fidanı meydana gelebilecektir ve belki de benim gibi yiyeceği azalmış diğer bir seyyah tarafından meyvesini yemek mümkün olacaktır.

-Sami, işte, dedim. Şu küçük filizi görüyor musun?

-Evet sahip, bir ananastır.

-Pek güzel. İşte bundan meyveli ve dallı budaklı bir ananas fidanı hasıl et, bakalım.

-Çok güzel. Fakat müsaade et de hazırlanayım.

-Hakkın var!

Üzeri sazla örülmüş büyük bir damacana getirtti. Bunun içinde takriben bir litre kadar şeker kamışından çıkarılmış tafya rakısı vardı. İçindeki bir kap içine boşaltarak arkadaşlarına takdim etti ve onlar ricaya meydan vermeden son rakının son damlasını da içtiler! Hiç itiraz etmeyeceğime söz vermişim. Bunun için canımı sıkkan bu işe karşı bir şey söylemedim. Damacananın hacm-i istiabisi 25 litre kadardı. Dibini havaya kaldırarak ananasın topraktan dışarda kalan yapraklarını birer birer şişesin ağzına soktu ve damacanayı bu şekilde tespit etti.

Bu suretle ananas, yerle şişe arasında tamamıyla mahpus kaldı. Bunun üzerine Sami, iki siyahi hizmetkârla hemşiresi Grovodo'nun ve benim hamaklarımı sökerek

damacananın etrafını ihata edecek surette tertip etti ve:

-Sahip, dedi. Hemen şimdi bulutlar ayın üstüne yığılacak ve karanlık artacaktır. Bunun için sen, fenerini şişeye tut! Çok âlâ. Şimdi sen hamağımın üstüne otur ve hareketsiz dur!

Bu tecrübenin yapıldığı zaman, tam akşamın onuydu!

Mabadı var.

F. Ş.

Karikatür: *Hintli Sami gözümün önünde ananası az bir müddet içinde meyve verecek kadar büyüttü.*

Gelecek nüshamızda “El Falı Bir İlim Midir?” bahsine dair müteaddit resimlerle yeni ve çok mühim bir makale intişar edecektir. Karilerimiz bu makaleyle kendi ellerinden bir hayli manalar çıkarmaya muvaffak olabilecektir.

Seda-yı Hak ve *Resimli Yurd*’un genç sanatkârı ressam Hüseyin Feyzi Bey

Feyzi Bey, fatura başlıkları, her nev büyük küçük ilanlar, yağlı, sulu, pastel boyalarla her türlü tablolar, hanımefendilerin cihaz ve çamaşır takımları üzerine gayet zarif desenler tersim eyler. Siparişleri seda-yı hak matbaasında daire-i mahsusada kabul olunur.

Numara 16 Sayfa 6

Memleket ve Dini Satan Bir Piç yahut Rifestan’ın Mehdi’si

Son yirmi sene içinde cihanın gözünü birçok defalar Fas üzerine celbedecek mühim vakalar olmuştur. 1904’te Faşoda (Mısır) meselesiyle Fransa ve İngiltere arasında zuhur eden ve hemen harbe dayanmak istidadını gösteren ihtilaf ve bu ihtilaf halledilirken Fas ile Mısır’ın Fransa ve İngiltere arasında paylaşılması, nihayet bir gün Almanya’nın son imparatorunun Tanca’da ansızın zuhuru ve bir nutuk irat etmesi ve bunun neticesi olarak 1908’de İspanya’da El Cezire’de akdedilen bir konferans ile Fransızların Kamerun müstemlekesini Fas’ta hareketlerinin serbestisi mukabilinde

Almanlara vermeleri ve son günlerde millî hareket ve istiklalimizden sonra Faslıların bir kısmının İspanyollara müthiş bir darbe vurması...

Yirmi sene gibi az bir müddet içinde nazarıdikkati böylece mühim hadise ve vakalarla üzerine celbeden Fas, âlem-i beşeriyeti için hakikaten şayan-ı ziyaret bir kıta hâlini almıştır. Pek çok zengin ve münevverler, merak sahipleri Fas'ı, Tanca ve Marakeş'i ziyaret etmeyi kendilerine mühim ve yerine göre de kârlı veya eğlenceli bir iş bilmişlerdir. Fakat Avrupa'nın hemen burnu dibinde henüz Kurun-ı Vustâ'yı bir hayat yaşayan Faslıları, tarihi bir renk yaşayan dar ve beyaz badanalı sokakları, tıraş edilmiş veya kendilerine mahsus tarzda saçları uzatılmış insanları... Ve sonra *Binbir Gece Hikâyeleri*'nden ruh alan bir suret ve şekilde küçük ve hafif üzerine en büyük hayallerle süslenen Fas'ı gelenek ve görenekleriyle tanımak mümkün değildir. Fas ve Faslıları iyice anlayabilmek için her şeyden evvel Tanca ve Marakeş'i geçmeli. Mesela hiç olmazsa Rifestan'a doğru biraz çöllere dalmalıdır.

Fas hakikate şayan ziyaret ve tetkik bir zemindir, fakat en ziyade Rifestan'dır ki mühim bir tetkik ve tetebbu zeminidir. Rif sahilleri İslam atlarının Cebelitarık'a doğru adım attığı günden, evet on üç asırdan beri İspanyollarla mücadele görmüş bir sahildir. Tam on üç asır, küçük ve dar boğazın ayırdığı bu iki kıta boğuşmuş durmuş ve nihayet Rifli ve sefil bir resulünün kabul ettiği esaret zilletini, yine Rifli ve muhterem bir Abdülkerim kemal-i şecaat ve şehâmetle geldiği yere iade etmektedir. Bu büyük zafer, hayata yeniden doğan bir milletin süruru, ben de yine eski bir masalı, masaldan ziyade bir ananeyi canlandırdı ve muhtelif memleketlerde, muhtelif milliyetlere mensup eski Müslüman kadınlarından dinleyerek sakladım bu masal, ananelerin en hakiki tarih abidesi ve kutlu bir halk kazancının şuarsuz bir tetkik ve tahlilnamesi olduğunu gösterecektir...

Geçen asırda olacak, korsanlığın Kuzey Afrika'da, Cezayir ve Tunus debilerine, Trablus lortlarına çok kârlı bir iş olduğu zamanlarda, İspanya'ya - kadınların tabiriyle karor memleketlerine- en yakın bir yerde çok zengin ve kuvvetli bir bey varmış... Bu bey gençliğinde fevkalade cesaret ve maharet sahibi olduğundan, hemen her sefir mevsiminde Akdenizlere açıldığı zaman, pek çok esirler ve ganaimle dönermiş... Bu suretle sahilde güzel bir kasaba ve kasabanın en güzel ve yüksek bir yerinde dünyada bir misli daha bulunmaz bir saray kurmuş. Bu sarayda, kıymetli madenlerin çokluğu, halı ve çinilerin her nevi ve sonra yüzlerce kadın ve erkekten

mürekkep harem takımının güzellik ve zarafeti bütün cihanı hayretlere dŖrrmŖ...

Bey ömrünün sonlarında artık harp ve darptan bıkmıŖ ve bu sarayda istirahate kararı vermiŖ. Zaten onda, yapılacak tek bir iŖ tek bir emel kalmıŖ, Ŗimdiye kadar her ne istediye muvaffak olmuŖ, ömründe bir defacık olsun arzu ve emrinin olmadığını grmemiŖ, sevmiŖ ve sevilmemiŖ ve bu sevdasından bütün Ŗark beylerinin merakları hilafına olarak pek istediği inci gibi bir kıza malik olmuŖtu. Ve Ŗimdi tek emelini iŖte bu tek kızının evlenerek mesut görmek teŖkil ediyordu. Bey bu kıızı bütün servetinden ve hatta kendi hayatından ziyade severdi.

Bey bu kıızı bütün servetinden ve hatta kendi hayatında ziyade severdi. Ve doğrusu istenilirse bu kıız her cihetten sevlmeye layıktı. Yeryüzünün Müslüman ve Hristiyan her milletin en güzel kadınlarından birer tanesinin bulunduğu haremde herkesten güzel beyin bu kıızıydı! Bu kadar güzelliğiyle beraber, akılda da bir eŖi yoktu. Zamanın her ilmini mükemmel bilir, musiki, resim ve nakıŖta birinciydi. Fakat bütün bunlara mukabil yaŖı takriben yirmi beŖi bulduğu ve babasının en büyük emeli olduğu hâlde evlenmeye bir türlü razı olmuyordu! Afrika'nın oldukça sıcak iklim ve memleketinde bir kıız, on beŖ yaŖında kemale gelmiŖ bir kadın sayılırdı. Yirmi beŖ yaŖ bir kadın için herhâlde birkaç ocuk sahibi olmaya müsait bir yaŖtı. Bey, kızının memlekette kendine layık geç görmediğini sandı ve doğrusu memlekette kızını alacak derecede yüksek fikirli, kabiliyetli ve cesaret sahibi bir geç yoktu. Bunun için civar beylerden belki birisini beğenir ümidiyle sarayını herkese açtı ve zaten beyin sarayını bütün cihanca malum ve meŖhur olduğundan hemen bütün beyler ve beyin bir de gzelliikte ve akılda eŖsiz kıızı olduğunu bilen beyzadeler her mevsimde ziyaretten geri durmadılar. Fakat beyin kıızı, bu bey ve beyzadelerden hiçbirisini ne beğendi ve ne de bunlara yüz verdi!

Bu tedbirin de hiçbir fayda vermediğini gören bey, bir gün kızını huzuruna davet ederek:

-Kızım, demiŖ. Senin akıl ve zekn, benim dünyada tek emelin ne olduğunu ve neden bu emel üzerine bu kadar titrediğimi bulmakta sana güçlük ektirmez. Bunu bildiğin hâlde, bütün tedbirlerimi bozmakla beni ne kadar müteessir ediyorsun, tarife hacet görmem! Neden kızım bu ihtiyar babana mrvvetini gstermiyorsun, dedi.

Geç kıız, babasının bu hâline hakikaten acıdı ve:

-Babacığım, dedi. Beni ilim ve marifetle fazla meşgul ettin, ben ilimden başka bir şeyi sevemiyorum, fakat mademki senin emelindir, ben de kabul ediyorum. Fakat alacağım genç, hiç olmazsa bütün civarın en cesur ve kabiliyetlisi olmalıdır, bunu istemek de hakkımdır, değil mi babacığım?

-Haklısın kızım, nasıl ki sen civarın ve hatta bütün cihanın en yüksek kızısın, seni alacak da böyle olmalıdır.

-O hâlde babacığım, buraya benim için gelen gençler herhangi pahaya olursa olsun...

Mabadi yedinci sayfadadır.

***Karikatür:** Yabancı Bey Emir Ali'nin henüz kanları damlamakta olan kesik başını bey kızının önüne koyarken boynundan bir haçın sarktığı görüldü.*

***Karikatür:** Fas'ın Mehdi'si mücahid-i muhterem Abdülkerim*

Numara 16 Sayfa 7

Memleket ve dinini satan bir piçin mabadi

...bütün rakiplerini mağlup etmelidir ki ben de onu alayım!

Bey, kızının bu kararından son derece de memnun olarak çıktı ve kızı için gelenlere bu şartı tebliğ etti...

Asır, zaten vurup kıranın kazandığı bir devirdi. İnsanların hayatının kıymeti herhâlde bir at kadar değildi. Bunun için beyin kızının bu kararı üzerine, civar bey ve beyzadeleri birbirlerini kırmaya başladılar. Sayısını kimse bilmiyor ama herhâlde pek çok beyzadeler bu fendli -kocakarıların bu kelimeyle "fenli-mütefennin" manasını kastettiklerini zannediyorum- kızın uğrunda birbirlerini öldürüp durdular, nihayet bunların içinden bir tanesi, Emir Ali isminde bir genç hepsinden yüksek ve talihli çıktı ve meydanda tek kaldı.

Beyin kızı ister istemez bu genci kabule mecbur etti. Bir bey kızı, verdiği sözden vazgeçemezdi. Fakat son günlerde şimdiye kadar gelip de rakibinin silahı altında can veren gençlerden daha başka daha beyaz ve güzel bir genç, beyin kızının nazarıdikkatini esaslı bir surette celbetti. Kız, bir taraftan gönlünün bir taraftan da

verdiği sözün tesiri altında kaldı... Şüphe yoktur ki cihanda her şeye hâkim gönüldür ve bey kızı da gönlünün emrine kapılarak:

-Mademki bir talep daha var herhâlde Emir Ali onunla da mücadeleye mecburdur, bu mücadelede galip gelenin esiri olacağım, dedi.

Bu kararın bir döneklilik olduğuna şüphe etmeyen Emir Ali, bugüne kadar kazandığı kanlı galibiyetlerin neşesiyle kim olduğu meçhul olan bu yeni beyle de mücadeleyi kabul etti ve tayin edilen günde memleketin bütün halkı huzurunda iki kahraman, bir kız için birbirlerine saldırdılar...

Emir Ali hakikaten kuvvetli, mahir ve cesurdu. Rakibi onun at üstünde yaptığı oyunlara karşı koyamıyor ve halkın meserreti, fakat beyin kızının şiddetli teessürleri karşısında geri geri çekiliyordu. Halk, meçhul bir hisle Emir Ali'yi bütün kalpleriyle galip ve meçhul genci de mağlup görmek istiyordu. Hâlbuki beyin kızı da malum sebep altında bunun aksini istiyordu. Nihayet bütün halkın heyecanlı çılgılığı arasında meçhul genç, Emir Ali'nin bir kılıç darbesiyle attan yere düştü... Herkes gencin bu kılıç darbesiyle ikiye bölündüğünü sandılar, Emir Ali de bu zanda bulunarak kendini boş bırakınca zırhı sayesinde fazla bir zarar görmeyen genç, ani bir hareketle hançerini Emir Ali'nin çıplak ve mert göğsüne sapladı... Zavallı Emir Ali hayalinin kurbanı olarak al kanlar içinde yere yuvarlandı... Halk teessüründen ağladığı bir zamanda meçhul genç, hemen yoldaşının kafasını boynundan kesti ve henüz taze kanları damlarken bu kesik başı meserretinden yüreği hoplamakta olan beyin kızının ayakları altına koydu. Fakat tam bu esnada, meçhul gencin boynundan altın bir zincirle sarkan haçı, beyin kızı ve maiyeti görünce bir hayret nidası salmaktan kendilerini alamadılar...

Fakat gönül, ne yaman bir emirdir, genç kız, bunu gördüğü hâlde gönlünün emrine tabi oldu ve bu nesraniyi kendisine ruh diye kabul etti...

Memleket tamamı ile beyin malikânesi ve içindekiler de adeta esiri olduğundan bu harekete hiçbir kimse esaslı bir itiraz dermeyan edemedi. Yalnız bazı hususi yerlerden dedikodu kabilinden birtakım şeyler söylenir, dururdu. Nihayet bir müddet sonra bu dedikodular, bir anane şekline inkılap etti ve herkeste şu itikat kökleşti:

“Bir gün gelecek, nesraniyle evlenen beyin kızının Resuli isminde bir torunu olacak ve memleketi kendisiyle beraber gâvurlara satacaktır! Ve bunu müteakip Mehdi

çıkacaktır!”

Şimdi sevgili kari ve karilerim, ben de sizin gibi soruyorum:

-Resuli’yi gördük, acaba Abdülkerim, bu ananenin Rifestan için kabul ettiği Mehdi’si midir?

İzmir, Göztepe 15 Kânunuevvel 340

Faik Şemsettin

Karikatür: Milliyet ve memleketini satan hain Resuli

Fotoğraf: Fas’ın muhterem mücahidi Abdülkerim’in sevgili ve fedakâr mahdumuyla kerimesi

Sinemadan Kaldırılan Kadının Mabadı

-Tekrar ediyorum. O kadar çırpınmaya lüzum yok. Çünkü bunun size bir faydası olamayacaktır.

Küçük bir sükûn ve sükût vakfesinden sonra aynı ses, bu defa daha az sert olmak üzere şu kelimeleri tekrar etti:

-Sonra, o derece korkmak da manasızdır. Zira haydutlar elinde de bulunmuyorsunuz.

Bu sözleri söyleyen meçhul şahıs, birdenbire elini uzatarak kadının ağız ve gözlerindeki bağları çözdü. Kadının endişe ve korkusu bu defa hayret ve taaccübe munkalip olmuştu. Kendisine birazdan tevcih-i kelâm eden şahıs gayet iyi giyinmiş, centilmen ve oldukça yakışıklı bir adamdı. Hâlbuki o anda çok kibar ve çok şık bir kıyafet ve çehreyle karşısında duran adamın sesi, onu sinema önünden kaldıran serserinin sesiydi! Yarım saat evvel korkunç bir serseri, şimdi de çok nazık ve kibar bir bey olan şahıs, aynı sesle fakat gittikçe tatlılaşan bir ton ile ilave etti:

-Size tekrar ediyorum burada korkulacak, endişeye düşecek bir hâl yoktur. Her şeyden evvel emin olmalısınız ki hayatınız zerre kadar tehlikede bulunmuyor.

Aliye Hanım bu teminat üzerine büsbütün köpürerek sert bir sesle cevap verdi:

-Teminatınıza teessüf ederim. Zevci, çocukları olan bir kadını, sokak ortasından bir sokak kadını gibi kaldırınız, sonra da haydutlar elinde bulunmadığına

dair söz söylemeye cüret ettiniz. Acaba haydutluğun bu derece alçakçası nerede görülmüştür?

Sonu gelecek haftaki nüshamızda.

Gelecek Nüshada

Utla mükemmel ve çok sanatkârane bir taksim yapan bir ruhun akıllara hayret veren esrarengiz tecelliyatını mütalaa edeceğiz...

Doktor İsmail Mekki

Tıp fakültesi muallim muavini ve mekatib-i harbiye kimya muallim-i sabıkı
Her gün sabahları saat ondan akşam dörde kadar Başdurak'ta Fakirler
Eczanesi'nde akşamları saat altıda Karşıyaka Selamet Eczanesi'nde bulunur.

Cuma günleri fukaraya meccanen

Müdür-i mesul: Hüsnü Osman

Nafiz Mustafa Matbaası İzmir

Numara 16 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Vakit meselesi

Alacaklı: Görüyorsunuz ki bu küçük borç için kapınıza on defa geldim.

Borçlu: Hakikaten çok boş vaktiniz varmış!

Polisin nokta-yı nazarı

-Polis Efendi, ben tıraş olurken bisikletimi çalmışlar...

-O hâlde bundan sonra siz de sakal bırakınız...

Bürokrasi âdetlerinden

Bir memur uyumakta olan diğer bir kâtime:

-Beni, müdür sizi uyandırmak için gönderdi. Çünkü uyurken çok horluyor ve müdürü uyutmuyorsunuz!

Lokantada

-Garson! Biz hepimiz de et yemeyenlerdeniz, yalnız ot yeriz... Bize etsiz ne yemek vereceksin bakalım?

-Birer demet yulaf! Muvafık mı efendim?

Fotoğraf: İmtiyaz elden giderse gençleri berbat eder.

Karikatür: Hüsn olur kim seyrederken ihtiyaer elden gider

İmtiyaz elden giderse gençleri berbat eder...

İki kadın arasında

Kırlıklık bir hanım: Kocam on seneden beri hiç ihtiyaerlamadığımı temin ediyor.

Yirmilik bir genç kadın: Tabii değil mi? On senede onun da gözlerine kâfi derecede zaaf gelmiştir!

şampiyonluk

Hâkim: Yirmi ikinci mahkmiyetiniz mi?

-Evet hâkim efendi. İki defa daha mahkûm olursam şampiyon addedileceğim...

Karikatür: Bazı mektepler var ki

Baba: Niçin bugün mektebe gitmedin?

ocuk: Vallahi bugün biraz ders okumak istedim ondan...

Resim sergisinde

-Azizim, sergide tablonuzu gördüm...

-Aman efendim, naçiz eserim görülmeye şayan değildir ki...

-Çünkü diğer tabloların önünde o kadar halk vardı ki...

Kambiyo'da tereffü ve tenezzül

Mağaza direktörü: Eğer Kambiyo'da iki kuruş fark olursa siz, yüzde yirmi zam yapacak ve eğer yirmi kuruş tenezzül vukua gelirse sadece İki kuruş tenzilat yapacaksınız!

Asri hizmetçiler

-Fakat kızım, mutfakta kabul ettiğiniz misafirin haddi geçiyor. Bir günde size gelen misafir miktarı benim bir haftalık misafirlerimden çok...

-Eğer siz de benim gibi sevimli olsaydınız hiç şüphesiz size de gelen ziyaretçilerin adedi daha çok olurdu!

Afacan çocuklar

Valide: Oğlum senin boyun uzundur, şu raftaki şişeyi alabilir misin?

-Hint yağı şişesi mi, yoksa reçel şişesini mi?

-Hint yağı şişesini oğlum.

-Hayır anneciğim, ona boyum yetişmez.

Blöf

Bir İngiliz: Kutb-1 şimaliye balonla gittim ve geldim.

Bir Türk: Acaba?

-Şüphesiz... Hem benim ağzımdan bugüne kadar tek bir yalan çıkmamıştır.

-Çok doğru... Çünkü siz İngilizler hep burnunuzla konuşursunuz!

En seri gelen şey

Bir gün bir mecliste bir adam arkadaşlarına sorar:

-Dünyada en çabuk gelen şey nedir?

Arkadaşlar hep bir ağızdan:

-Bir şimendifer...

-Bir vapur...

-Bir tayyare...

Derler, fakat suali soran zat:

Hiç birisi değil... Vadeli senetler der ve hepsi de fikrini tasdik ederler.

Karikatür: Ağız yerine burun tekellüm ediyor

Boks muallimi: İlk dersten memnun olup olmadığınızı söylemek için ağızınızı açmıyorsunuz.

Şakirt: Burnum kâfi derecede size cevap veriyor zannederim.

Karikatür: Asri zevceler

Zevç: Eğer dediğimi yapmazsan intihar edeceğim.

Zevce: İntihar etmeden evvel hayatını sigortaya koy ki ölümün bir şeye yarasın!

3.17. Resimli Yurd Numara 17

Sayı 17 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 30 Kânunuevvel 1340

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havale-nameler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Fotoğraf: *İzmir yardımcı hemşireler cemiyeti" azasından bir grup ile himaye ettikleri Türk yavrularından bir kısım: sağdan itibaren 1- Lütfiye Sırrı 2- Cevriye İsmail 3- Hüsne Nalan Hanımlarla arkada ayakta 4- İsmet Sırrı 5- Şehime Ethem 6- Şadiye Süleyman Hanımlar*

Fotoğraf: *Yardımcı hemşireler cemiyetinin Sanatlar Mektebi'nde küşat ettiği sergiden bir köşe*

Numara 17 Sayfa 2

Monolog

Yüz Sene Sonra Yine Olacaklar

Muharriri: Mehmet Sırrı

Sözde feminist bir muharrir lisanından

Yunan işgali zamanında yazılıp birçok yerleri sansür tarafından çıkarılan bu

monoloğu, tay edilmiş aksamıyla birlikte okuyucularımıza arz ediyoruz. Muharriri tarafından yüz sene sonra kadınlar tarafından yapılacağı tahmin edilen inkılapların birçoğunun üç sene zarfında vukua geldiğini gören kari ve karilerimiz, kadınlarımızın bu harikulade terakkilerine hayret etmekten kendilerini alamayacaklardır.

Bir zamanlar, kadınlarımızın ilerleme yolunda pek küçücük hatvelerle yürümelerini, onları geniş adım atmaktan men eden dar eteklerine atfederdim...

Hâlbuki kadın etekleri genişledi, bunlarla birlikte erkeklerin de mideleri pek çok vüsat peyda etti. Bugün erkeklerin mideleri öyle şeyler hazmediyorlar ki insan bunların nasıl çekildikçe büyüyen bir lastikten mamul olduğuna hayret ediyor! Evet, erkeklerin mideleri genişledikçe kadınların da dekolterileri midelerinin altına varıncaya kadar açıldı.

Bununla beraber cins-i latifin terakki yolundaki yürüyüşüne bir sürat gelemedi...

Baş döndüren bir sürat, yalnız çenelerinde görüldü!

Geçen akşam, bu düşüncelerle yatağa yattığım için garip bir rüya gördüm. -Güya mezarı daima nur olsun da oradan kımıldamasın- Kayınvalidem dirilmiş ve bana yalancı dişlerini -ah, onun yalnız yalancı dişleri olsaydı- göstererek bağıırıyordu:

-Eğer istikbalde kızıma küçücük bir fenalık yapmak aklının ucundan geçecek olursa seni şimdiden boğarım!

Şimdi siz, bir kâbusla bir kaynana arasında ne münasebet var diyeceksiniz, değil mi? Eğer bekârsanız size izahat vermeye kalkışmayacağım... Evliyseniz, zaten bana böyle münasebetsiz bir sual sormazsınız... Sonra, insanın uykusunda gördüğü her şey doğru olamaz... Rüya bu! Rüyada değil, gözlerimizle okuduğumuz -hele gazeteler havadisi olursa-² birçok mühim haberlerin inanılmaz masallar olduğunu ertesi gün anlamıyor muyuz?

İşte beni de bir rüya, daha doğrusu korkunç bir kâbus belimden yakalayarak korkunç bir uçuruma fırlattı. Benim sükûtum bazı vekillerin düşmesi gibi bin naz ve

² O zaman Yunanlılar hakkında Rum gazetelerinin Anadolu'yu baştanbaşa fethettiklerine dair makaleler yazıp dururlardı.

edayla olmadı. Mübareklerin bazıları düşmek için o kadar cilve ve işve yaparlar ki çok defa onları tutmak isteyenleri de beraber sürüklerler...

Evet, ben de bu yuvarlanıştan sonra ölmüştüm. Hiçbir kimseye miras bırakmadan gömüldüğüm için hiçbir kimse yalancıkta olsun mendilini gözlerine götürmedi. Ne yapalım bizde muharrirler, meteliksiz ölüyorlarsa herhâlde bundan utanacak kendileri olmamalıdır.

Yalnız karım, yeni yaptırdığı şarabî çarşafını giymeye vakit bulmadan öldüğüm için bana fena hâlde gücendi ve infial ve hiddet yaşları dökerek “mübarek adamcağız, hiç olmazsa çarşafımı bir kere olsun giydikten sonra ölseydi ne olurdu!” diye iyice dövündü durdu. Haşmetli kayınpederim ise müsaadesini almadan bu avdetsiz sefere çıktığım için aleyhimde atıp tuttu. Bazı meslek arkadaşlarım lehimize pek çok beylik cümleler yazdılar. Aziz arkadaşlar ne olurdu, aldanıp da bir cümle de sağlığında yazmış olsalardı... Ne yaparsın, biz de bir muharrir, bir gazeteci söyleyebilmek için herhâlde öbür dünyayı boylamalıdır. Allah kimseye böyle muhabbet kısmet etmesin.

Ben öldükten sonra bazı küçük günahlarımdan dolayı cehennem kapısından geçmek icap etmişti.

Şimdi sekene-i cehennem hakkında bazı tahkikat yapmaya başlamıştım. En büyük ateşler, en korkunç azaplar din ve ırk kardeşlerini jurnal edip onlara karşı iftirada bulunanlara şehit yavruları için yardım toplamak isteyenleri tahkir eden zenginlere ve ekmek parasını tedarik etmeye aciz zevçlerine. İki yüz liralık manto aldirmek isteyen kadınlara tahsis edilmişti.

En ziyade yeryüzünde ikiyüzlülük yapan münafıkların cehennemde uğradıkları azaba şahit olmak istedim, fakat bu mümkün olamadı! Çünkü onları cehennem in esfel-i safiline fırlatmışlar!

Uzatmayalım, bu ölümüm yüz sene devam ettikten sonra beni tekrar bu dünyaya atmışlardı. Bilseniz, ihtiyar dünyamızı ne kadar değişmiş bulmuştum. Hele İzmir’imiz tanınmaz bir hâle gelmişti. Ne müthiş bir terakki! Rıhtım boyunun o bir atlı tramvayları yok mu, yüz sene sonra iki atlı olmuş, Göztepe’nin iki atlı tramvaylarını ise fazla olarak bir de kocaman kulaklı eşek ilave olunmuş!

Yalılar ahalisinin sabır ve tahammülü de üç misli artmış! Bir de kadınlar

âlemindeki terakki ve teceddüdü görmek için onların en çok dolaştıkları caddelere koştum. Buralarda ne görürsem beğenirsiniz? Artık kadınlar, Hazreti Havva'nın vaktiyle örtünmek için istimal ettikleri incir yapraklarını da lüzumsuz addederek dış ve iç elbiselerine grev ilan etmişler! Fazla olarak sokakta yürürken ikide bir de çıplak göğüs ve omuzlarını tesadüf ettikleri erkeklere çarparak geçiyorlardı!

Bunun sebebini sordum, izah ettiler. Bu çıplaklıklardan o kadar bıkmışlar, usanmışlar ki kadın gördükleri zaman hemen başlarını çeviriyorlar, gözlerini kapıyorlarmış. İşte bunun için de kadınlar, yanlarından geçtiklerini anlatmak için onlara böyle omuz, göğüs darbeleri vurmaya mecbur oluyorlarmış!

Türk kahvehanelerine gittim. Orada inanılmayacak bir tekâmül-i nazar hayretimi celbetti. Şimdi yüzlerce kahve müşterisi gazete okumak için kahvehane gazetesinin yüz elden dolaşıp kendisine gelmesini beklemiyordu!

Paris ne hâle gelmiştir diye, oraya koştum. Kadınlarla erkekler arasında hiçbir fark göremedim. Erkekler gibi giyinen kadınların erkek olmadıklarını, aynalı veyahut parlak camekânlı mağazaların önünden geçerken kaş ve kirpiklerini düzeltmek için oralarda yarımşar saat tevakkuf etmelerinden anlıyordum.

Bu inkılabı yapan da on altı, on sekiz yaşlarında deli fişek bir kızmış. Bir gün bütün kadınları Concordia meydanına toplamış ve onlara demiş ki: “Ne vakte kadar yumrukları kavi, iradeleri zayıf erkeklerin esiri olacağız. Aramızdaki fark saçlarımızın biraz daha uzun olması değil midir? İşte ben o farkı da kaldırıyorum.”

On dakika sonra Paris sokaklarında saç yığınlarından geçmek mümkün olamamış. İstanbul'u tanımakta gecikmedim, çünkü öksüz evlat gibi daima eski elbisesi eski hâliyle kalmıştı. Buna mukabil kadınlarında müthiş bir teceddüt hasıl olmuştu. İşte misali, hüngür hüngür ağlayan bir ihtiyar adama sordum: Niçin böyle ağlıyorsun? Bana şu cevabı verdi: Mahallede on üç yaşında iki kız birlik olarak otuz yaşındaki oğlumu dağa kaldırdılar!

Avrupa'nın her tarafında hariciye vekilleri kadındandı. Yalnız İngiliz diplomasını idare edenler politika işlerinde kadınlardan aşağı kalmıyorlar. Amerika'da ise süfrajette bir kadın, hemcinsine şöyle bir konferans veriyordu: “Allah'a yüz binlerce şükür, yemeği, çamaşırını, bulaşığı, dikişi, silip süpürmeyi, hep kocalarımıza yönelttik. Bu konferansında çocuklarımızı da onlara doğurtmak çarelerinden bahsedeceğim!”

Amerikalı kadının bilhassa bu son sözü o kadar çok alkışlandı ki saatlerce beklediği hâlde alkışın arkası kesilmediğinden başka bir kelime söylemeye imkân bulamadı!

***Karikatür:** Yüz sene sonra vuku bulacağını tahmin ettiğimiz bir hazinenin bugünkü kahramanı isimsiz hanım*

***Fotoğraf:** Sermuharririmiz Mehmet Sırrı Bey'in Kadınlardan Heyet-i Vekile komedisi gelecek nüshamızda nihayet buluyor. Sırrı Bey, bu komedinin hitamını müteakip yine içtimai ve idari tenkidat ile malamal “**Kadın Parmağı!**” namıyla bir perdelik milli bir mudhike daha tahrir ve neşredecektir. “Kadın Parmağı!” ile uykuda uyuyan birçok büyük memurların, hatta birkaç recül devletin hab-ı istirahatı bir miktar ihlal olunabilecektir.*

Numara 17 Sayfa 3

Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi

Kraliçe Kunahuri'nin bütün masraf ve emekleri pek boşuna gitmişti. O kadar gayretlerle teşkil etmiş olduğu ve bütün kadınlardan mürekkep alayı, Fransızlara karşı mağlup olmuştu. Kendisi Çad Gölü'nün en iyi atıyla bu alayın başına geçerek şimdi memleketini istilaya gelen Fransız bahriye müfrezesiyle Senegalli askerleri karşılamaya çıkmaya mecbur kalmıştı! Fakat hakikat aranırsa bu çok sıcak memleketin bu siyah kraliçesi, bembeyaz bir at üzerinde simsiyah vücudu ve rüzgârla dalgalanan kıvrıkcık saçları ve pek büyük bir kahramanlığa dalalet eden avazları, harp elbiseleriyle görülmeye şayandı! Vücudu abanoz gibi siyah ve parlaktı ki güneşiyle gözleri kamaştırarak derecede parlıyor ve hiç şüphe yok, bu marsık gibi derinin altında cvelan eden taze kan da kıpkırmızıydı! Buna şüphe caiz değildir, değil mi? Dudak ve dili, bizi ispata kâfi gelmez mi?

Vâkıâ meydanda bir mağlubiyet var. Fakat bu, kraliçe ve kadın alayı tarafından kabul edilmiş değildir. Avrupalıların ta uzaklardan ölüm saçan silahları karşısında ricat ettiler. Fakat herhâlde galebeye muvaffak olacaktı ama ne çare ki bütün erkekler, karı, ana ve hemşirelerinden mürekkep olan bu kahraman askerlerin, atları önüne yatarak harpten vazgeçmelerini rica etmişlerdi. İşte bunun için kraliçe ve kahraman

ordusu harpten vazgeçmiş ve Fransızların tekliflerini kabul etmişlerdi. Bu suretle Çad memleketi kraliçesi, memleketin bütün harici umurunu doğrudan doğru ya Fransızlara tevdi edecek ve Çad Gölü şimendiferi bir ticaret bankası için müsaade verecekti. Ve aynı zamanda merkez-i hükûmet olan Fatom'da da mülki bir heyet bulunacaktı.

İşte şimdi kraliçe cenapları, hassa kadın alayının heyet mecmuasıyla Fransızları karşılamaya çıkmıştı. Fakat son harpten canını kurtarabilmiş olmalarına rağmen bütün bu kadın kahramanların hâl ve tavırlarında, bakışlarında öyle bir hâl vardı ki... Bu hâlden korkmamak herhangi bir asker veya ordunun kârı değildi!

Fransız heyetinin geldiğini keskin bir boru sesi haber verdi. Erkekler, kucaklarında çocuklar olduğu hâlde hassa kadın alayının arkasından memleketi istilaya gelen barbarları merakla seyrediyorlardı. Bu insanlar ne tuhaftılar. Hepsi de sınıksıkı elbiselere sarılmışlar ve hepsi de beyazdılar. Heyetin en önünde uzunca boylu, narin yapılı, sarı saçlı ve mai gözlü bir kadın ilerliyor ve heyet erkânının hepsi de yani bütün erkekler, arkadan geliyorlardı... Bu kadının solunda ve biraz arkada, parlak üniformalarını giymiş gayet güzel bir genç zabıt bulunuyor, sağında da baştanbaşa siyahlar giymiş ve başında silindir şapkası bulunan ihtiyarca bir zat, Fransız hükûmetinin mümessil-i siyasisi yürüyordu!

Kraliçe Kunahuri hemen atından inerek genç kadına doğru yürüdü ve:

-Hanım... Sizi görmekle çok memnun oldum, ümit ederim ki bundan böyle hakiki dost olarak yaşarız, dedi.

-Ee? Zat-ı haşmet-penahileri Fransızca biliyorlar mı?

-Bir generalin yanında hizmetçilik etmiş olan sütannem, bana küçükken öğretmişti!

-Ne saadet, o hâlde kolay kolay konuşabileceğiz!

Kraliçe genç zabite dönerek ve ta yerlere kadar eğilip selam vererek:

-Hoş geldiniz, mümessil efendi, dedi.

Genç kadın:

-Pardon, işte zevcem mösyö Jöl Mişon ve mümessil, diyerek siyahlar giymiş ihtiyarca zatı takdim etti. Kraliçe:

-Ah, dedi. Eğer mümessil olsaydı herhâlde sizi daha çok sevecektim!

Mümessil, yüzünde siyasi bir tebessüm olduğu hâlde ilerleyerek:

-Haşmet-penah, dedi. Hükûmetimin itimadını yüksek ve büyük bir milletin nezdine mümessil-i siyasi gelmekle ahdime düşen vazifeyi idrak etmekte olduğumu arza müsaade talep ederim. Burada en büyük vazifem, mazinin sui-teheffümlerini tamamıyla izaleye çalışmak ve her iki tarafın mütekabil ve çok olan menfaatlerini muhafaza etmektir. Ve öyle ümit ediyorum ki memleketin muhtaç olduğu terakki ve medeniyeti el ele vererek temin edeceğiz!

Kraliçe, bir kelimesini bile dinleyemediği bu nutuk biter bitmez tahalikle sordu:

-Pekâlâ... Teşekkür ederim. Fakat bu kimdir?

-O mu, efendim? Mümessil-i siyasi nezdinde fevkalade memur-ı askeri olan Yüzbaşı Arthur Granden!

Kraliçe, dişlerinin bütün beyazlıklarıyla dudaklarının bütün kırmızılıklarını göstererek yani en sevimli gülüşüyle genç zabite:

-Safa geldiniz, sevgili zabit, dedi.

Hemen ayak üzerinde olan bu merasim bittikten sonra kraliçe heyet-i seferiyi saraya davet etti. Sarayda birçok siyahiler hizmet ediyorlardı. Kunahuri, bunlardan birisini yanına çağırarak hüzzara taktim etti:

-Bu Tavilo, zevcim, dedi.

Çad Gölü'nün sahilinde, Fatom'un bir kenarında gayet büyük bir bina... Yani derme çatma ahşap bir salan vardı ki bu bina hiçbir şekil mimarisi olmamasına rağmen memleketin en muntazam ve oturulabilir bir binasıydı. İşte burası heyet-i seferiyi tahsis edilmişti.

Dairenin eşyasına gelince emin olunuz ki sayılması birkaç kalemi gecikmeyecek kadar azdı. Manzarasına gelince bir taraftan yine gözün alabildiğine kadar göl... Ve neye yaradığı meçhul güneş, yüksek ve renksiz bir semadan ibaretti.

Havanın fevkalâde sıcak olmasına rağmen mümessil-i siyasi, redingotuna sımsıkı sarılmış gezmekte ve kendileri pek demokrat olduklarından sırmalı resmi

elbise giymemekteydi. Zabite gelince ilk işi avcı elbiselerini giymek oldu ve bu suretle daha güzel görünmeye başladı.

Madam Mişon da ne ziyaret gününe ne de ziyaret edecek ahabplara malik olmamak ve hususiyile sıcak hasebiyle dekolte gezmekteydi.

Mümessilin fikrinde “bu memlekette yapılacak çok iş” vardı. Madamın fikri de şuydu:

-Bu memlekette yapılacak ilk ıslahat kraliçeyi birden giydirebilirsek diğer kadınlar hemen onu taklit edeceklerdir! Zabit:

-Canım, siz de farz ediniz ki banyolardayız!

-Canım, banyoda da giyilen bir gömlek ve don vardır.

-Merak etmeyiniz, her şey olur...

-Bunlar oluncaya kadar beyaz insanların baştanbaşa siyah elbise giydiklerini farz ederseniz.

Mümessil, büyük düşünceler ve projelerle dolu kocaman kafasını sallayarak:

-Canım, burada işimiz hep kadınlarla mı olacak? Fakat azizim, erkekler burada neye yarar acaba? Granden gülerek:

-Benim fikrimce çok mesut ve bahtiyar insanlardır! Fakat bilmem ki hükümdarı, nazırı ve askerler hep kadından mürekkep bu memlekette iş görmeye muktedir olabilecek miyiz?

-Benim de zannımca bize hiçbir ehemmiyet vermiyor, gördünüz ya, kraliçenin bütün iltifat ve hitapları zevcem Emili’ye idi!

-Madam... Hakikaten mesutsunuz. İşte hukuk-i siyasi ve medenilerin tamamı ile iktisap etmiş kadınlar arasında bulunuyorsunuz!

Esas itibarı ile heyet-i seferinin hepsi de pek yorgun olduğundan erkenden yatıldı. Ve ertesi sabah henüz güneş doğarken büyük bir gürültüyle uyandılar.

Kraliçe Kunahuri, heyet-i seferiyi resmen ziyarete geliyordu! On iki iri kuvvetli kadın, pazılarının bütün kuvvetiyle birtakım iri tokmakları önlerindeki tuhaf davullara vuruyorlar, diğer on iki tanesi de kamıştan bir [] flütlerden garip ve kulakları yırtıcı bir ses çıkarıyorlar ve sayısız belirsiz birçok Arap karılar da gırtlaklarını yırtacak derecede

şiddetle bağırıp tepiniyorlardı!

Kraliçe saraya yalnız olarak girdi. Misafirlerinin şerefiyle mütenasip olsun diye başına yüksek tüyler takmış, ayaklarına ince fakat uzun konçlu bir çift çizme giymiş, beline de eski zabıt üniformalarının sırmalı kılıç kayışlarından birisini takmıştı!

Mabadı var.

F. Ş.

El Falı Bir İlim Midir?

Şehrimizde bilinen bazı zevatın ellerindeki çizgiler üzerine yaptığı tetkikatı kendi müsaadelerine binaen neşretmeye karar vermiştik. Son dakikada henüz anlayamadığımız bazı esbaptan dolayı, bu müsaadelerini geri aldıklarından şahsi tecrübelerimize müstenit makalemizi bazı tadilat ile gelecek nüshamıza tehire mecbur kaldık.

Yalnız karilerimize bâlâyâ dercettiğimiz resimleri iyice muhafaza ederek gelecek makalemizi onlara bakmak suretiyle mütalaa etmelerini tavsiye ve rica ediyoruz.

Numara 17 Sayfa 4

Kanatsız Kuş veyahut Hava Ejderi!

Harb-i umuminin şiddetle hüküm sürdüğü bir zamanda, 1916 senesinin 25 Mart'ında, yakasında tayyareci alâmeti taşıyan bir genç zabıt, Borvil Caddesi'nde hususi bir binanın kapısını çaldı. Gayet güzel giyinmiş bir hizmetçi kız kapıyı açtı. Genç zabıt:

-Mösyö Le Profesör Alek Gordon'u görmek istiyorum, dedi. Ben tayyareci Jandarlio'yum!

Genç hizmetçi:

Profesör cenapları size muntazırdır, dedi ve iki saniyelik bir müddet içinde genç tayyareci kendisini Profesör Gordon'un yanında buldu!

Bu Profesör Gordon'u, Paris'te tanımayan hiç yoktu. İlmî ve fennî

muvaffakiyetlerinden başka Paris cemiyet hayatında da çok mühim mevkiî vardı. Hususiyile New York'tan gelen kerimesi Flos Gordon, Paris cemiyetlerinin bulunmaz ve enfes bir incisi makamındaydı. Hakikaten bu iri, dik ve sakallarıyla, bıyıkları tamamıyla matruş ihtiyarla, bu genç, güzel ve cemiyet hayatına hakkıyla vakıf kız, bütün kibar mahâfilin çok aradığı bir çift teşkil etmekteydi.

Jandarlio, profesörün yanına girince profesör:

-Harpten evvel kızımınla dans etmiş olduğunuza hükmediyorum, dedi. Çünkü kızım hakkınızda herhâlde iyi fikirler beslemektedir.

Bu iltifat karşısında hafifçe boyun kıran genç, bu suret-i kabulü çok garip bulmaktayken ihtiyar sözüne devam ediyordu.

-Siz sade kahraman ve fedai bir tayyareci değil, fakat aynı zamanda sevimli bir salon adamısınız... Şimdi, Fransız hükûmetinin sizi benim nezdime niçin göndermiş olduğunu bilirsiniz, sanıyorum! Şu anda Londra'dan Paris'e gelecek bir İngiliz meslektaşınız ile İngiltere'de kirli bir imalathanede yaptırmış olduğum tayyareyi idare edeceksiniz! Fakat doğrusu istenilirse bu tayyareye binmek için idare etmek için tayyareci olmaya hiç hacet yoktur. En müthiş fırtınalara mukavim olduğu gibi idaresi de çok basit esaslara müstenittir. Geçenlerde tecrübesini yaptım, büyük bir memnuniyetle gördüm ki alet tamamıyla emir ve arzularıma tabidir fakat ben genç değilim ve havaların yükseklerinde dolaşmaya yaşımın müsaadesi yoktur. Bunun için soğukkanlı ve genç iki tayyareciye muhtaç oldum...

Bu teveccühe karşı yeniden boyun kıran genç sordu:

-Mademki az vakit sonra bu yeni aletin tecrübelerine başlayacağım, o hâlde esasları hakkında bazı şeyler sorabilir miyim?

-Pek güzel. Hamiyet-i millîyeniz, bu aletin bütün müttetikler tarafından tatbik edilinceye kadar sırrını muhafaza edeceğinize kâfi bir delildir. Benim tayyareler ve uçmak hakkındaki son eserimi okudunuz... Bu zatın iddiasınca kuşlar "kanatlarıyla uçmazlar!" kanatların vazifesi evvela vücudu hava tabakaları üzerinde tutmak ve hava cereyanlarını vücuda lazım bir şekilde taksim etmektir. Vücut, kanatların cereyan ettirdiği bu hava tabaka ve sahraları arasında uçar, yani "kuşlar vücutları sayesinde uçarlar!"

Bu âlem iddiasını ispat için de şu tecrübeyi yapmıştır: Bir güvercine, hareket

ve faaliyetine hiçbir zarar vermeyecek bir şekilde, gayet hafif bir göğüslük takar ve bir pencereden salar. Hayvan uçmak için kanatlarını sallarsa da pek az vakit içinde yere düşer!

-İşte benim tayyarem de bu esas üzerine yapılmıştır. Vâkıâ bir kuş şeklindedir fakat kanadı yoktur. Havada muvazenesi, süratinden hasıl olur. Bu sürat için hiçbir motora ihtiyacı yoktur. Hasılı tayyarem “Kanatsız Bir Kuş” demektir. Her hususta tabiatı taklit ettiğim hâlde kanatlarda çok müşkülata uğradım, onlardan vazgeçtim, kanatların vazifesini de tayyarenin her iki tarafına koyduğum birtakım borulara gördürüyorum. Bu borular, havayı tayyarenin havada muvazenesi için lazım gelen şekilde taksim ederler.

Tayyarem motorsuz olmasına rağmen henüz saatte dört yüz kilometreden fazla bir sürate malik değildir. Hâlbuki kuşların sürati harikulâdedir.³ Bunun için yakın bir atide bu sürati artırmaya da muvaffak olacağımı tabii bulmaktayım.

Genç tayyareci:

-Tayyareniz hakikaten fevkalâde bir şey, dedi.

-Öyle olduğunu sanıyorum ve bugüne kadar plan ve keşiflerimin, Almanların hafi teşkilatı ellerine düşmemesi için çektiğim müşkülât da keşfi kadar büyük ve yorucu olmuştur...

-O hâlde tayyarenizin bulunduğu yere ne zaman gideceğiz? Esatiri bir hâl yaşatan bu alete binmek için istical ediyorum.

-O kadar acele etmeyiniz... Bir kahvaltı etmeden hareket mümkün değildir. İşte bakınız, kızım bizi kahvaltıya davet ediyor.

Kahvaltının zevk ve neşesi, kemalini bulduğu bir sırada hizmetçi, bir İngiliz zabitanın, profesörü görmek istediğini haber verdi... Ve hizmetkâra verilen emir üzerine iki saniye sonra salona bir İngiliz zabiti girdi. Bu zabit de her İngiliz gibi iri kemikli, dik saçlı ve otuz yaşlarındaydı. Askerce bir selamdan sonra genç kıza da nazikâne baş eğdi. Ve hüzzara:

-İngiliz ordusu zabitlerinden Fil Karp, diyerek kendisini takdim etti.

³ Kuşların sürati hakkında bir fikra kısm-1 mahsusamızdadır!

Profesör:

-Hoş geldiniz, hoş geldiniz efendim, dedi.

Dün Susaki vapuruyla kale boğazını geçerken Alman tahtel-bahri tarafından torpillenerek birçok kişiler boğuldu, inayet-i hakla ben kurtulanlar meyanındayım...

Bu alevli haber üzerine genç kız:

-Aman ya Rabbi. Yine bir cinayet, diye haykırdı.

Profesör:

-Zararı yok. Adalet saati geliyor! Efendiler, siz benim elimle bütün bu cinayetlerin cezasını vereceksiniz, dedi.

Sonu gelecek nüshada.

F. Ş.

Karikatür: *Yeni icat edilen tayyareyi çalan hayırsız yürütmesini bildiği hâlde aşağıya indirmesini beceremiyordu.*

Karikatür: *Yeni icat edilen tayyare*

Numara 17 Sayfa 5

Kadınlardan Heyet-i Vekile

Bir perdelik komedi

Muharriri: Mehmet Sırrı

Diğer bir hanım: Erkeklere benzememek endişesiyle teklif edilen mevkileri de kabul etmemek doğru olamaz. Küçük hanımın dediği gibi erkeklerin bir mevki sahibi olmak için ne arkadaş ne kardeş ne ana baba demeyerek birbirlerinin nasıl gözlerini oyduklarını gazetelerde okumuyor musunuz?

Alaycı: İşin feci ciheti, yalnız kardeş, arkadaş gönlü kırmakla değil, çok defa ihtiraslarını memleketin menfaati fevkinde de yürütmek istemeleridir. İşte o zaman ortada ne mevki kalır ne ihtiras kalır ve ne de memleket.

(Tekrar kapı çalınır. Cemiyetin fedaisi genç kız gider ve dışarıda bir nümayiş yapıldığını haber verir. İçerdekiler dışarı çıkar, yalnız Bülent Hanım kalır. Bir iki

dakika sonra Reise Nezihe Hanım ile kabine arkadaşları girerler.)

Üçüncü meclis

Bülent Hanım: Kadınlar kabinesi heyeti bir arada.

Reise-i hükûmet: Hemşireler, başvekâlet dairesinde toplanmadan evvel, şurada hususi bir surette bir içtima yapmamızı lüzumlu gördüm. Ne dersiniz?

Maliye Vekilesi: Buyurduğunuz aynı hikmettir, efendim.

Reise: Aziz hemşireler, sizden bir rica edeceğim, benim her dediğime her zaman aynı hikmettir teranesiyle mukabele etmek pek doğru olamaz. Çünkü insan beşerdir. Yanlış da hareket edebilir. Bunun için doğruya doğru, eğriye eğri deyip irşâdatta bulunmalısınız.

Maliye Vekilesi: Hakkınız var fakat ben bir gün ağabeyim vekilken erkeklerden müteşekkil bir heyet-i vekilenin tesadüfen içtimasında bulunmuştum. O zaman ağabeyim de dâhil olduğu hâlde birçok vekiller, başvekilin her sözüne “Buyurduğunuz aynı keramettir paşam, söylediğiniz mahz hikmettir paşam” diye mukabelede bulunurlardı.

Reise: Onlar birer vekil değil, birer maşa. İstedğin telden vuracağın, parmağa göre istediğin nağmeyi veren muti birer saz idiler.

Dâhiliye Vekilesi: Reise hanımefendinin bu ihtarlarına teşekkürler ederiz. Başvekiller hiçbir zaman lâ-yahti değillerdir, sırasına göre nazarıdikkati celbetmek hepimizin vazifesidir.

Maliye Vekilesi: İyi ama erkeklerin heyet-i vekile reisi, bazı meselelerde arkadaşlarına ağız açtırmazdı.

Dâhiliye Vekilesi: Unutmamak lazımdır ki arkadaşlarına ağız açtırmayan başvekiller, pek az zaman zarfında bütün milletin ağzına düşerler. Bütün bir milletin ağzına düşen vekillerin sandalyelerinden düşmeleri ise, nihayet bir iki haftalık bir iş olur...

Reise: Çok iyi söylüyorsunuz. Bir heyet-i vekile, milletin de kalbinde bir mevki buldukça mevkiini muhafaza etmelidir. Milletin muhabbet ve teveccühünü kaybeden

hükûmetler, çekilmek için boş teneke teranesi ile çürük limon yağmurunu beklememelidir.

Ticaret Vekilesi (mütebessim): Size riyakârlık etmeden söyleyebilirim ki bu sözünüz bir hikmet incisidir. Yalnız bu sözü bir levha yaparak bazı erkek başvekillerle, erkek vekillerin göğüslerine asmak lazım gelir.

Reise: İşte bu gibi münakaşa adabını samimi bir tarzda görüşebilmek üzere bu husus-ı içtimayı faydalı bulmuştum. Malum a, ilk içtimaımızda gazeteciler etrafımızı alacaklarından bu gibi şahsi müzakerelerden haberdar olmamaları icap eder. Bunun içindir ki ilk samimi toplantımızın böyle, gazetecilerin öğrenemeyecekleri bir mahalde yapılmasını arzu etmiştim.

Maarif Vekilesi: Evet, bu suretle hareket çok münasip olmuştur.

(O esnada kapı çalınır, bir hizmetçi kız, reise-i hükûmet ile mülakatta bulunmak üzere on bir gazetecinin müracaatta bulunduğunu haber verir. Umumi bir kahkahadan sonra)

Nafia Vekilesi: Anlaşıldı, öküzün boynuzuna girilse yine gazetecilerin elinden kurtulmak mümkün olmayacak.

Maliye Vekilesi: Şimdi ne yapacağız? Bunlara beyanatta bulunmak icap edecek mi?

Dâhiliye Vekilesi: Bence onlarla bir mülakatta bulunmak lazımdır. Çünkü görüşmeyecek olursak yine kendileri bizlerle mülakatta bulduklarına dair beş on telgraf [] vereceklerdir. Onlarla görüşmek elzemdir. Bu suretle mülakatlar, onların hayallerinden ziyade bizim lisanlarımızın mahsulü olur.

Reise: Çok doğru söylüyorsunuz. Mademki gazeteciler öğrendiklerini millete bildirmek istiyorlar. Bizim de milletten gizletecek bir şeyimiz olmadığına göre beyanatta bulunmaktan, mülakat yapmaktan bir zarar gelemez.

Sonu gelecek hafta.

Karikatür: Kadınların dil ve gözlerinin kudretine bir de mitralyöz kuvveti karıştırıyorlar.

Karikatür: Kadınlarımız piyadede!

***Karikatür:** Kadınlarımız topçuluk taallümü yaparken!*

***Karikatür:** Zabit kadınlardan (esasen zabit ve amir olmayan kadın var mı?)*

***Karikatür:** Kadınlarımız askerliği öğrendikten sonra erkek zabitlerine yol veriyorlar!*

***Karikatür:** Kadınlarımız bahriyede!*

***Karikatür:** Kadınlar hâkimiyeti cemiyeti fedaisi Ateş Hanım*

Numara 17 Sayfa 6

Ervah Bizimle Meşgul Mu?

Sabık gümrük memurlarından Aziz Bey'in 328'de İtalya harbi esnasında esir bulunduğu İtalya'nın Loka şehrinde arkadaşlarıyla beraber yaptığı ispiritizm tecrübelerini şöyle anlatıyor: "328 senesi Trablusgarp Muharebesi'nde İtalya'nın Cezayir-i esnâ aşri işgalleri esnasında Körpe Adası'nda harp esiri olarak İtalya'nın Loka şehrine sevk ve orada Sen Noter Banu namında kadim bir Fransız Frerler Mektebi olup bilâhare bilumum Fransız mekteplerinin seddiyle İtalya hükûmetine intikal eden büyük bir binaya yerleşmiştik.

Malum ya bu gibi kederli anlarda herkes falcılığa ve remilciliğe veya isprizmaya merak sardırır bizde de bittabi o zamanlarda yeni moda olan "isprizm"e alaka göstermiş bu âlemül gaybın vereceği havadisle teşfiye-i sadır etmek istemiştik. Üç yüz doksan küsur nüfustan ibaret olan üsera meyanında Kalmanoz Adası kaymakamı Ahmet Mithat, Valerio ve Kaşot Adaları mahkeme reisleriyle beraber ben, bir akşam karargâhımızda isprizm tecrübesine karar verdik ve demirden çivisi olmayan, dört köşe bir masa bulup etrafına dizildik, her birimiz baş ve serçe parmaklarının ucunu yekdiğerine temas ettirerek masanın ortasında sabit bir noktaya bakmaya başladık...

İçimizden Kaymakam Mithat Bey medyumluğu ifa ediyordu. Niyaz-mendane bir seda ile ya ruh ya ruh diye birer ikişer dakika fasıla ile çağırmaya başladı. Bu hâl on, on beş defa tekrar etti... Masada olan ihtizaz, sonra şark-ı şimaliye doğru gelen dört ayağından biri kalktı ve hafifçe üç defa vurdu... Mithat Bey davet ve istirhamında devamla: "Ya ruh eğer bizimle bu dakikada meşgulsen çok rica ederiz hâlimize

merhameten buradaki esaretimiz daha ne kadar temadi edecektir? Ve gün hesabıyla bu diyar-ı meşumda ne kadar kalacaksak masanın ayağına o kadar vurdurmak suretiyle lütfen bize haber ver, dedi. Masa evvelki darbelerden daha şedit bir surette güm güm diye vurmaya başladı, devre haricinde bulunan arkadaşlarımız bu darbeleri saydılar, tam kırk birdi. Bundan sonra beş, on dakika daha intizar ettik, hiçbir hareket görülmedi. O günün tarihini yazdık, her gün geçtikçe halas dakikalarına kavuşacağımızı düşünerek seviniyorduk. Tam kırk birinci gün oldu, muahede-i sulhiye imza edildi, biz de esaretten kurtularak memleketimize avdet ettik. Evvelce bir masal ve bir efsane gibi dinleyip katiyen inanmadığım bu ispritizm meselesine o günden itibaren bütün mevcudiyet ve kuvvetimle inanmaya başladım. Başımızdan geçen şu vaka o zaman benimle esir bulunan bütün dindaşlarımı da hayretlere arz etmişti.

Sinema Önünden Kaldırılan Bir Kadın!

Bu millî romanın son kısmına ait resimler arzu edildiği mükemmeliyette çıkmadığından gelecek nüshamızda yeniden yaptırdığımız resimlerle birlikte neşredeceğiz. Arz-ı itizar eyleriz.

Şark'ta Harikalar Diyarında

Mabat ve son

Sami, bizim etrafına toplandığımızı gördükten sonra bacakları üzerinde çömeldi ve ellerini cam fanus üzerine uzattı ve hareketsiz bir hâlde gözlerini içine dikti. O kadar hareketsiz idi ki ben onu orada tunçtan bir heykel şekline girmiş sandım. Ve bir saat iki saat de geçtiği hâlde Hindu, en ufak bir hareket bile yapmadı. Kolları tunçtan ve bükülmez gibi duruyor, gözleri kuvvetli bir elektrik ziyasına maruz kalmış elmas gibi parlıyordu. Nihayet öyle bir hâlde geldi. Teneffüs bile durdu sandım. Hususiyle elinde küçük ter damlaları görünce Sami'nin artık ölmek üzere olduğuna hükmettim.

Birden tuhaf bir hâl hissettim, sanki şiddetli bir fırtınada deniz tutmasına uğramış gibi oldum. Başım şiddetle dönüyor, ormanın bütün ağaçları, ağaçlara asılmış hamaklarımız, yanındaki adamlar hasıl her şeyi dönmeye başladı. Bin müşkülâtle gözlerimi fakirin, keskin bakışları altından kurtardım ve kendimi güçlkle hamağa

attım ve sarhoş veya baygın gibi yattım ve puslu bir uykuya daldım. Uzaktan uzağa duymakta olduğum şimşek ve gök gürlemeleri bile beni uyuşukluktan kurtaramıyordu.

Nihayet ne kadar zaman olduğunu takdirden aciz kaldığım bir zaman sonra müthiş bir gök gürlemesi ile uyandım. Konakladığımız yer, orman, her şey ateş içindeydi! Akla sığmaz büyüklükte bir karaçam ağacı, sanki bir saman çöpüymüş gibi fakat müthiş bir çatırtıyla devrildi. Bu kargaşalık arasında Sami'nin yere düşmüş ve müthiş bir sinir buhranı içinde kıvrandığını gördüm. Bu gürültü arasında hizmetkârlarım hep firar etmişlerdi. Ben hemen ilaç çantasını açarak çıkardığım eteri Hindu'nun burnuna koklattım. Fakat biçare hayal-perver Şarklı da ne can ne de his kalmamıştı! Bu felaket arasında hayal ve inadına kurban olan bu akılsız Şarklıya acımdan kendimi alamadım! Beni böylece çalışmakta gören firarî hizmetkârlarım da yanıma gelmişlerdi ve hepimizin yarım saatten fazla gayretimiz, suni teneffüs tatbikimiz sayesinde, Hintli de biraz hayat eseri göründü. Sami'nin renksiz ve cansız gözleri açıldı, beni görünce minnetarane gülümsedi.

Bu esnada fırtına son derecede şiddetlenmişti. Fakat bizim fevkimizde hava saf ve sakindi! Ve birden ağaçların tepelerini yaldızlı bir ışık kapladı, ağaçların altlarından binbir çeşit kuşlar uçuşmaya ve cıvıdamaya başladılar... Gün doğuşunun bu ani şeklinin tesiriyle: "Ah saat altı mı? Ben bu kadar çok uyudum mu? Ve sen zavallı Sami ne oldun?" dedim.

-Tehlikeli bir şey değil sahip! Vaadimi yapmak istedim. Sahip, beni sizi rahatsız ettiğim ve telaşa düşürdüğüm için affediniz.

-Vaadini yapabildin mi bari?

-Evet sahip, muvaffak oldum!

Ve bana esrarengiz damacanayı eliyle gösterdi. Damacana eski vaziyetindeydi. Bunu kaldırmak istedim, fakat esrarengiz bir kuvvet hasebiyle kaldırmaya muktedir olamadım. Sami devam ederek:

-Göğe ve yapraklarla meyveye bak, dedi.

Bu manzara karşısında ta içimden bir korku hissettim. Kendi kendime cesaret vermeye çalışarak şişeyi kırmaya teşebbüs ettim... Fakat buna da muvaffak olamayınca elime geçen bir sopayı bütün kuvvetimle damacanaya vurdum, bu darbe altında fanus parçalandı ve hayret! Bundan yedi saat evvel diktiğimiz ananas,

meyvesiyle yapraklarıyla güzel bir fidan olmuş ve küçük bir yerde hapsedilmeden kurtulmakla beraber gözümüz önünde büyümeye başladı.

Benim bu hayretimi, şahane bir gururla seyreden Sami:

-Sahip, dedi. Bu meyve çok hoştur, yiyebilirsiniz.

-Fakat bırak beni, biraz şu harikayı seyredeyim...

Tabii değil mi? Bu kadar muvaffakiyet karşısında artık hakikaten söylemek icap ediyordu... Bu müthiş kuvvet karşısında benim Avrupalı kafamın, inatları tamamıyla yıkıldı.

Evet, Şark'ta mühim, müthiş, her şeye kadir bir kuvvet vardır! Buna iman ettim...

L. Bosnar

Nâkili: F. Ş.

Karikatür: Diş çıkarmak karı almak gibiymiş!

Dişçi: Hiç korkmayınız. Diş çıkarmak karı almaya benzer, insan birincisinde korkar, fakat bir kere bu fırtınaya alıştı mı on tane de olsa yine korkmaz.

Müşteri: Ben bu nazariyenizi kabul edemeyeceğim, ben bir karı aldım, fakat on tane daha almayı düşünmek değil, sokakta gördüğüm kadınlardan ürkmeye başladım.

Numara 17 Sayfa 7

Abdullah Baba'nın tamahkârlığı

Şark Masalı

Abbasilerin en meşhur halifesi olan Harun Reşit, bir gün veziri Cafer Bermeki ile tebdil-i kıyafet gezerken dilenmekte olan bir âmâyâ rast gelir ve avcuna bir altın koyar. Fakat bu âmâ:

-Ey sahip, merhamet, der. Her kim olursan ol, bu sadakayı vereceğin yerde, bana bir tokat atarsan daha büyük bir hayır işlemiş olursun.

Halife bu garip ricadan son derece de hayrete düşer. Sadakayı veren zatın

hayretini hisseden âmâ:

-Ey büyük zat, der. Sen bana bir tokat atmazsan ben de senin sadakanı kabul etmem ve bu ricamın sebebini öğrensen benim en büyük cezalara layık olduğumu anlardın!

Halife nihayet âmâyâ hafif bir tokat vurur, gider. Fakat her adım attıkça merak ve hayreti artar. Nihayet vezirine bu âmânın yarın huzuruna getirilmesini emreder.

Ertesi gün âmâ dilenci, halifenin huzuruna çıkarılır ve halife dünkü macerayı aklına getirir ve tokat yemek istemesinin sebebini sorar. Ama:

-Ya emirül-müminin, der. Benim isimim Abdullah Baba'dır. Oldukça zengin bir ailenin tek oğluydum. Bana babamdan seksen deve ve bir miktar sermaye kalmıştı. Ben bu develerle Basra ve Bağdat arasında sefer yaparak ticaret ediyordum ve her seferde servetim artıyordu. Bir gün Basra'dan kervanla gelirken ihtiyar bir dervişle tanıştım. Bu derviş son derece de iyi ve sevimli bir ihtiyardı. Birbirimizi ziyadece sevdik. Ben ona ticaretimden, o da bana kerametinden bahsetti ve nihayet sözün sırasını getirerek "Ben, senin seksen deveni de altın ve inciyle yükleyecek bir memleket bilirim ve istersen kerametim sayesinde bu hazineleri alabiliriz." Benim dervişime itimadım kuvvetliydi...

Sonu gelecek haftaya

***Karikatür:** Halife, dilenmekte olan âmâyâ bir altın sadaka verdi*

***Karikatür:** Bu duman üstüne birtakım garip işaretler yaptı*

Mükemmel Bir Musiki Yapan Bir Ruh!

Muharriri: Mehmet Sırrı

Yine erkân-ı harp binbaşılığında mütekait Hasan Beyefendi'nin tecrübelerinden muktebestir.

İstanbul'daki Mısırlı Oğlu'nda bakkal Vasili'den icar ettiğim evimde masa tecrübelerine devam etmekteydim. Çünkü peder ve validemi aynı aynına zuhur eden hadiseleri bende nâ-kâbil zapt ve tahammül bir merak hasıl etmişti. Tecrübelere büyük bir merak ve ehemmiyetle sarılmıştım. Civarımızda bulunan sanayi mektebi ustalarından Marangoz Ahmet Efendi'ye kutru yetmiş santimetre genişliğinde çivisiz bir masa sipariş ettim. Adamcağız beni resmî elbisemle gelip geçerken görmüş olmalı

ki ismimi, cismimi derhâl tanıdı ve bey, dedi siz de mi o şeytanlara uydunuz!

Bu söz bidayette bana pek ağır gelmiş ve günlerce düşündürmüştü. Fakat tuttuğum yolda yürümek ve azmimden dönmemem lazımdı. Zaten mesleğim iktizası olarak bir işte ya galip veya mağlup olmak lazımdı. Mamafih eskisinden daha büyük bir irtibat ve hahişle tecrübelerime devam etmeye başladım. 326 senesinin 9 Temmuz gecesi bir bermutat yakıcı ve boğucu bir hararet hüküm sürüyordu. O gece hanemde masa tecrübesi yapıyordum.

Komşu arkadaşlardan Doktor Suat, Eczacı Müeyyit, Osmanlı Eczanesi sahibi Muzaffer ve telgraf müdürü Edip ve Edip Bey'in büyük biraderi telgraf memuru beyler vardı. Lazım gelen tertibat alındı kayınpederim böyle manevi şeylerle uğraşmanın aleyhinde olduğundan o da bir taraftan beni taziyik ediyor ve böylece neticesi gelmeyecek mevhum şeylerle uğraşmamamı tavsiye ediyordu ve hatta böyle uğursuz meşgalelerin hanemize de zarar getireceğini söylüyordu. Ben inadımda musır idim. Bu defa da yapacağım tecrübeyle kati kanaatimi tespit edecektim. Medyum olarak yine Eczacı Müeyyit Bey'i intihap ettik. Masanın etrafına dizilerek tecrübelerine başladık. Kayınpederim de kapı aralığından bizim harekâtımızı tarassut ediyor ve acaba ne olacak diye bakıyormuş. O akşam gelen ruha şunu teklif ettik. Kanepe üzerinde duran ut üzerinde bize nevedan bir fasıl yapsın.

Biraz müddet geçti mahzur var dedi. Lamba kısılmış ve içimizde bulunan bir zatı dışarıya çıkarmak lazımmış. Onu da ifa ettik. Sonra kendi kendine kanepe üzerinde duran udun telleri tıngırdamaya başladı ve bize pek güzel bir neva faslı yaptı. Hepimiz heyecan içinde kaldık. Kapı aralığından bakan kayınpederim de bu müşahadat üzerine müteheyyiç bir hâlde odaya girerek ben de bu ruh hadiselerine bütün kuvvetimle inanmaya başladım ve hayretler içinde kaldım dedi.

Son

Harikulade Şeyler

Bazı kuşların sürati

Lokomotiflerin sürati ekser yerde 100-120 kilometredir. Tayyarelerin ise son sürati 420 kilometredir. Bazı kuşların sürati harikuladedir. Mesela bildircin saniyede 17 metre saatte 61 kilometre, güvercin saniyede 27, saatte 100 kilometre, kartal

saniyede 31 metre, saatte 112 kilometre, kırlangıç saniyede 67 metre, saatte 241 kilometre, saçan (dağ kırlangıcı) saniyede 88 metre, saatte 136 kilometre kat eder.

Dünyada Neler Oluyor?

Dünyanın en büyük bir alet-i musikisi olan bu kocaman musiki aleti çalan İtalyalı bir sanatkârdır. Amerika'da yapılan ve Amerika'da çalınan bu musiki aletinin pek büyük bir kıymet-i sanatkâranesi de vardır. Çünkü aletin üst tarafındaki açık kısmında Amerika sanat musikisinin mufassal bir tarihi menkuş ve muharrir imiş!

Fotoğraf: İntihabat cilvelerinden

Bu resimde Almanya'da mutaassıp bir mebus namzetinin Hz. İsa kıyafetine giererek propaganda yaptığını ve bu suretle reyler topladığını gösteriyor.

Fotoğraf: Ah şu Amerika!

Amerika'nın New York şehrinde Kamer'e şimendiferle seyahat etmek için bazı hazırlıklar yapılmaktadır.

Bir mühendisin projesine göre numunesini bâlâya dercettiğimiz şekilde yapılacak bir hat ile beş yüz sene zarfında bu demir yolu ikmal olunacak ve Kamer'e şimendiferle seyahat kabil olacaktır.

Sanki Mazhar Osman Bey, bir Amerika seyahati yapacak olsa şifahanesi için pek çok yağlı müşteriler bulabilecektir.

Millî Takvim

Takvimlerin millisi, milletin takvimidir.

Sahip ve naşiri: İstanbul Babıali karşısında Hüsn-i Tabiat Matbaasıdır.

İzmir'de umumi deposu: Odunpazarı'nda Nafiz Mustafa kırtasiye mağazasıdır.

Resimli Yurd'un muhterem abonelerine ricası

Sene başı münasebetiyle hesabatımızı kapatacağız. Henüz abone bedellerini göndermeyen zevat-ı giramin lütfen tesviye-i hesabat eylemesini rica ederiz.

Müdür-i mesul: Hüsni Osman

Nafiz Mustafa Matbaası İzmir

Numara 17 Sayfa 8

Haftanın Mizahı

Karikatür: Zamane çocukları!

-Oğlum, artık tatlı yeme, mideni bozacaksın.

-Hiç benim cici annemin güzel elleri ile yaptığı tatlılar benim midemi bozar mı?

Ressamla kocakarı

-Ressam Bey, benim resmimi güzel olarak yapabilecek misiniz?

-Ona ne şüphe... Resminizi siz bile tanımayacaksınız.

Ana ve kız

-Anneciğim, orada burada benim için "tam yirmi yaşındaki benim" demekten vazgeç. Görüyorsun ki bu söz ile bütün isteklerimi kaçırıyorsun!

İşgüzar hizmetçi

Hanım: Anahtarlarımı gördün mü?

Hizmetçi: Kaybolduysa merak etmeyiniz, benim her kilide uyar bir anahtarım var, takdim edeyim.

Üç acı hakikat

Kız: Anne, hala evlenemediğim için çok meyusum...

Valide: Kızım bu devirde bulunması pek güç olan üç şey vardır: İyi bir damat, iyi bir hizmetçi, iyi bir mesken!..

Hangisi daha budala

-Avlamadan evvel ayının postunu satmak isteyen daha budala bir kimse olur mu?

-Satın alan...

Ressam ve valide

Ressam: Hanımefendi, mahdumunuz küçük beyin resmine lütfen bakar mısınız?

Hanım: Aman, tıpkı kendisi... Ne kadar benzemiş.

-Fakat bedelini henüz tediye etmedi...

-Demek ki ahlakını da simasına benzetmeye muvaffak oldunuz... Tıpkı kendisi!

Afacan çocuklar

Muallim: Bu yaşta henüz okumaya bile muvaffak olamıyorsunuz.

Şakirt: Olabilir efendim, demek ki sizin mualliminiz usul-ı tedaris nedir biliyormuş!

Bütçede tenkihat

Bir mebus: Böyle telaşın ne?

-Bütçede yapılabilecek tenkihat için ayda yüz elli liralık bir memuriyet varmış, yeğenimi tayin ettireceğim.

Nişanlılar arasında

-Azizem, beni hakikaten seviyor musunuz?

-Ona şüphe mi var, sizinle dans etmiyor muyum?

-Fakat dansla muhabbet arasında ne münasebet var?

-Pek çok... Dünyada sizin kadar fena dans eden olmadığı halde ben muhabbetim hasebiyle sizinle dans etmeyi kabul edebiliyorum.

Kalp ve mesken

Kadın: Yegâne arzum temiz bir kalbe, küçük bir eve mazhar olmak...

Erkek: Kalp hususunda belki muvaffak olursunuz, fakat mesken meselesine gelince herhangi bir hanenin bedeli altı aylık kira olarak istendiği bu zamanda bu rüyanız hiçbir zaman mübeddel-i hakikat olamayacaktır.

Karikatür: Kalpak dururken külah

-Yahu herkes başına bir kalpak alırken sen gidip külah almışsın.

-Yahu, bu külahı kendi başım için almadım, başkasına giydireceğim

Karikatür: Mebus namzetleri ne yapıyorlar?

-Mebus namzetleri millet için ne yapacaklarını söylüyorlar mı?

-Birçoğu şimdilik yalnız kendi meziyetlerinden dem vurup duruyorlar...

Meclis-i mebusan'da

Zabıt kâtibi, hatibe: Görüyorsunuz ya, sizi dinleyen yok, artık bitirseniz...

Hatip: Azizim, ben onlar için değil, fakat daire-i intihabiyem [] mebusumuz dilsiz bir adam değildir, desinler diye söylüyorum...

Namuslu hizmetçi

-Eminim ki benim Havanalarımın birisini içmekteisin!

-Emin olunuz efendi, bunlar henüz eski efendimin sigaralarıdır. Sizinakilere henüz sıra gelmedi...

Zevcin ümidi

-Zevcenizi her akşam dans için salona gönderiyor musunuz?

-Evet

-Fakat kuşu kafesten kaçıracaksınız.

-Ben de onu bekliyorum ya...

İntiharın sebebi

-Zavallı genç... Yoksa sevgilisi tarafından zevceliğe kabul edilmediği için mi intihar etti?

-Bilakis... Sevgilisi ile evlendiği için...

3.18. Resimli Yurd Numara 18

Sayı 18 Yıl 1

Yeni nüshası

6 Kânunusani 1341

Sahibi: Mehmet Sırrı

Karikatür: İzmir’de mebus intihabatı veyahut intihap oyunları

Rahmi Bey

Bıçakçızade Hakkı Bey

İzmir mebusluğuna intihap edilen Mümeyyiz Bey

Haberi olmadan namzet ilan edilen Celil Bey

Kâmil Bey’in resmi maatteessüf taharriyatımıza rağmen hiçbir yerde bulunamamıştır.

Numara 18 Sayfa 2

Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi (mabat)

Madam Emili hemen ayağa kalkarak kraliçeyi karşıladı ve beyan-ı hoş-amedi eyledikten sonra ve fırsatı ganimet bilerek:

-Ah, dedi. Tuvaletiniz ne kadar mükemmel... Fakat kuşağınız biraz daha ziyade uzun olsaydı yakışacaktı!..

Ve hemen pembe bir tülü Arap karısının vücuduna sarmak istedi fakat kraliçe cenapları:

-Bunu bana hediye mi ediyorsunuz? Çok teşekkür ederim ve ben, onu başıma saracağım, sizin sardığınız yere değil! Hem rica ederim, siz neden böyle kat kat elbiseler giyiyorsunuz? Yoksa hasta mısınız, dedi.

-Hayır, hasta değilim. Fakat bizim âdetimiz böyledir.

-Ne tuhaf âdet!...

Madam Emili gülmemek için başını çevirdi. Siyasi mümessil mösyö Mişon, atideki münasebat-ı siyasinin ne suretle cereyan edeceğini tespit etmek istedi. Fakat

kraliçe Kunahuri, ne mümessil cenaplarına ve ne de sair erkeklere ehemmiyet vermiyor, sade madam Emili, Mişon ile konuşuyordu! İşin tuhafı, mösyö Mişon'un zevcesine "Emili" diye hitabını duyan kraliçe de sadece Emili diye hitap ediyordu! Erkeklere ehemmiyet atfetmemesine rağmen kraliçe, ara sıra genç ve güzel zabite, manalı ve kaçamaklı bakışlar atfetmekten kendini alamıyordu. Nihayet mümessil cenaplarını oldukça bir memnuniyetsizlikle:

-Fakat, dedi. Münasebat-ı umumimizi bir an evvel tayin etmeli ve hemen işlerimize başlamalıyız! Kraliçe:

-Fakat bu gibi işlere ben hiç bakmam. Siz hususları Nono ile görüşeceksiniz...

-Nono kimdir? Başvekiliniz mi?

-Evet, gayet âlim ve dirayetli kadındır. Hastalanan [] o iyi eder, gayet iyi ve lezzetli külbastı yapar!

Mümessil, Nono hazretleriyle teşerrüf edinceye kadar bir iş görmek mümkün olamayacağını anladığı vakit zabıt ile birlik sair işlere bakmak fikriyle çekildi ve iki kadın yalnız kalınca daha serbest konuşmaya başladılar. Kraliçe:

-Canım, siz bu işlere kocanızı neden karıştırıyorsunuz? Erkeklerin işi bu değildir, dedi.

-Fakat amir odur. Her vazifeden o mesuldür.

-Ne tuhaf şey! Ve siz onun emirlerini kabul ediyorsunuz demek?

-Her vakit!.. Bu hâl sizi hayrete düşürüyor fakat ben de hayretten kendimi alamıyorum. Sizde erkekler ne iş görürüler?

-Bütün işleri bizde erkekler görür: Hayvanat [] sürülerine nezaret ederler, evlerde çocuklara bakarlar, yemek pişirirler, ilh. Her işe bakarlar fakat biz bunları umumi işlere hiç karıştırmayız. Askerlik, diplomatlık, ata binmek, silah kullanmak kadınların hakkı ve vazifeleridir!

-Ya onlar bu hakların sahibi olduklarını iddia ederlerse?

-Mümkün mü hiç? Bir defa silah kuvveti kadınlardadır ve eğer içlerinden birisi böyle tuhaf bir arzuya kapılacak olsa onu dayak altında öyle bir terbiye ederiz ki bir daha ne kendisi ve ne de başka bir erkek böyle bir arzu ve hevese kapılmaz. Zaten bu

deliliği irtikâp eden erkek henüz görülmemiştir!

-Tuhaf şey... Bari hâllerinden memnun mudurlar?

-Ona ne şüphe!.. Hem onlar, erkeklerin kadınlara itaati olmayınca hiçbir şeyin yolunda gitmeyeceğine iman etmişlerdir! Şüphesiz her kulübede, ikiden birisinin amir olması lazımdır ve bu amir ancak kadın olabilir!..

-Neden?

-Aman azizem Emili, ne tuhaf şeyler soruyorsunuz? Hiçbir erkek kumanda iktidarını haiz midir? Hem onlar çalışkan ve itaatli oldukları müddetçe bizden iyi muamele görürler...

-Zevcenizi buraya getireceğinizi sanmıştım...

-Bonavilopi'yi mi? İstedığınız zaman size takdim edeyim. Bu, çocuklarıma çok bakan, çalışkan ve iyi bir adamcağızdır. Bugün kendisini getirmedim çünkü bu resmî bir ziyarettir. Böyle resmi işlerde erkeklerin işi olmaz, değil mi Emiliciğim? Fakat sizin kocanız niçin bu kadar ihtiyardır?

-Yok canım. O kadar ihtiyar değildir.

-Fakat öyle görünüyor... Ben onu hiç sevmedim... Sizi ise çok severim, sizi bir defa kucaklamama müsaade edecek misiniz?

Kraliçe gideceği sırada mösyö Mişon, Fransa hariciye nezaretinin göndermiş olduğu hediyeleri takdim etti. Bunlar, âdet-i vecihle Sever ve Küblan fabrikaları mamulatından kıymetli vazo ve halılardan ibaretti. Kraliçe bunlardan fazla memnun olmadı fakat madam Mişon kendisine bir cep saati hediye edince sevincinden adeta yerinden hopladı.

Kraliçe giderken heyet-i seferiyenin muhafaza takımı, resmî selamı ifa ettiler. Parlak silahların önünden geçen kraliçe, tam müfrezeye kumanda eden genç zabitin önüne geldiği vakit kendini unuttu ve genç zabitin çenesini okşamaktan kendini men edemedi ve her türlü teşrifat hilafına olarak genç zabite:

-Arthur! Beni herhâlde sarayımda ziyarete gel. Bak sana neler vereceğim, dedi.

Nono, bembeyaz saçlı, ihtiyar ve kuzguni bir Arap karısı idi. İlk görüşte, mösyö Mişon bu kadının hilebaz bir şey olduğunu takdir etti. Daha ilk mülakatta, bütün çar

kolunun kraliçesine ait olduğunu ve kumlar kadar çok kadın askeri bulunduğunu iddiaya başladı. Fakat kurnaz bir siyaset adamı olan...

Mabadı üçüncü sayfanın birinci sütununun sonunda.

Cürm-i Meşhut Hâlinde...

“...” muhitinin çok tanıdığı Veli Bey, son günlerde, saçlarındaki akların artmasına rağmen, genç ve güzel karısından görmekte olduğu iltifat ve muhabbetler karşısında zıt iki his altında kalmaktaydı.

Teemmüllerinden biri Veli Bey kendisinden on beş yaş küçük olan karısından hatta balaylarında bile bu kadar muhabbet ve iltifat görmemişti. Vâkıâ, bir erkek olmak hasebiyle izzet-i nefsinin yükseldiğini hissediyor fakat bir hayat adamı olmak dolayısıyla da karısının bu iltifatlarının esaslı sebep ve membalarını da aramaktan kendini alamıyordu. Zevcesi, onun yalnız seyahat arzularına manalar çıkarırken son zamanlarda uzak, uzak yerlerde çok kârlı işlerin bulunduğundan bahis ve onu bu ticaretlere teşvik etmesini, hiçte hayırlı bir manaya hamledemiyordu... Fakat ne olursa olsun nihayet bir gün Lamsa'nın teklif ettiği bu seyahate karar verdi ve karısının en sıcak gözyaşları karşısında, çok hazin bir veda ile yola çıktı. Zihninde büyüyen şüphesini hal için karısına sezdirmezsizin evinin gizli bir mahalline saklandı. Akşam zevcesi Lamsa, komşunun oğlu Badi Bey ile karyolada kucak kucağa ve hemen çıplak bir hâlde bulunurken karşılarına dikildi. Veli Bey, beynine sıçrayan kanın verdiği hiddetle birden silaha davrandı fakat esas itibariyle çok munis bir adam olan Veli Bey, pek az zamanda soğukkanlılığını elde etti ve mücrimlere:

-Maşallah hanımefendi, sanatınızı hakikaten mükemmel surette tahsil etmişsin bu cinayette kabahati çok olmakla beraber, Badi'den çok alçalmış görünüyorum. Kocasının ilk leyle-i müfâratında koynuna alacak erkek bulan bir kadın herhalde abanoz fahişelerinden daha alçaktır. Şimdi ikinizi de gebertmek elimde ve hakkımdır; fakat ben sizin pis kanlarınızla elimi kirletmeyeceğim, hadi sen bari, buradan cehennem ol git ve sana gelince: “...”ın en muteber ve asil ailesinin kızı olan Lamsa, ben seni reklam olsun diye böyle cinayetini irtikâp ettiğin dekolte hâliyle sokağa defedeceğim.

Veli Bey bu planı büyük bir soğukkanlılıkla tatbik ederek zevcesini çıplak

haliyle kapıdan dışarı attı. Veli Bey'in tertip ettiği ceza, hakikaten müthiş ve ibretamiz bir şekilde bitti. Günahkâr kıyafetiyle sokakta kalan Lamsa, etrafına toplanan halk arasında ar ve hicabından kendini, sabaha yakın ilk geçen elektrik tramvayının altına attı ve parça parça oldu.

M. S.

***Karikatür:** Karısını, akşam komşusunun oğlu Badi Bey'le cürm-i meşhut halinde yakalayan Veli Bey onlara...*

Numara 18 Sayfa 3

El Falı Bir İlim Midir?

Muharriri: Beş Yıldız

Şehrimizin maruf zevatından bazılarının mukadderatını ellerindeki esrarengiz hatlardan istihraç ederek neşredeceğimiz sırada saikini anlayamadığımız -yahut da ailevi- bazı sebepler altında neşirden sarf-ı nazara mecbur kalmıştık. El falı ve bu falın neticeleri hakkında gösterilen bu korku lüzumsuzdur, Avrupa'da hemen her büyük muharrir, elinin çizgilerindeki esrarı öğrenmeye heves etmiş ve bu sırrı kendilerinden başka bütün cihan da bugün öğrenmiştir.

El falı ilminin başlıca mütehassıslarından bu bapta pek çok eserler neşretmiş olan Doktor A. de Barol, Fransa'nın en namdar edibi hakkındaki müşahedatını "Falın Esrarı" namıyla maruf eserinin otuz beşinci tabında aynen neşretmiştir:

"Alexander Dumas, bütün cihan tarafında tanınmış bir sima, büyük bir muharrirdir. Doktor de Barol, bu meşhur zatın ekinin tetkik etmiş ve tetkikatı neticesini şu suretle bize bildiriyor: Tecrübemize en aziz ve samimi dostumuz olan Dumas'tan başlıyorum. Otuz sene dehasıyla bütün cihanı kendine hayran eden Dumas'ın elinde müşteri, güneş, Zuhâl, Merih, Ay ve Zühre'nin izleri aynı derecede mevcuttur. Bu sebeple Dumas'dan ikinci derecede bir kabiliyet aramak doğru değildir.

Yıldızı doğrudan doğruya müşteridir. Ondan sonra hemen ay gelir. İşte Dumas'a o meşhur taze ve beyaz teni müşteri vermektedir. Onun şetareti, arkadaşlarıyla hep bir araya toplanmak heves ve emeli, muvaffakiyeti, halka kendini pek sevdirmesi, hep bu yıldızın tesiriyledir. Kamer onu vücuduna iriliği ve aynı

zamanda tembelliğe meylini verir. Dudaklarına hâkim olan Zühre'dir. Merih, geniş göğsünü ve azasının kudretinin temin etmeyen güzel şekillerini de Güneş vermiş. Gözlerinin parlaklığını Zühal yapmıştır!

Müşteri teşebbüsünde muvaffakiyetle amildir. Güneş de [] ve serveti Dumas'a cezbetmektedir. Ne olursa olsun Dumas daima mesut ve şen olmaya namzettir. Çünkü avcundaki hatların seyri hep muvaffakiyet ve saadet yıldızlarına doğrudur!"

Görülüyor ki doktorun müşahedatı hakikaten çok muvaffaktır. Alexander Dumas, hayatında şöhret ve saadetin en yüksek derecesini idrak etmiş bir muharrirdir. Biz isterdik ki el falının kuvvet ve kudretini doğrudan doğruya maruf simalarımız üzerinde tecrübe ve ispat edelim. Fakat garip bir zihniyet bu emelimize mâni oluyor. Bunun için biz de gelecek nüshadan itibaren bazı garp meşahirinin yıldızlarını göstermeye devam ile beraber el falının bazı esaslı noktalarını karilerimize izah edeceğine ta ki el falını lazım ve faydalı bir ilim olduğu anlaşılın.

Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi

İkinci sayfadan mabat

Mişon da ilk görüşte, bu memleketlerin sahipsiz olduğunu ve kraliçe Kunahuri'nin hükmünün pek az yerlere geçtiğini anladı ve medeniyet dairesine girmesine henüz birkaç koca asır lazım olan bu yerleri, Fransa hükûmeti nam ve hesabına benimsemek lazım olduğunu da takdirde gecikmedi. Medeniyet buraya girinceye kadar bu bakirlik servetinden istifade lazımdı ve ilk mülakatını hep bu zemin üzerinde yaptı.

Memleketin en akil kadını olan Nono esas itibarıyla bu fikirlere muarız değildi. Fildişi, altın tozu, kıymetli ağaçlara mukabil, boncuk vesaire ticaretini kraliçeye arz edeceğini ve hatta muvafakat cevabı almaya çalışacağını vadetti! Fakat mektep meselesinde koca Arap'ın inadı çok oldu. Mektep açılmasına müsaade verilebilirdi ama gelecek çocukları yedirmek şartını ve erkek çocuk kabul edilmemesini ileri sürüyordu. Erkeklere Avrupa terbiyesi vermek, memleketin atisini mahvedebilir sanıyorlardı.

Mabadı var.

Sinema Önünden Kaldırılan Kadın

Muharriri: Mehmet Sırrı

Mabat ve son

-Hanımefendi, cesaretinizin hayranıyım. Fakat unutmamak lazımdır ki bilhassa cesaret-i lisaniye, hayatında takbih olunacak bir hareketi olmayanların hakkıdır.

-Bu sözünüzle bana yeni bir hakarete bulunuyorsunuz. Sonra unutuyorsunuz ki şehir içinde eşkıyalık edenlerin herkesi tenkit ve takbih etmek istemeleri de bir ahlak haydutluğudur.

-Siz, benim kim olduğumu bilmiyorsunuz. Biraz dikkat etseydiniz ihtimal beni tanımakta bu kadar müşkülât çekmeyecektiniz. Şimdi size kim olduğumu anlatayım. Sizin haydut diye tezyif etmek istediğiniz muhatabınız, nam on iki sene evvel, sizin tarafınızdan biraz beğenilmiş ve zevcesi olmaya razı olduğunuz bir adamdır. Nişanlanmak üzere bulunduğumuz bir zamanda, size daha genç, bilhassa daha çok zengin bir bey gösterdiler. Hemen beni terk edip ona vardınız. Ben, sizi ve beni bir saniye terk etmeyen füsunlu gözlerinizi unutmak için on bir sene ihtiyari menfalarda gençliğimi ve hayatımı çürüttüm. Bir seneden beri buraya geldim. Bir gün henüz dokuz yaşına girmiş kızınıza tesadüf ettim. Baktım ki onun da gözlerinde sizinkilerde olduğu gibi o müthiş cazibe var. Onun için sizi buraya kadar kaldırdım. Çünkü size verilecek bir nasihatim var. Nasihatim da şudur: Kızınıza öyle bir terbiye veriniz ki gözlerini ancak kocası olabilecek bir erkeğe dikkatle atfetsin. Siz, kızınız ve namuslu kalmak isteyen bütün kadınlar, öğrenmelidirler ki erkeklerin kalbi bazen bir oyuncak gibidir. Küçük bir darbeye parçalanır. Bazen de korkunç bir bombaya benzer ki o da hafif bir temasla patlar. Fakat temas hasıl eden el ile elin sahibesini de hurdahaş eder. Siz benim hayatımı mahvettiniz. Kızını olsun başka hayatları heder eyleyecek bir mevkiye düşmekten men ediniz. İşte bu nasihati vermek için sizi buraya kadar haydutça getirdim. Fakat ilk kalp ve vicdan haydutluğunu bana yapan yine sizsiniz.

Son

Abdullah Baba'nın Tamahkârlığı

Şark Masalı

...ve hemen teklifini kabul ettim. Yola çıktık. Yolda kendisine:

-Bu hazineyi aldıktan sonra sana bir deveyi ve yükünü bağışlarım, dedim.

-Hayır, hazineleri yükledikten sonra kırk deve senin, kırk deve de benim olacaktır, dedi.

Her ikimiz de hazineleri develere yüklettik. Derviş sandal ağacından yapılmış bir kutu aldı, koynuna yerleştirdi. Biz yola çıktık. Ben, malik olduğum hazineler hasebiyle son derece de memnundum. Fakat neden seksen devenin kırkını bu sefil dervişe terk ettim diye kendimi kabahatli görmeye başladım ve bir sırasını getirerek:

-Derviş Baba, sana kırk devenin idaresi çok zahmet verir. Gel şunu on tanesini bana ver, dedim.

Derviş, bunu kemal-i memnuniyetle bana terk etti. Beş on adım sonra:

-Sen otuz deveyi de idare edemezsin, gel şunun onunu daha bana ver.

Tuhaf bir hâl, derviş yine kemal-i memnuniyetle bana on deve daha verdi. Biraz sonra bir on daha istedim. Derviş yine memnuniyetle verdi ve nihayet:

-Derviş Baba, dedim. Sen ahretlik bir adamsın. Dünya hazinesinden sana bir fayda gelmez. Dünya derdinden kurtul!

Derviş bu son on deveyi de memnuniyetle verdi ve benden ayrıldı. Fakat ben bu defa da koynundaki kutuyu istemek tamahına kapıldım. Hiç şüphesiz bu kutuda kıymetli bir misk vardı.

Derviş hep aynı memnuniyetle misk kutusunu çıkardı ve bana:

-Oğlum, dedi. Bu kutudaki merhem, her kimin sağ gözüne sürülürse dünyada mevcut bütün gizli hazineleri görür ve sol gözüne...

Sözünü bitirmesini beklemeden merhemi hemen gözüme sürdüm.

-Bedbaht, dedi. Ne yaptın? Sol gözüne sürerse kör olur. Tamahtan sözümü bitirmeyi bile beklemedin.

-Eyvah, ya emirül-müminin, gözlerimi açtım ne göreyim? Ebedi ve kesif bir

zulmet. Ya emirül-müminin, ben herkesten tokat yemeyi hak etmiş bir günahkâr değil miyim?

Abdullah Baba'nın bu hikâyesi halifenin çok hoşuna gider ve kendisine her gün on sopa ceza ile yüz dirhem gümüş ihsan verilmesine vezirine emreder.

Lokantada

Müşteri: İşte ilk defa olarak bana taze bir yumurta getirebildiniz.

Garson: Eyvah... Bizim ustanın yumurtaları müşterilerinki ne karışmış!

Sarayların menfa zindanlarında

“Aşkın Cinayeti”, “Ruhun İhtirası” pek yakında *Resimli Yurd*'da

Numara 18 Sayfa 4

Karikatür: Sporun Cilveleri

Çılgınlar Diyarında

Amerika sporcuları oyun için anlaşılın sath-ı arzı gayr-i kâfi bir cevelan-gâh buluyorlar ki böyle bir hayretlerini bir balona canlarını da ceplerine koyarak bu havada minare kadar yüksek damların üzerinde mart kedileri gibi sıçrayarak -sözde-idman yapıyorlar.

Ressam Hüseyin Feyz

Numara 18 Sayfa 5

Karikatür:

Amerika'nın Dayton şehrinde tayyarelere havai istasyonluk vazifesini ifa eden kabil-i sevk balonların altına talik edilmiş mahal-i mahsusa tayyareler gelip konaklamakta ve uzun müddet yere inmek külfetinden azade kalmakta ve her türlü levazimatını bu seyyar istasyonlardan tedarik etmektedir. Bu havai ve seyyar istasyonlardan son zamanlarda ne kadar çok istifadeler elde edileceği pek aşikâr bir

hakikattir.

Karikatür: Atların birde bir oyunları

Heyecanlı bir sıçrayış

Ressam Hüseyin Feyz

Karikatür: Millî Takvim

Ressam Hüseyin Feyz

Numara 18 Sayfa 6

Kanatsız Kuş veyahut Hava Ejderi

Mabat ve son

Profesör Kordon, kerimesi ve iki zabıt, bir otomobille Paris'e yirmi kilometre kadar bir mesafede olan tayyare karargâhına gittiler. Profesör, onları makinesinin yanına götürdü. Bu tayyare yahut hakiki ismiyle kanatsız kuş, hakikaten bir harikaydı. Profesör aletini tarife başladı:

-Benim içi halli en müşkül mesele, inme ve yükselmenin, tayyarecinin tam manasıyla keyfine göre idaresi olmuştur. Bunun için sıklığı icabında arttırmak ve hemen azaltmak lazımdı. Ve ben bunu ancak gaz havadan, binlerce defa daha ağır olan mayi hava kullanmakla temin edebildim.

Aletin yenilik ve fevkaladeliklerini gösterdikçe Fransız tayyareciye:

-Nasıl buluyorsunuz azizim, diye soruyordu.

Darliyo için söyleyecek bir kelime vardı. O da bu alet hakikaten bir harikaydı.

Nihayet makine profesör tarafında uçuruldu ve yine indi. Bir defa da Jandarlio bunun kadar kolay idare olunabilir bir alet tasavvurunu imkân haricinde gördü. Sonuncu defa İngilizlerin tecrübesine karar verildi ve İngiliz ile tayyare havaya kalktı. Bir müddet uçtuktan sonra tayyare ineceği yerde profesör ve arkadaşlarının başucunda dair çizmeye başladı. Bu manevradan hiçbir mana çıkarmayan profesör birdenbire haykırdı:

-Çok tuhaf şey, dedi. Yüzbaşı Karp başımız üstünden bir şeyler attı değil mi?

-Çok doğru. Belki bu ilk tecrübesinin hatırası olarak kart atmıştır!

Genç Fransız zabiti sözünü bitirmemişti ki hemen önüne bir kart düştü ve zabıt bu kartı alarak tehalükle okudu.

-Oscar Şubihman, Profesör Kordon'un bu çok mükemmel ve bedi aletini takdir ve tebrik eder ve bu aletle hududun diğer cihetinde pek çok kişileri memnun edeceğini ümit ve bu vesileyle muhterem profesörü aldatmış olmak hasebiyle af temenni eder.

Hayretten henüz kurtulamayan profesör:

-Fakat ben bundan bir şey anlayamadım. Bu ne demek oluyor Allah aşkına?

Ve tam bu sırada tayyare karargâhının bir bekçisi profesöre bir telgraf verdi. Telgrafta şu cümleler yazılıydı:

“Yüzbaşı Fil Karp, Suseks vapurunda mağruken vefat etmiştir. Yarın başka bir zabıt gönderilecektir.”

İngiliz Ordu-yı Kralisi Kumandanı

Bu telgraf vaziyeti tamamıyla tenvir etti. Oscar Şubihman, Fil Karp'ın ölmesinden istifade etmiş bir Alman casusundan başka bir kimse değildi. Ve bu hileyle en büyük icadı, kıymetli bir harp aleti çalmaya muvaffak olmuş ve hatta şimdi Alman karargâhına varmıştı bile.

Bu darbe karşısında ihtiyar profesör, şiddetli sadmeye uğramış ve meflûç olarak olduğu yere yıkılmıştı. Vâkıâ ölmemişti fakat belki bundan sonra fevkalade aleti bir daha yapmaya muvaffak olamayacak derecede sarsılmıştı. Harbin şiddeti karşısında ve Alman karargâhının, kanatsız kulu ele geçirdiğine dair bir alamet görülmemesi hasebiyle bu mesele unutuldu. Bir gün profesörü ziyaret eden Jandarlio, mucidin kerimesine:

-Tuhaf şey, dedi. Almanlar kanatsız kuşu henüz kullanmaya başladılar.

-Bu mesele bana da çok tuhaf geliyor. Babam bu günlerde daha iyidir. Belki yakında kendini toplar, bir daha yapar. Nasıl babacığım?

Hasta adam başını ümitsizlikle sallayarak:

-Buna pek ümidim yoktur kızım. Hatıram henüz kâfi derecede kuvvetlenmedi. Yalnız o menhus casusu düşündükçe bugünlerde kendimde biraz başka hâl görüyorum.

Son tecrübede ben ona her şeyi tarif etmişim ve bu tarif sayesinde o uçmaya muktedir oldu ve tayyareyi istediği istikamete sevk edebildi. Ve bizi meyus etti, değil mi? Hâlbuki bunda fevkalade merakı mucip bir şey yoktu. Ben beyhude yere kendimi harap ettim.

Gerek zabıt ve gerek kız, bir anda mucidin aklını büsbütün kaybettiğine hükmettiler. Fakat o, sözüne devam ederek:

-Çünkü, dedi. Ben ona nasıl inilir tarif etmedim. Menhus herif, her tarafı uçabilecek fakat katiyen yere inemeyecektir!

Darliyo heyecanlı:

-Ne dediniz? Hiç inemeyecek midir, diye haykırdı.

-Evet, inemeyecektir. Tayyare içinde açlıktan geberecek. Fakat kanatsız kuş uçmasında devam edip duracaktır.

Bu esnada hizmetçi, akşam gazetelerini getirip masa üzerine koydu. Harp zamanına mahsus bir aceleyle gazeteye göz gezdirirlerken üçü birden bir hayret sıhhiyesi salıverdiler. Gazetelerin hepsinde de büyük harfli levhalarla şu havadis vardı:

“Birkaç günden beri havada görülerek evvela bir hacar-i semavi sanılan fakat birkaç gün müteaddit defalar ve müteaddit yerlerde görülmesi hasebiyle ne olduğu anlaşılmayan cism-i garibin, şimdiye kadar görülmemiş bir hava ejderi olduğu tahakkuk etmiştir. Bu hususta son malumat-ı atıye derç olunmuştur.

San Francisco 15 Haziran: Bugün garip bir kuş şeklinde, müthiş bir sürate malik bir cism-i havai görülmüştür. Rasatlar bunun şekli itibarıyla şimdiye kadar görülmemiş bir cesamet ve garabette bir hava ejderi olduğunu tespit etmişelerdir. Bunun birkaç vakitten beri görünen hacar-i semavi olmasına imkân yoktur. Çünkü şekli tam fakat kanatsız bir kuş şeklindedir.

Stockholm 17 Haziran: Bugün garba doğru hareket eden seri ve cesim bir cism-i havai görülmüş ve bunun dün San Francisco’da görülen hava ejderi olduğuna şüphe kalmamıştır. Şekli çok mehip, kanatsız fakat son derece de seri bir kuş gibidir!

Malborn 25 Haziran: Hava canavarı, Avustralya’nın muhtelif mahallerinden birkaç defa görünmüş ve...”

Hasta profesör, genç kız ve genç tayyare zabiti, son derece de meyus

olmalarına rağmen bu hava canavarı havadisi karşısında gülmekten kendilerini alamadılar. Demek oluyor ki kanatsız kuş, hâlâ havada dolaşıp durmaktaydı.

Nâkili: Faik Şemsettin

Karikatür: Kadın Parmağı!

Kadın: Demek sizin nazarınızda kadın parmağı bu kadar kuvvetli ve zi-haşmettir.

(Bunun cevabını gelecek haftadan itibaren neşredeceğimiz komedimiz cevap verecektir.)

Kadınlardan Heyet-i Vekili

Muharriri: Mehmet Sırrı

Bir perdelik komedi

Mabat ve hitam

Maliye Vekilesi: Bununla beraber unutmamak lazımdır ki bazı gazeteciler de serbest-i matbuatı bazen suistimal etmektedirler. Bunun için bir çare düşünelim.

Maarif Vekilesi: Bunun için zerre kadar merak etmeyiniz. Millet çok şükür hangi gazetenin bu hürriyeti hüsn-i istimal, hangisinin suistimal eylediğini ve bilhassa hangi gazetenin de suistimali hüsn-i imal diye göstermek istediğini biliyor ve onlara lazım gelen numaraları da vermekte tereddüt etmiyor.

Dâhiliye Vekilesi: Maarif vekilesinin bu fikrini bütün ruhumla takdir ediyorum. Biz, siyasi rakiplerimizi, bizden evvelki hükûmetleri devirirken millete, en ziyade fikir ve içtihat zincirlerinin koparılacağını vaat ve temin etmiştik. Bugün bu noktaya menfi bir surette takarrüp edersek bize millet “Eski hükûmetlerin prensiplerini takip edecek olduktan sonra bize eski hükûmetlerin eski erkânını da iade ediniz. Hiç olmazsa bizi tekrar onlarla cidal zevkinden mahrum etmemiş olursunuz” demez mi?

(Bu söz üzerine reise-i hükûmet Nezihâ Hanım, ayağa kalkarak maarif ve dâhiliye vekilelerinin alnından öper.)

Reise: Çok doğru söylüyorsunuz. Milletlerin hürriyetleri, sevdiği bir şeyi

arkadaşına verdikten beş dakika sonra onu tekrar talep eden bazı çocukların alıcı verici zihniyetle hiçte inanmaya gelmez. Çünkü bu defa hürriyeti, hükûmet millete değil, millet hükûmete vererek onu serbestçe ve namuskârane bir surette çalışmaya memur etmiştir.

(Reisenin bu sözü üzerine bütün vekileler el çırpmayı unutarak ve nihayet kadın bulduklarını unutmayarak başvekilelerinin iki yanağından da takdir ve aferin buseleriyle öptüler.)

Perde iner.

Son

Numara 18 Sayfa 7

Karikatür: İhtiyar bir hırsız

Hâkim: Fakat ey ihtiyar, hırsızlıktan ne vakit vazgeçeceksin?

Hırsız: Zengin olduğum vakit.

Cevabın en keskini

Züğürt: Bu sene elbiseler nasıl yapıyor?

Terzi: Her şeyden evvel peşin olarak!

Karikatür: Karı veya kocanın hâkimiyeti

Hiddetlenmiş olan zevç: Burada hâkim kimdir biliyor musun?

Karı: Burada hâkim yegâne sensin. Fakat terzinin yanında da ben!

Karikatür: Bir salonda!

Kadın: Son yazdığımız “Aşkın Mezarı” unvanlı izdivaç aleyhindeki eserinizden kazandığınız parayla ne yapacaksınız?

Muharrir: ... Bey’in kerimesinin dest-i izdivacını talep edeceğim.

Afacan Çocuklar

-Kızım, bugün yapılabilecek hiçbir işi yarına bırakmamalıdır!

-O hâlde anneciğim, pastamın yarına bıraktığım kısmını da ver, yiyeceğim.

Mahkemede

Hâkim (Şahit kadına): Hanım ne bilirsiniz, söyleyiniz bakalım?

Kadın: Efendim, biraz yemek pişirmesini bilirim.

Karikatür: Para

Muallim: Oğlum dünyada paradan daha kıymetli çok şeyler vardır.

Talebe: Fakat muallim bey, kıymetli şeyleri almak için de yine para lazımdır.

Karikatür: Askıya Kalınca

Satıcı: Askıya ihtiyacınız varsa alınız.

Müşteri: Defol karşımdan, bütün işlerim hükûmette askıda kala kala hayatımdan usandım.

Satıcı: Öyleyse bunu kendini asmak için al gitsin.

Karikatür: Çok kesik bir kalp

-Koca herif, dileneceğine çalış.

-Ben de bu fikirdeyim. Bu buhran zamanında çalışmakla bir aile babasını işinden mahrum ederim diye korkuyorum.

Numara 18 Sayfa 8

Karikatür: Türklüğün be-hak müftehir ve mağrur olacağı iki dâhi çocuk Ferhunde Remzi, Necdet Remzi.

3.19. Resimli Yurd Numara 19

Sayı 19 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 20 Kânunusani 1341

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Bilâd-ı Mukaddese-i İslam Ne Hâlde?

Memleketlerini düşmanların altınlarına satan hain ve harislerin elim ve feci akabeti

Bütün Müslümanlarca bir belde-i mukaddese ve mübareke olan Mekke-i Mükerreme'den ehli İslam ecnebilerin baziçe-i siyaseyi olmuş muazzez yurtlarından eşya ve evlatları omuzlarında firar ederlerken.

Numara 19 Sayfa 2

Sarayların Menfa ve Zindanlarında Bir Aşk Cinayeti

Türkiye, Osmanlı hanedanının zamanında hele son asırda çok karışık, çok kanlı facialar görmüştür: Ne akla hayale sığmaz cinayetler ne tüyleri ürpertici facialar olmuş ne güzel kadınlar hatta ne babayiğit erkekler bu uğurda yok edilmiş, öldürülmüş, boğulmuş veya... Yüksek makamların keyif ve istibdadı uğruna -hissiz ellerin nasırlanmış parmakları ile- boğulmuştur. Fakat bu cinayetler ister yüksek kimselerin keyif ve idaresiyle, ister herhangi bir hissizin iftirası ve tehevürüyle irtikâp edilmiş

olsun, istibdadın ananesi mucibince ekser defalar örtbas edilmiş yahut mahkemelerde idam kararıyla hüküm olunduğu hâlde, cani ve katiller “aff-ı şahane” ile cezalarından kurtulmuşlardır. Hanedan-ı Osmani'nin en korkak bir uzvu olan Sultan Hamit nedense ve bilhassa en vahşi ve hunhar canileri idam ettirmekten suret-i daimîde tevakki etmiştir. Bunun sebebini ve saikini bize şimdiye kadar hiçbir müverrih veya saray adamı bildirmemiştir: Yalnız en galip zan bu gibi cinayetlerin çoğunu iradesiyle irtikâp ettirmiş bir mücrim olmak hasebiyle kendi hakkında da tatbikî lazım cezalara herhangi diğer bir mücrimi tabi tutmamak ve böylece bir teamül husule getirmemek arzusu, Sultan Hamit'e en müthiş cinayetleri idamdan affetmek yolunu takip ettirmiştir.

Yakın zamanlara kadar saray cinayetleri hakkında söz söylenmiyordu. Son zamanda bu vadide çok denecek kadar eserler yazıldı ve neşredildi. Ben memleket anane ve efsanelerini toplamak arzusuyla memleketin pek çok eski kadınlarıyla temasında bu gibi birçok hikâyeleri dinlemek mecburiyetinde kaldım, vâkîâ bunları hâl-i hayatımda neşretmemek emeliyle hıfz ediyordum. Bahusus bugün vatandaşlık hakkı bile kendilerinden nezedilmiş kimseler aleyhine yazmak istemiyorum.

Son günlerde bu gibi neşriyatın çoğalmasa üzerine aziz ve kadim muhibbim Mehmet Sırrı Bey bunların neşrini teklif ve teşvik etti ve işte bu kıymettar teşvik üzerine bu elim hikâyeyi neşre başlıyorum:

Devr-i istibdadın Lefkoşa, Bodrum, Rodos ve Sinop zindanlarıyla Fizan ve aynı menfalara aynı zamanda en müthiş erbab-ı cinayet ile en büyük erbab-ı hamiyet ve namusu gönderir. Onları derece derece cezalandırırdı. Ben çocukluğumda Rodos'ta bulunmak ve müthiş zindanlı menfayı senelerce görmek fırsatına nail oldum.

Görenler, Rodos'un ne müthiş bir zindan ve menfa olduğunu bilirler. Hemen hiçbir yeri bozulmamış ve kasabayı tamamıyla ihata eden eski kalesi ve sonra bu kalenin bir burcu yanında bir baykuş yuvasını andıran zindanı ve bu memleket kapılarının akşam ezanıyla beraber kapanarak ta sabah ezanına kadar açılmaması ve hele sabahlara kadar bir baykuş edasıyla devam eden zindan bekçilerinin karşılıklı “karakol hazır ol!” feryatları burada Kurûn-ı Vustâ'yı ve bir derebeylik devri hayatı yaşatıyor... Rodos bir vilayet merkezi idi. Fakat valisi bile gözden düşmüş ve menfi zanlardan tayin edilirdi. Akif Paşa merhum, Abidin Paşa gibi bu halef ve selef iki vali de zindanı dolduran menfaların rütbeli ve hatırlı nevi idi.

Rodos'ta bizim oturduğumuz ev, Süleyman Kanuni'nin elli bin fedaisinin kanı

aktıktan sonra elde edilebildiği zaferin hatırası olarak yaptırmış olduğu “Kan Dur!” caminin bulunduğu “Uzun Yol” Caddesi’nin mukabil ucunda, eski bir bina enkazı üzerine yapılmış bir hane idi.

Karşımızdaki iki büyükçe evde, Yemen eşraf ve sâdâtından, muhariplerinden mürekkep bir menfi kafilesine tahsis edilmiş, bir tarafımızda Ebüzziya Tevfik ve Ahmet Mithat gibi kıymetli ve himmetiyle tesis edilmiş “Medrese-i Süleymaniye”, solumuzda meşhur zindanın methali ve önümüzde de ihmal edilmiş bir meydan vardı.

Zindan ile iskelenin hatt-ı vaslı uzun yoldu: Hemen gece geçmez idi ki gelen bir kabile, menfanın ayaklarından çıkan zincir sedalarıyla uyanmamış olalım. Hele her sabah Yemenlilerin hazin edalar ile okuyup durdukları kasidelerin belki de mersiyelerin ruhani şivesi hâlâ asabıma tesir-i icra eder. Bu zindan ve menfa sahneleri içinde en ziyade nazar-ı dikkati celbeden her cuma günü sabahı silahlı bir zaptiyenin muhafazası altında karşımızdaki “Sümbüllü” hamamına yıkanmaya gelen narın, sarışın, genç ve kibar bir mahpustu!

Bu gencin giyinmesi, her hâl ve tavrı başka idi. Bulgar, Sırp, Ulah vesairenden mürekkep yüzlerce siyasi mahpus içinde tam manasıyla tek idi.

Bir cuma sabahı, bilmem nasıl oldu, o vakte kadar sessiz, sedasız hamama giden ve yine aynı hâlde dönen bu genç ve kibar mahpus durdu ve bize gelmekte olan tanıdıklarımızdan şişman Rabia kadına bir iki söz söylemek istedi ve bu sebeple zaptiye ile arasında şiddetlice bir muaraza oldu.

Rabia kadın, bütün memur ailelerinin çok sevdiği hoş meşrep bir kadındı. Küçük numuneden bir devi andıran bu kadın vücudunun irilik ve kabalığının hilafına olarak çok terbiyeli ve nazik idi. Kendisini Rodos'un yüksek memur ailelerine o kadar sevindirmişti ki bütün gün ve gecelerini nöbetle kendisini seven bir memurun hanesinde geçirirdi. Bugün de kalmak nöbeti bizde idi, bize geliyordu.

Karikatür: Has Boya!

-Eyvahlar olsun, bacımın çocuğu benden evvel banyoya girdi, suyu siyaha boyayacak...

Karikatür: Mucib-i mağduriyet-i ahvel

-Ne yazık. Yine açıkta kalmışsın buna sebep ne?

-Bir gün bütün hayatlarını vatan ve millete hasretmiş, Zafer-i Millîye'mizin en büyük amillerinden olan bazı kahramanlarımızı methettim de ondan...

-Hiç bu hâl, mucib-i mağduriyet olur mu?

-Oluyor, çünkü bu vatanperver zatlara "Hâkimiyet-i Millîye" gazetesi bilahare hain ve melun göstermiş...

-Allah Allah...

Karikatür: Mayon kanına lüzun yok!

-Her zaman beni kızım, evladım diye okşar, alnımdan öperdiniz, şimdi de "zevcem olur musunuz?" diye teklifte bulunuyorsunuz. Doğrusu bu çok ayıp şey.

-Ayıp olduğunu ben de anlıyorum ama bunu Ferit Kuvvet şurubunun tesir-i şebab-bahşasına anlatamıyorum...

Numara 19 Sayfa 3

Kadın Parmağı

Muharriri: Mehmet Sırrı

Komedi gibi bir şey

Kerim Efendi altmış beş yaşında kalben muhafazakâr mukteza-i zaman olarak teceddüt-pesent bir memur.

Nazmiye Hanım, elli yaşındadır fakat dünyanın bütün kadınları gibi yaşının üçte ikisini değil, yalnız yüzde ellisini saklar. Binaenaleyh kendi ifadesince yirmi beş yaşına henüz geçen teşrinisaninin on altıncı salı günü basmıştır. Bununla beraber büyük kerimesi Vecihe Hanım'ın yirminci sâl-ı hayatına basmak üzere olduğunu bazen dalgınlıkla itiraf eder.

Kerim Efendi: Bu akşam eve belki geç geleceğim. Merak etme beni, yemeğe de beklemeyiniz.

Nazmiye Hanım: Sebebi?

Kerim: Sebebi, bizi bu evden de atıyorlar. Birçok semtler dolaşıp daha ucuz, daha küçük bir ev bulmaya çalışacağım.

Nazmiye: Artık çok oluyorsun. Kendi elinle yetiştirdiğin taleben mebus, vekil oluyor da elan sen böyle bir ev kirası veremeyecek bir hâlde kaldın. Yazık sana...

Kerim: Yazık bana değil, çocuklarıma yazık oluyor. Yoksa benim bu kalın kafam ile bu zamanda terfi ve terfih edilmekliğim mümkün değildir.

Nazmiye: Öyle ise kafanı biraz incelet, sen de adam olursun...

Kerim: Adam olmak için yalnız kafayı inceletmek kâfi değildir. Bunun için hoş gitmeyen bazı büyük adamların kafasını koparmak lazım geldiğini, her şeyi alkışlamak için çıkarılan gazetelerde yazmak, bağırarak yazmaktır.

Nazmiye: Bu da tuhaf bir şey. Bunun da bir türlü manasını anlayamadım.

Kerim: Sana anlatayım, bizde bir mevkiye geçmek, bir nevi dama oyunu oynamak demektir. İstedğin taşta dama dedirtmek için birçok önüne tesadüf eden taşları devirmek icap ettiği gibi arzu ettiğin mevkiye geçebilmek için de birçok insanların başlarını koparmak ve veyahut bunların namus ve haysiyetlerini lekelemek icap eder.

-Nazmiye: İyi ama iki tane de gelinlik kızın olduğunu unutupyorsun. Bak Vecihe ne diyor? “Eğer babam daha büyük bir memuriyet bulmak üzere yeni bir istida ve istirhamname yazmazsa Ankara’ya kadar gidip kendisine ben bir memuriyet bulacağım” diyor.

Kerim: Kızım benim bu hususta kaç yüz tane istida yazdığımı bilse herhâlde babasını bu suretle itham etmez.

Nazmiye: Fakat ona diyorlarmış ki kendisi Ankara’ya gidecek olursa hem size hem kendisine istediği memuriyeti alabilirmiş!

Kerim: Gördün mü karıcığım, adam olmak için yalnız kafanın inceliği kifayet etmiyor midenin de genişliği lazım... Sonra Vecihe’nin Ankara’ya gidebileceği de şüphelidir.

Nazmiye: Neden, fikrinden döner mi diyeceksin?

Kerim: O fikrinden dönmez fakat onu yolundan döndürecek veyahut yalnız başına giderse onu yarı yolda nikâh yerine bir reverans ile almak isteyecek yol kesiciler bulunur.

Nazmiye: Bu yol kesicilerine zabıta mâni olmaz mı?

Kerim: Rica ederim lakırdıyı çevir. Şimdi de bana kafamın kalınlığına bir de dilimin kabalığını ilave ettireceksin.

Sonu gelecek nüshada

Karikatür: Kerim Efendi'nin kerimesi Nazmiye Hanım

Sarayların menfa ve zindanlarında bir aşk cinayeti'nden mabat

Eve geldiği vakit:

-Siz o beyi tanıyor musunuz diye sormaktan kendimi alamadım!

Rabia kadın şimdiye kadar kendisinde görmediğim bir heyecanın tesirleri altında idi. Bana:

-Tanırım oğlum. Ah bilsen o ne yürekler acısıdır, dedi.

Bu "yürekler acısı"nı öğrenmek için kendimde büyük bir arzu duydum ve:

-Bana bu beyin kim olduğunu anlattırsan bugün senden masal istemem, dedim.

Rabia kadın beni hakikaten severdi. İstanbul'da eski paşanın bilmem oğluna, bilmem torununa benzermişim! Ve zannıma kalırsa Rabia kadın da Rodos Kalesi'ni dolduran menfalar koleksiyonunun bir numunesi, yani evde kocasıyla ikamete memur idi! İstanbul'u, İstanbul'daki paşasını hiç unutamazdı. Ve kucağında büyüyen paşazadeleri hesabına olarak bütün kadınlık şefkatlerini bana hasretmişti. Kocaman ve iri ellerini dizlerine vurarak:

-Ah, ah, dedi. Yine sinirlerimin boşandığı zamanı buldun. Bunu kolay kolay söylemezdim ama... Ne çare ki hatırın çok...

Ve hikâyesine başladı.

Sultan Hamit'in cülus ettiğinden birkaç yıl sonra ... Paşanın oğlu Fahrettin Bey, İstanbul'a dönmüş ve yerleşmiş idi. Bu Fahrettin Bey hakkında İstanbul'da çok korkunç rivayetler dönmekte idi. Sultan Aziz'in şımarttığı bu genç zabıt sıfatıyla bulunduğu uzak vilayette, padişaha sadakatsiz sandığı kimseler hakkında son derece de zulüm yapmakla şöhret bulmuştu. Bu adam için dünya ve ahiret ancak padişahın ibaretti, padişaha -haşa- Allah'tan fazla tapınırdı. Padişaha karşı en küçük bir hürmetsizliği bile affedemezdi... Bunun için pek çok masum ve hürriyetperver vatandaşları akla ve hayale sığmaz vahşetlerle öldürmüş ve hatta birçok kimseleri diri diri gömdürmüştür!

Nihayet... Bu adamın gençliğine rağmen şayan-ı hayret bir soğukkanlılıkla yapmış olduğu canilikler, Avrupa matbuatına da aksetmiş ve aynı zamanda bu cinayetler yüzünden bulunduğu vilayette isyan çıkması ihtimali saraya ihbar edilmiş olduğundan Sultan Hamit, bir irade ile kendisini İstanbul'a getirtmeye mecbur kalmıştı.

Fahrettin Bey esasen vilayetlerin çorak muhitlerinden bıkmış ve İstanbul'da bir müddet zevk hayatı yaşamak emelinde idi. Velinimetinin bu davetini memnuniyetle kabul etmiş ve ceyb-i hümayundan bahşedilen yüksek maaş sayesinde İstanbul'un en mümtaz bir yerinde bütün vükela konaklarını gölgede bırakacak muhteşem bir konakta yaşamaya başlamıştı. Fakat bu kadar genç olduğu hâlde irtikâp ettiği cinayetlerin çokluk ve dehşeti saraya mensup olanların hemen hepsinde de kendisine karşı bir nefret hissi hasıl etmiş idi. Bu sebep altında kati bir mecburiyet olmadıkça konağının eşliğinden hiçbir saray adamı geçmiyordu.

Fahrettin Bey, bir müddet bu yalnızlıktan sıkılır gibi oldu. Beyoğlu'nun malum ve gayrimalûm muhitleri, İstanbul'un saray adamlarına mahsus eğlenceleri onda esaslı bir zevk husule getiremiyordu. Bu can sıkıntısı onda bir dereceye geldi ki artık padişahın kendisinin yine uzak vilayetlerden birisine gönderilmesini istirham fikrini beslemeye başladı.

İşte bu sıralarda senelerden beri taşralarda gezen dayızade ... Paşa, hayatının sonunu İstanbul'da geçirmek müsaadesini almıştı. Fahrettin Bey, dayızadesinin İstanbul'a avdeti sayesinde can sıkıntısına bir çare bulabildi...

Kendi baba ve annesi cihetinden hemen hiçbir kimsesi kalmayan Fahrettin Bey, bu zengin dayızade ve ailesi nezdinde hakiki bir aile kucağı ve zevklerini buldu.

Kendisinin de asdikâ-yı bendegan-ı hazreti padişahiden olmasına ve ... hemşirezadesinin cinayetlerinden bazılarını bile hasbinallah “menafi-i âliye-i din ve memleket” namına irtikap etmiş bulunmasına rağmen ... Paşa bile uzaktan uzağa ismi, memuriyetini ve cinayetlerini duyduğu bu akrabasının İstanbul’da olduğunu haber aldığı vakit âdeta memnun olmadı. Ve hatta bu haberi bütün aile efradıyla birlik nefretle karşıladı.

Bir gün ... Paşanın selamlığında asdikâ-yı bendegândan mürekkep rütbeli rütbesiz, sakallı sakalsız bir cemiyet, ev sahibinin hemşirezadesinin teşrifini duydukları vakit titremekten kendilerini alamadılar.

“Asdikâ-yı bendegân” ekserisi büyük rütbeli paşalar, kibar paşazade ve beyler demektir. Fakat bu paşalar hazretleri arasında bir kelime okuyup yazmak bilmeyen, bütün iktidar ve meziyeti, bir kucak kaba sakala, birkaç okka sırma ve yıldız olanlar olduğu gibi beyler arasında da göze girmek, yeni bir ihsan veya taltife mazhar olmak için baba ve amcalarında bile saraya arz edilecek kusur arayan ahlak düşkünleri vardır. İşte bütün mevcudiyetleri fenalık ve cinayetten ibaret olan böyle bir heyeti titreten Fahrettin Bey salona girdiği vakit herkes hayretler içinde kaldı:

Bu genç,

Mabadı var.

İfade-i Meram

Resimli Yurd’un 19. nüshasını bugün karie ve karilerimize takdim ediyoruz. Birçok karilerimizden aldığımız mektuplarda hikâye ve yazıların mabatsız olarak intişarı talep ediliyor. Mecmuamız bundan böyle on beş günde bir kere çıkacak ve resimleri hususi ressamımız tarafından yapılarak Seda-yı Hak çinkografhanesinde ihzar ve matbaasında tab edilecektir.

Resimli Yurd’a abone olanlar nüsha itibarıyla gazetelerini alacaklarından hakları ziyâyâ uğramayacaktır. Altı aylık abonmanları olanlara 25 ve bir senelik abonman ücreti göndermiş olanlara tamam 50 nüsha *Resimli Yurd* irsal kılınacaktır.

Resimli Yurd'un Hediyesi

Yurd'umuzdaki hediye kuponunu on gün zarfında idarehanemize gönderecek karie ve karilerimize kura-keşidesiyle birinciden onuncuya kadar altı adet kartpostal fotoğrafları meccanen Emniyet fotoğrafhanesinde çektirilecektir.

Onuncudan yirmi beşinciye kadar birer kitap takdim edilecektir.

Numara 19 Sayfa 4

Elim Bir Aşk ve Siyaset Hikâyesi

Diğer taraftan madam Mişon da vaktini boş geçirmiyordu. Kraliçenin hususiyet ve muhabbetini temin ettiği gibi kraliçenin kocası Bonavilo ile de kuvvetli bir dostluk temin etti... Bonavilo, sefaret dairesinde bol bol şekerleme, çikolata buldukça belki her şeyden vazgeçer fakat bu dostluktan vazgeçemezdi. Bu dostluk onda, bir şekerleme verildiği vakit zarif, daha doğrusu garip bir tebessüm ile kendini gösterdi. O kapkara suratta zaten yassı olan burun kaybolur ve yerine beş yumurta alacak derecede geniş bir ağız ile iki sıra ve beyaz dişler kaim olurdu!

Bu suretle heyet-i siyasinin vazifesi kolaylık ve mükemmeliyetle cereyan ediyordu. Fakat son zamanda, Yüzbaşı Arthur, gayriihtiyari olarak bu hüsn-i münasebeti biraz bozdu... Çünkü hususi ve samimi surette davet edildiği hâlde kraliçeyi resmî surette ziyarete gitti. Hâlbuki kraliçe, Çad Gölü'nde banyo yapıyor idi ve genç zabitin ziyaretini haber alınca banyodan çıkarak ne kurulanmak ve ne de giyinmek zahmetine lüzum görmeden dairesine gelerek bir sedire yaslandı.

-Bu elbiseler sana ne kadar yakışıyor, dedi. Böyle bir üniformaya malik olduğun için çok bahtiyarsın!..

-Neden?

-İstersen çıkarabilirsin...

-Biz elbisemizi çıkarmayız madam.

-Nasıl istersen öyle yap... Fakat kaç yaşındasın Arthur?

-Yirmi üç...

-Ne kadar güzel bir gençsin, bilir misin ben çok zabıt gördüm fakat hiçbirisi

senin kadar güzel değildi.

-Hüsn-i teveccühünüz efendim!..

-Bebeğim, kızarıyorsun ya... Fakat kızarmak seni o kadar daha güzel yapıyor... Hele biraz yanıma yaklaş bakalım!

Zavallı zabıt, son derece de mahcuplukla biraz Arap karısına yaklaştı.

-Bir şey içer misin?

-Şeref ve sıhhat-i âlinize efendim!

Zabıt meselenin böylece düzelir gibi olmasına memnun olmuştu. Fakat bir zenci likör ve meyveleri getirip de gittiği vakit kraliçe gözlerinden ateşler saçıldığı hâlde, Arthur'un elini eline aldı ve okşamaya başladı. Zavallı genç, kadının nazarıdikkatini başka vadilere sevk fikriyle:

-Siz meyve sever misiniz? Bize anlattıklarına göre sizin memleketiniz ahalisi, insan etini çok severlermiş!

-Adam sen de... On üç yaşını geçirmiş bir insanın eti hiçbir şeye yaramaz...

Zabıt, kraliçenin şimdi öpmeye başladığı elini çekti, kraliçe:

-Size atlarımı göstersem olmaz mı, dedi.

Ahıra gittiler, bu defa da kraliçe atla gezinti teklif etti. Bu memlekette eğer nedir bilmezler idi. Zabıt de askerlik şerefi namına eğersiz bir ata bindi. Biraz sonra kraliçe birden:

-Arthur, dedi. Benim hizmetime girer misin? Sana bütün dünyayı bağışlayım!

-Bu pek büyük şerefi kabulde mazurum, madam! Çünkü bir zabıt ancak kendi vatanına hizmet eder.

-Canım, sen bana hizmet etmeyeceksin, sade benim yanımda rahat edeceksin, hem seni ne kadar seveğim bilsen!

-Beni af buyurunuz. Ben vazifemi terk edemem!

-Mabat ve hitam-

Bu cevap kraliçenin hiç hoşuna gitmedi. Hiddetle atını sürdü, bir müddet sonra zabitin tekrar yanına yaklaşarak:

-Kendin için hiçbir tehlike yoktur, sana hiçbir cebirde bulunamam çünkü seni çok seviyorum... Sen de beni sevmelisin. Nasıl, beni seviyor musun?

-Buna imkân veriyor musunuz? Sizin gibi yüksek bir kadını, basit bir zabıt nasıl sever?

-Ben buranın hükümdarı değil miyim, istediğimi yaparım!

-Fakat kocanız Bonivalo ne diyecek?

-Bonivalo mu? Fakat onun ne kıymeti var?

-Hayır madam, bence buna imkân yok!

Nihayet bu müzakereler bir netice almadan kasabaya döndüler ve birbirinden ayrıldılar. Ertesi gün kraliçe Arthur'a binmiş olduğu atı "dünkü tenezzüh hatırası" olmak üzere hediye etti. Zabıt bu hediyeyi nefret ile reddetmek istedi fakat mümessil-i siyasi mösyö Mişon ile karısının "yeni müstamerenin selameti namına" kabulü ısrarına karşı kabul etti!

Bundan birkaç gün sonra mösyö Mişon, kraliçenin kadın askerleri tarafından karargâhta yapılan hayırsızlıklar hasebiyle yapılan şikâyeti Nono, pek soğuk bir muamele ile dinledi ve:

-Bugün hiçbir şey dinlemeye vaktim yoktur, diye haykırdı. Kraliçe hiçbir şey duymayacak kadar hiddetlidir. Bu sabah kocasını şiddetle dövdü!

Fakat mösyö Mişon, behemehâl kraliçe tarafından kabulünü ısrar etti. Bu ısrar üzerine huzura kabul edildiği vakit, kraliçe siyasi usuller hilafına olarak fevkalade bir hiddetle sefire:

-Benden ne istiyorsunuz, size hiçbir ihtiyacım yoktur, diye bağırды

Sefir, bu muameleye ne mana vereceğini düşünürken Arap karısı ilave etti:

-Yüzbaşı Arthur neden beni sık sık ziyaret etmiyor?

-Fakat size arz-ı hürmet için geldi!

-Bir defacık! Bir daha yüzünü görmek nasip olmadı. Beni niçin istemediğini biliyorum, bunun hep sebebi karınızdır, zavallıyı yanından ayırmıyor.

Karikatür: *Fransa hükümeti siyaset namına zavallı genç ve güzel bir zabiti, haris ve vahşi bir siyahi kraliçenin resmen baziçe-i hevesat ve şehveti yapmış ve ...*

Karikatür:

-Şu geçen madamları görüyor musun? İki oğlum da soğana çevirdiler. Böyle mahlûkları Allah kaldırsın.

-Böyle mahlûkları kullar daha çabuk kaldırır. Yeter ki aldanıp da Ankara'ya bir seyahat yapıversinler.

Numara 19 Sayfa 5

Elim bir aşk ve siyaset hikâyesi'nden mabat

Bu sarih tahkire, layık olduğu muameleyi göstermek için siyaset icabatı henüz zaman değildi. Bunun için bu meselenin hallini vakt-i münasibe bırakarak avdeti muvafık buldu. Fakat karargâha döndüğü vakit zabite, kraliçeyi sık sık ziyareti tavsiye etti! Ve hatta hemen bugün bir ziyaret lüzumunu ileri sürdü. Zavallı Arthur, bu vazifeyi de yaptı. Fakat onu da hiddetle kabul etti:

-Ah, dedi. Asıl kabahat o kadınındır. Seni bir dakika bile yanından ayırmak istemiyor. Yoksa korkuyor musun? Ben, seni, o kadına karşı icabında bütün ordum ile muhafaza ederim. Bilsen o renksiz karıdan ne kadar nefret ediyorum!

Arthur, Arap karısının azgınlığını karşısında bir iki söz söylemek istedi. Fakat karı hiç susmuyordu:

-Pekâlâ. O kadını sevmiyorsun, benim yanımda oturmaya ne mâni buluyorsun? Hâlâ sükût ediyorsun... O hâlde mademki sen benim yanıma gelmiyorsun, ben senin yanına geleceğim!

Zabit, bu azgın karar karşısında yılan görmüş gibi bir heyecan ve nefretle haykırdı:

-Kabil değil. Olmaz, olmaz!

-Neden canım? Bundan kolay ne var? Ben geceleri geleceğim! Hiç gürültü

etmeden pencereden girerim.

-Rica ederim, bunu yapmayınız. Beni hicaptan intihara mecbur etmeyiniz!

-Pekâlâ... Ben de ne yapacağımı bilirim, dedi ve zabiti terk ederek çıktı, gitti.

Madam Mişon, kraliçenin kocasıyla dostluğu arttırmıştı. Ona bir hizmetçinin hemen bütün işlerini gördürüyordu. Kocasıyla zabitin, civarda bir teftişe gittikleri bir gün, madam Mişon'un dairesi, kraliçenin kadın askerleri tarafından işgal olundu. Ve bir an içinde gerek kendisi ve gerek Bonivalo sımsıkı bağlanarak Kunahuri'nin huzuruna götürüldüler.

Bu haber, nöbetçi zabatine verildiği zaman zabıt hemen sarayın dört etrafını kuşattı. Fakat kraliçe, zabite en küçük bir tecavüze mukabil, madam Mişon'u katlettireceğini söylediği vakit mösyö Mişon ve Arthur avdet edinceye kadar vaziyetini olduğu gibi muhafazaya mecbur kaldı.

Teftişinden dönen mümessil ve zabıt, bu haberi alınca çok şaşırıldılar. Hemen saraya müracaat ettiler ve meşhur Nono tarafından fakat kemal-i ciddiyetle kabul edildiler... Arap cadı, meseleyi izah etti. Madam Mişon'la Kral Bonivalo, şüpheyi dâî bir hâl ve tavırda tevkif edilmişler. Bütün delâil aleyhlerindeymiş. Çünkü tevkif esnasında Bonivalo çıplak değil fakat bir pantolon giymekteymiş ve erkek ise, ancak haremine temas edeceği vakit elbise giyermiş!

Bu izahat mümessile bir mana ifade etmedi fakat zabıt manasını pek güzel ve çabuk anladı. Arap karısını bu harekete sevk eden kıskançlıktı! Kafasında siyasetten, diplomatlıktan başka bir şey olmayan mösyö, kraliçenin huzuruna çıktı ve:

-Boş bir şüpheyi düşmüşsünüz. Zevcemle kocanızın bir arada bulunmasından hiçbir zarar ve tehlike yoktur, dedi.

-Nasıl olur efendim. Bonivalo âdeta cürm-i meşhut hâlinde, zevcenizle bir arada konuşurken ve odayı süpürmekle meşgul iken tutulmuştur.

-Fakat bundan bir şey çıkmaz. Siz bundan az zaman evvel zabitimiz Arthur ile ve güneş battıktan sonra yalnız ormanda at gezintisi yapmadınız mı?

-Yaptım... Bundan bir şey çıkmaz. Çünkü ben kadını. Fakat Bonivalo'nun bu hareketi, bir cürümdür. Onun böyle harekete hakkı yoktur! Bir kadının hıyaneti, bir erkeğin hıyaneti karşısında hiç mesabesinde kalır! Binaenaleyh böyle hareket

edenlerin memleketimde cezası idamdır ve her iki mücrim de idam edileceklerdir.

Mümessil-i siyasi, hemen heyet-i seferiye kumandanı Arthur'un yanına döndü ve:

-Azizim, dedi. Vaziyeti ancak siz ıslah edebilirsiniz.

-Ben de bu fikirdeyim. Saraya öyle seri bir hücum yapacağım ki kraliçe, madam Mişon'a en küçük bir fenalığa meydan bulmadan kahraman askerlerimin eline düşecektir!

-Yok azizim, böyle bir fedakârlık istemiyorum... Şiddete hiç lüzum yok. Siz, birtakım manasız düşüncelerden sarfinazar ederek kraliçeye müracaat edersiniz ve Emili'nin serbest bırakılmasını istersiniz. Kraliçeye biraz hoş muamele ederseniz muvaffak olacağınıza eminim. Azizim, Fransa'nın menafi-i âliyesi namına sizin kraliçeye hoş görünmeniz icap ediyor, bunu da unutmayınız!

Tam bu sırada, bir siyahi asker mümessil-i siyasi bir mektup getirdi. Mektupta şunlar yazılıydı:

“Zabit mösyö Arthur'u kraliçe görmek istiyor. Maruz olduğum tehlikeyi biliyorsunuz. Mösyö Arthur biraz izzetinefsini kırmaya razı olsun, başka çare yoktur.”

Emili

Bu mektup karşısında Arthur kararını verdi ve:

-Vazifemi ifa edeceğim. Bir zabit, aldığı emri ifaya mecburdur, dedi.

Kraliçe zabiti kabul etti ve gözleri parıl parıl parlamaya:

-Ah sevgilim, dedi. Ne kadar geç geldiniz?

-Affınızı istirham ederim. Sizi tacizden çekindiğim için.

-Beni taciz mi? Hâlbuki sana perestiş ediyorum! Şimdi gel de bak, sana neler göstereceğim.

Zabiti elinden tutarak bir dehlize götürdü. Madam Mişon, burada, elinde baltası hazır cellatlar arasında baştanbaşa bir bezle örtülü durmaktaydı. Kraliçe:

-İşte, dedi. Ben rakibimi ortadan kaldırmanın yolunu bilirim. Şimdi gözünüzün önünde sevgilinin başı ensesinden kesilecektir.

-Rakibiniz mi, sevgilim mi? Fakat ben onu hiçbir vakit sevmedim ve sevmiyorum.

-Sevmiyor musun? O hâlde kimi seviyorsun bakayım?

Zavallı zabıt bütün kanının kendini boğmak için başına hücum ettiğini hissederek:

-Bunu artık söylemeye lüzum var mı? Kimi sevdiğimi hâlâ anlamadınız mı?

-Ah, benim de seni ne kadar sevdiğimi bilsen bana bu nazları yapar mıydın? Mademki beni sevdiğini söyledin şimdi yapmaları için Nono'ya emir vereceğim.

-Haklısınız, ikimiz için böyle bir şenliğe lüzum vardır.

Bunun üzerine her şeyden evvel, madam Mişon serbest bırakıldı ve yine Arthur'un tavassutuyla affedildi. Fakat bu hadiseler zaten zayıf madam Mişon'un sıhhatine çok tesir yaptı ve kocasıyla birlikte Fransa'ya avdet ettiler. Zavallı zabıt, Arap karısının aguşunda yapayalnız kaldı.

Mösyö ve madam Mişon, Paris'e geldikleri vakit Arthur'dan bir telgraf aldılar:

“Burada oturmak gayrimümkün, başka bir yere tahvilim için nezarete tavassutunuzu rica ederim.”

Arthur

Vâkıâ, Mösyö Mişon, harbiye ve müstemirat nezaretlerine müracaat etti. Fakat aynı zamanda meseleyi bütün tafsilatıyla da anlattı. Bunun üzerine her iki nezaret, Çad Gölü'nde Fatom seferisindeki Mösyö Arthur'a şu cevabı verdiler:

“Rütbeniz terfi edilmiş ve kıdeminize zam edilmiştir. Aynı zamanda Fatom mümessil-i siyasiliği de muhessesatıyla birlikte uhdenize verilmiştir. Esbab-ı mühimme-i siyasi dolayısıyla tahvilinize imkân yoktur. Hükûmet ve vatan, sizin kraliçe Kunahuri üzerindeki nüfuzunuzdan çok fayda tasavvur etmektedir. Her üç senede altı ay mezuniyet alacaksınız.”

Faik Şemsettin

Karikatür: Asri Kitabet Dersi

Asri bir hanımın cevabı:

“Küçük bey, hem tanımadığınızı bir hanıma cevap yazmak küstahlığında bulunuyorsunuz ve hem de mektubunuzda ‘leffen gönderdiğim yüzlük banknotu kabul ediniz diyecek yerde leffen takdim ettiğim manzumemi tenezzülen okuyunuz’ diyorsunuz. Bu yaptığınız hiçbir zaman affolunmayacak bir alçaklıktır. Anladınız mı küçük bey!”

Numara 19 Sayfa 6

Desinatörlük ve Desenler, Suret-i Teressüm ve Usul-ı Nakış

Birçok karilerimizden aldığımız mektuplarda *Yurd*’umuzda bir moda sütunu açmaklığımızı baş, elbise, manto, iç çamaşırları ve çeyiz takımları hakkında resimleriyle hakkında makaleler görmeyi arzu ettikleri bildirilmektedir. Biz de sevgili okuyucularımızın bu taleplerini kabul ederek büyük fedakârlıkları göze aldırarak Avrupa’dan gelen en son moda modellerden intihap edeceğimiz zarif örnekleri kendilerine takdim edeceğiz. Bu sayfamız her defasında zarif örneklerle tafsilatını ihtiva edecektir. Eğer umduğumuz gibi rağbet göreceksak ayrıca kitap hâlinde bütün resim ve tafsilatıyla mükemmel albümler neşrederek *Yurd*’umuzun karie ve karilerine hediye edeceğiz. Bize bu hususta yardım edeceğini vat eden hususi ressamımız Hüseyin Feyzi Bey, İstanbul’da üç sene desinatörlük etmiş ve bu hususta büyük bir vukuf peyda etmiştir.

Resmini dercettiğimiz rişölye iki köşe yastık resmidir. Resimde beyaz görülen kısım, keten yahut patiskadır. Siyah olan kısım, renkli atlas, krep düşün, saten, patis gibi parlak ve ince kumaşlardır. İnce çizgiler (atmalar), sarma yapılır. Kumaşın kenarını ihata eden kısım ince ve tek [] fistoyla yapılır. Heyet-i umumisiyle pek zarif bir şekil alır. Gelecek nüshamızda beş gömlek örneğiyle fistoların birkaç şeklini dercedeceğiz.

Fotoğraf: *Desinatörlük ve desen hakkında resim ve yazılarıyla vat-ı muavenet eden gazetemizin hususi ressamı Hüseyin Feyzi Bey*

Şekil 1: *Kenarları üzüm dallarıyla müzeyyen bu yastığın ortasına ayrıca motif*

şeklinde yine üzüüm ve yapraktan ibaret bir parça ilave edilebilir.

Şekil 2: Bu örnekte yapılacak ufak tadilat sayesinde mükemmel bir oda takımı elde edilebilir. Bilhassa kuvertür içim hem kolay hem zarif bir modeldir. Yalnız ortadaki motif gibi dört köşesine de motifler ilave etmelidir.

Gülünç Fıkralar

Tıpkı hanım gibi

-Hanım, sizi ziyarete gelmiş bir hanım salonda bekliyor.

-Güzel ve genç mi, şık mı? Nasıldır?

-Hayır hanım, ne güzel ne genç ne de şık. Tıpkı sizin hâlde.

Afacan çocuklar

Annesi: Bugün mektep çok uslu durmuşsun. Bunun için benden ne istersen iste kızım.

Çocuk: Bir daha mektebe gitmemek isterim anneciğim.

İlelebet bekâr kalmak

-Yengeniz hakikaten şayan-ı nazar...

-Öyle... Güzel, güzelliği kadar işgüzar. Fakat beş para irat veya çeyizi yok. İlelebet bekar kalmak için lazım gelen bütün şartlara malik!

Hizmetçi []

Doktor bey, hanım bugün rahatsız olduklarından sizi kabul edemeyecektir!

İkametgâh iraesî

Hâkim (İki maznundan birisine): Sen bir ikametgâh gösterebilecek misin?

Maznun: Maatteessüf bir ikametgâha malik değilim. Toprak üstünde

yatıyorum.

Hâkim (Diğer maznuna): Pekâlâ, sen?

Diğer maznun: Ben mi? Arkadaşımın oturduğu yerin üst katında oturuyorum. Her gece bir ağaç üzerine çıkara sabahlamaktayım.

Harp tesirleri

Müşteri: Garson, hesabınızda yanlış var. İki, iki daha dört eder. Beş değil.

Garson: Fakat Efendi, muharebe her şeyin kıymetini yükseltmedi mi?

Karikatür:

-Bu mektup kimden?

-Sizin sevmediğiniz bir gençten. Benim dest-i izdivacımı talep ediyor.

-Affedersin küçük. Seni alarak beni senden kurtaran hiçbir zaman sevmediğim bir genç olamaz.

Numara 19 Sayfa 7

Dünya Sinemacılığı, Bizde Sinemacılık

Fotoğrafçılığın bir şekl-i mütekâmili olan sinemacılık rub asrı tecavüz etmeyen kısa bir hayata malik olmakla beraber cihan iktisadiyatında mühim bir mevki işgal etti. Avrupa ve Amerika sinemacılık âlemi, küre-i arzın bu iki kıtasına mensup milletlere yeni bir iktisat sahası açtı. Başta hükûmetler olmak üzere en büyük müesseselerde en aciz ferde kadar bu cihan şumul ticaretten herkes nasibini kucak kucak topluyor.

Sinemacılık sanatı küre-i arzın her tarafında büyük müesseseler, müzeyyen şehirler, milyoner çocuklar, müreffeh aileler vücuda getiriyor ve her sezonda ait oldukları memleketlerin servet-i umumisine milyonlar ilave ediyor. İzah edelim:

Gün geçtikçe tekemmül eden ve tekemmül ettikçe rağbet gören sinema sanatı, yeniden büyük fabrikaların teessüsünü mucip oluyor. Rusya'dan hicret eden sinema müessis ve sanatkârları bile tutunabildikleri yerlerde yeni müesseseler ve bu

müesseseler yeni eserler vücuda getiriyor. Mesela Rusya'da bulunduğu zaman ismini pek uzaktan işittiğimiz Mojokin bugün Fransa'da kuvvetli bir sanatkâr olarak temeyyüz ediyor ve temsil ettiği bir esrarengiz-hane bir aktukin cihanın her tarafında alkışlanıyor.

Amerika'da sinema müessesatı o kadar çoğalıyor ki mevki-i coğrafi ve vaziyet-i topoğrafisi icabı olarak birçok müesseseler Los Angeles şehrinde teşekkül ve tecemmü ediyor. Haritada ismine tesadüf edemediğimiz bu küçük şehir, az zamanda büyük bir ehemmiyet alıyor ve sinema âlemin payitahtı tesmiye ediliyor ve Los Angeles'ın çok muazzam bir şehir olduğunu gören Amerika Cumhuriyeti, California'da da böyle bir şehir tesis etmeleri için büyük sinema müessesatını teşvik ediyor.

Sinema sanayiye vasat ve dun tabakadan birçok insanları refah ve saadete isal eylemiş bir kısım sanatkârları da milyonerlik sıfat-ı mümtazıyla taltif etmiştir. Kuvvet ve kudretiyle arkadaşları arasında tanınan istasyon hamalı Masist fabrika direktörünün nazar-ı dikkatini celbediyor. İyi bir tesadüf Masist'i sinemanın mühim bir rüknü yapıyor. Bilhassa Amerikan sinema sanatkârları meyanında isimlerini en çok işittiğimiz Harold Luid, Şarl Şaplin, Edi Polo gibi pek çok sanatkârlar sinema sayesinde şöhretleri kadar servete nail olmuş bahtiyarlardandır. Dun sınıfından bir ailenin oğlu olan Jaki Kokan dokuz yaşına vasil olduğu gün bir milyonerdi. Çocuğun ebeveyni, oğullarının terbiyesini deruhte ettikleri için bu milyonlardan nesibe-dar oluyorlar. Dört sene evvel ailesinin taayyüşünü teminden aciz olan Mr. Kokan, küçük Jeki'nin sinema âlemindeki mevki sayesinde bugün mesuttur.

İşte bu büyük müesseseler, muazzam şehirler müreffeh aileler, sinema sanayi sayesinde mensup oldukları memleketlerin servet-i umumisinin seneden seneye tezyidine daha doğrusu tezyifine mühim birer amil oluyorlar.

Yukarıdaki satırlar, Türkiye hudutlarından hariç ve uzak memleketlerin servet ve saadetini ifade etmektedir. Türkiye millî sinemacılığına gelince cihan hayat-ı iktisadiyesinde bir sinemacılık şubesinin de mevcudiyetinden şüphesiz haberdar olan hükümetimizi ve bilhassa iktisat vekâletinin Türkiye'de sinema sanayisinin inkişafı hakkında ne düşündüğünü ve ne gibi programı olduğunu pek ziyade öğrenmek isteriz. Ankara'daki gazete muhabirlerinin iktisat vekili beyle bu mevzu üzerine bir mülakat yapmaları sinemacılar için ne kadar faydalı olacaktır.

Şimdiye kadar Türkiye’de sinema iktisadiyatı için neler yapılmıştır, bunu tetkik edelim: Memleketimize Garp’tan gelen sinemacılık yakın bir zamana kadar münhasıran Garplılarla malum Tufeylilerin elinde kalmış ve birtakım Yunanları ve Garplıları zenginleştirmiştir. Son zamanlarda sinema işleriyle iştigal eden birkaç Türk müessesesi meydana gelmişse de bunlar ancak Avrupa’dan film getirip sinemalara kiralamak veyahut sinema salonları tesis ederek ecnebi filmleri göstermek gibi bu sanatın en geri merhalesini kendilerine medar-ı taayyüş edinebilmişlerdir. Medar-ı taayyüş diyorum çünkü bu zavallılar bu himayesiz memlekette şu ufak teşebbüsün - pek tabii mahdut- menfaatıyla iktifa ettikleri gibi hükûmetimiz de bu müteşebbisler üzerine tarh ettiği kemiye-i la-şey hükmünde bulunan fakat bu ufak teşebbüsleri yıkmaya kâfi gelen rüsum vergilerin toplayacağı yekûna kanaat etmiştir.

Bu teşebbüste en ileri giden Kemal film müessesesi olmuştur. Kemal Bey ve kardeşleri bu himayesiz memlekette Amerikalı sermayedar gibi hareket etmiştir. Yokluk içinde mevcudiyet göstermeye çalışmışlar. Vücuda getirdikleri birkaç vatani ve tam manasıyla millî film ile Avrupa’ya ve bütün cihana karşı İstiklal Mücadele’mizin iç yüzünü göstermek istemişler. Fakat neticede hükûmetin müzaheretine layikken darbesine maruz kalmışlar. O binlerce lira ve milyonlar değer emekle vücuda getirdikleri âlât, edevat ve dekorları Defterdar Caddesi’nin çamurlu kaldırımları üstünde mahvolmuştur.

İstanbul şehr-i emin mensubu bey, İstanbul’da bir Kemal film müessesinin vücudundan bihaber merasim aktivitelerini sinemaya almaya bir yabancıyı davet eder. Tramvay kumpanyasını himaye için sinemaları kökünden sarsacak zararlar iras eder. Belediyeler ruhsatlarını aldıktan sonra sinema kapatmaktan başka bir ihsanda bulunmaz! Hükûmet böyle bir şube-i iktisadının bihaber gibi lakayt! Sinemacılık ve sinemalar hakkında bir kanunumuz yok. Bozuk sansür sistemi her müdür değişikçe değişir. Çünkü elde muayyen bir hatt-ı hareket bulunmadığı için müdür beyin kanaat ve içtihadına tabidir. Keşmekeşte memleketin sinema iktisadiyatı mutazarrır olsa da ehemmiyeti yoktur.

Sinema iktisadiyatında Yunanistan heyulası maalesef Türkiye’ye hâkim bir mevkidedir. Çünkü Türkiye’de monopol tanınmamıştır. Diğer memleketlerde olduğu gibi Yunanistan’da da film mevsül vardır. Binaenaleyh bir Yunanlı, yalnız Yunanistan monopolüyle aldığı bir filmi serbestçe Türkiye’ye de gönderir ve işletir. Fakat bir Türk

sinemacısı Yunanistan'a gönderirse Yunan hükûmeti müsadere eder, sonra Yunanlı filmini Türkiye'ye kiraya verir. Bu film Türkiye'de işler. Belki bu Türk sinemacını elinde bu filmin diğer bir kopyası vardır. Türkiye için monopoldür. Kendisine pahalıya mal etmiştir. Yunanlı kendi filmine verdiği parayı Yunanistan vizyonlarından birkaç defa çıkarmış ve film bad-ı hava kalmıştır. Bunun için Yunanlı sinemacı Türk sinemacıya müthiş bir rakip olabilir. Hatta zavallı Türk'ü mahveder. Bu hâl, memleketimizde her gün tekerrür eden facialardandır. Türk sinemacıyı kim himaye edecek. Yunanistan gümrükleri Türkiye'ye kiralanan filmlerin Yunanistan'a iadesinden gümrük resmi almazlar. Bizim gümrüklerimiz bir film on defa gümrükten geçse her defasında gümrük alırlar. Binaenaleyh İzmir sevhiline en garip olan adalara bile Türk sinemacısı -Yunanistan monopolü kendisinden olsa da- film kiralayamaz. Çünkü alacağı icardan fazla filmin iadesinde gümrük resmi verecektir.

Hulasa Türk sinemacılığı hükûmetten ciddi bir müzâhret bekliyor. Bunda şüphesiz haklıdır. Bu müzâhret, sanatın inkişafına ve bu inkişaf da diğer memleketlerde olduğu gibi servet-i umuminin tezayüdüne vesile olacaktır.

Mazhar Necati

Karikatür: Asri kadınlar sineması

Kadın (Kocasına): Hadi önüme düş, seni mahkemeye sürükleyerek bana yaptığın müstebidane muamelelerden dolayı dava edeceğim. Ne vakte kadar erkeklerin baziçe-i zulüm ve hevesi olacağız!

Yeni zenginlik cilvelerinden

Hizmetçi: Efendi, sizi artık terke karar verdim. Son günlerde bulgurdan bir milyon kazandım.

Efendi: Hayır, biz birbirimiz hiç terk etmeyeceğiz. Ben de son günlerde servetimi tamamıyla kaybettim. Bu sefer de size ben hizmet ederim.

Mevsim Balosu

Karataş dans mahfilinde viyolonist Burhanettin ve piyanist Halit Beyler geçenlerde tertip ettikleri baloda muhterem halktan gördükleri teveccüh ve rağbete istinaden 24 Kânunusani 341 Cumartesi günü akşamı için evvelkinden daha mükemmel ve müdebdeb bir ikinci balo ihzar etmişlerdir.

Seda-yı Hak

Matbaa ve çinkograf-hanesi

Seda-yı Hak Matbaası bu kere memleketimizde muattal bir hâlde bulunan kitapçılığı ihya maksadıyla kitapçılığa ait bilcümle müceddet levazımı ikmalle yeni bir kitap dairesi küşat ederek her nev risale, kitap ve roman tertip ve tabına başlamıştır.

Şehir işleri kısmında her nev el ilanları, fatura, zarf, kâğıt, kartvizit ve çinkografa ait her türlü siparişat sūrat-i mümkününe ile ihzar olunur.

Çinkograf-hanede her türlü tire ve ototipi işler deruhte ve kemal-i emniyetle teslim olunur.

Hususi ressamımız tarafından enva-yı kumaş ve ipekli üzerine proveri ve yağlı boya model ve desenler yapılır.

Numara 19 Sayfa 8

Karikatür: İtalya'da şayan-ı dikkat bir otomobil müsabakası

8-12 yaşlarında birtakım çocukların sinlerine mütenasip küçük otomobillerle ve kemal-i sūratle yarış yaparak hiçbir kaza ve karışıklığa meydan vermemeleri bizim hakikaten şayan-ı hayret ve ibret bir manzara teşkil etmektedir. Bu muvaffakiyeti bizim şoförler için de temenniye lüzumsuz bulmuyoruz.

Halim ve Mahcup Bir Kocanın İntikamı

Sinema ve zamparalık

Birinci meclis

(Sahne, hafif meşrep bir kadının salonunu arz eder.)

Hafif meşrep kadın (Yalnız): Sinemacı kocam seyahattedir. Ben şimdi hayatımın incisi sevgilimi bekliyorum. Ah... İşte geldi.

Sevdalı (Salona girerek): Sevdalıların vakti çok kıymetlidir. Bunun bir saniyesini bile kaybetmeye gelmez. İncimin incisi, sevgilerimin sevgisi, çabuk kucağıma atıl! Hemen kocanın salonda aldığı sinemaya geçelim. Orda kuvvetli ve nur gibi ziyalar içinde zevk edelim. (Kadını sinema salonuna götürür.)

(Sinema salonu, salonda güzel ve geniş bir sedir bulunur.)

Sevdalı: Kocan, sinema almaya mahsus salonunda, bizim aşkımızın ab-ı sefası aktığını aklına bile getiremez!

Hafif meşrep kadın: Adam sen de... Şüphe etmediği gibi en küçük itapta bulunmaya da cesaret edemez. Onun tasavvurunun fevkinde olan mahcupluğumu bizim için ebedi bir seyirdir. (Birden haykırır.) Aman ya Rabbi, bu ne demek olacak. Projeksiyon dairesinden bir ziya salona taşı.

Sevdalı: Felaket! O hâlde kocan seyahate çıkmamış demektir! Sinematograf makinesi bir film için işler gibi işlemeye başladı.

Hafif meşrep kadın: Oh, oh... Sahneye bak. Rüya görmediğime eminim. İşte kocamın sinemadaki tasviri ilerliyor ve gözlerini hiddet ve şiddetle bana dikmiş bakıyor.

Sevdalı: Evet, evet... Ta kendisi. Bu deli midir acaba? Hele bir dinle. Sahnenin arkasından da bir fonograf sesi geliyor.

Hafif meşrep kadın: Kocamın sesi!

Mahcup kocanın sinema sahnesindeki sesi: Sefiller! Sizi tam hıyanet zamanında bastırdım işte. Hevesat-ı şehvaniyenizi serbestçe tatmin etmek için benim mahcupluğumdan istifade ediyorsunuz demek oluyor. Fakat işte ben, fennin son keşiflerinden istifade ederek ve fono-sinematograf aleti sayesinde sizin kirli yüzünüze

tükürmeye muvaffak oluyorum. Ben ki şimdiye kadar karıma karşı en küçük bir itapta bile bulunmaya cesaret edememiştim! Sefil kadın, benim bu halimliğimden istifade ederek senin gibi en aziz dostumla en büyük günahı irtikâp etmiştir! Çoktan beri bildiğim bu cinayetinize karşı hiçbir şey söyleyemiyordum. Benim hâl-i tabiatım buna mâni oluyordu. İşte bugün icat-kerdem olan fono-sinematograf ile yüzünüze karşı haykırıyorum: “Sen domuzlara layık bir harekette bulunuyorsun!”

Sevdalı (Kekeleyerek): Fakat!

Mahcup kocanın sesi: Evveli bir adam olduğun hâlde bu hareketi irtikâptan çekinmedin. Biraz da beni dinle. Senin karın bir borazan çavuşuyla her gün randevuya gidiyor. Kızın ise zenci bir boksörün metresidir.

Sevdalı: Rica ederim sus. Tahammül edemeyeceğim.

Mahcup koca: Şimdi adalet saati gelmiştir artık. Meşru haklarına tecavüz edilen bir kocanın sarıh haklarını isteyebilirsin. Seni bir tavşan gibi geberteceğim. Sefil, namus hayırsızı.

(Sahnedeki kocanın resmi, cebinden bir tabanca çıkarır ve sevdalıya doğru tutar.)

Hafif meşrep kadın: Merhamet, merhamet! Rica ederim ateş etme.

(Sahnedeki resim ateş ederek aynı zamanda projeksiyon odasından da bir tabanca patlar ve sevdalı tam kalbinden vurulur.)

Sevdalı (Düşerken): Bi-ruh olarak yere düşüyorum (der ve bi-ruh olarak yere düşer!)

Sahnedeki resim: Hain kadın, şimdi senin sıran geldi (ateş eder aynı zamanda projeksiyon odasından bir tabanca patlar, hain kadın yere düşer).

Hafif meşrep kadın: Can evimden vurularak ölüyorum (ve can evinden vurularak ölür).

Mahcup koca (Projeksiyon dairesinin içinde): Acaba namusumun intikamını alabildim? Film hitama erdi (Projeksiyonu kapatır).

Dünyada Neler Oluyor?

Garip bir dans

Avrupa'nın en dil-firip dansözlerinden biri Amerikalı misafirlerini memnun etmek için kocamın bir kaplumbağa üzerinde dans ederek Amerikanca bir eğlence tertip etmiştir.

Deniz üzerinde bir gezinti

Deniz üzerinde yürümeye mahsus imal edilen bu ayakkabılarına malik olsan da bazen acele işimiz olduğu zaman vapura binmeden Karşıyaka'ya yaya olarak geçiversen.

3.20. *Resmili Yurd* Numara 20

Sayı 20 Yıl 1

Nüshası Her Yerde Beş Kuruştur

Salı 10 Şubat 1341

Sahip ve Sermuharriri: Mehmet Sırrı

İdarehanesi Beyler Sokağı'nda "Seda-yı Hak" Matbaası Daire-i Mahsusa

Posta kutusu: İzmir numara 355

Telefon: Polis santrali vasıtasıyla

Müdür-i Umur: Ahmet Cemalettin

İştirak şeraiti bir seneliği 250 kuruştur. Altı aylığı 130 kuruştur

Her türlü muharrirat, mektuplar, havalenamerler posta kutumuz vasıtasıyla müdür-i umur namına gönderilmelidir.

Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir.

Karikatür: Oyunbozanlar

Afrika'da büyük bir nehrin sahilindeki geniş bir kumsalda golf oynayan genç kız ve erkekler, oyunlarının en zevkli ve hararetli bir sırasına geldikleri anda -ihtimal ki oyunun fevkalade zevkli olmasından harekete gelen- birçok çingiraklı yılanların sahneye çıkmasıyla canlarını çok güçlkle kurtarabilmişlerdir!

Numara 20 Sayfa 2

Küçük hikâye

Bir Sergüzeşt

Kemal Bey'in defterinden Kamuran Hanım'a,

Soğuk ve hırçın bir gece Kamuran Hanım. Sabahtan beri içimde meşum bir baykuşun tırnaklarını duyuyorum. Kalbimin üstünde gittikçe ağırlaşan, huşunet bulan bu ıstırap çelengi bu siyah günün hüznü, bana, sizden, sizin varlığınızdaki geliyor

Kamuran Hanım.

Elem, dert ve gamla geçen zavallı ömrümün, harabesi arasında ufak tefek handeler olsun çıkararak uygun bir zevk halitasına yaşanmak benden ne kadar uzak Kamuran Hanım.

Ruhumun her köşesinde ayrı bir facianın izi sızlamaktadır. Fakat hepsinden daha dil-suzu, benden hikâyesini dinlemek istediğiniz zavallı kardeşimin feci akıbetidir.

Ah hisli ve taze kalp... Bana gönderdiğin uzun ve coşkun yazıyla kalbimde nasıl eski ve şifa bulmayan bir yaranın düğümlerini çözdüğünü bilsen. Bakınız size hayatımın o kapkara sayfasını açayım da kadınlığınızın ılık tesellileri, oraya sızsın Kamuran Hanım.

Şimdi yedi sene oluyor. Benim de genç, güzel ve bakir bir kardeşçiyim vardı. Henüz yirmi yaşında bir saadet tomurcuğu. O, İngiltere’de tahsildeydi. Sonra büyük harp dolayısıyla İsviçre’ye geçmiş, orada kalmıştı. Ben de eski tahsil arkadaşlarımdan birinin ilticasıyla Paris’e yakın bir seyfiyede oturabilmek müsaadesini istihsal etmiştim. Kardeşimle seyrek mektuplaşıyorduk. Sonra yavaş yavaş onun mektuplarında üzüntülü bir aşkın izlerini sezmeye başladım. Böylece aylar geçti. Ben, Kamuran Hanım, ömrümün yarısını Garp muhitinde geçirmiş, Garp’ın bütün bir gizli, bir yara gizleyen suni yıldızlarını, koynunda beslediği haris iştihaklarını, riyakâr parmakları arasında ördüğü heves ağlarını denemiş, hepsinden kırık bir emel, esaslı bir sukut hayalle çıkmıştım. Anlamıştım ki güzel Şark’ın temiz kalbi, Garp’ın kara bir damga bırakan alays kömürüyle sevda sıcaklığı dilenmek için yaratılmamıştır.

Ben onu, tecrübelerimin ve büyük bir kardeş aşkının verdiği salahiyyetle o sapa yollardan korumak için çok çabaladım. Fakat aramızı ayıran mesafeyi aşmak ve onun yanında bulunmak bence kabil değildi ki.

Onun aşkında yirmi senenin, baharın, lekesiz zambakları açılmıştı. Onlar bir Brezilya dilberinin kara ve gür saçlarından kopardığı matem şeridiyle destelenmiş, istikbalini masum hülyalarına bir çeng gibi []. Zavallı yavru...

Bu pek uzun süren kalp faciasının büklümlerini, bundan fazla kurcalamadan neticeye geçiyorum Kamuran Hanım.

Bir gün tanıdıklarımdan biri, beni samimi bir aile misafirliğine davet etti. Gece

treniyle Paris'e inmiştim. O gece geç vakte kadar musiki ve mşirin şarabıyla mest olmuştuk. Büyük sanatkâr Mesena'nın bestelediği, Werner'den ağlatıcı parçalar dinlemiştik.

Ah hayatta tesadüfün ne acı ne hain izah etmeyen ve delmekten zevk alan bir [] var. Ertesi gün seyfiyeye avdetimde İsviçre'den gelen alelade soluk bir kğıdın üstünde şu satırları okudum: "Kardeşiniz intihar etti!"

Sonra öğrendim ki onun güzel, hicrandan başka bir şey görmeyen zavallı gözleri, dünyanın vefasız ışığına karşı ebediyen yumulurken ben aynı saatte uzaklarda Werner'in mersiye-i aşkını besteleyen musikinin gözyaşlarını emmişim. Kardeşiğim aşk için yaşamış, aşk için kendine kıymıştı. Ben onun o narin, o artık zevke, hayata, sevince, kedere kurban olup sararan vücudunu, yas ıkını gibi denizler aşırı taştım, buralara getirdim.

O, şimdi Kamuran Hanım, o birçok zavallı ölülerin yattığı yerde boynu bükük bir servi altında ölüm uykularına dalmış, bir yığın toprak oldu. Seneler geçti, onun yaldızları soluk mermerlerine bağlanan kalbimin üstünde, onun kimsesiz kalmış öksüzlük kışının karlarıyla üşümüş ağzı, saadet görmeden derin derin bakışlı gözleri, aşka şehit giden yirmi yıllık gençliği yaşıyor.

İşte Kamuran Hanım, demin mektubunuzu okurken bu, bu bükülmüş ömrümün canlı Werner'i yine karşımda kımıldandı. Pencereden göklere baktım, yıldızların kırpışan kirpikleri arasında zavallı başımın ateşiyle tutuşmuş gözyaşları, gecenin siyah tlne sinmiş sandım.

Bana diyorsunuz ki "nüfuz ettiğim ince hayatınızın terennmlerinde elem ve hüzün hatıralarıyla dolu maruz bir lerziş-i hüzün var!"

Elem... Zaten daima söylediğim gibi onunla yıllardan beri baş başa düşünen bir kardeş gibiyiz.

Küçük yaşımdan beri aile yurdundan uzak yaşadım. Gençlik günlerimi, yabancı memleketlerin samimiyet hissi telkin edemeyen, sahte nevaziş kovuklarıyla gömdüğüm için şimdi bana ne mefkûre ne kalbimin telleriyle inletmek istediğim sanat sazıdır Kamuran Hanım. Yazılarıma dikkat etmişsiniz. Hepsinde tesennden azade ve yalnız söylemek istediğim şeylerin saffetıyla çerçevelenmiş bir duygu sesi bulmuşsunuzdur.

Duyulmamış, benimsenmemiş ilhamlar, bence parmaklarımın [] takmak istemediğim kıymetsiz ve göz boyatıcı suni münebbihlerdir. Bana sizin bir Werner'iniz olabilir miyim diye soruyorsunuz Kamuran Hanım. Bu ismin bende ne canlı bir yara olduğunu anladınız artık. Ondan bahsetmeyelim, olmaz mı?

Hem de ruhlarımızın ülkesinde kurmak istediğimiz bu his abidesine niçin yabancı bir isim arayalım? Siz ve ben, o abidenin bağına, kendi şahsiyetimizin ilk harflerini hak edemez miyiz acaba?

Artık başımı, bin fırtınanın matemi içinde kıvranan başımı, göğsünüzün himali ve ipek-nevazişlerine bir çocuk tesellisiyle bırakıyor ve ellerinizi Kamuran Hanım. İki beyaz güvercin şuhluğuyla saçlarımı okşayan zambak ellerinizi çok, pek çok öpüyorum Kamuran Hanım.

Karikatür:

Bir Rum: Arkadaş bizi mübadil diye Atina'ya sevk ediyorlar. Artık burada kasa açmak, ev soymak kabil olamayacaktır. Onun için sermayemi sana hediye ediyorum.

Yunanlı: Teşekkür ederim. Fakat bende bunlardan daha iyisi vardır.

Gülünç Fıkra

Afacan çocuk

-Ne o? Sen çorba sevmediğin hâlde çorba istiyorsun?

-Yarına kalmasın, çabuk bitsin diye!

İki tembel

-Aman azizim, ben bu gece bir rüya gördüm, çalışıyormuşum!

-Ne diyorsun? Bu bir rüya değil, kâbusmuş.

Namuskârlık

-Her şeyde namuskârlık şiarımdır. Dün müşterinin birisi yanlışlıkla bin kuruş

fazla verdi.

-İade ettin mi?

-Hayır, fakat mademki ortağız, size beş yüz kuruşunu takdim ediyorum!

Numara 20 Sayfa 3

Kadın Parmağı

Bir perdelik komedi

Muharriri: Mehmet Sırrı

İkinci perde

Nazmiye Hanım: Neden bu kadar geç avdet ettiniz? İşinizi gördürmek üzere ön müsaadeyle Ankara'ya gittiniz, ancak bir ayda dönebildiniz. Yoksa orada siz de bir eğlenceye mi, bir gönül eğlencesine mi kapıldınız?

Kocası: Yok, rica ederim. Bana her şeyden bahset. Fakat Ankara'daki eğlencelerden bahsetme.

Nazmiye: Ankara'nın balına mı meftun oldunuz, kaldınız?

Kocası: Vallah balına parmağımı bile sürmedim.

Nazmiye: Ah saf adam. Orada da beceriksizliğini gösterdin.

Kocası: Bundan sonra bana beceriksiz demeye hakkınız yoktur. İşte bu defa adamakıllı bir beceriklilik göstererek istediğimden fazla bir iş, bir memuriyet buldum. Şimdi benim kızı çağır da kendisine güzel bir ders vereyim. Bir daha bana böyle işleri "siz yapamazsınız, ben yaparım" diye çalım satmasın.

Nazmiye: Kız burada değil.

Kocası: Nerede?

Nazmiye: Ankara'da sizinle görüşmedi mi?

Kocası: Hayır.

Nazmiye: Bu nasıl iş?

Kocası: Ben de buna hayret edip duruyorum. Ankara'ya ne münasebetle gitti?

Nazmiye: Ben gitmesem babam yine işi beceremeyecek diye bir gün hazırlanıp kendisini trene attı.

Kocası: Sonra ne oldu?

Nazmiye: Hareketten bir hafta sonra “babamın işi için söz aldım” diye bize bir telgraf çekti. Sizin avdetinizden beş gün evvel de “babamın işi oldu, tebrik ederim” diye bana ikinci bir telgraf daha çekti.

Kocası: O hâlde benim işimin yapılmakta olduğunu uzaktan takip ediyormuş.

Nazmiye (gülmeye çalışarak): Vallah sizin işinizi uzaktan takip ediyor mu, yoksa pek yakından bizzat kendisi mi yaptırdı, orasını Cenabıhak bilir.

Kocası: O hâlde?

Nazmiye: Erkek işlerini de bitirmek için bundan sonra kadın parmaklarının oynaması lazım gelecektir. İşte bu kadar.

(Perde acele inerek Nazmiye Hanım'ın kocasına cevap vermeye vakit bırakmaz!)

Son

Karikatür: Kocasından ve kerimesinden haber bekleyen Nazmiye Hanım

Karikatür: Bir seyahatle babasının işini bitiren Kerim Efendi'nin keramkâr kerimesi

Haklı bir korku

-Bu sene hava o kadar ratip ki ne eksek bitiyor!

-Aman Allah'ım. Kaynanamı yeni gömdük, ya o da tekrar biterse?

Eğer ölürsem

-Kocacığım, eğer senden evvel ölürsem ne yaparsın?

-Şerefine içemeyeceğim!

Numara 20 Sayfa 4

Mumyalarda Fevkal-beşer Bir Kudret Var Mıdır?

Birkaç bin senelik mumyalar, firavunların kudreti, Tutan Kamen'in Ruhü ve İntikamı

Firavunun ruhu çarpıyor mu?

Son senelerin asariatika noktainazarından çok müsmir olduğunu iddia, haksız olmaz. Hususuyla son Mısır ve ehramlar hafriyatı bize beşerin tarihinden birçok gizli ve eski sayfalar daha öğretmiştir:

Tutan Kamen namında bir firavunun mezarı ve mezarında mumyası keşfedilmiş ve bundan 30-40 bin sene evvelki medeniyet asarından pek çok kıymetli ve canlı şeyler elde edilmiştir.

Hiç şüphe yoktur ki hafriyat ve taharriyat maddi ve manevi pek büyük mesaiye ve fedakârlıklara sebep oldu. Fakat bu son taharriyelerde elde edilen Tutan Kamen'in mumyası satıldığı gibi sakit ve camit bir ceset olmadığını gösterecek kadar kudretini tanıttı ve binlerce senelik hab-gahına el uzatanların her birisini bir suretle çarptı! Bu hafriyatı idare eden heyet-i müteşebbisenin reisi Lort Karnaron mahiyeti fennen tayin edemeyen esrarengiz bir hastalıkla birkaç gün içinde öldü ve heyet azasının her birisi sıtmaya tutulmuş gibi gündün güne erdiler. Ve heyete nezaret eden asariatika mütehassısı Sir Howar Karter de bir gün artık taharriyata devam edemeyecek kadar vücuttan düştü!

Mısırlılarca zaten firavunların mumyalarına taarruz eden her kimsenin mutlaka bir felakete uğrayacağına dair bir itikat vardır. Hiç şüphesiz garplılar, Mısırlıların bu itikadına cehalet manası verirler ve bu gibi rivayetlere hiç inanmazlar. Bunun içindir ki yarım asra yakın bir zamandan beri ehramları birer birer açarak birçok eski hazineleri meydana çıkardılar. Fakat son teşebbüs onları da bir müddet düşündürdü. Belki bütün Avrupa bir an için firavunların fevkal-beşer bu kudrete malik olduğuna inandı. Geçen sene Karnaron heyet-i seferiye ve fenninin uğradığı felaketler bu husuta kâfi bir delil oldu. Fakat bu sene bile buna yakın bir hadise Avrupa matbuatından mühim bir mevki tuttu. Avrupa'da Tutan Kamen'in kendisiyle uğraşıldığını istemediği artık kabul ve tasdik edilmiştir.

Son hadise şudur: Arşi Bald isminde bir kafeşantan müdürü Lonra'da nazar-ı

dikkati calip yeni bir oyun tertibini düşünür ve bu hususta tertip ettiği bir vodvilde Tutan Kamen'in kayınvalidesi Negretiti'ye pek de sin ve haysiyetle mütenasip olmayacak oldukça açık ve şuh bir rol vermiş! Ve bu sayede muvaffakiyetlere mazhar olacağını sanmış ama işin sonu umduğu gibi çıkmamış! Tam oyun verileceği günlerde en mühim rolü yapacak muganniyenin sesi kısılmış, aktör aktrislerden her birisi bir hastalığa tutulmuş ve oyunu ne vakt-i muayyende ve ne de yakın bir zamanda vermek imkânı kalmamış. Tutan Kamen, muhterem kayınvalidesini sahnede gülünç ve açık meşrep bir hâlde göstermek isteyenlere cezalarını vermiş ve tiyatro nihayet bu oyunun verilmeyeceğın ilan ettiği gün hastalar iyileşmiş, muganninin de sesi!

Buna bir masal demek mümkün ve belki de haklı! Fakat ne çare ki hadise vaki ve aynı zamanda büyük sermayeli ve tiyatro heyetini tamamıyla korkutmaya muvaffak olmuştur! Ne denilirse denilsin mummyalar, hususuyla bunların en kudretlisi olduğu görülen Tutan Kamen istediği zaman hükmünü icra etmekte ve intikamını almaktadır. Erbab-ı fen, hafriyat esnasındaki ölüm vakalarına zehirli bir sineğın sebep olacağını ileri sürdüler. Birçok kimseler bütün bu işlere tesadüf dediler. Fakat ne denilirse denilsin bütün bu tesadüflere şaşmamak mümkün değildir.

Bu mumyada ma-fevkal-tabiiye kudret olabilir mi? Bugünkü fenni kabul etmiş bir kafa ile ben hayır demekte tereddüt etmem. Belki yarın, yarının yeni âlimleri, yeni fenleri bu tesadüfleri tasnife, bunlara bir saik, bir sebep taayyününe muvaffak olabilir. O hâlde, o günü bekleyerek bir firavunun ölümü hakkında şu malumatı da verelim:

“Fıravun ağır hastalandığı vakit refıkası fenalığı defetmesi için başkahine haber verir. Başkahin Ra -yani güneşin- büyük bir sıkıntıya uğradığını haber verir ve birtakım hurafelerle fıravunun uğradığı bir hastalığın define teşebbüs eder!

Fakat fıravunun ömrü nihayeti bulmuştur. Başkahinin efsun ve teşebbüsleri hiçbir fayda vermez ve fıravun ölür. İşte bundan sonradır ki mühim ve uzun bir faaliyet başlar. Ceset evvela yetmiş gün Natron mahlûlünde bırakılır. Bu müddet zarfında fıravuna ebedi uykusunda lazım olacak birçok şeyler büyük bir faaliyetle hazırlanır. Bu yetmiş gün geçtikten sonra cesedi içinde bulunduğu mahlûlden alırlar.

Sonu yedinci sayfada.

Karikatür: Bu defa hafriyatına tekrar başlanılan Tutan Kamen makberinin dâhili

Karikatür: Firavunun aksam makberesi kırk asır evvel Nil üzerinden nakledilirken

Firavun Tutan Kamen, mezarına el uzatanları isim ve şöhretiyle uğraşanları nasıl bir kuvvetle mağlup ediyor! Onun mezarıyla uğraşan nazirlerden öldüler. Onun tiyatrosunu oynamak isteyen aktris ve aktörlerden sesini, aklını kaybedenler, tiyatrosunu yazan müelliflerden felakete uğrayanların adedi büyük bir yekûna balığ olduğu hâlde gelen telgraflar, İngilizlerin tekrar bu kabr-i firavunla meşgul olmaya başladıklarını bildiriyorlar! Bu meçhul kudret nedir? Bunu öğrenmek isteyenler bu yazıları dikkatle okumalıdır.

Numara 20 Sayfa 5

Sarayların Menfa ve Zindanlarında Bir Aşk Cinayeti

Bu genç, bu hunhar ve müfteris mahlûk takriben ve 30-35 yaşlarında güzel çehreli, nazik ve kibar bir adamdı.

Salona girdiği vakit dayızadesi paşanın elini öptü. Senelerce vilayetlerde yaşamış olmasına ve hakkında söylenmekte olan rivayetlere rağmen bu hareketi tamamıyla kusursuz ve mükemmeldi.

Kendisine layık bir yerde oturduktan sonra mutat bazı teşrifat yapılırken ve beylik cümleler sarf edilmekteyken bütün misafirler şimdiye kadar hakkında rivayet edilmekte olan müthiş zalimlik, hunharlık ve iftirasa büsbütün muhalif olan bu çok kibar ve sevimli evzâ ve etvara bu mülayim ve munis konuşmaya, bu ince ve narin ve çok güzel semaya, bu soluk ve kibar ten ve renge hayretle bakıyorlardı. Ve işte bu hayret sayesinde Fahrettin Bey, dayızadesinin selamlığında bulunan bütün bu zatların hüsn-i teveccühünü kazanmaya muvaffak oldu. Hiçbir kimse kendilerine takdim edilen ve şimdiye kadar en büyük istikrahlarla telakki edilen bu vahşi zata karşı soğuk tavır gösteremediler.

Fahrettin Bey kendi hesabına bu ilk ziyaret için fazla durmayı münasip görmedi. Zemin ve zamana muvafık bir iki kelime-i itizar ile yarım saat sonra gitti!

Fahrettin Bey gittikten sonra hakkında umumi bir takdir ve tahsin başladı. Ve bu misafirlerin içinde en yüksek ve söz geçer zatlardan olan ihtiyar Naci Paşa,

Fahrettin Bey hakkında söylenen bütün şeylerin hürriyet-perverlik ve din ve devlet münafıklarının bir iftirasından ibaret olduğunu dermeyan ettiği zaman bütün huzzarın alkışlarına mazhar oldu.

Sade bu gibi cemiyetlerde teklifsizce tesmiye edildiği gibi Baba Nuri saray muhitlerinin bu sırlı çekmeceli ve her sırta vakıf sözlerinde şayan-ı hayret bir isabet olan bu laubali meşrep ihtiyar, umumun fikrine iştirak etmedi ve yanında teklifsiz bir arkadaşına fakat herkes tarafından duyulacak bir surette

-Bu kibar satılan adamın karşısında titremelidir. Bu ağlar, bu paşalar, karı ve kızlarını bu adamda sakınmazlarsa vay hâllerine, dedi.

Bu mühim sözler Baba Nuri'nin -her zaman hilafına olarak- soğuk bir şakası telakki edildi. Fakat güngörmüş ve çok geçirmiş olan Baba Nuri, selamlıktan çıkarken yine arkadaşına şu izahatı vermekten kendini alamadı:

-Bu Fahrettin Bey'in doğrudan doruya ciddi olan nizamı meşhur Baltacı Mehmet Paşa'nın bilmem hangi milletten bir cariyesinden -ister meşru ister gayrimeşru telakki ediniz- doğma bir zatın oğludur! Yani bir anda hepinizin hürmet ve muhabbetini temin eden bu kibar zat, piç oğlu piç ve cediti âlâsı gibi hırs ve şehveti piçlikle tekâmül etmiş bir adamdır!

Bu ziyaretten sonra birkaç sene geçmiştir ve Fahrettin Bey, bu muhitin başlıca ve büyük şahsiyetlerinden olmuş, İstanbul'da her muhitte hürmetlerle kabul edilmekteydi. Herkes Fahrettin Bey'in dairesini tanırdı. Bu konağı Yıldız Saraylarına meydan okuyacak derecede ihtişam ve ziyneti vardı.

Salonların en başlı ve kıymetli eşyasını dört tablo teşkil etmekteydi. Bunlarda babası, dedesi Nizami Paşa ve Baltacı'nın bizzat kendi resmiyle gayrimeşru -yani cariye- doğma- oğlunun resimleriydi. Ve Fahrettin Bey, Baba Nuri'nin telakkisi aksine olarak bu hasep ve nesep ile iftihar etmekteydi!

Bunda da haklı sayılmaz mı? Dört cediti de paşa. Yani birkaç asırlık bir şan ve şeref mazisine malikti! Ama Baltacı Mehmet Paşa, tarihin lan ettiği bir herifmiş. Türklerin en büyük bir felaketini hırs ve şehveti için hazırmış. Bunların Fahrettin Bey'in zihniyetine göre kibarlık ve asilzadeliğe alakası yoktu ve hiç şüphesiz saray mensuplarınca bu umumi bir zihniyet ve itikattı. Bunun içindir ki Fahrettin Bey, İstanbul'da bir iki sene içinde fevkalade bir itibar kazanabilmişti.

Hususıyla dayızadesi ... Paşa ile adeta içli ve dışlı olmuşlardı. Eğer paşanın bütün kızları tehhül etmiş olmasaydılar bu münasebetin daha kuvvetli bir şekil alacağına hiç kimse şüphe etmiyordu.

Bununla beraber Fahrettin Bey, kadınlar hususun noktainazarı başkaydı. Onun fikrinde kadın sadece bir zevk vasıtasıydı. Kadının bundan fazla ne bir kıymeti ne de bir mahiyeti yoktu. Şimdiye kadar hiçbir kadını sevdiğini bilen yoktu. Onun cariyeleri vâkıâ çok ve muhtelif milletlere mensuptu. Hatta Rum ve Ermeni kızlarının konağında fazlaca bir mevkii bile vardı. Fakat hiçbir kadın hanım addedilmiyordu. Tıpkı bir saray gibi Fahrettin Bey'in konağında da gebe kalan kadın ya çocuğunu düşürmeye ve konağı terke ya da rivayete göre Boğaziçi'nin akıntılı bir yerinde ayağındaki ağır demir ve karnındaki çocukla hayatta vazgeçmeye mecbur kalıyordu.

Fahrettin Bey'in konağında da saraylardaki Arnavutlar gibi bütün hizmetler Kürtlere gördürülüyordu. Bunun sebebi de beyin o vilayetlerde fazla kalmasına atfedenler vardır. Belki de hakiki sebep bu değildi. Fakat bu meseleyi hikâyenin sonuna kadar bırakmak daha iyidir.

Fahrettin Bey, hayatının baştanbaşa muvaffakiyet ve bahtiyarlık içinde geçmesi sebebiyle olacak kendisi seveceğine, kadınlar tarafından sevilmesini bekliyordu. Kadınlar sevsinler, o zevk yapsın ve sonra kadınlar derd-i aşkla mahmur olsunlar! İşte onun kadın hakkında fikri hatt-ı hareketi hakikat aranılırsa bu yaşa kadar Fahrettin Bey'in kadın zulüm ve cefası nedir bilemiyordu. Şimdiye kadar sevilmiş, çok kadınların muhabbetini kazanmış ve kendisi hemen hiçbir kimseyi sevmemişti. Fakat talihin ekser büyük zen-dostlara hasrettiği bir istihzayla Fahrettin Bey'in yalnız bir kadın -ki şüphesiz bu sonra derecede sevilmiş- karşısında mağlup olduğu söylenip durmaktaydı!

Bu vakitler, etrafında oldukça dedikodu olan bu kadın belki şimdi bilenlerce ehemmiyetsiz bir acımadan başka bir suretle anılmaz. Evet, bu kadın genç yaşında ve tam yaşamak hakkını haiz olduğunu bir zamanda, fakat mutlak birkaç sene evvel ölmüştür!

Nazikter Hanım -çünkü Fahrettin Bey'i dert ve hicran-ı aşka düçar etmek şerefine ihraz eden kadının ismi buydu- vâkıâ tam manasıyla güzel addedilemezdi. Fakat öyle bir tebessüm, öyle bir gözler vardı ki herhangi bir erkeği zebun etmeye kâfiydi.

Sonra nazarıdikkat ve muhabbeti celp için bu kadın güzellik ve süsten ziyade cilve ve işveleriyle meşhurdu. Belki bu başkalık terbiyesinin inceliğinden doğmaktaydı. Bunun giyinmesi bile başka bir kanuna ve güzelliğe tabiydi.

Nazikter Hanım, dayızadesinin kaynının mabeyn hümayun kâtiplerinden ve paşazadelerinden Hadi Bey'in haremiydi. Ve eniştesi paşanın konağında Fahrettin Bey'e çok samimi dost olmuşlar ve hemen çok vakitler ... Paşa konağında kış geceleri eğlentilerini, Fahrettin Bey ve dayızadesinin bütün damat ve gelinlerine yerlik yapmışlardı. Şüpheye mahal yoktur ki Fahrettin Bey, dayızadesinin bütün bu gelin ve kızları arasında hiçbir kadına şöylece bakamamıştır. Fakat Nazikter Hanım'a bu suretle harekete de muktedir olamamıştır!

Nazikter Hanım'ın bu derece şuh tebessümlerinde gözlerinki işve-bazlıklarında kendine mahsus bir hususiyeti vardı. Kocasını seviyor ve onun bütün haklarına hürmet ediyordu. Hadi Bey'in İstanbul'un başlıca hovardalarından olmasına ve hatta kendisine karşı haksız ve fena muamelelerine rağmen o, sadakatini daima muhafaza ediyordu. Bununla beraber diyebilirim ki İstanbul'un muhafazakârlığına rağmen erkeklerle çabuk dost olur ve teklifsiz konuşurdu. Kendisine itimadı pek fazlaydı. Fakat her şeyden evvel Havva'nın kızı olduğunu unutmakta ve hiç beklemediği bir zamanda kendisini yabancı bir erkeğin kolları arasında bulabileceğini düşünmüyordu! Hiç şüphesiz muhafazakâr bir muhitte bu serbestliği bulan mahdum ve damat beylerden hatta kabasakal paşalar hazretlerinden bu kadına âşık olanlar çoktu.

Fahrettin Bey de Nazikter Hanım'a takdim edildiği andan itibaren bu kadını ne bedi ve enfes bir kadın olduğunu takdirde tereddüt etmedi. Nazikter Hanım'ın etrafını saran âşıklar ve müdavimlerin arasına karışmayan Fahrettin Bey, öyle bir mülâzemet-i âşıkaneye başladı ki bu hemen hiçbir mülâzemeteye benzemiyordu. Nihayet bir gün - belki de Nazikter Hanım'ın kadınlık izzet-i nefsinin biraz kırılmış olduğu bir buhran anında- Fahrettin Bey bir münasebet düşündü ve kendisini biraz daha fazla tanıyarak bu suretle bu neticesiz aşka biraz olsun mahrumiyet temin etti.

Bu hadise kendilerini hususiyet-i samimiyet âlemine sokmuş ve zen-dostların dediklerine göre cesurların tehlike önünde cesareti arttığı gibi kadınların da deliliklerini arttıran bir arkadaşlık tesis etmişti. Zaten Fahrettin Bey'in de şimdilik istediği bundan ibaretti. Kendisi askerî tâbiyecilerin hasletleriyle muttasıf satan

Fahrettin Bey, sabra ve uzun muhasaraya razıydı. Asıl mesele, karşısındakinin dikkat ve uyanıklığını uyutmak, hissettirmeden onun samimiyetini kazanmak ve yavaş yavaş itiyatlarına karışmaktı.

Faik Şemsettin

Numara 20 Sayfa 6

Fen Neler Yapacak

Edison'a göre

Fennin terakkiyatıyla cihanın yakın veya uzak bir atide ne şekil alacağı hemen [] meşgul etmektedir. Biz bu hususta meşhur mütefenninlerin fikirlerini topladık. Bunlardan bir nicesi Edison'a aittir. Bir Amerikan mecmuası muhabirinin "Fen neler yapacak?" sualine meşhur muhteri büyük büyük itimat bir itimad-ı nefisle şu cevabı vermiştir:

Her şey atide makineye tevdi olunacaktır! İnsan, makine sayesinde gayet az çalışacak ve hiç yorulmayacaktır. En çok yorulan çiftçiler bile elektrik kuvveti ve makineler sayesinde en büyük ve güç işlerini en az bir zaman içinde bitireceklerdir! Dönümlerle yerler, kendi kendisine ekilecek. Gübreler kendi kendine hazırlanacak ve yerlerine konulacak. Mahsul çabukça bitecek. Kendi kendisine hasat edilecek ve arazi sahipleri yazıhanesi önünde elektrik düğmelerine dokunmaktan başka bir iş görmeyecektir!

Binalara gelince simanarme olarak insan eli değmeden maşrapadan su dökülür gibi yapılacaktır. Bu binalarda şimdiki kullandığımız mobilyalara lüzum yoktur. Mobilyalar çelikten dokunacaklar, ateşten ve sudan korkmayacağı gibi son derece de kavi fakat hafif olacaklardır!

Muhabir hayretle sormuş: Bu yeni hayatta kitap olacak mı?

-Kapları çelikten ve yaprakları da nikelden olmak üzere kitapçılıkta müthiş bir inkılap olacak ve 40 bin sayfalık bir kitabın sıklığı 460 gram olacak. Kalınlığı da 5 santimi geçmeyecektir! Bu suretle çelikten dokunmuş bir mindere oturarak nikelden yaraklı, çelikten ciltli bir kitabı okuyan bir insanın elbisesi de bizimki gibi olmaz! Tek bir makine insanın vücuduna ve keyfine göre fakat çelik ipekten elbisenin kumaşını

dokuyacak, biçecek ve dikecektir.

Muhabir dayanamamış, üstat, demiş. Bunları hayali bir roman mevzuu olarak mı hikâye ediyorsunuz, diye sormuş. Fakat Edison, bütün ciddiyetle:

-Çok aldaniyorsun evlat, cevabını vermekte bir an bile tereddüt etmemiş!

-O hâlde yarının insanları bahtiyar olacak mıdır?

-Hiç şüphesiz evvela bu müthiş terakkiler karşısında harbe cesaret edecek tek bir devlet kalmayacak ve bu suretle harp belası insanların başından “teslihatta ifrat” sebebiyle kalkacaktır! Ve işin en mühim ciheti herkesin tapındığı muazzam ve muhteşem altının hiçbir kıymeti kalmayacaktır. Fen ve demir ve kurşunu...

Muhabir yine sabırsızlanarak: Eski zamanların simyagerleri gibi altın mı yapacak, diye sormuş.

-Hiç şüphesiz ve altının kilosu birkaç onluğa inmedi ve beşeriyet servet toplamak bela ve hırsından kurtulacaktır!

-Fakat Bolşevikler, altını, parayı lağvetmekle beşerin hiçbir ıstırabına çare bulmuş olmadılar.

Bolşeviklik bir makine yeni bir ihtira olsaydı herhâlde muvaffak olurdu. Dünyada her şey, her iş makineyle olacaktır, buna inan, diyerek Edison sözünü bitirmiş.

Bize kalırsa fennin rub veya yarım asırda vücuda getireceği harikalar pek çoktur. Muhterem muhteri Edison’un hayalinin tahakkuku için henüz insan aklı lazım olduğu kadar iktidara malik değildir. Bir asırdan beri icat ihtira edilmekte olan buhar, elektrik, gaz ve radyo kudretleriyle pek çok yeni ve şayan-ı hayret şeyler yapılacaktır. Bunların asarını şimendifer, vapur ve tayyare ve bunun bir çeşit makineler şeklinde görmekteyiz. Fakat makineler henüz bütün işleri yapmaya muktedir değildirler ve bu umumi iktidarı bulmak için beşerin çok senelere ihtiyacı vardır. Buna en yaşlı misali Edison ara sıra icat edeceğinden bahsettiği ordulara bir ejderha gibi hücum edecek ve hiçbir kuvvetle durdurulması mümkün olmayacak elektrikli zincirler gibi vaatlerinin aradan onlarca seneler geçmesine rağmen hâlâ icat ve meydanı tatbik konulmamış olmasıdır!

Fakat muhakkak olan netice yine şudur:

Her şey, yakın ve uzak bir atide makineye tevdi olunacaktır!

Faik Şemsettin

Karikatür: Bazı kadına göre Garib'in en büyük tahribatı

-Garib şehrimizde pek büyük tahribat yapmaya başladı.

-Hakikaten öyle, en büyük tahribat sinemaların kapanması ile başladı.

Bakalım bu afet nerede duracak.

Tayy-ı Mekân

Hurafat ve hakâyık-ı fenniye

Bu hafta İstanbul matbuatı bilmem [] zade Fahrettin Bey isminde “Ölüleri diriltten ve tayy-ı mekân kudreti haiz” olduğunu iddia eden meczuptan bahsettiler. Bu zat, kemal-i ciddiyetle İstanbul'dan Afrika'ya birkaç dakikaya gidip geldiğini iddia etmiştir.

Bizde birtakım kimseler maneviyat kuvvetiyle pek çok işler görmek iddiasında bulunup dururlar. Maneviyat namındaki kudret henüz mahiyeti tam manasıyla anlaşılmiş bir kudret değildir. Fakat ne de maneviyat kudretini haiz olduklarını iddia edenlerin mahiyeti tamamıyla anlaşılmıştır. Bunların hepsi de ya Fahrettin Bey gibi bir meczup ya da yaman birer şarlatandırlar!

Fahrettin Bey'in iddiasına rağmen fen âleminde tayy-ı mekân hadisesi bilfiil tahakkuk etmek üzeredir. Bir asırdan az fazla bir müddet içinde mesela en mühim nakliye vasıtası olan vapurlar süratının nasıl ve ne kadar arttığına şöylece bir bakarsak buna biz de inanırız.

Keşfinden sonra Amerika'ya gidip gelip pek büyük bir muvaffakiyet teşkil ederdi ve teşebbüs aylara muhtaç kalırdı. Hâlbuki buharla işler vapurlar sayesinde işte son asırda Amerika'ya gitmek ehemmiyetsiz bir iş olmuştur. İlim ve fen, seneden seneye Avrupa ve Amerika sahillerini birbirine şayan-ı hayret bir surette yaklaştırıp durmaktadır! Bahr-i Muhit-i Atlas'ın bu iki sahilini arası 1830 Rumi tarihinde 734 saatlik bir mesafe addolunurken 1900-5131'de 162 saatlik bir mesafe olmuştur.

24-25 mil üzerine hareket eden yani saatte 48 km kat eden Lozitanya vapuru 5870 km olan Haver ile New York arasındaki mesafeyi tam 128 saatte kat ediliyordu.

Numara 20 Sayfa 7

Hâlbuki hafif harp sefineleri saatte 36 mili kolaylıkla kat edebilir. Eğer bir torpido bu yola çıksa New York'a 80-90 saatte varacaktır demek olur!

1819'da yani bundan 105 sene evvel Bahr-i Muhit-i Atlas'ı bi-buhar kuvvetiyle ilk defa olarak geçen Savanah vapuru bu mesafeyi kat için 500 saatten fazla bir vakte muhtaç olmuştur.

Bizim Fahrettin Bey ve ona benzeyen hayal-furuşlarımız iddialarında devam ede dursunlar. Fakat fen ve hakikat dünyası kerameti yed-i inhisarına almış ve keramet sahiplerinin her aklından geçen hayali, hakikat yapıp durmaktadır. İşte buhar, işte elektrik, işte radyom, işte fonograf ve fotoğraf, işte telgraf ve telli telsiz telefon ve nihayet işte denizlere hâkim olan vapur ve havalara hükmeden tayyare!

Ve son sistem bir tayyarenin Avrupa'dan Amerika'ya 15-20 saate varacağını düşünürsek fen keramet ve mucizeleriyle yakın bir zamanda "yum gözünü İstanbul, aç gözünü New York" sırrına ermeyeceğimiz ne belli?

M. F.

Firavunun Ruhü Çarpıyor mu?

Beşinci sayfadan mabat

Bu kokulu yağlarla yağlayarak sıkı sıkı bezlere sararlar ve tabutu akraba, taallukat, dostlar ve hâlâ bugün Mısır'da zengin cenazelerinde de olduğu gibi ağlayıcılarla Nil'de hazırlanmış bir saltanat gemisine naklederler. Herkes ayakta ve rahibeler kokulu ağaçlar yaktıkları hâlde bulunurlar. Firavunun karısı da cesedin yanında diz çökmüş bir hâlde mütemadiyen ağlar.

Bu suretle mesken-i ebedisine götürülmek üzere su üzerinden yeraltına indirilir yani ehramlarının yerinin altına. Bu cenaze alayının arkasından akraba ve taallukatın ve dostların takdim edeceği yemiş, tatlı, buğday gibi hediyeler gelir.

Mumya yeraltında uzun ve dolambaçlı dehlizlerden sonra derin ve dünyayla alakası hiç kalmamış bir daireye getirilir ve kâhinin, kahinelerin dualarıyla bir kum yığını koyulur. Kim bilir ne zaman açılmak üzere kalın ve kuvvetli kapılar kapatılır. Firavunun tahlit edilmiş cesedi bütün insanlardan tam manasıyla uzak ve yalnız bırakılır.

İşte bir mumya bu suretle hazırlanır ve kalın duvarlar, tonlarca toprakların içinde ruhunun tekrar cesedine duhulüne muntazır olur. O hâlde Lort Karneron ile onun adamlarımdan pek çok kimselere fenalık etmek kudretini mumyada görmek akılsızlık olur değil mi?

Biz böylece 3-4 bin senelik bir mumyada bu kudreti görmüyoruz. Fakat bu zannımızın aksini iddia edenler de çoktur. Bu karilerime karşı vazifemizi hüsn-i ifa etmiş olmak için gelecek nüshada da “Kaynayan Mumya” bendini dercedeceğiz.

F.

Dünyada Neler Oluyor?

Baltimore’da Jon Bradey isimli [] bir İngiliz, nedense ben-i Âdem içinde Hz. Âdem’i en şayan-ı takdir ve takdis bir insan olarak kabul etmiş ve namına -kim bilir tarih-i vefatından kaç yüz bin sene sonra- bir mezar taşı dikmiştir.

Taş üzerinde “birinci erkek olan adamın namına” cümlesi mahkuktur. Bu zat, bu hareketin sebep ve saikini söylememektedir. İhtimal ki insanlar içinde en az fenalık eden ve en küçük bir cemiyet içinde yaşayan yalnız Hz. Âdem olduğu için böyle -yek-nazarda garip- teşebbüste bulunmuştur.

Ku-Klux-Klanların Dükkânı

Şimdiye kadar en büyük ve müthiş bir hafi cemiyeti olan Ku-Klux-Klan cemiyeti New York’ta [] dükkânları vardır ve bu dükkânın kapısında cemiyetin [] ve işaretleri yazılıdır. Bu mağaza levhasında yazılı olduğu vecihle:

Ku-Klux Klan tuhafiyeye mağazasıdır.

Karikatür: Balo hazırlıkları

-Hayrola? Bu telaş ve endişe ne? Kara haber mi aldın?

-Kara haberlerin, kara haberini.

-Yoksa bir aydan beri hasta olan teyzenizin haber-i vefatı mı geldi?

-Hiç böyle ehemmiyetsiz bir haber beni bu derece mateme gark eder mi?

-Merak ediyorum, çabuk söyle. Bu kara haber nedir?

-Terzi, balo için ısmarladığım mantonun yetişeceği şüphelidir diye haber gönderdi.

Karikatür: Spor Garabetleri

Sporun bilhassa kadınlar arasında taammüm etmesi hasebiyle pek garip şekilleri meydan almıştır. Resmimiz birtakım zengin İngiliz kadınlarının ta Hintlere kadar giderek fil üzerinde spor yapmalarını göstermektedir.

Numara 20 Sayfa 8

Karikatür:

Kadın: Bugün sinemaya gidecek miyiz?

Erkek: Buna lüzum görmüyorum.

Kadın: Neden?

Erkek: Çünkü bugünkü tuvaletinle en müstesna sinema artistlerini de geçtin. Bugün sen, sinemadaki sanatkârları değil, sinemadaki artistler gelip seni görmelidirler.

Karikatür: Kızmaya lüzum kalmadı

Kadın: Benim cici, şeker tontonum, canımın içi, elmasım.

Erkek (hiddetle içeri girerek): Alçak! Kimi böyle tatlı sözlerle okşuyorsun?

Kadın: Benim bir seni bir de köpeğimi sevdiğimi daha öğrenemedin mi?

Erkek: Fakat bana henüz böyle tatlı kelimelerle hitap ettiğini hatırlamıyorum.

Kadın: Bunun da sebebi var.

Erkek: Sebebi neymiş bakalım?

Kadın: Çünkü erkekler pek çabuk yüz bulurlar hâlbuki...

Karikatür:

-Kızım, böyle yalnız sokağa çıkmaktan korkmuyor musun? Ya sana bir kimse çatarsa?

-Ben neden korkayım? Bana çatacak adam benden korksun.

Karikatür: Yemeklerin Nefaseti Yerine

Müşteri: Neden lokantanız eskisi kadar çok işlemiyor?

Garson: Bizim patron, iyi hizmet edemiyorlar diye kadın garsonları çıkardı. Yemeklerin nefasetine bir kat daha dikkat ettiği hâlde müşteriler günden güne azalıyor.

SONUÇ

Resimli Yurd, 9 Eylül 1924 ile 10 Şubat 1925 tarihleri arasında çıkan ve Türk edebiyatı tarihinde, Cumhuriyet Dönemi adı verilen bir dönem içerisinde yayın hayatına başlayan önemli bir gazetedir. Onu önemli yapan ise, çıktığı dönemin sosyal ve siyasi olaylarına, ilk başta ülke geneli olmak üzere, daha sonra da İzmir özelinde çeşitli görüşler bildirmesi ve yorumlar getirmesidir.

Kendisine belirlediği “Her hafta salı günleri çıkar, memleket ve milletini sever, siyasi, mizahi, fennî ve edebî Türk gazetesidir” yayın ilkesini koruyarak birçok türde ürünler vermiştir. Dönemin teknolojik gelişmelerini anlatan, mizah algısını gösteren ve edebiyat anlayışını yansıtan yayınlarda bulunmuştur.

Gazete olması hasebiyle daha çok haber türünde yayınlar yapmış, bunun dışında edebî metinlerin yayınlanması için de faaliyetlerde bulunmuştur. Gazete içerisinde kurmaca olarak 12 hikâye, 1 roman denemesi, 6 şiir, 2 masal ve 3 tiyatro metni bulunmaktadır. Metinler tür bakımından, yayımlandığı dönemin edebî anlayışının da göz önünde bulundurulmasıyla çeşitlilik göstermektedir. Özellikle modern edebiyat anlayışında ortaya çıkan türlerin varlığı dikkat çekicidir.

Resimli Yurd, Mehmet Sırrı ve Faik Şemsettin başta olmak üzere çeşitli yayın faaliyetleriyle özgün bir hava içerisinde hem döneminin edebî zevkini hem de sosyal ve siyasi hayatını farklı pencerelerden okuyucuya sunmuştur. Genel olarak sade ve anlaşılır dille toplumun hemen hemen her kesimine hitap edecek niteliktedir.

Sonuç olarak 1920’lerde Türkiye’de ve dünyada neler olduğuna dair, olaylara ve gelişmelere yorumlar getirmek adına farklı argümanlar sunmaktadır. Bunların sonucunda, Birinci Dünya Savaşı gibi büyük bir olayın, etkisini koruduğu, edebiyat ve sosyal hayatta hâlâ yer aldığı gözlemlenmektedir. Türkiye’de ise bu süreç, yeni kurulan bir devlet ve yönetim şekliyle başka bir boyut kazanmaktadır. Alışlagelen bir hayat algısının dışına çıkmak ve yeni bir dünya görüşü için çeşitli faaliyetlerde bulunmak gibi farklı bir hâl almaktadır. Ayrıca yüzyıllardır süren bir yönetim biçiminin değişikliği ve değişimin getirdiği şok dalgası, bu dönemin incelenmeye değer en önemli konuları arasındadır. Bahsedilen değişimin öyle kolay bir şekilde gerçekleşmediği, çeşitli aksaklıklara ve eleştirilere de neden olduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

Devellioğlu F (2012) *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat* (Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara).

Parlatır İ (2012) *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü* (Yargı Yayınevi, Ankara).

Polat N H (2005) *Rûbab Mecmuası ve II. Meşrutiyet Dönemi Türk Kültür, Edebiyat Hayatı* (Akçağ Yayınları, Ankara).

<http://tdk.gov.tr/>

kamusiturki.com

www.luggat.com

www.tdk.gov.tr

www.osmanliturkce.com

EKLER

Ek 1. Resimli Yurd gazetesinin birinci sayısının kapağı

صافی ۱ پیل ۱

نسخه سی هر برده ۵ غروشدر

صالی ۹ ابول ۱۳۴۰

سمرقندی : محمد سرری
اداره خانه سی
تیرسو قاتئده «صداغی» ناما
دائرة مخصوصه
پوسته نوبتوسی :
ازمیر ۴ مریو ۳۵۵
تلفون :
دولیس ساترالی واسطه سالی

فهرسته غهقیشتیر
۱۵۹۴۲
İZANIR
MILLI KİTAPHANESİ

رسملی یورد

مجله

هر هفته صالی کونلری چنقار ، مملکت دملیقنی سزور ، سیاسی ، مزایعی ، قنی وادی تونک غزاسییر.

سوکیلی از مریو محمدی نورلی همداد ، قادیو سیر بران بویونک ۱۹ ابولک سرفلی پیل دونومنی قارئلر عمزه فوطبولولار
بومده تمام ایلی سندن اول آرمهده تونک قاهره چیمسی آرقین بونانه
سودلرینک سونک سلاهی نفرینجی ده آنه دکنک غضوب دالقدارینه فرلامسه
دقیق مای بیاضی ابدیاً سرنگونه ایتس بولونوبوردی .
غازی منچینک کراستی حقین ایتس ، دشمن آناتولینک هریم عهمنده

بوغولرعه « بونانه سودلری قرغولسه دسوکیلی ازمیر آنارطه قادیو سیر
قاره ، بوزوره بو برشرف دسورد پیل دونومنی سیر قید تسعیر ایزدکن
از بویونک کونی سنا حاضرلامسه اولاده معزز (محمدجک) ی عهمت رشکرانه
بادی کنیز بر وظیفه پیل . . .

وشمیدلر یوزک یوجه روحلرینه فاتحلر اتحاف ایتمی اونوتمه . . .

Ek 2. Resimli Yurd gazetesinin on altıncı sayısının kapağı

Ek 3. Resimli Yurd gazetesinin yirminci sayısının kapağı

Ek 4. Resimli Yurd dergisinin yedinci sayısının kapağı

